
FABRICII
BIBLIOTHECA
LATINA
LIBER I. II. & III
N. Libr.
94

<36615972430018

~~Ânb. 9. 5~~

N. libr. 94. 1

JO. ALBERTI FABRICII

SS. THEOL. D. ET PROF. PUBL.

BIBLIOTHECA LATINA

MEDIÆ ET INFIMÆ ÆTATIS.

ACCEDUNT

WIPPONIS PRESB.

PROVERBIA AD HENRICUM, CONRADI IMP. FILIUM.

HAMBURGI

SUMTU VIDUÆ FELGINERIÆ,

EX OFFICINA PISCATORIA.

MDCC XXXIV.

NOBILISSIMO, AMPLISSIMO
ATQUE CONSULTISSIMO
VIRO
NICOLAO
STAMPEEL
J. U. D.
ET REIPUBL. HAMBURGENSIS
SENATORI

S. D.
JO. ALBERTUS FABRICIUS.

Ne, rogo, invitus feras, VIR AMPLISSIME, Nomen Tuum cultum ac nobile exstare in

proaulio hominum Latinobarbarorum, & qui gustatu delicato ſapis per ſcriptorum meliorum familiaritatem, indigneris latus Tibi claudere viros, quos tempora quibus vixerunt, non potuere ab agreſti verborum, atque interdum a ſentiendi fortaſſe ruditate vindicare.

Etiam in his, Te ipſo judice, cum propius illos inſpicere dignatus es, Dii ſunt, & non ignota eruditioni Tuæ magna ingenia, facile

latura

latura omne punctum, si melioribus ætatibus contigissent: Præclare quoque meriti de majorum nostrorum memoria, animum Tuum advertent Anscharii, Adami, Alberti Crantzii, aliique. Neque ita rupices atque hirti sermone plerique eorum, neque tam inficeta sunt quæ miserunt in litteras, ut animum legentis non afficiant amœnitate sententiarum, dignitate, acumine & pondere.

Præcipue autem necessarios constat esse illos, no-

menculatores temporum ſuorum quibus vixerunt: & hiſtoria ab iis ſcripta utcunque, tamen opido delectat nos ac docet de rebus maximis, non minus ac quum ſuperſtionibus ſuæ ætatis litantes garriunt de rebus medioxumis minimisque, quæ non curæ valde ſolent eſſe Hippoclidi, nec mentis bene ſanæ lectoribus.

Quos porro & quantos ex illis detur fructus colligere ad omnem, mille &

tre-

trecentorum amplius annorum memoriam, de rebus usque quaque per grande illud ſpatium in Republica, in Eccleſia, in litterario Orbe geſtis, cui magis perſpectum eſſe poteſt quam Tibi, qui Archivo ſ. Tabulario patrio primus præfectus A. 1710. eoq; munere per multos annos perfunctus ſummo cum plauſu Ampliſſimi Ordinis, caliginem temporum ſuperiorum ex ejus ævi ſcriptoribus disjeciſti libenter, atque ad hocce inſtitutum

 quo-

quovis illos non Crantore solum ac Chrysippo; sed Liviis omnibus ac Tacitis aptiores esse cognovisti coram atque expertus es.

Adscriptum vero Te exinde ab A. 1721, Nobilissimo Patrum Ordini, non minus oblectant adhuc illa studia quibus jucundum Tibi est, ubi fert occasio, perinde ut sollerti juris peritia, ut fide constanti & integritate, prudentique dexteritate ac vigilantia bene semper de Patria promereri.

Quod

Quod ut quam diutiſſime ac quam feliciſſime facias ſoſpes ac lætus, lætis Tuis omnibus, ac Republica florente & incolumi, ex animo DEUM precor, & precantur mecum omnes, qui ſuæ, qui hujus Civitatis Saluti bene cupiunt.

Quam igitur jam pridem circumſpexi occaſionem teſtandæ publice meæ in Te obſervantiæ, eam in his ratus me reperiſſe mediæ ætatis ſcriptoribus, amplexusque libenter, noti-

tiam illorum horis ſubſeci-
vis in ſtudiorum uſus a me
digeſtam Ampliſſimo Tuo
conſecro Nomini, & be-
nevolentiæ Tuæ me com-
mendatum eſſe cupio.

Hamburg. X. Cal. Maj. A. C. cIↄ Iↄ cc xxxiv.

AD

AD LECTOREM.

Possit videri improbum fortasse, mihi sexagesimum jam sextum agenti annum ætatis, venire potuisse in mentem, ut scriptorum mediæ & infimæ Latinitatis notitiam tradere, & quod CANGIUS in præclaro suo Nomenclatore scriptorum mediæ atque infimæ ætatis fieri ab aliquo optabat, quodammodo perficere aggrederer. Sed cum vellem eam navare operam studiosis, atque hanc veluti mantissam Bibliothecæ Latinæ, ante duodequadraginta annos in hac Urbe a me editæ adjungere, *mantissam*, quæ, ut ait Lucilius, *obsonium*, ferculi mole facile *vincat*: vidi multa me habere in mundo, per tantum temporis observata mihi, quæ perire nollem, & quibus possit forsan aperiri via ad noscendos scriptores annorum mille amplius quam-

quamplurimos, de quibus in plerisque Bibliothecarum ſcriptoribus vel nulla vel hiulca aut minus accurata notio habetur. De utilitate hujus cognitionis & de uſu ſcriptorum, quibus pernoſcendis hic labor deſtinatus eſt, nihil dicere eſt animus, quoniam ἴσασιν οἱ μεμυημένοι: cæteros quibus cura nulla harum rerum eſt, incasſum monuero. Præcipuam hiſtoricis impendi operam, atque id dedi mihi negotii, ut VOSSIUM ſuppleturus, quam breviſſime notarem, quæ certa potui comperire de ætate cujusque, de conditione, de argumentis operum, ubi quodque incipiat, ubi deſinat, & de editis ubi & quando lucem viderint, in qua collectione veterum ſcriptorum, quæ exſtant quamplurimæ, alibi recenſendæ, ſingula reperiantur. De quibusdam volui tractare paullo diligentius, ut de Alano Inſulenſi, Anſelmo, de Aventino, Beda, Bernardo, Berengario, Bertramo, Campano, Carolo Magno, Clemange, Cuſano &c. ſæpe etiam ut in Alcuino ſimul remittere ad alios ſcriptores, quia actum agere, & deſcribere bene ab aliis tradita nolui. Ordinem ſecutus ſum

alpha-

alphabeticum potius quam chronologicum, quem Indici servavi: Alius supplementis etiam recipiendis oportunus erit. Non paucos omissos, multa præterita esse a me, quanquam conato addere aliquid priorum industriæ, minime dubito, ob innumerabilem scriptorum multitudinem, & fugientem oculos multorum obscuritatem: verum ut ait in Topicis Cicero, *non est vitiosum in re infinita prætermittere aliquid*; addam ego, *& peccare atque offendere, præsertim in tam obscuris.* Itaque ab humanitate æquorum lectorum non timeo, candidiorem etiam in superioribus Bibliothecis meis calculum eorum expertus: & spero illud me attulisse studium, eos consuluisse fontes ac scriptores, ut minus difficile jam futurum sit prætermissa admissaque vel supplere vel emendare. In Ordine alphabetico servando hæsitavi subinde, quem locum scriptori tribuerem, duplici appellatione vel triplici solito laudari. Interdum nomina unius scriptoris tam varia sunt & tam diversis modis efferuntur, ut necesse esset non modo tribus, vel quatuor, sed nonnullos

scri-

ſcriptores locis ſex vel ſeptem collocari: itaque donec huic defectui index, ut confido medebitur, loco quem putavi promtiorem ad inveniendum poſui: interdum, altero ſub nomine ad alterum, ubi de ſcriptore tractatur, lectorem remittere duxi ſatius. Alia hinc inde etiam inſerta Lector reperiet parvæ digreſſionis loco, ut elenchum itinerariorum mediæ ætatis pag. 317. & ſcriptorum recentium qui itinera ſua vel aliorum verſibus deſcripſere pag. 320. Tabularum Aſtronomicarum notitiam pag. 191. Breviariorum pag. 748. De computo Eccleſiaſtico pag. 1143. De Muſica Eccleſiaſtica mediæ ætatis ſcriptores pag. 644. De Benedictinis eruditis pag. 541. De Ciſtercienſibus pag. 1066. De Epiſtolis Pontificum & bullariis pag. 807. De Concordantiis Biblicis pag. 1161. ſeq. 1147. De Poëtis extemporali facultate carmina fundendi pollentibus p. 859. ſeq. & 952. &c. Denique brevia quædam paſſim inſerta fragmenta vel apoſpasmatia, ut Alberti de Eyb pag. 107. Amalarii Chorepiſcopi Lugdunenſis pag. 207. Berengarii tres palinodiæ pag. 570. Verſus

ſus Bernhardi Carnotenſis pag. 593. Thomæ Bradwardini ſententiæ pag. 732. Ex Pœnitentiario aſini pag. 379. Lini Coluti Salutati Epiſtola ad Innocentium VII. pag. 798. Johannis Burgundionis Epitaphium pag. 835. & Ægidii Carlerii p. 921. Argumenta Capitum Philobibli Richardi de Bury pag. 844. Apocryphus libellus Pſeudo-Cæcilii pag. 854. Caroli Bovilli Epiſtola pag. 932. CAROLI Magni Carmina pag. 954. Epitaphium S. Germani ſcriptum a CHILPERICO pag. 1038. Cadoaldi Regis Saxonum a Criſpo Archi-Epiſcopo Mediolanenſi pag. 1232. Joannis Cuſpiniani pag. 2147. Petri Comeſtoris Decaſtichon in laudem Beatæ Mariæ pag. 1138. Johannis Mariæ Catanæi deſcriptio bombardæ majoris pag. 1006. Epiſtola Cornelii Papæ ad Cyprianum pag. 1253. & Cypriani ad Plebem Carthaginenſ. p. 1254. quæ Epiſtolæ in editionibus prioribus S. Martyris, excepta Baluziana deſiderantur. Poſtremo p. 1265. adjunxi Wipponis Presbyteri Proverbia, qui Conradi II. Salici, & hinc filii ejus atque A. 1039. in Imperio ſucceſſoris Henrici III. ſacellanus pro-

proverbia hæc ad Henricum miſit. Idem hic Wippo, qui vitam Conradi a Piſtorio editam & panegyricum carmen ad Henricum a Caniſio vulgatum compoſuit.

Plura præfari ad primum præſens Bibliothecæ hujus Volumen, minus eſſe neceſſarium exiſtimo: Numine Optimo autem vitam & vires, quod hactenus benigniſſime fecit, firmante mihi ac producente, animus eſt ad reliquos Tomos abſolvendos non minus ſtudii afferre, ut quam propoſitam habeo telam, ſine dilatione exequar & abſolvam.

BIBLIOTHECA MEDIÆ ET INFIMÆ LATINITATIS.

Petrus ABAILARDUS. Vide PETRUS.

Petrus de ABANO, vide APONENSIS.

Petri de ABARIO *Genealogia Regum & Comitum Angleriæ*, MS. memoratur a Labbeo, pag. 217. Bibl. MSS.

Joannes ABBÆVILLANUS, sive *Jo. Algrinus* de *Abbatisvilla*, ex Decano Ambianensi, Archiep. Bisuntinus & R. E. Cardinalis, scriptor sermonum, & Commentarii in Cantica, defunctus A. C. 1257. Vide Henricum Gandavensem cap. 38. Trithemium de S. E. cap. 441.

ABBAS *Panormitanus*. infra, *Nicolaus de Tudescis*.

ABBAS Urspergensis. infra, *Conradus a Lichtenau*.

ABBAUDUS Abbas circa A. C. 1130. *de fractione Corporis Christi*, contra Petrum Abailardum brevis tractatus editus a Mabillonio Tom. 3. Analect. pag. 442. & edit. novæ in fol. pag. 52.

ABBERTUS Gemblacensis. Vide ALBERTUS.

ABBO Canonicus *Autissiodorensis* in Burgundia, Alani Episcopi Clericus: apud Labbeum Tom. 1. Bibl. MSS. pag. 465. Ejus Testamentum A. C. 1191. Vide Cangium in *Madrinus* & Continuation des memoires de litterature & d'Histoire Tom. 8. pag. 423. 429.

ABBO Jac. Philippo Bergomati, Trithemio, Busæo aliisque perperam ALBO, *Abbas Floriacensis*, cui Historiam Francorum *Aimoinus* dedicavit, qui & vitam ejus scripsit. Interfectum constat a Wasconibus A. C. 1004. 13. Novembr. unde *Martyris* nomine venire solet. Vide Epistolam encyclicam monachorum Floriacensium de cæde Abbonis apud Baluzium I. Miscellan. pag. 441. Vitam scriptam ab Aimoino, in qua etiam cap. 13. *versus hexametri ad Othonem Imp.* pleni artificii quale in carminibus Porphyrii Optatiani, & quibusdam Bedæ carminibus observare licet. Eosdem exhibet Polycarpus Leyserus ὁ μακαρίτης in historia poëtarum Latinorum medii ævi pag. 302. unde repetii etiam in Bibliotheca Latina IV. 1. §. 12. Epitomen *de Vitis Pontificum Romanorum* XCI. à Petro usque ad Gregorium II. ex Anastasio Bibl. excerptam edidit cum Luitprando Jo. Busæus Moguntiæ 1602. 4. *Apologeticus* inte-

integer ad Hugonem Francorum Regem pro immunitatibus Monasterii Floriacensis prodiit ad calcem Codicis Canonum Ecclesiæ Romanæ, e Bibl. Pithœi, Paris. 1687. fol. pag. 395. & *Epistolæ XIV.* ad Gregorium V. & alios pag. 402. seq. *Præfatio* ad commentarium in *Victoris Canonem Paschlem* edita ab Edm. Martene Tom. 1. anecdot. pag. 118. seq. *Liber Canonum*, capitibus LII. ad Francorum Regem Hugonem, filiumque Robertum, in Analectis Mabillonii Tom. 2. pag. 248. & edit. in fol. pag. 133. qui etiam de hoc Abbone videndus seculo sexto annalium Benedictinor. & Cæsar Egassius Boulæus Tom. 1. Academiæ Paris. pag. 543. Jo. a Bosco in Bibliotheca Floriacensi &c. De cæteris Abbonis scriptis nihil habeo, quod præstantissimorum Virorum, Cavei industriæ Oudinique adjungam.

ABBO, Cernuus sive humilis * patria Neustrius, *Monachus* Parisiensis, *S. Germani de Pratis*, Ord. Benedictini clarus circa A. C. 892. & cum Floriacensi Abbate male confusus a quibusdam. Scripsit carmine, *obsidionem*, cui ipse interfuit, *Parisiorum a Normannis Danisque* A. C. 886. 887. factam, *libris duobus*, in P. Pithœi XII. scriptoribus Francorum pag. 435. in Duche-

A 2 snii

* Adde Barthium Adversar. XXXIII. 14. XXXVI. 19.

ſnii Tom. 2. pag. 499. in Normannicis ejusdem pag. 35. & ad calcem Aimoini recenſente Jacobo Breulio, Pariſ. 1603. fol. pag. 400. & in Johannis de Bouchet Originibus primæ & ſecundæ ſtirpis Regum Francorum Pariſ. 1642. fol. *Liber tertius, ad Clericos*, quia nihil hiſtorici continet, a Pithœo omiſſus fuit. *Sermones V.* editi a Luca Dacherio Tom. IX. Spicilegii pag. 79. & Tom. I. editionis novæ pag. 336.

ABDIAS ſuppoſititius ſcriptor librorum X. *Hiſtoriæ Apoſtolicæ*, de quo abunde dixi in Codice Apocrypho Novi Teſtamenti, ubi eosdem notis illuſtratos exhibui. Hamburgi 1703. 1719. 8. Eruditam ejus cenſuram vide, ſi placet, in Blondelli libro de Papiſſa Johanna pag. 118. ſeq. Ad initia ſæculi decimi refertur ab Oudino Tom. 2. commentariorum de S. E. pag. 418. ſeq. Laudat Vincentius Bellovac. ſpeculi Hiſtor. VIII. 4. 5. IX. 12. Antoninus Archiepiſcopus Florentinus Parte I. ſummæ hiſtorialis &c. Poſſe Abdiam ex Philalethe (de quo infra) aliquoties, ſi tanti, emaculari, notavit Chriſtianus Daumius Epiſtola ad Nicolaum Heinſium Tom. 5. ſylloges Burmannianæ pag. 254.

ABEDOC Clerici vetus Canonum collectio ſcripta, *Haëlhucaro* Abbate Hiberno diſpenſante. MS. in Bibliotheca S. Germani de

de Pratis Cod. 572. teste Cangio. Ex Hiberna hac veteri Canonum collectione, quæ sæculo octavo libris LXV. digesta fuit, capitula selecta vulgavit Lucas Dacherius Tom. 9. spicilegii Patrum p. 232. (edit. novæ Tom. 1. pag. 492.) Nonnulla a Dacherio, uso duobus Codicibus MSS. Sangermanensi & Corbejensi omissa supplevit ex MSto Bigotiano Edmundus Martene Tom. 4. thesauri anecdotorum sub initium.

Joannes ABGILLI inter scriptores Frisiæ, qui Caroli M. ætate vixere celebratur a Suffrido Petri Dec. V. cap. 9. traditurque scripsisse de expeditione Caroli Francorum Regis in terram sanctam, atque alia, sed tanquam commentum explodit Vossius lib. 2. de Hist. Latinis pag. 299. seq.

ABLAVIUS sive ABLABIUS descriptor Gothorum gentis egregius, laudatus a Jornande de rebus Geticis cap. 4. 14. 23. Vide Vossium de Hist. Lat. Nullum ex scriptis hujus Ablabii ad nos pervenit.

ABSALON ex Canonico S. Victoris Parisiensi Abbas Ord. Canonicor. regularium S. Augustini Spinchirbacensis, sive potius Springkirchbacensis (Cæsario Sprekirisbach) in dioecesi Trevirensi circa A. C. 1120. vel 1210. ut rectius, ni fallor, Caveus & Oudinus ex Cæsario Heisterbacensi. Absalonis *homilias* LI. festivales vul-

gavit Daniel Schillingius, Colon. 1534. fol. e quibus recudi nonnullos fecit Petrus de Alva & Aſtorga in ſuo Mariali. Vide Oudinum.

ABSOLON, qui *vitam Guthlaci* ſcripſit. vide infra, FELIX Monachus, & Epiſtolam Cambdeni CCLXXXV.

Laurentius ABSTEMIUS, Maceratenſis, clarus circa A. C. 1500. de cujus *hecatomythio* ſive CXCIX. fabulis, poſt edit. Argentinenſem 1522. 8. ſæpius recuſis dixi in Bibliotheca Latina. Ejusdem *Annotationes* quorundam locorum obſcurorum in priſcis auctoribus, ad Principem ſuum Gvidum Ubaldum, repetitæ in Gruteri Lampade artium Tom. 1. pag. 878-893. *Præfatio in Aurelium Victorem* de Cæſaribus. Argent. 1505. Baſil. 1530. 8.

ABULENSIS. Vide *Alphonſus* TOSTATUS.

ABUNDIUS *Comenſis* Epiſcopus, S. Leonis ad Theodoſium Imp. legatus, ad quem Theodoriti Epiſtola ſcripta A. C. 450. vide auctarium Theodoreti Garnerianum pag. 106. De Abundio iſto Acta Sanctorum 2. Aprilis.

S. ABUNDIUS Diaconus & Martyr ſub Diocletiano. De illo hiſtoria edita Romæ 1620. 4. ab Africano Ghirardello Fidardenſe.

ACARDUS. vide infra ACHARDUS.

S. ACCA Haguftaldenfis in Anglia Epifcopus, cui Beda libros IV. in principium Genefeos infcripfit, editos ab Edmundo Martene Tom. V. anecdotor. pag. 115. Obiit Beda A. C. 735, Acca 740. Epifcopatus 24. tefte Lelando cap. 76. Accæ *Epiftola ad Bedam*, qua eum ad illuftrandas facras litteras hortatus eft, occurrit inter Bedæ opera ante commentarios in Lucam Tom. V. pag. 213. Alia Accæ legit Cangius in Codice 141. Bibliothecæ S. Germani de Pratis. Ex iis & quæ Baleus I. 90. Pitfeusque memorant, nihil lucem vidit, memorant autem *de vitis & paffionibus Sanctorum, quorum reliquiæ in Ecclefia fua recondebantur. De Ecclefiafticis fui Chori officiis. Carmina varia. Epiftolas ad diverfos.*

Angelus ACCIAIOLUS, Epifcopus & Cardinalis, qui A. 1407. Pifis diem obiit. Scripfit *Apologeticum librum de Urbani VI. electione.* Vide Ludovici a S. Carolo Bibliothecam Pontificiam pag. 253.

Donatus ACCIAIOLUS five ACCIEVOLUS Florentinus eloquentiæ laude clarus, obiit Mediolani in legatione A. C. 1473. Vide Voffium de Hiftoricis Latinis, ubi de fcriptis ejus aliis & de *vita Caroli M.* ab A. 1470. cum Plutarchi vitis fæpius edita, & recufa in Hagiologio Georgii Wicelii & in Freheri Corpore Hiftoriæ Francicæ.

Nicolai ACCIAIOLI vitam ſcripſit Matthæus Palmerius editam Tom. XIII. Muratorii. Italice verſa a Donato Acciajolo prodierat Florentiæ 1588. 4.

De *Zenobio* ACCIAIOLO Ord. Præd. qui A. 1520. ex vita diſceſſit, clarus egregiis ingenii monumentis & bonorum ſcriptorum Græcorum verſionibus Latinis, nihil habeo, quod addam Jacobi Echardi induſtriæ Tom. 2. de ſcriptoribus Dominicanis pag. 45. ſeq. Multa etiam de eo Jacobus Gaddius de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis.

ACCOLDUS Florentinus Ord. Præd. vide infra RICOLDUS, qui defunctus traditur A. C. 1309.

Benedictus ACCOLTUS Aretinus diem obiit Florentiæ 1466. ætat. 51. cujus Vita præmittitur ejus Dialogo *de præſtantia Virorum ſui ævi*, qui ex Bibliotheca illuſtris Magliabechii editus eſt Parmæ 1689. & deinde Auguſtæ Vindel. 1691. 8. Idem eſt Accoltus, cujus exſtant libri quatuor de *bello contra barbaros geſto* pro Palæſtina recuperanda, qui noviſſime recuſi ſunt ex recenſione Henrici Hoſſnideri, Groningæ 1731. 8. De aliis editionibus dixi in libro de propagatione Evangelii pag. 534. De hoc Accolto & de aliis hujus nominis juvabit conſulere diarium eruditorum Italiæ Tom. XI. pag. 329. ſeq. Ariſii Cremonam literatam Tom. 2. pag. 63. ſeq.

Fran-

Franciscus de ACCOLTIS, Benedicti Frater, JCtus, qui subtilitatum princeps quibusdam est visus apud Gvid. Pancirollum libri 2. de vitis JCtorum cap. 103. Obiit A. 1470.

Jacobus ACCONENSIS. vide infra, JACOBUS.

Franciscus ACCURSIUS Florentinus, discipulus Azonis, JCtus, glossator Juris Civilis universi celeberrimus, diem obiit Bononiæ A. C. 1259. * ætatis 78.

Franciscus ACCURSIUS, Francisci, de quo jam dixi, filius, JCtus & ipse & glossularum in Leges civiles auctor, quem ad A. C. 1300. pervenisse scribit Trithemius de Scriptoribus Eccles. cap. 529. Vide de eo Seldenum dissert. ad Fletam cap. 8. Tom. 2. Operum pag. 1097. seq.

Cervettus ACCURSIUS, Francisci junioris frater, præcoci ingenio JCtus & ipse, & auctor glossularum, quæ ab ipso *Cervettinæ* appellantur.

ACERBUS *Morena*. Vide infra, MORENA.

ACHARDUS Monachus Cisterciensis in Cœnobio Claravallensi director Novitiorum sub S. Bernardo circa A. C. 1140. Scri-

A 5 psit

* Male excusum 1229. in Taissandi Vitis JCtorum Gallice editis & in Ephemeridibus eruditorum Parisiensibus A. 1722. Jan. pag. 91. edit. Amstel.

psit *Vitam S. Gotselini* eremitæ ab Arnoldo Raisio editam Duaci 1626. 12. *Sermones* ejus *breves*, ad Novitios, nondum editi quod sciam. De hoc *Achardo* sive *Acardo* vide Herbertum lib. 1. de miraculis Cistercienſium Monachorum cap. 5. in Bernardo Mabillonii Tom. 2. pag. 1140. Parif. 1719. fol. & Carolum de Visch in limine Bibliothecæ Cisteriensis.

ACHARDUS Pitseo *Acardus*, Arnoldo Wioni *Archardus*, Bridlingtonensis, Anglus, Canonicus Regularis S. Augustini ex Abbate ab A. 1155. S. Victoris Paris. factus A. 1162. Episcopus Abrincensis. De *opusculis* ejus *Theologicis* & *sermonibus* MSS. consulendus Oudinus, ex quo constat falli Cangium qui Abbatem S. Victoris à Bridlingtonensi distinguit: nec minus Vossium qui Pitseum secutus Episcopo Abrincensi tribuit Vitam Gotselini, sive ut alii scribunt, Geseleni, Gezelini aut Getselini.

ACHEDUNUS, vide infra, ACTONUS.

ACHELNOTUS qui est Baleo II. 46. Pitseo Cangioque, sive *Egelmotus*, Cantuariensis Archiepiscopus sanctis adscriptus: Joanni Lelando c. 94. aliisque Anglis scriptoribus, verius est ÆTHELNOTUS, sive ETHELNOTHUS. * Diem obiit A. C. 1038.

* Similia nomina Æthelredus, Æthelstanus, Æthelwoldus, Æthelwardus, Æthelwulfus &c.

1038. Vide H. Warthoni Angliam sacram Tom. I. pag. 5. & 106. Acta Sanctorum Tom. II. April. pag. 642. Baleus ejus librum de D. Mariæ laudibus, & alium ad Leofricum de Augustino, & Epistolas ad diversos commemorat.

ACHOLIUS, sive ACOLIUS Magister admissionum *Valeriani Imp.* fuit, cujus scripsit *Acta*, ex quorum libro nono quædam affert Vopiscus in Aureliano cap. 13. nec non *Alexandri Severi vitam* teste Lampridio, tribus locis quæ jam attulit Vossius II. 4. de Historicis Latinis. Sed nihil ejus scriptoris ad nos pervenit, nec aliam hic ob causam a me memoratur, quam quod Cangius eum inter scriptores mediæ Latinitatis nominavit.

Joannes ACTONUS Anglus, Canonicus Lincolniensis clarus circa A. C. 1290. glossator in Constitutiones Legatinas, sive Legatorum Pontificis Romani in Anglia, de cujus variis scriptis adhuc ineditis vide Oudinum Tom. 3. p. 647. seq. sed & p. 1170. ubi quædam ejus perperam refert ad juniorem Actonum.

ACTONUS, sive *Archedunus* Anglus, Ord. Præd. circa A. C. 1400. contra schisma scripsit *de pace Ecclesiæ restituenda*, ut conciones, lectionesque Pitseo memoratas omittam. Vide Lelandum cap. 492.

Libri

Libri Medicinarum *Placidi* ACTORIS ex animalibus, pecoribus bestiisque & avibus MS. apud Londinum inter libros Henrici Worseley in hospitio Lincolniensi, num. 49.

ACUTHEIS *de gestis Spalatinorum, sive Spalatensium in Dalmatia* usque ad A. C. 1452. quo tempore auctor vixit. Prodiit in Joannis Lucii Dalmatæ opere de regno Dalmatiæ & Croatiæ, quod in sex libros distributum, vidit lucem Amstelodami 1666. fol.

ADALARDUS sive ADELHARDUS Abbas Corbejensis, defunctus est A.C. 825. Scripsit *statuta Corbejensis Ecclesiæ* edita à Dacherio Tom. IV. spicileg. p. 1. & Tom. I. edit. novæ p. 586. Ex ejus *libello de ordine palatii* profert quædam Hincmarus Remensis Tom. 2. pag. 206. sqq. Plura vide sis apud Pagium A. C. 826. num. 22. & Carolum le Cointe Tom. 7. annal.

ADALBERO qui & *Ascelinus*, Episcopus Laudunensis (*Laon* in Picardia Galliæ) ab A.C. 977. Ejus carmen ad Robertum II. Regem Francorum editum ab Hadriano Valesio Paris. 1663. 8. cum notis, & Anonymi veteris Panegyrico in Berengarium. Regnavit Robertus ab A. 988. ad 1017.

ADALBERO sive *Adelberus*, à Dilingen, duodecimus Abbas *Elwangensis* sive *Elephantiaci* Ord. Bened. in Svevia, & postea

ea ab A. 887. Episcopus Augustanus A. 909. 28. April. obiit ut notatur in antiquis Catalogis Episcoporum Augustanorum: scriptor *vitæ S. Hariolphi*, primi A. 754. Abbatis Elwangensis, & Lingonensis (in Gallia, *Langres*) Episcopi. Vide Pantaleonem Tomo 2. Vossium de Histor. Lat. Et de Hariolfo Martinum Crusium in Annalibus Svevicis, Sammarthanos &c. Ejus vitam & miracula ante Adalberonem scripsit etiam Ermenricus. de quo infra. Vide Molanum addit. ad Usuardum 13. Augusti.

ADALBERO Frisius, vide infra, ADELBODUS.

ADALBERONI Treverensi Episcopo Chronicon suum dedicavit Regino Prumiensis.

ADALBERTUS Levita sive monachus & sacerdos scripsit *flores ex moralibus B. Gregorii Papæ in Jobum*, eosque dedicavit Herimanno presbytero. *Prologum ad Herimannum* edidit Edmundus Martene T. I. Anecdotorum pag. 84. testatus depromtum ex Codice annorum circiter 600. Pitseus notat monachum Benedictinum fuisse congregationis Cluniacensis in cœnobio Angliæ *Spaldingensi* circa A. C. 1160. *Speculumque status hominis*, & *homilias* ejus memorat: Patet hinc Adalbertum Spaldingensem non esse distinguendum ab Adalberto Diacono auctore Speculi ex moralibus S. Gregorii.

De

De ADALBERTO *Auguſtano*, de *Floriacenſi*, de *Pragenſi* aliisque hoc nomine, infra in ADELBERTUS.

ADALDAGUS, infra, ADELAGUS.

ADALGISUS, Monachus Benedictinus Cœnobii S. Theodorici montis Or apud Remos in Gallia: ſcripſit circa A. C. 1150. ad Patres ejusdem Cœnobii *de miraculis S. Theodorici Abbatis Remenſis* defuncti A. 523. quorum partem edidit Mabillonius in Actis Tom. I. ſæculi Benedictini p. 622. Vitam hujus Theodorici, Anonymo ſcriptore habent Surius & Acta Sanctorum 1. Jul. Acta Ord. Benedict. Tom. I. p. 614. & Tom. I. Annal. Benedictin. pag. 681.

ADAMANUS, ſive ADAMNANUS Benedictinus Abbas in inſula (Hu, ſive Hey) Hyenſi vicina Scotiæ, octogenario propior defunctus A. C. 704. IX. Cal. Octobr. Ejus *libri III. de vita S. Columbæ* cum notis Franciſci Baërtii exſtant in Actis Sanctorum 9. Junii Tom. II. pag. 197. ſeq. ut Caniſii, Surii, Mabillonii Sec. I. Benedict. Stephani Vici in triade Sanctorum Hiberniæ, Thomæ Meſſingani in florilegio Hiberniæ Sanctorum, Benedicti Gonqni in Vitis Patrum Occidentis, Lugduni 1625. fol. pag. 420. aliasque editiones omittam. Prologum & epilogum ad Columbæ vitam vulgavit Uſſerius in Epiſtolarum Hibernicarum ſylloge pag. 42. una cum adjuratione

ne

ne ad librarios. Prologum ad *libros III. de locis terræ ſanctæ* ex ore dictantis Arculfi Epiſcopi, gente Galli ex Palæſtina reducis acceptos edidit Labbeus Tom. I. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 667. libros ipſos poſt Jacobum Gretſerum * Ingolſtad. 1619. 4. Joannes Mabillonius Sec. III. Benedict. Parte 2. pag. 502. Laudat Beda V. 16. de geſtis Anglorum & in Marci XV. 46. & ad calcem libelli de locis ſanctis Tom. 3. pag. 371. ubi Arculfi & Adamani veſtigia legiſſe ſe non diffitetur. *De legitimo Paſchatis tempore* num ſcripſerit aliquid, & *Canones* in litteras miſerit, ex Bedæ V. 16. de geſtis Anglorum non adeo firmiter colligitur, nec ex loco Matthæi Monaſterienſis ad A. C. 701. quam adduxit Voſſius pag 272. de Hiſtoricis Latinis. Tertiam ſyllabam in nomine Adamani corripit Alcuinus in his verſibus, qui pag. 1756. ejus operum leguntur:

Patricius, Cheranus, Scotorum gloria gentis,
Atque Columbanus, Congallus, Adamnanus, *atque*
Præclari Patres, morum vitæque magiſtri.
Hic pietas precibus horum nos adjuvet omnes.

ADA-

* Non Serarium, ut Caveus.

ADAMUS *Alderſpacenſis* in Bavaria Monachus circa A. C. 1250. cujus *Theologiam moralem verſibus deſcriptam hexametris* laudat Joannes Caramuel in Epiſtola dedicatoria primæ partis Theologiæ ſuæ Regularis, editæ Francof. 1646.

ADAMUS *Anglicus*, vide infra, *Wodheamenſis*.

ADAMUS *Barchingenſis*, Shirbornenſis ſive Clarofontanus in Anglia Monachus Ordin. Benedict. qui circa A. C. 1217. vixit, *rhythmos* & *carmina* à Pitſeo traditur ſcripſiſſe. Ejus *commentarios in IV. Evangelia* ad Joannem Canonicum Severianum, libellumque *de Natura Divina & humana*, alterumque *de ſerie ſex ætatum*, carmine rhythmico, Lelandus c. 208. commemorat. *Poſtillæ breves ſuper Vetus & Novum Teſtamentum* MStæ Cantabrigiæ in Collegio S. Benedicti.

ADAMUS *de Baſſeja*, Canonicus Inſulenſis, cujus ludum rhythmice compoſitum ſuper Mag. Alani de Inſulis Anti-Claudianum laudat Sanderus in Bibliotheca Belgica MSta pag. 138. Anti-Claudiani auctor diem obiit A. C. 1294.

ADAMUS *Berchingenſis*, vide *Barchingenſis*.

ADAMUS *de Bockfeld*, Lelando *Buccenfeldus*, Anglus, Ordinis Minorum Philoſophus, Sec. XIV. cujus Commentarios in

Ari-

Aristotelis Topica, libros de Coelo & Mundo, de generatione & corruptione, nec non Meteororum MStos se habere testatus est Waddingus. Ejusdem in Philosophi Metaphysicam MSti Oxonii in Collegio Balliotensi, teste Pitseo.

ADAMUS, qui ex Misnia, a) ut videtur, cum Adalberto Bremam venit, *Bremensis* inde ab A. C. 1067. Canonicus, post defunctum A. 1072. Archiepiscopum Hamburgensem Adalbertum, successori ejus Liemaro dedicavit *Historiam Ecclesiasticam* libris quatuor digestam de Religionis Christianæ propagatæ gestis a Caroli Magni temporibus ab Anno 755. usque ad 1076. subjuncto appendicis in vicem *libro de situ Daniæ & reliquarum trans Daniam regionum natura*, qui obvius in reliquis, in prima Hafniensi editione desideratur. Parachronismis scatere hunc Adamum notavit *Lambecius* Tomo II. Rerum Hamburgensium pag. 577. seq. 345. 502. &c. Idem in eo ipso opere pluribus Adami locis non inficiandam lucem attulit, quemadmodum *Nicolaus Staphorstius* quoque noster ὁ μακαρίτης in Historia Ecclesiastica Hamburgensi, quam Germanice vulgatam ab eo habemus, in cujus Tomo primo pag. 358. seq. quoque exstant quædam

B

a) Vide Meibomium Tom. III. scriptorum Germaniæ pag. 37.

dam non contemnendæ notæ *Friderici Lindenbrogii.* Habeo præterea Clarissimi Viri *Arnæ Magnæi* castigationes quasdam, comperique Hafniæ servari commentarium MS. *Othonis Sperlingii,* b) quem proferri in lucem optabunt mecum harum litterarum studiosi. Edita primum Adami Historia Ecclesiastica est ab *Andrea Severino Velleo* Hafniæ, 1579. 4. ex MS. Cœnobii Sorensis, additis capitum argumentis, scholiisque, & nonnullis etiam ex eodem Codice MS. depromtis annotationibus. Postea emendatiorem integrioremque multis locis & libro de situ Daniæ auctum vulgavit *Erpoldus Lindenbrogius* ex Codice MS. illustrissimi Producis Cimbrici Henrici Ranzovii, Lugduni Batavorum 1595. 4. Hæc editio repetita est in Scriptorum Septentrionalium sylloge, eodem Erpoldo curante data typis Francofurtensibus An. 1609. & repetita An. 1630. fol. Ab eo tempore non sine auctario veterum monumentorum, Adami Historiam librumque de Daniæ situ recudenda dedit *Joachimus Johannes Maderus,* Helmstadii 1670. 4. Hanc editionem tanquam meliorem sequi malui, cum scriptores septentrionales Erpoldi Lindenbrogii curarem recudi Hamb. 1706. fol. quibus Lambecii Origines Hamburgenses & alia quædam aliorum adjunxi. Si scriptores

b) Memoires de Trevoux A. 1717. pag. 834.

ptores illos, quod brevi ſperare licet futurum, iterum prælis ſubjicere mihi contingat, dare operam eſt animus ſedulo, ut in illa nova editione longe melior Adamus lectori offeratur. Non omittendum denique *Svecicam* c) ejus verſionem adornatam eſſe a viro antiquitatum ſeptentrionalium peritiſſimo *Johanne Friderico Peringskiöldio*, editamque Holmiæ 1719. 4. Helmoldus, Albertus Stadenſis & alii juniores libenter Adami auctoritate utuntur, Albertus præcipue Krantzius eum ſecutus eſt in ſua Metropoli: & Lambecius, ubi Adamus deſiit, ibidem & ipſe præclaris libris ſuis de rebus Hamburgenſibus voluit finem imponere, cum non videret, quem deficiente Adamo tam bonum ducem ad telam pertexendam ſibi poſſet proponere.

ADAMUS *Bucfeldus*, Anglus, Mathematicus, quo jure apud Cangium ab *Adamo de Bocfeld*, de quo jam memoravi, tanquam diverſus laudetur, non poſſum dicere.

ADAMUS *Bavarus* idem cum Monacho *Alderſpacenſi* in Bavaria, Ordinis Ciſterc. circa A. C. 1250. cujus, ut dixi, *Theologiam Moralem verſibus hexametris* adhuc ineditam legit in Bibliotheca Alderſpacenſi, laudatque Joannes Caramuel in dedicatione partis primæ Theologiæ Regularis, ſive commen-

c) Acta Litteraria Sveciæ A. 1720. pag. 25.

tariorum in regulas SS. Benedicti, Augustini & Francisci.

ADAMUS *Burlæus*, Anglus, vide *Burlæus*.

ADAMUS *Caroli loci Abbas*, vide mox *Adamus de Chamilli*.

ADAMUS *Carthusianus*, Anglus Theologus circa A. C. 1340. cui a Pitseo tribuuntur Scala cœli, de patientia tribulationum & de sumtione S. Eucharistiæ. De *vita S. Hugonis*, quæ ad eum tanquam auctorem refertur, videndus Vossius II. 65. de Histor. Lat. de Hugone Baronius ad Martyrolog. Rom. 17. Nov.

ADAMUS *Cathanesiæ* in Scotia Episcopus, Ord. Cisterc. quod decimas acerbius exigeret, a suis crematus A. C. 1222. de quo Thormodus Torfæus rerum Orcadensium lib. I. pag. 155. Buchananus VII. rerum Scoticarum pag. 128. A Dempstero, quem Joannes Hallervordus suspicatur talia interdum fingere, traditur scripsisse Chronicon, Historiæ Scotiæ libros tres, Insularum descriptionem, excerpta Bibliæ, Epistolas &c. Vide Caroli de Visch Bibliothecam Cisterciensem.

ADAMUS *de Chamilli*, Ord. Cisterc. ex Abbate Caroli loci Episcopus in Gallia Silvanectensis ab A. C. 1230. ad 1250. Ejus opus insigne *Sermonum* vidisse se MStum testatur Oudinus Tom. III. pag. 156. quod incipit: *Mitte panem tuum super transeuntes*

euntes aquas. Carolus de Visch in Bibliotheca Cisterciensi *Lecturas Evangelicas* appellat, scriptas videlicet in Evangelia, quæ per annum in Ecclesia leguntur.

ADAMUS *Clarofontanus* Monachus, supra in *Barchingensi.*

ADAMUS, *Clericus Claromontani Episcopi*, scripsit *Chronicon* adhuc ineditum, ab An. C. 1218. ad 1270. MS. in Bibliotheca Carmelitarum Claromontana. *Flores Historiarum* ex speculo Historiali Vincentii Bellovacensis, ad Gregorium X. vide Jacobum Echardum de scriptoribus Dominicanis Tom. II. pag. 240.

ADAMUS de *Corlandon*, sive *Corlandonensis*, B. Mariæ Laudunensis Decanus, Ord. Cisterc. circa A. C. 1190. qui scripsit: *Ordinarium Ecclesiæ*, sive, *Ordinem Divini Officii in Ecclesia Laudunensi*, editum cum prolixis commentariis Antonii Belloti, Parisiis 1662. fol. 2. Volum. Vide Oudinum, ubi etiam de ineditis ejus *quæstionum in Sacram Scripturam solutionibus* ad Michaëlem de Corbolio, Senonensem Archiepiscopum.

ADAMUS *de Domersham*, cujus *historiam de rebus gestis Glastoniensibus* ab A.C. 1126. ubi Wilhelmus Malmesburiensis desinit, ad 1290. edidit Thomas Hearne ex MS. Codice Cantabrigiensi Collegii SS. Trinit. Oxon. e Theatro Sheldoniano 1726. 8.

vide sis Acta Eruditorum 1729. pag. 183. Journal des Sav. 1728. Maj. pag. 133. *Historiam Controversiæ inter Episcopos Bathonienses & Monachos Glastonienses* ediderat Henricus Warthonus Tom. I. Angliæ sacræ pag. 578-583. Scripta est post A. 1290. quo Abbatem Glastoniensem Joannem tradit Domershami diem supremum obiisse.

ADAMUS *Dorensis*, in Anglia, Cœnobii Ord. Cisterc. Monachus & Abbas circa A. C. 1200. Scripsit carmen acerbum adversus *Sylvestrum Giraldum* Cambrensem, qui in speculo suo Ecclesiæ Cistercienses perstrinxerat. Vide Baleum III. 40. & Johannem Prince in Devoniensibus illustribus, ubi *Giraldi* in hunc Adamum invectivæ, quarum specimina habes etiam in Actis Eruditorum An. 1702. pag. 283. Hujus Adami rudimenta Musices Carolus de Visch e Pitseo memorat.

ADAMUS *Eliensis* Episcopus. infra, *Adamus de Marisco.*

ADAMUS *Eoveshamensis*, in Anglia Cœnobii Abbas Ord. Benedict. medio Sec. XII. Ejus exhortationem ad sacras Virgines Godestovensis (alias Glaustonensis, vel Gostovensis) Cœnobii, & Epistolas & de Miraculo Eucharistiæ ad Rainaldum in Eoveshamensi Bibliotheca vidit Lelandus, ut refert c. 193.

ADA-

ADAMUS *Esthamus*, Londinensis & Herefordensis in Anglia Episcopus circa A. C. 1390. quem Hebraice ac Græce peritum plura scripsisse, & Vetus Testam. ex Hebraico vertisse: Aristotelis quoque meteorologica ex Græco, scripsisseque librum de diversitate translationum Sacri Codicis, Postillam Hebraicam, aliaque multa refert Pitseus, quæ apud eum pag. 549. videantur.

ADAMUS *Eveshamensis*, Anglus, circa A. C. 1160. vide *Eoveshamensis*.

ADAMUS *Goddamus*, circa A. C. 1320. vide infra *Adamus Wodheamensis*.

ADAMUS *Hemelendunius*, sive *Hemlingtonus*, Anglus, Norfolciensis Carmelita, Theologus. Ejus *Conciones Sacras* & *Quæstionum ordinariarum* librum Lelandus cap. 494. memorat, Pitseus etiam librum *de*, nescio quo, *Actu Parisiensi*. Diem obiisse Norvici A. C. 1420. præter alios tradit etiam M. Antonius Alegre de Casanate in paradiso Carmelitici decoris pag. 332.

ADAMUS *Hibernicus*, Ord. Minorum Theologus, circa A. C. 1320. cujus *Quæstiones Quodlibetales* & *Commentarios in libros sententiarum*, Gregorio Ariminensi sæpe laudatos refert Waddingus.

ADAMUS *Insulensis*, vide supra, *Adamus de Bassejo*.

ADAMUS *Laudunensis* Decanus. Vide *Corlandonensis*.

ADAMUS *Loci regii* in Anglia non procul Oxonio Abbas, Ord. Cisterc. circa A. C. 1368. scripsit *contra Wiclefistas* ad Simonem Langhamum Archiepiscopum Cantuariensem, & *Soliloquium pro animæ institutione*, nec non *Defensorium exemtorum*, & *pro Ordine Monastico*, atque *Epistolas* &c. Vide Pitseum pag. 501.

ADAMUS *de Marisco*, Anglus, Eliensis Episcopus, circa A. C. 1257. Alius hoc nomine Rogeri Baconi amicus, Franciscanus circa A. 1308. qui Oxonii docuit, & cujus *Elucidarium*, sive, *Commentarii in sacras litteras* a Lelando cap. 248. memorantur: plura a Waddingo, ut *Epistolæ ad Robertum Capitonem*, Episcopum Lincolniensem: *Paraphrases in Dionysium Areopag. Commentarii in Magistrum sententiarum*, *Quæstiones* Theologicæ, *Lectiones* ordinariæ &c. Sed illa ad priorem referri a Pitseo pag. 335. seq. video.

ADAMUS *de Montaldo*, scripsit Passionem CHristi, heroico carmine, quod MS. servatur Lipsiæ in Bibliotheca Paulina, teste B. Fellero pag. 297. num. 23.

ADAMUS *Muremuthensis*, aliis *Merimuth*, *Myrimuth*, &c. Ord. Cisterc. Londinensis Ecclesiæ S. Pauli Canonicus, de quo Caveum ad An. 1342. consulere juvabit.

Scripsit

Scripsit *Chronicon*, sive *Historiam sui temporis*, sive, ut Carolus de Visch vocat, *Tomos duos annalium rerum Anglicanarum*, ab A. C. 1302.* ad 1336. continuatum deinde, ut Viri doctissimi notarunt, ab alio auctore ad An. 1380. Edidit primum *Antonius Hallius*, Oxonii e Theatro Sheldoniano 1722. 8. una cum Anonymo Nicolao Triveti annalium continuatore, alisque. Vide Acta Eruditorum Tom. IX. Supplementi pag. 181.

ADAMUS *Nizardus*, sive *Nutzarde*, Anglus, Magister Oxoniensis, Grammaticus, circa A. C. 1340. cui præter librum de Verborum significatis a Baleo V. 63. & Pitseo pag. 447. in Codicibus quibusdam tribuitur *Carmen de speciebus lapidum*, quod ad Marbodeum communiter referunt, quodque incipit: *Evax Rex Arabum legitur scripsisse Neroni*. Deinde aliud *Carmen Neutrale* cujus initium: *Aspirans precibus vestris persæpe* &c.

ADAMUS *Odohamus*. infra, *Wodheamensis*.

ADAM *Orientalis*, sive Abbas Monachorum Orientis, cujus scriptum de Concilia-

 tione

* Ita recte Carolus de Visch in Bibliotheca Cisterc. pag. 4. nam apud Lelandum cap. 439. perperam excusum ab Anno 1320. & apud Oudinum Tom. III. pag. 945. ab Anno 1393.

tione fidei Orientalium cum fide Ecclesiæ Romanæ edidit Bzovius ad An. C. 1330. num. XXV. seq.

ADAMUS *Parvus*, aliis *Pontuajus*, Alexandri Neccami discipulus, medio Seculo XIII. cujus librum super dictionibus Bibliorum & tractatum Logices, Pitseus memorat.

ADAMUS ex *Prædicatorum* Ordine, cujus Commentarii in Magistrum Sententiarum circa A. C. 1355. compositi.

ADAMUS Abbas *Perseniæ*, sive *de Persenia*, non Benedictinus, ut visum Trithemio cap. 343. de S. E. & II. 79. illustr. Benedictin. sed Ord. Cisterciensis in Episcopatu Cenomanensi, circa A. C. 1190. de quo adeundus Oudinus. Ejus *Epistolæ V.* ad Osmundum Monachum mortui maris in Normannia, apud Baluz. Tom. I. Miscell. pag. 423. Aliæ *Epistolæ XXIII.* in anecdotis Edmundi Martene Tom. I. pag. 669. Adæ Abbatis Perseniæ Mariale, sive *Sermones de B. Virgine* cum notis editi ab Hippolyto Marraccio. Romæ 1652. 8. Alia ejus memorat Carolus de Visch in Biblioth. Cisterc. pag. 4.

ADAMUS *de Pomeran* a V. C. Thoma Hearne edendus promittitur in Diario nobili, Bibliotheque Angloise Tom. XIV. pag. 282. Sed legendum *Adamus de Domeran*, de quo supra.

ADA-

ADAMUS *Pontigniacensis*, Monachus Cisterc. scripsit Conciones & Meditationes plures, quas prelo dignissimas vocat Carolus de Visch.

ADAMUS *Premonstratensis*, vide mox *Adamus Scotus*.

ADAMUS *Saxlighamus*, Anglus, Carmelita Theologus, circa A. C. 1350. cujus *Disputationes* Theologicas & Philosophicas, *Sermonumque* sive Concionum librum memorant.

ADAMUS *Scotus*, Canonicus Regularis ex *Præmonstratensi* Ordine, defunctus in Gallia A. C. 1180. Vide Georgium Mackenzieum in vitis scriptorum Scotorum Anglice editis Tom. I. pag. 141. seqq. Ejus tractatus *de triplici tabernaculo Mosis*, Liber *de triplici genere contemplationis*, & *sermones XIV.* de ordine & habitu Præmonstrantium, viderunt lucem Parisiis 1518. fol. Hisce *sermones alii XXXIII.* & *commentarius in Regulam D. Augustini* accesserunt in editione opusculorum Adami Antwerpiensi, quam curavit Godfridus Ghiselbertus 1659. fol. Denique *Soliloquiorum* de instructione animæ pro Religiosis, sive Monachis *libros duos* vulgavit Bernardus Pez Tom. I. anecdotorum Parte II. pag. 336. De aliis Oudinum, si placet, consule, Tom. II. pag. 1544. seqq.

ADA-

ADAMI *Senioris* itidem Killosensis in Scotia Monachi *Strenæ*, sive *Conciones Capitulares* e MSto vulgatæ, Parisiis 1558. 4to.

ADAMUS *Shirbornensis*. vide supra, *Adamus Barchingensis*.

ADAMUS de Chamilli, Episcopus in Gallia *Silvanectensis*. Vide supra, *Adamus de Chamilli*.

Magister ADAMUS *de S. Sulpitio*, cujus commentarium in librum Jobi MS. memorat Sanderus Parte II. Bibliothecæ Belgicæ MS. pag. 171.

ADAMUS *Victorinus*, sive *de S. Victore*, Canonicus Regularis S. Victoris Paris. defunctus A. C. 1177. 8. Julii. Ex ejus *Dialogo de instructione discipuli*, ad Canonicos Ecclesiæ Archiepiscopalis S. Andreæ in Scotia, nonnulla affert Joannes Picardus ad lib. I. Epist. 29. Anselmi Cantuar. ubi & S. Bernardo positum ab eo *Epitaphium* testatur. Dialogum illum & *Consequentias*, seu *Prosas* quasdam hujus Adami MSS. servat Bibliotheca S. Victoris Paris. ut ab Oudino annotatum.

ADAMUS *Goddamus*, sive *Wodheamensis*, Anglicus, Gvil. Occami discipulus, Ordinis Minorum, Theologus Oxoniensis, defunctus A. C. 1358. Præter Commentarios in librum Canticorum, aliaque Baleo V. 98. memorata scripsit librum contra Richar-

chardum Wetherſetum, & Commentarios in Magiſtrum ſententiarum editos Pariſiis 1512. Apud Pitſeum, Cangiumque tanquam duo diſtincti recenſentur Goddamus & Wodheamenſis, quod præter rem fieri exiſtimo, ſicut etiam Typographi errorem non dubito eſſe, quod Wodheamenſis traditur obiiſſe A. 1338. pro 1358. Similiter idem cum Wodheamenſi eſt *Adamus Odohamus* apud Lelandum cap. 248. & 424.

ADELAGUS, ſive ADELDAGUS, ADALDAGUS, Bremenſis, ab A. 936. ad 988. Archiepiſcopus, cujus *Epiſtola ad Flodoardum*, hujus quatuor libris Hiſtoriæ Remenſis Eccleſiæ præmittitur Tom. XVII. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 503.

ADELARDUS, ſive ATHELARDUS, Anglus, Ord. S. Benedicti Monachus Badunenſis, ſive Bathonienſis, cujus præfationem ad *Dialogum de rerum*, ſive *naturalium compoſitorum cauſis* inter ipſum & nepotem ſuum, ad Richardum Bajocenſem Epiſcopum edidit Edmundus Martene Tomo I. anecdotorum pag. 292. Richardus ille Bajocenſi Eccleſiæ præfuit ab An. C. 1098. ad 1133. Plura hujus Adelardi memorat Pitſeus, Librum *de ſeptem artibus*, alium *de ſic & non ſic*, alium *de aſtrolabio*, & librum *problematum*, ſive *Naturalium Quæſtionum LXXVI.* quod opus dignum

gnum Philoſopho Joannes Lelandus c. 171. appellat. Etiam ſcripſit librum *de doctrina abaci:* & libros *Euclidis* de Geometria ex Arabico in Latinum tranſtulit, aliumque, neſcio cujus auctoris, *de ſeptem Planetis*, fortaſſe *Japharis* Mathematici, cujus iſagogen minorem in Aſtronomiam ab Adelardo verſam ex Arabico memorant. Vide Oudinum Tom. II. pag. 1017. ſeq. Ægyptum & Arabiam peragraſſe narrat Baleus II. 69.

ADELBERTUS, ſive ADILBERTUS, Ord. S. Benedicti, Prior *Auguſtanus*, cujus libellum *de vita & miraculis S. Simperti*, Epiſcopi duodecimi Auguſtani a Carolo M. conſtituti, edidit Bernardus Pez Tom. II. theſauri anecdotorum Parte III. pag. 355. Adelbertus ille vixit circa An. C. 1240. Vide Pezii Diſſertationem Iſagogicam p. LXI.

ADELBERTUS Abbas *Heidenheimenſis*, qui ſub Eugenio III. circa An. C. 1150. vixit, ſcripſitque *vitam S. Willibaldi* editam a Jacobo Greſero ad calcem Philippi Eyſtetenſis, Ingolſtad. 1617. 4. pag. 318.

ADELBERTUS, ſive ADALBERTUS, Epiſcopus Pragenſis, cujus homilia de S. Alexio Confeſſore Tom. IV. Act. Sanctor. Julii 17. pag. 257. ſeq.

ADELBOLDUS ex Duce exercitus Canonicus Laubienſis, ſive Lobienſis in Hannonia,

nia, & ab Anno 1008. Episcopus Ultrajectinus, defunctus A. 1027. Huic in Codicibus quibusdam & a Sigeberto Gemblacensi cap. 138. tribuuntur libri duo *de vita S. Imperatoris Henrici II.* quem constat obiisse 14. Julii A. 1024. Vita illa obvia apud Surium & in Actis Sanctorum 14. Julii, Tom. III. pag. 744. Canisium Tom. VI. pag. 383. & Tom. III. Parte II. edit. novæ pag. 25. Gretserum in Sanctis Bambergensibus, Ingolstad. 1611. 4. & illustrem Leibnitium Tom. I. Scriptorum Brunsvicensium, pag. 430. Joannem Petrum Ludewig Tomo I. Scriptorum Bambergensium pag. 790. Libellum *de ratione inveniendi crassitudinem sphæræ, ad Silvestrum II. Papam*, vulgavit Bernardus Pez Tom. III. thesauri anecdotorum Parte II. pag. 86. *Vita S. Walburgis* in Actis Sanctorum 25. Febr. Tom. III. pag. 542. Alia ejus memorat Trithemius de S. E. c. 312. & illustr. Benedictin. II. 64.

ADELERIUS. vide infra in ADREVALDO.

ADELGERUS. infra, ALGERUS.

ADELGORII, sive ADALGOTI, Archiepiscopi Magdeburgensis, *Epistola* A. C. 1110. *pro auxilio* adversus Paganos (Slavos) Tomo I. monumentorum Edmundi Martene pag. 625.

ADELHARDUS Abbas Corbejensis, defunctus An. C. 825. Ejus *Capitula LII. admonitionum in congregatione*, vulgata a Mabillonio, Sæculo IV. Benedictin. ad calcem Partis I. De hoc Adelhardo Carolus le Cointe Tom. VII. annalium Francorum pag. 767. seqq.

ADELHELMUS & ADELMUS, vide ALDHELMUS.

ADELHERUS. infra, ALGERUS.

ADELINUS de Virginitate laudatur ab Alberico Monacho trium fontium pag. 66. 107. &c. vide *Aldhelmus*.

ADELMANNUS, sive, ut Sigeberto c. 153. ALMANNUS, Berengario per jocum AULUS MANNUS, Grammaticus, ex Scholastico Leodiensi Episcopus Brixiensis ab A. C. 1048. defunctus non ante A. 1061. ut probat Ughellus Tomo IV. Italiæ Sacræ pag 540. Ejus *rhythmos de viris illustribus sui temporis* edidit Mabillonius Tom. I. Analect. pag. 420. & edit. novæ pag. 382. *Epistola de Veritate Corporis Christi* ad *Petrum* Primicerium Metensem, Adelmanno ipsi & Sigeberto memorata, nondum lucem vidit, quod sciam: altera *ad Berengarium* (suum quondam sub Fulberto condiscipulum) sed extrema parte mutila prodiit primum Lovanii 1551. atque 1561. 8. cum Lanfranci & aliorum auctorum vetustorum de eodem argumento, & in Biblio-

bliothecis Patrum: Lipsiæ etiam 1710. 4. in Urbani Gothofredi Siberi schediasmate de illustribus Alemannis: novissime emendatior & cum notis præclari viri Pauli Galeardi, qui etiam *rhythmos* supra memoratos ex Mabillonio adjunxit, ad calcem sermonum S. Gaudentii, Patav. 1720. 4. Berengarii purgatoriam Epistolam contra Alemannum vulgavit Edmundus Martene Tomo IV. anecdotorum pag. 109.

ADELMUS, sive ADELHELMUS *Sagiensis* (Seez in Normannia Galliæ) Episcopus circa A.C. 880. Vide ALDHELMUS.

ADELMUS Anglus, & alius Gallus, vide ALDHELMUS, & mox ADEMARUS.

ADELPHIUS Episcopus in Africa, qui cum S. Cypriano A. C. 254. Epistolam scripsit, in edit. Pamelii & Baluzii 68. Joannis Felli 67.

Vita S. ADELPHII, Confessoris, Abbatis Montis S. Romarici, edita a Labbeo Tomo I. Bibliothecæ novæ MSS. p. 683.

ADELPHUS Abbas Ord. Benedictin. circa A. C. 1180. de quo Trithemius cap. 383. de S. E. & illustr. Benedictin. II. 16. ubi *sermones* ejus ad fratres, & librum *contra Saracenos* memorat.

ADEMARUS, (*Adhemarus* aliis, vel *Autmarus*) Monachus Benedictinus Caroli Magni

ætate, a) cui Aimoinus in extremo libri IV. ait in acceptis se referre, *quæ scripserit usque ad tempora Imperii Francorum.* Huic igitur Petrus Pithœus & Marquardus Freherus (Papirius Massonus & alii ADELMUM vocant, sive ADELINUM) tribuunt *Annales Carolinos* ab A. C. 741. ad 829. qui aliquibus dicuntur etiam Annales *Laureshamenses.* b) Hos cum Eginhardo de vita Caroli M. primum vulgavit, sed sine auctoris nomine Hermannus Comes Nuenarius, Colon. 1521. 4. Deinde Justus Reuberus inter Veteres Scriptores pag. 15. seqq. addita appendice usque ad A. 842. ex *Nithardo* repetita, tributos *cuidam ejus ætatis Astronomo Ludovici Regis domestico.* Petrus Pithœus autem in scriptoribus coætaneis, Francofurti 1594. 8vo,

a) Vide Vossium lib. II. de Historicis Latinis cap. 31. & Jacobum le Long Bibliotheca Historicorum Galliæ pag. 331.

b) Ad Annum 774. *in monasterio nostro Laureshamensi.* Sed fortasse Karoli hæc verba sunt, non auctoris, quamquam du Chesnio Eginhardus *suum* videtur appellare, in quod magna ejus erant beneficia ac merita. Aliud plane Chronicon Laurishamense, cujus fragmentum ab Anno 764. ad 895. exhibet du Chesnius Tom. III. pag. 490. atque integrum usque ad Annum 1179. ediderat Freherus Tomo primo Scriptorum Germanor. & Burchardus Gotthelf Struvius in nova Freheri editione etiam notis illustravit.

8vo, & Freherus Tomo II. ſcriptorum de rebus Francicis pag. 381. adſcriptos, ut dixi, Ademaro, ſive Adelmo. Denique Andreas du Cheſne Tomo II. ſcriptorum Hiſtor. Francorum pag. 233. ſub nomine *Eginhardi*, qui apud Odilonem citatur nomine *Agenardi, cognomine Sapientis*. Du Cheſnii exemplum ſecuti ſunt Johannes Michaël Heineccius, ac Johannes Georgius Leuckfeld in ſcriptoribus rerum Germanicarum, Francofurti 1707. fol. & Gallicæ verſionis auctor Ludovicus Couſinus, Pariſiis 1683. 12. Etiam Caroli M. vitæ ab Eginhardo ſcriptæ junguntur in MS. Codice, qui ſervatur in Bibliotheca Cæſarea, unde Lambecius Tom. II. pag. 401. auctorem illum eſſe horum Annalium nihil dubitat. Viciſſim tamen in nonnullis hos annales a vita Caroli Eginhardiana diſſidere notavit Carolus le Cointe ad Annum 774. num. 128. ſeqq. Præcipue vero contra du Cheſnii ſententiam facit, quod in his annalibus ad An. 827. Eginhardus *ſui temporis prudentiſſimus virorum* appellatur. Confer Pagium ad Annum 826. num. XI. & XII.

ADEMARUS, ex nobili familia *Chabannenſi* Monachus in *S. Eparchii* Cœnobio, *Engolismenſis*, auctor *Chronici Aquitani*, a principio Monarchiæ Francorum ad Annum, quo ſcripſit 1029. Ex hoc fragmen-

tum *de S. Adalberto & de S. Brunone* ejus Coapoſtolo, temporibus Ottonis III. Imperatoris, poſt An. 1000. quod vulgaverat Caniſius Tomo III. antiqu lect. pag. 45. (edit. novæ Tom. III. pag 66.) Locum *de Concilio Aquisgranensi* An. 816. Sirmondus Tomo IV. Operum pag. 647. ex ineditis Ademari Collectaneis Hiſtoricis. Alia ex hoc Chronico edita a Pithœo, du Cheſnio, ſed præcipuam partem ab Anno 829. ad 1029. dedit Labbeus Tom. II. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 151. ſeqq. De cæteris vide Voſſium III. de Hiſtor. Latin. pag. 773. & Jacobum le Long pag. 777. & pag. 341. ubi etiam de epitome Petri a S. Romualdo. Fragmentum ex *Hiſtoria de geſtis Pontificum & Comitum Engolismenſium* edidit du Cheſne in Normannicis pag. 19. ſed illa in MSS. *Hugoni* Engolismenſi tribuitur, e qua etiam loca produci a Johanne Beslyo in Hiſtoria Comitum Pictavienſium pag. 391. 417. 442. 460. 475. 476. notavit Jacobus le Long pag. 157. Ejusdem Ademari *Commemoratio XIII. Abbatum Lemovicenſium Baſilicæ S. Martialis Apoſtoli* ab Anno 848. quorum ultimus ille *Hugo* eſt, vulgata ab eodem Labbeo Tom. II. pag. 271. Neque audiendus Vir laudatus, Jacobus le Long, qui p. 249. hunc Ademarum a ſuperiore diſtinguit, & An. 1110. ſcribit vixiſſe. *Epiſtola* poſt

Con-

Concilium Lemovicense A. 1029. habitum scripta *de Apostolatu Martialis Lemovicensis*, apud Baluzium una cum sermonibus ejusdem argumenti in illo Concilio habitis, quos eidem Ademaro Baluzius tribuit. Vide Dupinium Bibl. Eccles. Sec. XI. Tomo VIII. edit. Amst. pag. 108. Ejus *acrostichon* ad Rohonem, Episcopum Ecolismensem, sive Engolismensem, (Angoulesme in Aquitania) edidit Mabillonius Tomo I. Analect. pag. 418. (edit. novæ in fol. pag. 432.)

ADENULPHUS, sive *Athenulphus*, ab A. C. 1008. per quinquaginta annos Archiepiscopus Capuanus. *Sacrum S. Martyris Marci, Episcopi Atinensis officium versibus Leoninis complexus est: inventionem quoque ejusdem hexametris & pentametris, vitamque ejusdem ad Clerum Atinensem conscripsit, quæ MSS. exstant apud me.* Hæc Ughellus Tomo VI. Italiæ Sacræ pag. 322. edit. novæ, qui Vitam illam S. Marci I. Altinensis in Campania, ut ajunt, Episcopi, & sub Domitiano Martyris, edidit pag. 407. obviam quoque in Actis Sanctorum 28. April. pag. 548.

ADEODATUS ab A. C. 672. 14. Martii ad 18. Maji 677. Pontifex Romanus, cujus exstat *Epistola ad universos Episcopos Galliæ* de privilegio concesso Abbati S. Martini Turonensis, edita a Papyrio Massono in

gestis Pontificum Romanorum, Parisiis 1586. 4to. Baronio ad An. C. 676. Sirmondo Tomo I. Conciliorum Galliæ pag. 507. & in Conciliorum Tomis Binii Tomo II. pag. 542. Regia Tomo XV. pag. 493. Labbei Tom. VI. pag. 523. Harduini Tom. III. pag. 1007. & in novissima Coleti Veneta Tomo VII. Habetur etiam in Radulphi Monsnyerii juribus Ecclesiæ S. Martini Turonensis propugnatis, Parisiis 1663. 8.

ADILREDUS, *Ælredus*, *Æthelredus*, *Ailredus*, *Ealredus*, *Eleredus*, *Aluredus*, *Edilredus*, *Ethilredus*, educatus cum Henrico, Davidis Scotorum Regis filio, deinde Abbas ab Anno CHristi 1150. Rievallensis, sive Rhienvallensis (*Riedval*) in Angliæ dioecesi Eboracensi, Ordinis Cisterciensis, defunctus A. 1166. de quo Carolus de Visch pag. 9. seq. Bibliothecæ Cisterciens. & Georgius Mackenzie Tomo I. Operis de vitis Scriptorum Scotorum, Anglice editi pag. 123. seqq. Acta Sanctorum 12. Januarii Tom. I. pag. 748. & qui diligentius de hoc Ælredo Oudinus Tomo II. pag. 1487. seqq. Edita historici argumenti sunt, quæ in Rogeri Twisdeni decem Scriptoribus Anglis extant Londini 1652. fol. *De bello Standardii* A. C. 1138. tempore Stephani Regis, sive de virtute *Gvalteri Espec*, Scotos profligantis, p. 337.

Genea-

Genealogia Regum Anglorum pag. 347. & *Historia de vita & miraculis S. Eduardi*, Regis & Confessoris, (integrior quam apud Capgravium & Surium 5. Januarii) pag. 369. *Historia de Sanctimoniali de Watthun*. pag. 415. *Vitam S. Margarethæ*, Reginæ Scotiæ, sed decurtatam habet Surius 10. Jun. integriorem Acta Sanctorum ad illam diem. Fragmentum ex opere *de rebus Angliæ* ad Ducem Normannorum Henricum II. postea Regem, continens Eadgari Regis Orationem ad Episcopos & Cœnobiorum Præfectos, in Nic. Harpsfildi cap. 3. Sæculi X. Historiæ Anglicanæ, & Tom. XXIII. Bibl. Patrum A. 1677. pag. 164. seq.

Inedita memorantur apud Johannem Lelandum cap. 199. Pitseum pag. 229. Baleum II. 99. & alios, liber *de miraculis Hagustaldensis Ecclesiæ*: Vita *S. Niniani* Episcopi: Vita *S. Eduardi* scripta versu elegiaco ad Laurentium Abbatem Westmonasteriensem: De Vita *Davidis* Scotorum Regis libri II. ad Henricum II. Regem Angliæ: quorum posterior perstringit *vitas Regum Anglorum* ab Edelwulfo, Alfredi magni patre ad Henricum II. *Chronicon* ab Adam ad Henricum I.

Quæ a Richardo Gibbono, S. I. edita Duaci 1631. & in Bibl. Cisterciensi Tom. V. & in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. 1777.

Tom. XXIII. recuſa moralis & aſcetici argumenti hæc ſunt: *Sermones XXXI. in Eſaiæ XIII. XIV. XV. XVI.* ad G. Lundonienſem Epiſcopum de onere Babylonis. Ex his ſermo primus *de Adventu Domini* Tom. II. Operum Bernardi pag. 568. Pariſiis 1719. fol. *Speculum Charitatis*, compendio primum, deinde libris III. uberius expoſitum. *De ſpiritali amicitia* libri III. ad quos componendos teſtatur Lælii Ciceroniani lectione ſe fuiſſe invitatum. *De JESU duodecenni* * ad Luc. II. 42. ubi quinque paginarum lacuna ſuppleta editionis Pariſienſis 1609. inter *Bernardi* opera, & in Davidis Camerarii III. 41. de Scotorum fortitudine. ibid. 1631. Homiliarum volumen ad Gilbertum Epiſcopum Londinenſem, ſive *XXV. Sermones* de tempore & de Sanctis, in Bibliotheca Patrum omiſſi, ſed obvii in Duacenſi edit. & in Bibliotheca Ciſtercienſi Bertrandi Tiſſierii, Bonofonte 1662. fol. Tom. V. pag. 162. *Regula ad incluſas Moniales* ad Sororem, in Holſtenii Codice Regularum Parte III. pag. 110. Romæ 1661. & Pariſiis 1663. 4. & in Appendice ad Tomum primum Operum S. Auguſtini Benedictinorum, edit. Amſtelod. pag. 640. ſub titulo: *De vita eremitica ad Sororem.* Pars etiam inter Anſelmi Cantuar. opera meditationes 15. 16. 17. Me-

* Tom. II. Bernardi pag. 590.

Memorantur præterea ex ineditis: *Sagitta Jonathæ*, *De tribus hominibus*, *De diversis virtutibus*, *Super Cantica Canticorum*, *De vinculo perfectionis*, *Dialogus de natura & dotibus animæ libris II.* *De XII. abusibus claustralium*, *De lectione Evangelica ad Ivonem*, *Dialogus inter hominem & rationem*, *Epistolæ CCC. Sententiarum flores*, *De Prælatorum moribus*, *De officiis Ministrorum*, *Centum sermones synodales*, *De militia Christiana*, *De virginitate Mariæ*, *De fundatione Monasteriorum S. Mariæ Eboracensis & de fontibus.* Apud Lelandum p. 200. & Baleum p. 209. *de oneribus Isaac* male excusum pro *de oneribus Isaiæ.*

ADMONIUS apud Ptolemæum Lucensem & alios intelligitur *Aimoinus* Floriacensis.

ADMONTENSIS Monasterii in Stiria Codex Diplomaticus, vulgatus est a Bernardo Pez Tom. III. Thesauri Anecdotorum Parte III. pag. 659 - 807. Diplomata CLVIII.

ADO *Treverensis*, cui Martyrologium Lipomannus & Bellarminus tribuunt, nullus fuit, neque illud fas est abjudicare Adoni, de quo mox, Viennensi, aut referre ad *Udonem* de Nellenburgo, qui Treverensi Ecclesiæ præfuit ab A. C. 1067. ad 1078. vide Labbeum.

ADO *Viennensis*, in Gallia Episcopus, ab A. C. 859. ad 874. 16. Decembr. Igitur quæ in *Chronico* ejus *de sex Mundi ætatibus* postrema ab A. 874. ad 880. leguntur, ab alia manu addita fuisse oportet. Confessor vocatur in Martyrologio Rom. 16. Decembr. Sed præter rem notat Baronius Bedam hujus Adonis in Martyrologio suo meminisse, Beda enim centum annis amplius Adonem ætate antecessit. *Martyrologium* Adonis ex quatuor Codicibus recensitum a *Jacobo Mosandro*, Carthusiano Coloniensi, lucem vidit in Tomo septimo Surii, Colon. 1581. fol. deinde ab *Heriberto Rosweido* S. J. ex aliis tribus antiquioribus emendatum, illustratumque notis ad calcem Martyrologii veteris Romani, Antwerp. 1613. Parisiis 1645. fol. & ex Rosweidi editione in Tomo XVI. Bibliothecæ Patrum edit. Lugdun. 1677. ubi etiam pag. 823. ex Rosweido: *libellus de festivitatibus Apostolorum successorumque eorum*. Vide Labbeum, Carolum le Cointe Tom. IV. pag. 472. seq. Sammarthanos &c.

Chronicon prodiit cum Gregorio Turonensi, Parisiis 1512. 1522. 1567. Basileæ 1568. & in Laurentii Barrii Historia Christiana Veterum Patrum, Basileæ 1583. fol. & in Bibliothecis Patrum, Parisiis 1589. 1644. 1654. Tomo VII. Colon. 1618.

OCA.

1618. Tomo IX. & Lugduni 1677. Tomo XVI.

S. *Desiderii*, Viennensis Episcopi, *Martyrium* in Canisii antiquis Lectionibus Tomo VI. pag. 441. & Tomo II. editionis novæ Parte III. pag. 1. & apud Surium atque in Actis Sanctorum XI. Febr.

S. *Theuderii* Vita, Abbatis Viennensis, apud Mabillonium in Actis Benedictinis Sec. I. pag. 678.

ADREVALDUS, Ordinis Benedictini Monachus Floriacensis, quem Ludovici Pii temporibus vixisse probat Ruinartus in apologia missionis S. Mauri, Gallice edita pag. 52. seqq. *Historia translationis S. Benedicti & S. Scholasticæ*, in Johannis a Bosco Bibliotheca Floriacensi, Paris. 1605. 8vo, pag. 1. & in Actis Sanctorum 21. Martii, & in Mabillonii Sec. II. Actorum Benedictin. pag. 253. *Historiæ miraculorum S. Benedicti*, librum *primum* hic *Adrevaldus*, appendicem ad eum *Adelerius*, Monachus itidem Floriacensis, librum *secundum & tertium Aimoinus*, A. C. 1005. *quartum Anonymus* composuit, obviæ apud eundem Joannem a Bosco pag. 13. & in Actis Sanctorum, & apud Mabillonium pag. 80. & 369. *Liber de corpore & sanguine Domini, contra Joannem Scotum*, vulgatus a Dacherio Tomo XII. Spicilegii, & Tom. I. editionis novæ pag. 150. *Vita S. Aigulfi*,

ſi, Abbatis Lerinenſis & martyris occiſi A. 675. ſine nomine auctoris apud Surium 3. Septembr. & reſtituta auctori ſuo integriorque in Sec. II. Actorum Benedictinor. pag. 656.

ADRIANUS. vide HADRIANUS.

ADSO *Dervenſis*, in Partenſi Campaniæ pago, Cœnobii Monachus, diem obiit A. C. 992. Scripſit *Paſſionem S. Berchari*, Abbatis Dervenſis, extincti ex vulnere A. 685. ſed adhuc inedita eſt ejus lucubratio memorata Nicolao Camuſato in promtuario Antiquitatum Diœceſeos Tricaſſinæ. Quam enim habet Mabillonius Seculo II. SS. Ord. Benedicti pag. 831. ea non eſt Adſonis, ſed Anonymi, qui poſt annum milleſimum ſcripſit, obvia quoque apud Camuſatum pag. 63. & Surium ad 2 Oct. Vide ſis Pagium ad Annum 685. num. XIV. ſeq. Cætera Adſonis hujus ſunt, *Geſta S. Baſſoli* Confeſſoris, A. 567. apud eundem Mabillonium Sec. II. pag. 67. & translatio ejus ac miracula: Sec. IV. 2. pag. 137. *Vita S. Frodoberti*, Abbatis primi Cellenſis, prope Trecas, ſub Clotario III. id. Sec. II. pag. 626. & translatio reliquiarum ejus Sec. IV. 2. pag. 243. His accedit *Vita S. Manſveti* Scoti, Britannorum Epiſcopi, qui A. 461. Concilio Turonenſi interfuit, vulgata a Franciſco Boſqueto Narbonenſi in Eccleſiæ Gallicanæ Hiſtoria, in Parte ſecunda,

cunda, inter Acta & vetera monumenta pag. 23. Parisiis 1636. 4to. Ejusdem *Mansveti miracula* in Tomo III. Thesauri Anecdotorum Edmundi Martene pag. 1013.

ADSO *Hermiricus*, sive *Hemericus*, dubium an diversus a superiore, Abbas Luxoviensis in Burgundia, Sæculo decimo, scripsit *Compendium vitæ & miracula Walleberti*, Abbatis Luxoviensis, defuncti A. 665. obvia in Actis Sanctorum 2. Maji, & apud Mabillonium Sec. III. Benedictin. Parte II. pag. 455.

ADTO, *Atto*, *Haito*, *Hetto*, Agnetis Imperatricis, Henrici III. Conjugis, Capellanus, circa An. C. 1070. dicitur ea, quæ Constantinus Africanus ex variis linguis utcunque transtulit, elegantiore, atque ut cap. 24. ait Petrus Diaconus, *cothurnato sermone in Romanam linguam descripsisse*.

ADTO Pacensis Lusitanus, Abbas *Vallumbrosanus*, & deinde Episcopus ab A. 1133. *Pistoriensis* in Hetruria. Vide Ughellum Tomo III. Italiæ Sacræ pag. 294. *Vita S. Johannis Gvalberti* extat in Actis Sanctorum 12. Julii Tom. III. pag. 365. At *Vita S. Verdianæ* perperam ad hunc Adtonem An. 1151. defunctum refertur, cum Verdiana non sit mortua ante An. 1220. Vide Diarium Eruditorum Mutinense, Giornale

ornale de' Letterati d' Italia An. 1692. pag. 315. ubi refertur vita ejusdem Verdianæ ſcripta Italice circa A. 1440. a Laurentio Jacomini, Dominicano, editaque cum notis & obſervationibus M. Badii, Florentiæ 1692. 8.

ADTO II. Epiſcopus *Vercellenſis*, A.C. 945. *doctiſſimus Theologus & Canoniſta præclarus, plura ſui ingenii doctrinæque monumenta reliquit, quæ continentur in antiquo Codice MS. in Vaticana Bibliotheca, ac Vercellenſi Archivio. Plures* ſermones *ab ipſo habitos pro oportunitate temporum ſcripſit, tum &* Epiſtolas: *librum item cui* Perpendiculum *titulum fecit, cum quo noxia redarguere & honeſta ſancire docet:* Canones *rurſus, ſtatutaque Vercellenſis Eccleſiæ eruta Conciliis Epiſtolisque Decretalibus, quod opus in* centum capita *apte diſtinxit. Item de* preſſuris Eccleſiaſticis, *opus in tres partes diviſum, quarum prima eſt de judiciis Epiſcoporum, ſecunda de ordinationibus eorundem, tertia de facultatibus Eccleſiarum.* Hæc Ughellus Tomo IV. Italiæ Sacræ pag. 769. Ex illo Codice Vaticano deſcripſit Joannes Bona & communicavit cum Luca Dacherio, qui edidit Tomo octavo Spicilegii. (editionis novæ in folio Tom. I. pag. 402. ſeq.) *Capitulare, capita centum. Libellum de preſſuris Eccleſiaſticis* pag. 414. & *Epiſtolas* novem

novem pag. 431. unamque *Gunzonis*, Levitæ Novarienſis pag. 437. & alteram *Ambroſii* Mediolanenſis Presbyteri ad Attonem.

ADVENTIUS *Metenſis* Epiſcopus, cujus *Epiſtolam ad Theutgandum*, Archiepiſcopum, & alias binas *ad Nicolaum Papam* exhibet Baronius ad An. C. 862. num. 60. & 863. num. 51. & 864. num. 6. qui de illo plura Tom. X. Annalium. Obiit Adventius A. 875. Vide Sammarthanos Tomo III. Galliæ Chriſtianæ p. 713.

ÆDILWULPHUS. vide ETHELW.

Chronica S. ÆGIDII in Brunſwig. infra inter Anonymos, *Piſtorianus*.

ÆGIDIORUM CXLII. recentioris maximam partem ætatis, ſed in his etiam plerorumque, ex his quos jam percenſere inſtituo, notitiam promittit lectoribus, & offert Ægidius Hochmuth, Paſtor Muhlbacenſis, in ſchediaſmate hiſtorico-litterario de ritu ὀνομαθεσίας, ſive Nominum impoſitione & mutatione, Witebergæ 1725. 8. Sed levi nimis brachio & minus accurate illo labore defungitur, ut actum me non putem acturum.

ÆGIDIUS *Abbas* in Gallia Narbonenſi, cujus brevis libellus *pro privilegiis Eccleſiæ Arelatenſis* Symmacho Papæ A. C. 514. oblatus cum Symmachi reſponſo ad Cæſarium Arelatenſem exſtat in Sirmondi Conciliis Galliæ

Galliæ Tom. I. pag. 187. in Conciliis Labbei Tom. IV. pag. 1310. De hoc Ægidio Baronius ad Martyrolog. Rom. 1. Septembris.

ÆGIDIUS *Assisias*, S. Francisci Socius, defunctus A. C. 1262. de quo Acta Sanctorum 23. Aprilis, Tom. III. pag. 218. seq. Ejus *Collationes* & aliæ asceticæ lucubrationes feruntur MStæ exstare in Bibliothecis Belgii. *Aurea verba* collecta a discipulis, luci data Antwerp. 1534. 8.

ÆGIDIUS *Athenienfis*. infra, *Corboliensis*.

ÆGIDIUS, *Aureæ Vallis Monachus* in Ducatu Luxemburgensi, circa An. C. 1251. Scripsit continuandis Harigerii & Anselmi lucubrationibus *gesta Pontificum Leodiensium* a Theoduino Wasonis successore usque ad Henricum ab A. C. 1048. ad 1251. in Tomo secundo sylloges Joannis Chapeavillii pag. 1-270. Leodii 1613. 4. Ex eisdem petita *Vita & Martyrium S. Alberti* A. 1192. quæ edita a Miræo & aliis.

ÆGIDIUS *Aurifaber*, Carthusianus, qui Anno 1466. diem obiit. Ejus *opus exemplorum*, liber *de laude Carthusiana*, & *sermones de tempore & de sanctis* a Petro Sutore cap. 26. & ab aliis Carthusianæ Bibliothecæ scriptoribus memorantur. Fuit Vicarius domus montis Sion apud Ziriziæam Zelandiæ opidam.

ÆGI-

ÆGIDIUS *Aurifaber* Vossio, aliis *Fabri*, Carmelitanus, Bruxellæ patriæ suæ multorum beneficiorum auctor ab Imperatore Maximiliano, apud quem gratia floruit, obiitque An. 1506. Præter *Commentarios in IV. libros Sententiarum*, *Commentarios in Ruth*, *Job*, *Evangelia & Pauli Epistolas*, *Sermones*, *Orationes*, *Quæstiones*, *Collationes* & *Determinationes* varias, scripsit *Brabantiæ Historiam* & *Chronicon Ordinis Carmelitici*, nec non librum *de Origine Religionum*, atque alium *contra Proprietarios*, librum item *de Testamento Christi in Cruce*. Vide Alegrium in paradiso Carmelitici decoris pag. 380. Valerii Andreæ & Francisci Sweertii Bibliothecas Belgicas &c.

ÆGIDIUS *de Bellamera*, Doctor Decretorum ex Rotæ Romanæ Auditore præcipuo, Episcopus Avenionensis, defunctus A. 1392. Ejus *Consilia*, sive *Responsa*, ac *Decisiones*, nec non *in Decretum*, & *Decretales Epistolas*, *Commentaria*, sive *Jus Pontificium*, ætate illa pro Delphici Apollinis oraculis æstimata fuisse testis Marcus Mantua in Epitome de illustribus JCtis cap. 90. Vide Hendreichii Pandectas pag. 491.

ÆGIDIUS de Fuscariis, sive Foscherarius, *Bononiensis*, Doctor Decretorum a Joanne Bumaldo in Bibliotheca Bononiensi traditur

ditur claruiſſe, circa An. C. 1289. Ejus *librum de Judiciis* in quinque Partes diviſum Gvido Pancirollus commemorat, non diverſum credo ab ejus *Ordine Judiciario in Foro Eccleſiaſtico*, quem in Bibliotheca Sangermannenſi MStum evolviſſe ſe teſtatus eſt Cangius, in aliis etiam Pariſienſibus Bibliothecis Oudinus. Præterea Trithemius cap. 428. etiam ejus *Quæſtiones Juris* varias, & librum *de Officio Tabellionis* memorat.

ÆGIDIUS Bredeyck, ex Canonicis Regularibus S. Auguſtini, Brabantus, fundator monaſterii ſeptem fontium, cui *Statuta* XIV. capitibus diſtincta præſcripſit, & tractatum *de quinque punctis*, ex dictis potiſſimum S. Chryſoſtomi.

ÆGIDIUS *Albornotius de Carrino*, Archiepiſcopus Toletanus & Cardinalis Sabinenſis, defunctus Viterbii An. 1377. 24. Auguſti. Auctor *Conſtitutionum*, quæ ab eo *Ægidianæ* appellantur, variorumque *Commentariorum in Jus Canonicum*. Vide Nicolaum Antonium Tom. II. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ pag. 112.

ÆGIDIUS *Carlerius*, Collegii Navarrei Pariſ. Socius, & ab An. C. 1431. Cameracenſis Eccleſiæ Patriæ Decanus, defunctus Anno 1473. 23. Novembr. de quo Joannes Launojus in Hiſtoria Gymnaſii Navarrei, Tomo quarto Operum, nuper Genevæ recuſa

Part.

Part. III. lib. 1. cap. 4. ubi & ſcripta ejus inedita: *Commentarios in quatuor libros Sententiarum, Collationes, Sermonesque, & Sportam, Sportulamque* fragmentorum varii argumenti, auctiores *Conſultationibus Caſuum*, editis Bruxellæ 1478. fol. 2. Vol. Hanc editionem puto intelligi in libro: *Voyage literaire de deux Religieux Benedictins*, Tom. II. pag. 107. Ejus *Scutum Veritatis* exſtare MS. Lovanii in Valle maritima, teſtatur Miræus in auctario de ſcriptoribus Eccleſiaſticis pag. 86. *Narrationem de morte Juliani Cæſarini Cardinalis*, edidit Baluzius Tom. III. Miſcell. pag. 301. *Oratio* ejus contra Nicolaum Taboritam, habita in Concilio Baſileenſi Seſſ. XV. ad Articulum ſecundum Bohemorum *de corrigendis peccatis publicis*, exſtat apud Bzovium ad A. C. 1433. num. 194. pag. 184. ſeq. edita primum a Caniſio Tom. III. Lect. antiqv. pag. 289. & novæ editionis Baſnagianæ Tom. IV. pag. 566. Etiam inde recuſa in Tomis Conciliorum, ut Binii Tom. IV. p. 301. Labbei Tom. XII. p. 1159. Harduin. VIII. pag. 1759. &c.

ÆGIDIUS *de Columna*, Romanus, Diſcipulus Thomæ Aquinatis, ex Ordine Fratrum Eremitarum, primus cum Petro de Tarantaſia Pariſiis Doctor Theologiæ creatus, *Doctoris fundatiſſimi* titulo notus inter Scholaſticos, Epiſcopus ab Anno 1294.

Bituricensis, defunctus An. 1316. 22. Dec. De illo præter Sammarthanos Tom. I. pag. 179. seq. Galliæ Christianæ, & Bulæum Tom. III. Acad. Paris. pag. 671. seq. Labbeus Tom. II. Biblioth. MSS. pag. 121. seq. Prosper Mandosius in Bibliotheca Romana pag. 145. seq. Cornelius Curtius in Elogiis Augustinianorum pag. 61. Philippus Elssius in Encomiastico Augustiniano pag. 15. & Caveus, qui diligenter etiam de scriptis ejus disseruit. Tantum addo *Orationem ad Regem* Galliæ *Philippum* Pulchrum exstare apud Bulæum Latine Tom. III. pag. 475. & Gallice pag. 477. & libros III. *de Institutione Principum* versos etiam Hebraice, de quo Rev. noster Wolfius Tom. III. Bibliothecæ Hebrææ p. 1206. Gallicam præterea versionem MS. memorat Morlierius, qui hoc opus valde commendat, Essais de Litterature Tom. II. pag. 189. Liber *de Regimine Principum*, & *quomodo Civitates regendæ tempore belli*, MS. fuit Helmstadii apud Polycarpum Leyserum τὸν μακαρίτην.

ÆGIDIUS *Corbejensis*, sive *Corboliensis*, Parisiensis Monachus Ord. Benedicti, * idem quoniam Athenis per aliquod tempus versatus est dictus *Atheniensis*, & Trithemio *natione Græcus*, idem Archiater sub Philippo

* Trithemius cap. 241. de Scriptoribus Ecclesiasticis & II. 2. illustrium Benedictinorum.

lippo Augusto, Rege Francorum. De hoc alter Ægidius Parisiensis, qui circa An. C. 1198. scripsit in Carolino lib. V.

Nominis ille mei celeberrimus arte medendi,
Cum sit & hic (Parisiis) *ortus, cujus facundia grata est*
Et nunquam laudanda satis, nec in agmine vatum
Nominis extremos sortiri debet honores.

Hexametris versibus scriptus ejus liber *de Pulsibus*, & alter *de Urinis*, Gentilisque de Fulgineo in eum commentaria post primam editionem Venetam 1494. 8. sæpius lucem viderunt, ut notatum Polycarpo Leysero τῷ μακαρίτῃ in Historia Poëtarum medii ævi pag. 500. seq. Hic etiam primus e Codice Gudiano in Bibliotheca Guelpherbytana vulgavit ejus *libros IV. de antidotis*, sive *de compositione medicamentorum*, pag. 505. 538. 573. 626. similiter scriptos carmine. Hujus Ægidii meminit Gvilelmus Brito in extremo Philippidos. Vide Barthii notas pag. 755. Bulæum Tomo II. pag. 718. Naudæum de antiquitate scholæ Medicæ pag. 35. & quæ notavi in Bibliotheca Latina IV. 12. §. 12.

ÆGIDIUS *de Dammis*, Ord. Cisterc. Monachus Dunensis, defunctus est A. C. 1463. Scripsisse traditur versibus: *Regulam Con-*

fessoris Monialium, nec non *Vitam CHristi*, & *Vitam S. Bernhardi*. Præterea composuisse *Collectaneum Martyrologii Sanctorum*, cujus initium: *Pauper ego Monachus*, tum *Lecturas super triplicem quinquagenam Psalterii*, & super *Pauli Epistolas*, tum *Malogranatum* & *Collectaneum Divinorum Eloquiorum*. *Directorium Originalium B. Hieronymi, Ambrosii, Gregorii, Bernardi*: & *Dialogum inter animam & hominem Religiosum*. Vide Carolum de Visch in Bibliotheca Cisterciensi.

ÆGIDIUS *Delphensis*, Clericus Parisiensis, una cum Ægidio Corboliensi laudatus tertio Ægidio Parisiensi libro V. Carolini, apud du Chesne Tom. V. pag. 323. Hic circa A. C. 1198. interpolavit ac supplevit auroram Petri de Riga, a quo totam fere Sacram Scripturam versibus elegiacis redditam suo loco dicemus. Huic operi Ægidius præfatus ita de se ipse:

Petrus & Ægidius me conscripsere: sed ille
Auctor, corrector ultimus iste fuit.
Ille prior Rhemus, hic Parisiensis alumnus,
Hic Levita gradu, presbyter ille manens.

Simplex

Simplex Clericus hic, sacri Ordinis ille Professor,
Ambo graves annis, hic vir & ille senex &c.

Vide Barthium ad Britonem pag. 755. & Polycarpi Leyseri Historiam Poëtarum medii ævi pag. 736. seq. ubi etiam ex Codice MS. Helmstadiensi *Præfatio* præmissa Novi Testamenti libris ab Ægidio ad Odonem Parisiensem Episcopum, & pag. 739. *Epilogus & de numero librorum utriusque Testamenti & de modo legendi*, nec non pag. 743 - 747. Carmen *de pœnis apud Inferos* sintne æternæ, quod in utramque partem disceptatur, Matthæo Laudunensi æternas esse negante, & contra affirmante Ægidio. Idem carmen ex Leysero exhibuere etiam Auctores Diarii Theologici: Fortgesetzte Sammlung von Alten und Neuen, Anno 1723. pag. 160. *Mysterium* autem *de Agno Paschali* per Magistrum Ægidium, quod MS. servatur in Bibliotheca Bodlejana, Leyserus excerptum quoddam ex Aurora esse existimat, sane enim Petrum de Riga quoque in illa sua sacrorum librorum Metaphrasi sensum non modo historicum, sed allegoricum quoque breviter expressisse jam olim notavit Henricus Gandavensis cap. 22.

ÆGIDIUS *Delphus*, Italus, Sorbonicus apud Parisios Theologus primarius clarus circa A. 1507. Cujus miram in pangendis carminibus facilitatem laudat Gyraldus de Poëtis sui temporis, & Erasmus in Ciceroniano virum vocat eruditionis variæ, versificatorem non malum, si facilitati nervos addidisset. Et lib. 2. Epist. 10. *Quis in jus vocat eximium Theologum, Ægidium Delphum, qui totum ferme Divinæ Scripturæ corpus carmine complexus est.* Ejus *metaphrasis Psalmorum septem pœnitentialium, Litaniarumque* præter editionem sine loci nota & anni, recusa Erfordiæ 1515. 4to. Laudat idem Erasmus responsione ad Albertum Pium Tom. IX. Operum pag. 910. edit. Basil. Metaphrasis heroïca *Epistolæ ad Romanos* prodiit Paris. 1507. & cum Gilberti Cognati commentario in hujus operibus, Basil. 1562. fol. Tomo II. pag. 168. *Defensio pro Cleri Flandriæ libertate*, quum Brugis peteretur subsidium, Paris. 1507. *Commentarius in Ovidium de remedio amoris.* Paris. 1495. 4.

ÆGIDIUS *de Fœno*, Philosophus Anglus, circa A. C. 1350. Cujus librum *de vegetabilibus & plantis*, alterumque *contra flagellatores* Pitseus pag. 568. commemorat.

ÆGIDIUS *de Fuscariis*, supra *Bononiensis.*

ÆGI-

ÆGIDIUS *a Gandavo*, Theologus ac Philosophus, cujus *Quodlibeta* XXXIV. de variis Quæstionibus Logicis, Physicis, Metaphysicis ac Moralibus MSta Lovanii ad S. Martinum.

ÆGIDIUS *Græcus*, vide *Corboliensis*.

ÆGIDIUS *Gvilelmus Missalius*, Aquitanus, Ord. Minor. abbreviator *Joannis Scoti*, cujus Opera in articulos secuit & contraxit. MS. in Bibliotheca Vaticana teste Waddingo.

ÆGIDIUS *Hispanus*, Ord. Minor. cujus *Sermones Sanctorum* Waddingus laudat hoc initio: *Philosophia est Divinarum rerum speculatio.*

Joannes de S. Ægidio, Dominicanus, in arte peritus Medicinali, & in Theologia Lector, qui Roberto Lincolniensi Episcopo An. 1253. morienti adfuit. Vide Bulæum Tom. III. Historiæ Academiæ Parisiensis p. 260. 262. & quæ de hoc Ægidio viri doctissimi Jacobus Quetif & Jacobus Echardus de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. pag. 100. seq: qui inter scripta ejus referunt lecturas *de laude Sapientiæ Divinæ, de productione rerum*; nec non *experimenta*, & Tractat. *de formatione corporis, prognostica* & *practicas medicinales*. Joannes Lelandus pag. 230. etiam *homilias* & *morales Theologiæ interpretationes*. Idem memorat vidisse se Ægidii, *de cognitione*

tione & *de mensura Angelorum, de esse & essentia, de formatione corporis humani, de Prædestinatione & Præscientia DEI, de Paradiso & Inferno, de Resurrectione Mortuorum, de Materia Cœli.* Non dubium tamen est pleraque horum, sicut etiam scriptum *de formatione corporis humani,* & *de peccato Originali,* & *breviloquium super libros Sententiarum*, auctorem habere Ægidium de Columna. Vide B. nostri Nicolai Staphorsti Historiam Ecclesiasticam Hamburgensem Tomo III. pag. 403.

ÆGIDIUS *de Leodio.* supra, *Aureæ Vallis.*

ÆGIDIUS *de Lovanio,* Canonicus Regularis S. Augustini, cujus *Sermones per annum* scriptos in membrana, Lovanii ad S. Martinum servari, Valerius Andreas retulit.

ÆGIDIUS *de Lugnaco,* sive *Luniaco,* Ord. Minor. Doctor Parisiensis, cujus Commentaria in primum Sententiarum a Waddingo memorantur.

ÆGIDIUS *Luscinus,* Ordinis Præd. Theologus, aliis *de Lascinis,* sive *de Lessinia,* Hannoniæ opido. Ejus *de Concordia temporum* liber cum *Chronico* a nato CHristo usque ad Annum 1304. MS. Parisiis in Bibliotheca Sorbonica, quod luce dignum esse ait Jacobus Echardus Tom. I. pag. 372.

Liber

Liber *de usuris* inter Thomæ Aquinatis opera prodiit. Librum *de unitate formæ* absolvit Ægidius Anno 1278. Omitto alia, quæ ab laudato Echardo memorantur.

ÆGIDIUS *Magister*, cujus versus leonini *ad claustrales* MSti Lipsiæ in Bibliotheca Paulina teste B. Joach. Fellero p. 166. Catalogi.

ÆGIDII *Mucidi*, Gallice *Muisis*, (apud Sanderum pap. 128. Bibliothecæ Belgicæ MSS. *Li Mussis*) Ord. S. Benedict. Abbatis S. Martini Tornacensis *Chronicon* a nato Christo usque ad Annum 1348. necdum editum Vossius & Valerius Andreas memorant. Miræus laudat *Chronicon de gestis Comitum Flandrensium* ab Anno 972. ad 1343. Valerius Andreas etiam Tractatum: 1) *de his, quæ temporibus suis, ante & post promotionem suam in dicto Cœnobio Martiniano acciderunt.* 2) *de consuetudinibus approbatis, antiquitus in eodem Cœnobio observari solitis.* 3) *de rebus gestis ab A.* 1349. *ad* 1352. *ubi prolixa narratio de destructione Judæorum, de secta flagellantium* &c.

ÆGIDIUS *Nettelet*, Decanus Cameracensis circa A. 1494. cujus libros IV. ex Epistolis S. Hieronymi congestos laudat Trithemius cap. 943.

ÆGI-

ÆGIDIUS, *Parisiensis* Diaconus a Corboliensi & Delpho, quorum ipse meminit, diversus, versibus hexametris ad Ludovicum, Philippi Augusti, Francorum Regis, filium, ante An. C. 1223. scripsit *Karolinum* libris quinque, in primoribus quatuor celebrans Caroli Magni Prudentiam, Justitiam, Fortitudinem & Temperantiam, in quinto autem Ludovicum hortatus ad fugienda vitia virtutibus illis contraria, & Caroli exemplum strenua industria imitandum. Fragmenta pauca ex libro quarto & quinto vulgavit Franciscus du Chesne Tom. V. pag. 323. 324. Vide & M. Antonium Dominicum in familia Ansberti rediviva pag. 273. Joannem Picardum ad S. Bernhardi Epistolas pag. 2252. 2259. Labbeum Tom. II. Miscellan. Integrum Karolinum edere promisit idem Labbeus pag. 56. Bibliothecæ novæ MSS. Hunc proxime spero, luci daturus est V. C. Hermannus Sminke in nova, quam parat, Eginhardi editione, cum illo enim lubens communicavi Codicem MS. quem mihi redemeram ex sectione Gudiana.

ÆGIDIUS *Preslerus*, Ord. Cisterc. Abbas Alnensis Cœnobii in ditione Leodiensi, obiit A. C. 1484. Ejus memorantur Tomi tres Concionum super Dominicas & festa Sanctorum totius anni: nec non Oratio Romæ coram Pontifice Sixto IV. habita,

ta, qua mitræ usum sibi successoribusque suis obtinuit.

ÆGIDIUS *Romanus*, supra *de Columna*.

ÆGIDIUS *Rotomagensis*, Archiepiscopus, cujus Epistolam ad Ludovicum X. Francorum Regem, edidit Dacherius Tom. IV. Spicilegii pag. 270. (Tom. III. editionis novæ pag. 708.) In illa excusat se Regi, quod vocatus, non possit interesse Concilio Sylvanectensi, quod habitum fuit An. Christi 1315. Alius *Ægidius Rotomagensis* non a) Archiepiscopus, sed Archidiaconus, & postea Episcopus *Ebroicensis* ab A. C. 1170. ad 1180. ad quem Epistola prima Arnulfi Lexoviensis.

ÆGIDIUS *de Roya*, ex Abbate B. Mariæ in Monte Regali Galliæ, Monachus in Flandria Dunensis, Ord. Cisterc. Auctor Chronici Dunensis, sive Annalium Belgicorum, quibus ab Anno 1292. Joannis Brandonis Chronodromum misit in Compendium, & ab Anno 1414. per Bartholomæum de Beka ad 1431. continuatum produxit usque ad Annum 1463. Adrianus vero de Budt, Monachus & ipse Dunensis, b) qui in præfatione operi præmissa testatur, Ægidium hunc

a) Vide Sammarthanos Tom. I. pag. 580. & Tomo II. pag. 573.

b) Adde Sandii Observationes ad Vossium p. 224. & Caroli de Visch Bibliothecam Cisterciensem pag. 8.

hunc Magistrum suum An. 1478. obiisse, continuavit Chronicon hoc ab An. 1463. ad 1480. inde Judocus Badius Gandensis. Eruit ex MS. Andreas Schottus, vulgavitque cum Joanne a Leidis & Reinero Snojo Franciscus Sweertius, Francofurti 1620. fol. in Tomo primo Annalium rerum Belgicarum.

ÆGIDIUS *Viterbiensis*, ex Priore Generali Augustinianorum, Cardinalis, defunctus An. 1532. Vide Cornelii Curtii Elogia Augustinianorum pag. 93. seqq. Scripsit *Historiam XX. Sæculorum*, MS. Romæ in Bibliotheca Angelica Augustinianorum, ut refert Ludovicus Jacobus a S. Carolo in Bibliotheca Pontificia pag. 242. ubi testatur in ea tractasse inter alia *de Romanis Pontificibus*. Alia ejus scripta refert Ciacconius, in eadem Bibliotheca ea vidisse se testatus, in vitis Cardinalium pag. 1423. *Librum I. Sententiarum usque ad dist.* 17. *ad mentem Platonis*. *Epistolarum* familiarium ad Gabrielem Venetum librum, & diversarum ad diversos, libros VI. *Eclogas Sacras* tres, *Dictionarium*, sive librum radicum Hebr. & Latinam versionem libri תגין. Philippus Elssius in Encomiastico Augustiniano pag. 14. memorat præterea *Annotationes in tria primora capita Geneseos*. *Commentaria in Psalmos* ad Leonem X. & *Libellum de Ecclesiæ incremento*.

to. Librum *Dialogorum* & *Orationem*, quam in principio Concilii Lateranensis A. 1512. habuit. Hæc obvia in actis illius Concilii atque in Tomis Conciliorum, ut Tom. IX. edit. Harduini pag. 1576. *Epistolæ* ejus selectæ nuper prodiere in Tomo tertio collectionis novæ Edmundi Martene pag. 1234. seqq. in quibus videnda, quæ de vita ipse sua tradit, Epistola XI. ad Mannium Capenatem pag. 1249. seq. Libri *de sæculorum dispositione* mentio pag. 1268. quem non alium esse existimo, quam Historiam illam XX. sæculorum, supra a me memoratam. Idem est, a quo librum Zohar versum fuisse & Eliam Levitam cum tota familia nutritum scribit Josephus Scaliger Epistola 136.

ÆGIL, sive EIGIL, Benedictinus, Abbas Fuldensis Monasterii S. Salvatoris ab Anno C. 818. ad 822. quo defunctus Rabanum Maurum successorem habuit. Scripsit, & Virgini Augildruth dicavit, fratribusque, teste Candido, ad mensam recitari præcepit *Vitam* sui per XX. annos Præceptoris *Sturmii*, sive *Sturmionis*, primi Abbatis & Fundatoris Fuldensis Cœnobii, qui Anno 780. teste Sigeberto, est defunctus. Apud *Surium* ad 17. Decembr. hanc vitam reperiri scribit Caveus: sed incassum illam quæsiveris, nisi in postrema Sanctorum Surii editione Moguntina An. 1618. Primus

Primus e MS. Bambergensi edidit *Christophorus Browerus* inter sidera illustrium & sanctorum Virorum, Moguntiæ 1616. 4. Deinde *Joannes Mabillonius* Sæculo IV. Benedictin. Parte I. pag. 266. qui pag. 242. Ægilis quoque vitam a *Candido*, Monacho Fuldensi, scriptam, post Browerum adjunxit, nec non pag. 260. *Epitaphium*, quod Ægili condidit successor *Rabanus*, obvium etiam inter Rabani poëmata a Browero vulgata Moguntiæ 1617. 4. & Tom. 6. Operum Rabani pag. 229.

ÆLFREDUS, Joanni Lelando cap. 183. *Alvredus Anglicus*, quo teste, Rogerus Bacon, qui An. 1248. obiit, libro de utilitate linguarum, hunc numeravit inter linguarum politarum interpretes, qui infinita in Latinum converterunt, ut fuere Gerardus Cremonensis, Michaël Scottus, Alvredus Anglicus, Hermannus Alemannus. Scripsit libellum *de motu cordis*, quem vidi, inquit Lelandus, aliquando Londini in Bibliotheca Dominicanorum, & Gvantæ Girviorum in Bibliotheca Petrina. Erat & Duroverni (Cantuariæ) in Bibliotheca sani Servatoris, Alvredi libellus *de educatione accipitrum*. Præterea *Aristotelis* Vegetabilia (*de plantis*) doctis illustravit commentariis.

ÆLFRE-

ÆLFREDUS, *Alphredus*, *Alvredus* Beverlacensis, (*Beverley* non longe ab Eboraco) Sacerdos & Thesaurarius, a Baleo, Pitseo & Vossio traditur scripsisse: *Deflorationes Galfridi libris V. De gestis Regum Britanniæ lib. I. Historiam ampliorem lib. I. & Vitam S. Johannis Beverlacensis*, Archiepiscopi (neutiquam Beverlacensis, ut scribit Vossius, nunquam enim sedes Beverlacum Episcopi, aut Archi-Episcopi.) Cæterum omnia illa scripta reperiuntur in Ælfredi hujus *Annalibus*, sive *Historia de gestis Britanniæ*, ab adventu Bruti usque ad A. C. 1129. libris IX. quam e Codice Thomæ Rawlinsoni, Armigeri edidit Thomas Hearne. Oxon. 1716. 8. Vide Acta Eruditorum 1717. p. 388.

ÆLFREDUS, *Alfredus*, *Alphredus*, *Ealfridus*, *Alvredus* Magnus, Æthelwolphi Occidentalium Saxonum Regis quatuor filiorum natu minimus, ipse ab A. C. 871. post tres fratres defunctos Rex, & An. 895. Conditor Academiæ Oxoniensis, * virtute atque eruditione admirabilis, diem obiit An. 900. Hoc loco a me non est prætereundus, quia multa ex Latinis vertit Saxonice

E

* Vide Bulæum Histor. Academ. Paris. Tom. I. pag. 211. sqq. 228. Brianum Twynum in Apologia Antiquitatis Oxon. Thomam Cajum in Vindiciis Antiquitatis Academiæ Oxoniens. &c.

xonice *Boëthium* de Consolatione Philosophiæ, editum a Christophoro Rawlinson, Oxon. 1698. 4. *Bedæ* Historiam Ecclesiasticam Anglicanam, quam vulgavit Abrahamus Whelocus, Cantabrig. 1644. fol. atque inedita adhuc *Orosium*, *Gregorii M.* Pastorale, de quibus vide Caveum, qui etiam *Historiam Regum West-Saxoniæ*, ab Ælfrico scriptam commemorat Saxonice & Latine. Plura de hoc Ælfredo Lelandus cap. 115. qui res gestas ejus ab *Asserio* Menevensi familiari ejus accurate perscriptas testatur. De Asserio hoc infra suo loco.

ÆLFRICUS, *Elfricus*, sive *Alfricus*, Dorobernicus, sive *Cantuariensis Archiepiscopus*, defunctus An. 1006. male confunditur a multis cum *Ælfrico Grammatico*, Abbate Malmesburiensi, qui *Archiepiscopus* deinde *Eboracensis*, centenario propior obiit An. 1051. De utroque accurate Henricus Warthonus in dissertatione de duobus Elfricis Tomo I. Angliæ Sacræ pag. 125. seqq. Bene etiam distinguendos viderat Usserius de successione Ecclesiarum pag. 53. Grammaticum auctorem habet *Grammatica Latino-Saxonica*, quam cum glossario ejus edidit Gvil. Somnerus adjunctam Dictionario suo Saxonico Latino-Anglico. Oxon. 1659. fol. Præter *Sermones* quosdam sacros Latine scriptos, plurima idem

idem Ælfricus ex Latino vertit Saxonice, ut *Donati* ac *Prisciani* nonnulla, & *Gregorii Magni* Dialogos, etiam suos & aliorum sacros Sermones, Vitasque Sanctorum, ut alia ejus scripta Saxonico idiomate elucubrata minime contemnenda omittam, de quibus præter Caveum consulendi laudatus Warthonus in auctario ad Usserium de Scripturis & sacris vernaculis pag. 377. sqq. & Humfredus Wanleius in Catalogo Historico-Critico Librorum veterum septentrionalium, qui exstat in Tomo secundo Thesauri Litteraturæ septentrionalis V. C. Georgii Hickesii.

Ab his duobus Ælfricis diversus *Ælfricus*, sive *Alfricus*, Croylandiæ Monachus, qui circa An. C. 740. Vitam S. Guthlaci e Latino Felicis Monachi vertit Saxonice, ut infra in Felice dicetur.

ÆLIUS *Junius Cordus*, Capitolino sæpe laudatus, *Vitas* scripserat *Imperatorum* quorundam, Clodii Albini aliorumque: de quo vide Vossium II. 3. de Historicis Latinis.

ÆLIUS *Donatus*, Grammaticus, S. Hieronymi Præceptor, de quo in Bibliotheca Latina.

ÆLIUS *Lampridius*, Historiæ Augustæ Scriptor, de quo in eadem Bibliotheca.

ÆLIUS *Maurus* laudatus a Spartiano in Vita Severi cap. 20.

ÆLIUS Sabinus, qui citatur a Capitolino in Maximino juniore cap. 6.

ÆLIUS Spartianus, Hiſtoriæ Auguſtæ Scriptor, de quo dictum in Bibliotheca Latina.

ÆLNOTHUS, Monachus, Cantici ſ. Cantii Anglorum Metropolitana Urbe editus, ſ. Cantuarienſis, deinde in Daciæ, ſive Daniæ partibus, quatuor quinquenniis & bis fere binis annis, ut ipſe refert, commoratus ſcripſit *de vita & paſſione S. Canuti*, Daniæ ab Anno 1080. Regis & An. 1086. Martyris, ad Regem ab Anno 1107. Nicolaum Canuti fratrem. Hanc vitam notis illuſtratam primus vulgavit Haraldus Huitfeld, Hafniæ 1602. 8. Deinde libris ſuis tribus Hiſtoriæ Danicæ ſubjecit Johannes Meurſius, addito etiam Anonymo veteri de paſſione S. Caroli, Comitis Flandriæ, S. Canuti Daniæ Regis F. Soræ 1631. & Hafniæ 1657. 4. Exſtat præterea in Actis Sanctorum 10. Julii Tom. III. pag. 127. cum notis Joannis Baptiſtæ Solerii S. J. Capite XVI. & XXII. hic Ælnothus verſibus Leoninus in occiſores Canuti invehitur, quem capite XI. *Protomartyrem* Danorum gentis appellat. Ex Ælnotho Italice, la Vita e Miracoli di S. Canuto Martire,

tire, Re della Dania, Rom. 1667. 4. per Andream Angelettum.

ÆLREDUS, vide ADILREDUS. Hujus sermo *de JESU puero duodecenni* locupletior in Bibliotheca Concionatoria Combefisiana.

ÆMILIANUS Parthenianus, cujus historicum opus de affectatoribus tyrannidis laudat Vulcatius Gallicanus in vita Avidii Cassii cap. 5.

Q. ÆMILIANUS Cimber, Comes Palatinus, cujus *Encomiastica quinque ad Fridericum Imperatorem & Maximilianum I.* Tom. II. Scriptorum Germanicorum Freheri p. 419. Primum incipit: *Asteridos carmen tenui prælusimus orsu.*

Paulus ÆMILIUS Veronensis, Canonicus Ecclesiæ Parisiensis, qui An. 1529. diem obiit, auctor nobilis Historiæ de rebus gestis Francorum usque ad An. C. 1488. libris X. quam deinde alii continuavere. Vide Jacobum le Long n.7459. & Hendreichii Pandectas pag. 49.

ÆNEAS ex Notario sacri Palatii *) *Parisiensis* ab Anno 854. Episcopus, scripsit circa An. 868. librum *adversus decem objectiones Græcorum* (Photii) Capitibus CCX. Edidit Lucas Dacherius Tom. VII. Spicilegii, Parisiis 1666. 4. & Tom. I. editionis novæ in folio pag. 113. Præfatio obvia in Tomis

*) Hincmarus Tom. I. Operum pag. 21.

mis Conciliorum Labbei VIII. pag. 476. & Harduini V. pag. 314. Coleti Tom. IX. &c. Inter formatarum veterum Epiſtolarum Canonicarum Exempla XI. quæ vulgavit Sirmondus Tom. II. Concil. Galliæ p. 665. ſq. etiam pag. 670. & apud Labbeum Tomo VIII. pag. 1898. exſtat initium *Epiſtolæ* Æneæ *ad Hincmarum Remenſem*, ut ei Bernonem acolytum in parochia ſua retinere & ordinare liceat. De Æneæ hujus Ordinatione Lupus Ferrarienſis Epiſt. 98. & 99. cujus etiam exſtat ad eum Epiſtola 119. *Privilegium* ab Ænea, Eccleſiæ *Foſſatenſi* An. 868. datum, edidere Sammarthani Tom. I. Galliæ Chriſtianæ p. 409. editionis primæ.

ÆNEAS *Sylvius*, ab Anno 1450. a) Epiſcopus Senenſis, & mox Cardinalis, inde inter Pontifices Romanos clarus ſub *Pii II.* nomine ab Anno 1458. Aug. 19. ad 1464. 14. Aug. quo diem obiit ſupremum. De illius ingenio & ſcriptis operæ pretium eſt adire Joannem Antonium Campanum libro & epiſtola prima. Eloquentiæ præcepta & exercitationem hauſit a Franciſco Philelfo, cujus itidem Epiſtolæ conſulendæ XXVI. 1. XXIII. 1. & XXVII. 24. Opera Æneæ Sylvii junctim edita Baſileæ b)

1571.

a) Ughellus Tom. III. Italiæ Sacræ pag. 574.

b) Hanc editionem tanquam emendatiorem ſequi

1571. fol. diligenter recenſentur ab Henrico Warthono in Appendice ad Guil. Cavei Hiſtoriam Litterariam. Idem & de aliis quibusdam Pii II. lucubrationibus memorat, quæ in Operibus illis non leguntur. Ejus obſervatis pauca hæc habeo, quæ adiungam. *Hiſtoria rerum Friderici III. Imperatoris*, præmiſſaque ei *Auſtriæ ac Viennæ deſcriptio:* cum ſpecimine annotationum Joannis Henrici Bœcleri, lucem vidit curante Joanne Georgio Kulpiſio, Argentorati 1685. fol. ſubjunctis variis Diplomatibus & Documentis, integrisque aliorum Scriptis ad Hiſtoriam Germanicam facientibus. Vide Acta Eruditorum Tom. II. Supplementi pag. 73 - 81. W. E. Tentzelii Dialogos menſtruos editos Germanice An. 1694. pag. 100. ſeqq. *Hiſtoriæ Auſtriacæ* opus imperfectum MS. duplex αὐτόγραφον, non mediocriter inter ſe diſcrepans ſervari in Bibliotheca Cæſarea teſtatur Lambecius Tom. II. pag. 972. Ex iisdem Annalibus Auſtriacis locum profert pag. 473. *Orationem adverſus Auſtriales* An. 1452. habitam Mediolani, vulgavit Clariſſimus Muratorius Tom. II. Anecdotorum Latinorum pag. 121 - 175. Mediolani 1698. 4to. Idem alias decem Orationes memorat pag. 185. earumque

 argu-

qui ſe profitetur Launojus f. 356. Epiſt. & alibi.

argumenta & initia refert. *Pentalogum de rebus Ecclesiæ & Imperii*, in quo colloquuntur quinque, Fridericus III. nondum XXVIII. annos natus, Æneas, Caspar Schlick Friderici Cancellarius, Sylvester, & Nicodemus: dedit Bernardus Pez Tomo IV. Thesauri Anecdotorum Parte III. pag. 639-744. Inter alia pag. 680. suadet Æneas, *ut semper Concilium instet aliquod, nec unum dissolvatur, quin aliud ad quinquennium, vel decennium indicatur. Namque Concilium timentes Pontifices Romani magis cavebunt, & præsertim cum Concilia magna ex parte intra Germaniam fieri oporteat propter libertatem.* Novissime *Historiam Gothorum* ad Johannem de Carvagial, Cardinalem Diaconum, scriptam ab Ænea Senensi Episcopo, & in temporibus Justiniani desinentem edidit Joannes Carolus Newenus, Francofurti 1730. 4to. Exstat etiam editio Operum Æneæ Sylvii curata Helmstadii, & duobus Voluminibus in Quarto An. 1699. 1700. in lucem data post Casparis Corberi, præclari Viri & Professoris Helmstadiensis, obitum a D. Joanne Adamo Schmidio, qui etiam Præfationem de Æneæ vita scriptisque c) præmisit. In illa Helmstadiensi editione occurrunt: 1) *Cosmographia*, 2) *Histo-*

c) Journal des Sav. 1708. Octobr. pag. 35. seq.

Historia Bohemica, 3) *in Antoninum Panormitam de dictis & factis Alphonsi* Sapientis. 4) *de Statu Europæ sub Friderico III.* usque ad Annum 1458. ad Antoninum Cardinalem Ilerdensem. 5) *Libri III. de Concilio Basileensi.* & 6) *Epitome Decadum Blondi.* Hæc omnia etiam obvia in editione Operum Æneæ Basileensi, præter librum de statu Europæ sub Friderico III. quem ediderat Freherus Tomo II. rerum Germanicarum, in quo etiam occurrit ejusdem *Oratio gratulatoria ad Alphonsum, Regem Siciliæ, super Connubio Friderici & Leonoræ* An. 1458. & altera *pro Coronatione Friderici III.* ad Nicolaum V. *cum petitione pro Concilio generali;* tertiaque ad eundem Nicolaum, *ut Fridericum in Turcos passagium parantem adjuvare velit.*

ÆTHICUS, Cosmographus, de quo in Bibliotheca Latina.

AFFLEGEMENSIS, sive *Affligeniensis*, Monasterii S. Petri in Brabantia fundatio Anno 1083. & Historia Tom. X. Spicilegii Dacheriani, & Tomo II. editionis novæ pag. 769-776.

AFFLEGEMENSIS Chronographus continuatus per Odonem Camberium ab Anno 1122. usque ad Sæculum XVI. ibidem pag. 776-779.

AGAPETUS I. Episcopus Romanus ab Anno Christi 535. 29. April. ad 536. 17. April. & AGAPETUS II. ab Anno 946. 2. Junii ad 956. 11 Januarii, quorum nihil exstat præter *Epistolas*, *octo* quidem Agapeti primi, & secundi *Epistolas II.* in Tomis Conciliorum sæpius editas, de quibus videri potest Ludovicus Jacobus a S. Carolo in Bibliotheca Pontificia. Epistola Agapeti primi ad Anthimum Cpol. spuria viris doctis judicatur. Apapeti secundi *Epistolam tertiam* ad Gerardum, Lauriacensis Ecclesiæ Archiepiscopum, edidit Christophorus Gewoldus cum Chronico Reicherspergensi, Monachii 1611. 4. & Lambecius II. pag. 651.

AGAPITUS, Episcopus Rhodiorum, cujus Epistola ad Leonem Imperatorem pro Concilio Chalcedonensi Latine, sed ex Græco versa, exstat in parte ultima Actorum Concilii Chalced. Tom. IV. Labbei pag. 940. Harduini Tom. II. pag. 736. &c.

S. AGATHO, Episcopus Romanus ab Anno C. 679. 29. Maji ad 2. Decembr. 681. Cujus *Epistolæ III.* in Actis Concilii sexti Cpol. An. 680. seq. sæpe editæ, & apud Baron. ad An. 680. n. 6. 29. & An. 682. n. 50. *Concilia Romana* sub eodem habita An. 679. & 680. *Cantus & Cursus Romanus* ab Agathone missus in Britanniam, vide Speelmanni Concilia Britannica Tom. I. pag.

pag. 175. ſqq. qui Agathonis *Epiſtolam ad Æthelredum*, & alios pag. 163. affert Latine & Anglo-Saxonice. Et de Concilio Romano ad res ſpectante Britannicas diſſerit pag. 157. ſeq.

AGGENUS *Urbicus* inter Agrimenſorios ſcriptores, de quibus in Bibliotheca Latina.

AGNELLUS, Epiſcopus XXVII. Ravennatenſis, tempore Juſtiniani Imperatoris circa A. C. 553. De cujus vita, præter Hieronymum Rubeum libro tertio Hiſtoriæ Ravennatenſis, conſulendus Agnellus junior, (de quo mox) in Pontificali Ravennatenſi, Parte II. pag. 119. ſeqq. Ejus *Epiſtola ad Armenium* Arianis oppoſita *de ratione Fidei* in Johannis Sichardi antidoto adverſus hæreſes, Baſileæ 1528. fol. & in Joannis Heroldi hæreſiologia, ibidem 1556. fol. atque inde in Bibliothecis Patrum, & noviſſima Lugdunenſi Tom. VIII. pag. 666.

AGNELLUS, qui & ANDREAS, Abbas S. Mariæ ad Blachernas & S. Bartholomæi Ravennæ circa An. C. 842. Scripſit *Librum Pontificalem*, ſive *Vitas Epiſcoporum Ravennatium*, a S. Apollinari usque ad Petronacium, & qui ei circa An. 836. ſucceſſit Georgium. Primus ex Codice Bibliothecæ Eſtenſis edidit, diſſertationibusque, Obſervationibus & appendice monumen-

numentorum veterum illustravit Benedictus Bacchinus, Abbas S. Mariæ de Lacroma Ordinis Benedicti Congregationis Casinensis, Mutinæ 1708. 4. & Tomo secundo Scriptorum rerum Italicarum eruditissimi Muratorii. Mediolan. 1723. fol. Confer Journal des Sav. 1710. Novembr. pag. 563. Neuen Bücher-Saal Tom. I. pag. 216. Acta Eruditorum Anno 1710. pag. 330. & An. 1724. pag. 49. &c. *Vitam S. Apollinaris* exhibent etiam Acta Sanctorum Tom. V. Julii p. 350.

AGNES *Assisias*, Virgo, soror & discipula S. Claræ, quæ Anno CHristi 1254. diem obiit. Ejus *Epistolas* ad eandem Claram & Collegium sacrarum Virginum Lucas Waddingus edidit Tomo I. Annalium Ordinis Minorum. Vide sis etiam Henrici Willoti Athenas sodalitii Franciscani.

AGNES *Blanbekia*, defuncta Viennæ Anno 1315. Ejus Vitam & revelationes ab Anonymo Ord. Minorum digestas vulgavit Bernhardus Pez, Viennæ 1731. 8. una cum Pothonis libro de Miraculis B. Mariæ Virginis, de quo infra.

AGNETIS Virginis *Romanæ*, & sub Licinio Martyris, S. Ambrosio, Hieronymo, aliisque celebratæ passionem versibus elegiacis descriptam Caspar Barthius XXXI. 13. Adversar. Francofurti 1624. fol. & Andreas

dreas Rivinus Lipsiæ 1637. 12. edidit sub nomine *Hildeberti* Cenomanensis, una cum hujus decem homiliis. Sed *Alexandri* Essebiensis esse videtur Christiano Daumio in syllabo Poëtarum Christianorum num. 63. De illa Agnete vide Baronium & Acta Sanctorum 21. Januarii.

De Actis AGNETIS in *Montepolitiano,* idem Baronius & Acta Sanctorum 20. April.

AGOBARDUS, Episcopus ab An. C. 816. Lugdunensis, defunctus A. 840. De quo egregio Viro diligenter in Historia Litteraria S. E. Caveus, cui jungi possunt Sammarthani Tom. I. Galliæ Sacræ pag. 301. seqq. Carolus le Cointe Tomo octavo Annalium Francorum, Theophylus Raynaudus indiculo Sanctorum Lugdunensium Tom. VIII. Operum pag. 25. seq. 599. seq. Dominicus de Colonia Historiæ Litterariæ Lugdunens. quam Gallice nuper edidit, Tom. II. pag. 93. Acta Sanctorum Tom. I. Junii pag. 748. seq. ubi etiam disquiritur, num Sancti nomine sit afficiendus, qui tam diserte scilicet imaginum cultum ac venerationem confutavit. Scripta Agobardi felici fortuna servata sunt a Papyrio Massono. Cum enim Lugduni in vico mercium libros quæreret cum Stephano Verdiero, & apud compactorem librorum versarentur ejus rei causa, illeque Agobardi Codicem in membranis perscriptum vete-

veteribus notis, dilaniare paratus esset, cultrumque ad eam carnificinam manu teneret, vitam illi Papyrius redemit, Codicemque postea in Regiam Bibliothecam intulit Papyrii frater Joannes Baptista Massonus. Prodiit Agobardus Papyrio Massono curante Parisiis 1605. 8. & deinde ex meliore editione Stephani Baluzii, 1666. 8vo, qui non modo Regium illum Codicem novo studio contulit, & non pauca ex eo castigavit, sed etiam addidit ineditum antea librum, quem Agobardus Amalarii libris quatuor de Divinis Officiis opposuit, & Baluzius expressit ex veteri Codice Petri Marnæsii, Senatoris Gratianopolitani, collato etiam apographo, quod Petrus Franciscus Chifletius cum eo communicavit. Massonii editio repetita in Bibliothecis Patrum Coloniensibus An. 1618. Tomo IX. sed recognita secundum Indicem Hispanicum: tum Parisiensibus 1644. 1654. T. IX. Editionem vero Baluzianam exprimit Lugdunensis A. 1677. Tom. XIV. Singula Agobardi Scripta, post Cavei & Dupinii industriam recensere, esset actum agere. Tantum addo Goldastum in Monarchia Imperii, statim in limine primi Tomi exhibere Agobardi *Epistolam de monarchia Imperii Francici & divisione regnorum Italiæ, Galliæ, Germaniæ inter Ludovici Pii liberos*; quæ est etiam apud Fre-

Freherum & Andream du Chesne: Tomo secundo autem, ejusdem scriptum: *de comparatione utriusque regni, Ecclesiastici & Politici*, obvium quoque in Tomo secundo Bibliothecæ maximæ Pontificiæ, quam Romæ 1695. ad 1699. Volum. XXI. in fol. edidit Joannes Thomas de Rocaberti. Versibus hexametris scriptum Epitaphium Caroli M. defuncti A. C. 814. & Carmen phalæcium de translatis Lugduni reliquiis SS. Martyrum Cypriani, Sperati & Pantaleonis edidit Andreas Rivinus cum Psalmis & Hymnis Drepanii Flori & aliorum, Lipsiæ 1653. 8.

AGRIPPINUS, Carthaginiensis ante S. Cyprianum Episcopus, sub quo Concilium de rebaptizandis hæreticis habitum, Cypriano eandem sententiam deinde tuenti prævivit, ut ipse testatur in Epistola 73. ad Jubajanum. Etiam ipsum Agrippinum eo de argumento librum unum vel plures edidisse, licet pridem deperditos, ex Augustini Epistola 48. ad Vincentium (editionis novæ 93.) colligit Caveus. Meminere Agrippini idem Augustinus II. 7. de baptismo contra Donatum, Vincentius Lirinensis in commonitorio cap. 9. & Facundus lib. X. cap. 3. Tom. II. Operum Sirmondi pag. 725. De controversia illa adeundus Johannes Launojus lib. VIII. Epist. 15.

AGROE-

AGROETIUS medio ſæculo quinto Grammaticus, qui ad Eucherium Lugdunenſem ſcripſit de Orthographia, & Fl. Capri Orthographiam ſupplevit, de illo dixi in Bibliotheca Latina lib. IV. cap. 7.

AHYTHO, aliis *Haito, Heito, Haido, Hatto, Oto*, Epiſcopus Baſileenſis, & ab Anno 806. Abbas Augiæ Cœnobii, circa A. C. 820. publicavit *Capitulare*, capitibus XXV. editum a Dacherio Tom. VI. Spicilegii pag. 691. & Tom. I. editionis novæ pag. 584. Ab eodem Ahythone *viſiones* Monachi Augienſis *Wetini* Anno 824. defuncti ſcriptas proſa, ſicut heroico metro a Walachfrido, teſtatur Hermannus Contractus. Caroli M. teſtamento ſubſcripſit An. 811.

AIDANUS Avuinas, Northumbriorum, ſive Lindisfarnenſis Eccleſiæ in Anglia Epiſcopus primus, a Rege Northumbriorum Oſwaldo conſtitutus, diem obiit An. 651. Hujus *Commentarios in Sacram Scripturam, & Homilias*, ſive *Conciones* memorat Joannes Baleus Centur. I. cap. 76. De hoc Aidano Beda III. 14. ſeqq. Eccleſ. Hiſtor. Anglor. & in vita Cuthberti & Martyrolog. Rom. 31. Auguſt.

AIGRADUS, Voſſio *Angradus*, Monachus in Normannia *Fontanellenſis*, Benedictinus, ſcripſit ad Hilbertum Abbatem ſuum, qui An. 700. obiit, *Vitam S. Ansberti*, Rotho-

Rothomagensis Episcopi, defuncti A. 695. Exstat illa apud Surium & in Actis Sanctorum 9. Februarii, & in Mabillonii Sæculo secundo Actorum Ordinis Benedictini, pag. 1048. Sed interpolatam vel junioris auctoris esse hanc vitam eruditi judicant, quoniam in illa mentio cladis, quam Provinciæ intulere Agareni A. 737.

AILERANUS, aliis verius *Aireranus*, *Ereranus*, Scoto Hibernus cognomento Sapiens, Presbyter & Scholasticus seu Ludimagister Scholæ Cluainerardensis in Hibernia, Sæculo VIII. ut videtur, (post Columbam, Ultanum & Adamnanum,) scripsit *Gesta S. Patricii*, & quæ sola ætatem tulit *interpretationem mysticam progenitorum CHristi*, quæ cum Columbani scriptis edita a Patricio Flemmingo Ord. Minor. Lovanii 1667. & recusa Tom. XII. Bibliothecæ Patrum edit. Lugdun. 1677. pag. 37.

AILMERUS, sive *Elmerus*, Monachus Cantuariensis Ordinis Benedictini, defunctus An. 1130. quem Pitseus pag. 201. præter *Homilias & Epistolas*, *librumque scientialem & Sacramentalem* MS. Cantabrigiæ, refert scripsisse *contra Mundi Miserias*, & *Exercitia vitæ spiritalis: Recordationes beneficiorum DEI, de inquisitione DEI, de absentia vultus DEI, & de bono vitæ claustralis.*

F AIL-

AILREDUS, vide EALREDUS.

AIMARUS de Roſſillon, Archiepiſcopus * ab A. 1275. ad 1283. Lugdunenſis. Ejus *Ordinatio*, ut more antiquo Archiepiſcopus Lugdunenſis,& Epiſcopus Eduenſis,alter alterius Sedem vacantem adminiſtret, edita a Dacherio Tom. VIII. Spicilegii pag. 253. & edit. novæ Tom. III. pag. 684.

AIMERICUS *de Peiraco*, Abbas Moiſſiacenſis, qui *de geſtis Caroli Magni* ſcripſit ad Joannem Ducem Bituricenſem. Uſus eſt Cangius ex Codice Regio Pariſ. 1344.

AIMERICUS *Picaudus*, ſive *Picardus*, cujus rhythmum, ſive verſus rhythmicos de S. Jacobo Apoſtolo legit idem Cangius in Bibliotheca Sancti Germani de Pratis Cod. 608.

AIMO, vide HAYMO.

AIMOINUS, ſive HAIMO, patria Petricorius Aquitanus, a librariis modo in AUMONIUM, modo in AIMONIUM, AMMONIUM, vel ANNONIUM, transformatus, Monachus ab An. C. 970. Cœnobii *Floriacenſis*, ſive S. Benedicti (de Fleury) ad Ligerim. Hic An. C. 1005. Vitam & Miracula Abbatis ſui *Abbonis* † (quem priore anno Waſcones interfecerant)

* Sammarthan. Tom. I. Galliæ Chriſtianæ pag. 325.

† Ex miraculorum libro unicum modo caput ſupereſt.

rant) consignavit ad Hervæum, sive Herivеum Clericum Thesaurarium S. Martini. Vita exstat in Joannis de Bosco Bibliotheca Floriacensi, Lugduni 1605. 8. pag. 299. in Pithoei XII. Scriptoribus pag. 428. & Tom. VIII. Actorum Benedictin. pag. 682. Eidem Abboni dicavit *libros IV. Historiæ Francorum,* quam ad Pipini Regis inaugurationem sive in An. C. 752. deducere voluit, sed substitit in fundatione Monasterii Floriacensis circa A. C. 650. vel 660. Cætera igitur a libri quarti capite 42. in quo du Chesnii editio desinit, & liber quintus usque ad Annum 1165. addita a Monacho quodam S. Germani Paris. aliisque. Vide Labbei diatribam de Aimoino Tom. II. de S. E. pag. 829. Cointii Annales Francorum Tom. I. pag. 842. Tom. II. pag. 161. Tom. III. pag. 401. Tom. IV. pag. 117. &c. Launojum inquisitione in chartam immunitatis pag. 77. seq. ejusque inquisitionis assertione pag. 620. seqq. quæ utraque scripta recusa Tomo Launoji tertio Operum. Nicolai Hieronymi Gundlingii Frag-Stücken, XIV. Edita Aimoini Historia a Badio Paris. 1514. fol. sub *Annonii* nomine, & restituta Aimoino, recensitaque a Joanne Nicotio, Paris. apud Andream Wechelum 1567. 8. deinde a Jacobo Breulio ibid. 1603. fol. & in Joannis a Bosco Bibliotheca Floriacensi, Lugduni 1605. 8vo.

nec non in Scriptoribus Francicis Marquardi Freheri, Hanov. 1613. fol. denique in Tomo tertio Andreæ du Chesne, Paris. 1641. fol. ubi etiam *Poëma de prima fundatione Cœnobii Floriacensis*, versibus hexametris, itemque alterum *de translatione reliquiarum S. Benedicti in Galliam*, quod obvium quoque in Mabillonii Actis Sanctorum Ordinis Benedicti Sec. II. pag. 359. *Sermo in festivitatibus S. Benedicti* cum versibus Mauri, Paulique, Casinensium Monachorum, Smaragdi Abbatis, Aldelmi Episcopi, aliorumque, in laudati Joannis a Bosco Bibliotheca Floriacensi pag. 270. in qua etiam pag. 79. *Historia Miraculorum S. Benedicti, libris II. ad Gauzlinum*, * sive *Gauslenum* Abbatem, postea Bituricensem Archiepiscopum, quos habent quoque Bollandus ad 21. Martii pag. 324. & Mabillonius Sæc. Benedictin. IV. Parte II. pag. 366. Vide supra in *Adr. valdo.* Sigebertus Gemblacensis c. 101. Aimoini Historiam Francorum memorans, scribit *situm etiam Galliarum distinxisse.*

AIMOINUS, sive AYMOINUS, Notarius & Monachus *S. Germani* de Pratis in suburbio Parisiensi, qui subscripsit diplomati dato A. C. 872. regni Caroli (Calvi) 32. Ejus

* Trithemius cap. 305. ad *Ronaldum Monachum.*

Ejus *libri II.* ad Bernonem Abbatem, *de inventione & translatione corporis B. Vincentii* Levitæ & Martyris, ex Valentia Hispaniæ An. 864. ad Monasterium Castrum Diœcesis Albingensis in Gallia, versibus scripti hexametris una cum *Epistola ad Theotgerum Monachum* & *Carmine* versuum LX. heroicorum de eadem translatione exstant, cum Breulii Aimoino Historiæ Francicæ scriptore, Parisiis 1603. fol. in Boscii Bibliotheca Floriacensi, Lugduni 1605. 8. & in Actis Sanctorum Januarii Tom. II. pag. 405. nec non in Mabillonii Actis Sanctorum Ord. S. Benedicti Sec. IV. Part. I. pag. 652. Liber *de S. Germani, Episcopi Parisiensis, Miraculis* ab An. 846. ad 874. scriptus An. 892. in Jacobi Mosandri Appendice ad Surium 25. Julii, in Actis Sanctorum 6. Maji pag. 801. & in Mabillonii Actis Sanctorum Ord. Benedicti Sæc. III. Part. II. pag. 104. *De translatione SS. Martyrum Georgii Monachi, Aurelii & Nataliæ liber,* & *libri II. de eorum miraculis*, apud eundem Mabillonium Sæc. IV. Tom. II. pag. 45. Sunt etiam, qui huic Aimoino tribuunt libros miraculorum B. Mauri, & Historiam inventionis corporum Placidi Abbatis & Sociorum ejus.

AINARDUS, AGENARDUS, infra EGINHARDUS.

AINWICUS, vide Eynwicus.

AIO Croilandensis, in Anglia, Monachus Ord. Benedictini An. C. 974. obiit, scripsitque Ingulpho Abbate ab Anno 1076. ejusdem Monasterii, & Pitseo pag. 821. teste Chronicon *de rebus memorandis Monasterii Croilandensis*, & *de statutis Turketuli Abbatis*. Illud Chronicon ab Anno 664. ad 974. Ingulphus, de quo infra, totum suo Chronico inseruit, quod inter Scriptores rerum Anglicarum post H. Savilim, Londini 1596. fol. longe integrius edidit Thomas Galeus, Oxoniæ 1684. fol.

AITHONUS, Dominus Cuychi, aliis *Aythonus*, *Haithonus*, *Aytonus*, Armenius, Regi Armenio Aythoni, qui post XLV. annorum regnum Monachus, Macarii adscito nomine A. C. 1270. diem obierat, junctus sanguine, ex Regulo ipse Monachus non Dominicanus, sed Præmonstratensis * ipse quidem Latine non scripsit, non fuit tamen hoc loco a me prætereundus, quia sub ejus nomine Latine fertur liber notissimus nec indignus lectu *Historiæ Orientalis* atque *de Tartaris*, quem post A. 1305. ille scilicet, jussu Clementis Papæ quinti, Gallice Pictavii dictavit *Nicolao Falconi* ** Picta-

* Haitonus ipse cap. 46.

** Male *Salconi* in Andreæ Mulleri editione.

Pictavienſi, qui ex Gallico Latine ſe eum teſtatur transtuliſſe An. 1307. Præter alia liber ille comparatus eſt ad ſvadendum paſſagium in terram ſanctam cap. 49. & 55. ita tamen ut totum Conſilium ſuum correctioni Papæ ſubjiciat cap. 57. 58. Prodiit primum Menardo Molthero curante Haganoæ 1529. 4. tum Baſileæ 1532. 1555. fol. inter Scriptores Novi Orbis; deinde in locis quibusdam emendatior, a Reinero Reineccio Helmſtad. 1585. cum Paulo Veneto 4. tum Berolini 1671. 4. cum Paulo Veneto & aliis, editore Andrea Mullero, Greiffenhagio, qui Baſileenſem editionem ſecutus, emendationes Reineccii ad calcem Voluminis annotavit. Belgice etiam prodiit Amſtelodami 1664. 4. J. H. Glazemachero interprete, ut Italicam An. 1535. Gallicamque in Petri van der Aa collectione: Recueil des voyages curieux, à Leide 1729. 4. Tomo II, & Anglicam plus ſemel excuſam prætercam.

Bernardus ALAMAINY, * Doctor in Decretis, Caroli VI. Galliarum Regis Capellanus, & ab Anno 1371. Epiſcopus Condomenſis. Scripſit Tractatum duplicem *de Schiſmate* tempore Clementis VII. Anti-Papæ, cujus electionem improbavit. De his, quæ MSS. in variis Bibliothecis feruntur,

* Ita Sammarthani Tom. II. pag. 531. rectius, quam alii *Alamandi*.

tur, vide Bulæum in Hiſtor. Acad. Pariſ. ad Annum 1392. & Oudinum Tomo III. pag. 1176.

ALANUS *Albretus*, Anglus, Ord. Benedict. ex Monacho Cantuarienſi Abbas Deoberberienſis, ſive Theocicuriæ, hodie Teukesburienſis, qui An. C. 1201. diem obiit. Ex libro illius *de Vita & Exilio Thomæ Becket*, Archiepiſcopi *Cantuarienſis*, An. 1170. interfecti, pleraque inſerta a Stephano Laugtono quatuor libris, ſive quadrilogo de Thomæ Vita, qui ejus legitur præmiſſus Epiſtolis a Chriſtiano Lupo, Bruxell. 1682. 4. quemque ſcriptor profitetur ſe collegiſſe ex quatuor Auctoribus, Johanne Severiano Sarisberienſi, * Magiſtro Heriberto de Boſaham, Wilhelmo Cantuarienſi, & hoc Alano, cujus *Sermones* quoque & *Epiſtolas* Pitſeus commemorat. Baleus III. 46. etiam *Acta Clarendonenſia*, ſive, ut Lelandus cap. 191. *de rebus geſtis in Clarodunenſi Concilio ac poſtea*, nec non *Problemata Sophiſtica*.

ALANUS *Beuclif*, ſive Belloclivus itidem Anglus, Pariſiis Lector publicus circa An. 1230. a Matthæo Pariſio inter eruditiſſimos celebratus ſuæ ætatis, Johanni Lelando cap. 235. Sacræ Scripturæ lucidus Interpres.

ALA-

* In editione Quadrilogi Pariſ. 1495. 4. *Johanne Carnotenſi, Herib. de Hoſcham.*

ALANUS *de Insulis*, sive ex Civitate Insulana, Gallo-Flandriæ metropoli, Doctor Parisiensis, inde Monachus Clarævallis & ex Abbate *Ripatorensi* (*la Rivour*) Ord. Cisterciens. in Diœcesi Trecensi, ab A. 1151. post Hugonem Episcopus *Autissiodorensis*, denique ab Anno 1167. iterum Monachus Claravallensis, defunctus An. 1202. ætat. 93. Ita enim de hoc scriptore sentire mihi placet, persvaso argumentis Clarissimi Oudini in dissertatione de unico Alano Tom. II. pag. 1388. seqq. ut nec iis accedam, qui duos Alanos de Insulis faciunt, cum Bulæo Histor. Acad. Paris. Tom. II. pag. 432. seq. Tom. III. pag. 19. Lud. Jacobo a S. Carolo de Scriptoribus Cabilonensibus pag. 144. nixi mala fide commentitii epitaphii, quo Alanus ille, junior scilicet, dicitur An. 1294. obiisse: quod confutat etiam Jacobus Quetif Tomo I. Bibliothecæ Scriptorum Dominicanorum pag. 194: neque illis, qui cum Sammarthanis T. II. Galliæ Christianæ p. 280. contendunt, obiisse A. 1182. neque cum iis sentiam, qui Siculum faciunt, aut distingvunt vel Hispanum, vel Germanum etiam, sive Teutonicum, nisi Flandriam Germaniæ accensere velis. Vide Leyserum de Poëtis medii ævi pag. 1012. seq. Scripta hujus Viri, qui in titulo Operum *Alanus Magnus* dicitur, & propter variam scientiam, co-

gnomen *Doctoris Universalis* meruit, edita hæc exstant: 1) *Commentarius in Cantica Canticorum* ad laudem beatæ Virginis, editus primum Parisiis 1540. 8vo. 2) *Summa de arte prædicatoria.* 3) *Sermones XII.* de variis argumentis. 4) *Liber sententiarum & dictorum memorabilium.* 5) *Liber de sex alis Cherubim*, qui minus integer legebatur inter *Bonaventuræ* Opera. 6) *Pœnitentiale*, sive *Corrector.* 7) Summa quadripartita *de Fide Catholica* [scripta post Concilium Lateranense III. habitum An. 1179.] libris IV. *contra Albigenses, Waldenses, Judæos* & *Paganos*, seu *Mahometanos*, ad Wilhelmum, Montis Pessulani Principem: ex quibus Libri duo priores a Joanne Massono Paris. 1612. 8. & cum tertii initio a Carolo de Visch inter Alani opera editi: duo posteriores ab eodem ad calcem Bibl. Cisterciensis, Colon. 1656. 4. pag. 411. seq. 8) *De planctu Naturæ*, prosa & carmine, [a] contra Sodomiæ crimen. 9) *Anti-*

[a] Metra IX. ex tribus Helmstadiensibus Codicibus longe emendatiora exhibet B. Polycarpus Leyserus in Historia Poëtarum medii ævi pag. 1045. seq. qui & ex apibus Urbanis pag. 179. Allatium notat commentario voluisse scriptum illud illustrare. Vide & Colvenerium ad formicarium Nyderi pag. 26.

ti-Claudianus, [b] sive Encyclopædia versibus Hexametris distincta in libros IX. certansque ingenio cum Claudiani poëmatibus, quod plerumque sine auctoris nomine, sæpius prodiit Basileæ, post primam editionem An. 1536. & Antwerpiæ 1611. 1621. Venetiis 1582. 12. 10) *Rhythmus de CHristi incarnatione*, qui incipit: *Exceptivam actionem Verbum Patris excipit*, aliusque *de fragilitate humanæ Naturæ*, cujus initium: *Omnis Mundi Creatura quasi liber ac pictura.* Ambo primum in Gallo-Flandria Joannis Buzelini sacra & profana lib. I. cap. 7. Duaci 1625. fol. 11) *Parabo-*

[b] De hoc Alani poëmate diligenter idem Leyserus pag. 1016. seqq. qui & pag. 1021. ineditos in illud Commentarios memorat *Adami de Basseya & Radulphi de Longo Campo:* de quo Baleus XII. 13. notatque editionem Vischianam multis locis meliorem dari posse ex Codice Helmstadiensi, quod adscripto speciminis in vicem libro primo integro ostendit. Ad suas in Alani Anti-Claudianum notas provocat Rittershusius ad Güntheri Ligurinum VII. 543. p. 146. Quoniam vero in MSS. quibusdam, ut Lipsiensi apud Fellerum pag. 436. num. 204. inscribitur: *Anti-Claudianus de Anti-Rufino*, inde non contemnenda fortasse Barthii sententia Tom. II. in Statii 2. Thebaid. 714. p. 639. esse *Anti-Claudiani* titulum datum ab auctore, quia disputat pro Providentia, quam dubiam in ingressu librorum in Rufinum facere videbatur Claudianus.

rabolæ, aliis *doctrinale altum*, rectius *doctrinale minus*, vel *Compilatio Proverbiorum* Versibus elegiacis. Incipit:

A Phœbo Phœbe lumen capit: a sapiente
Insipiens sensum quo quasi luce micat.

Prodiit Daventriæ 1492. 4. Colon. 1497. Lipsiæ 1499. fol. 1516. 4. Lugduni 1501. & Coloniæ 1520. 4. cum Commentario *Matthæi Bonihominis*, inter auctores octo morales: Paris. 1536. & Lugduni 1536. 8. & cum notis Andreæ Senftlebii, Vratislav. 1663. 8. etiam Gallice Paris. 1492. fol. & 1536. forma minore. Distinctione *prima*, unumquodque monitum disticho, *secunda* tetrasticho, *tertia* hexasticho, *quarta* octosticho, *quinta* decasticho, & *sexta* sive ultima dodecasticho absolvitur. Emendatius hoc doctrinale ad MS. Helmstad. atque editiones veteres recensitum occurrit in laudati Leyseri historia Poëtarum medii ævi pag. 1064. seq.

Hæc undecim scripta Alani (exceptis duobus posterioribus libris summæ quadripartitæ num. 7.) junctim edita sunt a Carolo de Visch, Antwerp. 1653. fol. Sed præterea habentur etiam 12) *Vita S. Bernardi*, ad Pontium Claraevallis Abbatem scripta ab Alano Episcopo Autisiodorensi, & edita a Joanne Mabillonio post antiquiss. editiones plus vice simplici, & novissime Tom. II. Operum S. Bernardi edit. Paris. 1719.

1719. fol. pag. 1252. 13) *Commentaria*, sive septem libri explanationum in *Divinationes Propheticas Merlini Caledonii*, a Galfredo Monemutensi Latino carmine redditas e Britannico. Francofurti 1608. 8. De Ambrosio Merlino & illo altero vate, qui Arthuro Regi charus exstitit, ante mille claro annos, vide Lelandum cap. 27. & Baleum I. 65. & Pitseum p. 101. 14) *Rhythmi contra amorem Veneris* editi a Leysero pag. 1092 - 1097. 15) *Dicta de Lapide Philosophico*, Lugduni Batavorum 1600. in Theatro Chemico atque alibi, etiam versa Germanice. 16) Denique *liber de naturis quorundam animalium*, est liber secundus bestiarii Hugonis de S. Victore, Tomo II. Operum pag. 418. sqq. Rothomag. 1648. fol.

Inedita vel deperdita longe plura a Trithemio cap. 527. Vischio in Bibliotheca Cisterc. pag. 23. sq. & Oudino Tom. II. pag. 1405. seq. memorantur: *Commentarii in Moysis quinque libros, in Prophetas, Evangelium, Apostolum & Apocalypsin. Oculus Sacrae Scripturae. Oculus moralis*, carmine. *Poenitentiale*, qui *Corrector* dicitur, seu *Medicus animarum*, ab edito diversus, vide Oudinum pag. 1407. seq. *De triplici Mundo*, carmine. Incipit: *Expugnant hyemem vernali* &c. *Libri quatuor de Poenitentia* ad Henricum Bituricen-

ricensem Archiepiscopum. Summa *quot modis* ad Hermengaldum Abbatem S. Ægidii, sive *de æquivocis mysticis*, de diversis vocabulorum Scripturæ significationibus, secundum ordinem Alphabeti. *Doctrinale altum* de maximis seu axiomatibus Theologiæ, sive *de doctrina liber*. *Summa de conflictu vitiorum & virtutum*. (Videndum sitne scriptum hoc titulo, quod Ambrosio Autperto tribuunt Benedictini Tom. VI. Augustini edit. Amstelod. pag. 699.) *Gnomarum libri IX.* quos habuit Barthius & speciminis loco, inde Othonis, nescio cujus sententias edidit XXXI. 9. Adversariorum. *Quodlibeta*. *Sermones* plures & *Epistolæ*. Libros quatuor super Sententias Trithemius primo loco nominat, sed Oudinus putat, eum falli, & summam quadripartitam, supra n. 7. recensitam pro illis accepisse.

ALANUS *Linensis* Nordovolgius Anglus Carmelita, Theologiam Grantæ Girviorum circa A. 1420. professus, librum composuit, *de quadruplici sensu Sacræ Scripturæ*. *Memini me etiam*, inquit Joannes Lelandus cap. 370. *Grantæ aliquando vidisse* Æquatorium Joannis de Linneriis, *quod nomen a Linensi non multum differt, opus eruditis dignum auribus*. Idem cap. 524. ejus *Elucidationes Aristotelis*, *Conciones*, & in omnes fere veteres Theologos, *Indices*

dices commemorat. Theologos illos de nomine appellat Baleus VII. 54. ait enim Alanum indices adornaſſe in Antiquitates *Joſephi, Hieronymum* in Joſue, Quæſtiones & Dialogum *Auguſtini, Baſilii* Homilias, *Gregorii M.* Moralia, Homilias, & in Ezechielem: in *Bernardi* tria Opuſcula & ſuper Miſſus eſt, & ſuper Cantica: in Homilias *Alcuini*, *Petrum de Aurora*, ſive Auroram Petri de Riga: in *Gerardum* Laodicenſem, in Officiarium *Joannis Beleth*, revelationes & prophetias *Brigittæ*, *Hugonem de S. Victore*, *Petrum Bleſenſem*, *Richardum* ſuper Threnos, Pſalmos, & de ſomno Nabuchodonoſoris & de XII. Patriarchis. In ſermones *Gilberti*, in diſtinctiones *Pariſienſis* & ſermones ejusdem: in Cantica *Neckam*, in miracula Mariæ, in Mariale majus & minus, in *Thomam* Aquinatem de perfectione, in Sententias ejusdem & *Scoti* & *Bacanthorpii*: in *Ægidium* de regimine Principum: in Compendium Theologiæ, in ſermones *Loſani*, in Chronicon *Rogeri Hoveden*, in Carmelitarum geſta, *Riboti*: in reductorium Bibliorum, in Stimulum amoris, in Threnos *Lathbery*, in *Gorham* ſuper Matthæum & Lucam: in Quadrageſimale Voraginis, in *Coſtaſy* * ſuper Apocalypſin, in Sermones antiquorum proprioſque: in con-

* Henricum de Coſteſey.

conflictum vitiorum, in historiam Lombardicam, in proprietates *Bartholomæi*. Idem Baleus inter Alani hujus scripta refert *Moralia Bibliorum* & *Prælectiones Theologicas*.

ALANUS, *Abbas S. Mariæ*, cujus *Homiliarium* MS. memorat Bernardus Pezius Tomo III. Anecdotorum Parte III. pag. 630.

ALANUS *de Rupe*, sive *Rupensis*, Armoricus Gallus, Ord. Dominicani, defunctus in Conventu suo Zwollensi An. C. 1474. teste Trithemio cap. 850. de S. E. commendator (post Petrum Eremitam & Dominicum Ordinis Prædicatorum Conditorem) præcipuus *Rosarii*, de quo plura dixi in Indiculo Mariano. Vide sis Bzovium ad An. C. 1473. num. XXII. seq. A. 1476. num. XVII. An. 1478. num. XIII. & An. 1479. num. XXVII. Scripta junctim edita sub titulo Alani redivivi, Friburgi 1619. 4. Coloniæ 1624. 8. & Andrea Rovetta curante, Neapoli 1630. 1665. 8. De illis & de aliis ineditis non habeo, quæ addam Jacobi Quetif industriæ, cujus consulenda Bibliotheca Dominicanorum Tom. I. p. 850. sq. Idem T. II. p. 778. laudat Dominici Riera, Dominicani Volumina, Alani de Rupe Psalterio CHristi & B. Mariæ illustrando & commendando destinata, unum Majoricæ editum 1689. fol. & alterum ibid. 1700. fol.

ALBE-

ALBERICUS *Aquensis.* infra, ALBERTUS.

ALBERICUS *Bergomensis,* infra *Albericus de Rosate.*

ALBERICUS Monachus, qui decem annorum puer *Casinense* Cœnobium ingressus est circa Annum CHristi 1120. Hujus librum de visione sua memorat Joannes Baptista Marus notis ad Petrum Diaconum p. 180. edit. a me curatæ.

ALBERICUS, Monachus *Casinensis,* idemque Diaconus *Cardinalis,* qui A. C. 1088. obiit nonagenarius. Scripsit pro Gregorio VII. adversus Henricum VII. nec non vitam S. Scholasticæ, passionem S. Modesti, & S. Cæsarii, librum de corpore Domini, SS. Patrum testimoniis roboratum adversus Berengarium, Epistolas ad Petrum Ostiensem Episcopum, aliaque multa tum prosa, tum versu, sive rhythmo, quæ a Petro Diacono de Viris illustribus Casinensibus cap. XXI. recensentur. *Vitam S. Dominici* edidit Bollandus in Actis Sanctorum 22 Januar.

S. ALBERICUS inter primos Ordinis *Cistersterciensis* fundatores, quem primas Cistercii constitutiones ab Apostolica sede approbatas A. C. 1101. publicasse, & A. 1109. defunctum, notat Carolus de Visch in Bibliotheca Scriptorum Cisterciensium, pag. 17.

ALBERICUS *Ciſtercienſis* Monachus, de quo Ludovicus Jacobus a S. Carolo in Scriptoribus Cabilonenſibus pag. 136. Vide infra *Albericus trium fontium Monachus.*

ALBERICI *Londonienſis* Metheologia (μὴ Θεολογία) MS. in Bibliotheca Hohendorfiana, quæ acceſſit *Theſauro Librario* Auguſtiſſimi Imperatoris. Vide & infra, ALBRICUS.

ALBERICUS *de Roſate,* ſeu *Roxiati, Bergomenſis,* JCtus, qui medio Sæculo XIV. ſcripſit commentarios in librum ſextum Decretalium, Dictionarium Juris Civilis & Canonici, aliaque, quæ apud Trithemium cap. 608. & Joannem Gottfridum Olearium referuntur. Alius *Albricus de Roſate,* de quo infra in ALBRICUS Londinenſis.

ALBERICUS, *Monachus* monaſterii *trium fontium,* Ord. Ciſtercienſis, in diœceſi Catalunenſi, quod conditum eſt circa An. C. 1117. Albericus ipſe clarus circa An. 1241. in quo *Chronicon* ejus deſinit, incipiens ab Orbe condito, editumque ab illuſtri Leibnitio Tom. II. acceſſionum hiſtoricarum, Lipſiæ 1698. 4. In hoc Chronico, præter Sigebertum & Anſelmum Gemblacenſes, Hugonem de S. Victore, Turpinum, Ottonem Friſingenſem, Gvidonem de Baſochis, Helinandum, Gvilelmum

mum Malmesburiensem, Luitbrandum, & Baldricum, citatur pag. 341. & aliis pluribus locis ab Anno 1163. ad 1223. etiam Albericus. Confer, quæ notavit Jacobus le Long in Bibliotheca Historicorum Galliæ num. 7103. pag. 355. seq. Diligentem in eclipsibus annotandis observavit Chifletius de Anastasi Childerici pag. 25. Vide etiam Muratorium Tomo V. Scriptorum Italiæ pag. 137. Labbeus in Catalogo MSS. pag. 13. monet hoc Alberici Chronicon utile perquam esse digerendis nobilium Galliæ ac Germaniæ familiarum genealogicis tabulis. Carolus de Visch in Bibliotheca Ordinis Cisterciensis testatur Alberici hujus *poëticam* MStam extare apud Dominicanos Coloniæ, adponitque hoc ejus initium: *Multa viri veteres.*

ALBERICUS *Veerus*, ex Comitum Oxoniensium familia, circa An. C. 1250. in Bonaclea villa Trenovantum tribus a fano Osithæ milliaribus dissita scripsit libellum *de genere, vita & cœnobio D. Ositæ*, quem multis laudibus effert Joannes Lelandus cap. 247. ex eoque ait, se didicisse bonam partem antiquitatis Ostrosaxonici littoris, ac etiam Boccaniæ, qua vallis Æilleburiana subsidet.

ALBERIUS, qui Petri Neapolitani Archi-Episcopi jussu circa An. C. 1230. scripsit *vitam S. Aspreni*, sive *Asprenatis*, primi,

 ut

ut ajunt Neapolitani, temporibus Apostolicis Episcopi, editam ab Ughello Tomo VI. Italiæ sacræ pag. 19. editionis novæ Venet. 1717. fol.

ALBERTANUS, Caussidicus Brixiensis, Friderico Ænobarbo Brixiam An. C. 1162. obsidente scripsit librum *de doctrina dicendi & tacendi, deque virtutibus diligendis & vitiis fugiendis.* Prodiit Daventriæ 1490. 4. & Lipsiæ 1491. 4. Meminit & libri a se compositi *de amore & dilectione DEI aliarumque rerum, deque forma vitæ.*

ALBERTINUS *de Mantua*, Theologus Augustinianus circa An. C. 1400. Hujus *librum de corpore CHristi* laudat Philippus Bergomas libro sexto Chron. pag. 124. ubi de urbe Mantua.

ALBERTINUS Ord. Minor. cujus sermones quadragesimales & de Sanctis a Waddingo & aliis commemorantur.

ALBERTINUS *Mussatus*, sive *Muxatus*, Simlero *Mixtatus*, Patavinus, exercitum duxit in bello Patavino adversus Canem Scaligerum Veronensem An. C. 1318. Historicus & Poëta insignis, & lauro etiam Apollinari decoratus, quem digno elogio mactat Vossius libro III. de Historicis Latinis. Obiit exul An. 1329. Ejus Historia Augusta *de gestis Henrici VII.* Imperatoris, *libris XVI.* & *de gestis Italicorum*

post

post Henrici VII. mortem, h. e. ab Anno 1313. ad 1329. *libri XII.* nec non *Ludovicus Bavarus* ad filium. Tum Tragœdiæ duæ, *Eccerinus*, ſive de tyrannide Eccerini, ſive Acciolini de Romano caſtro Treviſano, Veronenſis, funeſtoque ejus exitu An. 1259. & *Achilleis*, aliaque poëmata, *Epiſtolæ* nimirum, *elegi*, *ſoliloquia*, *eclogæ*, *Cento Ovidianus* ad filium, & fragmenta, prodiere Venetiis 1636. fol. recenſiti a Felice Oſio, & poſt eum A. 1631. Patavii defunctum vulgati cum ejus & Nicolai Villani notis, ſpecimineque Laurentii Pignorii: quæ editio repetita in Theſauro Italiæ, Lugduni Batavorum 1722. fol. Tomo VI. Parte 2. & (exceptis tragœdia Achilleide, cæterisque poëmatibus ab hiſtoria alienioribus) in Tomo decimo Corporis Scriptorum Italiæ Mediolanenſis Tomo X. additis etiam Variis Lectionibus Codicum MSS. Biblioth. Eſtenſis & Ambroſianæ. Mediolani 1727. fol. Cætera ejus, neſcio an edita *liber de lite Naturæ & Fortunæ*, ſive de ordine cauſarum fatorumque ſerie: *Libri III.* carmine heroico ſcripti *de bello*, quod a *Patavinis* geſtum eſſe dixi adverſus Canem Scaligerum.

ALBERTUS, ſive ALBERICUS, *Aquenſis* in Gallia Eccleſiæ Cuſtos, ſcripſit ex fide eorum, qui præſentes interfuere, Hiſto-

 riam

riam accuratam Hierosolymitanæ expeditionis, sive *de passagio Godofredi de Bullione & aliorum Principum* usque ad Annum secundum Balduini II. sive ab Anno C. 1095. ad 1121. libris XII. qui sine nomine auctoris primum editi, cum chronologia Henrici Meibomii, a Reinero Reineccio, Helmstadii 1584. 4. sub titulo: *Chronici Hierosolymitani de bello sacro.* Deinde auctori suo restituti, in Jacobi Bongarsii gestis DEI per Francos Tom. I. pag. 184 - 381. Hanov. 1611. fol. Nomen auctoris primus prodidit David Hoeschelius præfat. ad Annæ Comnenæ Alexiadem scripta A. 1610.

ALBERTUS *Argentinensis*, Presbyter, scripsit *Chronicon* ab An. C. 1270. ad 1378. sive a Rudolpho primo Habsburgico ad excessum Caroli IV. Imperatoris, editum usque ad Annum 1349. Basileæ & cum Ottone Frisingensi 1553. 1569. fol. & melius integriusque usque ad An. 1378. Tom. II. Urstisii p. 74. Francof. 1585. 1670. in fol. Ejusdem etiam, ut videtur, *de rebus gestis Bertholdi e Comitibus a Buchek*, Episcopi Argentinensis, usque ad Annum 1353. apud eundem Urstisium Tom. II. pag. 97.

ALBERTUS *Arnhemius, Carthusianus*, vide infra *Albertus Kivet.*

ALBER-

ALBERTUS a *Bonſtetten*, Teutonicus Auguſtinianus, ſcripſit *vitam Nicolai Tollentini*, Auguſtiniani eremitæ, defuncti An. C. 1306. obviam ſine auctoris nomine apud Surium 10 Septembris. Ejusdem, ni fallor, *Hiſtoriam utriusque Pannoniæ*, ſive Auſtriæ & Styriæ ad Cæſarem Maximilianum I. memorat Philippus Elſius in encomiaſtico Auguſtiniano pag. 22. Hæc eſt *Hiſtoria Auſtriaca* Anno 1491. compoſita & MSta in Bibliotheca Cæſarea Viennenſi. Vide Lambecium Tom. II. pag. 4.

ALBERTUS *Brixienſis*, diſcipulus S. Thomæ, cujus ſummam *de Caſibus Conſcientiæ*, & alteram *de Sacerdotum inſtructione*, in quatuor partitam libros, & *ſermones* varios memorat Poſſevinus in apparatu p. 22. usque ad A. 1314. ſuperſtitem Albertum hunc fuiſſe teſtatus.

De ALBERTO, Duce *Brunſvicenſi* & Epiſcopo Halberſtadienſi XIX. circa An. C. 1349. narratio Hiſtorica Tomo II. Meibomii pag. 379.

ALBERTUS *Carthuſianus*. Vide *Albertus Kivet*.

ALBERTUS, neſcio quis, Monachus, qui ab Anonymo Mellicenſi cap. 77. *Computiſta* incomparabilis extitiſſe, & libellum inſignem *de computi regulis* ſcripſiſſe traditur.

ALBERTUS *Crantzius,* Magiſter Theologiæ, Juris Canonici Doctor, Decanus & Syndicus Hamburgenſis, doctrina, probitate & meritis inclytus, defunctus 7 Decembris An. C. 1517. de quo non repetam, quæ dicta Tom. II. Memoriar. Hamburgenſium pag. 785. ſq. Effigies ejus præmittitur vitæ ſcriptæ a B. D. Nicolao Wilkens, Archivario Hamb. & Germanice editæ 1722. & 1729. 8vo, cui etiam ex MS. ſubjunctum Crantzii *Defenſorium Eccleſiæ.* In eadem Vita de ſcriptis Crantzii eorumque editionibus diligenter diſſeritur, cui addi poſſunt Joannis Fabricii Helmſtadienſ. Bibliotheca Tom. III. pag. 37. & Joannis Hübneri Bibliothecæ Hiſtoricæ Centuria I. ſtatim in limine. Scriptorum Hiſtoricorum Crantzii, poſt mortem auctoris demum vulgatorum, quæ deinde *David Chytræus* laudato ſtudio continuavit, melior editio eſt Wecheliana, Francofurti 1575. fol. in qua *Wandaliæ* libri XIV. *Saxoniæ* libri XIII. Regnorum Aquilonarium Hiſtoria *Daniæ* libri VIII. cum *noni* initio. *Svediæ* libri V. cum initio *ſexti.* *Norwegiæ* libri VI. *Metropoleos*, ſive Hiſtoriæ Eccleſiarum Saxoniæ vicinarumque regionum ab A. C. 780. ad 1504. libri XII. una cum *Appendice & Confutatione Legendæ de Benedicto IV. & de Martyribus in Ebbeckſtorp.* Singulare a Crantzio *de Vita S. Ans-*

S. Ansgarii scriptum, præter ea, quæ de illo in Metropoli habet, compositum fuisse non crediderim. Cæteræ ejus lucubrationes, præter *Libellum Visitatorium* A. 1508. & 1514. qui calamo exaratus est in quorundam manibus, hæc in notitiam meam venere: *Opusculum*, sive libellus *de institutione Sacerdotum ad Officium Missæ.* Hamburgi & Rostochii 1506. 4. *Ordo Missæ secundum ritum Ecclesiæ Hamburgensis.* Argentorati 1509. fol. *Formulæ precum*, obviæ in Cursu de Domina, edito Rostochii 1522. 12. & in Tomo IV. Memoriarum Hamburgensium pag. 127. *Consilium de Ordine & Privilegiis Creditorum in bonis suorum Debitorum*, in Laurentii Kirchovii Tomo IV. Responsorum Juris per JCtos Germaniæ, Francofurti 1578. fol. *Institutiones Logicæ*, Lipsiæ 1517. 4. ut ineditos ejus in varia Aristotelis scripta commentarios, obvios in Paulina Lipsiensi prætercam.

ALBERTUS *Crummendiek*, Holsatus, Episcopus ab An. C. 1467. Lubecensis, qui septuagenario major An. 1489. diem obiit. Scripsit *Chronicon Episcoporum Aldenborgensium & Lubecensium*, a temporibus Magni Ottonis usque ad An. 1467. quod cum continuatione Anonymi usque ad Annum 1505. edidit H. Meibomius Tom. II. Scriptorum Germaniæ pag. 389. In illa

continuatione de Alberto hoc plura leguntur pag. 483. ſeq.

ALBERTUS *a Drepano*, Siculus, Carmelita, obiit Meſſanæ An. 1307. Scripſit *Inſtructiones ſacras, Regulamque Ordinis ſui, & de ejusdem progreſſu:* nec non *de timore DEI, de patientia, de mundi contemtu, de fallaciis Diaboli, & Homilias ſacras*. Vide Marci Antonii Alegre de Caſanate paradiſum Carmelitici decoris pag. 278.

ALBERTUS *de Eiib*, J. U. D. & Pii II. cubicularius, Bambergenſis & Eyſtetenſis EccleſiarumCanonicus circa A. 1460. Scripſit *Margaritam Poëticam*, in qua digeſſit præcepta & ſententias ex Philoſophorum, Hiſtoricorum, Oratorum, Poëtarum veterum & recentium libris collectas, quæ ad artem bene dicendi rectamque vivendi formulam conducunt. Prodiit opus non contemnendum & dicatum Joanni Monaſterienſi Epiſcopo & Bavariæ Duci, Norimbergæ 1472. fol. per Joannem Senſenſchmid: tum Romæ 1475. fol. per Udalricum Gallum, & Baſileæ 1495. per Joannem Amerbachium. Indicem Scriptorum, e quibus opus ſuum collegit, ab ipſo auctore ad calcem libri deſcriptum, juvat apponere, cum ſingularia quædam contineat, & loca quædam veterum Scriptorum emendatius interdum in hac margarita referantur,

tur, ut contulisse sit quandoque pretium operæ.

Pars etenim quæ præceptorum est, quinquaginta rhetoricæ artis præ se fert documenta limatissima, quæ ex clarissimorum oratorum Gasparini Barsicii *Pergamensis*, *&* Stephani Flisci *Soncinensis libris recepimus accommodata. In quibus demonstratur qua ratione litteras, qua syllabas, qua etiam dictiones in oratione observare debeamus, & qua denique ratione negligere moneamur, quo item ordine ornatam, concinnam, splendidam ac resonantem contexere, & necessariis amplificationibus exaggeratam orationem efficere valeamus. Quas profecto adornandi stili rationes, ac multiplicandæ orationis inventiones, per omnes octo grammaticæ orationis partes, atque per ipsarum genera & species particulariter pertractavimus & inscripsimus diligenter. Partem autem quæ clausularum est, in bina protendimus membra. Primum quidem membrum ex prædictorum* Gasparini *&* Flisci *clausulis desumpsimus, & juxta Rhetoricæ orationis partes, quæ sunt Exordium, Narratio, Divisio, Confirmatio, Confutatio, Conclusio ordinavimus congruenter. Reliqvum vero clausularum membrum ex clarissimorum* Marci Tullii Ciceronis, *ejusdem* Gasparini, Leonardi Aretini, Poggii *Florentini,*

tini, Guarini *Veronensis*, Balthasaris Rasini *præceptoris optimi*, Francisci Philelfi, Antonii Panormitæ, Nicolai Perotti, *& aliorum nostra ætate oratorum, epistolarum libris accommodavimus: Et per Rubricas sive titulos quatuordecim nova quadam & laboriosa admodum terminavimus inventione, ubi sub Rubrica de Parenthesi, quam minus dotatam dedimus, nonnulla nonnullorum poëtarum carmina* Virgilii, Juvenalis, Persii, Ovidii, Statii, Prudentii, Valerii Marcialis, Maximiani, Aviani, Pamphili, Tibulli, Æsopi, *& aliorum quæ nonnunquam Parenthesis occupant locum, intermediavimus quam rectissime. Et his primam nostri instituti absolvimus partem. Nuncnunc secundam nostri Codicis partem, quæ ex auctoritatibus constat & orationibus, in medium vocare necesse est. Et quidem pars auctoritatum, quæ duo de viginti auctores præ se fert celeberrimos, hoc modo in nostram prorumpit palæstram. Nam imprimis sunt* Marci Tullii Ciceronis *ex libris officiorum auctoritates: Ejusdem de Amicitia, de Senectute, de Paradoxis, de quæstionibus Tusculanis*, de veteri Rhetorica, *&* de nova: *Et de libris orationum ejusdem. Deinde auctoritates* Lactantii Firmiani *ex novem libris divinarum institutionum, in quibus plus solito & profecto præter spem fimbrias dilatavi, ut*

ut esset, in quo hic liber & Theologis & Philosophis suppeditare posset. Insuper Macrobii *super somnium Scipionis, & de libris Saturnalium ejusdem. Item* Lucii Apuleji *de Magia, de Asino aureo, de libris floridorum, de Deo Socratis, de natura Deorum, de dogmute Platonis, & de habitudine mundi. Item* Pauli Orosii de Ormesta. Victurini de Architectura. Quinti Curtii Rufi *de gestis Alexandri.* Julii Celsi *de gestis Cæsaris. Item* Valerii Maximi *historiographi.* Laërtii *de vitis & moribus Philosophorum. Apophthegmata* Plutarchi. *Liber Augustalis* Petrarchæ. *Nomina Deorum, quos Romani & Gentiles coluerunt. Nomina & officia Romanorum. Liber remediorum ejusdem* Petrarchæ *adversæ & prosperæ fortunæ. Item ex* Terentii *Afri comœdiis: quæ sunt Andria, Eunuchus, Heautontimorumenos, Adelphi, Ecyra, & Phormio, familiares elocutiones. Item ex* Plauti Comœdiis usitatis, *quæ sunt Amphitruo, Asinaria,* duo captivi, *Curculio, Cassina, Cistellaria, Epidicus, & Aulularia, singulares dicendi commoditates. Et ex ejusdem* Plauti Comœdiis inusitatis & noviter repertis, *quæ sunt* Mustellaria, Persa, Rudens, Stichus, Trinumius, Truculentus, Miles gloriosus, Mercator, Pseudulus, Pœnulus, Bacchis, Menechmus, *Sermones lepidissimi. Item ex*

tribus

tribus Comœdiis extraordinariis, *quæ sunt* Philodoxios, Falsus Hypocrita, Philogeniæ *confabulationes risu dignissimæ. Et postremo* Senecæ *Tragici flores, qui hanc auctoritatum partem aptissime terminant atque claudunt.*

ALBERTUS *Engelschalc*, Theologus Parisiensis sub Gregorio XII. circa A. C. 1407. Cujus *aureum speculum* laudat Theodoricus Engelhusius.

ALBERTUS *Floriacensis*, vide supra, ADREVALDUS.

ALBERTUS *Frisingensis*, Episcopus, qui An. 1359. obiit, Scriptor *Vitæ* Sanctorum *Kiliani* Episcopi Wirtzburgensis, *Colomanni* Presbyteri, & *Totnani*, Martyrum An. C. 689. In Actis Sanctorum 8 Julii Tom. II. pag. 966. in Joannis Petri Ludewig Scriptoribus Wirtzburgensibus pag. 966. & in Canisii Lectionibus Antiquis Tom. IV. pag. 628. & editionis novæ Tom. III. pag. 171. Canisius eam tribuebat *Egilwardo* Monacho Scriptori vitæ S. Burchardi, quoniam qui vitam trium illorum composuit, etiam S. *Burchardi* vitam promittit. Sed a pluribus hanc scriptam ipse Canisius non diffitetur.

ALBERTUS *Galeotti*, sive *Galioti* Parmensis, JCtus, Mutinæ docuit post Sæculi XIII. initia, cujus *Summulam*, sive *Margaritam Quæstionum* & *Declarationem Judiciorum*

ciorum celebrat Trithemius cap. 443. Harum declarationum ansam petitam ex Gvilelmi Droretæ Tractatu de Judiciorum Ordine, notat Gvido Pancirollus II. 39. de claris Juris Interpretibus, qui etiam II. 35. memorat ALBERTUM JCtum Bononiensem filium Odofredi JCti, defuncti Anno 1265.

ALBERTUS, Abbas *Gemblacensis*, vide infra *Lobiensis*.

ALBERTUS, *Gvilelmi* ex Duce Aquitanico magni Eremitæ, discipulus, cujus Anno 1137. defuncti *vitam* scripsit, editam in Actis Sanctorum 10 Februarii. Conferenda Gvilelmi de Waha, Melreusii, S. I. explanatio vitæ S. Gvilelmi Magni, edita Leodii 1693. 12. Acta Eruditorum 1694. pag. 164.

Anonymi narratio historica de rebus gestis ALBERTI ex Ducibus Brunsvicensibus Episcopi *Halberstadensis*. Vide supra, *Brunsvicensis*.

ALBERTUS de Bickmersdorf Saxo, ex Doctore Parisiensi *Halberstadensis* ab A. 1365. Episcopus, qui præter commentarios in libros sententiarum & in quosdam libros Aristotelis, varias Divinæ Scripturæ quæstiones traditur enucleasse. Vide Possevinum.

ALBERTUS *Hierosolymitanus* Patriarcha, infra, *Vercellensis*.

ALBER-

ALBERTUS *de Horto CHristi*, Carthusianus, cujus *Tractatum de Matrimonio* ad instantiam Oswaldi, qui Ducis Ernesti Consiliarius fuit, compositum, & *Sermones* capitulares de tempore & sanctis, MSS. commemorat Bernardus Pezius Tom. III. Anecdotorum Parte III. p. 630.

ALBERTUS, *Joannis*, Harlemius Carmelita, defunctus An. 1496. Cujus *Lecturas in Ecclesiasticum*, *in Canonicam Joannis primam*, *Sermones*, & *in Magistrum Sententiarum Quæstiones* memorat Valerius Andreas, quem nescio, quare Valerium Taxandrum nuncupet Alegre pag. 373. paradisi Carmelitici.

ALBERTUS Arnhemius, cognomento KIVET, Carthusianus in Insula Reginæ Cœli apud Wesaliam, defunctus An. 1444. Auctor *Referendarii Exemplorum* VII. distinctionibus partiti. Vide Sweertium pag. 113. & Valerium Andream pag. 36.

ALBERTUS *Leodiensis*, Monachus, quem Cangius An. 880. notat vixisse, idem est cum Lobiensi, de quo mox, sed quem Sæculo integro juniorem Vossius recte annotavit. Alius ALBERTUS a Limborgh *Leodiensis*, Protonotarius Apostolicus & ad S. Paulum Decanus, qui teste Valerio Andrea A. 1627. obiit, panxitque heroico carmine fundationem Collegii S. Pauli, cum

cum Decanorum continua successione ab Anno 1468. ad 1622. Leodii 1622. 4.

ALBERTUS, sive OLBERTUS, ex Monacho Benedictino *Lobiensi*, Leodiensis Dioecesis, Abbas Gemblacensis circa A. C. 980. Praeceptor Burchardi Episcopi Wormatiensis, cui auctor fuit ad magnum Canonum Volumen componendum. Sigebertus Gemblacensis c. 143. eum ait *Nomen suum aeternasse, vitas Sanctorum Patrum describendo & cantus in honorem Sanctorum componendo.* Eodem ex Sigeberto haec Trithemius cap. 308. de Scriptor. Eccles. & II. 71. illustrium Benedictinorum.

ALBERTUS *Grotus*, a) sive *Magnus*, Teutonicus, Lavingensis Svevus, Ord. Praedicatorum Doctor Parisiensis b) A. 1236. inde Coloniae docuit discipulum inter alios nactus Thomam Aquinatem. Episcopus ab Anno 1260. Ratisbonensis, in Monaste-

H rium

a) Ita appellat Vives, unde nomen familiae fuisse suspicatur Clarissimus Heumannus in Conspectu Reipublicae Litterariae editionis novae cap. IV. §. 42. & in Actis Philosophorum XVII. pag. 756. ubi etiam Alberti Epitaphium.

b) Bulaeus Tomo III. Historiae Academiae Paris. pag. 162. Iconem Alberti aere nitide sculptam exhibet Bullartius T. II. Academiae Scientiar. editae Gallice p. 145. Plura de eo post Altamuram Jacobus Quetif Tomo I. de Scriptoribus Dominicanis pag. 162. seq. Raderus in Bavaria Sancta &c.

rium Coloniense rediit An. 1263. ibique inter litteras consenescens obiit An. 1280. 15 Novembris, ætatis 75. *Implevisse orbem octingentis Voluminibus, satis unum omnibus Bibliothecis*, scripsit in ejus Elogio Petrus Labbe. Ex his pleraque tulere ætatem, atque partem inedita adhuc servantur, multa exstant in editione Operum Alberti, quam adornavit Petrus Jammy, Ord. Prædicator. Lugduni 1651. Tomis XXI. in fol. Quæ in his Tomis exstant, referam adscriptis ad pleraque singula prioribus editionibus.

Tomo I. continentur:

Vita B. Alberti Magni.

De Prædicabilibus, Tractatus IX.

De decem Prædicamentis, Tractatus VII.

De sex Principiis Gilberti Porretani, Tractatus VIII.

In libros duos Aristotelis *de Interpretatione*, sive peri hermenias, Tractatus VII.

De Syllogismo simpliciter, id est, super Priorum Analyticorum, Tractatus XVI.

De Demonstratione, id est, in Posteriorum Analyticorum librum, Tractatus X.

Super *Topicorum* libros VIII.

Super libros duos *de Sophisticis Elenchis*. Hæc Alberti *Logicalia* lucem viderant Venet. 1494. 1500. fol.

Tomo

Tomo II. continentur:

In libros octo *de Physico auditu*, ex edit. Venet. 1488. fol. 1494. 1496.

De Cœlo & Mundo lib. IV. Venetiis 1480. fol.

De Generatione & Corruptione libri II. ibidem.

De Meteoris libri IV. ibid.

De Mineralibus libri V. ex veteri editione sine loco & anno, Augustana 1519. Argentinensi 1541. fol. ut Italicam Petri Lauri versionem omittam, editam Venetiis 1557. 8.

Tomo III.

De Anima libri tres.

Metaphysicorum libri XIII. ex edit. Venet. 1494. 1498. fol.

Tomo IV.

Ethicorum Nicomachiorum libri X.

Politicorum libri octo, ex edit. Venet. 1520. fol.

Tomo V.

Parva Naturalia, ex edit. Venet. 1517. fol. hoc est:

1 *De sensu & sensato lib. I.*

2 *De Memoria & Reminiscentia lib. I.* ubi Tractatus III. agit de Divinatione & Prophetia.

3 *De Somno & Vigilia lib. I.*

4 *De Motibus animalium libri duo.*

5 *De Ætate, sive de Juventute & Senectute lib. I.*
6 *De Spiritu & Respiratione libri duo.*
7 *De Morte & Vita lib. I.* ubi Tractatu 2. differit de longitudine & brevitate Vitæ.
8 *De Nutrimento & nutribili lib. I.*
9 *De Natura & origine Animæ lib. I.*
10 *De unitate Intellectus, contra Averroen lib. I.*
11 *De Intellectu & intelligibili libri duo,* ubi tractatu II. agit de naturali Perfectione Intellectus.
12 *De Natura locorum lib. I.* Viennæ 1514. Neap. 1592. 4.
13 *De causis & proprietatibus Elementorum lib. I.*
14 *De Passionibus Aëris lib. I.*
15 *De Vegetabilibus & Plantis lib. VII.* quod opus laudans Joannes Nyder IV. 6. fornicarii, Albertum *Naturæ totius Secretarium* appellat.
16 *De Principiis motus progressivi lib. I.*
17 *De Processu Universitatis a Causa prima lib. I.*
18 *Speculum Astronomicum,* quod Rogero Baconi alii malunt tribuere, in quo de libris licitis & illicitis pertractatur. Prodierat Venet. 5171. & Lugduni 1615. fol.

Tomo

Tomo VI. continetur:

Opus insigne de Animalibus, libri XXVI. qui lucem viderant Romæ 1478. ad Sixtum IV. Mantuæ 1479. Venetiis 1480. 1495. & ex M. Antonii Zimaræ recognitione Venet. 1519. fol. & ex libro XXIII. Tractatus de Falconibus, Asturibus & Accipitribus. Augustæ Vindel. 1596. 8. Ex libro IX. & X. de formatione Hominis in utero. Antwerpiæ 1538. 8.

Tomo VII.

Commentarii in Psalmos.

Tomo VIII.

Commentarii in Threnos Jeremiæ.
Commentarii in Baruch.
Commentarii in Danielem.
Commentarii in XII. Prophetas Minores. ex edit. Colon. 1536. fol.

Tomo IX.

Commentarii in Matthæum.
Commentarii in Marcum.

Tomo X.

Commentarii in Lucam.

Tomo XI.

Commentarii in Joannem. Prodierant in IV. Evangelia, Haganoæ 1504. 1505. 1506. fol. 3 Voll.

Postillatio, sive *Commentarii in Apocalypsin,* ex edit. Bernardi de Lutzemburg.

Basileæ 1506. 4. per Magistrum Jacobum de Pforczen.

Tomo XII. continentur:

Sermones de Tempore.

Orationes super Evangelia Dominicalia totius Anni.

Sermones de Sanctis. ex editione Reutlingensi, nec non Coloniensi 1474. fol. Mogunt. 1616. 8. Cracov. 1649. 4.

Sermones XXXII. de Sacramento Eucharistiæ. ex editione sine loco & anno, & altera Mogunt. 1477. fol. & 1615. 8. Hos partem sub falso *Thomæ Aquinatis* nomine editos esse inter ejus Opuscula LVIII. notat Natalis Alex. Tom. VII. pag. 141.

Liber de Muliere forti, ad cap. 31. Proverb.

Tomo XIII.

Commentarii in B. Dionysium Areopagitam.

Compendium Theologicæ veritatis, libris septem digestum, & rectius referendum ad Hugonem Argentinensem.

Tomo XIV.

Commentarii in librum primum Magistri Sententiarum.

Tomo XV.

Commentarii in II. & III. libros Sententiarum.

Tomo XVI.

Commentarii in librum IV. Sententiarum. ex edit. Basil. 1506. fol.

Tomo

Tomo XVII. continetur:

Prima Pars Summæ Theologicæ.

Tomo XVIII.

Secunda Pars Summæ Theologicæ. ex edit. Basil. 1507. fol.

Tomo XIX.

Summa de creaturis, divisa in duas Partes, quarum

Prima est de quatuor coævis, materia prima, tempore, Cælo & Angelo.

Secunda est de Homine. ex edit. Venet. 1498. 1519. fol.

Tomo XX.

Mariale, sive *Quæstiones CCXXX. super Evang.* Missus est. ex editione Mediolan. 1489. Colon. 1507. 4.

De Laudibus Beatæ Virginis libri XII. Argentin. 1493. sine nomine Auctoris. Colon. 1493. fol. Hos alii ad Richardum a S. Laurentio referunt, sub cujus nomine prodiere Duaci 1625. 4. vide infra in Richardo, & Lambecium Tom. II. pag. 776. sq.

Biblia Mariana, in quibus omnia fere, quæ in sacris libris continentur, Beatissimæ Mariæ Virgini superstitiose adaptantur, primum impressa Coloniæ Anno 1625. 8vo, studio Vincentii Justiniani Ordinis Prædicatorum Theologi, ex Codice MS. Susatensi. Vide

Diarium Theologicum Unschuldige Nachrichten, An. 1728. pag. 561. & quæ notavi in Indiculo Mariano.

Tomo XXI. atque ultimo continentur:

Miſcellanea, ſive,

De Apprehenſione, & apprehenſionis modis lib. I. ex edit. Lond. 1515. 8.

Philoſophia Pauperum, ſive Iſagoge in libros Ariſtotelis de Phyſico auditu, de Cœlo & Mundo, de generatione & corruptione, de Meteoris, & de Anima. ex editione Brixienſi 1493. & Veneta 1496.

De Sacrificio, ſive *Officio Miſſæ lib. I.*

De Sacramento Euchariſtiæ lib. I. ex edit. Mogunt. 1477. fol.

Paradiſus animæ, ſive, *de Virtutibus libellus.* ex edit. Antwerp. 1489. 4. Colon. 1498. 4. Antwerp. 1602. 12. ut alias omittam & verſiones memoratas Hendreichio pag. 86. b. Pandect. Brandenb.

De adhærendo Deo libellus. Antw. 1621. 8. & cum priore Antw. 1581. forma minore.

De Alchymia libellus. ex edit. Baſil. 1516. & Urſellis 1602. 8.

Scriptum ſuper arborem Ariſtotelis.

Omiſſa in hac editione Alberti ſcripta, nondum excuſa maximam partem, recenſet Jacobus Quetif Tom. I. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 179 - 183. Idem indicem Operum Alberti vulgatum a Petro Louvet,

Louvet, Divionensi, alterum juxta materiarum, alterum juxta litterarum ordinem Paris. 1642. 4. notat parum accuratum esse. Ex editis, quæ separatim prodiere, sunt: *Dialogi sex de conditione creaturæ rationalis*, & quæ illi sunt ad DEUM, seipsam & alias creaturas cognoscendas necessaria. Ambergæ 1705. 12. editio secunda auctior. *Liber de secretis secretorum*, sive, *de secretis mulierum* sæpe editus, sed suppositus Alberto, qui plus simplici vice in eo citatur. *De origine & immortalitate animæ*, Norimbergæ 1493. 4. *De doctrina dicendi & tacendi*, Parisiis 1491. *Liber aggregationum*, sive, *secretorum de virtutibus herbarum, lapidum & animalium*, Neap. 1493. 4. & cum opusculo *de Mirabilibus Mundi*, Alberto supposito, Francofurti 1614. 12. &c. *De secretis naturæ*, seu *de Physionomia*, libellus qui Michaëlem Scotum potius habet auctorem. Commentarios Alberti in Lucam memorans Henricus Gandavensis cap. 43. qui exstant Tomo X. adjungit: *Ut salva pace ejus dictum sit, sicut a quibusdam dicitur, dum subtilitatem secularis Philosophiæ nimis sequitur, splendorem aliquantulum Theologicæ puritatis obnubilat.*

A Magiæ tamen & Necromantiæ crimine Albertus merito absolvitur, a Trithemio To-

H 5 mo

mo II. Annal. Hirsang. pag. 40. Jo. Francisco Pico Mirandulano, Gabr. Naudæo aliisque: quanquam Johannes Gerson in Trilogio Astrologiæ Theologizatæ Tom. I. Operum editionis novæ pag. 201. eum in approbatione quorundam librorum Astronomiæ, nimis ad partem superstitionum ratione carentium declinasse arguit.

Quem Altamura in Bibliotheca Dominicana Anno 1677. Romæ edita pag. 55. scripsit repertum esse alium Tomum Scriptorum Alberti, quamprimum dandum typis, is necdum in dias luminis auras prodiit.

Beatificati Alberti festum colitur die 15. Novembris in Ratisbonensi & Coloniensi Ecclesia, ut notavit Ludovicus Bertrandus Loth in Catalogo fratrum Ord. Prædicatorum, qui Sacram Scripturam illustrarunt, præmissa Gvil. Pepini expositioni in Genesin, Duaci 1634. 4.

Alius *Albertus le Grand*, Morlæensis (de Morlaix) Britanniæ minoris opido, itidem Dominicanus, sed longe recentiori ætate, qui Nannetis An. 1637. 4. Gallice edidit Vitas & miracula Sanctorum Britanniæ Aremoricæ, recusa deinde auctaque ab aliis A. 1659. 1680.

ALBERTUS *Marchesius*, Cotoniolæ in Æmilia, sive Romandiola natus & An. 1531. defunctus, a Possevino traditur scripsisse

Collo-

Colloquium morale, alii *Centiloquium*, rectius *Cœliloquium* libris VIII. distinctum. Prodiit Bononiæ 1529.

ALBERTUS, Monachus (S. Symphoriani) *Metensis* Ord. S. Benedicti circa An. 1030. Scripsit ad Episcopum suum Historiam de gestis sui temporis, etsi brevem, tamen utilem, ut ex Sigeberti Gemblacensis c. 143. Trithemius cap. 329. & II. 78. illustrium Benedictinorum. Hoc esse puto Alberti, sive, ut titulus habet, Alperti de diversitate temporum ab Ottonis III. obitu Anno 1002. ad Annum 1018. ad Burchardum Episcopum Wormatiensem, quod exstat in Joannis Georgii Eccardi Corpore Historico medii ævi pag. 91 - 132. Possevinus etiam ejus Chronicon ab initio Mundi usque ad An. 1038. commemorat, adhuc ineditum, ut existimo.

ALBERTUS *Monachus*, quem Computistam incomparabilem exstitisse & de computi regulis libellum insignem scripsisse testatur Anonymus Mellicensis c. 77.

ALBERTUS *Narbonensis* circa An. 1489. Carmelita, quem Alegre pag. 367. notat scripsisse *in Magistrum Sententiarum* libros IV. & *Determinationum librum.*

ALBERTUS *Nichtmann* de Lippia, cujus prosodia metrice scripta cum commentario exstat MS. in Bibliotheca illustris Abbatiæ Quedlinburgensis, hoc initio:

De

De variis metris si littera prima notetur,
Albertus Nichtmann de Lipque pia retinetur.

Vide V. C. Tobiæ Eckhardi notitiam Codicum MSS. Quedlimburgensium p. 37.

ALBERTUS *Patavinus*, Ægidii Romani, teste Trithemio cap. 531. Discipulus, & ab Anno CHristi 1293. Augustinianus, Parisiis & Patavii docuit, obiitque An. 1323. Ejus *Sermones* in Evangelia Quadragesimalia & de Tempore, prodiere Parisiis 1544. 1550. Venet. 1584. in Evangelia Dominicalia & Sanctos, Parisiis 1550. 8. Sermones in Festum Nativitatis & Purificationis B. Mariæ, in Bibliotheca Virginea Petri de Alva & Astorga, Madrit. 1648. fol. *Commentarii in Pentateuchum, IV. Evangelia, Paulique Epistolas* a Patavinis MSti servantur, qui marmorea statua memoriam ejus honorarunt, in qua etiam *Commentarii* ejus *in librum Sententiarum* celebrantur. Vide Philippi Elssii Encomiasticum Augustinianum pag. 23. Portenarii Patavium pag. 452. Scardeonium pag. 147. & Nicolai Comneni Historiam Gymnasii Patavini Tom. II. pag. 154. qui ex Portenario ei quoque tribuit *Commentarium de Paradiso terrestri*, nec non *libros de Prædestinatione & Reprobatione.*

ALBER-

ALBERTUS *Patavinus*, cognomento *Novellus*, ſive ex Judæo Neophytus Chriſtianus circa An. C. 1492. contra Judæos *de Adventu Meſſiæ* ſcripſit, eodem Elſſio teſte. Hunc cum ſuperiore Alberto perperam confundi a nonnullis video.

ALBERTUS Bibius *Patavinus*, opus multiplicis hiſtoriæ condidiſſe & de noviſſima origine Marchiæ Tarviſinæ, cui olim nomen Venetia fuit, ſcripſiſſe traditur.

ALBERTUS Monachus *Patavinus*, & montis Vinearum Patavii Prior; congregationis Cluniacenſis circa An. C. 1230. Scripſit *Vitas* ſacrarum Virginum B. *Beatricis Ateſtinæ* & S. *Algundis*, & Vitam S. *Amandi* Epiſcopi.

Petrus ALBERTI. vide ſupra, *Albertus Cluniacenſis*.

ALBERTUS *Piſanus*, quem cum *Stadenſi* confundunt plerique, Franciſcani Ordinis Miniſter Generalis, defunctus A. C. 1239. Hunc Lucas Waddingus *geſta ſuorum Fratrum in Anglia & Saxonia* ſcripſiſſe teſtatur.

ALBERTUS *Pius*, Carporum Comes eruditus & Caroli V. in Romana curia Orator, libris XIII. adverſus Eraſmum compoſitis clarus, qui poſt ipſum An. 1530. defunctum, Jo. Geneſio Sepulveda Cordubenſi curante prodierunt Pariſiis apud Aſcenſium 1531. fol. Confer Hiſtoriam certaminis inter

inter Erasmum & Albertum, quam in historia litteraria Reformationis dedit V. C. Hermannus ab Hardt, qui pag. 113. Erasmi ad Pium Epistolam, & pag. 163. priorem Pii responsionem An. 1526. scriptam exhibet. Sepulvedæ etiam pro Alberto antapologia in Erasmum, legitur in Sepulvedæ operibus pag. 127.-163. Paris. 1541. 8vo. Illos autem quos dixi XXIII. Pii libros intelligit Nicolaus Comnenus Papadopoli, cum de illo scribit Tomo II. Hist. Gymnasii Patavini pag. 38. *Edidit celeberrimum opus adversus Lutherum, in quo etiam Erasmum Roterodamum perstrinxit acriter. Hoc Theologis præliaribus & dogmaticis notissimum est, doctum, efficax, eruditum, in quo tamen pacatum ingenium & criterium accuratius desideres.*

ALBERTUS *de Prusa*, sive de *Prussia*, Gymnasii Cracoviensis collegiatus, ab Astrorum peritia laudatur apud Trithemium cap. 949. de Scriptoribus Eccles. qui commentarios ejus in Georgii Burbachii Theoricam, & in Ephemeridas Joannis Regiomontani memorat.

ALBERTUS, *S. Remigii* Monachus in Diœcesi Remensi, non aliunde notus mihi, quam ex Vossio, qui notat inter nobiles Galliarum Historiographos referri ab auctore inedito Hierarchiæ subcœlestis lib. IV. cap.

cap. 9. suspicaturque Rupertum S. Remigii fortasse reponendum, de quo infra.

ALBERTUS *Sarthianensis*, e Sarthiana Tusciæ opido, Ord. Minorum Vicarius generalis, defunctus A. 1450. Hujus eloquentiam Ferrariæ A. 1447. miris laudibus celebravit Gvarinus Veronensis, Epistola ad Ugutionem Abbatiensem Tom. III. collectionis novæ monumentorum Edm. Martene Tom. III. pag. 855. seq. Eidem Alberto inscripsit vitam S. Ambrosii Mediolanensis pag. 874. Idem Martene Epistolas XXII. hujus Alberti exhibet pag. 754. seqq. una cum *Oratione habita in capitulo generali Paduæ* celebrato An. 1443. pag. 808. Mentio Epistolæ *contra Martyrum vituperatores* ad Eugenium IV. Papam pag. 796. Epistolas illas atque Orationem MStas apud se esse testatus fuit auctor diarii eruditorum Parmensis An. 1686. pag. 162. seq. Epistolam contra Martyrum vituperatores & tractatus *de pœnitentia, de Eucharistiæ sacramento, de conditione amicitiæ & de malitia invidentiæ: de insolentibus corripiendis, & quod nihil nocet ad virtutem, humili loco nasci*, MSS. habuit Waddingus.

ALBERTUS de *Saxonia*, Augustinianus circa A. C. 1332. Hujus *Commentarios in Aristotelem de Cælo & Mundo* An. 1497. excusos: ineditosque in *libros de physico auditu*,

auditu, & in libros de generatione & corruptione, nec non *super tabulis Alphonsi Regis ad judicia Astronomiæ*, memorant Philippus Elssius in encomiastico pag. 22. aliique. Apud Possevinum legas hunc Albertum A. 1031. commentarios astrologicos in tabulas Alphonsinas composuisse. Sed tabulæ illæ quæ Regi dicuntur constitisse summa 400000. aureorum, non promulgatæ sunt ante A. 1270. Itaque Possevinus scripserat fortasse 1301.

ALBERTUS *Sigebergensis*, apud Coloniam Agrippinam Cœnobii Monachus Ordinis S. Benedicti circa An. C. 1450. Cujus inedita feruntur *Commentaria & Glossarium in utrumque Testamentum*, quod MS. exstat Lipsiæ in Paulina: & *Historia Pontificum Romanorum* collecta e variis, & a Gregorio IX. continuata ad Nicolaum V. Vide Lambecium Tomo II. Bibliothecæ Vindeb. pag. 871. atque Oudinum Tomo III. de Scriptoribus Eccles. p. 2586.

ALBERTUS *Spaldingensis*, vide Adelbertus.

ALBERTUS, quem Pisanum Hetruscum alii, alii cum Luca Waddingo & Arnoldo Wion Germanum rectius faciunt, & a Pisano, Generali Ministro Franciscanorum, distingvunt: *Stadensis* vulgo appellatur, quia Monasterii B. Mariæ in suburbio Stadensi Ordinis Benedictini Abbas fuit

fuit ab Anno Christi 1232. ad 1240. ex quo non ferens fratres religionis observantiam in postremis habentes, ad Franciscanos Stadenses accessit, illisque adscriptus vitam produxit ad Annum 1260. & fortasse longius. Ejus *Chronicon ab Orbe condito ad Annum CHristi* 1256. primus e Codice chartaceo illustris Henrici Ranzovii edidit Reinerus Reineccius, Steinhemius, Helmstadii 1587. 4. recusum Wittebergæ 1608. 4. atque inter Scriptores Joanne Georgio Kulpisio curante cum Ænea Sylvio de rebus Friderici III. editos Argentorati 1685. fol. pag. 123. Editionem recognitam ab Arnoldo Wiono, cujus spem in apparatu suo fecit Possevinus, non puto lucem vidisse. Codicem membranaceum hujus Chronici, cujus Apographum Ranzovianus videtur, servat Bibliotheca Helmstadiensis, ex quo non pauca possent in Reinecciana editione emendari, ut ostendit Andreas Hojerus, qui ex eodem Helmstadiensi Codice vulgavit *Continuationem Annalium Alberti Stadensis ab Anno* 1264. *ad* 1324. Hafniæ 1720. 4. subjuncta disquisitione de origine Sophiæ Langelandicæ. Ut Albertus strenue usus est superioribus Scriptoribus, Orosio, Miscella, Eginhardo, Adamo Bremensi, Helmoldo, Cunrado Urspergensi, Arnoldo Lubecensi, Hermanno Contracto &c. ita Al-

berto hoc Albertus alter Krantzius in sua metropoli. De Stadensi vide sis Casparis Sagittarii introductionem in Histor. Ecclesiast. Tom. I. pag. 65. sqq. & Tobiam Eckardum in vita Alberti, edita Goslariæ 1726. 4. Acta Eruditor. Tom. II. supplementi pag. 429.

ALBERTUS *Suhovius*, Decanus Osnabrugensis circa An. C. 1445. cujus nihil memorari video præter Commentarium in Hymnum: *Lauda Sion Salvatorem*, & in alterum: *Ave maris stella.*

ALBERTUS Riccus, Ordinis Minorum ab Anno 1255. Episcopus *Tarvisinus*, teste Waddingo *summam Pontificiam* composuit. De hoc Alberto plura Ughellus Tomo V. pag. 545. sq.

ALBERTUS *Teutonicus.* supra Albertus *Magnus.*

ALBERTUS Leontius, natione Ambianensis, Gallus, *Vercellensis* Episcopus, Pontificis in Syria Legatus & Patriarcha *Hierosolymitanus*, ab An. C. 1203. ad 1214. de quo Acta Sanctorum octavo Aprilis Tom. I. pag. 772. seq. Ughellus Italiæ Sacræ Tomo IV. pag. 787. seqq. M. Antonius Alegre in Paradiso Carmelitici decoris p. 259. *Fratribus Ordinis Carmelitici* adhuc in terra sancta degentibus *Regulam* dedit, a Pontificibus deinde approbatam, quam exhibent Joannes Baptista de Lezana in Annalibus

nalibus Ordinis Carmelitici ad Annum Christi 1205. & Daniel a Virgine Maria in Vinea Carmeli edita Antwerpiæ 1662. 4to pag. 25. Acta Sanctorum Tomo I. Aprilis pag. 777. Etiam *ſtatum terræ ſanctæ* ad inſtantiam Innocentii III. ab eo deſcriptum laudat Trithemius de Scriptoribus Eccleſ. cap. 406.

Bartholomæus ALBICIUS, Piſanus, Ordinis Minorum, qui An. C. 1399. Patribus ſuis Franciſcanis plaudentibus & auctorem tunica detrita S. Franciſci in præmium donantibus obtulit *Conformitates S. Franciſci cum Domino noſtro JESU CHriſto*, ſpecimen ſuperſtitionis illorum temporum non inficiandum, & niſi oculi fidem facerent, vix credibile. Typis exſcriptæ ſunt hæ conformitates primum Mediolani 1510. deinde 1513. fol. Excerpta ex illis Germanice edidit *Eraſmus Alberus* ſub titulo: Der Barfüſſer Mönche Eulenſpiegel und Alcoran, cum Præfatione D. *Martini Lutheri*, Witebergæ 1542.4. 1543.8. Recuſa hæc deinde ſunt Gallice Genevæ 1578. & Latine Daventriæ 1651. 12. nec non Belgice quoque Dordraci 1589. non ſine auctario. Liber ipſe Conformitatum a *Jeremia Bruchio* Utinenſi correctus & illuſtratus ſub titulo *libri aurei* lucem iterum vidit Bononiæ 1590. fol. & excerpta Joannis Wolfii, Latine, Tom. I. lect. me-

morabil. pag. 627. & *Lucæ Oſiandri* Germanice, Tubingæ 1591. 4to. Ein ſchöner wohlriechender Roſen-Crantz &c. Confer Seckendorf. lib. III. pag. 412. D. Joannis Fabricii Helmſtad. Bibliothecam Tom. IV. pag. 240. Caſimirum Oudinum Commentar. de Scriptoribus Eccleſiaſticis Tomo III. pag. 1175. ſeqq. qui præfationem Lutheri Latine verſam exhibet pag. 1175. W. E. Tentzelii Monathliche Unterredungen An. 1693. pag. 301. ſeq. ubi Mediolanenſem editionem integriorem, & in recentioribus quædam (ut de aranea, quam frater quidam Andreas inter bibendum deglutiverat, ex crure deinde ſine noxa prorumpente) omiſſa annotat. Et Jo. Georgii Schelhornii amœnitates litterarias, Tomo II. pag. 549. ſeqq. & Tom. III. pag. 160. ſeqq. nec non Unſchuldige Nachrichten Anno 1717. pag. 174. ſeqq. ubi integer quoque *Eraſmi Alberi* liber Germanice recuſus exhibetur pag. 181. 205. 360. 916. & An. 1718. pag. 29. 48. 552. 725. ſeqq. Vide ſis & An. 1729. pag. 703. ſeqq. & de hiſtoriola illa Nouvell. rep. lettr. 1688. Août pag. 858. Apologeticum pro libro Conformitatum contra Alberum tribus libris compoſuit *Henricus Sedulius*, Franciſcanus, Antwerpiæ 1607. 4. cui reſponſionis loco eſſe poteſt M. *Matthæi Betuleji* Franciſcus profano-redivivus, Halæ Sax. 1615.

4to,

4to, de quo libro Unschuldige Nachrichten A. 1718. pag. 50. sqq.

ALBIGENSIUM Historia: vide infra PETRUS *Vallis Sarnaji.*

Flaccus ALBINUS, sive notiore nomine ALCUINUS, (*Alchwinus*) Anglus, Bedæ & Egberti Discipulus, ex *Diacono Eboracensi* & Cœnobii *Cantuariensis Abbate*, vocatus An. C. 790. in Galliam, ubi Consiliarius & deliciosus Caroli M. (ut ab Anastasio Bibl. appellatur) Scholæque Palatinæ Præfectus, præclarissime de litteris promeritus, plurium peritus linguarum, Theologus, Philosophus & Poëta, denique postremos tres vel quatuor annos peregit *Turonis, Abbas S. Martini*, ubi diem obiit Anno 804. 14. Cal. Junii. Ejus Opera junctim edidit *Andreas du Chesne*, sive, *Quercetanus* Turonensis, Parisiis 1617. fol. iisque præfixit vitam ex traditione *Sigulfi*, qui Alcuini discipulus fuit, scriptam ab Anonymo, quæ incipit: *Superna CHristi rorante dextera.* Addidit etiam quamplurima veterum recentiumque de Alcuino testimonia, quibus addenda, quæ de Flacco Theodulfus Aurelianensis, libro III. & ad eum Sirmondus T. I. Operum p. 1065. sq. & Tom. IV. Bibliothecæ Patrum p. 64. De eodem Alcuino præterea videndus Henschenius in Actis Sanctorum 19. Maji Tom. IV. pag. 333. sqq. Carolus le Cointe

te Tom. VI. Annalium Francorum ad Annum 793. Tom. VII. pag. 18. seq. ubi & de ejus discipulis, & Tom. VIII. pag. 12. Editionem Parisiensem Operum Alcuini recensere post Labbei, Ludovici Ellies Dupinii, Caveique diligentiam, esset actum agere. Quæ autem in eadem non obvia lucem viderunt sub Alcuini nomine, plura sunt, e quibus

1. *Poëma* versibus hexametris 1658. *de urbis Eboraci primordiis, deque primis ejus Ecclesiæ Pontificibus ac Sanctis*, editum ex duobus Remensibus MSS. a Thoma Galeo Tom. I. Historicorum Angliæ, Oxon. 1691. fol. & partem sub titulo *Anonymi Angli*, qui Ælberti Archiepiscopi Eboracensis discipulus fuerit, Joannes Mabillonius (qui integrum ad Galeum miserat) Sæc. III. Benedictin. Parte II. pag. 558. Non Alcuini, sed *Fridegodi* esse contendit Oudinus Tom. I. commentar. pag. 1923. & Tom. II. pag. 467. seq.

2. *Epistolarum* Alcuini collectionem MS. Colbertinam memorat Baluzius, & ex ea Epistolam *ad Candidum & Nathanaëlem* publicavit Tom. I. Capitular. Regum Francorum pag. 1442. seq. Epistola *ad Karolum* ab eodem Baluzio Tom. II. Misc. pag. 365. *Capitulare admonitionis* ad eundem pag. 375. Epistola *ad Abbates & Monachos Gothiæ* de Filio DEI non adoptivo pag.

pag. 377. Epiſtolæ VII. *ad Aquilam*, ſive *Arnonem* antiſtitem Saltzburgenſem, in Anecdotis Bernardi Pez Tom. II. pag. 4. ſeqq. Ad eundem Arnonem præfatio in expoſitionem VII. Pſalmorum pœnitentialium, Pſalmi CXVIII. & Pſalmorum XV. gradualium (in Operibus Alcuini pag. 59. ſeqq. obviam) in Dacherii ſpicilegio Tomo IX. pag. 111. & editionis novæ Tom. III. pag. 323. Aliæ Epiſtolæ III. *ad Gallicellulam*, & de decem verbis Legis, & *ad Fridugiſum* de tribus generibus viſionum, ab eodem Dacherio Tom. VI. ſpicilegii p. 391. & Tom. III. editionis novæ pag. 321. nec non aliæ XXVI. a Mabillonio Tom. IV. Analect. pag. 272. atque editionis novæ pag. 399. ſeq. Epiſtola parænetica ad *Eanbaldum II. Archiepiſcopum Eboracenſem* ſcripta An. 796. edita ab illuſtri Fontanino in appendice ad vindicias antiquorum Diplomatum pag. 266. & a Jacobo Baſnagio Tom. II. editionis novæ lectionum Caniſianarum pag. 450.

3. *Sermo in Hypapanti* dictus coram Carolo Magno: apud Baluz. Tom. I. Miſcellan. pag. 382.

4. *Confeſſio Fidei* edita a Petro Franciſco Chifletio, Div. 1656. 4. judice quidem Carolo Cointio, Sæculi noni fœtus, ſed Alcuini nequaquam, Tom. VII. p. 28. atque integra diſſertat. poſtuma Alcuino negata a

Joanne Dallæo, * Rothomag. 1673. 4to, tamen Alcuino vindicatur a Mabillono Tomo I. Analect. pag. 178. (editionis novæ pag. 490. seq.) & ab auctore de la perpetuité de la Foy Tom. IV. Table Historique & Critique pag. 33. Alia est Alcuini Confessio, sive *doctrina de DEO*, quæ inter Opera ejus legitur pag. 762. atque lucem debuit Matthiæ Flacio, qui eam vulgaverat ad calcem libri, cui titulus: Unanimis consensus primitivæ Ecclesiæ de non scrutando Divinæ generationis Filii DEI modo. Basileæ 1560. 8vo. *Libri tres de Fide* SS. Trinitatis, itidem inter Opera obvii p. 702. leguntur etiam in homiliario Pauli Diaconi ad Festum SS. Trinitatis. Eosdem separatim cum Commentario edidit vir pius & doctus Lucas Lossius Francofurti 1554. 8vo.

5. Opusculum *de Comparatione Novi & Veteris Testamenti a denario numero usque ad unum.* in Bernardi Pez Anecdotis Tom. II. pag. 1.

6. *Genealogia humanitatis CHristi,* MS. in Bibliotheca Menarsiana p. 157.

7. Jussu Regis Caroli *Divinam correxisse Historiam* scribit Sigebertus ad Annum CHristi 790. eoque referendum, quod The-

* Argumenta ejus exponit Ludovicus Ellies du Pin Tomo VI. Bibliothecæ Ecclesiasticæ pag. 122. seq.

Theganus cap. 7. de gestis Ludovici Pii, Carolum Regem *corrigendis sacris libris vacasse* retulit: nec non VI. Epigrammata de correctione Bibliorum ab Alcuino facta, quæ exstant in ejus operibus pag. 685. Vide Baronium ad Annum 778. num. 23. Richardum Simonem lib. II. Historiæ Criticæ Novi Testamenti cap. 9. Joannem Jacobum Wetstenium Prolegomenis ad Novum Testamentum pag. 88. seq. & quæ infra, ubi de *Correctoriis Bibliorum*. Poemata duo, hexametrum alterum, alterum elegiacum, Bibliis ab Alcuino præmissum edidit Lambecius Tomo II. pag. 403. seq. qui etiam de *Vita S. Vedasti* Alcuiniana videndus pag. 409. sqq.

Non omittendum, quod Barthius VI. 20. Adversar. *Calliopium*, qui Terentii Comœdias recensuisse in Codicibus MSS. notatur, non alium putat esse, quam hunc Alcuinum, qui in Codice MS. vitæ Wilibrordi vocatur *Dominus Albinus Magister optimus Calliopicus*, hoc est totus formatus a Calliope Musisque.

De cæteris, Caveum rogo consulas Hendreichiumque & Polycarpum Leyserum in Historia Poëtarum medii ævi pag. 215. seq. quorum observatis non habeo plura, quæ addam, nisi quod Antonius Verderius in Bibliotheca Gallica pag. 21. narrat, se sub Alcuini nomine vidisse MS.

librum versuum leoninorum moralium, *un livre de vers moraux en latin non mesurez par pieds, mau rymez.* Vide, si placet, quæ infra in *Leone.*

ALBINUS, Abbas S. Petri Cantuariensis, qui Bedæ auctor fuit & adjutor scribendæ Anglorum Historiæ, ut Beda testatur Epistola nuncupatoria ad Ceolwulfum Regem. Vide Mabillonii Analecta Tom. I. pag. 9. (editionis novæ in fol. pag. 398.) ubi Bedæ ad hunc Albinum Epistolam exhibet: *Desideratissimo & Reverentissimo Patri Albino Beda CHRISTI famulus Salutem.*

ALBINUS, sive ALBUNIUS, Eremita, cujus *Epistola ad Heribertum Coloniensem* ab Anno CHristi 999. ad 1021. Episcopum de charitate, humilitate, obedientia, continentia & silentio MS. exstat in Codice XXI. Bibliothecæ templi S. Petri Hamburgensis. Vide B. Staphorsti nostri Historiam Ecclesiæ Hamburgensis Tom. III. pag. 271-284.

ALBO Floriacensis, vide ABBO.

ALBRICUS, sive ALFRICUS, Londinensis, circa A. C. 1217. vixit. De illius *Poëtario*, sive *de Origine & Imaginibus Deorum* libello cum Scriptoribus edito Mythologicis dixi in Bibliotheca Latina lib. II. cap. 1. ubi de Hygino. In Bibliotheca Rostgaardiana

diana pag. 470. offert ſe MS. *Albricus de Roſate de integumentis fabularum.* Vide ALBERICUS.

ALBRIGETUS CORTUSIUS, Patavinæ Scriptor Hiſtoriæ. Vide infra, CORTUSIUS.

ALBUINUS, Presbyter, cujus ineditum *librum de Virtutibus & Vitiis* evolvit Cangius. Prologum vulgavit Edmundus Martene Tom. I. Anecdot. p. 668.

ALBUNIUS, Eremita. Vide ſupra, ALBINUS.

ALCADINUS, Garſini Syracuſani Filius, Medicus Henrici IV. Imperatoris, artemque ſuam Salerni profeſſus, ſi Scipioni Mazellæ in Antiquitatibus Puteolanis fides, & alius quidam Poëta Ebolitanus, metro *balneas Puteolanas* deſcripſit. Hæc Thomas Reineſius in defenſione Variarum Lectionum pag. 144.

ALCIMUS ECDICIUS AVITUS, nepos Aviti An. CHriſti 455. 456. per ſeptem vel octo menſes * Imperatoris, Patris vero Iſici An. 490. in Archiepiſcopatu Vienneſi Succeſſor, præfuit Concilio Epaonenſi An. 517. diemque obiit Anno 523. De eo præter editores adeunda Acta Sanctorum 5. Februarii, Tom. I. pag. 660. ſqq. De Judæis per Avitum Epiſcopum Aruernum ad CHriſtum converſis Venantius Fortu-

* Vide Valeſium ad Evagrii Hiſt. II. 7. pag. 69. ſeq.

Fortunatus libro V. Carmine 5. qui etiam plura in Aviti laudem lib. III. Carmine 26. seqq. De scriptis & editionibus ejus nolo repetere, quæ notavi in Bibliotheca Latina IV. 2. & quæ apud Leyserum in Historia Poëtarum medii ævi pag. 87. & Caveum aliosque exposita sunt, qui in carminibus ejus sacris jure merito venam doctam expeditamque celebrant. Illud observatis alibi juvat adjungere, quod in Epistola Aviti secunda & tertia occurrunt fragmenta ex *libro ejus de Incarnatione:* Deinde fragmenta *libri de Divinitate Spiritus Sancti* dedit Baluzius Tom. I. Miscell. pag. 361. Ex *Homiliis de rogationibus*, * quas ante festum Adscensionis tribus diebus celebrandas instituerat Mamertus Episcopus Viennensis, illa quæ incipit: *Currit quidem tramite vitali*, non modo in Aviti editionibus sæpius vidit lucem, sed etiam in Bibliotheca Concionatoria Combefisii, & in Actis Sanctorum XI. Maji pag. 631. Aliam vero homiliam Aviti in feria 3. in rogationibus edidit Edmundus Martene Tom. V. Thesauri Anecdotorum pag. 49. quæ incipit: *Legimus in Historia Regum.* Ex aliis die primo, secundo & tertio Rogationum, fragmenta servavit Florus

* De his Joannes Savaro ad Sidonii Apollinaris lib. 7. Epist. 1. Baronius ad Martyrolog. Rom. 25. April. & ad A. C. 475.

rus Diaconus Lugd. in Pauli Epiſtolas, quæ a Sirmondo jam vulgata ſunt, ubi etiam excerpta ex *libris* Aviti *contra Phantaſma*, ſive contra Eutychianos. Ex *libris* & *ex Epiſtolis contra Arianos*, ex *libro de CHriſti Divinitate*. Ex *Sermone de Natali Calicis, de paſſione Domini, die primo & die ſexto Paſchæ, de adſcenſione Domini, in ordinatione Epiſcopi, de Symbolo, de Pentecoſte, de Jona, de aſcenſu Eliæ, in dedicatione Archangeli Michaëlis*, & ex ſermone *de Ezechia Rege*. Ex *Epiſtola contra Fauſtum*, ex *libro de CHriſti Nativitate*. Sirmondi Avitus lucem primum vidit Pariſiis 1643. 8. Tomo ſecundo Var. Opuſc. inde recuſa Tomo IX. edit. Patrum Lugd. 1677. Sirmondi Opera Pariſ. 1696. fol. in quorum Tomo ſecundo melior Aviti Operum editio habetur, noviſſime recuſa ſunt Venetiis 1729. fol. quinque Voluminibus.

ALDEBALDUS & *Syrus* Monachi Cluniacenſes, proſa, inſperſis carminibus ſcripſere *Vitam* Abbatis ſui *S. Majoli*, qui diem obiit Anno CHriſti 994. Exſtat in Actis Sanctorum 11. Maji Tom. II. pag. 668. De Majolo illo vide Bibliothecam Cluniacenſem, & Andreæ du Cheſne ad illum notas pag. 58. ſeqq. & de Syro & Adeboldo, Leyſeri hiſtoriam poëtarum medii ævi pag. 289. ſeq.

ALDERMANNUS, id est, Senatorius vir, Londinensis, a Baleo XI. 18. & Pitseo pag. 822. celebratur Poëta curialis, diversorumque carminum auctor traditur, dubito, Latinorumne an vernaculorum. Neque enim ex Lilio Gyraldo de Poëtis hoc refertur a Baleo, ut aliud agens scripsit auctor Historiæ Poëtarum medii ævi p. 448. sed ex Sylvestri Giraldi speculo Ecclesiæ lib. II. cap. 20.

ALDHELMUS, *Adelmus*, *Adelinus*, *Althelmus*, Anglus, de Regia Isæ Visi Saxonum familia, ex Monacho Baldunensi, sive Malmesburiensi Abbas Anno CHristi 666. & primus apud Saxones Occidentales Episcopus An. 705. Shirburnensis, defunctus Anno 709. Vide Acta Sanctorum 25. Maji Tom. VI. pag. 77. quanquam titulus *sancti* & *beati*, quo Aldhelmus venit in Bibliotheca Patrum, in indice expurgatorio Brasichellano expungitur. *Egregius auceps antiquarum vocum* dicitur a Salmasio ad Spartian. pag. 647. ubi Apographum ejus ex vetustissimo Codice a Jureto sibi communicatum laudat. Vocabula inusitata excerpit & illustrat Cerda in adversariis sacris cap. 165. pag. 430. sq. Plura ejus loca præter Meursium mantissa ad lib. de luxu Romanorum cap. 1. emendat Joannes Fridericus Gronovius in Monobiblo Observationum Ecclesiasticarum cap. 4. 8. 15. 20.

15. 20. & Barthius in Adversar. De scriptis Aldhelmi carmine latino compositis, pauca habeo, quæ addam industriæ Polycarpi Leyseri in historia Poëtarum medii ævi pag. 199. seq. Librum *de Laude Virginitatis* edidit Jac. Faber, Daventriæ 1512. 4. In nova vero editione Lectionum antiquarum Canisianar. liber *de laude virginum*, & alter *de octo principalibus* vitiis carmine descripti occurrunt Tom. I. pag. 708. seqq. Liber de Virginitate (ante carmen de hoc argumento) prosa scriptus extat in Orthodoxographis & Patrum Bibliothecis, sed emendatior editus est a C. V. Henrico Warthono ex MSS. Lambethano & Sarisburiensi, Londini 1693. 4. una cum Bedæ quibusdam Opusculis & Egberti Eboracensis dialogo. Opus *de Paschate* contra Britannos Quartadecimanos suæ ætatis, intercidit. Vide sis Pagium ad An. Christi 692. num. 24. seq. & ad An. 699. num. 2. *Epistola ad Eahfridum* in Usserii Epistolis Hibernicis pag. 37. adde pag. 129. De *ænigmatibus* Aldhelmi, quæ post editionem Basil. 1557. cum notis edidit Martinus Antonius Delrio, Moguntiæ 1601. 12. & de *Monostichis*, quæ illis junxit Delrio, & alii malunt referre ad Alcuinum vel Columbanum, jam dixi in Bibliotheca veteri Latina. De aliis ejus vide sis Baleum lib. I. c. 83. Pitseum ad An. 709.

ALDEL-

ALDELMUS, ſive *Adelmus*, *Adalelmus* *Sagienſis* Epiſcopus, (*Seez* in Normannia Galliæ) circa An. C. 880. Vide Sammarthanos Tom. III. Galliæ Chriſt. pag. 962. ſcripſit *vitam S. Oportunæ* Virginis & Abbatiſſæ Sagienſis, quæ ſoror S. Godegrandi Epiſcopi obiit An. 770. Exſtat apud Surium & in Actis Sanctorum 22. Aprilis, Tom. III. pag. 62. & in Mabillonii Annalibus Ordinis S. Benedicti Tomo IV. pag. 220.

ALDOBRANDINUS *Cavalcantes*, Florentinus Ord. Præd. *Epiſcopus* ab A. 1272. ad 1279. *Orvietanus*, & alter junior, Monachus *Auguſtinianus* circa An. C. 1385. Utriusque memorantur *Sermones* & junioris quidem Quadrageſimales, Dominicales, Hiſtoriales & feſtivi ſive in Feſta Eccleſiæ ſolennia. Vide Philippum Elſium in Encomiaſtico Auguſtiniano pag. 26. & Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinor. pag. 12. Etiam Aldobrandini cujusdam *commentarium MS. in Apocalypſin* vidiſſe ſe Venetiis teſtatur Poſſevinus.

ALDOBRANDINUS *Ferrarienſis*, Ord. Præd. circa An. 1380. Præter ſermones de tempore & Sanctis ſcripſit *Officium translationis S. Thomæ de Aquino*, quod incipit: *O quam felix mater Italia.*

ALDO-

ALDOBRANDINUS *Lombardus*, & ipse ex Prædicatorum ordine circa An. 1400. sermones, sed & *Scalam de articulis Fidei* traditur composuisse, MStam in Bibliotheca publica Basileensi.

ALDOBRANDINUS *Papparonus* Senensis, Ord. Præd. scripsit *Vitam Ambrosii Sansedonii*, defuncti An. 1287. quæ exstat in Actis Sanctorum 22. Martii Tom. III. pag. 181. De hoc Aldobrandino brevem mentionem facit Jacobus Qvetif Tom. I. pag. 403. & pag. 411. seq. ubi memorat controversiam ab eo agitatam cum Petro Daco, *utrum plus fuit quod Dominus commisit Petro Ecclesiam, an Johanni cui commisit B. Virginem:* Daco pro Johanne & Aldobrandino pro Petro fervide pugnantibus.

ALDOBRANDINUS *de Toscanella*, circa Annum 1314. præter sermones de Sanctis, festivos & de tempore, tractatumque *super decem Legis præcepta*, scripsisse fertur *vitam S. Dominici* in octo partes distributam, sed quam Viterbii, ubi tradebatur exstare manu exarata, nusquam inventam esse testatur Jacobus Qvetif Tomo I. pag. 527.

ALDOCOCCIUS, sive *Alcoxius*, Anglus circa Sæculi decimi quinti initia Philosophus, cujus commentarios in Lombardi libros sententiarum laudat Lelandus cap. 498.

obſcuris lucem, controverſis certitudinem & dubiis fidem inferre conatum teſtatus.

ALDRICUS *Anglus*, JCtus, ab Accurſio non ſemel citatus, laudatusque Gvilelmo Faſtergico in opere de rerum originibus apud Pitſeum pag. 823. & Baleum XIII. 89.

ALDRICUS *Cenomanenſis* Epiſcopus, cujus geſta circa An. C. 840. exhibet Baluzius in limine Tomi III. Miſcellaneor. Hujus Aldrici nomen comparet in inſcriptione Epiſtolæ Lupi Ferrarienſis LXXXIV.

ALDRICUS, ex Abbate Ferrarienſi *Senonenſis* Archiepiſcopus ab Anno 829. ad 841. de quo Lupus Ferrarienſis Epiſt. 1. & de jam defuncto Epiſt. 29. & 41. ubi eum Dominum ac nutritorem ſuum appellat. *Epiſtola* hujus Albrici *ad Frotharium* exſtat inter Frotharii Tullenſis Epiſcopi Epiſtolas decima tertia Tom. II. Hiſtoriæ Francorum du Cheſnianæ p. 717.

ALDRUIDUS, quo nomine Saxonico, *Senem Drugonem* Latine exprimi Lelandus cap. 238. annotat, in penitioribus Philoſophiæ & Magiæ exercitatiſſimum fuiſſe teſtatus, idque apparere ex ejus libello *de Quintis Eſſentiis*. Idem ex Lelando repetunt Pitſeus pag. 823. & Baleus X. 62.

ALE-

ALEMANNUS, *Almannus*, *Altmannus*, Monachus *Altvillarensis* & Sacerdos circa An. 868. *Franciam* suo tempore *a Normannis devastatam*, exemplo Hieremiæ *quadruplici planxit Alphabeto*. * Scripsit & *vitas* SS. *Nivardi* An. 661. defuncti Archiepiscopi Remensis, *Syndulfi* presbyteri solitarii, *B. Helenæ* Imperatricis, ejusdemque *corporis translationem* ** ad Monasterium Altvillarense: nec non *vitam S. Memmii*, primi Episcopi Catalaunensis. Vide Jo. Mabillonii observationem ad Alemanni *Epistolam ad Theudoinum* Præpositum Catalaunensem Tom. II. Analector. pag. 94. (edit. novæ in fol. pag. 425.) & Urbanum Gottofredum Siberum de illustribus Alemannis pag. 38. seq. Lips. 1710. 4to, qui pag. 43. etiam illam Alemanni Epistolam exhibet. *Vitam Sindulfi* circa An. 600. apud Remenses defuncti, dedit idem Mabillonius Tom. I. Actorum Benedictin. pag. 638. Vide & Gvilelmi Marloti metropolin Remensem, Remis 1679. fol. Tom. I. pag. 402.

ALEMANNUS *Brixiensis*, supra ADELMANNUS.

* Sigebertus Gemblacensis cap. 98. Trithemius cap. 282. de S. E. & II. 50. illustr. Benedictin.

** Adde Tillemontium Tomo VII. Memoriar. pag. 18.

Ludovicus ALEMANNUS, Episcopus Arelatensis & R. E. *Cardinalis*, cujus magnæ fuere partes in Concilio Basileensi A. 1431. seq. Vide Siberum libro laudato pag. 144. seq.

S. ALEMANNUS, sive *Altmannus*, Episcopus *Passaviensis*, qui An. 1091. obiit. *Acta ejus vitæ*, in quibus de Gregorio VII. non contemnenda leguntur, in lucem data a Seb. Teugnagelio inter vetera monumenta contra schismaticos pro Gregorio VII. Ingolstad. 1612. 4to, & a Sibero de Alemannis pag. 88. Prætereo juniores hoc nomine, ut Christianum Alemannum, cujus fertur nomine liber de defensione adversus tyrannidem Magistratuum licita, editum Basileæ 1546. Vide eundem Siberum p. 189. seq.

ALEMANNORUM *Legem*, a Theodorico I. Francorum Rege circa An. 520. Hildeberto II. circa A. 580. & Lothario II. circa A. 590. promulgatam, confirmatamque a Dagoberto * Magno: auctiorem ineditis Capitulis XLIV. aliisque insuper novis dare promisit Jo. Georgius Eccardus in conspectu Codicis Legum Veterum, quem exhibui lib. IV. Bibliothecæ Latinæ cap. 10. Capitula XCIX. ediderant Goldastus Tomo II. scriptorum Alemannicorum, Fridericus

* Vide Cointium ad An. 638. Tom. III. annal. Francorum pag. 55. seqq.

ricus Lindenbrogius Tomo I. Codicis Legum antiquarum p. 357. & cum notis Baluzius in Capitularibus Regum Francorum pag. 53. atque Jo. Schilterus ad Chronicon Alsaticum Kœnigshofenii, scriptum Germanice p. 623.

ALEMANNICARUM rerum Scriptores edente Melch. Goldasto, Francof. * 1606. 1661. & præmissa Goldasti Vita 1730. fol. unico volumine, licet in tres tomos sive partes diviso. In his continentur:

Tom. I.

Hepidanni Cœnobitæ Annales ab An. C. 708. ad 1050. cum additione Anonymi ad An. 1180.

Ratperti Turegiensis, *Ekkehardi* junioris, *Burkhardi* Monachi & *Cunradi* Fabariensis presbyteri Historia & casus Monasterii S. Galli.

Ejusdem Cunradi Catalogus Abbatum S. Galli.

Anonymi de officiliabus Dominis Principis S. Galli.

Bertholdi Monachi annotatio de Abbatibus S. Galli.

Joach. Vadiani Chronologia Abbatum Monasterii S. Galli.

* Confer D. Joannis Fabricii, Theologi Helmstadiensis Bibliothecam Tom. III. pag. 1. seq. B. Joannis Hübneri Centur. VIII. Bibliothecæ historicæ Hamb. pag. 252. seq.

N. de Tiufburg Ephemerides Monafterii S. Galli.

Joh. Georgii Tibiani Panegyricon de laudibus Acronii lacus.

In præcedentes Scriptores Goldafti Gloffæ & notæ pag. 102. feqq.

Walafridi Strabi Augienfis de vita S. Galli libri 2.

Ejusdem de vita S. Othmari Abbatis, libri 2.

Ifonis Magiftri de miraculis S. Othmari libri 2.

S. Theodori Eremitæ Campidonenfis de vita S. Magni libri 2.

Ermemrici Elewangenfis fupplementum.

S. Findani Confefforis Hiftoria five Vita.

Hepidanni junioris de vita S. Wiboradæ Virginis libri 2.

Ekkehardi Minimi Decani de vita B. Notkeri Balbuli liber.

S. Fridolini Confefforis Hiftoria five vita. Goldafti notæ pag. 248. feqq.

Tom. II.

Lex Alamannorum temporibus Lotharii Regis.

Chartarum inftrumentorumque Centuria.

Joach. Vadiani Epiftola de obfcuris verborum fignificationibus.

Ruodeperti Magiftri Epiftolæ breves IX.

Rabani Mauri Abbatis Fuldenfis libelli duo a Walafrido Strabo ejus difcipulo collecti,

cti, quorum priore pag. 64. glossæ latinobarbaricæ de partibus humani corporis, mensibus & ventis, posteriore p. 66. de inventione linguarum ab Hebræa usque ad Theotiscam & notæ antiquæ.

Keronis Monachi S. Galli interpretatio verborum Alamannicorum p. 69-92.

Anonymi Catalogus Nominum propriorum apud Alamannos.

Remedii Curiensis Episcopi canones Alamannici ex Pontificiis Epistolis excerpti jussu Caroli M.

Notingi Constantiensis Episcopi canones.

Anonymi symbolum Apostolicum pag. 134.

Litania, confessio, Beichte, pag. 135.

Dies Anniversarii Alamannicæ Ecclesiæ.

Anonymi benedictiones, fraternitates, pag. 152. seqq.

Goldasti Catalogus scriptorum qui in his duobus tomis desiderantur & eorundem temporum historiam illustrarunt.

Genealogia Kyburgensium Comitum in Alamannia.

Tom. III.

Joachimi Vadiani Cos. Sanctgallensis farrago antiquitatum Alamannicarum s. de collegiis & Monasteriis Germaniæ veteribus, ut in regno Francorum & insecutorum Principum aliquot seculis habuerunt, libri II.

K 4 Barthol.

Barthol. Schobingeri JCti additiones ad Vadiani farraginem. p. 85.

Joh. Comandri Epiſtolæ 3. ad Vadianum de antiquitatibus Curiæ in Rhetia prima. p. 114.

Joach. Vadiani liber de Chriſtianiſmi ætatibus aurea, argentea, liber imperfectus. p. 117.

Ejusdem Epiſtola de conjugio ſervorum apud Alamannos ad Joh. Zwickium Conſtantienſem. p. 139.

Joh. Zwickii JCti Epiſtolæ duæ reſponſoriæ ad Vadianum. p. 152.

Leonis Judæ Epiſtolæ 2. de divortio an uxor a ſceleroſo marito ſeparari & alium ducere poſſit. p. 153.

Johannis Kesleri Alloquium Bibliothecæ Sangellenſis ad Joachimum Vadianum. p. 157-165.

Alexander ALEMANNICUS. infra ALEXANDER.

ALEXANDER I. Epiſcopus Rom. ab Anno CHriſti 108. ad 117. Hujus nomini *tres Epiſtolæ* ab Iſidoro Mercatore tribuuntur, quas falſi arguit Blondellus in Pſeudo-Iſidoro pag. 159. ſeq. Alia illi ſuppoſita *decreta* (ut quæ Canoni Miſſæ ab eo addita ſcribit librum Pontificalem ſecutus Anonymus Mellicenſis capite VI.) rejicit Petrus Couſtant in Epiſtolis Romanorum Pontificum pag. 52. qui etiam fabulam eſ-

ſe

ſe docet, quod auctor Prædeſtinati lib. I. cap. 16. narrat Alexandrum, Siculorum Epiſcoporum rogatu *librum* ſcripſiſſe *adverſus Heracleonem*, qui peccata baptizatis nihil obeſſe prædicavit: cum Heracleon Colorbaſi & Marci diſcipulus Alexandro fuerit junior, & alium Heracleonem ignorent, qui de hæreticis tractarunt. Ludovicus Jacobus a S. Carolo Carmelita in Bibliotheca Pontificia pag. 6. pro Alexandri hujus Epiſtolis citat S. Cyprianum Apolog. 2. Epiſt. 3. & S. Juſtinum Martyrem Apolog. 2. ad Antoninum. At enim in Juſtino & Cypriano de Alexandri Epiſtolis ne γρῦ.

ALEXANDER II. Papa ab Anno 1061. 1. Octobris ad 1073. 20. Aprilis. Ejus *Epiſtolæ XLV.* cum fragmentis aliquot in Conciliis Labbei Tomo IX. & noviſſima Coleti editione Veneta Tom. XII. Inſcriptiones ſingularum dedi Tom. XI. Bibliothecæ Græcæ pag. 585. Epiſtolam *ad Monachos Rivipullenſes* exhibet Agvirrius Tomo III. Conciliorum Hiſpaniæ pag. 231. & *ad Aquilinum* Abbatem Monaſterii S. Joannis Pinnatenſis in Aragonia, pag. 245. Prætereo ejus *Decreta* apud Gratianum, Ivonem, Antonium Auguſtinum, Auguſtinum Barboſam alioſque obvia. Conſtitutionem, qua An. 1062. approbavit *Congregationem Camaldulenſium Campi Amabilis*

bilis, Ord. S. Benedicti, exhibet Laërt. Cherubinus Tom. I. bullarii p. 51.

ALEXANDER III. Papa ab Anno 1159. 7. Septembris ad 1181. 25. Augusti. Scripsit *de potestate Ecclesiastica*, & Epistolas Decretales sui temporis, quas in unum Codicem redactas *Consulta Alexandri* voluit appellari. *Secundum quosdam eum scripsisse reperio Epistolarum ad diversos, libros viginti duos*. Hæc Ludovicus Jacobus a S. Carolo in Bibliotheca Pontificia pag. 8. In Tomis Conciliorum Tom. X. Labbei p. 1135. 1188. 1854. exstant hujus Pontificis *Constitutiones & Epistolæ CCCXLI.* de quibus vide Tom. XI. Bibliothecæ Græcæ p. 615. seq. Ex his LVI. ediderat Sirmondus ad calcem Petri Cellensis, Parisiis 1631. 4. recusa 1671. 4. & Tomo secundo Sirmondi Operum. Epistolas XXXIX. ad Hispanos repetit Agvirre Tomo III. Conciliorum Hispaniæ pag. 373. seqq. Alias ad alios ineditas dant Baluzius T. II. Miscellan. pag. 227. Tom. IV. pag. 466. Dacherius Tomo V. Spicilegii pag. 572. & Tomo III. editionis novæ pag. 538. H. Warthonus Tomo I. Angliæ Sacræ pag. 171. & Galicsonius, qui tres Alexandri III. Epistolas cum una Leonis VII. & Innocentii III. una vulgavit Turonibus 1694. quarum argumenta exponunt ephemerides eruditorum Paris. An. 1695. pag. 398. Longe plures autem

autem edidere Edmundus Martene & Ursinus Durand Tomo I. Anecdotorum pag. 455. seqq. & 569. *Registrum Epistolarum pro Remensi Provincia* complexum *Epistolas CCCCXCVI.* exstat in Tomo secundo novæ Collectionis, quam iisdem præclaris viris debemus pag. 634 - 1011. Confer Tomum XIII. Conciliorum editionis novæ Venetæ, & *Constitutiones IX.* hujus Alexandri III. apud Laërt. Cherubinum Tom. I. bullarii pag. 67. sqq.

ALEXANDER IV. Papa ab Anno 1254. 25. Decembris ad 1261. 25. Maji. Præter *Epistolas tres* in Conciliis Labbei Tomo XI. pag. 716. ex quibus duæ etiam in Agvirrii Conciliis Hispaniæ Tom. III. pag. 513. 514. *alias CLXXV.* dedit Waddingus in Annalibus Ordinis Minorum Tom. II. ad Annum 1256. seq. & in regesto Pontificum pag. 18. seq. Epistola ad Canonicos Remenses, quam sub Alexandri IV. nomine edidit Gvil. Marlotus Tom. II. Histor. Remensis, eam Alexandro III. restituit laudatus Martene Tomo I. Anecdotorum pag. 458. *Epistolæ IV.* ad Ludovicum IX. Francorum Regem, in Dacherii Spicilegio Tom. VI. pag. 485. & Tom. III. editionis novæ pag. 633. *Constitutionem Cypriam* datam An. 1260. componendis Græcorum Latinorumque dissidiis, obviamq; ex Græca versione in quodam Euchologio, & Latine versam

versam a Vincentio Riccardo, Rom. 1636. laudat Allatius libro de ætate & interstitiis in Collatione Ordinum pag. 3. Epistolarum quamplurimarum Registrum exstare in Vaticano testatur Ludovicus Jacobus a S. Carolo pag. 10. Bibliothecæ Pontificiæ. Ex his nonnullæ in Annalibus Steronis & in additamento Matthæi Paris. & Constitutiones XXIII. apud Laertium Cherubinum Tomo I. bullarii pag. 131.

ALEXANDER V. *Petrus de Candia*, Papa ab Anno 1409. 26. Junii ad 1410. 3. Maji, cui Ludovicus Jacobus a S. Carolo & Lucas Waddingus tribuunt *Commentaria in IV. libros Sententiarum*, de quibus vide, si placet, Oudinum. His addunt *Quodlibeta* quædam, *Conclusiones* in Collegio habitas, *Sermones* varios & *Epistolas* ad diversos, quarum una ad *Magistrum Hugonem Etherianum* obvia in Bibliothecis Patrum quibusdam Bignæanis. Idem Ludovicus notat Andream Billium Mediolanensem scripsisse libros duos de Concordia & meritis Ordinum super generali indulto Alexandri Papæ V. ad Reginaldum (Gvidonem de Roy) Remensem Archiepiscopum. Bullas quasdam ex Alexandri V. regesto publicavit Raynaldus ad An. 1409. num. 85. 89. & ad An. 1410. num. 7. seqq. & 16.

ALEXAN-

ALEXANDER VI. Papa ab Anno 1492. 11 Augusti ad 1503. 18 Augusti, malis cujus meritis dignus nuper vitæ scriptor contigit Alexander Gordonus, Anglus. A Ludovico Jacobo a S. Carolo memorantur ejus *Clypeus defensionis fidei Romanæ Ecclesiæ*, Argentorati 1497. *De Cardinalium excellentia, & officio Vice-Cancellarii, Glossa in regulas Cancellariæ* ad Innocentium VIII. *Epistolæ* ad Cardinalem Ximenium in vita Ximenii. Epistolæ ad Franciscum Philelphum. Epistolæ in caussa Hieronymi Savonarolæ. *Constitutiones XII.* in Laërtii Cherubini bullario magno Tom. I. pag. 460-476. inter quas secunda A. 1493. *de novi Orbis insulis terrisque* versus Occidentem & Meridiem a *linea per Azores ducta*, Ferdinando Hispaniæ Regi concedendis, *ut populos in illis degentes ad Christianam Religionem suscipiendam inducere velit & debeat*: & apud Bzovium ad Annum 1493. num. 20. Raynaldum Tomo XIX. pag. 421. & Leibnitium in Codice Diplomatico Tom. I. pag. 472. Constitutio *de baptismo Ruthenorum non iterando*, apud Raynaldum ad Annum 1501. num. 37. atque in Conciliis Labbei Tom. XIII. Epistolæ duæ *ad Episcopos Hispanos*, & *bulla fundationis Academiæ Valentinæ* A. 1500. apud Agvirrium Tom. III. Conciliorum Hispaniæ pag. 689. seq. *Decretum*

cretum de libris sine censura non imprimendis, apud Raynaldum ad Annum 1501. num. 36. Bulla *super Canonisatione Anselmi Archiepiscopi Cantuariensis*, in Conciliis Labbei Tom. XIII. pag. 1476. & Harduin. Tom. IX. pag. 1552. Omitto alia obvia apud Bzovium, Raynaldum &c.

ALEXANDER *Achillinus*, Bononiensis Philosophus, acer Averrois Sectator docuit Patavii, ac deinde Bononiæ, ibique obiit An. 1525. De illo Nicolaus Comnenus Papadopoli in Historia Gymnasii Patavini T. I. p. 298. seq. ubi scripta memorat: *De potestate Syllogismi: Distinctiones in capita XXV. distributas. Quæstiones VIII. Expositionem primi Physicorum. De proportionibus motuum. Tractatum de elementis, libris III. De Orbibus libros IV. Quodlibeta V. de Intelligentiis.*

ALEXANDER *Alemannicus*, Saxo, Ordin. Minorum, inter Scholasticos Sec. XV. *Doctor illibatus*, Auctor Commentariorum *in Apocalypsin* atque *in quatuor sententiarum libros.*

ALEXANDER *Alesse*, sive *Alesius*, Edinburgensis Scotus, natus An. 1500. 23. Aprilis, ex Sententiariorum schola & B. Lutheri adversariis primum, deinde ejus ac Melanchthonis amicus & Doctrinæ Lutheranæ constans assertor, Theologiam docuit

cuit Francofurti ad Viadrum ab An. 1540. & deinde Lipsiæ ab Anno 1543. usque ad 1565. quo diem obiit 17. Martii. De eo Jac. Thomasii Oratio XIV. & Observationes selectæ Hallenses VII. 21. Bælius in Lexico, Joannes Christophorus Becmannus in vitis Professorum Francofurtensium p. 97. seqq. & Georgius Mackenzie in vitis Scriptorum nationis Scoticæ, editis Anglice Edinburgi 1711. fol. Tom. II. pag. 144. sqq. qui ab hoc Alesio ansam petit plura dicendi de B. Luthero & universa Reformationis Ecclesiæ historia. Scripta hujus Alesii: *in Psalmos, Johannis Evangelium, Epistolam ad Romanos, utramque ad Timotheum & ad Titum. De Scripturis Sacris lingua vernacula legendis,* contra Cochleum. *Responsio ad Cochlei Calumnias. De Verbi auctoritate,* adversus Episcopum Londinensem. Scriptum *contra Decretum Episcoporum Scotiæ.* Contra *Serveti* blasphemias. Contra errorem *Valentini Gentilis* assertio Catholicæ doctrinæ de SS. Trinitate: Disputatio de perpetuo consensu Ecclesiæ: Responsio ad XXXII. articulos Theologorum *Lovaniensium.* De Justificatione contra *Adamum Osiandrum. Dissertationes anti-Tapperianæ* (contra Ruardum Tapperum) quarum quinta est de necessitate & merito bonorum operum.

ALEXAN-

ALEXANDER *ab Alexandro*, * JCtus Neapolitanus, in patria & Romæ cum causas gessisset cum laude, lib. VI. cap. 7. genial. dierum ait foro se renunciasse, *quod videret Patronis contra vim potentiorum aut gratiam nihil præsidii esse, nihil opis, & frustra se in legum controversiis tantum laboris & vigiliarum suscipere.* Diem obiit Romæ Anno 1523. 2. Octobris, annos natus duos ac sexaginta. Mitioribus igitur studiis per multum tempus, cum se oblectasset, anno ante obitum edidit Romæ 1522. fol. & Andreæ Aquavivæ, Duci Adriæ dicavit, notissimum illud opus *dierum genialium*, *sex libris* distinctum, vere quoddam, ut vocatur a Vossio, *promtuarium antiquitatis*, præcipue illustratum commentariis *Andreæ Tiraquelli*, Lugduni 1586. fol. & Francofurti 1594. fol. quibus loca veterum Scriptorum, ex quibus singula Alexander depromsit, indicantur: accedunt scholia *Dionysii Gothofredi*, *Christophori Coleri* & *Nicolai Merceri*, recusa etiam cum Tiraquellicis in editione nitida Lugduni Batavorum 1673. 8. duobus Voluminibus. Etiam Gallice versi dies geniales a Bernardo de la Roche, teste Francisco Crucimanio in Bibliotheca Gallica pag.

* Bis Alexander, prænomine & nomine gentilitio, ut Marcus Marci, Adrianus ab Adriano &c.

pag. 476. & Latine sine commentariis iterum editi Parisiis 1532. & frequenter tum in eadem Urbe, tum Coloniæ, Lugduni, Francofurti, Hanoviæ, ut ab Hendreichio pag. 106. est annotatum, sed nulla est, quam ille memorat, editio Norimbergensis Anno 1484. *Dissertationes* vero *quatuor de rebus admirandis* excusæ Romæ sine anni nota in quarto, non fere alia continent, quam quæ in diebus genialibus succincte scripta leguntur *de somniis*, & *de Juniano Majo* lib. I. c. XI. & *de umbrarum figuris* lib. V. cap. XXIII. Vide Leonhardi Nicodemi additamenta ad Bibliothecam Nicolai Toppi Neapolitanam pag. 5. seq. Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XX. pag. 127. seqq. Tom. XXI. pag. 369. Bælii Lexicon, Joannem Baptistam Recanatum in Observationibus Criticis ad Poggiana, Laurentium Crassum Tom. I. Elog. pag. 7. ubi etiam Iconem Alexandri hujus ære descriptam reperies, Jacobum Gaddium de Scriptoribus non Ecclesiasticis Tomo I. pag. 25. Hieronymum Ghilinum Tomo I. Theatri Eruditorum Virorum pag. 6. D. Joannem Fabricium Helmstadiensem Theologum T. VI. Bibliothecæ p. 245. ubi præterrem Alexander noster traditur fuisse Protonotarius regni Neapolitani, id enim verum de *Antonio Alexandro*, quem ante illum Pancirollus II. 122. de claris Legum

interpretibus, magna nominis celebritate Neapoli docuisse & postea Regio Consilio Vice-Protonotarium præfuisse testatur.

ALEXANDER *de Alexandria*, Ordinis Minorum Generalis An. 1313. & 1314. Romæ mortuus. Ejus memorant Postillam *in Esaiam*, *Ecclesiasticum*, *Tobiam*, *Evangelium Johannis* & *Epistolas Pauli*. *Quæstiones varias* & *Quodlibeticas*. *In Magistrum sententiarum* & in eundem *summam quæstionum Bonaventuræ*. In *Aristotelis Metaphysicam*, & *libros de anima* &c. Vide Waddingum pag. 7. & Annales ejus ad An. 1313. sq.

ALEXANDER *de Ancilla*, vide mox *de Antella*.

ALEXANDER *Anglus*, vide *S. Augustini*, *Cantuariensis*, *Essebiensis*, *Hales* &c.

ALEXANDER *de Antella*, JCtus, ex illustri Florentinorum familia Antellensi, de qua Ughellus Tomo I. Italiæ Sacræ pag. 150. ubi de Philippo Antellensi, Episcopo Florentino, qui An. 1361. diem obiit, & Julius Niger in Historia Scriptorum Florentinorum edita Italice pag. 15. Lambecius Tomo II. pag. 835. refert in Bibliotheca Cæsarea exstare MS. *Alexandri de Ancilla* de Florentia, Decretorum Doctoris tractatum *de permutatione Beneficiorum Ecclesia-*

clesiasticorum, sive Repetitionem C. *Licet.* de rerum permutatione in Sext. absolutam An. 1355. die 11. Novembris in studio Paduano. Addit autem sibi eundem hunc videri cum *Alexandro de Antillo*, quem Joannes Jacobus Frisius in Bibliotheca universali refert scripsisse Repetitionem C. *Tibi, qui.* De Rescript. in Sexto.

ALEXANDER *Aquicinctensis*, infra, *Alex. Atrebas.*

ALEXANDER *de Arbitris*, Ordinis Minor. cujus fertur *Enchiridion Confessorum*, editum Venet. An. 1522.

ALEXANDER *Ariostus*, Ordinis Minorum, cujus *Minorica*, sive Enchiridion de animarum curanda salute & de prærogativa Fratrum Minorum prodiit Venetiis 1513. Vide Possevinum.

ALEXANDER *Atrebas*, Cœnobii *Aquicinctini* Ordinis Cluniacensis (*Anchin*) Abbas octavus S. Mariæ circa Annum 1200. (non secundus Monasterii S. Salvatoris, ut Vossius, notatus inde a Sandio.) Dicitur scripsisse vitam decessoris sui *S. Gosvini* defuncti Anno 1196. 9. Octobris, editam Duaci 1620. 7. a Richardo Gibbono, sed verius est illam scriptam a duobus Monachis, qui vixere sub Simone Abbate, qui huic Alexandro successit. Vide Jacobi

bi le Long Bibliothecam Hiſtor. Galliæ num. 4830.

ALEXANDER *Auguſtinianus*, infra, *Alex. de Oliva.*

ALEXANDER, *Abbas S. Auguſtini Cantuarienſis*, circa Annum CHriſti 1217. cujus exulcerati animi reprehendit acerbitatem & ſcripta hæc refert Pitſeus pag. 287. *Victoriam a Proteo.* Librum *ſuper variis articulis fidei.* Et *de Eccleſiæ poteſtate. De poteſtate vicaria*, & *De ceſſatione Papali.*

ALEXANDER *Baſſanus.* infra, *Alex. Magius.*

ALEXANDER *Benedictus*, Veronenſis, Medicus a Venetis adſcitus, interfuit bello Anno 1495. quod in Italia geſſit Carolus VIII. Galliæ Rex. Scripſit itaque Diarium illius belli Carolini libris duobus ad Auguſtinum Barbaticum Venetorum Principem, quorum prior eſt *de Tarrenſi pugna*, alter *de obſidione Urbis Novariæ.* Venetiis 1496. 4. & ad calcem Hiſtoriæ Venetæ Petri Juſtiniani, Argentorati 1611. fol. ac denique in Joannis Georgii Eccardi corpore hiſtorico medii ævi, Lipſiæ 1723. fol. Tom. II. pag. 1578. ut Italicam Ludovici Dominici verſionem Venetiis 1549. editam omittam. Vide Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XVI. pag. 468. ſqq. Scripta ejus de re medica & anatomica, qui volet

volet ex Scriptoribus Bibliothecarum Medicarum, Lindenio, Merklino & Mangeto repetet.

ALEXANDER *Campolongus*, sive *de Campo Longo*, Patavinus, JCtus, Prior S. Leonardi, Patavii defunctus A. 1405. de quo Bernardinus Scardeonius libro II. de claris civibus Patavinis.

ALEXANDER Monachus *Cantuariensis* Ordinis Benedictini Cluniacensis, circa Annum CHristi 1120. Scripsisse traditur *de dictis S. Anselmi*, * Cantuariensis Archiepiscopi. De alio Alexandro Cantuariensi juniore, supra, *Abbas S. Augustini*.

ALEXANDER Monachus *Carpinetanus*. vide mox Casæ novæ.

ALEXANDER Monachus *Casæ novæ*, Ordinis Cisterciensis, in Aprutio regni Neapol. Diœcesis Pennensis circa Annum CHristi 1300. Scripsit *Chronicon sui Monasterii*, S. Bartholomæi de *Carpineto*, libris VI. usque ad tempora Papæ Cœlestini III. MS. fuit apud Ughellum, qui illud edidit in Italia Sacra. Exstat Tom. IX. pag. 1231. atque editionis novæ Tomo X. pag. 349.

* Meminit hujus Alexandri S. Anselmus Epist. III. 45. & IV. 37. ubi *fratrem & filium* appellat.

ALEXANDER *Castrensis* in Anglia Episcopus sub Henrico III. Angliæ Rege, qui fuit ab Anno CHristi 1226. ad 1272. *Commentarios* ejus in Psalmos memorat Lelandus cap. 234.

ALEXANDER *Celesini*, rectius *Telesini*, Telesiæ in regno Neapoli, Cœnobii *Abbas* Ordinis S. Benedicti, composuit *libros IV.* (non *sex*, ut in Oudini commentariis legàs) *de rebus gestis Rogerii filii*, ab Anno 1130. usque ad 1152. utriusque Siciliæ Regis, qui spirante adhuc Rogerio, Anno 1136. quem extremo libro quarto pag. 664. edit. Murator. alloquitur, scripti. Vide Pagium ad Annum 1135. num. 26. exstant in Andreæ Schotti Hispania illustrata Tomo III. Francofurti 1613. fol. post editionem Hieronymi Suritæ cum Gaufredo Malaterra Monacho & indicibus rerum ab Aragoniæ Regibus gestarum, Cæsaraugustæ 1578. fol. Deinde additis capitum argumentis in Tomo V. Scriptorum Italiæ Clariss. Muratorii, Mediolani 1724. fol. & in Scriptoribus Siculis Joannis Baptistæ Carusii, Panorm. 1723. fol. Tom. I. nec non in Tomo quinto Thesauri Antiquitatum Siciliæ, Lugduni Batavorum 1722. fol. Negligentiorem esse in temporum notatione monet Vossius 2. de Histor. Lat. pag. 430.

ALEXANDRO *Cestriensi* Episcopo, circa Annum CHristi 1240. *Sermones* & *Volumina in Psalmos* tribuit Gvil. Eysengrenius pag. 112. non diversa, ut suspicor, quam quæ Alexandri de Hales sunt, de quibus infra.

ALEXANDRI *Cicestrensis*, Canonici *Laus Sapientiæ Divinæ* ex Codice Bibliothecæ Sangermannensis laudata a Cangio, non diversa est a poëmate, de quo infra in Alexandro de *Necham*.

ALEXANDER *Conventrensis*, sive *Covetrensis*, in Anglia Episcopus, cujus *Constitutiones* circa Annum CHristi 1237. promulgatæ in regimen suæ diœceseos, exstant in Tomis Conciliorum Labbeano Tomo XI. pag. 515. Harduini Tomo VII. pag. 275. & in Henrici Speelmanni Conciliis Britanniæ Tomo secundo.

ALEXANDER *Corbejensis* Monachus, infra, *Insulanus*.

T. ALEXANDER *Cortesius*, Secretarius in aula Pontificia sub Sixto IV. de quo Jacobus Gaddius T. I. de Scriptoribus non Ecclesiasticis. Carmine heroico egregie panxit laudes bellicas Matthiæ Corvinii, Hungariæ Regis, qui A. C. 1490. diem obiit. Encomium illud sæpius editum cum Antonii Bonfinii Historia Hungarica, etiam novissime Col. 1690. fol. & in T. I. deliciarum, quas ex Poëtis Italis delegit Janus Gruterus.

ALEXANDER *Dolensis*, infra, *Alex. de Villa Dei.*

ALEXANDER *de S. Elpidio*, * Umbriæ opido, Augustiniani Ordinis ab Anno 1312. Generalis, & ab Anno 1325. Ravennas Archiepiscopus, præter Commentaria *in Aristotelis libros Topicorum*, & *Analyticorum priorum*, *Quæstionesque Ordinarias* scripsit *de Ecclesiastica unitate*, *de paupertate Evangelica*, *de Jurisdictione Imperii*, *de auctoritate Summi Pontificis*, & *de potestate Ecclesiastica* ad Papam Johannem XXII. *libros II.* post editionem Lugdunensem 1498. & Ariminensem 1624. recusos in Tomo secundo Bibliothecæ Pontificiæ Joannis Thomæ Rocaberti, Romæ 1695. fol. Vide Philippi Elssii Encomiasticon Augustinianum pag. 29. qui Ravennatensem Archiepiscopum creatum esse scribit Anno 1325. sed illi Ecclesiæ tunc præerat Aymericus, neque Alexandri inter præsules Ravennatenses mentio apud Ughellum Tom. II. pag. 388.

ALEXANDER de *Sommerset*, qui etiam *Staffordiensis* Chronographus nonnullis audit, Prior Cœnobii in Anglia *Essebiensis* Canonicorum Regularium S. Augustini, neque cum Alexandro de Necham confundendus, licet & ipse carmine ac prosa clarus

* Vitiose apud Gesnerum *de Clipido.*

clarus inter Scriptores Sæculi decimi tertii. Carmine quidem elegiaco ſcripſit, ac Baptiſtæ Mantuani faſtis ſacris præluſit Opere *de ſacris diebus*, ſive de geſtis, pasſionibus & miraculis Sanctorum,* *libris duobus: Feſtivale* atque *Horarum Canonicarum ſeriem. Vitam* quoque *S. Agnetis*, eam ipſam, ut judicabat Daumius, quam ſub Hildeberti nomine Barthius & Rivinus edidere. Tum Vitas Eremitarum *Bertellini*, ac *Lungari*: Proſa præter *Sermones* & *Epiſtolas* compoſuit *Epitomen Hiſtoriæ* ſpeciatim *Britanniæ*, quæ incipiens a nato CHriſto deſinit in An. 1263. Etiam *Compendium Hiſtoriarum Biblicarum* Friſius ei tribuit.

ALEXANDER *Halenſis*, ſive *de Hales*, Monaſterio Comitatus Claudioceſtrenſis in Anglia (*Gloceſter*) Ordinis Minorum, defunctus Pariſiis Anno 1245. Magiſter Bonaventuræ & Johannis Duns, ſive Scoti. Inter Scholaſticos *Doctor irrefragabilis*, atque ut eſt in ejus Epitaphio:

Gloria Doctorum, decus & flos Philoſophorum,
Auctor Scriptorum vir Alexander variorum
Norma modernorum, fons veri, lux aliorum.

L 5 Vide

* Specimina quædam apud Lelandum cap. 218. pag. 243. ſeq.

Vide Waddingum in Bibliotheca Ordinis Minorum, & Tomo I. Annalium ad Annum 1245. Busæum Tomo III. Academiæ Parif. pag. 200. feqq. & 673. feq. Elogium a Jacobo Gaddio, Poffevinum, Oudinum, aliosque. Ex ejus *Poftillis in univerfa Biblia*, quorum potior pars in variis Bibliothecis MSta affervatur, prodierunt *Commentarii in Pfalmos*, fub Bonaventuræ, & maxime fub Hugonis de Caro Cardinalis nomine, fæpius editi Venetiis 1496. Lipfiæ 1554. Venet. 1575. Colon. 1621. fol. Et *in Apocalypfin*, Parifiis 1647. fol. *Summa univerfæ Theologiæ* quadripartita, in qua vifus eft omne punctum tuliffe, abfoluta a Gvilelmo de Melitona & aliis fodalibus poft Alexandri mortem An. 1252. edita, Bafileæ 1502. Norimbergæ 1482. Venetiis 1576. Coloniæ 1622. fol. Ex qua Compendium Profperi Urbinatis Summula refolutionum Alexandri, Poffevino valde laudatur. Ab illa Summa diverfæ *Quæftiones in quatuor libros Sententiarum* dicuntur lucem vidiffe Lugduni 1515. *Commentarius in Metaphyficam Ariftotelis*, Venet. 1572. fol. quem alii malunt Alexandro de Alexandria adfcribere. *In libros tres de anima*, Oxoniæ 1481. fol. *Summa de Virtutibus*, Parifiis 1509. fol. ex qua Vincentium Bellovacenfem notant multa in fpeculum fuum morale derivaffe.

Non

Non esse autem Alexandrum auctorem hujus summæ, nec Thomam ex illa suam secundam secundæ compilasse, contra Waddingum disputat Jacobus Quetif Tomo I. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 318. seq. neque Alexandrum præceptorem fuisse Thomæ Aquinatis, Natalis Alexander Tomo VII. Histor. Ecclesiast. pag. 707. seq. edit. in folio. *Destructorium Vitiorum*, Norimbergæ 1496. Venet. 1582. fol. quod non Halensis, sed longe junioris Sec. XIV. Scriptoris esse probat laudatus Qvetif pag. 319. *Concordiam utriusque Testamenti*, & *Mariale magnum* libris sex, librum *de Verbis exoticis*, *Vitam Richardi*, Regis Angliæ, & *Thomæ Cantuariensis*, aliaque Waddingo memorata, nemo hactenus in lucem protulit, uti nec *Volumen de factis Mahometi*, quod laudat Gvil. Eysengreinius in Catalogo testium Veritatis pag. 113. nec *Concordiam Divini Juris & Humani*, cujus mentio apud Lelandum cap. 231.

ALEXANDER *Heckam*, apud Possevinum confictus ex Alexandro Neckham, quomodo recte etiam apud Eysengreinium pag. 109. scribitur, ad quem Possevinus provocat.

ALEXANDER *Hessus*, eidem laudatus Eysengreinio pag. 175. ad Annum 1474. sacræ paginæ Doctor, Philosophus, Rhetor, ac

ac Poëta, ubi ejus libros IV. de Sacrosancta CHRISTI Salvatoris Incarnatione celebrat.

ALEXANDER Tartaginus *de Imola*, sive Forocorneliensis, JCtus, Joannis de Imola discipulus, qui Bononiæ, Patavii, & Ferrariæ docuit post medium Sæculi a CHristo nato XV. obiitque Anno 1487. Vide Catellianum Cottam de Jurisperitis pag. 528. Præter additiones ad Baldum, scripsit ipse Lecturas in Digesta, & Codicem, Consiliorumque & Responsorum libros VII. & Commentarios in sextum Decretalium & Clementinas, Venetiis & Lugduni sæpius edita. In Caroli Molinæi notis multa delenda velint Indices expurgatorii, quæ videre licet etiam apud Possevinum.

ALEXANDER *Insulanus*, Monachus Corbejensis, ex stirpe Comitum de Insula, quorum castrum quondam fuit vicinum Civitati Hildesiæ: post Annum 1204. scripsit, sive continuavit *Isibordi ab Amelunxen* breviarium rerum memorabilium, sive physicarum rariorum Observationum Capita LXVI. Primus edidit suasque observationes adjunxit D. Christianus Franciscus Paulini ad calcem Anni quarti secundæ Decuriæ Actorum Naturæ curiosorum, Norimbergæ 1686. 4.

ALEXAN-

ALEXANDER *Laïcus*, cujus *Commentarius in Apocalypsin* servatus in Bibliotheca Joannis Mori, Norvicensis Episcopi, in Codice membranaceo in folio, cum Iconibus descriptus Annis abhinc quingentis.

ALEXANDER *Magius*, cognomento *Bassanus*, Patavinus JCtus, circa Annum 1400. de quo Bernardinus Scardeonius lib. II. de claris civibus Patavinis pag. 242.

ALEXANDER *de Marchia*, Augustinianus, circa Annum 1336. cujus nihil nisi *Commentarios in primum Sententiarum* memoratum reperi.

ALEXANDER *Nechamus*, *Neckam*, (apud Gesnerum, & in Epitaphio apud Bostonum Buriensem & Baleum III. 86. *Nequam*) Hartfordiensis, in Cœnobio Sancti Albani in Anglia enutritus, deinde docuit Parisiis & redux in patriam inter Canonicos Augustinianos Abbas Excestriensis (Lelandi stylo Corinensis, sive Cirencestrensis) Anno 1215. diem obiit. Vide Bulæum Tomo II. Histor. Acad. Paris. pag. 725. Scripsit Carmine elegiäco *de laude Sapientiæ Divinæ*, quod incipit: *Gloria, Majestas, Deitas, Sapientia.* Ex illo locum insignem (ubi de vita studiisque Nechami) affert Lelandus cap. 218. atque alibi * eum in hoc

* Collectanea Lelandi de rebus Britannicis a Tho-

hoc opere *tantum non ad justam eloquentiam assurgere* judicat. *Libellum de Officio Monachorum*, Anselmo perperam tributum, qui incipit: *quid deceat Monachum.* Aliud Carmen *ad viros religiosos: Tædia nulla chori tibi sint* &c. Fabulas, sive *novum Æsopum*, cujus initium: *Ingluvie cogente lupus dum devorat agnum.* Similiter *novum Avianum*, qui & ipse fabulas scripsit, ita enim legendum conjicio apud Baleum, non *Anianum.* Incipit: *Vincere quos lenis nequit* &c. *Commendationes Vini* libris tribus, hoc initio: *dum corpus curas, studeas* &c. *Carmina diversa*, quorum initium: *Cortice nudato Tisarantus* &c. *Promethicon* carmine & prosa, incipit: *Sponte sua genius me provocat* &c. *De conversione Magdalenæ: Ad mensam Domini veniens hæc* &c. In aliis quoque lucubrationibus suis versus interposuit, ut in *septem libris de Naturis rerum* prosa scriptis, quale est *Tetrastichon de septem lapidibus*, quod Leyserus pag. 993. de Poëtis medii ævi memorat. Cætera ejus scripta sermone prosario sunt *Mythologia*, sive *Scintillarium Poëseos*; ubi de Diis, Heroibus, & de fabulis Poëtarum. *In Metamorphosin Ovidii, in Marciani Minei Felicis Capellæ* libros de Nuptiis

a Thoma Hearne edita Tomo III. pag. 148.

Nuptiis Mercurii & Philologiæ. *Corrogationes Promethei* libris IV. hoc initio: *ferrum cito rubiginem ducit* &c. *Isagogicum* de Grammatica, five *Isagoge ad artes. De figuris & tropis. Elucidarium Bibliothecæ*, incipit: *De singulis Bibliothecæ libris* &c. Exstat in variis Bibliothecis Angliæ, atque continet explicationem locorum difficilium Sacræ Scripturæ, ut Caveus producto specimine annotavit. Nemo autem nescit, sacras litteras Bibliothecæ venisse nomine, de quo infra in voce *Bibliotheca. Speculum Speculationum* libris IV. *Quæstiones variæ. De rebus creatis in specie. Distinctiones verborum. De utensilibus. Repertorium Vocabulorum. Vocabularium Biblicum. Expositio de anima. De virtutibus. De præceptis Decalogi. De fide, spe & charitate. Cur Filius incarnatur. De adventu Domini. De puritate Mariæ. De nativitate Mariæ. De annunciatione ejusdem. De desponsatione Josephi. De assumtione Virginis. De laude Divæ Virginis. De muliere forti. Regulæ in Theologiam. De præceptis Decalogi. De Virtutibus. Sermones XVIII. Exorcismus*, five *Baptisterium. De humilitatis gradibus. Octodecim Sermones. In Symbolum Athanasii. Super utrumque Testamentum. Super Psalterium. In Proverbia Salomonis.*

In

In Ecclesiasten. In Cantica Canticorum. Super Ezechielem. Novi Testamenti Expositiones. Lectiones Scripturarum. Concordantiæ Bibliorum. Moralia Evangeliorum. Correctiones Biblicæ, quales illæ, de quibus supra in Albino Alcuino.

ALEXANDER *de Oliva*, Saxoferratensis Augustinianus: creatus a Pio II. An. 1450. Cardinalis obiit Anno 1463. Præter *Sermones* 100. & *Orationes*, scripsit *de Cœna Apostolis facta*, & *de peccato in Spiritum Sanctum*. Vide Alphonsum Ciacconium in Vitis Cardinalium pag. 1210. Philippum Elsium pag. 27. seq. Cornelium Curtium in elogiis Eremitarum S. Augustini pag. 83. seq. Bzovium ad Annum 1463. num. 34. &c.

ALEXANDER *Ravennæ* Episcopus, supra *Alex. de S. Elpidio*.

ALEXANDER II. Rex Scotiæ, qui Anno CHristi 1249. diem obiit. Ejus *Statuta* edidit Johannes Skenæus in Regia Majestate, sive veteribus Legibus & Constitutionibus Scotiæ, Londini 1613. in folio.

ALEXANDER *Severus*, ab Anno CHristi 222. ad 235. Imperator, *Vitas Principum bonorum versibus* scripsit, teste Lampridio cap. 27. Latinis an Græcis, incertum: licet Græcis malit Vossius, qui ideo in Græcis Poëtis & Historicis Alexandro

dro locum dedit. Principes boni, ut idem ex Vopiſci Aureliano cap. 42. obſervat, fuere Auguſtus, Titus, Nerva, Trajanus, Adrianus, ambo Antonini & Septimus Severus.

ALEXANDER *Somerſetenſis*, vel *Stasfordienſis*. ſupra, *Eſſebienſis*.

Sulpicius ALEXANDER, cujus *Hiſtoriam* multa *de Regibus Francorum* narrare ſcribit Gregorius Turonenſis libro II. ubi quædam de antiquiſſimis illorum Ducibus ex hoc Alexandro refert.

ALEXANDER *de Tartaginis*. ſupra, *Imolenſis*.

ALEXANDER *Teleſinus*, ſupra, *Celeſinus*.

ALEXANDER *de Verg*, Auguſtinianus, circa Annum CHriſti 1336. cujus in Magiſtrum Sententiarum Commentarii memorantur.

ALEXANDER *de Villa Dei*, ſive *Villadeus*, Aremoricus Dolenſis, Ordinis Minorum, Grammaticus & Poëta clarus, cum Yſone & Rodolfo Anglico docuit Pariſiis & circa Annum 1209. ſcripſit avide receptum illa ætate * in ſcholis *doctrinale* puerorum, ſive Grammaticam Latinam excerptam e Priſciano, & verſibus Leoninis comprehenſam, ut facile eſſet totam

M mandare

* Henr. Gandav. cap. 59. de Scriptoribus Eccleſiaſticis.

mandare memoriæ. Incipit: *Scribere clericulis paro Doctrinale novellis.* Beughemius editionem Moguntinam Anno 1462. memorat, quam usquam exſtare dubito: ſed exſtat Veneta An. 1473. fol. Ut alias juniores Ἐκδόσεις, etiam cum commentis Ludovici de Gvaſchis, Hermanni Torrentini, Kemponis Theſſalienſis, & aliorum explanationibus ac commentis præteream. Eas, qui volet, in Hendreichii pandectis, & Leyſeri Hiſtoria Poëtarum medii ævi pag. 767. reperiet. Vide etiam Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XXIV. pag. 270. ſeq. ubi memorantur Alexandri hujus vita, & emendatio ac ſupplementum doctrinalis ejus a Pontico Virunio, notæque Joannis Franciſci Broccardi Pyladis, Brixienſis, excuſa 1502. 4. Sane identidem typis exſcriptum eſt hoc Doctrinale, donec Johannis Deſpauterii, de quo infra, & aliorum meliorum Grammaticorum lucubrationes illud manibus ſtudentium * excusſere. Waddingus notat Alexandri Carmina terſiora reddita ab Huberto Suſannæo. Apud Oudinum *Grammatica verſificata* ex Codice MS. appellatur, ita enim, non *verificata* legendum eſt. Apud Hendrei-

* Joannes Maldonatus pag. 15. Epiſt. *Cur igitur Alexandrum, Paſtrannam & totam illam veterum Grammaticorum barbariem ablegavimus?*

reichium *Doctrinale glossatum*, sive Codex, in quo Glossarium hujus Alexandri Alphabeticum, traditur extare 3000. *Annorum*, quod perperam impressum nemo non videt pro 300. Præ ceteris autem memorari meretur hujus Alexandri *Summa*, sive *Argumenta Capitum omnium Biblicorum utriusque Testamenti*, versibus hexametris CCXII. (non ut apud Possevinum legas *duodecim millibus*) succincte comprehensa, brevique interpretatione adjuta hunc in modum:

1. SEX, 2. PROHIBET, 3. PECCANT, 4. ABEL, 5. ENOCH, 6. ET ARCA FIT, 7. INTRANT.

1. dies, 2. lignum vitæ, 3. primi parentes, 4. occiditur, 5. transfertur, 6. a Noë, 7. in arcam.

Prodiit hoc Summarium Biblicum in apparatu ad Biblia maxima Johannis de la Haye, Parisiis 1660. fol. & in Josephi Mariæ a Turre Januen Tomo III. Institutionum ad Verbi Divini intelligentiam p. 564. Parmæ 1711. fol. Plures Summariorum hujuscemodi Mnemonicorum ac Compendiorum Biblicorum Scriptores dabunt Rev. noster Wolfius Tomo II. Bibliothecæ Hebraicæ pag. 247. Joannes Michaël Langius

Dissertatione de Compendiis Biblicis, Altdorfii 1697. Georgius Serpilius Præfatione ad Davidis de Schweinitz Biblia Parva, Ratisbonæ 1718. 8. Christ. Albertus Ermelius Præfatione ad Christiani Reimanni Güldenes A B C, Lubbenæ 1728. 8. Quæ autem Alexandro nostro apud Sixtum Senensem & alios tribuuntur *Acta Apostolorum versibus expressa Leoninis*, illa Petri de Riga esse laudatus Oudinus bene annotavit. Idem memorat MStam in Ultrajectina Bibliotheca *Massam Computi* metrice ab Alexandro compositam ad Jura Matris Ecclesiæ observanda: cum *Algorithmo*, *Kalendario*, & *Sphæra*.

ALEXANDER *Vulturnensis*, in Campania Felice Episcopus, scripsit *Vitam S. Alberti*, Moncorbiensis in Apulia Episcopi, quæ exstat in Actis Sanctorum 5. Aprilis Tom. I. pag. 434.

ALEXANDER *Wendocus*, sive *Wenedotius*, Cambro-Britannus, qui Anno 1238. diem obiit. Ejus *Postillas in Psalterium*, *Sermones* & *Lecturas* Pitseus pag. 308. commemorat.

Ogerius ALFERIUS. infra, Chronica *Astensia*.

ALFONSUS. vide, ALPHONSUS.

ALFREDUS *Anglicus*, quem cognomento *Philosophum* Anno 1270. vixisse, Pitseus pag. 351. annotat, testaturque etiam *in meteora*

meteora Aristotelis scripsisse, & *in Boethium de Consolatione Philosophiæ*, & librum *de Musica*, is ipse est, de quo dixi supra in ÆLFREDO, ubi etiam de *Alfredo Beverlacensi* Historico, & de *Alfredo Magno* Rege. Alfredi hujus Magni *Leges* etiam *Ecclesiasticæ* circa Annum CHristi 887. sed Anglo-Saxonica lingua promulgatæ exstant in Gvilelmi Lombardi Ἀρχαιονομία, Londini 1568. 4. & in Appendice Abr. Wheloci ad Bedæ Histor. Ecclesiast. Cantabrigæ 1644. fol. & apud Speelmannium T. I. Concilior. Britanniæ pag. 354. 364. ubi & antiqua earum versio Latina pag. 371. & aliæ ab Alvredo & Guthurno latæ pag. 375. ex veteri Latina versione in Chronico Joannis Bromptoni, Abbatis Jornallensis, quæ apud Lombardum desiderantur. *Testamentum* Alfredi hujus in ejus vita scripta ab Asserio pag. 22.

ALFREDUS in Glastoniensi Monasterio educatus, atque inde ex Abbate *Malmesburiensi* Episcopus in Anglia *Cridiensis* in Westsexia Devonia Angliæ, clarus circa Annum 980. scripsit *libros de naturis rerum*, & *de rebus Cœnobii Glastoniensis*, & *de S. Aldhelmo*. Vide Pitseum pag. 179. seq. & Johannem Prince in Viris illustribus Devoniensibus, The worthies of Devon, Exonii 1701. fol. Acta Erudit. 1702. p. 282.

 ALFRE-

ALFREDUS *Nothus*, Osvii Regis Nordambumbrorum ex concubina filius, exul in Scotia, teste eodem Pitseo pag. 115. studiis litterarum se totum dedit, obiitque Anno 705. Ex scriptis ejus, quorum plurium ipsos etiam titulos ait intercidisse, nihil aliud commemorat, quam *Epistolam ad Adamannum* colludium suum, aliamque *ad Hildam Abbatissam*, & *librum Epistolarum ad Colomannum & suos.*

ALFRICUS. supra, ÆLFRICUS.

ALFRICUS, Abbas *S. Albani*, Benedictinus, cujus *Liturgiam, quam ad usum Monachorum suorum composuit*, laudat Matthæus Paris & ex eo Pitseus pag. 823. ac Baleus Centur. X. p. 38.

De aliis ALFRICIS supra in ÆLFRICO.

ALFRIDUS, sive *Altfridus*, Mimigardefordensis, sive Monasteriensis in Westphalia Episcopus ab Anno 839. ad 849. Scripsit ad Monachos Cœnobii S. Salvatoris *Vitam S. Liudgeri* primi ab Anno 802. Mimigardefordensis Episcopi, quæ exstat notis illustrata in Actis Sanctorum 26. Martii Tom. III. pag. 626. & in Mabillonii Sæculo IV. Actorum Benedictinorum pag. 15. denique auctior & emendatior ex MSto Gvelferbytano in Leibnitii Scriptoribus Brunsvicensibus Tom. I. pag. 85. una cum excerpto ex litaniis rhythmicis vitam S.

Ludgeri

Ludgeri continentibus, Werthinæ scriptis. Conferenda vita Ludgeri vulgata a Christophoro Browero S. J. in sideribus illustrium & sanctorum virorum Germaniæ, Mogunt. 1616. 4.

ALGERUS, aliis *Adelherus*, vel *Adelgerus*, Diaconus & Scholasticus Leodiensis, deinde Monachus Cluniacensis Benedictinus, ut constat ex Algeri elogio, quod ipso superstite scripsit æqualis ejus *Nicolaus*, Canonicus Leodiensis, ediditque Mabillonius Tom. I. Analect. pag. 303. (editionis novæ pag. 129.) Ejus *libros III. de Sacramento Corporis & Sanguinis DOMINI* adversus Berengarium vulgavit Erasmus, Antwerpiæ 1536. cum Præfatione, quam inter Epistolas Erasmi XXVIII. 10. p. 1657. Londinenses exhibent. Recusi sunt deinde ex Joannis Vlimmerii recensione, Lovanii 1561. cum Paschasii, Lanfranci & Gvitmundi scriptis de eodem argumento.* Et in Bibliothecis Patrum Paris. 1575. Tomo IV. An. 1589. 1644. 1654. Tomo VI. Colon. 1618. Tomo XII. & Lugd. 1677. Tomo XXI.

 Librum

* Lanfranci & Gvitmundi scriptis Algerum præfert Petrus Cluniacensis. Antonio Pagio etiam judice ad Annum 1152. num. 18. nemo melius, clarius, eloquentius materiam de S. Eucharistia tractavit.

Librum tripartitum *de misericordia, justitia, & de illis, qui extra Ecclesiam* (excommunicatis, damnatis, schismaticis, hæreticis) primus ex tribus Codicibus vulgavit Edmundus Martene Tomo quinto Anecdotorum pag. 1020. præmisso etiam Nicolai Leodiensis, quod jam memoravi elogio, & Algeri præfatione, quam solam Mabillonius vulgaverat Tomo I. Analectorum pag. 307. (editionis novæ pag. 130.)

Eodem Nicolao teste *antiquam dignitatem* Leodiensis *Ecclesiæ relatione & scriptis majorum adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam ad subsidium memoriæ scriptam reliquerit.* Sed non lucem vidit illa lucubratio, sicut nec *Carminum* liber, nam & versu valuisse, Trithemius cap. 328. de S. E. & lib. II. cap. 90. de illustribus Benedictinis est testatus.

Libellum *de gratia & libero arbitrio*, cujus mentionem facit Trithemius, debemus Viro Clarissimo Bernardo Pez, qui ex Codice Uffenbachiano illum protulit Tomo IV. Anecdotorum Parte II. pag. 113.

Ad Annnum CHristi 1152. pervenisse Algerum scribit Antonius Pagi ad illum annum num. 18.

ALGERI, sive ADELGERI *Episcopi*, (Augustani forsan, qui diem obiisse traditur

Anno

Anno CHristi 964.) Ordinis Benedictini. *Admonitio ad Nonsvindam reclusam*, seu *liber de studio virtutum*, prodiit in laudati Pezii Anecdotis Tomo II. Parte II. pag. 19.

ALIPHAS Anglus, scripsit *in primum Sententiarum*, discipulus Gregorii Ariminensis, qui diem obiit An. 1358.

ALITGARIUS, aliis *Halitgarius*, *Halitcharius* Episcopus ab Anno 816. Cameracensis & Atrebatensis, Ludovici Pii * ad Michaëlem Imperator. CPol. An. 828. legatus, diem obiit Cameraci An. 831. Ejus *libri V. de vitiis, virtutibus & ordine pœnitentium* ad Ebonem Remorum Episcopum (in quibus pleraque similia cum *Rabani* libris ejusdem argumenti Tomo VI. Operum) editi ab Henrico Canisio Tom. V. lectionum antiquarum Parte II. pag. 227. Ingolstad. 1604. 4to, & editionis novæ Basnagianæ Tom. II. Parte II. pag. 87. nec non in Patrum Bibliothecis recusi Colon. Tom. VIII. Paris. 1654. Tom. V. & Lugdun. Tom. XIV. *Sextus* liber, quem a scrinio Ecclesiæ Romanæ Alitgarius ait se descripsisse, a Stevartio vulgatus in supplemento ad Canisium pag. 793. & in Basnagiana editione pag. 132. & sub *Pœnitentialis Romani* titulo e Corbejensi MS. ab Hugone

M 5 Menardo

* Ita rectius Caveus. Alii, ut Miræus ad Sigeberti cap. 122. a Carolo M.

Menardo ad Gregorii M. ſacramentarium Pariſ. 1642. 4. pag. 237. Confer, ſi placet, quæ notavi Tom. XI. Biblioth. Græcæ pag. 74. 78. & Cointium Tom. VIII. annal. Francorum pag. 146. ſeq.

Petri ALLADII liber *de ritibus & moribus veterum Luſitanorum* MS. in Codice An. C. 1234. exarato. Vide Nic. Antonii Bibliothecam veterem Hiſpanam Tomo II. pag. 270. b

ALMANNUS, ſupra, ALEMANNUS.

ALMARICUS, Doctor Pariſienſis, propter varios errores damnatus in Concilio Pariſienſi An. 1209. Vide capita errorum apud Edmundum Martene Tom. IV. anecdotorum pag. 163. atque adde Bulæum in hiſtoria Academiæ Pariſ. Tom. III. pag. 24. 48. ſeq. ut omittam hæreſiologos, ſcriptoresque Annalium & Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, ut Natalem Alexandrum T. VII. pag. 75. ſq.

ALPERTUS *Metenſis*, Monachus S. Symphoriani, ſupra ALBERTUS.

ALPHANUS I. ex Monacho *Caſinenſi*, Archiepiſcopus ab A. 1058. ad 1085. *Salernitanus*, de quo Ughellus Tomo VII. Italiæ ſacræ pag. 380. ſeqq. qui etiam ejus *Carmina* varia *hymnosque in B. Sabinam, S. Maurum, ſanctos & ſanctas* * vulgavit Tom. II. pag. 1085. ſeq. (Tom. X. editionis

* Vide Leyſeri Hiſtoriam Poëtarum medii ævi pag. 359. ſeq.

nis novæ pag. 47 - 78. & *Sermonem* in Matthæi IX. 9. ſeq. pag. 79. & *Paſſionem S. Chriſtinæ* Virginis pag. 80 - 90.) Nonnulla illorum carminum vulgata quoque a T. Proſpero Martinengo in Tomo tertio Poëmatum Divinorum Græcorum Latinorumque, Rom. 1582. 8. *Hymnus de S. Benedicto* ad Pandulphum Marſorum Epiſcopum, & alius duplex *in S. Maurum* exſtat in Mabillonii Actis Benedictin. Tom. I. pag. 33. 302. *Paſſio SS. Martyrum XII. Beneventanorum* verſibus hexametris apud Lipomannum Tomo IV. & Surium ad 1 Septembr. Laudans hunc Alphanum Trithemius cap. 323. de S. E. & lib. 2. de illuſtr. Benedictin. c. 87. memorat quoque ejus *libros tres de unione Verbi Dei & hominis, de unione corporis & animæ, & de quatuor humoribus corporis humani.* Alia etiam Petrus Diaconus de illuſtribus Caſinenſibus, Poſſevinus, & in notis ad Petrum Diaconum Joannes Baptiſta Marus pag. 177. ſeq. edit. a me curatæ.

ALPHANUS II. Archiepiſcopus Salernitanus ab An. 1085. ad 1121. de quo laudatus Ughellus Tom. VII. pag. 391. ſeqq. a Falcone Beneventano in Chronico, auctor carminum, de quibus in Alphano I. jam dixi, perhibetur: quod de aliquibus ſaltim non videtur negandum, ut de *epitaphio Petri Leonis,* qui Imperatoris Rudolphi I. tritavus

vus fuit, & quod ab Ughello deinde repetitum Baronius edidit ad An. MCXI. n. 3. & ex eo Lambecius Tom. II. pag. 481. nec non *epitaphium Bernardi Episcopi Prænestini*, quod apud Ughellum non reperio & Baronius publicavit ad Annum MCVII. n. 20.

ALPHANUS Hispanus Ord. Minor. Possevino & Cangio, qui *Alfanus* Hendreichio: Trithemio & Gesnero *Alpharus* rectius & Waddingo, Nic Antonio & aliis Cangioque ipsi deinde ALVARUS *Pelagius*, de quo infra suo loco.

ALPHONSUS *ab Alfama*, Lusitanus Carmelita, circa Annum CHristi 1438. scripsit *Doctrinale Patrum* in *Johannis Cassiani* Collationes, & *de Ordinis sui progressu* libros II. Vide Alegre pag. 343.

ALPHONSUS *Bonihominis*, Hispanus, Ordinis Prædicator. A. 1339. ex Arabico * transtulisse traditur librum conversi ad Christum Magistri *Samuelis* Israëlitæ, oriundi de Civitate Regis Marochi, *de adventu Messiæ, quem Judæi frustra exspectant*, cum præmissa ejusdem Samuelis Epistola ad Rabbi *Isaac*, Magistrum Synagogæ in Submoleta in regno prædicto, scripta An. 1022. MS. in Bibliotheca Monasterii B. Ma-

* Ex Hebraica potius, quæ ex Arabico facta erat, versione. Vide Rev. Wolfii Bibliothecam Hebræam Tom. I. pag. 1099.

B. Mariæ Virginis de Laude, Ordinis Cisterc. Diœcesis Tornacensis, teste Sandero Tom. II. pag. 107. Bibliothecæ MStorum Belgii. Prodiit hæc Latina versio sæpe variis in locis, ut Mantuæ 1475. 8vo, Antwerpiæ 1486. Lugduni 1527. forma minore, Coloniæ 1493. Norimbergæ 1498. Venetiis 1518. 8. & 1592. 4. cum Petri de Cavalleriis, qui A. 1450. scripsit Zelo Christi adversus Judæos, & 1592. 1616. 1655. 8vo, Coloniæ 1536. 8. Parisiis in 4to, & forma minore, Maceratæ, Argentorati &c. tum in Micropresbytico, atque in Orthodoxographis, & in Bibliothecis Patrum etiam recentissima Lugdun. Tom. XVIII. pag. 519. & ad calcem partis secundæ Historiarum Antonini Florentini. Novissime seorsim, Antwerpiæ, ut habet titulus, sive Lipsiæ potius 1711. 8vo, vide Diarium Theologicum Dresdense, Unschuldige Nachrichten Anno 1711. pag. 959. & Memorias Litterarias Trevoltinas An. 1712. p. 2104. Prodiit etiam Italice Venetiis 1535. 1544. 8vo, *requisitioni de la vera Fede*, & Germanice Valentino Linck interprete Altenburgi 1524. 4. Daß JEsus Nazarenus der wahre Meßias sey, derohalben die Juden auf keinen andern warten dürffen. Hispanicæ versionis Anno 1418. factæ ab Alvaro de Villascusa, JCto Salmantivensi, sed adhuc ineditæ meminit Nicolaus Antonius

tonius in Bibliotheca Hispanica veteri, Tomo II. pag. 2.

ALPHONSUS *Burgensis*. infra, *Vallisoletanus*.

ALPHONSUS *a Carthagena*. infrá, *Alphonsus de S. Maria*.

ALPHONSI IX. Castellæ Regis., qui de Mauris An. 1212. victoriam ingentem reportavit, sunt *duæ Epistolæ*, Basileæ 1553. editæ, una *de Saracenis profligatis*, & altera *de Albingensium hæresi extincta*, tertiaque *ad Philippum Augustum*, Franciæ Regem, quam edidit Baluzius Tomo II. Miscellan. pag. 251.

ALPHONSUS X. *Castellæ* & *Legionis* ab Anno 1252. Rex, electus etiam Anno 1257. Imperator, Imperio renunciavit A. 1273. sed & regno spoliatus a filio Sanctio, Anno 1282. non diu post, Anno 1284. diem obiit. *Maximus & Prudentissimus Rex, si sibi sapere didicisset*, ut ait Mariana XIV. 7. *Exstant*, inquit idem XIII. 9. *de astrorum conversionibus, de Hispanica Historia ab Alfonso edita Volumina magno ingenio, incredibili studio.* & XIV. 7. *Sacros Bibliorum libros in maternam linguam vertendos etiam curavit.* Tabulæ Astronomicæ, quæ ab ipso Alphonsinæ appellantur, magnam ipsi laudem peperere, quanquam & præivere illis Græci, Arabes, Persæ, & post illius tempora multum illis a po-

a posteræ ætatis ingeniis & studio accessit, ut ex hoc brevi elencho Lector poterit cognoscere.

Tabulæ Astronomicæ *Claudii Ptolemæi* Hipparchum secuti & Timocharem ac Menelaum, in magna Syntaxi, de qua dixi lib. IV. Bibliothecæ Græcæ cap. 14. §. 3.

De tabulis Astronomicis *Arabum* Jacobus Golius ad Alfraganum pag. 66. seq. sicut de *Persarum* tabulis pag. 46.

Albategnii An. 880. ex interpretatione Platonis Titurtini & Joannis Regiomontani.

Arzaëlis A. 970. tabulæ Toletanæ.

Geber Latinitatate donatus a Gerardo Cremonensi.

UlugBeg tabulæ Longitudinis & Latitudinis stellarum fixarum Persice & Latine editæ a Thoma Hyde, Oxoniæ 1665. 4to.

Alphonsinæ cœlestium motuum tabulæ, Regis Alphonsi auspiciis & sumtu (non quater vel quadragies a) ut nonnulli, sed) quadringenties b) mille aureorum, post An. 1252. ad 1270. compositæ a *R. Isa-*

a) Vide Celeberrimi Wolfii Bibliothecam Hebræam Tom. I. pag. 192. Nicolaum Antonium Tomo II. Bibliothecæ veteris Hispanæ pag. 55.

b) Bælii Lexicon in *Castille*.

R. Isaaco Hazan sive Cantore Toletano adhibita opera tam aliorum Judæorum quam Arabum, Ægyptiorum, Maurorum, Hispanorumque. Prodiere Augustæ 1488. 4. quæ editio in Bibliotheca Barberina: tum Venetiis 1492. 4. 1534. Paris. 1545. 1553. 4. cum Canonibus *Joannis Saxoniensis*. Beughemius etiam editiones sine loci nota 1483. & 1490. 4. memorat.

Nicolai Cusani correctio tabularum Alphonsi, in Cusani Operibus pag. 1168 -- 1176. qui etiam laudat *Henricum Batem* in libello erroris tabularum Alphonsi. Memoratur & *Albertus* de Saxonia. Et Canones tabularum Alfonsi Regis ordinati per *Joannem de Lineriis* MSti in Bibliotheca Regia Paris. Cod. 1349. Inde in illis tabulis perficiendis studium & operam posuere Jo. Virdundus, Norimb. 1542. 4.

Joannes Schindelius Mathematicus Pragensis: Georgius Peurbachius, Basil. 1553. fol. Jo. Regiomontanus, Tub. 1539. 4. Witeb. 1584. 4. Bernhardus Waltherus Norimbergæ: Dominicus Maria, Bononiæ, ejusque discipulus Nicolaus Copernicus.

Georgius Joachimus Rheticus Lips. 1570. 4to.

Tabulæ

Tabulæ *Prutenicæ* Erasmi Reinholdi, ut Rheticus fecit, Copernicum secuti, Prutenicum sive Prussum, Tubing. 1551. 1571. 4. Witeb. 1585. 4.

Jo. Antonii Magini, Venet. 1585. 4.

Frisicæ Lunæsolares a Nicolao Mulero, Alcmariæ 1611. 4.

Tabulæ *Rudolphinæ*, auspiciis Imperatoris Rudolphi II. a Tychone Brahe & Joanne Keplero, Ulmæ 1627. fol.

Illis insistentes Tabulæ Andreæ Argoli, Johannis Longomontani in Astronomia Danica, Mariæ Cunitiæ in sua Urania, Joannis Baptistæ Morini &c.

Tabulæ *Mediceæ* Vincentii Reneri, Florent. 1633. 1647. fol.

Philippi Lansbergii Tabulæ motuum cœlestium perpetuæ, ab eo editæ anno ætatis 71. Middelburg. 1632. fol. Hic Alphonsinam methodum unicam esse agnoscit, quæ in Tabulis æqualium motuum usurpanda sit.

Tabulæ *Richelianæ* a Natali Durreto, Paris. 1637. fol.

Tabulæ Philolaicæ Ismaëlis Bullialdi, Parisiis 1645. fol.

Joannis Baptistæ Riccioli, S. J. in almagesto novo, Bononiæ 1651. fol.

Johannis Newtoni, 1657. &c.

Britannicæ Vincentii Wing, Lond. 1669.

Johannis Hevelii, in prodromo Aſtronomiæ & Catalogo fixarum, Gedani 1690. fol.

Tabulæ Carolinæ Thomæ Streete, Angli.

Philippi de la Hire *Tabulæ Ludovicianæ*, Pariſ. 1702.

Joannis Caſſini adhuc ineditæ.

Pleniſſimæ accuratiſſimæque *Joannis Flamſtedii*, Angli, in hiſtoria cœleſti poſtuma Lond. 1726. fol. 3 Vol.

De aliis Alfonſi Regis ſcriptis, quæ vel Hiſpanica lingua compoſuit ſive carmine, ſive proſa, ſpeciatim Legum Corpore, expeditionum Cruciatarum Hiſtoria, & Hiſtoriæ Hiſpanicæ generalis partibus duabus una a Gentis originibns usque ad Annum CHriſti 893. & altera usque ad Annum 1252. nec non de ſcriptis, quæ ex Arabico juſſit vel in Latinam, vel in Hiſpanicam linguam transferri, ſatis mihi videtur, Lectorem remittere ad Nicolai Antonii lib. VIII. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ cap. 5.

Ordinatio ALFONSINA ab Alphonſo Comite Pictavienſi & Toloſano conceſſa Anno 1270. Villæ Riomo Diœceſis in Gallia Claromontenſis, exſtat Gallice & Latine ad calcem Juris Conſuetudinarii regni Hieroſolymitani An. 1099. quod ſub titulo: *Aſſiſes & bons uſages du Royaume de Jeruſalem*, Gallice lucem vidit Burgis 1690. fol.

fol. curante Gasp. Thavmasio de Thavmasiere, qui etiam Consvetudines Bellovacenses Philippi de Beaumanoir An. 1283. Gallice adjunxit, notisque & glossario illustravit.

ALPHONSUS Vargas Toletanus, Ordinis Eremitarum S. Augustini, Episcopus *Hispalensis*, defunctus Anno 1359. Cujus Commentarium in Sententias memorat Trithemius cap. 614. *In librum primum Sententiarum*, quem An. 1345. auditoribus suis dictaverat Parisiis, lucem vidit Venetiis 1490. fol. In Aristotelem de anima quæstiones, Vincentiæ 1508. & Venetiis 1565. fol. ut inedita in reliquos Sententiarum libros omittam. Vide Nicolaum Antonium Tom. II. Bibliothecæ veteris Hispanæ pag. 113.

ALPHONSUS I. *Lusitaniæ* Rex, cujus *Constitutiones militum S. Michaëlis*, sive *de Ala* An. 1166. promulgatæ exstant in Privilegiis Ordinis Cisterciensis, Antwerpiæ 1630.

ALPHONSI II. *Epistola* ad Lucium II. Papam data Anno 1180. qua regnum suum Romanæ Ecclesiæ tributarium constituit, cum Lucii responso apud Baluzium Tom. II. Miscell. pag. 220. seq.

ALPHONSUS *de S. Maria*, Episcopus Burgensis, qui Anno 1456. diem obiit. Præter scripta Hispanice, *Defensoriumque Fidei*,

dei, & alia inedita, quæ a Nicolao Antonio Tomo II. Bibliothecæ Hiſpanicæ veteris pag. 173. recenſentur, Latine compoſuit *anacephalæoſin* Regum Hiſpaniæ, Romanorum Imperatorum, Summorum Pontificum & Regum Francorum, ex majori excerptam opere: quæ poſt editionem Granatenſem An. 1545. fol. recuſa, exſtat in Roberti Beli Scriptoribus rerum Hiſpanicarum, Francofurti 1581. Tomo ſecundo, & in Andreæ Schotti Hiſpania illuſtrata Tom. I. pag. 247. Francof. 1603.

ALPHONSUS III. Magnus ab Anno CHriſti 856. Rex *Ovetenſium*, (Oviedo in Hiſpania) Scriptor verus *Chronici* deſinentis in anno eodem 856. & ab illo tempore, ubi deſiit Iſidorus Hiſpalenſis, res Gothorum Hiſpanorumque perſequentis per ſeſquiſæculi ferme ſpatium, quod ſub *Sebaſtiani* Salmanticenſis nomine vulgavit Prudentius Sandovallius, Pampilonenſis Epiſcopus, junctum Chronicis Idacii, Iſidori Pacenſis, (Badajos) Sampiri Aſturicenſis, Pelagii Ovetenſis Epiſcoporum, Pampelonæ 1615. & 1634. fol. Vide Nicolaum Antonium lib. VI. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ cap. 10. Tom. I. pag. 362. ſeq. & Tom. II. pag. 272.

Petrus ALPHONSUS, cuius *Dialogi XII.* cum Moyſe Judæo, quo nomine auctor ipſe ante baptiſmum vocabatur, prodierunt

runt Coloniæ 1536. 8. recusi etiam in Bibliothecis Patrum, & in novissima editione Lugdunensi Tom. XXI. pag. 173. *Fuit autem*, inquit in Præfatione, *Pater meus spiritalis, Alfunsus gloriosus Hispaniæ Imperator, qui me de sacro fonte suscepit, quare nomen ejus, Petri nomini apponens, Petrus Alfonsi mihi imposui.* Petri nomen cooptasse sibi testatur, quia baptizari ipsum contigit die natali Apostolorum Petri & Pauli An. CHristi 1106. ætatis 44. quo tempore Castellæ & Legioni præerat Alphonsus VI.

ALPHONSUS Philosophus, cujus *Clericalem Disciplinam* evolvit Cangius MStam in Bibliotheca S. Germani de Pratis, Codice 798. idem cum superiore videtur esse Oudini judicio, Tom. II. p. 992. sed fallitur Oudinus, cum Petri Hispani Logicam ad hunc Petrum Alphonsum refert, ut infra in *Petro* Hispano dicendi locus erit.

ALPHONSUS, utriusque *Siciliæ* & *Aragoniæ* Rex, defunctus Anno 1458. de cujus dictis & factis libros IV. Antonii Panormitæ Æneas Sylvius misit in compendium. *Epistolas* quasdam hujus & *Orationes* Latine scriptas laudat Nicolaus Antonius Tomo II. Bibliothecæ veteris Hispanæ p. 178. quæ leguntur in Lucii Marinæi Siculi Genealogia Regum Aragoniæ, post editiones

Cæſaraugustanam 1509. & Complutenſem 1533. recuſa in Roberti Beli Sylloge Tomo II. & in Hiſpania illuſtrata Andr. Schotti Tom. I.

ALPHONSUS *de Soto*, Civitatenſis JCtus, circa Annum 1490. cujus ſcripta refert Nicolaus Antonius Tomo II. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ pag. 228. in quibus Tractatus *Jubilæi*, & *Camerariatus*, & *de futuro Concilio* ad Sixtum IV.

ALPHONSUS *de Spina*, Ordinis Minorum, circa Annum CHriſti 1458. in villa Valliſoletana ſcripſit celebre illud *Fortalitium Fidei* contra Judæos, Saracenos, aliosque Chriſtianæ Fidei inimicos, diſtributum in libros quinque ac primum editum ſine loci nota An. 1487. ac deinde ſæpius, ut dixi in libro de Veritate Religionis Chriſtianæ pag. 574. Confer eruditiſſimi Wolfii noſtri Bibliothecam Hebræam Tomo I. pag. 193. Tom. II. pag. 1116. & Tom. IV. pag. 545. ſeq.

ALPHONSUS *Toſtatus*. infra, TOSTATUS.

ALPHONSUS *Burgenſis*, ſive *Valliſoletanus* Ex-Judæus, cujus *libri de bellis Domini* in fortalitio fidei citantur, hinc ab Alphonſo de Spina, de quo ſupra, diverſus eſſe cognoſcitur. Oppoſuit autem illa bella Domini, Hebraice & Hiſpanice compoſita, non Latine, Joſepho Kimchi Judæo, quæ MSta exſtare

exſtare feruntur in Bibliothecis Romanis, oppugnata etiam a *R.Schem Tov* ben R.Iſaac Sprot, Tudelenſi, qui lapidem illis Lydium oppoſuit. Vide Nicolaum Antonium Tomo II. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ p. 192. & laudatum Wolfium noſtrum Tomo I. Bibliothecæ Hebrææ pag. 192. 1126. & Tom. IV. pag. 786. ubi Pauli Burgenſis teſtimonium, qui tempore Regis Hiſpaniæ Alphonſi X. refert hunc Alphonſum anno ætatis ſexageſimo baptiſmum ſuſcepiſſe.

ALPHONSUS *Vargas.* ſupra, *Hiſpalenſis.*

ALPHONSUS *Zamora,* Ex-Judæus ſub Sæculi XVI. initia, cujus magnæ partes fuere in adornandis Bibliis Polyglottis Complutenſibus, quibus etiam Vocabularium addidit, & Grammaticam & Correctorium locorum perperam in Codicibus quibusdam Scriptorum. Vide Warthoni auctarium ad Caveum ad An. 1506.

ALTAICHENSIS Monachi *de Vita S. Salomes Virginis, & Judithæ Viduæ,* reclusarum apud Altaich in Bavaria, Sæculo IX. in Actis Sanctorum 29. Junii Tomo V. pag. 493.

ALTMANNUS. ſupra, ALEMANNUS.

Magiſtri ALTMANNI *Medulla Matrimonii* verſibus expoſita hexametris. Incipit: *Ardua tentantes.* MS. Sæculi XIII. in Mona-

ſterio Cremifanenſi, Ordinis Benedicti in Auſtria, ut ex Cl. Viro Bernardo Pez didici.

ALVARDUS *Cadurcenſis*, Ordinis Prædicatorum, aliis *Alvarus*, aliis *Bernardus Arnoldi*, ſed vero nomine ARNALDUS *Bernardi*, qui circa Annum 1334. diem obiit. Scripſit *Poſtillam ſuper Apocalypſin.* Lecturam & Sermones *ſuper ſeptem Pſalmos Pœnitentiales* & *ſuper Officium defunctorum. Sermones valde notabiles* pro Clericis &c. Vide Jacobum Qvetif T. I. pag. 588. ſeq.

Aicardus ALVAROTUS, JCtus Patavinus circa Annum 1350. cujus *Conſilia* celebrantur. Vide Hendreichii Pandectas Brandenburg. pag. 135.

ALVAROTUS *de Alvarotis*, Aicardi frater, Patavinus & ipſe JCtus, qui obiit Anno CHriſti 1388. hujusque filii *Petrus* ALVAROTUS, qui Bononiæ & Patavii docuit, de cujus ſcriptis vide Nicolaum Comnenum Papadopoli Tom. I. Gymnaſii Patavini pag. 217. Petrique frater *Jacobus* ALVAROTUS, qui *de uſibus feudorum* ſcripſit, & *repertorium axiomatum feudalium*, Pataviique Anno 1453. diem obiit ſupremum, hujusque filii *Comes* & *Franciſcus*: filiusque Comitis *Jacobus* ALVAROTUS defunctus Ferrariæ circa Annum 1500. omnes Juris utriusque peritia clari.

clari. Vide Pancirollum de Juris interpretibus lib. II. cap. 104. De editis plerorumque scriptis Hendreichium consules.

Paulus ALVARUS, aliis *Aurelius Flavius* ALVARUS, Vir illustris, Patricius Cordubensis, Hispanus, de quo post Ambrosium Moralem diligenter Nicolaus Antonius lib. VI. Bibliothecæ Hispanæ cap. 8. Tom. I. pag. 349. seq. Hic circa Annum 847. *Eulogii Cordubensis Vitam & Martyrium* scripsit, quod non modo exstat apud Surium XI. Martii, sed & in Actis Sanctorum XI. Martii Tom. I. pag. 90. seq. additis Papebrochii notis repetitum ex editione Ambrosii Moralis præfixa operibus Eulogii ab eo vulgatis Compluti 1574. fol. De cæteris editionibus Tom. IV. Hispaniæ illustratæ pag. 223. & Tom. XV. Bibliothecæ Patrum jam notavit Caveus. De *Scintillis Patrum* vide infra in DEFENSORE. *Indiculum luminosum* scriptum Anno CHristi 854. hujus Alvari esse, contra Moralis sententiam, probat Nicolaus Antonius lib. VI. Bibliothecæ veteris Hispanæ cap. 8. Tom. I. pag. 350. qui prioris finem & posteriorem librum integrum notat in MS. desiderari, argumentumque operis, docet esse defensionem illorum, qui Martyrio sese non perquisiti obtulere, pro quibus & Eulogius decertavit: dein

Prophetiarum de Mahometo & ejus nefanda hæresi explicationem. Idem Nicolaus Antonius & proprio opere Alcoranum observat voluisse confutare, ac præterea in MS. reperit hujus Alvari *Confessionem*, & librum *Epistolarum XX.* Deinde *Carmen Philomelaicum*, in Philomelæ laudem, aliaque carmina præter S. Eulogii epitaphium hymnumque in diem ejus, inedita omnia, atque in his *Epimenidem* ægritudinis propriæ, & *in Bibliothecam Leovigildi, in Crucis laudem*, versusque heroicos *in laudem B. Hieronymi.*

ALVARUS *Pelagius*, discipulus Johannis Scoti Parisiis docentis, ipse Hispanus Juris Canonici Doctor, Ordinis Minorum, Summus Papæ Johannis XXII. Pœnitentiarius & Coronensis in Achaja Episcopus, deinde Silvensis (in villa Ramra) in Algarbia, de quo multa Waddingus in Annalibus Tomo tertio ad An. 1308. 1329. 1332. 1340. & in Scriptoribus Ordinis Minorum p. 15. & Nicolaus Antonius Bibliothecæ veteris Hispanæ lib. IX. cap. 4. Tom. II. pag. 100. seq. Ex scriptis ejus præcipuum est *Summa* * *de planctu Ecclesiæ*, ejus morboso & defe-

* Fallitur Waddingus, quique eum sequuntur & a *planctu Ecclesiæ* diversum opus faciunt Alvari *Summam Theologiæ*, quam & ipsam impressam ajunt fuisse Ulmæ A. 1474. Falluntur

defectuoso tam ecclesiasticorum, quam secularium lugubri statu, ad Petrum Gomezium Cardinalem: opus Antonino Florentino inprimis probatum, quod auctor ipse ait se cœpisse componere Avenione, An. 1330. & absolutum An. 1332. recensuisse in Lusitania An. 1335. atque iterum An. 1340. Prima editio hujus operis Ulmensis An. 1474. folio majore apud Johannem Zeiner de Reutlingen. Hanc secutæ Lugdunensis 1517. & Veneta 1560. fol. dignumque esset, raro utpote obvium, quod ab aliquo viro docto cum necessariis ad temporum illorum faciem intelligendam observationibus prælo iterum subjiceretur. Alia Alvari hujus scripta, sed ut opinor adhuc inedita, de quibus præsertim Nicolaus Antonius, memorantur *Speculum Regum*, tum *collyrium adversus hæreses*: *Apologia* pro Johanne XXII. adversus Marsilium Patavinum & Gvilelmum Occamum. *Commentarii in IV. libros Sententiarum*. *Sermo* habitus præsente Johanne XXII. quo adhæret opinioni illius de visione animarum ante diem judicii

Falluntur & qui cum Orlando Reutlingensem planctus Ecclesiæ editionem fingunt Anno 1474. in lucem editam. Vide Francica Acta erudita & curiosa, vulgata Germanice Norimbergæ 1728. 8vo, Parte XIV. pag. 112.

cii deneganda, de qua Waddingus ad Annum 1333. num. 10.

ALVERNUS, de ALUERNIA, vide infra PETRUS *Aruernus*, & GVILELMUS *Parisiensis*.

ALUISIUS (*Luisius*, sive *Ludovicus*) *Marsillus*, Florentinus Augustinianus, qui Anno 1450. diem obiit, monumento publicis a Patria sumptibus facto decoratus. Præter alia scripta Theologica, Quæstiones, Commentarios & Sermones, *Vetus & Novum Testamentum carmine Heroico* panxit, quod opus Florentiæ in Augustinianorum Bibliotheca S. Spiritus MS. asservari testatur Julius Niger de scriptoribus Florentinis pag. 389. & Philippus Elssius in encomiastico Augustiniano pag. 441. Idem hunc Aluisium ait subtiliter contra Græcos disputasse in Concilio Florentino, quod haberi cœptum An. 1438.

ALULFUS, Monachus Benedictinus S. Martini Tornacensis circa An. 1096. *Paterii*, de quo infra, exemplo & *Odonis* Abbatis sui, posteaque Episcopi Cameracensis precibus, ex *Gregorii M.* scriptis collegit expositionem Veteris & Novi Testamenti tomis IV. eisque nomen *Gregorialis* imposuit. Tomi duo primores loca Veteris Testamenti, tertius Novi continet, quartus est de variis argumentis, & Oudino T. II. pag. 656. teste, qui MStum opus in variis Biblio-

Bibliothecis Galliæ evoluit, libris XVI. diſtinguitur. *Prologum* edidit Mabillonius Tom. I. Analector. pag. 312. (editionis novæ in fol. pag. 131.) *Liber tertius in Novum Teſtamentum*, lucem vidit Pariſ. 1516. 4. & eodem anno Argentorati per Joannem Knoblauchium: & ſub Paterii nomine inter Opera Gregorii M. A. 1553. Romæ in fol.

ALVREDUS, vide ÆLFREDUS.

AMADEUS, *ſive Amedeus*, Monachus Clarævallis, Ord. *Ciſterc.* & ex Abbate Altæcumbæ Epiſcopus ab An. 1145. ab 1158. *Lauſannenſis*, de cujus laudibus præter Carolum de Viſch in Bibliotheca Ordin. Ciſterc. pag. 19. Chryſoſtomum Henriquez in Menologio Ciſtercienſi 7. Januar. & Angelum Manriquez Tomo II. annalium Ciſterc. ad An. 1158. Sammarthani T. II. Galliæ Chriſtianæ pag. 628. Ejus *ſermones VIII. de laudibus B. Mariæ Virginis* poſt primam editionem Baſileenſem Anni 1517. ſæpius recuſæ ſunt tum alibi tum in heptade præſulum Theophili Raynaudi, Lugduni 1633. & Pariſiis 1671. fol. & in Franciſci Combefiſii Bibliotheca Patrum Concionatoria, Pariſ. 1662. fol. & ſeparatim ex recognitione Richardi Gibboni S. I. Audomari & Antwerpiæ 1613. 12. atque inde Duaci 1625. 4. & in Bibliotheca Patrum Colonienſi An. 1622. Tomo XV. pag.

pag. 308. & in Lugdunensi Tomo XX. pag. 1262. nec non in Petri ab Alva & Astorga Tomó primo magni Marialis, Madrit. 1648. fol. qui non dubitat Amadeo has homilias Franciscano tribuere, cum tamen, Combefisium si audias, nox diei non sit dissimilior quam Amadei utriusque stylus. Itaque Lucas Waddingus libenter hac in parte dissentit ab Henrico Willoto, qui & ipse easdem ad Amedeum Franciscanum, tanquam auctorem retulerat.

AMADEUS Lusitanus, alio nomine *Joannes Menesius de Sylva*, Ord. *Minorum* sive S. *Francisci*, defunctus An. 1482. de cujus *Revelationibus*, sive *Nova Apocalypsi* consulendus Bzovius ad A. 1471. num. 36. sqq. Waddingus in Annalibus Tomo VI. & VII. & in Bibliotheca Ordin. Minor. ubi inter alia pag. 16. notat Possevinum de eodem ter agere, sub nominibus *Amedei*, *Amatoris*, *Ameoli* & *Amodei*. Hic est, quem Volaterranus ait virum fuisse miræ sanctitatis, reformatoremque religionis tempore Xysti IV. & scripsisse quædam more prophetico, *quæ vulgo non sunt permissa legi, propterea quod revelationibus a DEO vel Angelis sibi credita asserit.* Easdem peregrinatione doctrinæ & falsiloquiis infectas queritur Raynaudus, & Bellarmini censuras LVII. quibus illæ castigantur, edidit

edidit Bartoloccius Tomo I. Bibliothecæ Rabbinicæ pag. 241 - 245. adde Nicolaum Antonium Tomo II. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ pag. 208. & Cornelium a Lapide ad Apocalypſ. I. ubi angelus Amadei dicitur fuiſſe Scotiſta, quia totum ſe prodit addictum Scoti ſententiis.

AMALARIUS *Lugdunenſis*, contra quem tempore Caroli Calvi, qui ab Anno 840. ad 877. regnavit, habita eſt Synodus Cariſiacenſis. Acta ejus a Patribus Concilii juſſus ſcripſit *Florus*, Diaconus Lugdunenſis, quæ MSta apud Ranchinum legit Mornæus, atque ex illis IV. 8. de Euchariſtia pag. 1627. editionis Latinæ * Hanovienſis 1605. 8. hæc profert:

Docet (inquit) *Præceptor egregius* (Amalarius Epiſcopus Lugdunenſis) *corpus CHriſti eſſe triforme & tripertitum. Tria eſſe CHriſti corpora: Primum quod Ipſe ſuſcepit: Secundum in nobis qui ſuper terram ambulamus: Tertium in illis qui ſepulti jacent. Hac de cauſa has debere fieri partes; unam in calice pro CHriſto: alteram in patina pro vivis: tertiam in altari pro mortuis. Dicit panem illum eſſe carnem CHriſti, ſanguinem animam, ut*

* In Gallica Mornæi editione hæc deſiderari notavit Colomeſius in paralipomenis de Scriptoribus Eccleſiaſticis, ubi de Floro.

ut sit totus CHristus. Hæsitandum dicit, utrum Corpus CHristi de Altari sumptum in corpore nostro maneat usque in diem sepulturæ: an recipiatur invisibiliter in Cœlum. An, quando venam incidimus, cum sanguine profluat: An cum cæteris quæ in os intrant, in secessum labatur! Hæc deliria quibusnam argumentis revincunt Gallicani Patres? *Panis* ajunt, *& vinum, efficitur spiritualiter Corpus CHristi, id est vitæ & salutis nostræ Mysterium, in quo aliud corporis oculis, aliud fidei videmus obtutu. Nec id tantum quod ore percipimus, sed quod mente videmus, credimus, libamus. Unde pulchre & fideliter petimus: ut quæ ore contingimus, pura mente capiamus. Mentis ergo est cibus iste, non ventris: nec corrumpitur, sed permanet in vitam æternam: quoniam pie sumentibus confert vitam æternam. Pie autem sumit, qui Spiritu fide illuminatur. In illo cibo & potu visibili, virtutem invisibilis gratiæ esurit ac sitit: Et munus Indulgentiæ, id est salutis spiritualer percipit. Nullatenus cogitanda aut metuenda est in hoc mysterio, ulla pollutio. Corpus igitur CHristi non est in specie visibili, sed in virtute spirituali: nec inquinari potest fece corporea, quod & animarum & corporum vitia mundare consuevit.*

AMA-

AMALARIUS, *Amularius, Amelarius, Amilarius, Hamularius, Amalharius, Amalhart,* * *Hamalart,* Chorepiscopus Metensis, qui Anno 816. Concilio Aquisgranensi probavit *librum Vitæ Clericorum* (al. Canonicorum) Capitulis CXIII. quibus alia XXXII. & de Vita Sanctimonialium Capita XXVIII. adjuncta sunt. Vide in Tomis Conciliorum Regia Tom. XXI. Labbei Tom. VII. Harduini Tom. VI. Coleti Tom. IX. Vide & Sirmondi Concilia Galliæ Tom. II. pag. 329. Cointii Annales Tomo VII. pag. 317. 319. 397. seq. Idem Amalarius An. 825. a Synodo Parisiensi missus Aquisgranum ad Ludovicum Pium syllogen testimoniorum ex SS. Patribus adversus imaginum cultum pertulit. Idem, de quo Sigebertus Gemblacensis cap. 87. *Amalarius* (ita pro *Attulario* legendum) *Monachus brevem* libellum de Ecclesiasticis officiis *scripsit. Postea scribens de eadem re ad Ludovicum Imperatorem,* Ordinem & causas Ecclesiasticorum Officiorum, quatuor libris *planius digessit : & de mysteriis Missæ librum unum.* In MS. Codice Ecclesiæ S. Martialis apud Lemovicas, teste Mabillonio Tom. I. pag. 419. Tom. II. pag. 140. (editionis novæ pag. 100. & 432.)

O hæc

* Alius *Amalhart* Abbas Hornbacensis apud Mabillonium Tom. IV. Analect. pag. 643. & editionis novæ pag. 426.

hæc in fine leguntur: *Explicit liber* Symphosii Amalarii *Presbyteri venerabilis* de Divinis Officiis, *quem misit ad Ludovicum & Lotharium Reges filios Caroli Magni Imperatoris, quem librum transscribi curavit ADEMARUS* &c. Ex illo Codice Mabillonius supplementum * l. IV. c. 48. publicavit *de Regula S. Benedicti, præcipui Abbatis*, ad quod illustrandum pertinet etiam Mabillonii Dissertatio de Monastica vita Gregorii M. Tomo II. pag. 145. & editionis novæ pag. 499. Amalarii *Ecloga de Officio Missæ* in Baluzii Capitularibus Regum Francorum Tom. II. pag. 1352. qui etiam Anonymi *Responsionem de Corpore & Sangvine DOMINI* a Dacherio Tomo XII. pag. 39. & editionis novæ Tom. I. pag. 149. editam, Amalarii hujus esse annotavit. *Quatuor libri de Ecclesiasticis Officiis*, quos Honorius IV. 3. de Scriptoribus Ecclesiasticis, Episcopo Metensi diserte tribuit, prodierunt una cum ejusdem libro *de ordine Antiphonarii* (in quo *Lectionarium* etiam & *Cantatorium*, & *Commentarium diurnalis Officii* auctor fuit pollicitus) in *Melchioris Hittorpii* collectione Scriptorum de Divinis Officiis, Coloniæ 1568. fol. quam infra cum ORDINE Romano recenseo, & in

* Illud Supplementum, sicut & caput 46. & 47. libri IV. in suo Codice non legit Bostonus Buriensis.

in *Georgii Ferrarii*, Romæ 1591. fol. nec non in universis Patrum Bibliothecis, ac novissima Lugdunensi Tom. XIV.

AMALARIUS *Fortunatus*, Monachus Benedictinus, & ab Anno CHristi 810. Archi-Episcopus *Trevirensis*, qui missus a Carolo Magno in Saxoniam Anno 811. Ecclesiam Hamburgensem in honorem B. Virginis consecravit, triennio post extinctus. Vitam ejus scripsit Constantinus Caëtanus editam Romæ 1612. 4. qui *librum de Divinis Officiis* non Metensi, sed huic Amalario tribuendum contendit, quod præter Anonymum Mellicensem cap. 71. de Scriptoribus Ecclesiasticis, diserte etiam facit Albericus Monachus trium fontium in Chronico ad Annum 810. pag. 155. *Wasco Abbas Mediolaci fuit Archiepiscopus Treverensis, & post eum Amalarius Fortunatus Cardinalis, qui librum Officiorum Ecclesiasticorum composuit.* Sed libri de Officiis ad Ludovicum Pium gloriosissimum, ut eum compellat *Imperatorem*, scripti sunt post Annum 819, * quum Amalario Trevirensi jam defuncto successisset

O 2 Hettius.

* Neque Metensem, neque Trevirensem Episcopum, sed tertium quendam Amalarium fuisse, qui circa Annum 827. de Officiis Ecclesiasticis scripserit, contendit Blondellus, quem vide sis libro de Episcopis pag. 80. *Eclogæ* Amalarii Abbatis *in Ordinem Romanum*

Hettius. Confer, quæ Sirmondus ad Caëtanum, apud Labbeum de S. E. Tom. I. p. 692. sq. & Tom. IV. Operum Sirmondi p. 643. sq. *Epistolæ* quoque *sex*, quas vulgavit Dacherius Tom. VII. Spicilegii p. 164. & Tom. III. editionis novæ pag. 330. quarumque ultima est *de Observatione Quadragesimæ*, non Trevirensem, sed eundem, qui de Officiis scripsit, Amalarium habent auctorem. Et priores quidem, quæ *de nomine JESU* tractant, sunt ultimum caput libri tertii de Officiis Ecclesiasticis, quod in editionibus desideratur, sed notatur in indice capitum. Vide B. Ittigium de Bibliothecis Patrum pag. 213. Amalario autem Treverensi *Epistolam de Cærimoniis Baptismi* ad Carolum Magnum sub Alcuini nomine a Canisio Tomo VI. Antiquar. Lect. pag. 366. & Tom. II. editionis novæ pag. 543. atque inter Alcuini Opera pag. 1151. vulgatam vindicat Codex Petavianus, teste Sirmondo notis ad Theodulfii Aurelianensis librum de Ordine Baptismi Tom. II. Operum pag. 943.

AMALRICUS *Augerii* de Biterris, Augustinianus Monasterii B. Mariæ de Apriano, sive Aspriano, Elnensis, sive Helenensis Diœcesis Prior, Doctor Universitatis Montepessulanæ & Urbani V. Capellanus circa Annum

num editæ sunt a Mabillonio Tom. II. Musei Italici pag. 549-559.

Annum CHristi 1362. ex CCIX. Chronicis scripsit *Actus Pontificum Romanorum* a Petro usque ad Johannem XII. sive Annum CHristi 1321. ad Urbanum V. Post ea, quæ ex hoc Amalrico produxere *Spondanus*, qui eum ut fidelem & accuratum laudat tum alibi, tum ad Annum 1310. n. 4. *Baluzius*, qui Vitas Clementis V. & Johannis XXII. notis illustratas vulgavit in præclaro Opere de Papis Avenionensibus Tom. I. pag. 95. & 185. & *Leibnitius* de Gregorio V. & Clemente II. gente Saxonibus Tom. I. Scriptorum Brunsvicensium pag. 576. & 578. integrum denique opus vulgatum est a V. C. *Joanne Georgio Eccardo* Tom. II. Corporis Scriptorum medii ævi pag. 1641 - 1824. Lipsiæ 1723. in fol. Testatur Eccardus Amalricum, qui ab Innocentio III. diffusior esse in rebus ætati suæ propioribus incipit, opus hoc digessisse ordine litterarum Alphabeti, per capitula 1048. prælatam autem a se in editione hac sua ordinem temporum & successionem Paparum.

Alius AMALRICUS *de Bena*, Carnotensis, circa Annum CHristi 1204. de quo vide Bulæum Tom. III. Histor. Academiæ Paris. pag. 24. seq. & 48.

AMALRICUS *Rex Hierosol.* circa Annum CHristi 1258. eique suppar AMALRICUS *Patriarcha* Ecclesiæ Dominicæ Resurrectio

nis ab Anno 1157. ad 1180. quorum Epistolas ad Ludovicum Francorum Regem edidit Bongarsius in gestis DEI per Francos, Regis quidem Tom. I. pag. 1173. 1176. 1178. 1179. 1181. 1182. & Patriarchæ pag. 1180.

AMALRICUS ex Weissenburgensi ad montana Vosagi Monacho Benedictino Episcopus ab Anno 891. ad 893. Spirensis, quem inter alias laudes etiam Poëtam gravem vocat Gvilelmus Eysengreinius pag. 71. Catalogi, ex scriptis autem ejus memorat *Commentarios in Pentateuchum* & *in Pauli Epistolas*.

AMANDUS *Argentinensis* Episcopus interfuisse traditur Concilio Coloniensi An. 346. quod edidit Sirmondus Tomo I. Conciliorum Galliæ pag. 11. De dubia fide hujus Concilii monui Bibliothecæ Græcæ Tomo XI. pag. 371.

AMANDUS *de Castello* Canonicus Tornacensis, inde Prior Aquicinctinus, ac denique Abbas Marchionensis, scripsit *Epistolam de obitu Odonis*, *Episcopi Cameracensis*, defuncti circa Annum CHristi 1120. exstat in Belgica Christiana Arnoldi Raissii, edita Duaci 1634. 4. Vide Oudinum Tomo II. pag. 1014.

S. AMANDI Tungrensis, sive Trajectensis Episcopi, qui Anno 662. traditur obiisse, *Codicillum*, quo mandat corpus suum in Elno-

Elnonensi Monasterio, quod in Diœcesi Tornacensi fundaverat, sepeliri, nec inde evehi, publicavit Aubertus Miræus in fastis Belgicis, Bruxellæ 1622. 8. De hoc Amando Baronius ad Martyrolog. atque Acta Sanctorum 6. Februarii, & quæ infra in MILONE.

AMANEUS, Archiepiscopus in Gallia Auscitanus, sub quo promulgata in Synodo Nugarolensi An. 1303. Capitula XIX. & alia V. in Synodo Auscitana Capitula VI. in Tomis Conciliorum occurrunt.

AMATUS, Monachus Cassinensis, & incertæ sedis Episcopus clarus circa Annum 1080. Scripsit *Historiæ Nortmannorum libros VIII.* ad Desiderium Abbatem (postea An. 1087. Victorem III. Papam) MStos in Bibliotheca Cassinensi, teste Joanne Baptista Maro ad Petrum Diaconum de Scriptoribus Casinensibus cap. 20. ubi præterea hujus Amati memorantur *libri IV. de gestis Apostolorum Petri & Pauli*, scripti carmine, ad Gregorium VII. Papam ab Anno 1073. ad 1085. Et *de laude Gregorii VII. De duodecim lapidibus. De Civitate Cœlesti Hierusalem.*

AMBROSIUS *Autpertus*, minus recte aliis *Ansbertus*, Gallus, Monachus Benedictinus atque inde Abbas S. Vincentii ad fontes Vulturni fluvii in Samnio An. 777. & 778. quo diem obiit supremum. Vide

Acta Sanctorum, 19. Julii Tom. IV. p. 646. seq. & Mabillonium sæculo 3. Sanctor. Benedictin. Parte II. pag. 256. Scripsit, ut ipse in extremo operis testatur, * sub Desiderio Longobardorum Rege & sub Paulo I. Papa, & successori ejus A. C. 767. Stephano dicavit *libros X. commentariorum in Apocalypsin*, editos Coloniæ 1536. & in Bilbliotheca Patrum Coloniensi Tomo IX. & Lugdunensi Tomo XIII. pag. 403. *Vitam SS. Paldonis, Tatonis & Tasonis* fratrum & Monasterii S. Vincentii de Vulturno Abbatum, & *historicam de Monasterio suo relationem*, quæ exstat apud Ughellum Tomo VI. pag. 458 (edition. novæ pag. 369.) Mabillonium Sæc. 3. Benedict. pag. 423. & in Actis Sanctor XI. Januarii. Sed Commentaria *in Psalmos & in Canticum Canticorum* quæ Coloniæ atque alibi edita scribit Labbeus, alii ignorant. Nisi quod MS. in Cantica Canticorum in Bibliotheca Floriacensi exstare Oudinus testatur, certe edita esse non existimo, neque eorum apud Albericum mentio, ubi de hujus Ambrosii prolixa super Apocalypsin expositione. Meminit autem Trithemius cap. 287. de Scriptoribus Eccles. & lib. 2. cap. 106. illustr. Benedictin. ubi eidem Ambrosio Autperto quem An. 890. ait

* Confer Albericum Monachum trium fontium ad An. 767. pag. 102. seq.

ait floruisse, tribuit libros X. in Apocalypsin, & *in Psalterium*, *in Cantica Canticorum*, & *librum de cupiditate* (cujus notitiam videtur petiisse a Sigeberto cap. 91.) & *librum Epistolarum ad diversos*. Magna autem suspicio est à Sigeberto, Trithemio, Sixto Senensi aliisque, qui horum vestigiis insistunt, Ambrosium hunc confundi cum AUTPERTO *Abbate Cassinensi* ab Anno 834. ad 837. de quo Petrus Diaconus cap. 13. & ad eum Jo. Baptista Marus pag. 172. sq. vel cum alio etiam juniore hujus nominis. Ad Autbertum Cassinensem referunt *Sermonem in assumtionem Mariæ* inter Augustinianos de Sanctis, & in Combefisii Bibliotheca Concionatoria: *Sermonem de Purificatione B. Mariæ Virginis*, sive *de lectione Evangelii* Luc. II. 22. seq. ad calcem operum S. Ambrosii edit. Paris. 1642. 1665. &c. & in Veteri Homiliario, quem sub Alcuini nomine edidit Baluzius T. I. Misc. p. 382. tum *Sermonem in laudem S. Matthiæ Apostoli aliorumque Sanctorum*: & *de Nativitate Mariæ*, & *in festum omnium Sanctorum*, *Sermonem de cupiditate*, habentem Scripturarum testimonia octoginta, qui incipit: *Sanctorum Ecclesiam.* Sermonem *in dedicatione Ecclesiæ*. Orationem *contra septies septem vitia*. Homiliam *in Marci IX. 2. seq.* &c. Denique librum *de con-*

flictu vitiorum & virtutum inter S. Ambrosii & Augustini a) Opera sæpius editum.

AMBROSIUS b) Traversarius, natus non procul Florentia in opido Portici (*Pertico*) Romandiolæ, sive Flaminiæ An. 1376. discipulus Joannis Ferreti, Ravennatis: & Emanuelis Chrysoloræ Byzantini, postea Prior Eremi *Camaldulensis*, & ab Anno 1431. totius Ordinis Generalis, probitate & doctrina inclytus, cujus morte audita quæ, ut ait Arnoldus Wion Tomo I. Ligni Vitæ pag. 38. non sine veneni suspicione Anno 1439. Florentiæ 21. Octobris accidit, Eugenius IV. lacrimas continere non valens, identidem ingeminavit: *Ambrosi fili, quis te mihi eripuit, quis Ecclesiæ Lumen adeo intempestive extinxit?* Camaldulensem eremum ære describi curavit Joannes Mabillonius in itinere Italico pag. 100. ubi Ambrosium in Oratorio sine lapide & titulo sepultum jacere indignatur. Defunctum Oratione funebri prosecutus est discipulus ejus Pogius Florentinus teste Vossio de Historicis Latinis p. 556. quam tamen inter Orationes Pogii editas non reperio. Vitæ ejus narratione Augustinus

a) Tom. VI. edit. Amst. pag. 699.

b) Giornale de' Letterati d'Italia Tom. IX. pag. 197. Acta Eruditorum Tom. VIII. Supplementi pag. 455.

ſtinus Florentinus librum tertium ſive ultimum Hiſtoriarum ſuarum Camaldulenſium concluſit, editarum Florentiæ 1575. 4to. Aliam Edmundus Martene præfixit Tomo tertio Veterum Monumentorum, Pariſiis 1724. fol. in quo Clariſſimi Abbatis *Petri Canneti* c) prævertens propoſitum, præter *XX. libros Epiſtolarum* Ambroſii, & pag. 706. prologum Michaëlis Monachi ad Coſmum Medicem, Epiſtolis illis præmiſſas, exhibet etiam præfationes Ambroſii in Græca ſcripta Latine ab ipſo translata, ut in *Palladium de Vita S. Chryſoſtomi*, pag. 693. *Chryſoſtomi libros III. de Providentia* ad Stagirium pag. 695. & *adverſus vitæ Monaſticæ vituperatores* pag. 697. *Joannem Climacum* pag. 699. *S. Baſilium de vera virginitate* pag. 700. *S. Ephræmi VII. Homilias* pag. 702. & *Diogenem Laërtium* pag. 704. His deinde Epiſtolas quasdam virorum doctorum ad Ambroſium ſubjunxit pag. 707 - 728. & Ambroſii *Epiſtolam ad Bronium* JCtum de obitu Nicolai Florentini pag. 737. Vertit etiam Latine ſcripta *Dionyſii Areopagitæ* edita ſæpius poſt editionem Pariſ. 1498. *S. Athanaſium contra Gentes, Chryſoſtomi in Matthæum, & alia opuſcula diverſi argumenti, Sophronii & Joannis*

c) Giornale de' Letterati d' Italia Tom. IX. pag. 201.

nis Moschi pratum spirituale: Eusebium de tempore Resurrectionis CHRISTI. Vitam Gregorii Nazianzeni, Joannem Damascenum & *Andream Cretensem de dormitione B. Virginis,* & *Manuelis Calecæ libros IV. de erroribus Græcorum*, de quibus singulis dixi in Bibliotheca Græca suis locis, ut de Calecca Tomo X. pag. 421. Magnopere laudandum Ambrosii studium, licet rem acu in omnibus non tetigit, ut adeo loligo mera fuerit invidiæ, quam Philelfus, illi quantumvis amico, tam acerbe detrahens in Satyris suis & Epistolis prodere non dubitavit: atque si Jovium audimus, fuit Ambrosius hic *vir, quod raro evenit, sine oris tristitia sanctus, semper utique suavis, atque serenus: ita procul a livore contentioneque, ut cum Valle Poggium reconciliare conaretur, eos neque plane litteratos, neque Christianos videri diceret, qui inducta simultate, sacrosanctum litterarum decus probrosis libellis importune defœdarent.* Lambecius versionem *Sermonum XXI. Ephræmi Syri* ab Ambrosio translatorum in Cæsarea Bibliotheca MStam memorans Tom. I. pag. 119. de Biblioth. Vindob. vulgavit ejus Præfationem ad Cosmum Medicem, eandem, quam ex Martenii pag. 702. jam notavi.

Ex scriptis, quæ Ambrosius ipse composuit, primo loco laudandum ejus *Hodœporicon,*

ricon, ſive deſcriptio intineris ſui A. 1531. ſuſcepti luſtrandis emendandisque per Italiam Monachorum & Monialium Ordinis ſui moribus. Hanc Nicolaus Bartholinus Bargenſis acceptam a Magliabechio edidit Florentiæ 1678. 4. d) Inedita ſunt præter *Orationes*, quas habuit Eugenii IV. Orator in Concilio Baſileenſi Latine An. 1431. & Græce An. 1438. Ferrariæ, *Libri duo earum rerum, quas geſſit Abbas generalis Camaldulenſium: Vitam Eugeniæ Virginis, & Sanctorum Proti & Hyacinthi.* Nam *Chronicon Montis Caſſini* quod ei tribuunt plerique, non compoſuit ſed recognovit e) etiam tractatum *de Corpore CHriſti*, ſive ut Arnoldus Wion vocat, *de Sacramentis*, ſunt qui negant exſtare, ut Franciſcus Dionyſius Camuſatus f) notis ad Bibliothecam Alphonſi Ciacconii.

AMBROSIUS, Camaldulenſis Abbas, qui a noſtro diverſus & An. 1340. vixiſſe, apud Cangium ponitur, nullus fuit, ut ex ſerie Abbatum Camaldulenſium apud Arnoldum Wionum Tom. I. ligni Vitæ pag. 37. ſeq. apparet.

AMBRO-

d) Vigneul Marville Tom. II. pag. 126. Acta Eruditorum An. 1682. pag. 159.

e) Giornale de' Letterati d' Italia Tom. IX. pag. 198.

f) Bibliotheque raiſonnée Tome VII. pag. 112.

AMBROSII *Contareni*, Patricii Veneti Venetorumque ad Persiæ Regem Usuncassanum legati susceptum An. 1473. *Iter Persicum* quod e Persia An. 1477. redux in litteras misit, exstat inter scriptores rerum Persicarum editos Francof. 1601. fol. p. 487-512. Sed Contarenus scripserat Italica lingua, Latina versio auctorem habet Jacobum Geuderum ab Heroltzberga.

AMBROSIUS de Massaris de *Cora* sive *Coranus*, aliis *Coriolanus* Ord. eremitarum S. Augustini ab An. 1477. Generalis & Pœnitentiarius Xysti IV. diem obiit Romæ 1485. Ejus scripta *de vita & laudibus S. Augustini* & *in duplicem ejus regulam, defensoriumque ordinis Augustiniani* junctim prodiere Romæ 1481. fol. Alia a Philippo Elssio pag. 44. seq. encomiastici Augustiniani, Possevino aliisque memorata sunt nescio an edita: *Chronicon de Viris illustribus & scriptoribus sui Ordinis: Vita B. Christinæ Spoletanæ.* Liber *de laudibus Urbis Romæ, de inventione artium, In artem veterem. In librum posteriorum Analyticorum Aristotelis. Super tractatum de Sphæra. De idea. De regimine Reipublicæ. In primum Sententiarum. Sermonum* & *Orationum* duo Volumina. *De Veritate Fidei Christianæ. De ineffabili Verbo DEI. De essentia DEI. De circumcisione CHristi. De scientia*

entia & ſapientia CHriſti Domini. De Conceptione B. Virginis Mariæ. De proprietatibus Angelorum. De immortalitate animæ. De modo orandi. De dignitate Sacerdotii.

S. AMBROSIUS, anno ætatis quadrageſimo a tribunalibus a) raptus An. C. 374. ad *Epiſcopatum Mediolanenſem*, ſumma cum conſtantia ac fide ita geſſit usque ad Annum 398. b) ut ipſi Theodoſio Magno Imperatori hanc vocem expreſſerit, c) *Epiſcopum dignum nullum vidi quam Ambroſium.* Ita verum eſt, quod ait Plinius III. 9. Epiſt. *Fides in præſentia eos, quibus reſiſtit, offendit, deinde ab illis ipſis ſuſpicitur laudaturque.* Morti vicinus, ad amicos, *non ſic vixi*, inquit, *ut pudeat me inter vos vivere, ſed nec mori timeo, quia bonum Dominum habemus.* Quam ejus vocem jure merito vehementer laudavit Auguſtinus teſte Poſſidio in hujus Vita cap. 27. Memoria S. Ambroſii recolitur in Martyrologiis die IV. April. Scripta

a) Vide Tom. II. editionis Benedictinorum pag. 432.

b) Papebrochius Diſſertatione de Anno & Die mortis S. Ambroſii in Actis Sanctorum ante Tom. I. Aprilis p. XXXVIII. ſeqq.

c) Apud Theodoretum lib. V. Hiſtor. cap. 18. pag. 223. Ἀμβρόσιον οἶδα μόνος ἐπίσκοπον ἀξίως καλούμενον.

pta illius, in quibus pietas, doctrina, eloquentia pariter movent lectoris animum, docent atque oblectant, à Caveo & Oudino diligenter enumerantur, etiam a genuinis distinguuntur spuria, non pauca tanto supposita nomini, quibus addes *Acta Sanctorum Cantii, Cantiani & Cantianillæ* apud Surium 31. Maji. vide Acta Sanctorum Tom. VII. Maji pag. 327. Vitæ Scriptores atque Operum editiones recensui in Bibliotheca Latina lib. IV. cap. 3. neque habeo in præsenti, quæ ibi dictis adjungam, nisi quod editio novissima & luculentissima Benedictinorum Jac. Frichii & Nicolai Nurriti, in lucem data d) Paris. 1686. & 1691. fol. cum jam rarior esse e) cœpisset, novam, *Missuli* Ambrosiano auctam paravit laudatus Nurritus, quo immortuo operi An. 1724. 24. Martii, absolvendum illud datum est aliis ex erudito illo Ordine Monachis Benedictinis.

AMMONIUS *Anastasius*, Burdegalensis patria, Grammaticus Pictonicæ sive Pictavorum Civitatis, de quo Ausonius p. 169. seq. Jac. Tollii. Male novissima Ausonii editione in usum Delphini parata pag. 149. in

d) Acta Eruditorum 1688. pag. 64. & Tom. II. Supplem. pag. 209.

e) Memoires de Trevoux An. 1722. pag. 1128. An. 1724. pag 1719.

in duos dividit Ammonium & Anastasium.

AMMONIUS, apud Ptolemæum Lucensem & alios, vitiose pro *Aimoino*.

AMOENUS Poëta, infra PRUDENTIUS.

Magister de S. AMORE, cujus librum novum ad censuram oblatum sibi Clemens IV. Papa in Epistola An. 1266. data ita non putabat priore esse meliorem, ut monendum auctorem putaret ne occinendum ei esset illud Festi, Act. XXVI.24. *te multæ litteræ faciunt insanire*. Hic est *Guilelmus* ab opido natali apud Sequanos dictus *de S. Amore*, cujus librum priorem *de periculis novissimorum temporum*, Evangelio æterno, & mendicantibus Ordinibus, Minorum Prædicatorumque oppositum flammis tradiderat Alexander IV. de quo vide Raynaldum ad An. 1256. §. 19. seqq. Bulæum Tom. III. hist. Academiæ Paris. p. 310. seq. 334. 348. 640. seq. Jacobum Qvetif Tom. I. de scriptoribus Dominicanis pag. 335. & (qui hæreticum vocari Gvilelmum, ut fit a Bellarmino & aliis, neutiquam patitur) Natalem Alex. Tom. VII. hist. Eccl. pag. 93. edit. in fol. & Davidem Ancillon in Ancillonianis Tom. I. pag. 114. seqq. ubi etiam de libro Bonaventuræ & Thomæ Aquinatis, quos Gvilelmo opposuere. Liber Gvilelmi una cum pluribus ejusdem argumenti exstat in Eduardi Brownii Tomo

P

mo secundo Fasciculi rerum expetendarum & fugiendarum, Londini 1690. fol. Nova prioris libri repastinatio est, quam An. 1266. ad Clementem IV. misit, titulumque ei imposuit *Collectiones Catholicas & Canonicas* contra pericula imminentia Ecclesiæ Universali per Hypocritas, Pseudo-Prædicatores & penetrantes domos & otiosos & curiosos & gyrovagos. Adde Bulæum Tomo III. pag. 382. Hic liber cum priore lucem vidit Constantiæ ad Rhenum, sive, ut recte Caveus, Parisiis 1632. 4to, additis etiam aliis Gvilelmi hujus lucubrationibus: *Commentario in Psalmum primum. Concione de Publicano & Pharisæo. Quæstione unica de valido mendicante. Casu & articulis, super quibus accusatus est a Fratribus Prædicatoribus. Tabula de signis, per quæ Pseudo-Prædicatores discerni possint a veris.* Et *Sermone in die SS. Apostolorum Jacobi & Philippi.* Præmittitur * editoris Epistola de libris & doctrina Magistri Gvilelmi de S. Amore.

AMPHIBALUS Iscanus natus in Cambria, vir eruditus, tempore Maximiani Herculii Confessor & Propagator Christianæ Religionis, & alter junior *Amphibolus Simeonus* patria Ventanus, Venta urbe Australi Britan-

* Johannis fortasse Cordesii, vide Grotii ad eum Epist. 318. & 329.

Britanniæ, clarus medio Sæculo sexto, debitis laubibus a Lelando cap. 14. & 29. celebrantur, sed qui neutrius scripta memorat. Itaque miror unde Amphibalo seniori hæc apud Pitseum scripta pag. 81. tribuuntur: *Ad instituendam vitam Christianam* librum, & alterum *contra errores gentilium*, (Baleo Centur. I. cap. 33. *contra Druidum errores*) & *Homilias super Evangelia.*

AMOLO, (apud alios *Amulo*, *Amulus*, sive *Amularius*, Trithemio cap. 273. aliisque *Hamulus*) qui in Episcopatu Lugdunensi successit Agobardo ab Anno 841. ad 852. Vide Cointium Tom. VIII. pag. 650. & Dominicum de Colonia Historiæ Litterariæ Lugdunensis, Gallica lingua nuper editæ Tom. II. pag. 127. seq. Ejus librum *adversus Judæos* Trithemio laudatum, qui incipit: *Detestanda Judæorum*, ad Carolum Regem, Lotharii Fratrem, sub *RABANI* nomine edidit Petrus Franciscus Chiffletius S. J. Divione 1654. 4. a) una cum Confessione Fidei, de qua supra in *Alcuino*, fragmentis ex S. *Fulgentii* X. libris contra Fabianum & libro de Incarnatione, & Anonymo de damnatione multiplici Berengarii, Divione 1656. 4. b) In

P 2 Chifle-

a) D. Thomas Ittigius de Bibliothecis Patrum pag. 683.

b) Idem pag. 397. seq.

Chifletii Codice liber ille adversus Judæos tribuebatur *HRATGANO*, Monacho S. Mariæ de Fontaneto Ordinis Cisterciensis. Alia Amulonis scripta apud Caveum diligenter recensita, cum Agobardo edidit Baluzius Parisiis 1666. 8. unde repetuntur in Bibliotheca Patrum Lugdun. Tom. XIV. pag. 329. seqq. *Epistolam ad Gothescbalcum* cum duobus *de Prædestinatione* opusculis primus vulgaverat Sirmondus Parisiis 1649. 8. in cujus etiam Operibus hæc obvia sunt Tom. II. pag. 1135. & cum notis in Gilberti Maugvini Sylloge Veterum Auctorum, qui Sæculo nono de Prædestinatione & Gratia scripsere, Paris. 1652. 4. Tomo secundo pag. 195.

ANACLETUS Papa. vide, CLETUS.

ANASTASIUS I. Episcopus Romanus ab Anno 398. ad 401. de quo Henschenius ad 27. Aprilis Tom. III. pag. 491. seqq. Ludovicus Jacobus a S. Carolo in Bibliotheca Pontificia pag. 15. seq. & Tillemontius Tom. XII. Memor. Ex Epistolis tribus, quæ sub ejus nomine in Conciliorum Tomis leguntur, genuina est illa *ad Joannem Hierosol.* quam habes etiam inter Hieronymi Epistolas, & Joannis Garnerii notis illustratam Tom. I. Operum Marii Mercatoris pag. 109. seq. De suppositis ei Epistolis David Blondellus in Pseudo-Isidoro pag. 557. seq.

ANA-

ANASTASIUS II. Episcopus Romanus ab Anno 496. ad 498. cujus fragmenta Epistolæ ad Urſicinum dat Baluzius in nova collectione Conciliorum pag. 1457. & Harduinus Tom. II. Conciliorum pag. 951. apud quem pag. 947. etiam legitur Epistola Anastasii Papæ *ad Anastasium* Imperatorem. Nam alteram *ad Clodoveum*, Francorum Regem, qua ei Christianam fidem exordio Pontificatus sui susceptam gratulatus est, omisit. Eam dedere Dacherius Tomo V. Spicilegii pag. 582. (editionis novæ Tom. III. pag. 304.) & Labbeus Tomo IV. Conciliorum pag. 1282. Carolus le Cointe Tom. I. Annal. Ecclesiast. Francorum &c. *Libros de Trinitate*, & alios, quos Platina e Gvilelmo Bibliothecario commemorat, nemo hactenus in lucem protulit.

ANASTASIUS III. Episcopus Romanus ab Anno 912. ad 914. cujus Epitaphium habet Baronius ad Annum 912. 1. *Vatis Anastasii requiescunt membra sepulchro* &c.

ANASTASIUS IV. Episcopus Romanus Anno 1153. & 1154. cujus Epistolæ IX. in Conciliis Labbei Tomo X. pag. 1132. & decima ad Episcopos & Abbates Provinciæ Burdegalensis (quam Baluzius ad Petrum Marcam de concordia sacerdotii & imperii vulgaverat) pag. 1851. Eædem Episto-

læ decem apud Harduinum Tomo VI. Parte II. pag. 1323. qui alias duas, alteram ad Archiepiſopum Bracarenſem, & alteram ad Hyacinthum Cardinalem quærere juſſit apud Odoricum Raynaldum ad An. MCCXXXIX. num. 54. ſeq. ubi male in margine Raynaldi notatur Anaſtaſius II. pro IV.

Ammonius ANASTASIUS. ſupra, AMMONIUS.

ANASTASIUS, *Bibliothecarius* Romanus, Abbas & Presbyter, imo *Presbyter Cardinis*, ſive *Cardinalis* ab An. 848. clarus temporibus Nicolai I. qui ab Anno 858. Hadriani II. qui ab Anno 867. & Joannis VIII. qui ab Anno 858. ad 882. Pontificatum geſſit, & fortaſſe etiam ſecutorum temporibus. Multa ex Græcis Latine vertit *rudiore plerumque ſtylo & ſemibarbaro, quanquam*, ut Combefiſius in Bibliotheca Concionatoria recte judicat, *nec ipſo inutili, pleriſque in mediis illius ævi Auctoribus Græcis nobis futuris perobſcuris, niſi lucem ille ſcientia quam ſermone peritior, vel ita nobis reddens affudiſſet.* Habemus vero ex Anaſtaſii verſione: 1) *Chronologiam Nicephori Conſtantinopolitani*, qui A. 828. diem obiit, eique ſubjunctam ſtichometriam librorum ſacrorum. 2) *Hiſtoriam Eccleſiaſticam*, quæ inter Scriptores Hiſtoriæ Byzantinæ prodiit, ex eodem

eodem Nicephoro, Georgio Syncello & Theophane Confeſſore circa Annum 872. contractam. 3) *Acta Synodi ſextæ* Conſtantinopoli in Trullo habitæ Anno 680. 4) *Acta Synodi ſeptimæ,* ſive Synodi Nicænæ II. An. 787. 5) *Acta Synodi octavæ* Conſtantinopoli An. 869. cui ipſe interfuit. 6) Collectanea ad Controverſiam & Hiſtoriam *Monothelitarum* ſpectantia, a Sirmondo edita, atque Combefiſio, & obvia etiam Tom. XII. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſ. De quibus ſingulis dixi Tomo IX. Bibliothecæ Græcæ pag. 337. ſeq. de Chronologia etiam Tom. VI. pag. 153. *Paſſio* 10000. *Martyrum* ſub Adriano & Antonino Pio exſtat in Actis Sanctorum 22. Junii Tom. IV. pag. 182. *Vita Joannis Eleemoſynarii* Patriarchæ Alex. apud Roſweidum lib. I. de Vitis Patrum, & in iisdem Sanctorum Actis 23. Januarii. *Paſſio S. Demetrii* Martyris apud Joannem Mabillonium Tom. I. Analect. pag. 65. & editionis novæ pag. 172. Encomium *S. Bartholomæi* Apoſtoli ex Græco Theodori Studitæ, in Dacherii Spicilegio Tom. III. & editionis novæ Tomo II. pag. 123. atque in Combefiſii Bibliotheca Concionatoria Tomo VII. Epiſtola ad Carolum Calvum præfixa *ſcholiis S. Maximi & Johannis Scythopolitani in Dionyſium* Areopag. ab Anaſtaſio verſis, edita ab Uſſerio in Epiſtolis Hi-

bernicis pag. 45. Epiſtola ad eundem Carolum præmiſſa *Vitæ Dionyſii* ſcriptæ a *Methodio*, apud Surium ad 8. Octobris, & Petrum Franciſcum Chifletium de uno Dionyſio, alioſque. De vita illa ab Anaſtaſio verſa vide Mabillonium Tom. I. Analect. pag. 59. ſeq. & novæ editionis pag. 212. ubi Hincmari de eadem ad Carolum Imperatorem litteras exhibet. Idem Mabillonius Tomo I. Muſei Italici pag. 80. ſeq. vulgavit Anaſtaſii prologos in verſas a ſe *Paſſionem* 1480. *Martyrum* in Palæſtina ſub Choſroë (de quibus Acta Sanctorum 22 Junii Tom. IV. pag. 188.) *Miracula S. Baſilii Cæſareenſis. Paſſionem SS. Cypri & Johannis.* Et *Vitam S. Donati Epiſcopi apud Euricon in Syria.* Tribuitur illi etiam verſio *Hiſtoriæ de Joſaphat & Barlaam* inter Joannis Damaſceni Opera, *Epiſtolæ S. Cyrilli Alex. ad Gennadium*, Vitæ *Petri Alexandrini*, Paſſionis *S. Agathii*, ſociorumque ejus: & narrationis *Miraculi Berytenſis* de imagine CHriſti a Judæis transfixa An. 765.

Præterea ipſe ſcripſiſſe traditur Anaſtaſius *Vitas Pontificum* a) a Petro usque ad Nico-

a) Neutiquam omnium, ſed paucorum quorundam fortaſſe a Gregorio IV. ad Nicolaum I. quibus vicinus vixit auctorem poſſe eſſe Anaſtaſium, non ſine cauſa monent eruditi. Vide

Nicolaum I. quas cum *Gvilelmo Bibliothecario* de vita Hadriani II. & Stephani VI. sub Anastasii nomine primus ex *Marci Velseri* Bibliotheca vulgavit *Joannes Busæus*, Moguntiæ 1602. 4. Deinde *Carolus Annibal Fabrottus* cum Historia Anastasii Ecclesiastica, Parisiis 1649. fol. inter Scriptores Historiæ Byzantinæ, quos novissime Venetis typis recusos constat. *Antonii Dadini Alteserræ* notæ & observationes excusæ separatim, Parisiis 1680. 4. Post Busæum & Fabrottum, splendidam hujus libri Pontificalis editionem auspiciis CLEMENTIS XI. Papæ curare cœperunt doctissimi Viri *Franciscus Blanchinus* & *Joannes Vignolius* notis & observationibus illustratam, b) Romæ 1718. 1724. 1728. fol. neque tertio hoc Tomo opus absolvitur, qui in Gregorio M. jam desinit. Totum vero luculenter recensitum exstat novo ejusdem *Vignolii*, c) Romæ 1724. forma quarta majore, atque sub idem fere tempus Clarissimi

P 5

de præ cæteris Friderici Spanhemii Opera Tom. II. pag. 649. seq. & quæ collegit Oudinus Tom. II. pag. 258. seqq.

b) Giornale de' Letterati d' Italia Tom. XXXI. pag. 441. seq. Acta Eruditorum An. 1719. pag. 425. Anno 1725. pag. 153. Anno 1731. pag. 149.

c) Acta Eruditorum An. 1727. pag. 52. Journal des Scavans An. 1726. Jun. pag. 278. Memoires de Trevoux A. 1727. pag. 89.

rissimi *Muratorii* studio in Tomo tertio rerum Italicarum, Mediolani 1723. fol. addita d) etiam aliorum auctorum veterum continuatione de Vitis Pontificum a Leone IX. ad Joannem XXII.

Chronicon breve *Cassinense* in Anno CHristi 857. desinens, quod Anastasio tribuitur, edidit laudatus Muratorius Tomo secundo magnæ illius atque Italis honori semper futuræ collectionis Tom. II. p. 249. sed Anastasium auctorem esse vix ac ne vix quidem sibi persvadet.

Epistola ad Adonem Archiepiscopum Viennensem, atque altera *de obitu Nicolai I. Papæ & electione Papæ Hadriani II.* & tertia *ad Hincmarum* leguntur in Tomis Concilior. Regia XXXIII. Labbei VIII. Harduini V. & Veneta Coleti X.

Martini I. Papæ *Epistolas* XIV. XV. XVI. XVII. & XVIII. versas ab Anastasio exhibet & præfationem ejus ad Martinum Narniensem Episcopum memorat Binius Tom. II. Concilior. edit. 1618. atque inde alii.

ANA-

d) Vide conspectum meum thesauri Litterarii Italiæ pag. 27. seq. & Acta Eruditorum Anno 1724. pag. 377. seq. ubi etiam de *Petri Boërii* Episcopi circa An. C. 1380. Urbevetani notis in Anastasium MSS.

ANASTASIUS, Monachus *Cassinensis*, (Petro Diacono ignotus) Bibliothecarius Stephani II. vel IIII. sæculo octavo declinante, cui tribuunt historiam an fabulam de translatione partis reliquiarum *S. Benedicti* & sororis ejus *Scholasticæ*, quam MS. habuit Arnoldus Wion.

ANASTASIUS, *Presbyter* & Aprocrisiarius Romæ circa A. C. 665. cujus *Epistola ad Theodosium Presbyterum Gangrensem* exstat ex Anastasii Bibliothecarii versione in hujus Collectaneis ad controversiam Monotheletarum spectantibus quæ edidit Sirmondus Paris. 1720. 8. recusa Parisiis & novissime Venetiis in Tomo tertio Sirmondi Operum pag. 573. & ante Tomum primum Operum S. Maximi Combefisiani P. LXVII. & Tom. XII. Bibl. Patrum Lugd. pag. 858.

ANATOLIUS Alexandrinus, Laodicensis Episcopus, quem sub Probo & Caro floruisse Hieronymus cap. 37. Catalogi testatur, Græce non Latine scripsit, sed *Canonem* ejus *Paschalem* ex veteri Latina Rufini versione vulgavit notisque illustravit Ægidius Bucherius in doctrina temporum Antwerp. 1634. fol. pag. 439-449.

Petrus-ANCHARANUS, sive de Ancharano JCtus qui Bononiæ docuit diemque obiit An. 1410. De illius scriptis Warthius ad

Ca-

Caveum & Oudinus Tomo III. pag. 1239. sequ.

ANCILLARIUS MS. in Bibliotheca Qvedlimburgensi, Collectanea ex SS. Patribus de Virtutibus & Vitiis Monialium, distincta capitibus LXXVIII. vide Tobiæ Eckardi notitiam Codicum MSS. Qvedlimb. editam 1723. pag. 38.

ANDODENUS, ANDOENUS, vide AUDOENUS.

ANDOINUS *de Rocca* Burgundus, Abbas Cluniacensis, Cardinalis, qui An. 1369. Viterbii diem obiit. Hujus sermones plures in solennibus festis habitos laudat Eysengreinius pag. 144. b. Catalogi.

ANDREAS *Agnellus*. supra, AGNELLUS. Liber ejus *de bello Totilæ*, quem memorat Rubeus, nusquam exstat, quod sciam.

Joannes ANDREAS, Nicolai Cusani contubernalis, * & ex Secretario Bibliothecæ Vaticanæ Episcopus *Aleriensis* in Corsica Insula, ab Anno 1468. usque ad 1493. quo diem obiit supremum. Hic est ille, qui post repertam in Germania & Italiæ feliciter illatam Typographiam, primas Romanas editiones Bibliorum Latinorum, Auctorumque Classicorum Ciceronis, Livii, Cæsaris, Plinii majoris, Quintiliani, Gellii,

* Ughellus Tomo III. Italiæ Sacræ pag. 504. seq. editionis novæ.

lii, Apuleji, Poëtarumque Virgilii, Ovidii, Lucani, Silii, Christianorum etiam Scriptorum Lactantii, Augustini, Hieronymi egregie promovit, recensuitque, & emendavit, cum Joanne Antonio Campano, Theodoro Gaza, paucisque quibusdam aliis. Gazæ & Andreæ gratias conceptissimas communi Studiosorum nomine pro opera hac in emendandis Latinis Scriptoribus posita agit Franciscus Philelphus lib. XXXI. Epistola 61. data An. 1470. & lib. XXXII. Epist. 16.

ANDREAS *Arelatensis*, cujus *libri tres de origine & gestis Francorum* lecti a Cangio in Bibliothecæ Puteanæ Codice 1138. fuere etiam in Bibliotheca Alexandri Petavii, ex qua pervenere in Thesaurum librarium Reginæ Sveciæ Christinæ, atque inde in Vaticanum. Confer Jacobum le Long num. 6446. & 7032. Videntur autem iidem esse libri III. quos sub *Andreæ Marcianensis* nomine, Monachi Flandri & Prioris Ordinis Benedictini An. 1194. defuncti, ad Petrum I. Episcopum ab An. 1180. ad 1203. Atrebatensem, scriptos eodem titulo & MStos exstare Tornaci aliisque in locis testatur Sanderus: Raphaël vero de Beauchamp Religiosus ejusdem Marcianensis Cœnobii edidit Duaci 1633. 4to, 2. Volum. sub titulo: *Synopseos Historiæ Franco-Merovingicæ*, sive Historiæ suc-

cinctæ

cinctæ de gestis & successione Regum Francorum, qui Merovingici dicti ex Sigeberto, Anselmo Gemblacensi &c. una cum editoris prolegomenis, appendicibus, notationibus & paralipomenis.

ANDREAS Aulæ Regiæ Francorum Capellanus circa A. 1170. cujus *Amatoria* lucem viderunt Dortmundi, sive Tremoniæ, in octavo ordine, exemplis quibusdam Annum 1610. aliis, ut fit, diversum & 1614. præferentibus.

ANDREAS *Bambergensis*. Vide infra, *Andreas S. Michaëlis*.

ANDREAS *Barbatius* Siculus JCtus, Bononiæ docuit & Ferrariæ *Monarcha Legum* ac *Lucerna Juris*, circa Annum CHristi 1460. scripsit *in Decretales*, variaque *Consilia*, & juvenis admodum *de Cardinalibus eorumque præstantia*, *& de Legatis a latere*, Tractatus in Oceano Juris obvios Tom. XIII. De cæteris Warthonum vide ad Caveum. Sed cave ei credas Conciliorum Volumina IV. ab hoc Barbatico digesta esse, vel lucem vidisse Venet. 1516.

ANDREAS *Bilius* Mediolanensis, Augustinianus, qui An. 1434. Concilio Florentino interfuit, præter scripta Grammatici, Rhetorici, Logici, Physici, Ethicique argumenti atque in Aristotelem, cujus etiam libros Physicorum & de Anima Latine trans-

transtulit, quæ apud Philippum Elſſium pag. 51. ſeq. poſſunt videri, ſcripſit *Hiſtoriæ Mediolanenſis & Lombardicæ* libros IX. ab Anno 1402. ad 1431. editos primum a laudatiſſimo Muratorio Tomo XIX. Scriptorum Italiæ Mediolan. 1731. fol. tum inedita longe plura *querelas Pacis, De Pace cum Philippo Duce Mediolan. componenda* ad Alphonſum Regem Arragonum: Laudationem funebrem *Joannis Galeazii,* Vice-Comitis, Ducis Mediolan. *Orationem militarem,* & aliam *de S. Auguſtini laudibus. De ſuſcipienda in Bohemos expeditione: Libros II. de concordia & meritis Ordinum* ſuper generali indulto *Alexandri V. De Ordinis Auguſtiniani forma & propagatione* ad fratrem Ludovicum. *De diſciplina Ordinis: De inſtitutione diſcipulorum* ex doctrina *Bernhardi de Senis,* Ordinis Minorum. *Admonitionem ad Manfredum Vercellenſem,* Ordinis Prædicatorum, libris II. *Paniſcholaria* * *ad Alphonſum, Arragonum Regem,* pro Martino V. adverſus Clementem Anti-Papam. *De pace ac victoria Romanæ Eccleſiæ* ad Nicolaum Cardinalem. Commentarios hiſtoricos *de detrimento fidei Orientis* ſive *de origine Turcarum.* Sermonem

* Paniſcolam Imperii ſedem Clemens Anti-Papa ſibi delegerat. Vide Acta Eruditorum Anno 1733. pag. 343.

monem *de concessione & translatione B. Monicæ*, Matris S. Augustini recitatum a Martino Pontifice. Confer Acta Sanctor. ad 4. Maji. Ad Barcinonenses *de litera H in nomine IHS. De amore & magnitudine Crucis. Hexaëmeron*, sive de Mundo diebus sex condito. *Expositionem in quatuor Evangelia. In Evangelia Quadragesimæ. In primum Sententiarum &c.*

ANDREAS *Bordus*, Anglus, ex Carthusiano Medicus defunctus Wintoniæ An. 1545. Inter alia adversus Sacerdotes castitatis votum acriter scripsisse, & Prognosticorum & de judiciis urinarum librum, Promtuariumque Physices, edidisse traditur a Pitseo pag. 736.

ANDREAS *Boucher*, sive *Carnificis*, Ordin. Prædicat. Prior Duacensis circa An. 1483. scripsit *rationes contra transsubstantiationem corporis S. Joannis Evangelistæ in corpus CHristi, quam Bovetus* * *& Franciscus Marojus* (ita legendum esse, non *Maironis* ut habet Sanderus, notatum Jacobo Qvetif Tom. I. pag. 866.) *factam volebant per verba CHristi in Cruce pendentis* Joh. XIX. 26. Mulier, ecce filius tuus. Contra eundem monstrosum errorem scripsit Nicolaus Eymericus & Dominicus de Dominicis. Vide Nic. Antonii Bibliothecam vete-

* al. *Nicolaus Bonetus.*

veterem Hispanam lib. IX. cap. 7. §. 390. Tom. II. pag. 125.

ANDREAS ex *Craynensi*, sive *Carnensi* (in Carinthia) Archiepiscopo R. E. *Cardinalis*, ad Concilium provocans, Pontificum Romanorum auctoritatem variis scriptis ausus est oppugnare. Scripta Warthonus recenset ad Caveum, ut a Petro Numagen Secretario Andreæ collecta sunt, editaque a Joanne Henrico Hottingero T. XV. Histor. Ecclesiast. pag. 355 - 605. Tiguri 1654. 8.

ANDREAS *de Caroloco*, Ordinis Prædicatorum. *Sermones quinque* Parisiis An. 1273. habiti recensentur a Jacobo Qvetif Tom. I. pag. 266.

ANDREAS *Ciaffi* Pisanus, JCtus medio Sæculo XV. cujus Tractatus *de Gerundiorum usu in Jure*, exstat in Oceano Juris, sive Tractatu Tractatuum Tom. XVIII. p. 273. 274. Vide Marcum Mantuam in Epitome Virorum illustrium pag. 439.

ANDREAS *Dandulus* ab Anno CHristi 1343. Venetorum Dux, cujus *Chronicon Venetum* a Pontificatu S. Marci Evangelistæ ad Annum CHRISTI usque 1280. atque inde ex ejus Historiæ Compendio deductum ad Annum 1342. cum continuatione *Raphaini Caresini* ad Annum 1388. ex duobus MStis Bibliothecæ Estensis, atque Ambrosiano, diplomatibus ineditis aucto

Q per

per Joannem Vincentium Pinellum, & annotationibus e *Johannis Bembi* Chronico ab Anno 1383. ad 1410. vulgavit celeberrimus Muratorius Tomo XII. Scriptorum Italiæ, Mediolan. 1728. fol. Adde Acta Eruditorum A. 1729. p. 290.

ANDREAS *Dei*, cujus Historiam Senensem ab Anno 1186. ad 1328. edidit Tomo XV. clarissimus Muratorius, uti ejus continuatores eodem Tomo XV. & Tomo XIX. Italice scripsit, non Latine.

ANDREAS *de Fabriano* Italus, Augustinianus, Philippo Elssio pag. 53. *Theologus & Philosophus Platonicus* audit, nulla tamen ejus scripta commemoranti.

ANDREAS *Dominicus Floccus.* Vide infra, FLOCCUS.

ANDREAS, Monachus & Prior *Fontebraldensis*, sive in Abbatia Fontis Ebraldi in Dioecesi Pictaviensi, scripsit *de morte Roberti de Arbrisselo*, quæ incidit in annum 1117. Edita est hæc lucubratio cum vita ejusdem Roberti (scripta a Balderico Dolensi Episcopo, defuncto Anno 1130.) in Actis Sanctorum 25. Februarii & separato Volumine, Flexiæ 1641. 4. & Rothomagi 1668. 8. ut Gallicas versiones aliaque a Jacobo le Long in Bibliotheca Gallicorum Historicorum num. 6012. seq. pag. 279. seq. erudite notata omittam. De Roberto illo præter Godofredum Viadocinensem Epist.

Epist. Tom. III. Operum Sirmondi pag. 833. consulenda Marbodei Rhedonensis Epistola VI. p. 1404. sq. Præfatio editoris ad Tomum tertium Sirmondi Operum, Andreas du Chesne notis ad Bibliothecam Cluniacensem pag. 129. Bælii Lexicon in *Fontevraud* &c.

ANDREAS de Escobar, Ordinis Benedictini, *Hispanus*, Episcopus Megarensis, deinde Civitatensis, hinc Ajacensis, idemque, ut quibusdam placet, Cardinalis, de quo Trithemius II. 136. illustrium Benedictinorum. Ex ejus scriptis Nicolaus Antonius Tomo II. Bibliothecæ veteris Hispanæ pag. 155. memorat ejus Tractatum *contra quinquaginta errores Græcorum*, compositum Bononiæ Anno 1437. & MStum in Bibliotheca Vaticana: *Gubernaculum Conciliorum* scriptum Anno 1431. Tractatum *de decimis* obvium in Tomo XV. Oceani Juris Parte II. p. 142. *Lumen Confessorum. Chronicam recollectionem XXIV. Schismatum* ab Anno CHristi 354. ad 1407.

ANDREAS *Hoppenrodius*, Pastor in Herstedt in Comitatu Saxoniæ Mansfeldensi. Ejus *Annales Gernrodenses* a fundatione Abbatiæ per Geronem Saxoniæ Ducem A. 941. usque ad Annum 1570. in Tomo secundo rerum Germanicarum Henrici Meibomii Tomo II. pag. 381 - 465. cum subjunctis

ejusdem Meibomii Obſervationibus, ſive Supplemento ad pag. 476.

ANDREAS HORNUS Anglus, JCtus ſub Eduardo II. circa Annum 1320. Hujus *Chronicon Claudioceſtriæ*, ſive Gloceſtriæ memorat Pitſeus pag. 823. & Baleus Centur. XII. pag. 87. ex Gvilelmi Botoneri, ſive Buttoneri Antiquitatibus Anglicanis. Omitto Andreæ hujus *Summam*, ſive *Speculum Juſtitiariorum*, quod Gallice Londini 1642. & Anglice 1646. 8vo, editum Thomas Warthonus notat auctario ad Caveum, ubi ex eodem refert teſtimonium de Apocryphis libris removendis a Canone, Tobia, Judith, Maccabæis & Eccleſiaſtico.

ANDREAS II. *Hungariæ* Rex ab An. 1205. ad 1235. Ejus *Epiſtola ad Innocentium III.* Papam, in Bongarſii geſtis DEI per Francos Tom. I. pag. 1194. & *ad Honorium III.* pag. 1192. alia *ad Gregorium Papam IX.* in Dacherii Spicilegio Tom. XII. pag. 554. & Tomo III. editionis novæ pag. 610.

Jacobus de S. ANDREA Ordinis Prædicator. circa Annum 1370. *Alphabetum Etymologiarum ex Iſidoro Hiſp.* ad Gregorium XI. MS. in Bibl. Bodlej.

Joannes ANDREAS. vide ſupra, *Andreas Alerienſis.*

Joan-

Joannes ANDREÆ, Jus Pontificium A. 1330. docuit Patavii, deinde Pisis, ac denique Bononiæ, ubi diem obiit An. 1348. *Archi-Doctor Decretorum* in Epitaphio filiæ appellatus. De scriptis ejus plagiisque vide Gvidonem Pancirollum lib. 3. de claris Legum Interpretibus cap. 19.

ANDREAS *JCtus* circa An. 1200. Venetiis, de quo Innocentius Papa tertius lib. I. Epist. 387. Alii hoc nomine JCti, de quibus supra, *Barbacia*, *Ciaffi*, *Hornus*; & *Joannes*.

ANDREAS *Leucander*, sive *Whitemanne*, aliis vitiose *Lernander*, redux Hierosolymis factus, Abbas Rameseganus, sive Ramesiensis, apud Girvios in Anglia scripsit circa Annum 1020. *Vitam Ivonis* Persæ Episcopi, ex quo deinde Gotcelinus Bertinianus, teste Lelando cap. 127. Pitseus *Johannem* pro Ivone appellat, & scriptum etiam *de Hierosolymitana sua peregrinatione* ei tribuit pag. 183.

ANDREAS *de Longiumello*, Ord. Præd. qui An. 1249. a Ludovico sancto, Francorum Rege missus est ad Chamum Tartarorum, & An. 1247. ab Innocentio IV. ad Catholicos seu primates Orientales Jacobitarum Nestorianorumque. Vide Jacobum Qvetif Tom. I. pag. 140. seq. ubi *Epistolam ejus ad Regem Ludovicum* memorat.

ANDREAS, Archiepiſcopus *Lundenſis*, Sünonis, ſive Svenonis ſucceſſor, diem obiit An. 1228. Huic hiſtoriam ſuam Danicam dicavit Saxo Grammaticus, inter alia teſtatus eum *mirificum reverendorum dogmatum opus* eſſe complexum. Ex ejus *Hexaëmero*, quod verſibus ſcripſit hexametris, nonnulla affert Chronicon Danicum editum ab Arna Magnæo p. 90. Stephanus Joh. Stephanius in notis ad Saxonem pag. 11. *Hexaëmeron ſcripſit Andreas Carmine Heroico, opus continens explicationem præcipuorum locorum doctrinæ cæleſtis, ſed inprimis agens de creatione Mundi, & Operibus ſex dierum, ad imitationem ſanctiſſimi Patris* Ambroſii, *qui ejusdem argumenti libros VI. conſcripſit. Ejus MS. in membrana exemplar non ita pridem ſuppeditavit mihi illuſtris & generoſus Heros Dominus* Chriſtophorus Ulfeldius de Svenſtrup, *Eques Auratus &c. Certe luce publica digniſſimum eſt poëmation, ut documento ſit, illud etiam ſæculum doctos homines habuiſſe, hasque aquilonares regiones &c. Meminit ejusdem Operis Nobiliſſimus Vir* Arnoldus Huitfeldus, *Regni Danici quondam Cancellarius Magnificus deque patria noſtra univerſa præclare meritus, in præfatione quam Legibus Provincialibus terræ Scaniæ a ſe editis præfixit.* In hac etiam Hexaëmeri illius editionem pro-

promisit, qui *Leges Scanicas* ex Danico per hunc Andream Latine versas vulgavit Hafniæ 1590. 4. *Jus Seelandicum* libris XVII. Ejusdem poëma *de VII. Ecclesiæ sacramentis* in æde Cathedrali Lundensi MS. memorat Jo. Mollerus ὁ μακαρίτης in hypomnematis ad Albertum Bartholinum de scriptis Danorum pag. 163. ubi plura de hoc Andrea, Lector harum rerum curiosus reperiet.

ANDREAS, *de Luxemburgo*, Imperatoria stirpe progenitus * Episcopus ab A. 1390. Cameracensis, atque inde R. E. Cardinalis, defunctus An. 1396. Ejus *testamentum* obvium in Dacherii spicilegio Tomo IX. pag. 294. & Tomo III. editionis novæ pag. 755.

ANDREAS *Marchianensis*, sive *Marcianensis*. vide supra, *Arelatensis*.

ANDREAS *de Marinis*, Cremonensis (licet titulus per errorem habeat Veronensem.) Hujus *Epistola* parænetica ad *Rupertum* Regem Romanorum scripta circa A. 1403. cum ille expeditionem pararet in Italiam adversus Galeatium Mediolanensem. Exstat Tomo I. anecdotorum Edmundi Martene T. I. p. 1696-1700.

* Sammarthan. Tomo I. Galliæ Christianæ pag. 243.

ANDREAS Monasterii *S. Michaëlis*, prope Bambergam, Abbatis Ordin. S. Benedicti, circa An. 1489. Scripsit *de Vita S. Ottonis* An. C. 1138. defuncti Pomeranorum Apostoli, Episcopi Bambergensis, *libros IV.* ad Benedictum Episcopum Caminensem. Edidit Jac. Gretserus S. J. in Divis Bambergensibus, Ingolstad. 1611. 4. atque inde ex meliori Codice Valerius Jaschius Pomeranus, Colbergæ 1681. 4to. Vide Acta Eruditor. An. 1682. pag. 279. Hinc Joannes Petrus Ludewig in scriptoribus rerum Bambergensium Tom. I. p. 393. Hic Andreas quatuor ante se scriptores de vita S. Ottonis memorat, *Sefridum*, *Tiemonem*, *Ebbonem* ex ore *Udalrici* Sacerdotis S. Ægidii edoctum, & *Herbordum*. Ex his *Sefridus* & *Tiemon* videntur superesse in illis libris tribus Anonymi de vita Ottonis, quos ab H. Canisio pridem editos Tom. II. Antiquar. Lect. p. 235. (ed. novæ Tom. III. pag. 40.) dat laudatus Ludewig. pag. 632. seq. sicut Jaschius eosdem Andreæ adjunxerat. Traditur præterea hic Andreas scripsisse *librum de conceptione Virginis Deiparæ*, & opus ingens *de gestis Pontificum, Archiepiscoporum, Antistitum, Abbatum & Abbatissarum quotquot ex Ordine Divi Benedicti in Sanctorum numerum relati sunt.*

AN-

ANDREAS *de Modoëtia* (Monza, non procul Mediolano) Ord. Præd. circa An. C. 1270. Monachus S. Euſtorgii Mediolan. præter ſermones ſacros & Commentarios Logicos Phyſicosque traditur ſcripſiſſe *Lecturam in Johannis Evangelium*, collationibus centum & ſexaginta. Vide Jacobum Qvetif Tom. I. p. 259.

ANDREAS *Montis viridis*. vide mox infra, *Palatioli*.

ANDREAS *Nicolai*, Hungarus Ord. Minor. Conventus Cathunienſis circa An. 1464. cujus *Commentarii in Geneſin* a Willoto & aliis memorantur.

ANDREAS *Novocaſtrenſis* Anglus Ord. Præd. circa A. C. 1300. cujus *Commentarios in quatuor libros ſententiarum* & *in Boëthium de Conſolatione Philoſophiæ* memorat Jo. Baleus Centur. X. pag. 44. ex Philippi Wolfii de vitis peritorum virorum. Videndum ſintne diverſi *Antonii Andreæ* Commentarii in quatuor libros ſententiarum, Conſtantino a Sarnano curante editi Venetiis 1578. fol. cui Andreæ etiam in indice Bibliothecæ Barberinæ tribuitur, ſcriptum poſt initia repertæ typographiæ editum de Arte veteri Ariſt. diviſionibusque Boëtii & quæſtionibus.

ANDREAS *de Novocaſtro* in Lotharingia ad Moſam, circa idem tempus Ordin. Minorum Provincialis, inter Scholaſticos *Do-*

ctor ingeniosissimus cujus *Commentarii in primum Sententiarum* prodiere Parisiis 1514. fol. Vide Oudinum Tomo III. pag. 699.

ANDREAS Lucensius Italus *Palatioli* in Monte Viridi Abbas in Tuscia, Scriptor vitæ *S. Walfridi*, qui An. C. 765. diem obiit, editæ in Actis Sanctor. 15. Febr. Tom. II. pag. 842. & a Mabillonio Tom. IV. Sanct. Ord. Benedicti pag. 196.

ANDREAS *de Perusio* inter eos, qui circa Annum 1330. *contra Edictum Ludovici Bavari* scripserunt, unde Dominicanis accensetur a Jacobo Qvetif Tom. I. pag. 576.

ANDREAS de *Petra*, Colossarum & Rhodi Archiepiscopus, Græcus pro Latinis pugnavit in Concilio Basileensi, & Latine dixit Orator Eugenii IV. Papæ, quæ ejus Oratio extat in Conciliorum Tomis, & apud Bzovium ad Annum 1332. num. 27. seq. Ejusdem quatuor assertiones adversus Græcos defensitatæ in Concilio Ferrariensi id. ad Annum 1338. num. 8. seq. Omitto Græca ejus scripta itidem opposita Græcis & adhuc inedita, quæ a Jacobo Qvetif Tom. I. de Scriptis Dominicanorum pag. 803. & ex Allatio ac Lambecio notata a Warthono ad Caveum.

ANDREAS de Bocagnis, *Pistoriensis* ab Anno 1378. ad 1400. Episcopus, Ordinis Prædicatorum, Scriptum reliquit *Quadragesimale*

gesimale & *Volumen Sermonum de Sanctis.*

ANDREAS, Presbyter ad S. Magnum *Reginoburgensis*, sive *Ratisbonensis*, Ordinis Canonicorum Regularium S. Augustini. Ejus *Chronicon generale* a nato CHristo usque ad Annum 1422. exstat in Tomo quarto Anecdotorum Bernhardi Pez Parte III. pag. 275 - 636. Idem a *Johanne Chraft* Prædicatore Cambensi interpolatum, continuatumque usque ad Annum 1490. in Joannis Georgii Eccardi corpore historico medii ævi Tom. I. pag. 1931 - 2176. Ab hoc diversum *Chronicon de Principibus terræ Bavarorum*, cum *Leonhardi Bauholzii* ab Anno 1439. paralipomenis usque ad Annum 1486. & cum ejusdem Andreæ *Historia fundationum nonnullorum Monasteriorum per partes Bavariæ*, notisque Marquardi Freheri editum Ambergæ 1602. 4. Hanov. 1607. 4to, & nobilissimo Kulpisio curante ad calcem Æneæ Sylvii de rebus Friderici III. Argentorati 1685. fol. Joannis Aventini de hoc Andrea testimonium, qui eum ob diligenter & accurate scriptam historiam a civibus suis *Titum Livium* censeri scripsit lib. VII. Annalium Boicorum, a Vossio & aliis jam allatum prætereo.

ANDREAS de Redusiis, sive *Redusius* de Quero, Cancellarius Tarvisinus, Historiam

riam a primordiis Mundi usque ad Annum 1428. condere aggressus pleraque remotiorum temporum ex notis Scriptoribus, ut multis Chronicorum Scriptoribus solenne, repetiit, quæ editione indigna ratus eruditissimus Muratorius solum *Chronicon Tarvisinum* ab Anno 1368. ad 1428. ex Codice Comitum Collatinorum vulgavit Tomo XIX. splendidi operis rerum Italicarum, Mediolan. 1631. Vide sis de hoc Redusio Acta Eruditorum Anno 1733. pag. 354. seq.

ANDREAS, Abbas *Strumensis*. infra, Andreas *Vallumbros.*

ANDREAS *a Suessa*, Monachus Cassinensis, circa Annum 1578. scripsit *Regesta duo omnium Jurium & bonorum Cassinensis Monasterii*, ut refert Placidus Romanus in supplemento de Viris illustribus Cassinensibus cap. 30.

ANDREAS *Sylvius*. supra, *Atrebatensis.*

ANDREAS *Trajectensis*, Monachus Ordinis Benedictini *Spanhemensis*, in finibus dioecesis Moguntinæ, obiit Anno 1483. teste Trithemio cap. 184. de Scriptoribus Germanicis, qui de illo etiam videndus c. 801. de Scriptoribus Ecclesiasticis, & lib. II. cap. 141. illustrium Benedictinorum: atque præter *Carmina & Rhythmos, Epistolasque & Collationes* varias, memorat ejus librum *Soliloquiorum hominis ad DEUM*, aliumque

que *de profectu virtutum*, *de abstinentia carnium*, & *de usu floccorum*, quo Caputii Monachalis genere etiamnum Benedictini utuntur.

ANDREAS de *Turre*, Ordinis Prædicatorum, Episcopus Januensis ab Anno CHristi 1368. ad 1377. præter Ordinationes in Synodo Januensi Anno 1375. promulgatas scripsit Summam Casuum Conscientiæ, ut Quæstiones Quodlibetales Theologicas, Philosophicasque prætercam.

ANDREAS de Albalate, *Valentinus* in Hispania Episcopus ab Anno 1248. ad 1276. Ordinis Prædicatorum. Hujus *Constitutiones Synodales* in Synodis Valentinis Anno 1255. 1256. 1262. 1263. 1267. 1269. & 1273. promulgatæ laudantur, partem editæ a Cardinali de Agvirre Tomo III. Conciliorum Hispaniæ pag. 506. & in Harduini Conciliis Tom. VII. & Coleti Tom. XV. & ante hos a Gaspare Escolano in Historia regni Valentini. Valentiæ 1610. fol.

ANDREAS, Abbas Strumensis Congregationis *Vallumbrosanæ*, defunctus An. 1097. Exstat ejus de *Vita* coævi sui *S. Johannis Gvalberti*, * Ordinis Vallumbrosani fundatoris,

* Hujus Gvalberti vita scripta etiam ab aliis Blasio Melanesio, Hieronymo, sive Aucto Florentino, Generalibus Congregationis Vallumbrosanæ, & a Jacobo Fornerio, Fontisfrigidi

datoris, qui Anno CHristi 1073. diem obiit, obvia in Actis Sanctorum 12. Julii Tom. III. pag. 343. *Vita* Magistri sui *Arialdi* Diaconi An. 1075. extincti, & *Herlembaldi* militis An. 1113. in iisdem Actis 27. Junii Tom. V. pag. 281. Vide Tomum secundum Martii 10. pag. 48. seq.

ANDREAS, natione Anglus, Monachus Augustinianus *S. Victoris* Paris. circa An. 1150. Hugonis de S. Victore discipulus. Hujus *Commentarios in Esaiam* perstringit Richardus de S. Victore libris de Emanuele. Illos Commentarios MStos in Regia Bibliotheca Parisiensi exstare testatur Oudinus, sicut etiam in aliis Bibliothecis Historicam Magistri Andreæ expositionem *in Pentateuchum, libros Regum,* * *Paralipomenon, Parabolas & Ecclesiastem, Danielem, Prophetas minores & Maccabæorum* libros. Idem minime nugacem, sed sensu gravem hunc scriptorem esse judicat. Hisce Pitseus pag. 214. addit quoque *in Josue, librum Judicum, Ecclesiasten, & in Jeremiam.*

Ex

frigidi in Diœcesi Bellovacensi Abbate. Vide Sandium ad Vossium pag. 369. editionis a me curatæ.

* Andream hunc refellit Lyranus ad 1. Sam. X. v. 8. adde Jacobum Quetif Tom. I. de Scriptis Dominicanorum pag. 479.

Ex Labbei Bibliotheca Bibliothecarum comperi *Andream Sauſſayium* Volumini de S. Andreæ Apoſtoli laudibus & gloria, excuſo Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoiſium 1656. fol. notitiam Scriptorum aliorumque ANDREÆ nomine nuncupatorum ſubjunxiſſe. Sed in illud Volumen Sauſſayii necdum incidi.

ANDRENSIS Monaſterii Hiſtoria. Infra, *Gvilelmus Abbas*.

ANGELA Palæſtina, Raymundi *Bohemiæ* Regis filia circa Annum 1166. quam Carmelitæ ſuis adſcribunt, tribuuntque illi *Revelationes* & ad Moniales ſuas *exhortationum* librum, & *Contemplationes de CHRISTO*. & de Sancta Euchariſtia. Vide Alegre pag. 253.

ANGELA *de Fulgineo* (Fuligno in Umbria) obiit Anno 1309. de qua Waddingus ad illum annum, ubi etiam illius *Teſtamentum* exhibet. Ejus *libellum ſpiritualis doctrinæ, ac multiplicium viſionum & conſolationum Divinarum Venet. Anno* 1521. ex Officina fratrum de Sabio, *editum* refert Poſſevinus Appar. Sacr. Tom. I. pag. 77. Latina hæc editio poſtea Pariſiis (ubi quoque Gallica prodiit) & Coloniæ recuſa, demum a Joanne Bollando ex MStis ſubinde correcta & illuſtrata, ac aliter diſtincta, Tomo I. Actorum Sanctorum ad 4. Januarii pag. 186 - 234. inſerta eſt; etiam Belgi-

Belgicam Antwerpia jam An. 1628. dederat. Libellum non ipſa Angela, ſed *ARNALDUS* quidam Ord. Franciſc. ſtilo ſatis rudi ſcripſit, qui illius materiam ſe ex Angelæ ore & familiariori converſatione accepiſſe narrat. Præter Bollandi Latinam editionem duabus verſionibus uſus ſum, Italica altera Hieronymi da Capugnano, Bononienſis Dominicani, quæ Venetiis 1680. 12. vulgata eſt; altera nova Gallica Petri Poireti, quæ Amſtelodami (licet frons Coloniam præferat) An. 1696. 12. tit. *La Theologie de la croix de JESUS-CHRIST*, ordine immutato, lucem adſpexit. Ex qua poſteriori, reſectis, quæ offendiculo eſſe poterant, ſua Godfridus Arnoldus Leben der Gläubigen pag. 298 -- 328. derivavit. Cum duæ verſiones iſtæ, & maxime Gallica, plurium manibus, quam Latinum Bollandi exemplar, terantur, illas huic in oſtendenda B. Joannis Arndii atque Angelæ συμφωνίᾳ jungam. Contendat itaque lector ex libro Arndii ſecundo *de vero Chriſtianiſmo* Caput XIII. & XIV. cum Angelæ Latin. num. 166. ſeq. 176. ſeq. Ital. pag. 161. ſeq. 174. ſeq. Gall. pag. 32. ſeq. 51. ſeq. Caput item XVIII. XIX. XX. XXI. cum Lat. num. 179. ſeq. 202. ſeq. 206. ſeq. 215. ſeq. Ital. pag. 180. ſeq. 201. ſeq. 205. ſeq. 214. ſeq. Gall. pag. 59. ſeq. 97. ſeq. 102. ſeq. 116. ſeq. Quæ ad

ad historiam Angelæ pertinent, Bollandus præmisit, fini quoque libelli egregia, quibus eam æqualis scriptor, Ubertinus de Casalis procemio operis Arboris vitæ crucifixi, & ex Jesuitis Maxim. Sandæus ornant, elogia annexuit. Dissimulavit tamen, an ignoravit? rigidius ejusdem Sandæi judicium, quod de illa Theol. Myst. pag. 655. tulit. *Hactenus B. D. Joannes Diecmannus* Tom. II. scriptorum ipsius Germanicorum, editorum Stadæ 1709. 4. pag. 177. 178.

ANGELICA summa, infra ANGELUS *de Clavasio.*

ANGELICUS Doctor, infra THOMAS Aquinas.

ANGELICUS Grimaldi e Grisaco Mimmatensis Diœcesis Gallus, Episcopus Avenionensis, qui Cardinalis An. 1387. diem obiit. ab Eisengreinio pag. 148. b. inter cætera *Antiphonas, sacraque responsa* reliquisse traditur.

Joannes ANGELICUS super Quæstiones universales Joannis Duns, sive Scoti. Venet. 1512. fol.

Andreas de ANGELINIS JCtus auctor Commentariorum in secundum Inforciati & secundum Digesti novi.

Richardus de S. ANGELO, Monachus Cassinensis circa An. 1300. Ejus *commentarium in Regulam S. Benedicti* ad Landulfum

R Brunca-

Bruncatium S. Angeli Cardinalem. Evolvit illum MS. Cangius in Bibl. S. Germani de Pratis Codice 802. Confer Oudinum Tom. III. pag. 650.

ANGELOMUS, Monachus Luxoviensis in Burgundia, Ordinis Benedict. Scripsit ad Lotharium, adeoque ante Annum 855. quo Lotharius Imperator & Drogo Metensis Episcopus obiit, * *enarrationes,* sive *Stromata in Canticum Canticorum*, & post mortem ejusdem Drogonis, Stromata *in quatuor libros Regum* collecta ex Patribus & laudata Sigeberto cap. 86. & Trithemio cap. 266. de S. E. & de illustribus Benedictinis II. 42. qui etiam ejus *librum de Divinis Officiis* commemorat. Stromata in Libros Regum ante editionem Rom. 1565. fol. habeo edita Coloniæ 1530. fol. per Eucharium Cervicornum, qui in Præfat. *Utinam reliqua ejus opera, præsertim quod* in Genesin *edidisse se fatetur, exstarent* &c. Ista *in Genesin* Commentaria nuper ex Codice Monasterii ad Petrum, Salisburgensi vulgavit Bernardus Pez Tom. I. Anecdotorum pag. 43. Augustæ Vindel. 1721. fol. quibus Angelomus procemium versibus hexametris præmisit. Utraque in Canticum, quæ & ipsa excusa Coloniensibus typis, & in libros Regum recusa exstant in Bibliotheca Patrum Coloniensi Tom. IX. pag.

* Vide Labbeum de S. E. Tom. I. p. 77.

pag. 780. & Lugdunensi Tom. XV. pag. 307. 415. In libros Regum non diffitetur se Drogonis hortatu *ad calcem tenus perduxisse, non solum quidem quia filius erat præstantissimi Caroli Cæsaris, imo frater mitissimi Ludovici Principis, verum etiam, quia erat præclarus Pontifex, & Abbas meus egregius.*

ANGELRANNUS, sive *Ingelramus*, Abbas Centulensis, qui An. 1045. obiit, scripsit *vitam B. Richardi Presbyteri* libris IV. versibus hexametris, quorum liber primus & quartus editus in Actis Sanctorum 26. April. Tom. III. pag. 459. & in Actis Benedictinis Mabillonii. Vide Leyserum de Poëtis medii ævi pag. 342. & Jacobi le Long Biblioth. historicorum Galliæ p. 254. infra ANSCHERUS.

ANGELUS *Acciajolus* Episcopus Ostiensis & Cardinalis, defunctus An. 1407. vide supra ACCIAJOLUS. Diversus hic ab ANGELO Acciajolo Episcopo Florentino, qui An. 1357. obiit, de quo Ughellus Tom. III. edit. novæ pag. 158. & Julius Niger de scriptoribus Florentinis pag. 39. qui p. 40. etiam tertium ANGELUM *Acciajolum* commemorat, a quo ait Latine ex Græco *Plutarchi* versas esse Vitas Alcibiadis, Annibalis, Scipionis Africani, & Demetrii.

ANGELUS *Anachoreta* Vallumbrosanus, cujus fertur Oratio pro Concilio Lateranſ. contra conventiculum Piſanum Romæ Anno 1512. ad Julium ſecundum habita, eodemque anno edita Lipſiæ 4to, ut Epiſtolam Paræneticam ad matronas Florentinas editam Italice, de qua Poſſevinus, omittam. Idem, ut videtur, ANGELUS *Fundius* cujus Oratio Senenſium nomine ad eundem Julium II. habita prodiit Lipſiæ An. 1504. ſed alius *Jacobus* ANGELUS Florentinus, qui Ptolemæi Geographiam, Quadripartitum & Centiloquium Latine vertit.

Joannes ANGELUS *Bavarus*, ex Aichem, Aſtronomiæ Profeſſor Viennæ, obiit teſte Ricciolo An. 1512. 29. Septemb. Scripſit Aſtrolabium planum cum æquationibus domorum Cœli & tractatum de Nativitatibus Venet. 1494. Ephemeridas, Prognoſtica &c. Abumaſaris libros VIII. de magnis conjunctionibus recognovit Auguſtæ Vindel. 1489.

ANGELUS *Bellabuccus*, Mediolanenſis, Auguſtinianus, cujus *Viridarium Sacræ Scripturæ* excuſum Venetiis 1519. 4.

ANGELUS Saxo de *Brunſvico*, Profeſſor Gymnaſii Erfordenſis, atque Eccleſiæ Moguntiacenſis Presbyter, defunctus Argentorati A. 1481. Hujus expoſitionem Canonis Miſſæ, & Sermones, Moguntiæ in

Metro-

Metropolitana ad populum habitos memorat Eysengreinius pag. 172. Possevinus tres ex uno facit Angelos, Brunsvicensem, Saxonem & Angelicum.

ANGELUS *de Camerino*, (Camers, Camertinus,) Italus, Augustinianus vixit circa An. 1340. scripsitque *in quatuor Evangelia, in Epistolas Pauli*, Lecturas *in Magistrum sententiarum* Senis habitas & Bononiæ. *Sermones* ad populum Senis & Bononiæ habitos, & *Commentarios in Aristotelis peri hermenias & prædicamenta.*

ANGELUS *Capreolus*, Carmelita Brixiensis Congregationis Mantuanæ Vicarius Generalis circa An. 1479. auctor *Stellæ*, sive operis in VII. rubricas digesti de variis casibus in usus Confessariorum. Brixiæ 1511. fol.

ANGELUS *de Cassia* itidem Augustinianus, cujus nihil præter *sermones* Dominicales & Festivos memorari video.

ANGELUS *e Cingulo*, Piceni opido *Clarenus* a vicino Clareno flumine, Ordinis Minorum, vixit adhuc An. 1317. ut Waddingus docuit. Præter Latinam versionem Dialogorum *S. Macarii*, & quorundam *S. Chrysostomi* Opusculorum, & *Joannis Climaci*, scripsit *Commentarios in Regulam S. Francisci*, & *Historiam de septem Tribulationibus Ordinis Minorum.*

ANGELUS Carletus, *de Clavasio*, Ligur, Ord. minorum, obiit An. 1485. Præter excusam Compluti 1562. 4. *Arcam fidei* & tractatum *de restitutionibus* scripsit *summam Angelicam* de casibus conscientalibus editam Venet. 1490. 8. & sub titulis ordine alphabetico digestam. Vide Gesnerum & Waddingum, qui editiones Venetas quinque vidisse se testatur quæ præter primam fuere 1492. & cum Jacobi Ungarelli additionibus 1569. 1578. 1582. prodiit etiam Lugduni, tum Argentinæ 1513. Norimbergæ 1498. 1588. &c. nec non Italice 1593. 4.

ANGELUS *de Cremona* Augustinianus circa Annum 1479. quædam opuscula in favorem Religionis scripsisse traditur. Vide Elssium pag. 61.

ANGELUS *Decembrius*, infra, DECEMBRIUS.

ANGELUS *Hierosolymitanus* Carmelita Martyr in Sicilia An. 1231. cujus *Prophetias* de regno Turcarum ampliando & Republica Christianorum affligenda memorat Alegre pag. 258.

ANGELUS Gambilionus Aretinus, *JCtus* docuit Ferrariæ & Bononiæ atque iterum ab An. 1445. Ferrariæ, scripsitque ad Leonellum Estensem Ferrariæ Marchionem Commentarium *in Institutiones*, editum Lugd. 4to, & Venetiis in fol. atque tractationes compo-

compoſuit *de teſtamentis & clauſulis teſtamentorum*, *de Actionibus*, *de juribus appellationum* aliaque quæ Geſnerus commemorat. Vide Pancirolum de claris Legum interpretibus lib. II. cap. 102. & de aliis JCtis ANGELO *de Periglis*, & ANGELO Ubaldo Peruſino, Baldi fratre, Geſnerum.

ANGELUS Cinus a) [perperam Baſſus aliis] POLITIANUS (a patria *Monte Policiano*, Opido Hetruriæ) vir doctiſſimus, alterum cum Pico ætatis ſuæ miraculum, atque ex ſtrenuis litterarum inſtauratoribus non poſtremus, rebus humanis valedixit Florentiæ An. 1494. b) eodem quo Hermaleus Barbarus & Joannes Picus, annos natus non plures quam quadraginta. De eo multa Thomas Crenius in Præfatione ad Angeli Caninii Grammaticam Græcam recuſam Amſtelodami 1700. 8. pag. 17 - 33. in qua de eruditis Angelis diſſerere inſtituit. Plura Wernerus Jacobus Clauſius libro de Vita, ſcriptis & moribus Politiani, c) edito Magdeb. 1718. 8. Opera ejus tum ſingula ſæ-

R 4 pe

a) Menagius Anti-Baillet cap. 14. & ad eum not. Bernhardi de Moneta. Giornale de' Letterati d'Italia Tom. VI. pag. 255.

b) Non An. 1509. ut in Viri Magni itinere Italico pag. 178. & a multis aliis traditum.

c) Acta Eruditorum A. 1720. p. 42. Vermiſchte Bibliothec Tom. II. p. 263.

pe alias, tum pleniore & emendatiore editione junctim excusa Lugduni apud Gryphium An. 1550. 8. tribus Tomis, quorum primus *Epistolarum*, quas merito plurimi fecit Rupefucaldus, d) libros XII. & *Miscellaneorum* criticorum primam, quæ sola lucem vidit, centuriam continet: secundus versa a Politiano, *Herodiani* Historiam, enchiridion *Epicteti*, *Alexandri Aphrodisei* problemata amatoria, *Plutarchi* narrationes, Magni *Athanasii* in Psalmos opusculum, & *Platonis* Charmidem de temperantia: tertius denique Lamiam, panepistemonem, & alias Politiani *Prælectiones*, *Orationes*, & *Carmina* Græca Latinaque elegantissima etiam illa complectitur. De singulis diligentius Auctor Historiæ Criticæ Reipublicæ Litterariæ Gallica lingua editæ Amstelodami 1713. 12. Tomo III. pag. 233. & Tomo IV. pag. 252. In Politiani scripta annotationes exstant Jodoci Badii Ascensii, Nicolai Beraldi, Joannis Murmelii, Joannis Alexandri Brassicani, & Francisci Sanctii. Vide Burmannum ad Petronium pag. 648. Inter edita Politiani scripta non reperitur separatim editus Florentiæ *Commentarius de conjuratione Jacobi Paccii* An. 1478. contra Laurentium & Julianum Medices, de quo vide sis Vossium libro 3. de Historicis Latinis pag.

d) Essais de Litterature Tom. I. p. 292.

pag. 628. Calumnia de contemtu ſacrarum litterarum Politiano impacta retunditur in Diario Eruditorum Italiæ Tom. XVIII. pag. 255-256. Icones ejus apud Jovium elog. pag. 73. atque ære deſcriptæ apud Iſ. Bullartium Tom. I. Academiæ Scientiarum pag. 277. & Boiſſardum Tom. I. pag. 158. neſcio quam ſimiles formæ Politiani, invicem certe diſſimiles conſpiciuntur. Paſſim commendatur Politianus a ſumma modeſtia & humanitate ab Ambroſio Camaldulenſi in Epiſtolis Tomo III. novæ collectionis Edmund. Martene pag. 161. 347. 368. &c.

ANGELUS *Salvettus* Senenſis, Ordinis Minorum adminiſter Generalis qui diem An. 1423. in patria obiit, auctor tractatus *de Judicio & Antichriſto.* Incipit: *tribus modis homines docentur, exemplo, magiſterio & flagello.*

ANGELUS TANCREDUS Reatinus ex milite Monachus atque ex Primis XII. S. Franciſci ſociis, qui An. 1246. in Cœnobio Græcii in valle Reatina cum aliis duobus ſociis Leone & Rufino ſcripſit *Vitam S. Franciſci*, quæ *Legenda trium ſociorum* appellatur. Vide Waddingum p. 26.

Richardus de ANGERVILLE, infra RICHARDUS *de Bury.*

ANGILBERTUS Abbas *Centulensis*, sive *S. Richarii* in Gallia, apud Carolum magnum gratiosus, qui eum consvevit Homerum suum appellare. Ejus carmina quædam servata ab Hariulfo in ejus vita. Exstat illa in Actis Sanctorum 18. Februarii Tomo III. pag. 100. & in Actis Ordinis S. Benedicti Mabillonianis. Vide Leyserum de poëtis medii ævi pag. 270.

ANGILBERTUS, sive *Engilbertus Corbejensis* Abbas circa An. C. 880. versus quosdam elegiacos præmisit aliosque hexametros subjunxit libro S. Augustini de doctrina Christiana, quem obtulit Ludovico Regi Francorum Carolomanni fratri. Utrosque edidit Mabillonius T. II. Analector. p. 657. sq. atque edit. novæ in fol. pag. 425.

ANGLICORUM Historicorum veterum collectiones hactenus lucem viderunt hæ octo:

1. MATTHÆI PARKERI, Archiepiscopi Cantuariensis, qui Antiquitatum Britannicarum peritissimus, pluresque de illis veteres scriptores vulgaturus, Londini 1570. fol. edidit *Matthæi* Westmonasteriensis flores Historiarum & 1574. fol. *Thomæ Walsinghami* Historiam Angliæ, illique junxit ASSERIUM Menevensem de vita Ælfrici Magni.

Parkeri invitatus exemplo WILHELMUS WATS in lucem protulit *Matthæi Pa-*

ris

ris præclaram majorem Historiam Londini 1571. & sæpius deinde recusam Tiguri 1606. Parisiis 1644. & Lond. 1640. 1684. folio. GVILELMUS vero HOWARDUS *Florentii Wigorniensis* Chronicon publici juris fecit Londini 1592. 4to, ut alios separatim ab aliis editos præteram, (de quibus singulis suo loco) *Bedam, Richard. Vitum, Eadmerum, Gvilelm. Neubrigensem, Jo. Majorem* Hadingtonensem, & quod *Florentius* libenter secutus est, *Chronicon Saxonicum* a CHristo nato ad 1154. quod scriptum Anglo-Saxonice, sed cum Latina versione & indice Geographico, mappaque Geographica edidit Edmundus Gibson, Episcopus hodie laudatissimus Londinensis. Oxonii 1692. 4.

2. *Britannicarum rerum Scriptores vetustiores,* Heidelbergæ apud Hieronymum Commelinum 1587. fol. *Galfridi* Monemuthensis, cognomento *Arthuri* de origine & gestis Regum Britanniæ, libri XII. *Pontici Virunii* historia Britannica ex Galfridi libris VI. prioribus in Compendium, omissis fabulosis, contracta. *Gildæ* Sapientis Epistola de excidio Britanniæ. *Bedæ* libri V. Historiæ Ecclesiasticæ Gentis Anglorum, cum Anonymi continuatione libris III. ab Anno 731. ad 1100. *Gvilielmi* Neubrigensis de rebus

bus Anglicis libri V. & *Joannis Froisſardi* epitome de bellis Anglorum & Gallorum.

3. *ANGLICARUM* * *rerum ſcriptores poſt Bedam præcipui*, ab HENRICO SAVILIO editi Lond. 1596. & recuſi Francof. 1601. fol. *Willielmi* Somerſet, Monachi & Bibliothecarii *Malmesburienſis* de geſtis Regum Anglorum libri V. Hiſtoriæ novellæ libri II. & de geſtis Pontificum Anglorum libri IV. *Henrici* Huntingdonienſis Archidiaconi Hiſtoriarum libri VIII. *Rogeri de Hoveden* annalium pars prior & poſterior. Chronicorum *Elwardi* ſive *Ethelwerdi* libri IV. & *Ingulphi* Abbatis Croylandenſis hiſtoriarum liber I. ſubjunctis ab editore faſtis Regum & Epiſcoporum Angliæ usque ad Wilhelmum Conquæſtorem.

4. GVILIELMI CAMBDENI *Anglicarum, Hibernicarum, Normannicarum & Cambricarum rerum ſcriptores*, Francof. 1602. fol. *Aſſerius* Menevenſis de vita Ælfridi Magni. *Anonymi* de vita Wil-

* Joannis Friderici Felleri monumenta, trimeſtri V. pag. 318. Burchardi Gotthelf Struvii Bibliotheca Hiſtorica cap. 6. Hermannus Dietericus Meibomius programmate de Anglicanæ Hiſtoriæ periodis & præcipuis Scriptoribus, Helmſtad. 1702. 4. Joannes Burchard Menckenius ad Langleti du Freſnoy iſagogen in Hiſtoriam Tom. II. p. 431. &c.

Wilhelmi Conquæſtoris. *Thomæ Walſinghami* hiſtoria Angliæ ab Eduardo I. ubi Matthæus Paris deſinit, ad Henricum V. Ejusdem hypodigma Neuſtriæ. *Thomæ de la Moor* de vita & morte Eduardi II. *Gvilelmus* Gemeticenſis de Ducum Normannorum geſtis usque ad An. 1135. *Sylveſtri Giraldi* Cambrenſis Topographia Hiberniæ, ſive de mirabilibus ejus, & Hiſtoria vaticinalis de expugnatione Hiberniæ, nec non itinerarium Cambriæ, ſeu *Baldewini* Archiepiſcopi Cantuarienſis per Walliam legationis deſcriptio, cum Davidis Poveli notis.

5. Spectant etiam ad res Britannicas quam plurima in ANDREÆ DU CHESNE collectione, quæ NORMANNICARUM a) rerum ſcriptores ab Anno 838. ad 1220. complectitur, prodiitque Pariſ. 1619. fol. In ea reperies: 1) Anonymi Geſta Normannorum ante Rollonem ab An. 837. ad 896. 2) Excerpta ex Variis Chronicis ab Anno 912. ad 932. 3) Abbonis Monachi carmen de obſidione Pariſiorum Anno 886. ſq. b) 4) Du-

a) Confer Joannis Friderici Felleri τ̃ μακαρίτȣ trimeſtre V. pag. 321. & B. Johannis Hübneri noſtri Bibliothecam Hiſtoricam Hamburgenſem Tom. X. p. 115.

b) Vide quæ ſupra in Abbone.

4) Dudonis Vermandensis libri III. histor. à Rollone ad An. 960. 5) Emmæ Reginæ Encomium. 6) Gvilelmi Pictaviensis, Lexoviorum Archidiaconi de rebus Gvilelmi Conquæstoris ad Annum 1070. 7) Wilhelmi Gemeticensis libri VIII. emendatiores. 8) Orderici Vitalis Historiæ Ecclesiasticæ ab An. 1087. ad 1141. libri XIII. 9) Gesta Stephani Regis Anglor. & Ducis Normannor. An. 1135-1154. 10) Anonymi Chronica Normanniæ ab A. 1139. ad 1259. 11) S. Stephani Cadomensis, Annalis historia brevis ab An. 1133. ad 1293. 12) Appendix variorum minorum Opusculorum.

6. ROGERII TWYSDENI & JOANNIS SELDENI *Historiæ Anglicanæ Scriptores decem*, cum Seldeni * de iisdem Judicio, & glossario Gvilelmi Somneri Lond. 1652. fol. Scriptores illi sunt: 1) *Simeon*, Monachus Dunelmensis, cujus offertur historia Dunelmensis Ecclesiæ, Historia S. Cuthberti: & de Archiepiscopis Eboraci, de gestis Regum Anglorum & de obsidione Dunelmi. 2) *Joannis*, Prioris Hagulstadensis, historia ab A. 1130. ubi Simeon definit,

* Idem Seldenus *Eadmeri* Historiam ab Anno 1066. ad 1122. cum notis & spicilegio ediderat Lond. 1623. fol.

ſinit, ad 1155. 3) Hiſtoria *Richardi*, Prioris Hagulſtadenſis. 4) *Ailredi*, Abbatis Rievallenſis deſcriptio belli Standardii, Genealogia Regum Anglorum. Vita Eduardi Regis & Confeſſoris. Hiſtoria de ſanctimoniali de Wattun. 5) *Radulphi de Diceto* Londonienſis, abbreviationes Chronicorum. 6) *Joannis Bromptoni*, Abbatis Jornalenſis Chronicon ab An. 588. ad 1198. 7) *Gervaſii* Monachi Dorobornenſis de combuſtione ac reparatione Cantuarienſis Eccleſiæ. Imagines de diſcordiis inter Monachos Cantuarienſes & Baldewinum Archiepiſcopum. Chronica & vitæ Pontificum Cantuarienſis Eccleſiæ. 8) *Thomæ Stubbs* Ordinis Præd. vitæ Archiepiſcopor. Eboracenſium. 9) *Gvilelmi Thorn* Cantuarienſis, Chronica de rebus geſtis Abbatum Cantuarienſium. & 10) *Henrici Knightoni*, Leiceſtrenſis Chronica de eventibus Angliæ.

7. *Rerum Anglicarum Scriptorum veterum* Tomus I. * cura JOHANNIS FELLI, Oxonienſium Epiſcopi, Oxoniæ e Theatro Sheldoniano 1684. fol. 1) *Ingul-*

phi

* Acta Eruditorum An. 1685. pag. 143. & Tomo I. Supplementi pag. 8. Nouvelles de la Republique des Lettres An 1688. Juin p. 581. & Août pag. 813. Bibliotheque Univerſelle Tom. XI. pag. 397.

phi Historiarum liber integrior quam in Savilii editione prodierat. 2) *Petri Blæsensis* continuatio ad Historiam Ingulphi. 3) Anonymi *Chronica de Mailros*, sive Monasterii Mailrosensis ab An. 735. ad 1270. 4) *Annales Burtonenses*, & 5) Anonymi, sive trium Anonymorum Continuationes Historiæ Ingulphianæ.

Tomus II. Oxoniæ 1687. folio, curante THOMA GALEO. 1) *Annales Marganenses* ab Anno 1066. ad 1232. 2) *Thomæ Wikes* Chronicon Salisburiense ab Anno 1066. ad 1304. 3) *Annales Wawerlejenses* ab Anno 1066. ad 1291. 4) *Gaufridi Vinisalvi* Itinerarium Richardi I. in terram sanctam, cum duplici carmine Hexametro altero, altero elegiaco in ejusdem Richardi laudem: & 5) *Walteri Hemmingfort* libri III. de gestis Regum Angliæ ab Anno 1066. ad 1073.

8. *Historiæ Britannicæ, Saxonicæ, Anglo-Danicæ Scriptores quindecim*, * eodem THOMA GALEO curante, Oxoniæ 1691. fol. in quo Volumine 1) *Gildæ* Sapientis liber querulus de excidio Britaniæ, emendatior quam in prioribus editionibus: & Epistola Britannorum deplorandæ

* Journal des Savans. An. 1692. pag. 711. Acta Erud. A. 1692. statim in limine.

randæ miſeriæ & vitiis caſtigandis. 2) *Eddius*, ſive *Heddius Stephanus* de vita S. Wilfridi Epiſcopi Eboracenſis, defuncti An. 709. 3) *Nennii*, ſive *Ninnii* Abbatis Banchorenſis Hiſtoria Britonum ſive Eulogium Britanniæ. 4) *Aſſerii* Menevenſis Annales, ſive Chronicon fani S. Neoti, cum paralipomenis alterius auctoris. 5) *Ranulphi Higdeni* Polychronicon. 6) *Gvilelmi Malmesburienſis* liber de antiquitate Eccleſiæ Glaſtonienſis. 7) Ejusdem de vita S. Aldelmi, ſive liber antiquitatum Malmesburienſium, Galeo liber quintus de geſtis Pontificum Anglorum. 8) Anonymi *Hiſtoria Rameſienſis* Cœnobii, tribus partibus, nam quarta adhuc deſideratur. 9) *Elyenſis Monachi* Hiſtoria Elyenſis Eccleſiæ, liber primus. 10) Liber ſecundus additus a *Thoma* Monacho itidem Elyenſi. 11) *Joannis Wallingfordi* Chronica ab An. 449. ad 1026. 12) *Radulphi de Diceto* de Regibus Britonum. 13) Anonymi de partitione Provinciæ Angliæ in Shiras, ſive Comitatus, Epiſcopatus & Regna. 14) *Joannis Fordun*, ſive *Fordon* Scoti chronicon, ſive Scotorum hiſtoria. 15) *Flacci Alcuini* poëma de Pontificibus & Sanctis Eccleſiæ Eboracenſis, Paulino, Oswaldo, Wilfrido, Cuthberto, Boſa,

S Egber-

Egberto, Wilbrordo, Johanne, Wilfrido juniore, Egberto, Balthero, Echa, Ælberto, Eanbaldo. Denique ſubjuncta eſt a Galeo appendix, in qua veterum loca de Britannia a) cum notis, aliaque etiam ad genealogias Regum, Britannorumque conſuetudines & antiquitates facientia continentur.

9. Omitto LAURENTII ECHARDI, licet minime contemnendam collectionem Hiſtoricorum Angliæ, Anglice editam, Londini 1706. fol. tribus Volum. b) quoniam ad inſtitutum meum minus ſpectat, & corpus Hiſtoriæ Anglicanæ exhibet ex recentibus ſcriptoribus Anglis totum compoſitum: Volumen *primum* quidem, Joanne Miltono, Samuele Daniele, Jo. Habingtono, Thoma Moro, Eduardo Hallo, Radulpho Hollingshead ſcriptore annalium: Georgio Buck additis Johannis Strypii obſervationibus, & Bacone Verulamio. Volumen *ſecundum* quidem ab Henrici VIII. temporibus ex Herberto de Cherbury, Johanne Haywardo cum cenſuris Johannis Strypii: Fran-

a) Conferendæ ad Britanniæ deſcriptionem ex Antonini itinerario obſervationes Wilhelmi Burtoni: Lond. 1658. fol. & poſtumæ. Thomæ Galei Londini 1710. 4. Diem ille obiit Anno 1702.

b) Journal des Sav. 1708. Juin p. 443. B. Menckenii Catalogus Bibl. p. 451.

Francisco Godwino, Gvilelmo Cambdeno, & Thoma Wilsono cum Jacobi Welwoodi observationibus. Volumen *tertium* denique a Carolo primo usque ad Gvilelmi tertii obitum Clarendonio debetur, atque ipsi Echardo, qui etiam Londini 1707. fol. * separato Volumine edidit conscriptam a se Historiam annorum 1678. a Julii Cæsaris temporibus ad obitum Jacobi I.

10. HENRICI WARTHONI Anglia sacra sive Collectio Historiarum partim antiquitus, partim recenter scriptarum de Archiepiscopis Angliæ, a prima Fidei Christianæ susceptione ad An. C. 1540. nunc primum in lucem editarum. Lond. 1691. fol. duo Volumina. Quæ in hoc opere contineantur, diligenter exposita sunt in Actis Eruditorum Tom. II. supplementi sect. III. & IV. pag. 105. & 153. seqq.

11. WILHELMI DUGDALE & ROGERI DODESWORTHI Monasticon Anglicanum, quod varia & ipsum diplomata medii ævi, monumentaque vetera offert Lectoribus, prodiit Londin. 1655. 1661. duobus Voluminibus in fol. quibus jungendum supplementum egregii

S 2 Viri

* id. 1708. Novembr. pag. 331. History of the works of the learned 1707. pag. 231. Acta Erud. A. 1709. p. 289.

Viri JOANNIS STEVENS Lond. 1722. fol. 2. Volum. vide iterum Acta Erud. A. 1724. pag. 381. 541. & de THOMÆ TANNERI notitia Monastica Lond. 1695 8. vulgata, Tomum tertium supplementi p. 71. sq. & Gvil. Nichols Bibl. Historicam Angliæ scriptorum pag. 144.

12. Novam pulchramque syllogen scriptorum Historiæ Britannicæ darent vulgata variis minoribus Voluminibus a Viro clarissimo TH. HEARNE, quæ junctim excudi curante aliquo viro docto, esset tanto magis operæ pretium, quoniam & digna pleraque quæ studiosorum Historiæ terantur manibus, & rarissima sunt omnia, editore hoc agente scilicet, ut paucissima tantum singulorum exempla typis exscriberentur. Eorum quæ ad meam notitiam pervenere, hic est elenchus:

Ælfredi Annales, de quibus supra p. 65.

Johannis Lelandi de rebus Britannicis *collectanea*, cum appendice, notis & indicibus. Oxon. 1715. 8. sex parvis tomis. Vide Acta Erud. 1717. pag. 103.

Johannis Confratris & Monachi *Glastoniensis* Chronica sive Historia de rebus Glastoniensibus. Oxon. 1726. 8vo. duobus Volum. cum excerptis e *Richardi de Beere* terrario Cœnobii Glastoniensis, diplomatibusque & indice librorum Anno 1248. & reliquiarum in eadem Ecclesia:

ſia: nec non appendice Epiſtolarum &c. vide Acta Erud. 1729. pag. 181. Bibl. Angloiſe Tom. XV. p. 352.

Adami de Domerham * hiſtoria de rebus Glaſtonienſibus, usque ad Annum 1290. Oxon. 1727. 8. 2. Volum. additæ emendationes ad Wilhelmum Malmesburienſem a Galeo editum, atque Edmundi Archeri excerpta ex Regiſtris Wellenſibus, & diplomata quædam ad Glaſtoniam ſpectantia.

Titi Livii Forojulienſis Vita Henrici V. Angliæ Regis, adjuncta Thomæ Smithi ſylloge Epiſtolarum a variis Angliæ Regibus ſcriptarum. Oxon. 1716. 8. Acta Erud. 1717. p. 167.

Thomæ Caji Vindiciæ antiquitatis Academiæ Oxonienſis contra Joannem Cajum Cantabrigienſem. Oxon. 1730. 8. Journal des Savans 1732. Fevrier p. 198.

Walteri Hemingford, Canonici de Giſſeburne, Hiſtoria de rebus geſtis Eduardi I. II. & III. Accedunt inter alia Eduardi III. hiſtoria per Anonymum: Narratio de proceſſu contra Reginaldum Peacockium, auctore Johanne *Whetamſtedio*: Excerpta hiſtorica e *Thomæ Gaſwignii* dictionario Theologico: Libellus de Caroli I. ab urbe Oxonienſi fuga ſive diſceſſu: Notitiasq; domorum Religioſa-

 rum

* ſupra pag. 21.

rum in diœcesi Bathowellensi. Oxon. 1731. 8. duobus Vol.

Chronicon *Thomæ Sprotti*, Anonymi, qui circa An. 743. scripsit, Chronica de tempore Mundi: Alterius Anonymi de Abbatia *Ramsey*: *Nicolai Cantalupi* Historiæ de antiquitate & origine Universitatis *Cantabrigiensis*. Fragmentum veteris Chronici de rebus *Eduardi IV*. Oxon. 1719. 8.

Gvilelmi Neubrigensis, Historia sive Chronica rerum Anglicarum emendatior locupletiorque additis Jo. Piccardi propriisque notis & spicilegio: nec non *tres homiliæ* eidem Gvilelmo adscriptæ & antea ineditæ. Oxon. 1719. 8. Bibliotheque Angloise Tome VII. p. 174. 501.

Textus Roffensis, de quo mox infra, ubi de priscis Legibus Angliæ.

Duo rerum Anglicarum scriptores, *Thomas Otterbourne* & *Johannes Wethamstede* ab origine Gentis Britannicæ usque ad Eduardum IV. adjuncta præter historiam fundationis Hospitalis Ewelmensis in Comitatu Oxoniensi, sylloge Epistolarum de rebus Britannicis scriptarum An. 1524. & 1525. & Francisci Codwini Catalogo Episcoporum Bathoniensium & Wellensium. Oxon. 1732. 8. duobus Voluminibus.

Roberti

Roberti de Avesbury hiſtoria de mirabilibus Geſtis Eduardi III. & *Johannis Joſcelini* (auctoris libri de Antiquitate Britannicæ Eccleſiæ, ſive de vitis Epiſcoporum Cantuarienſium, qui ambulat ſub nomine *Matthæi Parkeri* Archiepiſcopi Cantuar.) Catalogus librorum Saxonicorum & eorum qui Hiſtoriam Gentis Anglorum ſcripſere, & ubi exſtent. Oxoniæ 1720. 8. cum appendice editoris. Journal des Savans 1725. p. 513. Bibl. Angloiſe Tom. IX. p. 38.

Latinis hiſce accedunt Anglice ab eodem Hearnio edita *Joannis Lelandi* itinerarium, cum variis diſſertationibus editoris. Oxon. 1715. 8. novem tomis.

Collectio variarum diſſertationum Anglice ſcriptarum, de Anglicis Antiquitatibus in quibus familiam ducunt Georgii Hackewilli & Anonymi diſſertationes de antiquitate Legum Anglicarum. Oxon. 1720. 8. Acta Eruditorum Tom. VIII. ſupplem. pag. 325. Hearnii ipſius diſſertatio itidem Anglice edita ſeparatim de Antiquitatibus quibusdam recens inventis in comitatu Eboracenſi. Oxon. 1710. 8vo. Vide memorias litterarias Trevoltinas A. 1713. pag. 287. & Dan. Larroquani ad Hearnium Epiſtolam quæ in iisdem memoriis legitur pag. 1534.

Anglice etiam ab Hearnio editum *Roberti Glocestriensis* Chronicon Angliæ, carmine ſcriptum Anglico, unde Robertus hic, Ennius Angliæ ab editore ſalutatur. Additur ab eodem gloſſarium, & Anonymus de mirabilibus Britanniæ, & *Wilhelmi Malverne* Abbatis fundatio Abbatiæ Glocestrienſis. Oxoniæ 1724. 8vo, duobus Voluminibus. Acta Eruditorum Tom. IX. Supplementi pag. 373.

Petri Langtofti Chronicon rhythmicum ex Gallico Anglice verſum auctumque a *Roberto Manningio Brunnenſi*, cum gloſſario, variisque editoris appendicibus. Oxoniæ 1725. 8. duobus Voluminibus

13. Thomæ Hearnio jungendus ANTONIUS HALLUS, cui & ipſi præclaras editiones in acceptis referimus *Johannis Lelandi* quidem de Scriptoribus Britannicis, Oxoniæ 1709. 8. & *Nicolai Triveti* Annalium, ſex Regum Angliæ ab Anno 1136. ad 1307. Oxoniæ 1719. 8. deinde Continuationem eorundem Annalium ab Anonymo deductam ad Annum 1336. cum *Adami Murimuthenſis* Chronico ab Anno 1303. ad 1336. & Continuatione Anonymi ad Annum 1380. nec non *Joannis Boſtoni* Speculo Cœnobitarum, vel certe ejus Epitome: atque *Edmundi*

Edmundi Boltoni Hypercriticis, ſeu diſſertatione ſcripta Anglice, cujus fragmentum Hearnius in Vindiciis Galfridi Monumethenſis publicaverat. Prodiit hoc Antonii Halli Volumen Oxonii 1722. 8. De utroque vide Acta Eruditorum 1722. pag. 105. & Tom. IX. Supplementi pag. 181. & de Lelando Hiſtoriam operum Eruditorum Anglice editam A. 1709. pag. 113.

14. THOMÆ RYMERI Hiſtoriographi Regii collectio magna Actorum publicorum, fœderum, diplomatum &c. ad regna Angliæ, Scotiæ, Hiberniæ ſpectantium ab Henrico I. ſive ab Anno CHriſti 1101. ad annum duodecimum Jacobi primi Regis, ex avtographis Archivorum Regiorum expreſſa a) auſpiciis Reginæ ANNÆ publicata Londini ab Anno 1704. ad 1715. ſedecim Voluminibus in fol. b) & ex repetita editione

S 5 emen-

a) Kenneti Epiſcopi Petroburgenſis cenſura, Bibliotheque Angloiſe Tom. XII. pag. 266. ſeq.

b) Bibliotheque Choiſie Tom. XVI. pag. 1. Tom. XX. pag. 47. Tom. XXI. pag. 118. 233. Tom. XXII. pag. 325. Tom. XXIII. pag. 237. Tom. XXIV. pag. 237. Tom. XXVI. pag. 1. &c. Quæ Tomo *primo* continentur, vide in Actis Eruditorum Anno 1709. pag. 529. *ſecundo* Anno 1710. pag. 87. *tertio* & *quarto* Anno 1710. pag. 225. *quinto* & *ſexto* Tomo

emendata & ſuppleta a nobiliſſimo HOLMESIO c) An. 1729. ſeptendecim Voluminibus. Cum prioris editionis pretium eſſet immane, in ſectione publica quoque centum & viginti librarum ſterlingarum, hoc eſt thalerorum 600. etiam poſterior hæc, cujus tantum ducenta exempla typis exſcripta ſunt, venditur quinquaginta numis aureis Gvineenſibus, hoc eſt thaleris ducentis & quinquaginta. Regina *ANNA* diem obiit An. 1714. eodem quo & Rymerus: nec diu poſt Carolus Comes 30. Maji A. 1715. Poſt Rymeri fata ROBERTUS SANDERSON Tomum XVI. ab Anno 1586. ad 1616. ex ſchedis Rymerianis, d) & Tomum XVII. qui in Anno 1624. definit, proprio ſtudio adjunxit, recentiora etiam tempora ſimiliter perſecuturus, ſicut jam An. 1726. lucem vidit e) Tomus XVIII. qui Acta publica annorum 1625. & 1626. exhibet, itemque alius An. 1732.

15. *LE-*

mo IV. Supplem. pag. 329. *ſeptimo* & *octavo* Anno 1711. pag. 239. *nono* An. 1712. p. 97. *decimo* An. 1713. pag. 8. *undecimo* Tom. VI. Supplementi pag. 289. *duodecimo* An. 1716. pag. 315. *decimotertio* Tom. VII. Supplem. pag. 242.

c) Journal litteraire Tom. XIII. p. 474.

d) Acta Eruditorum A. 1721. p. 506. ubi de Tomo XIV. & ſeq.

e) Acta Erud. A. 1728. p. 193.

15. *LEGES veteres Anglorum, Scotorum* &c.
Gvilelmi Lambardi Archæonomia, ſive antiquæ leges Anglo-Saxonum collectæ a *Ludolpho Nowello* a) & Latina verſione b) & notis a Lambardo illuſtratæ Londini 1568. 4. & cum commentario *Abrahami Wheloci*, additis Legibus Normannicis Gvilelmi Conquæſtoris & Latinis Legibus Henrici I. Cantabrig. 1644. fol. Denique poſt interceptos *Franciſci Junii, Gvilelmi Somneri,* & *Gvilelmi Eſtobii,* morte impeditorum conatus ex longe meliore ac locupletiore editione V. C. *Davidis Wilkinſii,* Lond. 1721. fol. a quo Leges univerſæ Eccleſiaſticæ & Civiles Anglo-Saxonicæ, Normannicæ & Latinæ ab Ethelberto Rege usque ad Magnam Chartam Henrici III. exhibentur cum Speelmanni Codice veterum ſtatutorum Angliæ & ſubjuncto gloſſario. Vide Mich. de la Roche Memorias Litterarias Magnæ Britanniæ T. VIII. pag. 380. ſeq. & quæ infra in ETHELBERTO.

Joannis Seldeni Janus Angliæ & Epinomis Tom. III. Operum, & Diſſertatio ad Fletam,

a) Nicholſon Engliſh hiſtorical library pag. 45. edit. in fol.

b) Verſio Legum quarundam in Chronico Joannis Bromtoni, præfertur Lambardinæ a Speelmanno & a Franciſco Junio Præfat. ad gloſſarium Gothicum.

tam, de qua infra, FLETA. Idem Seldenus ad EADMERUM & Tom. II. Operum pag. 1640. seqq. ubi leges & consuetudines Eduardi Regis & Gvilelmi Conquæstoris lingua Gallica Normannica cum Latina Seldeni versione.

Gvilelmi Dugdali Origines Juridiciales de veteribus Angliæ Legibus, Lond. 1666. fol. Anglice.

Textus Roffensis ab *Earnulpho* Episcopo Sec. XII. ut ajunt collectus, in quo inter Roffensis Ecclesiæ acta a Saxonum Regum temporibus usque ad Annum 1143. etiam variæ occurrunt Leges Ecclesiasticæ a Regibus promulgatæ, editore *Thoma Hearne*, qui antiquorum Angliæ Episcoporum formulas professionum de canonica obedientia Archiepiscopis Cantuariensibus præstanda, & Leonhardi Hutteni, recentioris Scriptoris dissertationem de Antiquitatibus Oxoniensibus adjunxit. Oxon. 1720. 8. Acta Eruditorum Tom. VIII. Supplementi pag. 189. & Bibliotheque Angloise Tom. VIII. pag. 322.

Magna Charta sive Assisæ Henrici III. cum aliis statutis antiquioribus recentioribusque sæpius prodiit Londini 1508. 1543. 1602. &c.

Joan-

Joannis Skenæi Regia Majeſtas, ſive leges veteres *Scoticæ*, Edinburgi 1609. Londini 1613. fol. Confer Gundlingiana XXVI. pag. 86. Idem Skenæus etiam legibus Scoticis Anglice editis gloſſarium addidit, Edinburgi 1597. fol.

Leges Wallicæ, Eccleſiaſticæ & Civiles, Hoëli Boni & aliorum Walliæ Principum ante Eduardi I. tempora, cum verſione Latina, notis & gloſſario Gvilelmi Wottoni & Moſis Gvilelmi. Lond. 1730. fol. Acta Eruditorum Anno 1731. pag. 249.

Jo. Diſney view of ancient laws againſt immorality, Cantabrig. 1729. in folio. Leges non Britannorum modo, ſed & Judæorum, Græcorum, Romanorum, Gothorum, & Lombardorum ante Sæculum XI. perditis moribus oppoſitas perſequitur.

16. *De CONCILIIS in Britannia habitis.*

Henricus Speelmannus eques auratus, gloſſario archæologico, aſpilogia aliisque ſcriptis inclytus (*Johannis Speelmanni*, qui Pſalterium Latino Saxonicum vetus & Ælfridi vitam edidit, Pater) qui An. 1641. biennio ante filium diem obiit, conſtituerat Concilia Britannica *tribus tomis* vulgare, e quibus *primum* modo in lucem protulit Londini 1639. fol. complectentem Synodos ab initio Chri-

Christianorum in Britannia sacrorum ad periodum usque dynastiæ Anglo Saxonicæ, sive Eduardi Regis obitum A. 1066. Concilia, Leges, Constitutiones in re Ecclesiarum Orbis Britannici, & Decreta, videlicet Pambritannica, Panangli-ca, Scotica, Hibernica, Cambrica, Mannica, Provincialia, Diœcesana. In Bibliotheca Joan. Burchardi Menckenii τȣ̃ μακαρίτȣ fuit tomus hic à Speelmanno pluribus locis e MSS. Regiis aliisque passim emendatus, versione quoque Latina nova subinde monumentis Anglicis vel Anglo-Saxonicis adjuncta. *Secundus* tomus postumus ab An. 1066. procedit usque ad excussum An. 1531. ab Henrico VIII. Papæ jugum publicique juris factus est a *Carolo Speelmanno* Henrici nepote Lond. 1664. fol. manum ei admovente quoque & multa egregia addente *Gvilelmo* cujus jam mentionem feci *Dugdalo*, minus emendatus alioqui minusque plenus, sed obvius rarissime, pluribus illius exemplis incendio Londinensi An. 1666. absumtis. Tomus *tertius* qui insecuta tempora debebat persequi, nunquam in dias luminis auras prolatus fuit. Interim lubens accepi clarissimum Virum *Dan. Wilkinsium*, cui Leges Angl. Seldeni Opera-Copticam Novi Test. & Pentateuchi versio-

versionem, paraphrasin Chaldaicam libri utriusque Chronicorum & tot alia debemus, serio parare, proximeque vulgaturum esse novam Conciliorum Britannicorum editionem, tertio tanto locupletiorem Speelmanniana.

Scoticorum Conciliorum Acta multa combusta in incendio Edimburgensi Anno 1701.

De *Joannis Colgani* Hiberni, Ordinis Minorum, collectione jactata Conciliorum Hiberniæ, vide, si placet, FranciscumSalmonem libro Gallice edito de studio Conciliorum pag. 260. seq. Idem notat pag. 257. seq. omissa quædam ex Speelmannianis in Regia, & Labbei, Harduinique magnis Conciliorum syllogis.

Provinciale vetus Provinciæ Cantuariensis, sive Constitutiones Angliæ ab Anno 1222. ad 1415. cum summariis & annotationibus *Gvilelmi Lindewood*, Parisiis 1509. fol. Antwerpiæ 1525. fol. Londini 1555. 8. & ex Roberti Scharrok recensione 1664. 8. & novo viri docti studio Oxoniæ 1679. fol. additis etiam *Constitutionibus Legatinis* (Legatorum Pontificis) Othonis A. 1236. & Othoboni 1268. cum notis *Joannis de Aythma*, ex edit. Paris. 1505.

Thomæ Madox formulare Anglicanum Londini 1702. fol. *Johan-*

Johannis Johnsoni collectio Legum Ecclesiasticarum, Canonumque Anglicanorum, Anglice edita Lond. 1720. 8. duobus Voluminibus. Vide Acta Eruditor. 1722. pag. 420. & Memorias litterarias magnæ Britanniæ editas Gallice T. VI. pag. 507. & Tom. VIII. p. 385.

Humfredi Hody historia Angliæ Conciliorum & Convocationum, sessionisque Clericorum in Parlamento, adjuncta Parlamentorum, veterumque Angliæ Legum historiâ. Londini 1701. 8vo. Anglice.

Laurentii Howel Synopsis Canonum SS. Apostolorum & Conciliorum Oecumenicorum & Provincialium ab Ecclesia Græca receptorum, nec non Conciliorum, Decretorum & Legum Ecclesiæ Britannicæ & Anglo Saxonicæ. Londini 1708. fol.

ANGRADUS Fontanellensis in Normannia Monachus scripsit *Vitam S. Ansberti* Rothomagensis Episcopi, defuncti Anno 695. Exstat apud Surium & in Actis Sanctorum 9. Febr.

ANIANUS, * sive ANNIANUS Celedensis, sive Celennensis in Campania Diaconus, amanuensis, & in Synodo Diospolitana Anno 415.

* Alius ad quem Theodulfus Aurelianensis lib. II. vers. 518.
Anianique mei tecta verenter adi.

A. 415. promachus Pelagii, de quo multa hiſtoriæ Pelagianæ ſcriptores Henricus Noris lib. I. cap. 19. Jo. Garnerius Tom. I. ad Marium Mercatorem pag. 151. ſqq. &c. Vide & Pagium ad A. 417. num. XI. Latine vertit e Græco *S. Chryſoſtomi homilias in Matthæum* non primas octo ſolum, ſed etiam cæteras usq; ad XXVI. quæ a Gregorio Trapezuntio translatæ dicuntur, cum is tantum harum fuerit interpolator, editorque, ac cæteras deinde addiderit; ut ex MS. Codice Regis Galliæ obſervat Rich. Simon Tomo I. Epiſtolarum ſelectarum pag. 81. 84. cui adde Mabillonii Muſeum Italicum p. 164. Verſioni ſuæ præmiſit Anianus *Epiſtolam ad Oruntium ſive Horuntium* Epiſcopum ob hæreſim Pelagianam ejectum Italia, & deinde in Synodo Epheſina damnatum. Vertit idem Anianus etiam *ſeptem Chryſoſtomi homilias de laudibus Pauli*, easque *Evangelo*, Presbytero Pelagiano dicavit. *Epiſtola ad Evangelum* integrior exſtat Tomo VI. Operum Bedæ, & inter Epiſtolas ſelectas quas Colomeſius ad calcem Epiſtolæ Clementis Romani recudi curavit pag. 364. & in editione Chryſoſtomi Montfauconiana T. II. pag. 475. ubi ab accuratione & induſtria Anianus laudatur. Denique vertit etiam Anianus *Chryſoſtomi homiliam ad Neophytos*, quæ incipit: *Benedictus DEUS*: ec-

ce ſtellæ etiam &c. Lapſum gravem in limine ſtatim Verſionis homiliarum in Matthæum deprehendere ſibi viſus eſt Eraſmus XXVI. 59. Epiſt. Sed Rich. Simonius putat ipſum Græco Codice uſum in quo locus ille aliter legebatur. Huic Aniano Garnerius tribuit *Epiſtolam ad Demetriadem*, quæ inter Auguſtini & Hieronymi opera legitur. Nam *liber adverſus Epiſtolam Hieronymi ad Cteſiphontem* intercidit, cujus meminit Hieronymus Epiſtola 98. ad Alypium & Auguſtinum, & inter Auguſtinianas 24. (edit. novæ 202.) Cum hoc Aniano S. Chryſoſtomi interprete eundem facit Sigebertus cap. 70. Anianum, quem ait *Codicem Alarici*, de quo mox, edidiſſe. Sed libenter accedo virorum doctorum ſententiæ, qui licet ſuppares ætate, tamen vitæ inſtituto & conditione diverſos duos Anianos hos fuiſſe non dubitant.

ANIANUS Vir ſpectabilis & Conſiliarius Alarici Gothorum Regis, *breviarium Codicis Theodoſiani* nec compoſuit, ut multi ſibi perſvaſere, neque interpretatus eſt, ut viſum Jo. Tilio & Jacobo Cujacio, ſed recognitum ſubſcriptione ſua ornavit commendavitque, ut ex Alarici Commonitorio ſive Auctoritate docuit Sirmondus in quæſtione triplici ad calcem Tomi III. Variorum Opuſculor. & Tom. IV. Operum pag. 393. &

& Jac. Gothofredus in prolegomenis ad Codicem Theodoſ. c. V. pag. CXCII. ſeq. Sed ecce tibi Anniani ſubſcriptionem: *Annianus V. S.* * *ex præceptione Domini noſtri glorioſiſſimi Regis* Alarici, *ordinante viro magnifico & illuſtri* Gojarico *Comite, hunc Codicem Legum Juris, ſecundum authenticum ſubſcriptum vel in theſauris editum ſubſcripſi & edidi ſub die III. Nonas Febr. anno XXII. regnante Domino noſtro* Alarico *Rege.* A. C. 403. & æræ Hiſpanicæ 442. Vide Canones Iſagogicos Scaligeri p. 172. Eidem Aniano Viri docti non magna nedum certa cauſſa tribuunt *Epitomen librorum IV. Inſtitutionum Caji* veteris JCti, ſæpius editam atque erudite illuſtratam ab Hieronymo Alexandro juniore. Venetiis 1600. 4to.

ANICETUS, Geſnero ANITIUS, Epiſcopus Romanus ab An. 157. ad 168. in Iſidori Mercatoris Collectione traditur ſcripſiſſe *Epiſtolam ad Eccleſias per provincias Galliæ*, quæ falſi convincitur a Blondello in pſeudo Iſidoro pag. 201. ſq. Alia ejus decreta, ut ſynodale *de die Paſchatis in die Dominico,* & *de clericorum tonſura* ſuppoſita eſſe arguuntur a Petro Couſtant Tomo I. de Epiſtolis Pontificum pag. 71. ſeq. De aliis decretis vide Ludovicum Jacobum

* Vir Spectabilis.

a S. Carolo pag. 18. Bibliothecæ Pontificiæ.

ANICIUS, vide infra, BOETIUS.

ANSBERTUS vide p. 215. AMBROSIUS *Autpertus*; atque infra AUTPERTUS.

ANSBERTUS Archiepiſcopus Rothomagenſis, defunctus An. 695. de quo Acta Sanctorum 9 Februar. Tom. II. pag. 349. ſeq. ſupra, p. 288. ANGRADUS.

S. ANSCHARIUS ſive ANSGARIUS, in ſeptentrionalibus populis ad CHriſtum adducendis ſtrenuus & felix, primus ab An. C. 858. ad 865. Archiepiſcopus Hamburgenſis, Bremenſis etiam Epiſcopus ab An. 847. quæ Eccleſia Hamburgenſi juncta An. 865. Scripſit poſt An. 860. *vitam & miracula S. Willehadi* primi Bremenſium Epiſcopi An. 791. defuncti: quam cum vita S. Anſcharii ſcripta a Remberto, & Remberti (auctore ut videtur Adalgario) vulgavit Philippus Cæſar in triapoſtulatu Septentrionis, edito Coloniæ 1642. 8vo, quem prelo iterum ſubjiciendum dedi Tomo ſecundo Memoriarum Hamburgenſium, Hamburgi 1710. 8. Vita S. Willehadi, quam ſcripſit Ansgarius, obvia etiam apud Mabillonium Actorum Benedictinorum Sæculo III. Parte 2. pag. 401. ut S. Ansgarii Vita in Actis Sanctorum 3. Februarii Tomo I. pag. 391. & Remberti 4. Februarii Tom. I. pag. 566. De Anſchario vide infra

stra in REMBERTO & GUALDONE, quos ambos habes etiam in Originibus Lambecii Hamburgensibus, Hamburgi 1651. 4. quæ me curante recusæ ibidem 1706. fol. Cætera Anscharii scripta fuere *Epistolæ*, quarum una servata in laudato Actorum Sanctorum loco, & in B. Nicolai Staphorstii Tomo primo Historiæ Ecclesiasticæ Hamburgensis, editæ Germanice pag. 59. qui & ipse post Adamum Bremensem, Albertum Crantzium, Lambecium, Arrhenium, aliosque, quos laudat, de Anschario diligenter disserit, & pag. 60. mentionem facit *Missalis* adhuc superstitis Anschariani, & *Codicum magnorum*, in quibus Remberto teste *propria manu per notas conscripserat, quæ ad laudem Omnipotentis DEI pertinerent, & ad peccatorum redargutionem: ad laudem quoque beatæ & æternæ vitæ & terrorem gehennæ, & quicquid ad compunctionem pertinet & lamentum.* Refert idem Rembertus Anscharium *unicuique Psalmo propriam aptasse oratiunculam, quod ipse pigmentum vocitare solebat, ut ei Psalmi hac de causa dulcescerent.* Videtur id ipsum esse, de quo Crantzius in Metropoli libro primo extremo: *tenemus devotionis ejus breve sed clarissimum monumentum, libellum, Psalmorum Summam paucis includentem, qui qualis fuerit in majoribus, satis attestatur.*

T 3 AN-

ANSCHERUS Abbas Centulensis, sive S. Richarii circa Annum 110. scripsit libris III. *vitam & miracula S. Angilberti* Abbatis editam in Tomo IV. Actorum Benedictin. pag. 130. 814. Confer Acta Sanctorum ad 18. Februar. & Hariulfum libro secundo Historiæ Centulensis, & laudati Mabillonii Prolegomena.

ANSEGISUS Lobiensis Abbas, atque inde Fontanellensis, defunctus An. 834. cujus gesta describuntur in Chronico Fontanellensi apud Dacherium Tomo II. Spicilegii, editionis novæ pag. 278. seqq. ubi & pag. 282. seq. *Constitutio* ejus fratribus in Monasterio præscripta. Hic An. 827. collegit digessitque *Capitularia Caroli Magni & Ludovici Pii*, atque ut Albericus * quidem auctor est, statuta *Ecclesiastica libris duobus*

* Albericus Monachus trium fontium, in Chronico ad Annum 827. cujus verba ita perperam intellexit Trithemius, ut Ansegiso quatuor libros Capitularium Caroli M. & quatuor libros Capitularium Ludovici Pii tribuat, atque in utraque Sylloge binos libros Ecclesiasticis, binos mundialibus, ut non quatuor libri, sed octo prodeant. Verum quatuor tantum fuere, nec plures extant, quibus alios tres Anno 845. adjunxit *Benedictus Levita*. Ansegisum hunc ab Ansegiso Senonum Archiepiscopo probe distinguendum esse notat Sirmondus in Epistola ad Constantium Caëtanum Tom. IV. Operum pag. 642.

duobus & *leges mundanas* eorundem *libris totidem*. De editionibus ejus Operis utilissimi non repetam, quæ notavi Tom. XI. Bibliothecæ Græcæ pag. 85. seq. De differentia Baluzianæ a prioribus, operæ pretium est consulere Carolum le Cointe Tomo VII. Histor. Francorum pag. 805. seq. atque Jacobum le Long in Bibliotheca Historicorum Galliæ pag. 585. & de Ansegiso Acta Sanctorum 20. Julii Tomo V. pag. 90. seqq. Vide etiam Carolum Molineum de Monarchia Francorum pag. 72. seqq. editionis primæ.

ANSELLI Archidiaconi *Glossulas MSS. in Psalterium* laudant Cangius & Labbeus, qui in Vaticana inter Codices Reginæ Christinæ eas exstare testatur. Jacobus vero le Long suspicatus est sub illo nomine latere *Anselmum*, de quo mox, Laudunensem.

ANSELMUS, Abbas *Beccensis*. Vide mox, Archiepiscopus *Cantuariensis*.

Flavius ANSELMUS, Monachus *Beccensis* a superiore diversus, Scriptor *Vitæ Berengarii* Monachi in Urbe S. Papuli in Gallia, quæ exstat in Actis Sanctorum 26. Maji Tomo VI. pag. 447.

ANSELMUS ex Abbate Ordin. Benedictini *Beccensi* Archiepiscopus ab An. 1093. ad 1109. *Cantuariensis*, doctrina zeloque & ingenii subtilitate nulli suis temporibus secun-

cundus. Ejus vitam ſcripſit *Eadmerus*, de quo infra ſuo loco, ut alios juniores prætercam. Vide Surium & Acta Sanctorum 21. April. Tom. II. pag. 865. ſeqq. & Theophilum Raynaudum in ſyntaxi Operum Anſelmi Lugdun. 1630. fol. & Tomo XI. Operum. Opera Anſelmi recenſere juvat ex editione optima Gabrielis Gerberonii Pariſ. 1675. fol. repetita cum novo ſupplemento ibid. 1721. fol.

1. *Monologium*, ſive Soliloquium & p. 29. *Proslogium* h. e. allocutio ad DEUM, quibus per ideam ipſam ſummi Entis, ut deinde facere Nicolaus Cuſanus in dialogo de *poſſeſt*, & poſt eum Carteſius inſtituit, b) homo ad Conditorem ſuum agnoſcendum adducitur. Citat hoc Monologium ſuum Anſelmus dialogo de Veritate cap. 10.

2. *Liber apologeticus* contra GAUNILONEM, cujus brevis reſponſio ad Monologium, Inſipientis nomine præmittitur pag. 35. Profundas meditationes hoc in ſcripto Anſelmi reperiri notavit illuſtris Leibnitius in Leibnitianis pag. 412. Vide

a) Journal des Savans A. 1721. Octobre p. 447. Mem. de Trevoux A. 1722. pag. 389. Oudinus Tom. II. pag. 931. ſeq.

b) De Carteſii ſententia dixi lib. de Veritate Religionis Chriſtianæ cap. X. pag. 325. ſeqq.

Vide etiam Dominicum de Colonia in historia litteraria Lugdunensi, quam Gallice nuper edidit Tomo II. pag. 214. seqq.

3. Liber *de fide SS. Trinitatis & de incarnatione Verbi* pag. 41. contra blasphemias RUZELINI, qui Abailardi Magister fuit, sive ROSECLINI, velut tritheitæ, ad Urbanum II. qui Papa fuit ab A. C. 1088. ad 1099.

4. *Contra Græcos* liber *de Processione Spiritus S.* pag. 49. Meminit hujus opusculi Hildebertus II. 9. & 13. Epist. & Anselmus ipse in libello de tribus Waleranni quæstionibus.

5. *De casu Diaboli*, dialogus pag. 62. cujus etiam meminit in dialogo de Veritate. In hoc dialogo de origine mali Anselmus disputat.

6. *Cur DEUS homo*, dialogus cum *Bosone*, libris duobus pag. 74. adversus Infideles, simplicitatem Christianam tanquam fatuam deridentes: scripti Anno 1098. Vide Pagium ad An. 1097. n. 6.

7. *De conceptu virginali & Originali peccato* liber p. 97. ad eundem *Bosonem*, quem charissimum appellat.

8. Dialogus *de Veritate* pag. 109.

9. *De Voluntate* pag. 116. & *de Voluntate DEI* pag. 151.

10. *De libero arbitrio* pag. 117. cujus ſcripti etiam in dialogo de veritate fit mentio.

11. *De concordia Præſcientiæ & Prædeſtinationis,* nec non *Gratiæ DEI cum libero arbitrio* pag. 123.

12. *De tribus WALERANNI* Newemburgenſis Epiſcopi *quæſtionibus,* ac præſertim *de azymo ac fermentato* contra Græcos pag. 135. ſubjuncta Waleranni ad Anſelmum Epiſtola pag. 137. & Anſelmi reſponſione ad illius querelas pag. 139. *Græce* vertit hoc Anſelmi ſcriptum ſicut librum de Proceſſione Spiritus S. quoque *Demetrius Cydonius.*

13. *De presbyteris concubinariis,* ſeu *offendiculum Sacerdotum,* brevis paræneſis pag. 140. Confer Anſelmi lib. I. Epiſtol. 56.

14. *De nuptiis conſangvineorum* pag. 141.

15. *Dialogus de Grammatico* pag. 143. Etjam hujus mentionem facit Anſelmus dialogo de Veritate.

16. *Homiliæ XVI.* pag. 155. quarum ultima in Hebr. II. 10. iterum recurrit inter excerpta pag. 546.

17. *Exhortatio* ad contemtum temporalium & deſiderium æternorum. pag. 190.

18. *Admonitio morienti,* pag. 194. in qua inter alia: *Credis quod Dominus JESUS CHriſtus pro te mortuus eſt? Credo.*

do. Agis etiam de passione & morte sua ei gratias? Ago. Credis te non posse nisi per mortem ipsius salvari? Credo. Age ergo, dum superest in te anima, in hac sola morte totam fiduciam tuam constitue, in nulla alia re fiduciam habens.

19. Carmen elegiacum *de contemtu Mundi* pag. 195. quod incipit: *Quid deceat Monachum* &c. cum aliis duobus brevioribus carminibus de rerum vanitate pag. 200. & de solo DEO amando pag. 201.

20. *Meditationum XXI. liber* pag. 202. quarum decima quarta etiam inscribitur *Enchiridion* sive *Manuale*, vel etiam *liber de salute animæ*. Separatim prodiere Lugd. 1609. forma minore.

21. *Orationes* sive Precationes LXXIV. in quibus etiam quædam diriguntur ad B. Virginem Mariam, ad Crucem, ad Sanctos &c. Recusæ itidem separatim Romæ curante Agvirrio, & Veronæ 1726. 12. Hoc Orationarium non Anselmi esse, sed Cœlestini cujusdam Monachi, qui post Dominicum & Franciscum scripsit, probat Raynaudus in heteroclitis spiritalibus p. 247.

22. *Hymni & Psalterium de S. Virgine* pag. 303.

23. *Epi-*

23. *Epistolarum libri IV.* primus earum 77. quas Monachus, secundus 53. quas Abbas Beccensis, tertius 188. quas Archiepiscopus Cantuariensis scripsit, quartus 108. antea ineditas complectitur. His Epistola pag. 704. & aliæ Epistolæ tres addi possunt ex Edmundo Martene Tom. III. Anecdotorum pag. 273. seqq. nam quam ad Paschalem Warthonus Tomo II. Angliæ Sacræ pag. 178. vulgavit, jam in Seldeni historia decimarum XII. 2. pag. 376. & apud Gerberonum legitur IV. 4. Epistolas octo offert Dacherius Tomo nono spicilegii, qui Anno 1669. lucem vidit. (Tom. III. editionis novæ pag. 433.) Alias Epistolas novem Baluzius Tomo quarto Miscellaneorum pag. 471. seq. Parisiis 1683. 8. & in Tomo quinto pag. 306. 342. quibus omnibus aliæ etiam adduntur in supplemento novo editionis Anselmi A. 1721. cum *Sermone de Passione DOMINI*, e MS. Regio, & *Tractatu ascetico*, quem ediderat Dacherius Tomo III. pag. 24. (editionis novæ Tom. I. pag. 443.) & Anonymi Carmine elegiaco in Anselmi laudem, ex Baluzii T. IV. Misc. pag. 557. seq.

24. Tractatus *de Pace & Concordia* pag. 705-707.

In

In Appendicem rejecta primo Dubia scripta:
Elucidarium, sive dialogus summam Christianæ Theologiæ complexus, libris III. pag. 457. quod opus Gviberto Novigentino Abbati Codices quidam vindicant, Trithemius refert ad Honorium August. alii ad Gvilelmum Coventriensem Carmelitam.

Planctus B. Mariæ ad Anselmum pag. 488. sive dialogus B. Mariæ Virginis & Anselmi de passione Domini.

De mensuratione Crucis ad Luc. IX. 23. pag. 494. scriptoris S. Bernardo junioris, qui in eo citatur.

De conceptione B. Mariæ Virginis pag. 499. & de VI. Idus Decembris festo in ejus memoriam celebrando pag. 505. seq. pag. 507.

Passio Sanctorum Gvineri, Fingaris, Pialæ & sociorum An. CHristi 450. Martyrum in Britannia p. 508. Confer Acta Sanctorum 23. Martii.

Aliena:

GISLEBERTI, sive *Gilberti* Westmonasteriensis ab Anno 1084. Abbatis *Disputatio Judæi cum Christiano* cum præmissa Epistola, qua auctor hoc scriptum censuræ Anselmi subjicit pag. 512. Gisleberto vindicatur hoc scriptum etiam a Trithemio, cap. 353. licet sub *Gvilelmi de Campellis* nomine edita est in Biblio-

bliotheca Patrum Lugdunens. Tom. XX. p. 1884. & sine nomine auctoris, prodierat Colon. 1537. fol. Altercatio Christiani, cum Judæo de fide Christiana interlocutoribus Gamiele & Paulo.

RUPERTI Tuitiensis Abbatis annulus, seu dialogus Christiani & Judæi de fidei sacramentis pag. 524.

Dicta quædam ex dictis S. Anselmi collecta p. 545. & miracula p. 548.

Præter castigationes & emendationes a præclaro editore, subjiciuntur:

Joannis Picardi Augustiniani, Canonici S. Victoris Paris. notæ eruditæ ad tres libros priores Epistolarum ex editione Operum Anselmi, Coloniæ 1612. folio, quam perinde ut Lugdunensem Theophili Raynaudi Lugd. 1630. fol. recenset Labbeus Tom. I de S. E. pag. 80. sqq. Exstat & editio Coloniensis 1573. de qua Possevinus, & Norimbergensis 1491. fol. de qua Theophilus Sincerus Nachricht von alten und neuen raren Büchern, Frf. 1731. 8. pag. 21. seq.

In EADMERI operibus, quæ in editionibus Par. 1657. 1721. fol. Anselmo subjiciuntur, exstant præter Anselmi vitam liber quoque *de beatitudine cœlestis Patriæ* * Anselmo

* *De felicitate Sanctorum* sub Anselmi nomine Antwerpiæ 1602. 12. per Henricum Sommalium

ſelmo a quibusdam tributus, & liber *de S. Anſelmi ſimilitudinibus,* in cujus cap. 47. ſeqq. tractatio illa de beatitudine iisdem verbis recurrit.

Carmen Anſelmi *in laudem Lanfranci* Cantuar. deceſſoris ſui exſtat ad calcem vitæ Lanfranci editæ a Dacherio. & in Bibl. Patrum Lugd. Tom. XVIII. pag. 620. & Tom. XII. Opp. Raynaudi pag. 86. & in Actis Ord. Bened. Sec. VI. 2. p. 659.

Explanationes in S. Matthæum, Anſelmo tributas, PETRI BABIONIS Angli, qui circa An. 1360. vixit, eſſe notat Raynaudus, qui præfationem ex MS. Lugdunenſi exhibet Tom. XII. pag. 90. ſeq. Oudino videntur referendæ ad GVILELMUM Pariſienſem, quod & Raynaudus pridem fuerat ſuſpicatus. *In Cantica Canticorum & in Apocalypſin* ſunt ANSELMI Laudunenſis: *In Pauli Epiſtolas,* HERVÆUM, Monachum Dolenſem Benedictinum habere auctorem noſcuntur.

ANSELMUS Abbas *Gemblacenſis* in Brabantia, qui Anno 1137. obiit, auctor *Chronici* ab Anno 1112. in quo Sigebertus deſiit, usque ad 1136. quod cum auctariis Gem-

malium, & ſub Eadmeri, Pariſiis 1638. 8. edente Joanne Baptiſta Machalto Soc. Jeſ. Eadmeri Præfationem dederat Raynaudus Tomo XII. Opp. pag. 85.

Gemblacensi, Affligemensi, Valcellensi & Aquicinctino usque ad Annum 1225. edidit, Chronicisque Eusebii, Hieronymi & Sigeberti subjecit, & continuationem ab Anno 1200. ad 1608. ipse adjunxit Aubertus Miræus, Antwerp. 1608. 4to. Vide B. Doctoris mei Thomæ Ittigii librum de Bibliothecis Patrum pag. 732. seq. *Libellus de gestis Abbatum Gemblacensium*, quem Oudinus Tomo II. p. 1131. ait Dacherium Tom. VI. spicilegii in publicum produxisse, obvius in nova editione Tom. II. pag. 759. nec Sigeberti, nec Anselmi nec alterius auctoris nomen præfixum habet, Monacho tamen Gemblacensi deberi scribitur.

ANSELMUS, ab An. 1126. ad 1154. *Havelbergensis*, sive Avelburgensis Episcopus, in Marchia ad Avelum, sive Havelam fluvium, sub Archiepiscopo Magdeburgensi: Scripsit *librum de Ordine Canonicorum regularium S. Augustini*, cui scilicet ipse addictus quoque fuit. Exstat in thesauro anecdotorum Bernardi Pez, Tom. IV. Parte II. pag. 75. Ejusdem *dialogos tres*, unum de variis Christianæ Relig. formis, & duos disputationum *adversus Græcos* vulgavit Dacherius Tomo XIII. spicilegii pag. 88. (edit. novæ Tom. I. pag. 161.) Confer Oudinum Tom. II. p. 1429. seq. *Vitas* ejus aliquot *sanctorum*, prolixis Voluminibus, & *Epistolas* plures ad diversos

versos Eisengreinius pag. 97. commemorat.

Imerius de ANSELMIS, Cremonensis, Ord. Minor. cujus *discursus super Epistolas Pauli Apostoli*, Voluminibus duobus in folio, memorat Arisius in Cremona litterata.

ANSELMUS Scholasticus & Canonicus *Laudunensis*, in Gallia, qui An. 1117. diem obiit, auctor *glossæ interlinearis & marginalis* in totum Vetus & Novum Testamentum, laudatæ Henrico Gandavensi cap. 30. de S. E. editæque cum glossa Ordinaria Hugonis a S. Caro Cardinalis, Basil. 1502. fol. ac sæpius deinde alibi, ut infra in *Hugone* & *Nicolao* Lirano dixi. Enarrationes *in Matthæum* editæ in limine Operum Anselmi Cantuariensis, Coloniæ 1573. 1612. fol. neque hujus, neque Laudunensis, sed Petri BABIONIS, Angli esse jam supra in Cantuariensi notare me memini. Verus autem Anselmi Laudunensis in Matthæum commentarius Oudino Tom. II. pag. 938. teste MS. obvius in Bibliotheca Regia Parisiens. Codice 3819. incipit: *Evangelium Græce, Latine bonum nuncium interpretatur.* Per errorem autem in MS. Reg. 246. inscribitur: *Magistri Anselmi de Monte Leonis, Remensis Archiepiscopi.* Nam *de Monte Laois*, est *de Monte Lauduno*, qui Archiepiscopus Remensis nunquam fuit. Commentarii *in Cantica Canticorum* iti-

U dem

dem inter Opera Anſelmi Cantuarienſis An. 1573. & 1612. obvii, etiam MStorum Codicum ſuffragio vindicantur Anſelmo Laudunenſi. *Duas* ejus *Epiſtolas* memorat Sanderus inter MSS. Codices Belgii Tom. II. pag. 171. *In Pſalterium* commentarios Trithemius c. 362.

ANSELMUS *Legienſis*, ſive *Leodicenſis* Canonicus & Scholaſticus S. Lamberti, poſteaque Decanus Namurcenſis, ſcripſit circa Annum 1050. ad Annonem Archiepiſcopum Colonienſem *geſta Epiſcoporum Leodicenſium* a Theodardo hoc eſt ab Anno 653. ad obitum Gvazonis, ſive Wazonis An. 1048. editam cum aliis, quos infra in HARIGERO recenſeo, a Johanne Chapeavillo, Leodii 1612. 4. Vide Miræum ad Sigeberti cap. 163.

ANSELMUS Badagius, Mantuanus patria, ex Monacho Ordinis Benedictini, Epiſcopus ab Anno 1071. ad 1086. *Lucenſis*, cujus vitam ex Sebaſtiani Tegnagelii antiquis monumentis pag. 83. ſeq. repetiit B. Georgius Serpilius de Scriptoribus Biblicis Parte VIII. pag. 86. Vide etiam Acta Sanctorum 18. Martii Tom. II. pag. 647. & Octavi Caëtani, Siculi animadverſiones in vitam hujus Anſelmi inter monumenta contra Schiſmaticos edita a Gretſero, Ingolſtad. 1613. 4. Eum *in Pſalmos* & *in Threnos Jeremiæ* ſcripſiſſe teſtatur Auctor vitæ

vitæ, & Trithemius cap. 344. In Psalmos memorat quoque Sigebertus cap. 161. sed auctor vitæ notat eum desiisse in Psalmi CXXIX. verbis ultimis: *Benediximus vobis in nomine DOMINI.* De *Collectione Canonum*, quæ ab auctore Vitæ diserte memoratur, & sub hujus Anselmi nomine libris XIII. MSta exstat in Variis Bibliothecis, & ex qua Gratianum profecisse notavit Latinus Latinius in Bibliotheca sacro-profana pag. 81. b. Vide Baluzium Præfatione de emendatione Gratiani §. 19. & in notis pag. 641. qui decreta post Anselmi hujus mortem promulgata notat in illa reperiri, sed quæ in antiquioribus Codicibus desunt, ut notavi Tomo XI. Bibliothecæ Græcæ pag. 87. speciatim in Vaticano, de quo vide sis etiam Pagium ad An. 1086. num. 4. Philippum Picinellum in Athenæo Eruditorum Mediolanensium pag. 39. 40. de aliis Oudinum Tom. II. pag. 721. *Hildeberto* autem illam collectionem, ut tribueret, permotus videtur fuisse Antonius Augustinus, quoniam inter Epistolas Hildeberti per errorem legitur præfatio Ivonis. Præterea *Libri II. contra Gvibertum Anti-Papam pro Gregorio IV.* & *Collectanea ex variis Auctoribus, Ecclesiæ facultates non esse in potestate Regis aut Cæsaris*, exstant in Canisii antiquis Lectionibus Tomo VI. pag. 202. 235. & novæ editionis Tom. III.

U 2 pag.

pag. 369. 389. & in Bibliotheca Patrum Coloniensi in fine Tomi X. & in Supplementi Tomo I. pag. 725. Lugdunensis vero Tom. XVIII. pag. 602. Denique Lucas Waddingus, (qui etiam vitam S. Anselmi cum notis & commentariis editurum se promisit in Bibliotheca Ordinis Minorum pag. 240.) sub Anselmi Lucensis nomine edidit quatuor hæc Opuscula, recusa itidem in Bibliotheca Patrum Lugdunens. Tom. XXVII. *Meditationem in Orationem Dominicam* pag. 437. *in Ave Maria* pag. 439. *super salve Regina* pag. 441. & *Meditationes de gestis Domini nostri JESU CHRISTI*, versibus leoninis, quorum initium:

Desere jam anima lectulum soporis,
Langvor, torpor, vanitas excludantur foris.

pag. 444-458. Quatuor hæc scripta indigna Anselmo esse disputat Oudinus, quem vide Tom. II. pag. 722. sqq.

ANSELMUS *Mantuanus*. vide supra, *Lucensis*.

ANSELMUS *Marsicanus* Episcopus post Annum 1210. vide Ughellum Tom. VII. pag. 506. editionis novæ. Scripsit *Vaticinia Pontificum Rom.* sive de Pontificibus, quæ illustranda sibi sumsit Paulus Scaliger. Prodiere Coloniæ 1570.

ANSEL-

ANSELMUS *Mediolanensis* Archiepiscopus circa Annum 1110. Vide Baluzium Tomo VI. Miscellaneorum pag. 483. ubi diploma, quo Ecclesiam S. Mariæ de Cavalzana concedit Ecclesiæ Cluniacensi.

ANSELMUS Ordinis *Minorum* Monachus, qui in terram sanctam venisse se scribit An. 1508. Ejus *descriptio* Palæstinæ edita a Canisio Tom. VI. antiquarum Lectionum pag. 1289. & editionis novæ Tom. IV. pag. 779.

ANSELMUS *de Monte Leonis* Archiepiscopus Remensis, nullus unquam fuit, sed *de Monte Laonis* est *de Monte Lauduno*. Vide supra, *Laudunensis*.

S. ANSELMUS *ab Novantulano*, vide Acta Sanctorum Tom. III. Martii pag. 900.

ANSELMI *Peripatetici* Rhetorimachiam MS. evolvit Cangius in Codice Thuano 589.

Petri ANSELMI esse *carmen de Eucharistia*, quod Anselmo Cantuariensi ab aliis, ab aliis Petro Blæsensi tribuitur, contendit Caspar Barthius, quem vide Tom. II. ad Statii IV. Thebaid. 552. pag. 1153.

ANSELMUM Ordinis *Minorum*, auctorem descriptionis Palæstinæ, de quo jam dixi, *Polonum* Cracoviensem fuisse, Vossius suspicatur, quoniam distantiam domus Caiphæ, a qua Servator ductus est ad domum Pilati, descripturus, tantam esse ait, *quan-*

tum distat a S. Bernardino Cracoviæ usque ad Ecclesiam S. Spiritus.

ANSELMUS Monachus Ordinis S. Benedicti *Remensis*, cujus *itinerarium Leonis IX. Papæ* Roma in Galliam memorat Sigebertus cap. 152. & Trithemius cap. 333. de S. E. & II. 88. illustrium Benedictinorum. Leo IX. Papa fuit ab Anno 1049. ad 1054. De Conciliis An. 1049. Remis atque per alia loca Galliæ a Leone IX. habitis vide Pagium ad A. 1054. n. XI.

ANSELMUS *de Ribodimonte*, qui An. 1099. scripsit ex Palæstina Epistolam ad Manassem Archiepiscopum, editam a Dacherio Tom. VII. Spicilegii pag. 191. (editionis novæ Tom. III. pag. 431.) Ejus *descriptio Palæstinæ* vulgata a Canisio Tom. VI. antiquarum Lectionum pag. 1289. & edit. novæ Tom. IV. pag. 779.

ANSO, sive ANSUS Lobiensis, in Belgio Abbas ab Anno 776. ad 800. Scripsit Monachus adhuc, ad Theodulfum, decessorem deinde suum, *Vitam S. Ursmari*, quæ exstat * in Actis Sanctorum 18. April. T. II. pag. 560. & Tomo III. Sec. Benedictin. pag. 246. & Vitam *S. Ermini*, qui Ursmaro in Abbatia Laubiensi successit, obviam in iisdem Actis Sanctorum 25. April. Tom.

* Apud Surium 18. Aprilis interpolata a Ratherio.

Tom. III. pag. 375. & in Mabillonii Sec. 3. pag. 564.

ANTENOR Episcopus incertæ sedis post octavi Sæculi initia, scripsit *Vitam S. Silvini*, Morinorum in Gallia Episcopi, quæ non nisi ab auctore medii sæculi noni interpolata ad nos pervenit, obvia in Gvil. Catelli Historia Episcoporum Tolosatium, Tolosæ 1623. fol. tum in Actis Sanctorum 17. Febr. & in Actis Benedictinis Sec. III. pag. 295.

ANTERIUS Claudianus Sacra Biblia metro complexus memoratur a Gvidone Vicentino, qui A. 1331. diem obiit.

ANTEROS Episcopus Romanus ab An. 235. Novembris 22. ad Annum 236. 3. Jan. & Martyr, cui supposita apud Isidorum Mercatorem *Epistola* ad Episcopos per Bæticam & Toletanam Provinciam constitutos, a Blondello in Pseudo-Isidoro pag. 278. seq. refellitur. Non majoris fidei est, quod Auctor libri Pontificalis & alii recentiores scriptores tradunt eum *per Notarios res Martyrum accurate descripsisse, & in ærarium Ecclesiæ reposuisse.* Vide Ludovicum Jacobum a S. Carolo in Bibliotheca Pontificia pag. 19.

ANTHELMUS. supra, ALDHELMUS.

ANTISSIODORENSE, sive AUTISSIODORENSE Chronicon Monachi S. Meriani Antissiodorensis (*Auxerre* in Gallia Lug-

dunensi) ab O. C. ad Annum 1212. cum appendice ad Annum 1223. editum a Nicolao Camussæo, Trecis 1608. 4. Antissiodorense Chronicon breve ab An. 1005. ad 1174. in Philippi Labbei Bibliotheca nova MSS. Tom. I. pag. 292. 293. Appendix ad An. 1190. pag. 405. Aliud Chronicon Antissiodorense ab A. 1022. ad 1188. in Edmundi Martene Thesauro Anecdotor. Tom. III. p. 1384. 1385.

M. Aurelius ANTONINUS Imperator ab Anno CHristi 161. ad 180. cui tribuitur vulgo *Itinerarium*, de quo dixi in Bibliotheca Latina. De alio itinerario in loca sancta, infra in ANTONINUS *Placentinus*.

ANTONINUS Florentinus patria, Ordinis Prædicatorum, & ab mense Januario a) Anno 1446. usque ad 1459. Archiepiscopus Florentinus, vero nomine ANTONIUS, propter parvam staturam b) *Antoninus*, atque illo nomine notior præsertim post obitum, & ex quo Sanctis est adscriptus An. 1523. c) Vide Acta Sanctorum

a) Giornale de' Letterati d' Italia Tom. XIII. pag. 409.
b) Sanderus de Antoniis lib. I. pag. 22.
c) Bulla Canonisationis præmissa summæ historiali in edit. A. 1586. & apud Cherubinum T. I. bullarii pag. 636. Vide & Baluzii Misc. Tom. III. p. 424.

rum ad 2. Maji Tom. I. pag. 322. 331. & Tom. VII. pag. 553. ubi ejus effigies & pag. 681. seq. Jacobum Qvetif Tom. I. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 817. seq. Papebrochius Tom. I. Maji pag. 313. exhibet notis illustratam vitam Antonini scriptam ab ejus per octennium domestico *Francisco Castilionensi*, subjunctis etiam pag. 326. *Leonardi de Ser-Urbertis* additionibus. Scripsere etiam vitam ejus *Vincentius Mainardus* apud Surium 2. Maji, & Italice *Euphrosynus Lapini*, & *Dominicus Maccarani*, Florent. 1708. 4. Venetiis & Lucæ 1709. 8. Scripta hujus Antonini distincte referre placet. Sunt itaque:

1. *Summa Historialis*, sive Chronicorum Partes III. ab Orbe condito ad Annum CHristi 310. *secunda* ad Annum CHristi 1198. & *tertia* ad Annum 1459. Opus titulis XXIV. distinctum ac minime contemnendum, licet non est sine exceptione d) ejus auctoritas: prodiit tribus in fol. Voluminibus, Venetiis 1480. Norimbergæ apud Antonium Kobergerum 1484. 1491. 1494. & Basileæ 1591. apud Frobenium, cum emendationibus Joannis Grandis: Parisiis 1512. per Nicolaum Wolfium: Lugduni apud Joannem Clein, Alemannum A. 1517. 1527. Rothomagi 1525. atque novissima Lug-

d) Vide Ancilloniana Tom. I. p. 163.

dunenſis ex Officina Juntarum & Pauli Gvitii, An. 1586. cum Petri Maturi S. J. emendationibus & notis.

2. *Summa* e) *Theologica*, ſive *Juris Pontificii & Cæſarei Summa*, *Summa Caſuum Conſcientiæ*, Partibus IV. Venetiis 1477. apud Nicolaum Jenſon, Spiræ 1477. Norimbergæ 1478. Venetiis 1480. apud Leonardum Gvild de Ratisbona, Memmingæ 1483. Norimbergæ 1486. Venetiis 1487. Pariſiis 1496. Argentin. 1496. Quarta Pars *de Virtutibus* ſeparatim prodiit Norimbergæ 1472. fol. tabula directiva in totam ſummam a Joanne Molitore 1490. fol. Summa etiam Lugduni 1511. 1516. 1520. 1529. 1542. Venetiis 1571. 1591.

3. *Summa Confeſſionalis*, ſive Confeſſorum refugium *de eruditione Confeſſorum*, *Interrogatorium* & *de reſtitutione* Partes III. capita XLIX. Memmingæ 1483. atque deinde ſæpius pluribus in locis, etiam Italice. Vide Jacobum Qvetif Tomo I. pag. 819.

4. *Annotationes de donatione Conſtantini*, excuſæ Coloniæ 1535. nihil aliud ſunt, quam excerpta ex Summa Theologica Parte II. tit. 22. cap. 5. §. 16. & Hiſtoriali Parte I. tit. 8. cap. 2. §. 8. ubi *non bene*

c) Julius Niger de Scriptoribus Florentinis p. 50. Hendreichius p. 214.

bene certam Donationem illam esse profitetur.

5. In Tractatu Tractatuum, sive Oceano Juris, Venetiis 1584. fol. Tomo XIV. occurrunt libelli *de interdicto Ecclesiastico* pag. 338. *de suspensione* pag. 342. *de excommunicatione* pag. 366. *de irregularitate* pag. 403. & Tom. VII. pag. 78. *de Usuris.*

6. *Trialogus CHristi* & duorum discipulorum Emaunticorum, considerans dicta Prophetarum de vita, morte & resurrectione Domini. Florentiæ 1680. 4.

7. *Flos florum*, sive sermones &c.

HONORATUS ANTONINUS Constantiniensis, sive Cirtensis in Numidia Africæ Episcopus, in Codicibus aliis MSS. Epistolæ, *Antoninus* tantum, in editionibus Gennadii cap. 95. & Honorii II. 94. simpliciter *Honoratus*, sed in MS. Sangermaniensi antiquissimo Gennadii *Honoratus Antoninus*, scripsit ad *Arcadium* Confessorem An. CHristi 437. in Exilium missum a Genserico Vandalorum Rege Ariano, *Epistolam cohortatoriam ad labores pro CHristo ferendos*, quam editam a Baronio ad Annum 437. obviamque in antidoto hæresium Basileæ 1528. & in Bibliothecis Patrum Parisiensibus ab Anno 1575. Coloniensi & Lugdunensi recensuit etiam Theodoricus Ruinartus, atque illustravit in historia persecutio-

cutionis Vandalicæ capite IV. pag. 433. seq. adde Tillemontium T. XVI. Memor. Hist. Eccles. p. 500. seq.

ANTONINUS *Placentinus*, Martyr sæculo VI. sub cujus nomine incerta fide fertur, *Itinerarium de locis terræ sanctæ, quæ perambulavit*, præmissum a Papebrochio Actis Sanctorum Tomo II. Maji. Antwerpiæ 1680. fol. atque editum primum a Claudio Menardo, Andegavi sive Juliomagi 1640. 4. Alius *Martyr Antoninus* Apameensis, cujus passio apud Labbeum Tom. I. Bibliothec. novæ MSS. pag. 686. Dolendum est fata intercessisse viri doctissimi Hadriani Relandi consilio, Anno 1718. apud Trajectinos extincti, qui recensita a se junctim edere instituebat Adamanni, Ariulfi & Willibaldi itineraria, cum Mensonis Altingii comentario in tabulas Peutingerianas, Itinerario Antonini Imp. notis Hieronymi Suritæ illustrato, Itinerario Burdigalensi sive Hierosolymitano, fragmento tabulæ alterius, & itinerario Antonini Martyris ac Joannis Phocæ. Sed ecce tibi elenchum itinerariorum horum cæterorumque medii ævi alphabeticum, si quis illa vellet in studiorum usus recognoscere, atque notis indicibusque idoneis additis, Geographiæ illorum temporum facem accendere. Litteris currentibus expressi, qui Latine non scripserunt.

Ada-

Adamanni & Arculfi Episcopi, supra pag. 14.
Æthici, de quo in Bibl. Latina.
Ambrosii Camaldulensis, de quo pag. 221.
Anselmi Remensis itinerarium Leonis IX.
Antonini Imp.
Antonini Martyris.
Leonardi Aretini IV. 2. Epist. iter ab urbe Roma, Constantiam.
Regis Artus, An. 517.
Nicolai Ascelini An. 1246. apud Vincentium Bellov. libro 32. speculi Hist.
Avieni ora maritima, de quo in Biblioth. Latina.
Rogerus Baco de partibus Orbis septentrionalibus.
Gvilelmi de Baldensel A. 1336. in terram sanctam.
Josaphat Barbari, Veneti Anno 1436. 1461.
Christophori de Bondelmontibus, Anno 1422.
Burchardi descriptio terræ sanctæ.
Burdegalense Itinerarium, de quo in Bibliotheca Latina: & Acta visitationis Provinciarum Burdegalensis & Bituricensis ab Archiepiscopo Simone de Bello loco apud Baluzium Tomo IV. Misc. pag. 205.
Ambrosii Contareni A. 1473.

Cosmas

Cosmas Indoplevstes A. C. 547. de quo in Bibl. Græca III. 25.

Petrus Delphinus Epist. 106. A. 1479.

Eugesippus de distantiis locorum terræ sanctæ, Anno 1040. & alii in symmictis Allatii.

Rudolphi de Frameynsberg apud Canisium.

Franci in loca sancta, sæculo IX. jam inclinante.

Gregorii XI. vide infra, Petrus.

Hadriani VI. vide Ortizius.

Jacobi Ticinensis diarium profectionis.

Joannis de Plano Carpino, An. 1246.

Julii II. Papæ per Hadrianum Cardinalem, & apud Bzovium ad A. 1506.

Leonis IX. vide Anselmus.

Leonis X. Bzovius ad An. 1515. n. 3 -- 17. ex Parisio de Grassis.

Andreas Leucander. supra p. 245.

Andreæ de Lucimel, sive Longiumello, A. 1253.

Joannes de Mandeville, An. 1332. supra pag. 245.

Anonymi Mahometani, quorum alter Anno 851. in Indiam, alter 877. in Chinam iter fecit. Descriptio Gallice edita cum notis ab Eusebio Renaudoto Parisiis 1718. 8. de cujus fide conferenda censura P. de Premare lettres edifiantes Tom. XIX. p. 420. seqq.

Barthol.

Barthol. Montuccii Ordinis Prædicatorum, A. 1410.
Nicolai Botrontinensis de itinere Italico Henrici VII. Imp.
Nicolai Veneti Iter Indicum in Pogii libro IV. de varietate fortunæ.
Odonis descriptio itineris Ludovici VII. in Orientem.
Odorici Forojuliensis An. 1327.
Blasii Ortizii de itinere Hadriani VI. ab Hispania Romam usque.
M. Paulus Venetus circa A. 1295. ex Latina versione Francisci Pipini Ord. Præd. circa An. 1316.
Francisci Petrarchæ itinerarium in Syriam.
Petri Amelii de Brenaco, Alectensis iter Gregorii XI. Avenione Romam.
Joannes Phocas A. 1185. de quo Tom. VI. Bibl. Græcæ p. 705.
Ratherii Veronensis itinerarium Romam euntis.
Geographus Ravennas, de quo in Biblioth. Latina.
Ricoldi de Monte Crucis, Ord. Præd. defuncti A. 1309.
Gvilelmi de Rubruquis A. 1253.
Rutilii, de quo in Bibl. Latina.
Simon de bello loco, supra, Burdegal.
Simon de S. Quintino A. 1246.
Tabula Peutingeriana, de qua in Biblioth. Latina.

Theo-

Theodulphi Aurelianensis itinerarium lib. III. carm. 12.

Venantii Fortunati lib. X. carmine 9. & XI. 27.

Gaufridus Vinisalvus a Tho. Galeo editus. supra pag. 272.

Willebrandi de Oldenburg, itinerarium terræ Sanctæ An. 1211.

Willibaldi, de quo, ut de aliis, infra suo loco.

* * *

Placet huic indiculo brevem alium etiam subjungere *scriptorum recentium*, qui Avieni, Rutilii, Theodulfi & Venantii exemplo itinera sua, vel aliorum, Latino descripsere carmine.

Isaaci Barrow iter maritimum a portu Ligustico Constantinopolin A. 1657. Tomo quarto Operum pag. 211-226. poëmate elegiaco. Londini 1683. fol.

Martini Braschii hodœporicon Germanicum. Lips. 1598. 8. & Tom. I. deliciar. poëtar. Germanic. p. 718-741.

Joachimi Camerarii hodœporica Tomo II. deliciar. poëtar. German. p. 17. 22. 24 39. 46.

Nathanis Chytræi iter Anglicum, Italicum, Helveticum, Dantiscanum. Brem. 1616. 12.

Georgii Fabricii iter Romanum prius & posterius, nec non Patavinum, Chemnicense & Argentoratense, inter ejus poëma-

poëmata, & Tomo III. deliciar. Germanic.

Hugonis Favolii hodœporicon Byzant. lib. III. Lovan. 1563. 8.

Felicis Fidleri flumina Germaniæ, post Pauli Melissi schediasmata. Francofurti 1574. 8.

Huberti Goltzii hodœporicon Tomo II. delic. poëtar. Belg. p. 471-474.

Bernardi Holtorpii, Hagensis, peregrinationes Stanislai a Lasco. Rostoch. 1587. 8vo.

Petri Danielis Huetii iter Svecicum, inter viri docti poëmata sæpius excusa.

Salomonis Kuselii itineraria Italiæ, Germaniæ &c. An. 1617. 1628. 8

Petri Lindenbergii, Rostochiensis iter Venetum, Romanum, Helvetium & Rhenanum. Hamb. 1592. 8.

Nicolai Madrisii, Utinensis itinera per Italiam, Galliam & Germaniam. Venet. 1717. 8. enarrata carmine non Latino sed Italico, duobus Voluminibus, cum notis.

Jacobi Micylli hodœporicon editum a Melanchthone 1527. 8.

Nic. Reusneri hœdoporicorum sive itinerum totius fere Orbis libri VII. Basil. 1580. 8.

Georgii Sabini iter Italicum Tom. V. deliciarum poëtarum Germanicorum pag.

 950-975.

950--975. & in peregrinationem Stanislai a Lasco p. 1037. seq.

Johannis Secundi itineraria tria, Belgicum, Gallicum & Hispanicum, edente Daniele Heinsio, Lugd. Bat. 1618. 8.

De claris ANTONIIS exstant libri III. *Antonii Sanderi*, Canonici Iprensis: typis exscripti Lovaniensibus 1627. 4to, quorum *primus* Antonios & Antoninos sanctimoniæ vitæ claros, *secundus* illustres dignitate, *tertius* doctrina & scriptis celebres, atque in his etiam ad institutum meum spectantes persequitur, quos excerpere & observatis ejus mea, aliosque etiam Antonios adjungere juvabit.

ANTONIUS *de Ancona* Italiæ, Augustinianus, Scriptor *Quæstionum in Epistolam Jacobi.*

ANTONIUS ANDREÆ, Ordinis Fratrum Minorum Regularis observantiæ, Aragonius, Scoti A. 1308. defuncti discipulus, *Dulcifluus* cognomento, de quo præter Waddingum Nic. Antonius Tom. II. Bibl. veteris Hisp. pag. 97. scripsit in XII. Metaphysicorum Aristotelis libros Quæstiones, editas Parisiis 1495. Venet. 1513. In libros VIII. Physicorum: in lib. perihermenias. Quæstiones sex principiorum Gvil. Porretani super arte veteri. h. e. in Isagogem Porphyrii & Prædicamenta & Postprædicamenta Aristotelis & de divisionibus

nibus Boëtii. Venet. 1480. 1509. 1517. In libros quatuor Sententiarum, quod opus post a F. Constantio Sarnano editum est Venetiis, in fol. 1572. 1578. Obiit Andreas circa An. D. 1320.

ANTONIUS *a S. Angelo*, Patavinus JCtus, decessit An. 1411. Scripta ejus nulla memini referri.

ANTONIUS ARENA, Provincialis de Bragardissima villa de Soleris, scripsit ad suos compagnones studiantes, qui sunt de persona friantes, bassas dansas in galanti stilo bisognatas, cum guerra Romana, totum ad longum sine require, & cum guerra Neapolitana, & cum revoluta Genuensi, & guerra Avenionensi, & epistolam ad falotissimam garsam pro passando lo tempus. Liber scriptus ab autore studioso juris Avenione, Anno 1519. versibus elegiacis, dictionibus Latinis & Gallis ridicule permixtis. Ejusdem opus de bello Massiliensi. *Hæc Sanderus*.

ANTONIUS *Assisias*, Ordinis Minorum, circa Annum 1466. cujus *Anacephalæosin Bibliorum* Willotus, Waddingus, aliique memorant.

ANTONIUS AVERARIUS, sive de AVERARIA Mediolanensis, Carmelita, Baptistæ Mantuani discipulus, scripsit *Sermones de Virtutibus*, impressos Mediolani 1509.

qui & auctori emortualis fuit *Artium epitomen, Epistolas* & *Carmina.*

ANTONIUS *Beccatellus.* infra, *Panormita.*

ANTONIUS BECHARIA, sive BECARIA, Veronensis, *Dionysii* Afri poëma de situ orbis Latine reddidit oratione prosa. Venetiis 1477. 1498. 4. Parisiis 1501. 4to, & apud Henricum Petrum, Basileæ 1534. 4to. Alius Antonius Tudertinus, qui transtulisse putatur vitam Pelopidæ, Timoleontis, Agesilai, Pompeji, Agidis & Cleomenis in antiquis Latinis editionibus apud *Plutarchum.* Infra, *Tudertinus.*

De ANTONII *Becki*, Dunelmensis Episcopi An. 1310. defuncti scriptis fusius in Opere de Pontificibus, sive Episcopis Britannicis dicturum se promisit Joannes Lelandus: sed nec ipse, nec Baleus XIII. 87. nec Pitseus pag. 825. vel unum ex illis commemorant.

ANTONIUS DE BITONTON, Ordin. Fratrum Minorum, scripsit Sermones Dominicales. Joannes Gruninger excudit Argentinæ An. D. 1495.

ANTONIUS DE BURGES, sive, DE BURGOS, JCtus Hispanus, scripsit super Decretalium tertium: De emptione & venditione librum, Papiæ 1471. 1511. Venetiis 1575. 4. alia vide apud Hendreichium pag. 798.

ANTO-

ANTONIUS DE BUTRIO, Bononienſis JCtus, docuit in patria, hinc Ferrariæ ac deinde in patria iterum, ubi etiam ſepultus eſt An. 1408. ut præter Fichardum tradit Pancirollus, qui epitaphium ejus refert lib. 3. cap. 27. de claris Juris interpretibus. Edidit in jure ſuper Decretalibus libros V. ſuper Clementinis lib. 1. Repertorium Juris canonici lib. 1. Repertorium Juris civilis lib. 1. Opus Conſiliorum, e quibus CCCCXIX. quod eſt de ſchiſmate tollendo, exſtat etiam apud Bzovium ad A. 1407. p. 268-270 De emptionibus & venditionibus, De Notario lib. 1. Hujus opera impreſſa ſunt Venetiis A. D. 1532.

ANTONIUS *Cartularius*, Patavinus, defunctus An. 1440. cujus opus *de vita & moribus Philoſophorum* Voſſius III. p. 802. aliiq; memorant e Scardeonii libro III. de rebus Patavinis: ſimile an idem, quod *Gvaltero Burley* alii, alii *Gvilelmo Rameſey* tribuunt, & quod ſine nomine auctoris habeo editum Argentinæ ex Officina Joannis Knoblauch 1516. 4. Vide, quæ infra in *Gvaltero*. Hunc ipſum librum *Antonius a Sala* Monbellenſis JCtus pro ſuo edidiſſe atque Vincentio Gverrerio Montisbelli Comiti dicaſſe traditur Caſali 1603. 4to. Vide Vincentii Placcii noſtri τȣ μακαρίτȣ Pſeudonymos, num. 2400. Ex eodem

dem videtur expreſſus libellus, quem teneo excuſum Italice Venetiis 1521. 8vo, hoc titulo: *Vite de Philoſophi moraliſſime.*

ANTONIUS CERMISONUS, ſivt CERNESONUS, Ordinarius Medicinæ Profeſſor Patavii per annos multos, ac Præceptor Mich. Savonarolæ Medici, ſcripſit *Conſiliorum adverſum omnes ægritudines a capite usque ad pedes* lib. 1. & *de urinis*, ex fontibus Avicennæ. Moritur Patavii admodum ſenex, anno ſalutis partæ 1435. vide Nic. Comnenum Papadopoli de Gymnaſio Patavino Tom. I. p. 285.

M. ANTONIUS *Coccius Sabellicus*, infra SABELLICUS.

ANTONIUS URCEUS CODRUS, Herberia Regienſis, vir abundans ingenio, docuit Bononiæ obiitq; A. 1500. Æt. 54. Vita ſcripta a Barthol. Blanchino. Bononiæ 1502. Et ipſe Codrus ſcripſit varia, quæ ſubjunctam habentia Vitam exſtant impreſſa Baſileæ apud Henricum Petrum, An. D. 1540. fol. Sunt autem hæc: *Orationes*, ſive ut ipſe appellabat, *Sermones*, quindecim videlicet. 1) De metamorphoſi humana in beluas. 2) In enarratione Rhetorices ad Herennium, & Lucani. 3) In laudem Homeri. 4) Utrum ducenda ſit uxor. 5) In laudem Ariſtotelis. 6) De mendaci mortalium vita. 7) Rurſus in laudem

laudem Homeri. 8) In eundem. 9) In laudem vitæ paſtoritiæ. 10) In laudem litterarum Græcarum. 11) In Heſiodum. 12) De medio, ſive de mediocritate virtutum parente. 13) In laudem liberalium artium. 14) In laudem virtutis. 15) Pro juvene quodam ad magiſtratus Bononienſes. *Epiſtolæ* undecim, familiares partim, Grammatici partim argumenti. *Sylvarum* libri duo, cum præfatione Philippi Beroaldi junioris, mire opus collaudantis. *Satyræ* duæ: *Ecloga* una: *Epigrammatum* lib. I. Confer Memorias litterarias Gallice editas Hagæ 1716. 8. Parte II. & de Codro ipſo Joannem Gvaſcum in hiſtoria literaria Regienſi edita Italice 1711. Regii in 4. pag. 69. ſeq. Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIII. pag. 303. ſeq. & Menagiana Tom. IV. pag. 150. Aululariam quoque Plauti Codrus verſibus CXXII. additis ex ingenio ſuo explevit.

ANTONIUS *Corarius* Venetus, Epiſcopus Bononienſis & R. E. Cardinalis, qui diem obiit An. 1445. De eo Ughellus Tomo II. Italiæ Sacræ pag. 30. ſeq. ubi Vitam illius a Veſpaſiano Florentino ſcriptam memorat: atque inter ſcripta illius *Hiſtoriam ſui temporis*, neſcio quorum injuria amisſam dolet.

ANTONIUS *Cornazanus*, Trithemio & aliis Ferrarienſis, ſed in titulo veteris editionis

 Placen-

Placentinus, cujus liber versibus scriptus *de fide & vita CHRISTI* prodiit An. 1472. Ejusdem memoratur carmen *de vita & obitu Deiparæ Virginis*, atque *elegiæ*, *poëmatiaque* alia. Sermone autem soluto *Vita Bartholomæi Colonei* Imperatoris Veneti, & *Orationes*.

ANTONIUS de *Cremona*, Ordinis Minorum, cujus *Quadragesimale* e Waddingo Cangius memorat.

ANTONIUS de *Cucharo*, Ordinis Minor. clarus circa Annum 1500. scripsit *Elucidarium de Conceptione Beatæ Virginis Mariæ*.

ANTONIUS Constantius *de Fano*, sive *Fanensis*, in Ovidii fastos scripsit, Venetiis 1502. fol. Ex ejus *Epistola de Camelopardali* ad Galeottam Manfredum Faventinorum Principem, data Fani 1487. plura excerpsit Bochartus lib. 3. hierozoici cap. 21. addito etiam ejusdem ad Laurentium Medicem *Epigrammate*.

ANTONIUS E FANTIS, Tarvisinus, Ordinis Minorum, præter *sermones* de Sanctis scripsit *Commentaria in primum & secundum sententiarum Scoti*; edita Lugd. 1530. 4. & *Mare magnum Scoticæ subtilitatis*. Ejusdem speculum Spirituale rationale, Venetiis 1546. folio. Vide Waddingum pag. 32. Bibl. Ordin. minor. & Henricum Willot in Athenis ejusdem ordinis.

ANTO-

ANTONIUS FIDEI, Florentinus, Carmelita, Episcopus ab A. 1414. ad 1433. Svanensis (*Soana* sub Archiepiscopo Senensi) scripsit *quæstiones Theologiæ*, librum de fide Catholica, & ad plebem conciones. Vide Julium Nigrum de Scriptoribus Florentinis p. 59.

ANTONII *Funccii*, quam pag. 179. memorat Sanderus, Chronologia ab Orbe condito nulla fuit, nam Possevinus ad quem provocat XIII. 6. Bibliothecæ Selectæ, loquitur de Antonii Contii Chronicis Canonibus, quos Corpori Juris Civilis ille adjunxit, & in quibus ait Funccii Chronologiam confutatam, intelligens Chronologiam notissimam Johannis Funccii, Norimbergensis, quam ille An. 1552. dicavit Alberto Seniori Marchioni Brandenburgico, editam Basileæ 1554. 4.

ANTONIUS GALATEUS, Liciensis Salentinus Philosophus, Medicus, ac Poëta, Hermolao Barbaro charus & Johanni Joviano Pontano, scripsit præter Podagræ Encomium, & alia Hetrusca poëmata etiam Latine *de situ Elementorum*, *Quæstiones Physicas*, & *de situ Japygiæ* librum, cum *Urbis Callipolis descriptione*, & *de villa Laurentii Vallæ* * editum Basileæ 1558. 8. atque inde in Tomo nono Thesauri Scri-

* Giornale de' Letterati d' Italia Tom. XI. pag. 328.

ptorum Italiæ Burmanniano Lugduni Batavorum 1722. fol. & cum notis Bernhardi Tafuri, Patricii Netinenſis, in Tomo ſeptimo Sylloges, cui titulus: Raccolta d'opuſcoli ſcientifici & filologici. Venet. 1732. 12mo.

ANTONIUS *Gaynerus*, infra *Gvaynerius*.

ANTONIUS GAZIUS, Patavinus, Medicus, anno ætatis 28. ſcripſit librum de ſanitate tuenda, quem *Coronam floridam* appellavit. Liber conſtat capitibus trecentis, excuſus Venetiis 1491. fol. Lugd. 1514. 4. & 1534. 8. item alia, quæ apud Merklinum & Mangetum videantur. Vitam perduxit usque ad 1530.

ANTONIUS *Genuenſis*, infra *de Rampelogis*.

ANTONIUS GERALDINUS Amerinus, Protonotarius Apoſtolicus, & Poëta laureatus, ſcripſit Pœnitentiales Pſalmos Latino carmine, vide Lud. Jacobillum in Bibliotheca Umbriæ p. 50. Bucolica ſacra 12. eclogis, in quarum novem prioribus vitam Chriſti, in reliquis miſſionem Spiritus Sancti, ultimum judicium, ac vitam beatam deſcribit; impreſſæ ſunt a Thoma Anſelmo, Phorcæ A. D. 1507. & Baſileæ a Roberto Winter, A. 1554. & Lipſiæ a Valentino Schumanno quaternionibus quatuor. Scripſit præterea de Regum Hiſpaniæ rebus geſtis, vario carminum genere. Faſtos

Fastos quoque elegiaco carmine. Herorum hymnos lyricis versibus. Martyrum gesta & sacra mystica versibus Heroicis, ut de se ipso autor testatur. Ejus oratio habita Romæ 1486. in obsequio canonice exhibito per illustrem Comitem Tendillæ, & Protonotarium Metimnensem, & ipsum Geraldinum, nomine Ferdinandi Regis, & Elizabeth Reginæ Hispaniæ, Innocentio VIII. Papa M. impressa est Romæ (opinor) sesquicharta. *Hæc Sanderus* p. 188.

ANTONIUS DE GISLANDIS, al. *Geslandis, Ghislandis, Giscandis*, Jacobo Echardo Tom. II. Biblioth. Dominic. p. 13. *Ghlislandis*, Lombardus, Ord. Præd. & Inquisitor Taurinensis, scripsit Resolutiones 8000. dubiorum Evangelicorum lib. 2. qui impressi extant. Taurini 1507. fol. Lugd. 1510. 1522. 8. Venet. 1524. 1574. 1585. 1592. 1598. 4. Paris. 1532. 1543. 8.

ANTONII *Godi*, sive *de Godis* Vincentini Chronicon ab Anno 1194. ad 1260. quo extinctus Tyrannus Eccelinus, scriptum An. 1313. editumque cum Alberto Mussato (de quo supra pag. 101.) a Felice Osio Venetiis 1636. fol. & in Tomo sexto Thesauri Scriptorum Italiæ Burmanniani, & Tomo octavo Scriptorum Italiæ corporis laudatissimi Mediolanensis. Joannes Baptista Pajarinus ait, Antonium Vincentinas antiquitates scripsisse ab Anno 1000. ad 1313. ANTO-

ANTONIUS GRASELLUS, Venetus, & Presbyter Ecclesiæ S. Apollinaris, edidit librum *de recuperanda gratia:* alterum, quem inscripsit *Exercitium spirituale*, Anno 1474. Venetiis. Meminit hujus Franciscus Sansovinus, in suo opere de urbe Veneta, ut a Possevino & aliis jam notatum.

ANTONIUS GVAYNERIUS, (Trithemio, cap. 795. Gesnero & Sandero GAYNERUS) natione Papiensisis, Medicinæ Doctor, scripsit de ægritudine stomachi lib. 1. De febri lib. 1. De ægritudinibus in generali lib. 1. De pleuresi lib. 1. De fluxibus lib. 1. De arthretica in juncturis lib. 1. De passionibus calculi lib. 1. In tertium Avicennæ lib. 1. De ægritutinibus capitis. De peste. De venenis. De ægritudinibus matricis. De balneis. De ægritudinicus juncturarum, Antidotarium. Impressa Lugduni cum additionibus Joan. Falconis 1518. & 1525. 4. Ejusdem De balneis Aquæ civitatis in Monteferrato antiquissimæ liber, excusus est Venet. apud Juntas 1554. fol. cum aliorum scriptis de balneis pag. 43. Diem obiit in patria circa Annum Domini 1440.

ANTONIUS GVERNERIUS, Medicus Papiensis, cujus Tractatus de mulierum ægritudinibus lucem vidit Anno 1474. fol. Idem, ut videtur, cum superiore.

ANTO-

ANTONIUS JANVENSIS, Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſt. ſcripſit *Figurarum moralium lib.* 1. Floruit An. D. 1418. & Concilio Conſtantienſi interfuit. Vide Trithemium cap. 745.

ANTONIUS *Ilerdenſis* ex Provincia Aragoniæ, Ordinis Minorum, cujus *Collationes pro mortuis* ex Evangeliis & Epiſtolis per totum Annum MStæ a Waddingo laudantur.

ANTONIUS *Lucenſis,* Ordinis Minorum, circa Annum 1320. cujus *Sermones* Quadrageſimales & de Tempore memorat Waddingus pag. 34. Bibliotheca Franciſcanorum.

ANTONIUS MANCINELLUS Veliternus, inſignis Grammaticus, ſcripſit Venetiis Sæculo decimo quinto declinante, ubi & opera ejus An. 1493. ad 1498. 4. * impreſſa reperiuntur, quæ ex Geſnero Sanderus commemorat, & Joannes Nortwegus Nomenclatore Auctorum in promtuario Grammatico citatorum, Francofurti 1621. 8. p. 103. ſunt videlicet: *Scribendi orandique modus*, recuſus Venetiis 1517. 4to. *Vocum proprietas* ex Donato, Aulo Gellio, Aſconio Pædiano, Macrobio, Rhetoricis

* Hæc editio Operum Mancinelli fuit in Bibliotheca Celeb. Viri Theodori Haſæi, Brem. 1732. 8. pag. 533. Exſtat illa recuſa Baſileæ 1501. & 1508. 4.

ricis Ciceronis, Tusculanis quæstionibus, Vegetio de re militari, Capro, Pompejo Festo, Nonio Marcello, Tullio de Natura Deorum, Tullio de Divinatione, Lactantio Firmiano. *Epitome, seu Regulæ Constructionis,* hoc ordine: Personalia verba, Impersonalia, Adverbia localia, Infinita, Gerundia, Supina, Distributiva, Partitiva, Relativa, Interrogativa, Comparativa, Superlativa. Participia, Figuræ. *Summa declinationum quinque,* de patronymicis variis. Unus, totus, solus, &c. De numeralibus, De compositis è duobus rectis, recto & obliquo, è duobus genitivis. A qui & quis deducta. Composita pronomina. *Thesaurus de varia constructione* verborum & nominum juxta ordinem alphabeti. *Spica Voluminum quatuor, De declinatione,* versibus hexametris. Carmen de generibus nominum: Carmen *de præteritis:* Carmen *de supinis.* *Versilogus* hexametro versu. *Carmen de floribus,* id est, electis vocabulis. Carmen *de figuris:* unamquamque figuram versibus explicatam, scholia sermone soluto sequuntur. *De poëtica virtute: Carmen de vita sua,* patria, parentibus & studiis: *Laurentii Vallensis epitome, portusque elegantiæ,* ordine alphabetico. *Lima* elegantiarum ejusdem, secunda auctior editio Venet. 1493. repetita 1505. *Rhetoricen ad Herennium esse*

Cicero-

Ciceronis, *assertio*. Commentariolus *in Rhetorices ad Herennium primum librum*. Venet. 1497. & Coloniæ 1535. 4. *Speculum de quatuor virtutibus* carmine heroico, Gymnicus excudit Coloniæ, prodiit etiam Basil. 1543. 8. Commentarii *in Virgilii Bucolica & Georgica*, cum Servii, Christophori Landini & aliorum commentariis, impressi Venet. 1507. 1520. 4. Præter enumerata hactenus opera, extant ejusdem auctoris *Epigrammata* quædam, recusa in Gruteri deliciis Poëtarum Italorum Tom. II. pag. 6-11. una cum *distichis præclaris paræneticis* ad Festum filium. *Libellus de arte*, *Donatus melior*, Commentarius *in Odas Horatii*, *carmen Epodon*, & *Seculare carmen*, recusus in Poëtæ editionibus Paris. 1511. Venet. 1540. & 1553. Basil. 1586. fol. cum aliorum commentariis. Commentariolus *in Somnium Scipionis*, separatim etiam Daventr. circa A. 1510. 4. *Lexicon de verborum significatu*. *Centiloquium*. *Joannis Tortellii lima quædam*. Annotationes *in Suetonium*, excusæ, & *in Juvenalis Satyras*. Antonii Mancinelli *latini sermonis emporium*, in quo pleraque e Terentio aliisque probatissimis auctoribus collecta exponuntur, typis exscriptum est Venet. apud Fr. Bindonum, A. 1550. *De assumtione B. Virginis* ex sermonum decade edita Parisiis 1511. 4. in Bibliotheca

Mariana

Mariana Petri de Alva & Aſtorga, Madrit. 1648. fol.

ANTONIUS MARIA VISDOMINUS, ſive *Vicedominus*, ſcripſit librum *de otio & Sibyllis*: adjecta ſunt etiam varii *elegi*. Liber impreſſus Bononiæ, A. 1500. 4. Idem Simlero teſte ſcripſit Commentaria in Tragœdias Senecæ.

ANTONIUS, ab A. 1430. Epiſcopus MASSANUS in Hetruria, Ordin. Minor. miniſter Generalis, de quo multa Waddingus Tomo V. Annal. Ejus *adverſus Græcorum errores* exſtabat in Bibliotheca Cardinalis Sirleti, quam deinde Aſcanius Cardinalis Columna eſt aſſecutus. Huic Antonio Waddingus etiam tribuit *Officium S. Carboni*, ſui in Eccleſia Maſſanenſi prædeceſſoris.

ANTONIUS A MATELICA, Ordinis Minorum, Picenus (licet Henricus Vuillot eum confundit cum Bituntino) *Poſtillam* ad omnes lectiones veteris & novi Teſtamenti, quæ in ſacris Liturgiis recitantur, e *Lyrano* contexuit, additis de ſuo *quæſtiunculis*. *Sermones* item Dominicales, qui Anno 1495. Argentorati prodierunt: & *commentarios in libros quatuor Magiſtri Sententiarum* Nicolao V. Pontifici maximo dicatos. *Summam caſuum conſcientiæ*. vide Waddingum p. 35.

ANTO-

ANTONIUS MELIUS, Monachus Cremonensis Augustinianus, ac Doctor Parisiensis, post A. 1517. Cremonæ diem obiit. Scripsit *de potestate absolvendi & dispensandi.* Item librum cui titulus, *Scala paradisi:* & alium *de vero & legitimo intellectu Privilegiorum*, ac *Elementa juris Canonici.* Præterea *de usuris. De casibus reservatis.* Gregorii quoque Ariminensis opusculum de impræstantiis sive imposturis Venetorum dicavit Innocentio Astensi. Vide Elssii encomiasticum Augustinianum p. 82. & 319.

ANTONIUS MONELIANUS, Ligur, Ord. Minorum, edidit opus, quod inscripsit, *Sursum corda,* & commentarios *in mysticam S. Dionysii Theologiam* A. 1522. Bonon. apud Hieron. Benedictum.

ANTONIUS *de Montefalcone* Umbriæ opido Ord. Minor. scripsit *Vitam S. Claræ* conterraneæ suæ, de qua Acta Sanctorum 7. Maji, & Waddingus Tom. III. Annal. ad An. 1308. & 1491. num. 65.

ANTONIUS DE NOMIS, e Marciala, Tuscus Aug. Ordinis Theol. *e libris S. Augustini* quædam capita totius pæne sanctæ scripturæ tractationem continentia, collegit, quæ prænotavit *flores Doctorum S. Patris Augustini.* Exstat in bibliotheca S. Spiritus, Florentiæ, ubi ipse decessit An. 1438. Eum sæpe Oratoris munere fun-

ctum fuisse pro Rep. Florentina scribit Michaël Pocciantius.

S. ANTONIUS *de Padua*, ante Monachatum Ferdinandus, Lusitanus, inter primos S. Francisci sodales, Ulyssiponensis, defunctus Patavii 13. Junii Anno 1231. ætat. 36. atque proximo insecuto Anno Sanctis adscriptus a Gregorio IX. atque *Arca Testamenti* appellatus est. Vide infra, STERO, Cherubini bullarium Tom. I. pag. 100. & Tom. II. pag. 517. Surium & Acta Sanctorum 13. Junii, Waddingum Tomo I. Annalium libro V. Theophilum Raynaudum Tomo VIII. Operum. Omitto *Novenam* hujus Antonii, sive revelationem, qua dicitur An. 1617. fœminæ cuidam Bononiensi persuasisse, eos omnes, qui per IX. dies Martis, in honorem totidem Ordinum Angelicorum, peccata sua essent confessuri, & S. Antonii altare visitaturi, certissime exaudiendos, votorumque suorum compotes futuros esse. Quam superstitionem duobus scriptis confutavit Hermannus Conringius, Helmstadii 1675. 1677. 4. adversus Capucinum Dionysium Werlensem. a) Eloquentiam S. Antonii admirati sunt, qui eum audierunt, hodie qualis illa fuerit licet

quodam-

a) Vide D. Joannis Fabricii Theologi Helmstadiensis Bibliothecam Tom. IV. pag. 304. & Joannis Henrici van Seelen Delicias Epistolicas pag. 414.

quodammodo b) cognoscere ex ejus *Sermonibus Quadragesimalibus, & de tempore*, Parisiis 1521. & cura Raphaëlis Maffæi, Venetiis 1575. 8. nec non *Sermonibus de Sanctis*. *Expositionem Mysticam in omnes fere Sacræ Scripturæ libros*, & *Concordantias Morales Sacræ Scripturæ* libris V. vulgatas a Waddingo, Romæ 1624. adjunxit Johannes de la Haye, qui Antonii hujus & S. Francisci Opera edidit Parisiis 1641. fol. Confer Nicolaum Antonium lib. VIII. Bibliothecæ veteris Hispanæ c. 2. Tom. II. pag. 33. & Hendreichium p. 216. Denique sermones quosdam antea ineditos in lucem dedit Antonius Pagi, Avenione 1684. 8.

ANTONIUS, Poëta a Sigismundo Imperatore laurea ornatus, & JCtus, Eques ex familia Beccatellorum Bononiensium, natus Panormi Siciliæ, atque inde notus nomine *Panormitæ*, diem obiit Anno 1471. ætatis 78. de quo præter Jovium, & elogia Sicula Hieronymi Ragusæ, Nicolaique Toppii Bibliothecam Neapolitanam in *Antonio Bologna*, & Petri Bælii Dictionarium in *Panormita*, vide sis Antoninum Mongitorem de Scriptoribus Siculis: Tomo I. pag. 55. seqq. Celeberrimi sunt Panormi-

b) D. Ittigii præfat. ad B. Tilem. Andreæ Rivini GOTT gewidmete Vesper-Stunden, Lipsiæ 1694. 4.

tæ *libri quatuor de dictis & factis Alphonsi*, Regis utriusque Siciliæ & Aragoniæ, cujus secretioris scrinii Magister fuit, & de quo supra pag. 197. ubi & de *Æneæ Sylvii* compendio, quod ex Panormitæ libris composuit, cum quo prodiere Basileæ 1538. 4. Witebergæ 1585. 4. Rostochii 1890. 4. Davide Chytræo curante, & Hanoviæ 1611. 4. additis etiam *Jacobi Spigelii* scholiis, ut Hispanam versionem Joannis de Molina, Burgis 1530. & Cæsar-Augustæ 1553. 4. vulgatam omittam. Mille aureos præmium ab Alphonso Panormitam tulisse notavit Joannes Jovianus Pontanus libro de liberalitate cap. 29. Tomo I. Operum pag. 328. cujus etiam Dialogus *Antonius* Tom. II. pag. 1196. seq. ad hujus Panormitæ laudes pertinet. Ejus *Epistolarum* libri V. cum *Orationibus* II. ad Ligures & Alphonsum Regem, & *Carminibus* Panormitæ prodiere Venetiis 1553. 4to. Aliæ *Orationes duæ* ad Caëtanos & Venetos de pace, exstant apud Barthol. Facium de rebus gestis Alphonsi, Lugduni 1560. 4. lib. 3. pag. 103. & lib. 9. pag. 259. Aliæ *Epistolæ* quoque in libro An. 1586. 8. cui titulus: *Regis Ferdinandi & aliorum Epistolæ, ac Orationes utriusque militiæ.* Oratio *in Coronatione Friderici III.* quam An. 1452. Romæ habuit, exstat in Freheri Scriptoribus Germaniæ Tomo III. statim

sub

ſub init. repetita ex veteri Veneta editione. Carmen cui titulum fecit *Hermaphroditum,* ne Pogio quidem probatum propter laſciviam, dicatumque Coſmo Medices MStum adhuc ſervatur. Cætera Mongitori memorata, neſcio an affecta interciderint, Commentaria in Plautum, poëma elegiacum in Rhodum, Tragœdiæ & librum de rebus geſtis Ferdinandi Regis, & Oratio in laudes Ambroſii Isfar, Abbatis S. Martini apud Neapolitanos. *Laurentii Vallæ* bilem in Antonium effuſam licet videre libro quarto in Barthol. Facium pag. 593. ſeqq. Operum, quem tamen in libris de vero bono pag. 898. ſingularibus laudibus mactaverat.

ANTONIUS *de Parma*, Ordinis Camaldulenſis Prior generalis, Concilio Conſtantienſi interfuit, quod celebratum conſtat ab Anno 1414. ad 1418. Laudantur a Trithemio cap. 747. ejus *Sermones* de tempore, de Sanctis & per Quadrageſimam.

ANTONIUS *de Rampelogis*, Januenſis, ſive Genuenſis Auguſtinianus, Patavii, Bononiæ, Genuæ docuit, & circa Annum CHriſti 1400. ad 1418. ſcripſit *Repertorium Biblicum*, ſive Compendium figurarum Biblicarum ordine alphabetico: excuſum Coloniæ 1505.4. *Sermones, Quadrageſimale*

gesimale, *Casus Conscientiæ*. Vide Elssium pag. 77.

ANTONIUS Harena, *Raudensis*, Philippo Picinello in Athenæo Scriptorum Mediolanensium pag. 48. *Antonius Rho'*, Mediolanensis, Ordinis Minorum, tenui loco natus, unde Albertus Sartianus ei dicavit opusculum, *quod nihil notet ad virtutem, humili loco nasci*. Laurentii Vallæ primum amicus, cui etiam in Dialogis tribus de Voluptate vero Bono primas partes Valla tribuerat, deinde ejus indignationem incurrit, quod in scripto quodam Latinam eloquentiam professo visus esset Vallæ elegantias contemsisse, illasque reprehendisse: itaque ad Joannem Lucinam Alphonsi Regis Secretarium edidit adnotationes in errores Antonii Raudensis, quæ cum elegantiis sæpe recusæ, etiam in Operibus Vallæ leguntur pag. 390. seqq. Obiit Valla Anno 1454. Raudensis hic idem est, qui *Lactantio* multos errores objecit, acriter eo nomine reprehensus ab Adamo Genuensi, & Francisco Philelfo, ut notare me memini in libro de veritate Relig. p. 232.

ANTONIUS *de Rosellis*, sive *Roxellis*, Aretinus JCtus, qui obiit Patavii Anno 1467. teste Trithemio, scripsitque *Monarchiam Mundi* libris III. hoc est de potestate Imperatoris, Papæ, ac Concilii, & an apud Papam sit potestas utriusque gladii, & de materia

materia Conciliorum. Venetiis 1487. fol. Et in Jure Civili *de ſucceſſionibus, de legitimatione ſpuriorum* &c.

M. ANTONII *Torquati*, Medici & Aſtrologi Ferrarienſis *prognoſticon de everſione Europæ* ad Matthiam Hungariæ Regem ab An. 1470. ad 1538. exſtat in Freheri ſcriptoribus rerum Germanicarum Tomo II. pag. 38.

ANTONIUS TROMBETTA, ſive TUBETTA, Patavinus, Ordinis Minorum, Patavii Metaphyſicam profeſſus per annos XLII. inde Archiepiſcopus Athenarum & Epiſcopus Urbinas, ſcripſit *formalitates e doctrina Scoti.* Obiit An. 1518.

ANTONIUS *Pacini*, a) TUDERTINUS, ex Tuderto Umbriæ opido Doctor in Academia Florentina Laurentii de Medicis, *Vitas* quasdam *Plutarchi*, (vide ſupra pag. 327.) vertit Latine circa Annum 1465. b) non ſatis certum tamen quas, cum ad Lapum illarum quædam referantur. Præterea Oxoniæ MS. ſervatur ejus *Oratio in laudem Florentiæ: & Conſolatio ad Archiepiſcopum Capuarum Cardinalem de obitu fratris.*

ANTONIUS de Balocho, diœceſis *Vercellenſis*, Ordinis Minorum, ſcripſit *quadrageſimale*

a) Giornale de' Letterati d' Italia Tom. XVIII. pag. 333.

b) ibid. Tom. XV. pag. 321.

male duplex, unum *de duodecim Mysteriis Christianæ fidei*, & alterum *de æternis fructibus Spiritus S.* Venet. 1492. Lugd. 1504. & librum *de Virtutibus* Hagenoæ 1513. 4. Vide Waddingum p. 29.

ANTONIUS ZAROTUS Parmensis, quo curante Horatius Anno 1470. 1474. prodiit.

ANTONIUS ZENO POLICOLA, Venetus, scripsit de natura humana, & de Embryone, ad Senatum populumque Venetum, Venetiis 1491. 4. item libros septem, Planetarum nominibus inscriptos, de reliquis humanæ vitæ ætatibus. *Sanderus.*

Petrus APOLLONIUS *Collatius*, presbyter Novariensis circa An. C. 1481. scriptor variorum poëmatum, de quibus dixi in Bibl. Latina IV. 2.

APONIUS *in Cantica*, citatur ab auctore veteris collectionis de virtutibus & vitiis apud Mabillonium fol. 62. Analect. & ab Angelomo ac Beda in Canticum, pluribus locis. *Libri sex Commentariorum ejus in Cantica Canticorum*, desinentia in Cantic. IV. 7. ad virum desideriorum, servum CHristi, Armenium presbyterum, edita a Joanne Fabri, prodiere Friburgi Brisgoiæ 1538 fol. cum *Udalrici Regii* censura locorum quorundam, & *Lucæ* Abbatis Præmonstratensis, qui circa A. 1133. scripsit, *summariolis in Aponii commentarios*, ad B. Milonem, Morinen-

rinensem Episcopum. Utraque recusa in Bibl. Patrum Parisiens. Colon. Tom. IX. & Lugd. Tom. XIV. p. . 128.

APRIGIUS, sive APRINGIUS, circa A. 540. Pacensis, sive Pacis Juliæ, seu Augustæ, (*Badajos*,) in Hispania Episcopus, de cujus *commentario MS. in Apocalypsin*, sed a capite VI. ad XVII. manco ac utcunque suppleto ex Victorino, & Isidoro, vide Nic. Antonium lib. IV. Biblioth. Hispanæ c. 2. Tom. I. p. 210. sq. Non ita præclare de hoc Commentario opinatur Cel. Moshemius pag. 356. Hist. Eccles. qui Tom. VI. Bibl. Brem. p. 749. testatus est, se nactum illius Codicem An. 1030. scriptum Barcinone, qui fuerit Ariæ Montani. Etiam in *Cantica Canticorum* scripsisse Aprigium notat Trithemius c. 211. Sed non meminit Isidorus Hisp. c. 17.

Petrus de AQUILA, sive AQUILANUS, Ordinis Minorum, & ab An. 1344. Inquisitor Fidei apud Florentinos, scripsit circa A. 1337. *quæstiones in quatuor libros sententiarum*, editas primum Spiræ 1480. deinde curante Constantio Sarnano, tunc Patavini Gymnasii Lectore, postea R. E. Cardinali, Venet. 1584. Paris. 1585. 8vo. Hic Sarnanus Aquilano primum nomen SCOTELLI indidit, quod perinde ut *Doctoris Sufficientis*, inter Scholasticos ei hæsit. Vide Oudinum Tom. III. p. 803. sq.

ARATOR Ligur a) relictis foro aulaque subdiaconus Romanus, *Floriano* Abbati dicavit & *Vigilio* Papæ b) obtulit *Actus Apostolorum Petri & Pauli versibus expressos hexametris* libris II. quorum posterior incipit ab Actorum capite XIII. Hos Anno CHristi 544. cum applausu publico recitatos notat ex veteri Codice Vaticano Labbeus Tomo I. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 688. Prodiit cum Commentariis *Arrii Barbosæ*, Lusitani, Salmanticæ 1516. fol. & sine illis inter Poëtas Christianos *Aldi* Venetiis 1502. 4. & *Georgii Fabricii* Basileæ 1562. 4. nec non in Bibliothecis Patrum: & cum Sedulio ac Juvenco, Mediolani 1469. 8. Lipsiæ 1515. 4. Lugduni 1553. 1588. 12. & ex *Theodori Pulmanni* emendatione, Basileæ 1537. 1551. 8. separatim quoque Argentorati 1507. 8. Coloniæ 1573. forma minore, & sine anni nota & loci in 4to, ut dixi in Bibliotheca Latina III. 2. 12.

Spero & ipse novam me daturum editionem Aratoris emendatam ex Codice Cantabrigiensi, cujus Lectiones comunicavit mecum

a) Athalaricus Gothorum Rex in scripto, quo Comitem privatorum constituit Aratorem: *Mittit & Liguria Tullios suos.*

b) Adde Sirmondum ad Ennodii lib. IX. Epist. 1. ad Aratorem. Philippi Picinelli Atheneo de' Letterati Milanesi pag. 53.

cum vir illustris ac doctissimus Ericus Benzelius, Episcopus hodie Lincopensis dignissimus, a quo praeclaram Philonis Judaei editionem jampridem exspectamus. Aratori praemittere animus est Acta Apostolorum Graece & Latine expressa e Codice Laudiano ad editionem Thomae Hearne, Oxoniae 1715. 8. eique adjungere florum sparsionem ad eadem Acta & ad Grotii in illa commentarios, lustrantem veterum loca a Grotio passim laudata, praeludentemque simili labori in universum Novum JESU CHRISTI Testamentum. In Usuardi Martyrologio prid. Kalend. Julii, elogium de Aratore neutiquam expungendum esse, adversus Sollerium Jesuitam D. Bouillartus, Benedict. Presbyter, recte contendit in praeclara sua Usuardi editione Paris. 1718. 4. Dictio, sive svasoria nona Ennodii Ticinensis est *de orbo parentibus Aratore, quem Laurentius Archiepiscopus Mediolanensis suscepit.* De hoc Laurentio vide sis Acta Sanctorum 27. Julii Tom. VI. pag. 435. seq. Idem Ennodius in natalem infantis Aratoris:

Jure colis proprium natalem, pulcher Arator,
Qui, si non coleres, numquid Arator eris?

Carmen Elegiacum Aratoris *ad Parthenium,* sororis Ennodii filium, Virum illustrem, a quo

quo ad poësin sacram excitatus inprimis fuerat, edidit Sirmondus An. 1611. ad calcem notarum in Ennodium, & Tomo I. Operum pag. 1911. atque de hoc Parthenio videndus est ad librum sextum Epistolarum Ennodii, idem pag. 1494. seq. Idem Carmen obvium in Bibliotheca Patrum Lugdunens. Tom. X. pag. 141. Plura loca Aratoris emendat & illustrat Caspar Barthius in Adversariis, ut jam notatum clariss. Leysero de Poetis medii ævi pag. 147. seq. Aratoris *Epistolæ* MSS. memorantur a Thomasino in Bibl. Patav. pag. 25.

ARCHANGELUS, Neapolitanus monachus S. Trinitatis Cavæ, congregationis Casinensis, alioqui S. Justinæ de Padua: scripsit *Historiam Monasterii Cavensis*, quæ est in monasterio Cavensi MS. sed adhuc tamen imperfecta. Hæc Arnoldus Wion in Ligno Vitæ Tom. I. pag. 403. Venetiis 1595. 4to.

ARCHARDUS, Monachus Cisterciensis & novitiorum sub S. Bernardo director circa An. 1140. præter sermones breves ad Novitios suos, scripsit *vitam S. Geselini* Eremitæ editam ab Arnoldo Raisio Duaci 1626. 12mo.

ARCHITHRENIUS. vide JOHANNES *Hanvillensis*.

ARCIMBOLDI Mediolanensis, Catalogus hæreticorum citatur a Cangio, eundem Hendreichius tribuit Archiepiscopo Mediolanensi hujus nominis, aitque lucem vidisse A. 1554. Quia hunc Catalogum non vidi, nescio an referendus sit ad Vidonem Antonium Arcimboldum, qui Ecclesiæ Mediolanensi præfuit ab An. 1488. ad 1497. vel Joanni Angelo Arcimboldo tribuendus Legato Leonis X. in Germaniam, patronoque Jo. Tetzelii, indulgentiarum institoris, ac deinde Episcopo Novariensi, ac denique ab An. 1550. ad 1555. Mediolanensi Archiepiscopo.

ARCULFUS, vide supra in Adamanno pag. 15. Apud Anonymum Mellicensem de scriptoribus Ecclesiasticis cap. 29. hic pro Arculfo dicitur ARTWOLFUS.

ARDERICUS sæculi decimi scriptor Nicolao Carminio Falconi V. C. auctor videtur *Collectaneorum Historicorum*, quæ sub nomine *Anonymi* Salernitani edidit celeberrimus Muratorius parte priore tomi secundi scriptorum Italiæ pag. 281. seq. Mediolani 1723. & quorum *paralipomena* deinde *ab A.* 760. *ad* 960. exhibuit parte posteriore p. 159. ibid. 1726. fol.

ARDO *Smaragdus*, Scriptor *vitæ S. Benedicti Avienfis*, & fortasse aliarum quarundam lucubrationum. Vixit circa A. 863. Vide infra SMARAGDUS.

AR-

ARGINI Parmensis epitome ex libris Diogenis Laërtii de vitis Philosophorum, MS. in membrana, fuit in Bibl. illustris Ehrencronii p. 433.

ARIALDUS Cassinensis Presbyter circa Annum 1080. quem eleganti sermone tractatus quosdam scripsisse ait Petrus Diaconus cap. 22. nullum autem nominat.

ARIALDUS Diaconus Mediolanensis, a quo *Arialdistæ*, qui concubinariorũ libidines cum legitimis confundentes nuptiis, ambas pariter damnabant, contrariam que sententiam infamabant nomine Nicolaitarum. Vide G. Calixtum de conjugio Clericorum p. 567. seqq. Arialdus, cujus mox sententiam Pontifices Romani approbarunt, Cœlibatus Sacerdotum acerrimus propugnator interfectus An. 1066. & cum Herlembaldo adscriptus Sanctis. vide Acta Sanctor. 27. Jun. Tom. V. p. 279. seqq. Pagium ad A. 1058. n. 3. An. 1061. n. 5. An. 1066. n. 9. ubi de Arnulpho Mediolanensi, qui contra Arialdum scripsit & ad Annum 1076. num. 8.

ARIBO, sive *Erbo*, Germanico nomine Erbe, * Latino *Hæres*; Græco *Cyrinus*, Ordinis Benedict. & ex Abbate S. Dionysii Schlechdorfiensi Episcopus *Frisingensis* ab Anno 760. ad 783. Scripsit *Vitam S. Corbi-*

* Vide Velserum III. Rerum Boicarum pag. 308.

Corbiniani primi Frisingensis Episcopi. Exstat apud Surium 8. Septembr. & in Mabillonii Actis Benedictinis Sec. 3. pag. 500. Vita *S. Emmerani* Pictavorum Episcopi, apud eundem Surium 22. Septembr. De hoc Emmerano vide infra, ARNOLDUS Emmeran. & MEGINFREDUS.

ARIBO ex gente Comitum Summontarianorum (de Hohenwart) Archiepiscopus *Moguntinus* ab Anno 1021. ad 1031. præfuit Concilio *Moguntino* Anno 1023. & *Selgenstadensibus* An. 1024. & 1026. atque præter *Epistolas* ad Bernonem Abbatem, laudatas Trithemio cap. 309. Scripsit *Commentarium in Psalmos graduum*, quem memorat Sigebertus cap. 140. Plura de hoc Aribone Georgius Christianus Johannis ad librum V. Nicolai Serarii, Tomo I. Rerum Moguntiacarum pag. 463. seqq.

ARIBO *Musicus*, qui post Wilhelmum Abbatem Hirsaugiensem, hoc est post Annum 1090. scripsit *Musicam*, eamque Episcopo suo consecravit.

Aribo tractatum depinxit Musicus istum,
Atque dedit dono Pontifici proprio.

Vide Anonymum Mellicensem de Scriptoribus Ecclesi. cap. 106.

ARIULFUS, sive HARIULFUS, Abbas ab A. 1105. in Flandria Aldeborgensis, antea Monachus Centulensis, sive S. Richarii in Gallia,

Gallia, quo tempore *Chronicon Centulensis* monasterii, usque a temporibus Clotharii Regis cœptum a SAXOWALO, perfecit librisque IV. absolvit A. C. 1088. Edidit hoc primum Dacherius Tomo IV. spicilegii in cujus operis nova editione emendatius integriusque est recusum T. 2. fol. 291. *Angilberti Vitam* ex libro secundo hujus Chronici repetiit Mabillonius sec. IV. Benedictin. p. 91. qui alia etiam hujus Ariulfi publicavit, ut præter *Epitaphium* & *Carmen* in Analectis Tom. I. p. 431. (edit. novæ pag. 378.) libellum *de miraculis S. Richarii*, ad Radulphum Remorum Episcopum A. 1110. sec. V. p. 465. & *Vitam S. Magdelgisili* ad Gervinum Ambianensem Episcopum Sec. IV. 2. p. 537. quæ exstat etiam in Actis Sanctor. 30. Maji Tom. VII. p. 265. Vita *S. Arnulfi* Svessionensis Episcopi, interpolata a Surio, & omisso triplici prologo vulgata, XV. Augusti sub falso nomine LISIARDI, qui Arnulfo successit. Vita *B. Gervini*, Ariulfi in Aldenburgensi Abbatia decessoris in Actis Sanctorum 17. April.

ARLOTTUS Vicentinus de *Rainone*, sive *Raynone*, Vir nobilis & eloquens, Vicentini populi res contra Patavos, sive Patavinos gestas fidemque erga Cæsarem diserto stylo tradidit, indignantibus Gibellinis, quorum factione in exilium missus est, & magna

magna ejus historiæ pars combusta, capitalisque pœna & legentibus, & scribentibus imposita est, ut ex Jo. Baptista Pajarino jam notavit Vossius pag. 696.

ARLOTUS *de Prato* Tusciæ opido, Ordinis Minorum Generalis, obiit Anno 1287. Hic *Concordantias Biblicas* scripsisse traditur ab Albicio, ut ex ejus libro Conformitatum, quem An. 1389. absolvit, notavit Oudinus Tomo III. pag. 569. Arlotique hujus esse putat Concordantias Latinas, quæ post editiones Norimbergensem 1485. Bononiensem 1486. Frobenianas Basileenses 1496. 1525. & 1543. & Parisiensem Roberti Stephani 1555. toties recusæ sine auctoris nomine variis in locis, *Hugoni de S. Caro* tribuuntur ab Antonino Florentino aliisque. Alii referunt ad *Conradum Halberstadiensem*, vel *Richardum Stavenesby*, vel ad *Johannem de Derlingtonia*, sicut particularum Concordantias ad *Joannem de Segovia*, ut in singulis hisce notavi. Arlotum secutus est Isaac Nathan, ut ipse profitetur, qui Hebraicas Concordantias composuit. Vide eruditissimi nostri Wolfii Bibliothecam Hebræam Tom. I. pag. 681.

Bernardinus **ARLUNUS**, JCtus & Patricius Mediolanensis, traditur scripsisse historiarum sectiones tres ab origine Urbis Mediolanensis ad sua usque tempora, sive ad ini-

tia Sæculi XVI. quas Johannes Oporinus edere voluit cum præfatione Antonii Majoragii.

Alius *Nicolaus de Arluno*, Germanus, Episcopus Azotensis, & *Joannes Petrus* ARLUNUS, Medicus Mediolanensis, cujus scriptis a Merklino & Mangeto memoratis & An. 1532. & 1553. editis, addes commentationem, *vinumne mixtum an meracum, obnoxiis juncturarum doloribus magis conveniat*. Perusiæ 1573. 8.

ARMANDUS *de bello visu*, non Bononiensis, sed Gallus e Provincia, * Ordinis Prædicatorum, Romæ tempore Johannis XXII. Lector sacri palatii, defunctus circa An. 1334. de quo Jacobus Qvetif Tom. I. p. 583. seq. Notissima ejus *declaratio dictionum ac dictorum difficilium in Theologia ac Philosophia*, post editionem Basileensem 1491. sæpe vulgata Venet. 1584. Argentor. 1605. Witeb. 1623. *Collationes pro festivitatibus Sanctorum*, Paris. 1519. 4to. *Collationes* sive *sermones* ex solo *Psalterio* per totum fere annum declamabiles Paris. 1519. 4. Lugd. 1525. 8. Brixiæ 1610. 4. ut commentarium *in Thomæ Aquinatis de ente & essentia*, aliaque inedita ejus, quæ apud Qvetifum videri possunt, prætercam.

AR-

* Vide Baluzium notis ad Papas Avenionenses Tom. I. pag. 759.

ARNALDUS *Albertinus*, ex Majoricensi Canonico Inquisitor in Valentiæ & Siciliæ regno, denique Pactensis in Sicilia * Episcopus. Scripsit *de secreto quando debeat aut non debeat revelari*, Valentiæ 1528. *Repetitionem rubricæ de hæreticis*, Valent. 1534. fol. addito etiam superiore scripto: & cum speculum Inquisitorum tripartitum magnam partem naufragio periisset, auctorque ipse diem obiisset A. 1445. pars postuma lucem vidit Panormi 1553. fol. iterumque Venetiis, Romæ aliisque etiam in locis, ac denique in Oceano Juris sive tractatu tractatuum Tomo XI. Parte II. pag. 52. sub titulo: *de agnoscendis assertionibus Catholicis & hæreticis.*

ARNALDUS *de Brixia*, discipulus & armiger Petri Abailardi, a quo nomen *Arnaldistarum*, apud Ottonem Frising. II. 20. de gestis Friderici Barbarossæ, & alios Cangio laudatos in *Arnaldistæ*, & contra quos bulla Innocentii IV. A. 1243. apud Laurentium Cherubinum Tom. I. p. 111. Vide Prateoli elenchum hæresium pag. 65. seq. qui etiam de aliorum Arnaldistarum *Arnaldi Villanovani* sectatorum jactatis erroribus pag. 66. seq. Sicut de *Arnaldistis*, nostra memoria a viro eximio Antonio Arnaldo,

 qui

* Non Pacensis in Hispania. Vide Nicolaum Antonium Tomo I. Bibliothecæ Hispanæ pag. 133.

qui A. 1694. exul diem obiit, ita nuncupatis, vide Casp. Sagittarium Tom. I. introduct. in Histor. Ecclesiast. pag. 875. seq. Cæterum parum credibile, quod de Arnaldo, sive Arnoldo, Albigensi narrat Lucas Tudensis III. 17. contra Albingenses Tom. XXV. Bibl. Patrum edit. Lugdun. p. 247. quanquam nihil de eo dubitandum contendit Barthol. Germon de veteribus hæreticis Ecclesiasticorum Codicum corruptoribus cap. 13. p. 325. *Quidam etiam hæreticus, nomine Arnaldus de confinibus Galliæ venit in Hispaniam, zizaniam erroris Hæreticis seminando. Inter cætera pravitatis opera, erat studium, sanctorum Patrum Augustini, Hieronymi, Isidori & Bernardi opuscula minora corrumpere, subtrahendo vera & adjiciendo falsa. Erat enim Scriptor velocissimus, & corrupta sanctorum opuscula vendebat, vel dabat Catholicis, ut tali fallacia posset decipere & illaqueare incaute legentium mentes. Accidit quadam die, cum translationis beatissimi Confessoris Isidori celebraretur festivitas, erat ipse scribens, & dicti Confessoris Synonyma pervertebat. Visum fuit ei, quod aqua calida de tecto domus super caput ejus deflueret. Cumque lavaret manum dexteram ut caput tergeret, brachium ejus fractum est, ac si valido ictu esset percussum, & lumen oculorum amisit.*

amisit. Exclamavit succursum, & convenientibus plurimis, quod illi acciderat, indicavit. Responsum fuit ei a quibusdam Catholicis, quia eo, quod in festivitate beati Isidori scriberet, hoc evenerat illi. At ipse cœpit CHristi Confessorem Isidorum blasphemare, & infidelitatis suæ sectam nefandis verbis detegere. Sed abreptus a Diabolo, subito tandiu crudelissime vexatus est, donec funditus spiritum exhalavit. Ut cuncti patenter intelligant, quam enorme scelus est apud DEum, sanctorum Patrum scripturas pervertere, justo DEI judicio Arnaldus Hæreticus, morte crudelissima in civitate Legionensi cunctis videntibus trucidatus est. Dæmon namque, qui loqui videbatur in ipso, declarabat, qua de causa, B. Isidoro compellente, invadendi & occidendi ipsum acceperat potestatem. Caute igitur sunt sanctorum Patrum scripturæ legendæ, & antiquioribus eorum libris fides potius tribuenda, dum aliqua dissona reperiuntur in novis transscriptis, ne irrepat virus Hæreticæ pravitatis, & inferat mortem in Scripturis Sacris dare studium cupienti.

ARNALDUS *Catalanus*, infra, *Villanovanus*.

ARNALDUS *Franciscanus* Scriptor Vitæ S. *ANGELÆ* Fulginatis, de qua supra pag. 256.

ARNALDUS de vico Limina non procul *Patavio*, ubi Abbas S. Justinæ in carcere Anno 1254. obiit, cujus hoc Epitaphium edidit Mabillonius pag. 28. itineris Italici:

Hic aderam Pastor, me perfidus ille tyrannus
Misit captivum fallax Ecelinus asylum
Et longus carcer vita spoliavit ibidem.

ARNALDI Cescomitis, *Tarraconensis* Archiepiscopi, *Epistola* Anno 1337. ad Benedictum XII. Papam, & aliæ duæ ad Joannem de Convenis, Episcopum Cardinalem Portuensem scriptæ apud Baluzium Tomo II. Miscellan. pag. 267. Parisiis 1679. 8vo.

ARNALDI DE VERDALA Galli, Episcopi ab Anno 1339. ad 1351. Magalonensis, *seriem Episcoporum Magalonensium* a Ricvino A. 770. usq; ad Galterium A. 1133. edidit Labbeus Tom. I. Bibliothecæ novæ MSS. p. 793-802. Paris. 1657. fol.

ARNALDUS *de Via*, Cadurcensis Diœcesis, Joannis XXII. Papæ nepos, Cardinalis diem obiit An. 1338.

ARNALDUS *Villanovanus*, quem Galli sibi vindicant, & Hispani civem contendunt suum, certe Barcinone medicinam fecit circa Annum 1480. atque inde *Catalani* cognomentum tulit, artis Medicæ ac Philosophiæ, etiam Poëtices laude insignis, impe-

imperitis propter Chemiæ peritiam etiam suspectus de Magia, & quia fratrum mendicantium aliisque abusibus & superstitionibus infestum se gerebat, etiam plus quam suspectus de hæresi. Quo de viro ejusque fatis & scriptis, quæ complura exstant, sufficit unicum consulere Nicolaum Antonium lib. IX. Bibliothecæ veteris Hispanæ cap. 1. Tom. II. pag. 74. seqq. De erroribus ei imputatis vide, si placet, Natalem Alex. Tom. VII. Hist. Eccles. pag. 102. seq. edit. in fol.

ARNO Decanus & Prior Abbatiæ *Reichersbergensis* in Bavaria, diem obiit Anno 1175. * Ejus *scutum Canonicorum Regularium* vulgatum a V. C. Raymundo Duellio libro primo Miscellaneorum, Augustæ Vindel. 1723. 4. pag. 3 – 55. Idem Arno cum fratre suo Gerhoho, cui Anno 1169. in Prælatura successit, scripsit Opus prolixum *de Eucharistia* oppositum, *Folmaro* Præposito Trieffensteinensi, sive Petræ stillantis in Franconia, infra Herbipolim, de cujus sententia & cæteris adversariis infra, FOLMARUS.

ARNOBIUS, ex Rhetore Ethnico Siccæ in Africa Christianus, egregios pro fide Christiana *libros VII. ad gentes* scripsit circa

* Chronicon Reichersbergense pag. 248. Hundii Metropolis Salisburg. Tom. III. pag. 168.

An. C. 310. cum jam ſæviret perſecutio jam non in milites ſolum, ſed in Chriſtianos omnis Ordinis. Vide ſi placet Pagium ad A. 302. n. 15. ſeq. Non ante A. 326. diem obiiſſe eruditi ſentiunt. Librorum ſingulorum analyſin, quibus adverſus alienos ab Chriſtianorum fide ſcribens vix dum Catechumenus * abſtinet ferme ſacrorum ſcriptorum teſtimoniis, dedere Abraham Scultetus Tomo I. medullæ Patrum pag. 372. ſeq. & Nicolaus Nourritus Tomo II. apparatus Bibliothecæ Patrum, & ex eo Memoriæ litterariæ Trevoltinæ An. 1716. pag. 812. ſeq. De editionibus Arnobii non repetam, quæ dixi in Bibl. Lat. IV. 3. pag. 289. ſeq. editionis Venetæ Tomo II. & ad S. Hieronymi Catalogum cap. 79. & libro de Veritate Relig. pag. 225. ſq. Tantum juvat addere, in Bibliotheca V. C. Stephani Baluzii fuiſſe editionem primam Romanam Fauſti Sabæi 1542. fol. emendatam & illuſtratam manu *Nicolai Fabri*: Eadem cum variis notis eruditorum, ad margines libri adpoſitis, incidit in manus eruditi noſtri *Magni Cruſii*, ** Paſtoris hodie Rendsburgenſis, qui Arnobium ex Codice unico Bibl. Regiæ Pariſ. emendatum novo ſtudio edendum in ſe ſuſcepit,

* Tillemont. Memor. Hiſt. Eccleſ. T. V. p. 574. edit. Pariſ.

** Vid. diſſ. ejus Epiſtolicam p. 28. ſeq.

pit, eique ineditas notas *Antonii Carpentarii*, Medici Parif. & *Francifci Gvieti*, *Petrique Danielis Huetii* & fuas eft adjuncturus. Idem ftudium audio effe celeberrimi atque meritis in elegantiores literas laudatiffimi Viri *Jofephi Waffii*, Cantabrigiæ. Nam de *Geffio* idem moliente Francofurti, nihil percepi nifi quod legitur in Memoriis litterariis Trevoltinis A. 1722. pag. 2023. & de *Wakero* An. 1724. pag. 945. *Mr. Walker, qui a ramaffé tant de diverfes leçons pour la nouvelle edition du Nouveau Teftament, que l'on attend de Mr. Bentley, prepare une nouvelle edition d'Arnobe, qu'il enrichera des notes de plufieurs Savans, tant imprimées que MSS.* *Gelenianas* Arnobii editiones mirum in modum interpolatas effe non tantum Theodorus Canterus eft conqueftus & Barthius XCIV. 1. Adverfar. fed & elegantiffimus Grævius Epift. ad Nic. Heinfium Tom. IV. fylloges Burmannianæ pag. 331. & Auctor præfationis ad edit. Lugd. Bat. 1651. 4to. *Ingenii fiducia Gelenius malo exemplo ufus conjecturas fuas textui inferuit, antiquas lectiones fuo imperio ejecit, & Arnobium nobis effinxit, qui Arnobii fpeciem non referret.* Editioni Hanovienfi cum notis Gever. Elmenhorftii 1603. 8vo, fubjiciuntur Variæ Lectiones e MSto & ex editionibus Romanis Francifci Sabæi & Fulvii Urfini.

In Bibliotheca Petri Francii tria fuere exempla editionis Lugdun. Batav. 1651. 4to, quorum binis Francius ipse, alteri alius quoque Varias Lectiones adscripserat, tertius abundabat MStis annotationibus Salmasianis. Plura Arnobii loca emendant & illustrant *Desiderius Heraldus* animadversionibus in Salmasii Jus Atticum lib. VII. cap. 24. Parisiis 1650. fol. pag. 600. seq. *Adrianus Behotius* in Apophoretis, Parisiis 1622. 8vo, & *Henricus Ernstius*, cujus notæ breves in Arnobium postumæ prodiere Hafniæ 1726. 12. una cum ejus Censura in Orationem Hippolyto adscriptam de consummatione Mundi & de Antichristo. MSti Regii Paris. Lectiones cum editione Heraldi accurate collatas a Salmasio habuit Nicolaus Heinsius, ut testatus est litteris ad Gisbertum Cuperum Tom. II. Sylloges Burmannianæ pag. 714. & Tom. IV. pag. 329. 334. 335. & 337. ubi *magnam mendarum vim etiamnum Arnobium obsidere* Grævius quæritur.

ARNOBIUS Junior circa An. C. 460. ad Leontium Arelatensem & Rusticum Narbonensem Episcopos scripsit *commentaria in Psalmos*, de quo Jo. Maldonatus Epistola ad Franciscum Turrianum pag. 19. b. *auctorem commentariorum, qui* Arnobio *falso adscribuntur, ego suspicor fuisse* Faustum *Galliarum Episcopum, nam stylus hominis*

minis Galli est & non Africani: & Augustini tempore vixisse certum est. Certe idem quod Faustus, de Prædestinatione sentit, hoc est cum Semi-Pelagianis, ut de utroque ostendit Henricus Noris hist. Pelagianæ lib. II. c. 15. contra Vossium disputans. Unde non defuere, qui scriptorem horum Commentariorum eundem etiam voluere auctorem *Prædestinati*, quem Sirmondus vulgavit. Vide Tillemontium Tom. XVI. memoriar. p. 21. Edita sunt Agent. 1522. 4. cum Erasmi commentario in Psalmum 2. Vide Erasmum lib. XXVIII. Epist. 9. edit. Lond. Deinde recusa Colon. 1532. 8. Basil. 1538. 8. & ex Laur. de la Barre recensione Paris. 1639. 8. cum *annotationibus* ejusdem Arnobii ad quædam Evangelistarum loca (post editionem Gilberti Cognati, Basileæ 1543. 8.) a Schotto recensitis, & in Supplemento Biblioth. Patrum Parisiensi Tom. I. pag. 388. 815. & in Biblioth. Patrum Lugdunens. Tom. VIII. pag. 203. 329. Latini Latinii castigationes ad editionem Basileensem 1537. exstant in ejus Bibliotheca sacro-profana pag. 95--98. *Altercationem* cum *Serapione Ægyptio*, ad Vigilium Tapsensem referunt Oudinus & Colomesius: certe non ad illum Arnobium, qui in Psalmos scripsit, cum hic faventior sit Semi-Pelagianorum sententiæ: altercationis auctor vero totus probet Augusti-

gustinum. Vide Oudinum Tom. I. pag. 1283. sqq. & pag. 1328. sq. Hanc ad calcem Irenæi Colon. 1569. subjecit Fevardentius (in Grabiana & Massvetiana Irenæi editione omissam) & in Supplemento suo Tomo I. pag. 352. recuderunt Parisienses & Lugdunenses Tomo VIII. Biblioth. Patrum pag. 236.

ARNOLDUS, Petri Waldi post Annum 1175. socius in opido Galliæ Narbonensis *Albio* adversus persecutores quærens perfugium, inde *Albigensibus* inter hæreticos nomen dedit, ut Waldus *Waldensibus*. Ab Arnaldo de Brixia non sine causa diversum conjicit B. Jacobus Thomasius, in filii Christiani Historia Sapientiæ & Stultitiæ Tomo I. p. 47. Quæ eadem sententia Thuani, Usserii, Legeri. * De his *Arnoldistis*, sive *Arnaldistis* Bonacursus apud Dacherium Tomo XIII. spicilegii, & editionis novæ Tom. I. pag 214. seq. & B. Ittigius de Bibliothecis Patrum pag. 248. qui ejusmodi Arnoldistas, docentes, quod ob Clericorum malitiam, Ecclesiæ Sacramenta vitari debeant, in hunc usque diem dari annotat.

ARNOLDUS ex Canonico Herveldensi *Altahensis*, in Bavaria Monachus Ordinis Benedicti, scripsit Vitam *S. Godehardi* Hildheimensis Episcopi Anno 1037. defuncti, quæ

* Bibliotheque Germanique Tom. IX. pag. 16.

quæ interpolata apud Surium, ſincerior ex integriore editione Lipſienſi An. 1518. & Chriſtophori Browerí illuſtribus luminibus Germaniæ, Mogunt. 1616. 4. repetita eſt in Actis Sanctorum 4. Maji Tom. I. pag. 501. ſeq. & ſub WOLFHERRI nomine in Leibnitii Scriptoribus Brunſvicenſibus T. I. pag. 482.

ARNOLDUS, ſive ERNALDUS, Abbas Bonæ Vallis in Allobrogibus, Ordinis Ciſterc. diverſus a Carnotenſi apud Combefiſium & alios fingitur auctor Vitæ S. Bernhardi. Sed vita illa ſcripta eſt ante Annum 1161. quo tempore nullus fuit Abbas Bonævallis Viennenſis Ordinis Ciſterc. ut a Mabillonio probe notatum. Vide Oudinum Tom. II. pag. 1293. ſeq. Idem hic Ernaldus, qui *vitam S. Bernardi* a Gvilelmo Abbate S. Theodorici cœptam continuavit. Editiones vide infra in *Gvilelmo*, cujus primus liber eſt: ut tertius, quartus & quintus Gaufridi.

ARNOLDUS *Bonavillarenſis*, ſive, ut vitioſe etiam editur, *Boravillacenſis* Abbas apud Tho. Jameſium, Rob. Cocum, aliosque idem cum Carnotenſi, de quo mox.

ARNOLDI BOSTII, Carmelitæ Gaudenſis, qui An. 1499. * diem obiit, opuſculum *de præci-*

* Trithemius in Chronico Spanhemenſi p. 410. Male apud Voſſium CIↃ CCCCC XIX. pro CIↃ CCCC XCIX.

præcipuis aliquot Carthusianæ familiæ Patribus a Theodoro Petreo Carthusiæ Coloniensis alumno editum Coloniæ 1609. 8vo. Ad hunc Arnoldum exstant Epistolæ Joannis Trithemii, qui in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis cap. 930. testatur eum quoque scripsisse *de illustribus Viris Ordinis sui* sive Carmelitis: *De patronatu Mariæ* Carmelitici Ordinis, carmine & prosa compositum, MS. Coloniæ: & *contra Vincentium Novocastrensem* Dominicanum, pro conceptione immaculata, (de qua etiam ad Bostium scripsit contra eundem Vincentium Robertus Gagvinus :) Præterea *De quatuor novissimis. Epistolas. Carmina.*

ARNOLDUS *Budericus* Augustinianus, Prior monasterii A. 1417. prope Aldenardam conditi scripsit, teste Valerio Andrea, *Odarium de laude DEI, libros XII.* Epistolam apologeticam *contra detractores Monasteriorum: & De modo servandi Ordinem Canonicorum regularium.* Denique *diætarium.*

ARNOLDUS *de Busco* Augustinianus, cujus librum de viris illustribus Ordinis sui & monasterii Windesheimensis. & alium de laudibus S. Annæ memorari video a Vossio aliisque. Vixit & hic medio sæculo decimo quinto.

ARNOL-

ARNOLDUS Abbas Bonæ Vallis in Francia *Carnotensis*, Ord. Bened. amicus S. Bernardi, qui morti vicinus ad eum An. 1153. scripsit Epistolam 310. Ejus *homilias V.* in Psalmum CXXXII. *Ecce, quam bonum & quam jucundum*, cum libello *de donis Spiritus S.* edidit Casimirus Oudinus in Opusculis sacris Galliæ & Belgii scriptorum, Lugd. Bat. 1692. 8. *In Psalmum XLIV.* etiam habere se testatus est Mabillonius. Cætera hujus Arnoldi Johannes Fellus edidit ad Calcem S. Cypriani, cui liber *de Cardinalibus CHristi operibus* præter rem tributus ab aliis fuit, cum Arnoldus eum scripserit ad Hadrianum IV. Papam ab A. 1154. ad 1159. Tractatum *de septem verbis Domini in Cruce*, post Francisci Titelmanni editionem Antwerpiæ 1532. 8. dederat etiam Combefisius in Bibl. Concionatoria, feria sexta parasceves. Sermo *de laudibus S. Mariæ*, cum duobus superioribus scriptis obvius quoque in Bibliothecis Patrum Parisiensibus, Coloniensibus, & Lugdunensi Tom. XXII. pag. 1280. *Meditationes*, quæ incipiunt: *noli timere Sion*, primus ex MSS. laudatus Fellus in lucem protulit A. 1682.

ARNOLDUS *Corbejensis*, Ordin. Benedictin. circa A. 1030. *Proverbia Salomonis versibus hexametris* reddidit.

ARNOL-

ARNOLDUS, ſive ARNOLFUS, Comes de Cham & Vochburg, *Emmerammenſis*, ſive S. Emmerammi, Monachus & Presbyter circa An. 1010. ſcripſit libros duos, unum *de miraculis B. Emerammi*, Pictaviensis apud Gallos Epiſcopi, defuncti Anno 652.* & alterum† dialogi more *de memoria cultorum ejus*. Utrumque edidit Caniſius Tom. II. pag. 35. & novæ editionis Tom. III. pag. 103. una cum *Epiſtola ad Burchardum Abbatem* pag. 89. *Carmen acroſtichon* in vitam Emmerammi ſcriptam a Meginfredo, edidit Bernardus Pez Tomo IV. Anecdotorum Parte II. pag. 37. & *Homiliam de octo beatitudinibus* pag. 29. Idem videtur viris doctis Arnulfus Monachus, quem Sigebertus cap. 157. ait excipientem de *Proverbiis Salomonis* convenientiores ſententias, & litteram, & allegoriam metrico lepore ſcripſiſſe & digeſſiſſe, quod Arnoldo Emmerammenſi alii tribuunt, quem itidem illuſtribus Benedictinis accenſet Trithemius II. 92. alii Arnoldo Corbejenſi.

AR-

* Vide Labbeum Tomo II. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 729.

† Hic eſt, quem Anonymus Mellicenſis c. 62. memorat *Dialogus Collectitii & Admonitii de Virtutibus Sanctorum, qui in monaſterio S. Emmerammi in pace ſepulti noviſſimam exſpectant tubam.*

ARNOLDUS *Halberstadensis* Episcopus, cujus Epistolam ad Henricum Episcopum Herbipolensem *de institutione Episcopatus Bambergensis* scriptam Anno 1011. edidit Baluzius Tomo IV. Miscellaneorum pag. 435.

ARNOLDUS *Haldrenius* patria Vesaliensis, Theologus Coloniensis A. 1534. obiit, de cujus Macrobio Anno 1521. edito, dixi in Bibliotheca Latina III. 12. De aliis ejus Sweertius, & diligentius Valerius Andreas.

Henricus ARNOLDI, Prior Carthusiæ Basileensis, scripsit circa Annum 1485. *Dialogum de modo perveniendi ad perfectam DEI & proximi dilectionem.* Edidit Bernhardus Pez Tomo sexto Bibliothecæ Asceticæ antiquo-novæ. Ratisbonæ 1724. 8vo.

ARNOLDUS, *Hildesheimensis* Prior incerta fide traditur, quem constat Abbatem deinde fuisse Lubecensem. Vide infra, *Lubecensis.*

ARNOLDUS *de Hollandia,* infra, *de Roterodamis.*

ARNOLDUS *Kivet,* supra, ALBERTUS *Kivet* pag. 112. est enim unus idemque.

ARNOLDI *Lalaini* (de Lalaing) Præpositi S. Mariæ Brugensis, Epistola de Congressu Imperatoris Friderici & Caroli Burgundiæ

 Ducis

Ducis An. 1473. facto Augustæ Trevirorum, non Latine scripta, sed ex Gallico Latine versa a Rodolpho Agricola, prodiit Basileæ 1518. 4. & recusa in Freheri Scriptoribus rerum Germanicarum Tomo II. pag. 302.

ARNOLDUS *Leodiensis* Ordinis Prædicator. Sæculo XIV. Auctor libri de mirabilibus mundi, ordine alphabetico. Vide Jacobum Echardum Tom. I. p. 721.

ARNOLDUS ex Monacho Ægidiano Brunsvicensi, Ordinis Benedictini, primus Abbas *Lubecensis* Cœnobii S. Joanni Evangelistæ dicati ab Henrico Leone, ab Anno 1175. ad 1210. vel etiam diutius. Vide Joannis Molleri dissertationem de Helmoldo §. 27. seq. Scripsit *derelictorum Helmoldi Supplementum* ab Anno 1171. ad 1209. *libris VI.* ad Philippum, Episcopum Ratzburgensem, qui Helmoldi libris Chronici Slavorum duobus solent subjici, constituuntque in Bangertiana ἐκδόσει librum III. qui primum & secundum Arnoldi complectitur, & lib. IV. V. VI. VII. De hac cæterisque editionibus & continuationibus infra in HELMOLDO.

ARNOLDUS *de Meldorpe*, Sæculo duodecimo scripsit librum meditationum & adhortationum ad fratres in varia loca Sacræ Scripturæ per capita LXVII. quorum titulos ex Codice MS. in Bibliotheca templi S.

Petri

Petri hujus Urbis Hamburgensis edidit B. noster Staphorstius Tomo III. Historiæ Ecclesiasticæ Hamburgensis pag. 365. seq.

ARNOLDUS *Narbonensis* ab Anno 1212. Archiepiscopus, primus contra Albingenses Inquisitor, cujus *Epistolam de Narbonensi Principatu* contra molitiones Comitis Montisfortis, exhibent Sammarthani Tomo I. Galliæ Christianæ pag. 378. (ex Gvilelmi Catelli libro I. Historiæ Comitum Tolosanorum, Tolosæ 1623. fol.) & pag. 379. seq. alteram *de victoria adversus Mauros* Christianos ad locum *Hanas de Tolosa* reportata Anno 1212. 17. Kal. August. ex Ughelli Italia Sacra Tomo I. ubi de Sabinensi Episcopo Joanne de S. Paulo pag. 191. (edit. novæ pag. 164.)

ARNOLDUS Geilhoven *de Roterodamis*, Augustinianus in Valle viridi, Decretorum Doctor, obiit Anno 1442. cujus Opus in duas Partes tributum, cui titulus: γνῶθι σεαυτὸν (corrupte *Gnotosolitos*) sive *Speculum Conscientiæ*, lucem vidit Bruxellis 1476. 1479. fol. Aliud *de septem Mundi Ætatibus, ac Romanis Pontificibus, Regnis, bellis, deque vita ac moribus Philosophorum & Poëtarum:* sicut etiam *Speculum Collationum*, sive *Repertorium Juris: Confessionale fœneratorum, Moralisationum currus triumphalis: de practica electionis*, de

de verbis DOMINI, in Regulam S. Augustini &c. inedita esse existimo. Vide Oudinum Tomo III. pag. 2298. seq.

ARNOLDUS *Saxo*, supra *Altabensis*. vide Vossium pag. 363.

ARNOLDUS Hessels *Tungrensis* Canonicus Augustinianus, obiit 1466. relicto tractatu de peccatis mortalibus & de differentia inter peccatum mortale ac veniale.

ARNOLDUS Luydius *de Tungris*, Theologus Coloniensis, Joannis Reuchlini adversarius, cujus speculo oculari scripta quædam opposuit edita Coloniæ An. 1512. 4. Alia ejus vide sis apud Valerium Andream pag. 82. qui testatur diem obiisse Leodii An. 1540.

ARNOLDUS *Vesaliensis*, supra, *Haldrenius*.

ARNOLDUS *Villanovanus* Medicus, supra, ARNALDUS.

ARNOLDUS *Vogburgensis*, supra, *Emmerammensis*.

ARNOLFUS. vide, ARNULFUS.

Vitus ARNPECKIUS. vide, VITUS.

ARNULFUS *Aretinus* Canonicus ac Diaconus circa Annum CHristi 1080. scripsit *Vitam SS. Floridi & Amantii*, quam Cangius legit in Codice Naudæano 27.

ARNUL-

ARNULFUS, five ERNULFUS *Belluacensis* Monachus S. Symphoriani, inde Prior Cantuariensis, hinc Petri Burgensis Abbas in Anglia, ac denique ab Anno 1114. ad 1124. Roffensis Episcopus, amicus S. Anselmi Cantuar. Vide Warthoni Angliam Sacram Tom. I. pag. 329. seqq. ubi *Collectanea* hujus Arnulfi *de rebus Ecclesiæ Roffensis:* & Joannis Picardi notas ad Anselmi Epist. 117. Scripta ejus a Baleo II. 70. hæc memorantur: *Solutiones ad quæstiones Lamberti*, Abbatis Bertiniani. *De corpore & sangvine DOMINI. De septem verbis DOMINI in Cruce. De Operibus sex dierum. Homiliæ & Sermones.* Sed ex his alia ad Arnoldum Bonævallensem, alia ad Arnulfum Lexoviensem referenda sunt, sicut etiam de alio accipiendum Arnulfo, quod ait hunc Roffensem Prælatorum vitia acerbe insectatum fuisse. Vide infra, *Hæresiarcha*. Arnulfi hujus *Epistola ad Walchelinum*, Episcopum Wentanum, *de incertis conjugiis*, in Dacherii spicilegio Tom. II. pag. 410. (editionis novæ Tom. III. pag. 464.

ARNULFUS Monachus *de Boëriis* Ordinis Cisterc. in Dioecesi Laudunensi Sæculo XII. exeunte scripsit *Speculum Monachorum*, quod exstat ad calcem operum S. Bernardi Tom. II. edit. novissimæ Mabillonianæ, Paris. 1719. fol. pag. 816. seq.

ARNULFUS Monachus *S. Emmerammi* ex Comitibus de Cham & Vochburg. Vide supra, ARNOLDUS.

ARNULFUS *Hæresiarcha*, de quo Martinus Polonus lib. 4. de Romanis Pontificibus, ubi de Paschali II. Hic est Arnulfus Presbyter, qui Prælatorum vitia liberius castigavit, atque Cleri Romani insidiis sublatus est sub Honorio II.

ARNULFUS ex Sagiensi Archidiacono *Lexoviensis* in Normannia Episcopus ab Anno 1141. ad 1177. Regem Galliæ Ludovicum VII. An. 1147. in Palæstinam secutus est, & ex illa redux magnis negotiis tractandis tum in Gallia, tum in Anglia Pontificis Legatus, adhibitus fuit. Vide Sammarthan. Tom. II. Galliæ Christianæ pag. 648. seq. & Brancasium in Apologia pro hoc Arnulfo, * Gallice edita. De scriptis Arnulfi hæc habeo, quæ addam clariss. Cavei industriæ: Editio *Epistolarum*, *Concionum*, & *Epigrammatum* curata ab Odone Turnebo, Hadriani filio, Parisiis 1585. 8. repetita etiam est in Bibliotheca Patrum Coloniensi Tom. XII. deinde in Lugdunensi Tom. XXII. *Tractatus de Schismate* a Dacherio editus, exstat in nova Spicilegii editione Tomo I. pag. 152. Sed

* Apologie d'Arnoul, Eveque de Lizieux, par Mr. de Brancas. Memoires de Trevoux 1725. pag. 1619.

Sed etiam *Sermonem in Annunciatione B. Virginis* vulgaverat Dacherius Tom. XIII. & *Epistolas tredecim*, quæ cum fragmento alterius sermonis recusa sunt Tom. III. edit. novæ pag. 507. sqq.

ARNULFUS *Lugdunensis* Archiepiscopus, qui a Jacobo Bergomensi & aliis memoratur, nullus fuit. Vide Joannem Picardum ad Anselmi Epist. 117. p. 577.

ARNULFUS *Mediolanensis*, Arnulphi I. Archiepiscooi ab Anno 971. ad 975. Mediolanensis, fratris pronepos, a) & ab Arnulfo II. ac III. itidem Archiepiscopis Mediolanens. ab Anno 999. & 1093. distingvendus: auctor *Chronici gestorum Mediolanensium* distincti in *libros quatuor* ab *Anno CHristi* 925. *ad* 1076. editi ab illustri Leibnitio Tomo III. Scriptorum Brunsvicensium pag. 727-746. & in Tomo quarto Thesauri Scriptorum Italiæ Burmanniani, Lugduni Batavorum 1722. fol. sed melior editio b) cum variis Lectionibus & notis in Tomo quarto Corporis Muratoriani Mediolanensis. Citatur hic Arnulfus a Gvalvaneo Flamma aliisque junioribus. Vide Gundlingiana XIX. 3.

a) Ughellus Tom. IV. Italiæ Sacræ pag. 98. 99. 116. editionis novæ Pagi ad Annum 497. num. IX.

b) Memoires de Trevoux 1727. pag. 2212.

ARNULFUS a *Monte S. Eligii* apud Atrebatum Canonicus Regularis circa Annum CHristi 1170. ad Frumaldum Atrebatensium Episcopum scripsit *Commentarium in Canonem Missæ,* quem MS. in variis Belgii Bibliothecis memorat Valerius Andreas pag. 89. Biblioth. Belgic. Præfationem edidit Edmundus Martene Tomo I. Anecdotorum pag. 477. in qua Arnulfus ait hanc expositionem se excerpsisse ex Ambrosio, Augustino, Hieronymo, Gregorio, Isidoro, Vigilio, & Fulgentio.

ARNULFUS *Roffensis.* vide supra, *Belluacensis.*

ARSENINUS, Grammaticus & Rhetor Patavinus, circa An. 1216. auctor *Quadrigæ,* sive regularum dictandi, libelli sententiarum & proverbiorum &c.

ARSENIUS Leodiensis, Ordin. Benedictini Monachus S. Pauli Romæ, inde Abbas S. Mariæ de Florentia, Anno 1442. scripsit *Epistolam* pro commendatione Regulæ S. Benedicti *ad Johannem de Turrecremata,* quæ Cardinalis hujus Commentariis in illam Regulam præfigitur excusis Paris. 1494. fol. Colon. 1575. fol.

Galfridus ARTHURUS. infra GALFRIDUS.

De ARUERNIA. infra GERARDUS, PETRUS.

ARVO-

ARVODOLPHUS, Monachus Fuldensis, qui circa An. 1160. *Vitas Sanctorum* scripsit memoratas Georgio Wicelio in Præf. Hagiologii & Johanni Bollando, sed adhuc quantum scio ineditas.

S. ASAPHUS, ex Nortwallia Britanniæ, Abbas Elguensis atque inde Episcopus circa An. 590. traditur scripsisse *Ordinationes Ecclesiæ suæ*, & *vitam* Magistri sui *S. Kentigerni.* Vide Pitseum pag. 103. & Kentigerni vitam in Actis Sanctorum 13. Januarii.

Historia de Episcopis & Decanis *Asaphensibus* & Londinensibus a prima Sedis utriusque origine usque ad An. 1540. cum appendice veterum diplomatum & Instrumentorum edita ab H. Warthono Lond. 1595. 8. Hic primum Episcopum S. Asaphi fuisse sibi persuadet fuisse Gilbertum A. 1143.

Nicolaus ASCELINUS, Ord. Minor. qui cum Joanne de Plano Carpini A. 1246. auspiciis Innocentii IV. iter suscepit in Tartariam & alias Asiæ regiones, cujus descriptio Latine MS. Lugduni Batav. inter Codices Isaaci Vossii. Ampla ex eadem excerpta apud Vincentium Bellovacensem speculi hist. libro postremo sive 31. Gallice post alias editiones in sylloge Petri van der Aa, Lugduni Batavorum 1729. 4to:

Recueil de divers voyages curieux faites en Tartarie &c.

ASCLEPIODOTUM, de vita Diocletiani aliquid in literas misisse, ex Vopisci Aureliano c. 44. non ab re Viri docti colligunt. Fuit Asclepiodotus, incertum an ille, præfectus Prætorio sub Constantio. Alius deinde junior Consul An. C. 423. de quo Jacobus Godofredus in prosopographia Codicis Theodosiani.

ASCLEPIUS Afer, de quo Gennadius (qui A. 495. scripsit) cap. 73. *in Bajensi* (Numidiæ) *territorio vici non grandis Episcopus, scripsit adversum Arianos & modo adversum Donatistas scribere dicitur. In docendo autem ex tempore, grandi opinione celebratur.*

Simon ASH, sive *Fraxinus* Canonicus Ecclesiæ Herefordiensis in Anglia circa A. C. 1190. amicus Sylvestri Giraldi Cambrensis, pro cujus *speculo Ecclesiæ*, quo vitia sæculi sui & Cisterciensium mores ille notaverat, scripsit *apologiam duplicem;* leoninis versibus alteram, alteram elegis defensurus adversus *Adamum Dorensem* Monachum Cisterciensem. Utriusque specimen apud Joannem Prince in illustribus Devoniensibus, & ex eo in Actis Erud. A. 1702. p. 283. ubi & *Epistolæ* illius ad diversos, & *Carminum* libri, atque aliud *ad Magistrum Giraldum* scriptum memorantur.

Liber

Liber, ASINI *pœnitentiarius*, de quo Matthias Flacius in Catalogo testium veritatis pag. 903. edition. primæ Basil. 1556. 8vo. *Nactus sum perelegans poëmation, titulo Pœnitentiarius Asini, 200. annis vetustius. Nam erat adscriptum, completus anno Domini 1343. Dubito, an de descriptione, aut prima compositione. In eo inducuntur, Lupus, vulpes & asinus, pœnitentiam agentes. Primum confitetur lupus vulpi, quæ facile eum absolvat, & insuper etiam excuset. Deinde lupus consimilem clementiam vulpi confitenti exhibet. Verum ubi asinus, qui stramen cuidam Romam religionis ergo peregrinanti circa tibias vinctum detraxerat, optime sperans (utpote qui sciret sua peccata leviora esse, quam lupi aut vulpis) ibi demum omnis severitas disciplinæ ostenditur, nec ulla prorsus venia dignus reperitur asinus, sed mox a suis spiritualibuspatribus devoratur.*

Immensum scelus est, injuria quam peregrino
Fecisti, stramen subripiendo sibi.
Non advertisti, quod plura pericula passus,
Plurima passurus, quod peregrinus erat:
Non advertisti, quod ei per maxima terræ
Et pelagi spacia sit peragranda via.

Non

Non advertisti sanctos, nec limina sancta.
Sanctorum sanctam sed nec Hierusalem.
Ille retransivit eadem loca, tam violentum
Ex inopinato sensit adesse malum.
De Papa taceo, cujus protectio talem
Conduxit, cujus tu vilipendis opem:
Totius Ecclesiæ fuerit cum nuncius iste,
Pertulit abstracto stramine damna viæ.

ASSERIUS ex Menevia Cambriæ metropoli, Episcopus in Anglia Schireburensis, qui Ælfredo Regi auctor fuit condendæ Academiæ Oxoniensis: Diem obiit An. 909. Ejus *Historiam de rebus gestis Ælfredi Regis* optima fide scriptam vulgavit Matthæus Parkerus, cui *Joannes Asserus* dicitur, Londini 1574. deinde inter Anglicarum rerum Scriptores Gvilelmus Cambdenus, Francof. 1602. fol. hinc cum notis Henrici Speelmanni prodiit Oxoniæ 1678. fol. denique edidit Thomas Hearne, A. 1707. 8. Ejusdem *Chronicon*, sive *Annales* a Julii Cæsaris in Britanniam adventu usque ad suam ætatem primus edidit Thomas Galeus inter Scriptores rerum Anglicarum, Londini 1691. fol. pag. 141. una cum paralipomeno alterius auctoris (quod additum jam memorat Baleus II. 25.) usque ad An. 914. Unde

Unde non valet argumentum, quo annales hosce Asserio abjudicat Oudinus, quod ad Annum 909. leguntur hæc verba: *Asserius Schireburnensis obiit, & Fritestanus suscepit Episcopatum Wintoniæ.* Annales illos *Chronicon S. Neoti* vocat Lelandus, quod in Monasterio S. Neoti illos vidisset sine nomine auctoris. Idem cap. 118. 119. vitam Ælfredi, *librum Annalium* appellat, in quo Regis gesta *pro rei Majestate tanquam rarus Apelles depinxerit*, cujus venustate captus Marianus Scotus ex ea selegerit, quibus suam Historiam interpolaret. Testatur etiam *Boëtium de Consolatione Philosophiæ* lucidis commentariolis ab Asserio illustratum.

ASTENSIA Chronica. infra in VENTURA.

ASTESANUS ex Asta Subalpinorum Urbe, Ord. Minor. defunctus circa Annum 1330. Auctor *summæ de casibus conscientiæ*, quæ ab eo *Astesana*, sive *Astensis*, appellatur, distincta libris VIII. Prodiit Norib. 1482. & Venet. 1519. fol. Waddingus editiones etiam Venetas A. 1468. & 1480. commemorat. *Canones Pœnitentiales*, qui cum Gratiani decreto edi solent, & ab Antonio Augustino iterum vulgati sunt ad calcem Pœnitentialis Romani & aliorum hujus argumenti librorum, Venet. 1584. 4. petiti sunt ex sumæ Astesanæ lib. V. tit. 32.

ASTE-

ASTESANUS, alter priori ſuppar atque itidem Ord. Minor. cui præter *Sermones* a Waddingo tribuuntur *Commentaria in Apocalypſin*, & Commentaria *in libros Sententiarum.*

ASTRONOMUS, qui Vitam Ludovici Pii ſcripſit ab A. 776. ad 814. optimus ex ſcriptoribus temporum illius Imperatoris, editus a Petro Pithœo, Reubero, Andrea du Cheſne Tom. II. pag. 286. & Gallice etiam verſus a Lud. Couſino Pariſ. 1683. 12. Vide Jacobi le Long Bibl. Hiſtor. Galliæ n. 6789. ſeqq. p. 332.

ATHELARDUS. ſupra, ADELARDUS.

ATHELNOTUS, Lelando *Æthelnotus*, aliis *Eylnotus*, Trithemio *Egelnotus*, Monachus Ordinis Benedictin. apud Canutum Magnum, Dacorum ſive Danorum Anglorumque Regem, gratioſus, Archiepiſcopus Cantiorum, ſive Cantuarienſis ab Anno 1020. * ad 1038. a Trithemio cap. 319. præter *Epiſtolarum* librum traditur ſcripſiſſe *in laudem Mariæ.* Nihil autem ejus ſcriptorum ſibi veniſſe ad manus teſtatur Jo. Lelandus cap. 129.

ATHELSTANUS, Eduardi Senioris Filius, Angliæ Rex ab Anno 924. ad 939. a doctis quibusdam Hebræis in regno ejus ad fidem converſis Vetus Teſtamentum ex Hebræo in ſermonem Anglicum verti curavit,

* Warthoni Anglia Sacra Tom. I. p. 86.

ravit, atque teste Pitseo pag. 173. scripsit & ipse non pauca, quæ servantur MSta tum Anglice, tum Latine. *Librum de rebus Astrologicis*, & *correctionem Legum antiquarum, novasque Leges & Constitutiones ad clerum, aliosque subditos.* Legum Ecclesiasticarum veterem versionem Latinam exhibet Speelmannus Tomo I. Conciliorum Angliæ pag. 401. seqq. & pag. 396. Concilium Grateleanum sub Athelstano habitum. Aliæ Leges Athelstani in Chronico Joannis Bromtoni, in Gvilelmi Lambardi Archæonomia, & Abrah. Wheloci ac Dav. Wilkinsii editionibus Legum Anglicarum.

ATILIUS, sive *Attilius Fortunatianus*, incertæ ætatis Grammaticus, cujus *ars Grammatica* & *de metris Horatianis* exstat in Grammaticis Eliæ Putschii pag. 2661 -- 2706. De aliis Attiliis in Bibliotheca Latina.

ATINENSIS Ecclesiæ Chronicon ab Anno primo Julii Cæsaris ad An. CHristi 1355. editum ab Ughello Tom. X. Italiæ Sacræ pag. 37. Exstat & in Tomo septimo Scriptorum Italiæ corporis splendidi Mediolanensis.

Paulus ATTAVANTIUS, Florentinus Ordinis servorum Mariæ, de cujus Ordinis origine *dialogum* ad Petrum Medicem Cosmi filium scripsit discessitq; ex hac vita A. 1499. æt. 80.

æt. 80. Ejus Thesaurus Concionatorum, sive Quadragesimale de reditu peccatoris ad DEum, prodiit Mediolani 1479. Præterea memorantur a Possevino & aliis ejus Quadragesimale Paulinum. Sermones de Sanctis. Commentaria ejusdem in VII. Psalmos pœnitentiales, in XII. minores Prophetas, in Orationem Dominicam & in Apocalypsin. Declaratio Litaniarum & collectarum. Vita B. Francisci Senensis, nec non Philippi Florentini, Ordin. Servorum instauratoris. Breviarium Decreti, Decretalium, Sexti & Clementinarum. Vide Julium Nigrum de scriptoribus Florentinis p. 445. (ubi typorum errore vocatur *Paulo Attaccanti*) & accuratiorem de hoc scriptore notitiam in Diario eruditorum Italiæ Tom. XXVIII. p. 106, seqq.

ATTO Abbas *Vallumbrosanus* & deinde Episcopus *Pistoriensis* * ab A. 1133. ad 1153. scripsit *vitam S. Joannis Gualberti*, Ordinis Vallumbrosani fundatoris, quæ exstat in Actis Sanctorum 12. Julii Tom. III. pag. 365. Sed *vita S. Verdianæ*, quam ad hunc Attonem, quidam referunt, junioris est scriptoris, cum Verdiana diem obierit An. 1242. Vide Acta Sanctor. Calendis Februarii, & Raph. Badium ad Laurentii Jacomini Hetruscam vitæ illius versionem editam

* Ughellus Tomo III. Italiæ Sacræ pag. 496. seq. Vide infra, AUCTUS.

editam Florentiæ 1692. 8vo. Giornale de' letterati in Modona Anno 1692. pag. 315. seq.

ATTO, sive HAITO II. ab A. 945. ad 960. & ultra *Vercellensis* Episcopus, cujus *Capitulare* capitibus sive canonibus 100. & libellum *de pressuris Ecclesiasticis* & *Epistolas IX.* edidit Dacherius Tomo VIII. spicilegii (in edit. nova Tom. I. p. 402. sqq.) Testatur etiam Dacherius vidisse se MSS. hujus Attonis *sermones* XVII. & *polyptychum* sive *perpendiculum*, quo noxia redarguere & honesta sancire docet.

AUCTUS, sive *Actus*, *Actius*, Florentinus idem cum Attone Monacho Vallis umbrosæ, Ordinis Benedict. & Episcopo Pistoriensi, de quo jam dictum. Adde Acta Sanctorum 22. Maji Tomo V. pag. 194. ut Julium Nigrum de Scriptoribus Florentinis pag. 72. seq. prætercam. Scripsit præter *Vitam S. Joannis Gualberti*, Vallumbrosani fundatoris, apud Surium & in Actis Sanctorum 12. Julii, etiam Vitam *Bernardi Uberti* Cardinalis, medio Sæculo XI. de quo Ciacconius pag. 436. & *de translatione capitis S. Jacobi Apostoli* Pistorium: nec non *Epistolas*, Bernhardo Vallumbrosano, vitæ ejus scriptori memoratas.

AUDELAUS Presbyter circa A. 700. de vita S. Fortunati, presbyteri diœceseos Spo-

letinæ, Tom. I. Act. Sanctor. Junii pag. 75. seq.

AULENTIUS Episcopus Hispanus teste Gennadio c. 14. scripsit *de fide adversum hæreticos* Manichæos, Sabellianos, Arianos & Photinianos, qui Gennadii tempore Bonosiaci vocabantur & JESUM docebant Divinitatis initium tunc a DEO Patre accepisse, cum de Maria virgine homo DEO fabricante conceptus & natus est. De Bonoso, à quo nomen Bonosiacis, vide infra, BONOSUS.

AUDOENUS, infra, DADO.

AUDRADUS MODICUS * Episcopus, ex cujus *libro Revelationum* scripto circa A. 853. excerpta leguntur apud Andream du Chesne Tom. II. scriptorum Hist. Francorum p. 990-993. In his mentio libri *de fonte Vitæ* scripti carmine hexametro ad Hincmarum Archiepisc. Remensem, quod edere voluit Labbeus, ut innuit pag. 57. Bibl. MSS. Sed primus vulgavit Casimirus Oudinus primo loco inter Veterum aliquot Galliæ & Belgii opuscula. Lugduni Batav. 1692. 8. præter rem tamen Hincmaro tribuens, qui Andradum auctorem habet.

S. AVENTINI elogium apud Labbeum T. II. Bibl. novæ MSS. p. 349.

Joan-

* *Modici* nomen videtur adscitum ex modestia, ut *Cernui* &c. Vide infra, de BALBIS.

Joannes Thurmaier, ſive Duromarus (Thurinomarus) AVENTINUS a patria, civitate Bavariæ Abensberga, a qua Abuſinenſem potius dicendum fuiſſe notat Lambecius, a) quoniam civitas illa in itinerario Antoniniano Abuſina appelletur. Natus An. 1474. b) magna doctrinæ & ingenii laude relicta obiit Ratisbonæ Anno 1534. ubi An. 1529. ob hæreſeos ſuſpicionem c) a Principibus Bavariæ, quibus operam ſuam navarat, miſſus in carcerem & non diu poſt iterum libertati redditus fuerat. De vita ejus & ſcriptis præter Hieronymum Zieglerum, & G. H. A. ſive Hieronymum Auguſtum Groſchuſium, atque Annalium Aventini editores, & Danielem Gvilelmum Mollerum Diſſertatione de Joanne Aventino, Bæliumque, & Auctores Dictionariorum Hiſtoricorum, conſulendi Parnaſſi Boici Scriptor d) Parte VII. pag. 28. ſeq. Iſa-

Bb 2 acus

a) Lambecius Tom. II. pag. 471. Adde Aventinum ipſum libro VII. cap. 26. Schelhornii Amœnitates Lit. Tom. V. pag. 86.

b) Sic Parnaſſus Boicus ex Aventini autographo, licet Nicolaus Reuſnerus in Iconibus pag. 58. Paulus Freherus pag. 1443. & alii communiter ponant An. 1466.

c) Pirckheimerus Epiſtola ad B. Rhenanum edita a Gundlingio præfat. ad Annales Aventini. D. G. Mollerus Diſſertat. de Aventino §. XI. Altdorf. 1698. 4.

d) Neu-eröffneter Muſen-Berg von Denck- und Leſwür-

acus Bullartius Tomo I. Academ. pag. 146. (qui effigiem quoque ære descriptam exhibet, ut Boissardus Tomo II. imaginum pag. 222.) Joannes Georgius Betulius, sive Burchardus in Epistola ad Amicum edita Hanoveræ 1710. 8. Joannes Georgius Schelhornius in Amœnitatibus Litterariis Tom. V. pag. 81. 302. & Tom. VI. p. 596. Scripta Aventini distincte referre operæ pretium duxi:

1. *Annalium Boicorum* a primis Germanorum temporibus *libri septem* usque ad An. CHristi 1450. quo opere non solum Bavaricis, sed totius Germaniæ rebus insigne affundit lumen, quanquam in antiquitate etiam fabulis honorem esse permiserit. Cœpit illud Opus Anno 1519. 6. Februarii, ut ex avtographo ejus in Bibliotheca Gvelpherbytana W. E. Tentzelius e) notavit. Non edidit Aventinus ipse, sed viginti demum annis interjectis post ejus obitum Hieronymus Zieglerus, Ingolstadii 1554. fol. nec sine locorum quorundam alteratione vel omissione. Integriores deinde nactus vulgavit

Leßwürdigkeiten aus der gelehrten Welt, zumahlen aus den Landen zu Bayern. zu München 1725.

e) Monahtliche Unterredungen Anno 1694. pag. 753. Curieuse Bibliothec Anno 1704. pag. 440.

gavit Nicolaus Cisnerus, Basil. 1580. fol recusos ibidem 1615, 1627. & denique prodiere curante celeberrimo Viro Nicolao Hieronymo Gundlingio, Lipsiæ 1710. fol. in qua editione dolendum auctores, quos Plinii exemplo sub cujusque libri initium Aventinus nominaverat, desiderari. Loco Zieglerianæ autem præmisit Gundlingius, vitam Aventini scriptam a Groschusio, addidit etiam ejusdem Aventini Abacum, de quo mox sum dicturus, & Helvetiam Francisci Gvillimanni. Oportunum est in hac editione libris divisis in capita, capitibus in minores sectiones sua singulis argumenta præmitti. Libri septimi capite extremo Aventinus: *Alberti IV.* (Principis Bojariæ) *vitam & egregia facinora, item ea, quæ sub ipso deinde prole ejus gesta sunt, quæ ego maxime memorabilia existimo, proprio operi dicare decrevi.* Illud nunquam lucem vidit, quod sciam, sicut nec alia ejus, quorum spes facta a Gesnero pag. 386. Bibliothecæ. *Chronicon de quatuor Monarchiis, Ecclesiastica Historia* ab Orbe condito ad nostra tempora. *L. Apuleji* & *Symmachi* dialectica. Grammatici *Diomedes*, utraque ars *Donati*, *Servii* de quantitate syllabarum, & centimetrum:

Manlius Theodorus, quem ait ſcitiſſime de metris ſcripſiſſe: & *Eurycius* diſcipulus Priſciani, quem maximum aſſertorem Analogiæ ait optime ſcripſiſſe de conjugationibus. Notæ in *Claudianum* Poëtam & Germaniam *Taciti*. *Pondera, menſuræ, moneta, pedes, paſſus, perticæ, ſtadia ad noſtram formam redacta.* Hymnus *de cœleſti ſphæra* correctus cum Græcis, quæ ante deerant, atque veris *Cœli imaginibus:* per quem hymnum, Germanici Aratum intelligo. *Errores recentiorum in Coſmographia & Aſtronomia. Imperatorum veterum monetæ* cum imaginibus & inſcriptionibus. *Dictionarium* Græco-Latinum & Latino-Græcum cum quotidianis collocutionibus Græca ac Romana Lingua.

Paralipomena ad Annales, nec in Gundlingiano Aventino obvia, nobiliſſimus Struvius ex Bibliothecæ Jenenſis Codice edit. Ciſnerianæ vulgavit in Tomo I. Actorum Litterariorum ex MSS. faſciculo VIII. pag. 20-28.

Epitome horum *Annalium* edita Germanice, cum Tabulis XXX. Hiſtoricis & Genealogicis, Norimbergæ 1522. in folio. Bayriſches Chronicon: in Latein verfertiget und in syben Püecher getailt, ein kurtzer Außzug. Vide laudati Schelhornii amœ-

amœnitates Litterar. Tom. V. pag. 82. seqq.

Germanicam versionem Annalium absolvit Aventinus An. 1533. quam inscripsit *Chronicon*, & divisit in *libros VIII.* licet non ulterius, quam Latinum opus progrediatur. Multa vero passim addidit, ut in libro statim primo, alia etiam omisit, ita ut utraque Latina & Germanica conjungere, atque una ex alteris supplere & illustrare sit necesse. Prodiit demum (itidem ut Latina post auctoris mortem) cum præfatione Simonis Schardii, Tabulisque XXX. Historicis & Genealogicis, Francofurti 1566. fol. atque restituta a Nicolao Cisnero libri I. Lacuna 1580. & Francofurti 1622. fol. adde quæ notavit Joannes Fridericus Fellerus in Clarissimi Struvii Historisch-Politischem Reichs-Archiv III. p. 254. sqq.

2. *Abacus & vetusta Latinorum per digitos manusque numerandi & loquendi consvetudo*, prodiit Ratisbonæ 1532. 4. & ad calcem Annalium edit. Gundlingianæ, Lipsiæ 1710. fol. Confer, si placet, quæ de *Beda*, quem Aventinus est secutus, aliisque hujus argumenti scriptoribus dixi in Bibliotheca Latina IV. 6. 12. Tom. II. edit. Venetæ pag. 447. seq.

3. *Chronicon*, sive *Annales Schirenses*, editi primum Biponti 1600. 4. & cum Conradi Philosophi, Præpositi Schirensis, qui An. 1241. obiit, Chronico originis & fundationis ejusdem monasterii, Augustæ Vindel. 1616. 4. & cum notis P. F. Stephani, Abbatis Schirensis, Ingolstad. 1623. fol. & cum eodem Conrado, Stephanique notis, & continuatione Georgii Christiani Johannis, Argentorati 1716. 4.

4. *De antiquitatibus ac monumentis Utinensibus, sive Otingensibus*, (Alt-Oeting in Bojaria superiore) Norimbergæ 1518. 4to, & in Joannis Petri Ludewig Scriptoribus Bambergensibus, Francofurti 1718. fol. Tomo II. & Germanice cum auctario Martini Eysengreinii, Præpositi Otingensis, Ingolstad. 1751. 8. Meminit hujus libri a se editi Aventinus lib. IV. annalium Boicorum IV. 17. §. 4. & 5.

5. *De Turcarum origine & causis, cur ita invalescant, & quomodo pelli possint.* Latine in Philippi Loniceri Chronicis Turcicis Tomo I. pag. 113. Francofurti 1578. fol. post editiones Germanicas Henrici Mülleri in commentariis de rebus Turcicis, ibidem 1563. 1573. fol. quas expresserunt etiam Leonh. Fronspergerus im Kriegs-Buch, Tom. III. pag.

pag. 300. & Goldastus in Politischen Reichs-Händeln, pag. 470. Von Gegen-Wehr und Ursachen des Türckischen Krieges. Prodiit & separatim Biponti 1597. 4to, scriptusque hic liber ab Auctore Anno 1529. cum Solimannus Imperator Viennam oppugnandam sibi sumsisset.

6. *Vita Henrici IV.* aliaque hoc titulo: *Divis Dionysio Areopagitæ, Hemerano, Bolfgango, tutelaribus Bojariæ numinibus S. Illustriss. que Principibus Bojorum Vilelmio Litavico, Ariovisto D. D. Imp. HENRICI IV. Cæs. Aug. Ducis vero Bojorum septimi vita. Ejusdem* Epistolæ *inventæ a Johanne Aventino, editæ vero a sodalitate literaria Bojorum. Clariss. atque Illustriss. Principis Friderici Ducis Saxoniæ* &c. *Epistolæ ad Johannem Aventinum. Ejusdem Principis capita rerum, quas ipsi absolvit Aventinus: ad eundem Principem Aventini CARMINA: Auctores quidam quos Aventinus invenit, & qui nondum impressi sunt. Sodalitatis literariæ Bojorum carmina, cum Privilegio Imperiali.* Typis exscriptum est Augustæ Vindelicorum in Sigismundi Grimm Medici, & Marci Wirsung officina, Mense Augusto Anno MDXVIII. in forma quadripertita. Libri, quos invenisse se in epi-

ſtola ad Leonardum de Eck de Wolfseck, ejusque & principum ſuorum auſpiciis publicatum ait, ſunt ſequentes: * *Divi, Cyprianus & Victor Martyres CHRISTI. Jus pontificium integrum. Lex Salica integra cum additamentis Caroli Magni, Ludovici primi, Luthārii primi, Auguſtorum. Fragmenta quædam veterum JCtorum.* Vitrobius de Metallis. *Alberti Magni Magia. Mathematica Hermanni Comitis Veringenſ. & ejus Chronicon. Jordanus Epiſcopus integer, cum annotation. & commentar. Albert. Bojemi. Provinciarum Rom. Imperii cum inſignioribus urbibus deſcriptiones. Regino & Romerius præſules de rebus Germanicis. Veronardus Noricus de rebus Bojorum. Albertus Bojemius itidem Decurio Bathavinus, conſiliarius Otonis primi comitis Palatini Rheni & Ducis Bojorum. Fortunatus Epiſcopus Pictanum, qui XI. libros carminum ad Gregorium M. Pont. Max. ſcripſit; ejus ſunt* Salve feſta dies & Crux fidelis, *quæ imperiti aliis falſo tribuunt. Euticius Grammaticus. Aſpar Grammaticus. Diomedes integer.* Theodorus Mallius de metris. *Ars Donati. Grammatica vetus Græca. Lexicon Græcum*

* Secuti ſumus in iis enarrandis ipſius Aventini orthographiam.

cum & Latinum vetustissimum, quod Pomponius Lætus se in Norico legisse gloriatur, & Hermolaus Barbarus citat. Prioribus literis Friderici Saxoniæ Elect. ad Aventinum Torgaviæ Dominica Esto mihi a. A. MDXIV. exaratis hæc est inscriptio: *Von Gottes Gnaden Friderich Herzog zu Sachsen* &c. *und Churfürst* &c. *Unserm lieben besondern deß hochgebohrnen Fürsten unsers lieben Oheyms Herzog Ernsts zu Bayern* &c. *Zuchtmaister* Johann Aventin Magister.

7. In Bibliotheca Amplissimi Senatus Lipsiensis servantur MSS. libellus *de origine Urbis Ratisbonæ* scriptus in Comitiis Reginoburgicis An. 1532. Et alius *de veterum Romanorum disciplina militari, atque de expeditionibus Christianorum Saracenicis* An. 1529. Et alius, quem jam editum dixi, *de causis Turcicæ potentiæ*. Vide B. D. Gottfridum Christianum Gœtzium de Bibliotheca Lipsiensi pag. 31.

8. *Epistolæ* quædam manu Aventini scriptæ servantur in Bibliothea Celsissimi Gothani Ducis * e quibus duas publicavit W. E. Tentzelius in Diario Litterario vernaculo, quod curiosæ Bibliothecæ titulo exstat editum Anno 1704. pag. 440. seq.

Epistola

* D. Ern. Sal. Cypriani Catalog. Codicum MSS. Gothan. p. 67. n. CXXI.

Epistola ad Joachimum Vadianum data Anno 1530. ubi referuntur argumenta librorum X. *Germaniæ illustratæ*, sive *Capita rerum, quibus illustrabitur Germania ab Aventino, modo contingat benignus Mecœnas.* Exstat apud Gesnerum pag. 385. Bibliothecæ, & in Aventini Abaco, & in vita ejus scripta a Groschufio, & in Goldasti centuria Epistolarum Philologicarum Francof. 1710. & Lipsiæ 1674. 8. pag. 187 - 195. Non dubium autem videtur, idem opus esse, quod deinde in septem libros Annalium Aventinus contraxit.

Rudimenta Grammaticæ Lipsiæ 1519. & 1522. 4. editio secunda locupletior. Auctor se vocat *Joannem Aventinum Duromarum.*

AUGIENSE Chronicon ab Anno 709. ad 954. cum additione Wilhelmi, Archiepiscopi Moguntini, in Miscellaneis Baluzii Tom. I. pag. 496 - 500.

AUGUSTENSE Chronicon ab An. 973. ad 1104. Tom. I. scriptorum rerum German. Freheri.

AUGUSTINUS *de Ancona*, vide infra *Aug. Triumphus.*

AUGUSTINUS *de Asculo*, Augustinianus circa A. 1385. qui scripsit Moralia in Genesin, Lectiones in Scripturam, in Evangelia Dominicalia, in libros Ethicorum Aristotelis

&

& in quatuor ſententiarum libros Petri Lombardi. Librum prolixiorem *de Converſatione novitiorum*, qui MS. Cantabrigiæ ſervatus, ad alium auctorem referendum eſſe ipſe Caveus monuit.

AUGUSTINUS de Roma, Gregorii M. diſcipulus, ex Abbate Romano legatus A. 598. in Angliam & Archiepiſcopus primus *Cantuarienſis*, defunctus A. 604. de quo præter Warthonum tomo priore Angliæ ſacræ, adeunda Acta Sanctorum 26. Maji Tom. VI. p. 373. ſqq. ubi etiam pag. 375. vita ſcripta a *Gocelino* Monacho ex editione Mabilloniana, & p. 411. hiſtoria translationis. Ejus *interrogationes XI. ad Gregorium M.* Papam, cum Gregorii reſponſis, in editionibus Gregorii M. ad calcem ejus Epiſtolarum, & in Bedæ hiſtoria Anglorum lib. I. cap. 27. quæ in editione Abrahami Wheloci etiam veterem Saxonicam verſionem adjunctam habet.

AUGUSTINUS DATHUS, Senenſis Philoſophus & Orator defunctus in patria Anno 1479. cujus *Hiſtoriæ Senenſis* libri III. *Hiſtoria Plumbinenſis, Stromata,* ſive Miſcellanea Critica & Philoſophica, opus imperfectum *de immortalitate animorum;* & *Orationes, Epiſtolæ,* aliaque ſcripta junctim vulgata a nepote, Senis 1603. fol. & recuſa Venet. 1516. fol. apud Caveum diligenter recenſentur.

AUGU-

AUGUSTINUS *Eucadius* ex ſolo mihi notus Voſſio, qui notat ei vitas VIII. Impertatorum & deſcriptionem Danubii fluvii MSta exſtare in Bibl. Cæſarea.

AUGUSTINUS *de Favaronibus* Romanus, Auguſtiniani Ordinis ab A. 1419. Generalis & Epiſcopus ab A. 1431. Cæſenas ac denique *Nazarenus* Archiep. in ditione Neapol. Obiit A. 1443. Hic unus ex illis quos ad examinandas S. Brigittæ revelationes A. 1419. deſignaverat Urbanus VI. Commentaria ejus in Epiſtolas Pauli, Canonicasque & Apocalypſin, ſcriptaque de perfecta juſtitia militantis Eccleſiæ, de principatu Papæ, de poteſtate Principum in collatione bonorum ſuorum Eccleſiis facta, aliaque apud Elſſium p. 93. ſq. commemorantur. In quibus etiam liber A. 1435. reprobatus in Concilio Baſileenſi ſeſſione 22. Tomo VIII. Harduin. pag. 1199. (atque inde in Indice Romano) tributus in tractatus tres, quorum primus *de ſacramento unitatis JESU CHRISTI & Eccleſiæ:* ſecundus *de CHriſto capite & ejus inclyto principatu:* tertius *de charitate CHriſti circa electos & ejus infinito amore.*

S. AUGUSTINUS natus An. 354. Idibus Novembris Tagaſtæ in Numidia Doctor Eccleſiæ inclytus, ex auditore Manichæorum A. 387. converſus & baptizatus a S. Ambroſio, nec diu poſt ab An. 396. Epiſcopus in Africa

Africæ *Hipponis Regii*, sive *Hipponensis*, & post diligentem operam cum insigni laude positam in agro Domini, & post certamina advers. Ethnicos, Arianos, Manichæos, Pelagianos, & Donatistas, diem obiit, teste Prospero, A. C. 430. die 28. Aug. Theodosio XIII. & Valentiniano III. Coss. De vitæ ejus scriptoribus atque de editionibus operum jam dixi in Biblioth. Latina IV. 3. neque aliud in præsenti velim dictis addere, quam luculentam illam editionem eruditorum Benedictinorum, quæ iterata fuit Parisiensibus typis & Amstelodamensibus, novissime etiam recusam esse Venetiis, prælo Jo. Baptistæ Albrizzi An. 1733. in qua nonnulla S. Augustini scripta etiam collata exhibentur cum MS. antiquissimo Bibl. Capituli Veronensis.

Eodem tempore clarus AUGUSTINUS post Chromatium Episcopus Aquilejensis, Primas Venetiarum, Histriæ, Norici utriusque & Rhætiæ ab A. 414. ad 422. cujus hoc elogium in aula Patriarchali apud Utinum, litteris plus quam uncialibus descriptum notavit Henr. Norisius: * *Augustinus urbe Roma a Gothis devastata consternatos Aquilejensium animos jejuniis & supplicationibus sacris ad Divinam opem implorandam erexit.*

AUGU-

* Tom. XII. Augustin. edit. Amst. p. 516.

AUGUSTINUS de Besignano, *Neapolitanus* Ord. Minor. medio sæculo XV. cujus *expositio super Magnificat.* MS. inter libros Bibliothecæ Petrinæ hujus Urbis. Vide B. Staphorsti nostri Hist. Ecclesiæ Hamburg. Tom. III. p. 252. 259. seq.

AUGUSTINUS NOVELLUS de Terano sive Interamnensis, Eremita S. Augustini obiit Anno 1310. de quo Elssius pag. 100. seqq.

AUGUSTINUS DE NOVIS, Ticinensis, sive Papiensis Canonicus circa A. 1500. cujus *historia quadripartita* ab orbe condito ad sua tempora, recensita a Samuele Cremonensi circa An. 1511. & adhuc inedita. De aliis ejus scriptis nihil habeo, quod Warthoni ad Caveum observatis adjungam.

AUGUSTINUS PATRICIUS * de Piccolominibus, Francisci Piccolomini Cardinalis & Archiepiscopi Senensis a secretis in legatione in Germaniam sub Paulo II. idem Canonicus Senensis, atque inde Episcopus ab An. 1483. Pientinus (*Pienza* in Hetruria) & Ilcinensis, & Innocentio VIII. Magister Ceremoniarum, defunctus sub Alexandro VI. An. 1396. Scripsit *Summam Conci-*

* Bælii Dictionnaire in *Patrice.* Giornale de' Letterati d' Italia Tom. XVIII. pag. 145. seq. ubi V. C. Apostolus Zenus accurate & diligenter de hoc Scriptore differit.

Conciliorum Basileensis An. 1431. *& Florentini* An. 1438. seq. habiti, quæ in Tomis Conciliorum Labbeana Tomo XIII. pag. 1488. & Harduin. Tom. IX. pag. 1081. ad calcem Florentini legitur scripta circa An. 1480.

Descriptionem adventus Friderici III. Imperatoris ad Paulum II. apud Raynaldum ad Annum 1469. quæ integrior apud Mabillonium Musei Italici Tom. I. pag. 256 — 272.

Historiam Conventus Ratisbonensis Anno 1471. *celebrati* ad Jacobum Piccolomineum Cardinalem, inter cujus Epistolas Mediol. 1506. atque alibi vulgatas prodiit & in Freheri Scriptoribus rerum Germanic. Tom. II. pag. 288.

Vitam Fabiani Bencii, Politianensis, Sacrorum Canonum Professoris, defuncti Romæ 30 Novembris A. 1481. ad Bartholomæum Paganuccium JCtum, editam a Mabillonio Musei Italici Tom. I. pag. 251 — 255.

Libellum *de Senæ urbis antiquitate*, & alium *Historiarum Senensium* ab An. 1186. ad 1388. utrumque adhuc ineditum, de quo vide Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XVIII. pag. 355. seq. & de libro *de annatis* pag. 359.

Idem Patricius cum *Jacobo Lucio*, Episcopo Cajacensi, & *Johanne Burchardo*,

Cærimoniarum Magiſtro & poſtea Hortenſi Epiſcopo, recenſuit juſſu Innocentii VIII. *Pontificale Romanum* de ritibus Pontificum in ordinationibus, benedictionibus, exauctorationibus &c. Romæ 1485. 1487. Lugduni 1511. fol. Sicut vero antiquiora atque inter ſe paſſim diverſa diverſis temporibus Pontificalia MSS. feruntur, ut quibus ex Bibliotheca Regia & Colbertina uſus eſt ad libros de antiquis ritibus V. C. Edmundus Martene. Ita poſt Patricium ſub Leone X. Pontificale novo ſtudio iterum recenſitum eſt ab *Alberto Caſtellano*, Venetiis 1520. & Lugduni 1542. Inde ſine nominibus illorum, quorum opera ad hunc laborem uſi ſunt Pontifices, Pontificale novo ſtudio recognitum lucem vidit auctoritate Clementis VIII. An. 1596. & Urbani VIII. An. 1644. quod recuſum habeo Coloniæ 1682. 8vo, exſtat & editio Antwerpienſis 1707. 8. de qua D. Joannes Fabricius Helmſt. Tom. VI. Bibliothecæ pag. 543.

Cerimoniale Romanum ad eundem Innocentium VIII. An. 1488. ſive *libri III. de ſacris cærimoniis Eccleſiæ Romanæ* in eligendo & colendo Pontifice, in excipiendis Cardinalibus & externis Principibus, eorumque Legatis &c. ab eodem Patricio recogniti, & poſtea editi a *Chriſtophoro Marcello*, Archiepiſcopo Corcyrenſi, cui

gravis

gravis eo nomine plagii dica ſcribitur a *Paride de Craſſis*, Epiſcopo Peſarenſi, aliisque, * ſed ſtrenue defenditur ab Apoſtolo Zeno in Tomo XVIII. Diarii Eruditorum Italiæ pag. 367. ſeqq. Prodiit hoc Cerimoniale Rom. 1516. cum Privilegio Leonis X. Venetiis 1516. fol. Florentiæ 1521. Coloniæ 1557. 8. Romæ 1560. fol. Coloniæ 1572. 8. Venetiis 1573. 1582. 1616. & cum nihilominus eſſet rariſſimum, curante nobiliſſimo *D. Chriſt. Godofredo Hofmanno* recuſum eſt noviſſime in Tomo ſecundo novæ collectionis, Lipſiæ 1733. 4to.

AUGUSTINUS *de Roma*. ſupra, *de Favaronibus*, & *Cantuarienſis*.

AUGUSTINUS *Ticinenſis*. ſupra, *de Novis*.

AUGUSTINUS TRIUMPHUS, Anconitanus Ordinis Auguſtin. interfuit Concilio Lugdunenſi An. 1274. juvenis, & poſt varias obitas legationes, officiaque Carolo & Roberto Regibus Siciliæ præſtita obiit Archiepiſcopus Nazarenus Neapoli 1328. ætatis 85. de quo Cornelius Curtius in elogiis

* Vide Mabillonium Tomo II. Muſei Italici pag. 584. & Commentario prævio ad illum Tomum p. VI. Bælii Lexicon in *Graſſis* nota D. Johannis Georgii Schelhornii Amœnitates Litterarias Tomo III. pag. 145. ſeqq. Theophili Sinceri Nachrichten von raren Büchern pag. 275. ſeqq.

elogiis Augustinianorum pag. 129. seq. & Philippus Elssius pag. 89. seq. encomiastici Augustiniani. Epitaphium habet Missonus itinere in Italiam pag. 429. quod cum icone, vita, & elencho operum præmittitur etiam Triumphi summæ *de potestate Ecclesiastica* ad Johannem XXII. post priores An. 1473. & 1579. editiones recusæ Rom. 1582. cujus exempla quædam Annum 1584. alia 1585. præferunt, fol. *Milleloquium* ex S. Augustini scriptis, absolutum a Barthol. Urbinate Episcopo prodiit Lugduni 1555. In *Canticum Deiparæ*, *salutationem Angelicam*, & super *Missus est Angelus*, post editiones Romanas recudi fecit Petrus de Alva & Astorga in Bibliotheca Mariana, Madrit. 1648. fol. Longe plura ejus edita atque inedita apud Elssium videantur, qui pag. 102. memorat itidem illius Tractatum *de cognitione animæ, ejusque potentiis* recensitum & Bononiæ Anno 1503. editum ab AUGUSTINO *Placentino*, Eremita, qui scripsit etiam destructionem arboris Porphyrianæ.

AVITUS *Viennensis* Episcopus & Poëta. supra, ALCIMUS.

AVITUS Presbyter *Bracarensis* in *Hispania*, Latine e Græco vertit, teste Gennadio cap. 47. *Luciani* a) Presbyteri Hierosol. sive

a) Vide Eustratium de vita functorum statu cap.

ſive Caphargamalenſis, *narrationem de inventione ſepulchri & reliquiarum corporis S. Stephani* Martyris primi: præmiſſaque ad *Palconium*, Epiſcopum Braccarenſem, Epiſtola, reliquias illas per *Oroſium* miſit An. 416. b) Exhibent narrationem illam Latine ex Aviti verſione Surius 3. Augusti, Baronius ad Annum 415. Combefiſius Tomo VII. Bibliothecæ Concionatoriæ pag. 573. Editiones Auguſtini Lovan. Tom. X. Benedictinorum vero Pariſ. Amſtelod. & Venet. ad calcem Tomi VII. *Epiſtolam ad Papam Palconium* edidit Mabillonius Tomo IV. Analector. pag. 181. (pag. 386. editionis novæ in fol.) Quam parum illa narratio mereatur fidei, diſputat Bochartus Tomo I. Operum pag. 1228. ſeq. Non dubitavit tamen de ea S. Auguſtinus XXII. 8. de C.D. nec Grotius ad Act. VIII. 2. Vide & infra, EVODIUS & SEVERUS.

AUMINUS *Keldus*, Scotus Epiſcopus, Cangio notus ex ſolo Dempſtero, qui ait eum obiiſſe A. 1298.

cap. 23. Photium Cod. 171. Nicephorum XIV. 9. Nicolaum Antonium III. 2. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ.

b) Marcellinus Comes ad Annum 415. 416. faſti Idaciani & Chronicon a Ruinarto editum in Hiſtoria perſecut. Vandalicæ pag. 113. 114. Baronius ad Martyrolog. Rom. 3. Auguſti.

AUNARII, aliis AUNACHARII, Episcopi Autissiodorensis, qui Anno 573. Concilio Parisiensi subscripsit, *Epistolam ad Stephanum Presbyterum*, de scribenda Vita *S. Germani*, c) qui ab Anno 420. ad 448. Episcopatum Autissiodorensem gessit, in Bibliotheca S. Germani de Pratis Codice 633. legit Cangius. De aliis vitæ S. Germani Scriptoribus infra CONSTANTIUS Lugd. & HERICUS.

AURELIANUS Clericus Remensis Ecclesiæ, ad Bernardum Archicantorem, postea Episcopum, teste cap. 110. Sigeberto, scripsit Tonarium Regularem, sive *de regulis modulationum, quas tonos sive tenores appellant, & de earum vocabulis.* Ab hoc Aureliano *Epistolas Martiali Lemovicensi* suppositas fuisse suspicatur Barthius XLV. 7. & 21. Adversar. nullo alio ductus argumento, quam quod *Vita & Acta Martialis Lemovicensis* sub AURELIANI nomine feruntur, edita Parisiis 1522. 8. & cum Abdia Basileæ 1552. fol. adde Acta Sanctorum 30. Junii Tom. V. pag. 535. sed ille Aurelianus commentitius se auditorem illius adeoque Apostolorum temporibus propiorem profitetur. Noster, qui de Musica scripsit, a Trithemio cap. 294. notatur vixisse circa A. C. 900.

AURE-

c) Sammarthani Tom. II. Galliæ Christianæ pag. 267. 268.

AURELIANUS non Lugdunensis, ut legas apud Miræum in auctario c. 151. sed Arelatensis fuit, qui *Vigilium* Papam velut Chalcedonensi Synodo per trium capitulorum damnationem iniquum monuit. Vide Baronium ad Annum 550. num. 8. seq. *Epistola* ejusdem Aureliani ad *Theudebertum I.* ab Anno 534. ad 547. Francorum Regem, apud Andream du Chesne Tom. I. Histor. Francorum pag. 857. *Instituta Regulæ ad Monachos & ad Virgines* vulgavit Lucas Holstenius Parte secunda pag. 58. & Parte tertia pag. 35. Codicis Regularum, Romæ 1661. Parisiis 1663. 4.

AURELIUS *Brandolinus*, infra, BRANDOLINUS.

AURELIUS Episcopus Carthaginiensis ab Anno 391. ad 429. strenuus Ecclesiasticæ doctrinæ & disciplinæ assertor adversus Ethnicos, Donatistas, Cælestium, ac Pelagianos, & Tertullianistas, de quo diligenter & accurate Tillemontins Tomo XII. Memoriarum Historiæ Ecclesiasticæ pag. 554. seq. ubi etiam de Conciliis sub eo habitis Milevitano, Hipponensi, & Carthaginiensibus. De Dea Cœlesti ejusque cultu per Aurelium Carthagine everso Baronius ad Annum 392. & Caveus in Parte secunda Historiæ Litterariæ S. E. *Epistola Encyclica* de damnatione Pelagii & Cælestii ex Cresconio apud Baronium ad Annum 419.

& in Conciliorum Tomis. *Epiſtolam* Aurelio ſuppoſitam *ad Damaſum* rejicit Blondellus in Pſeudo-Iſidoro pag. 544. cum Baronio ipſo ad Annum 374. & Poſſevino.

De AURELIO *Apollinari*, qui teſte Vopiſco cap. 1. Numerian. geſta Cari Imperatoris jambis ſcripſit: nec non de AURELIO, ſive AURELIANO *Feſtivo*, Aureliani liberto, quem Lampridius cap. 6. ait Firmi Tyranni vitam tradidiſſe: ac de liberto Patris Aurelii Alexandri Severi AURELIO Philippo, & de AURELIO *Vero*, quos Alexandri Severi Imperatoris vitam in litteras miſiſſe, ex eodem Lampridio cap. 3. & cap. 48. novimus, quemadmodum & de Scriptoribus Latinis, quorum ſcripta habemus, AURELIO *Victore* Hiſtorico, & de M. AURELIO Olympio Nemeſiano Poëta, oportunior locus dicendi fuit in Bibliotheca Latina.

AURELIUS AUGUSTINUS. ſupra, AUGUSTINUS.

B. Pontii Martyrium, quod circa Annum CHriſti 257. 2. Id. Maji obiiſſe traditur, contubernalis ei, qui fertur ſcripſiſſe, non AURELIUS vocatur, ut a Joanne Gottfrido Oleario pag. 96. Bibliothecæ S. E. ſed VALERIUS, apud Baluzium, qui primus edidit Tom. II. Miſc. p. 124.

AUSO-

AUSONIUS, de quo dixi in Bibliotheca Latina III. 10. ſed quoniam nonnulla videor mihi ab eo tempore de illo ſcriptore obſervaſſe non indigna fortaſſe Lectoris ſtudio, caput illud integrum cum auctariis novis hoc loco ſubjicere, in ſpecimen novæ editionis Bibliothecæ Latinæ volui.

DECIMUS MAGNUS AUSONIUS a) Burdegalenſis, Grammaticus & Rhetor doctiſſimus, Poëta vero ſvavis atque ingenioſus, CHriſti b) etiam ſacris addictus, etſi ejus rei

a) Auſonii hujus Pater Julius Auſonius, Vaſatenſis, Medicus Valentini ſenioris. Ejus libros de medicina memorat Marcellus Empiricus. Fertur & illius dictum, *beatum eſſe non qui habet quæ cupit, ſed qui non cupit quæ non habet.* Adde Joſephum Scaligerum in Auſonii vita, Voſſium libro de Philoſophia pag. 103. & Joannem Fridericum Gronovium libro II. Obſervationum cap. 17. Quam bonus vir fuerit Auſonius ille pater, docet filius Epicedio in eum ſcripto, quo inter alia teſtatur nonagenarium obiiſſe. Genealogiam integram vide parentalibus ſubjectam pag. 143. edit. Jacobi Tollii. Alius fuit Auſonius Sophiſta, de quo Svidas.

b) Olaus Borrichius Vir. Clariſſ. in libro de Poëtis pag. 73. & doctiſſimus Caveus Parte II. Hiſtoriæ Litterariæ Scriptorum Eccleſ. pag. 100. Chriſtophorus item Hendreichius in pandectis Brandenburgicis Tom. I. pag. 360. non dubitant Auſonium religione Ethnicum pronunciare:

rei rara (certa tamen) in ſcriptis ſuis reliquit veſtigia. Ab Imp. Gratiano, quem non minus ac Valentinianum fratrem in bonis litteris inſtituerat, promotus ad Quæſturam, & An. CHriſti 376. ad Præfecturam prætorii Italiæ, & An. 387. ad Præfectu-

re: quin vir inſignis doctrinæ Ludovicus Antonius Muratorius Tom. I. Anecdotorum Bibliothecæ Ambroſianæ pag. 114. ait neminem dubitare, quod a religione Chriſtiana alienus Auſonius fuerit. Addidit Borrichius, etiam propterea a Pontio Paulino amico identidem objurgatum. Et pag. 74. *Paulinus diſcipulus Auſonii, quem colebat ut præceptorem, ſed ut averſum a Chriſtiana religione ſubinde increpabat.* At enim dubio procul fallitur vir doctus una cum Voſſio, qui pag. 55. Poët. latin. de Auſonio: *Poëta*, inquit, *fuit gentilis, quemadmodum ex Paullino liquet.* Videtur etiam pro Ethnico habere Bailletus in Judiciis de Poëtis, tum Philippus Brietius ſyntagmate de Poëtis Latinis, quæ ſententia non minus a veritate eſt repulſa, quam quod Gaddio perſvaſum propemodum a Trithemio eſſe video, Poetam hunc eundem Epiſcopum quoque extitiſſe Burdegalenſem Tom. I. de Scriptoribus non Eccleſiaſticis pag. 57. Chriſtianum vero fuiſſe Auſonium, ut ad alia argumenta ex ipſius ſcriptis recurrere non ſit neceſſe, idem Paullinus luculenter teſtatur ad eum ſcribens in hæc verba:

Inque tuo tantus nobis conſenſus amore eſt,
Quantus & in CHRISTO connexa mente colendo.

Rectius

fecturam prætorii Galliarum, & Anno C. 379. ad Consulatum, obiit imperante Honorio post A. C. 392. major octogenario. De Ausonio consulenda vita Fl. Malli Theodori scripta ab *Alberto Paulo Rubenio*, & vulgata a Joanne Georgio Grævio. Ultraject. 1699. 12. pag. 17. seqq. & *Joannes Ægi-*

Rectius itaque Gyraldus dialogo 10. de Poëtis: *Christianus quidem Ausonius fuit, ut ex ejus versibus & item Paullini ejus discipuli facile colligimus, sed petulantior tamen & lascivior* (respicit Gyraldus tum Epigrammata quædam lasciva & flammis judice Cæsare Scaligero expianda, tum obscœnum centonem nuptialem Valentiniano Imperatore rogante, qui nuptias simili lusu descripserat, ab Ausonio compositum) *quam ut inter Christianos numerari dignus*. Josephus quoque Scaliger Ausonium *serio Christianum fuisse* scribit lib. II. cap. 32. Auson. lect. Adde his Theophilum Raynaudum in Hoplotheca contra ictum calumniæ Tom. XII. Opp. p. 420. & Bælii Dictionarium edit. 2. Objurgavit vero Ausonium Paullinus non ut aversum a Christiana religione, sed quod ille religiosum Paullini secessum palam improbaret. Fortassis male quoque ferebat Paullinus in Ausonii carminibus legere se quædam ἐθνικώτερον scripta, quale est illud cap. 1. in Professoribus Burdegalensibus:

Et nunc, sive aliquid post fata extrema superfit,
Vivis adhuc, ævi quod perit meminens.
Sive nihil superest, nec habent longa otia sensus,
Tu tibi vixisti, nos tua fama juvat.

Ægidius Lacarry S. J. in historia Galliarum sub Præfectis Prætorio Galliarum a Constantino M. ad Justinianum Paris. 1675. 4. & *Jo. Baptista Souchay* in vita Ausonii nuperæ editioni præmissa, nec non *Beletus* diss. de Ausonio recitata in Academia Regia Scientiarum & litterarum elegantiorum Burdegalensi. *Biblioth. Françoise* An. 1726. mense Majo & Junio pag. 52. seqq. Idem Beletus novam parat Ausonii ἔκδοσιν, in qua singulis poëmatiis cæterisque lucubrationibus tempus & alios characteres historicos est assignaturus. *Journal des Savans* 1730. Octobr. pag. 176. Vicarium Africæ fuisse notat Josephus Scaliger lib. 2. lect. Ausonianar. cap. 17. ubi & alia. Consulatum suum incidere in Annum Urbis conditæ 1118. qui ex supputatione Ausonii Epocham Varronianam tredecim annis intervertentis c) respondet Anno Chr. 379. testatur ipse Epigrammate 3. pag. 93. edit. Tollianæ.

Mille annos centumque & bis fluxisse novenos
Consulis Ausonii nomen adusque leges.

Et

c) Vide Antonii Pagi Criticam Baronianam ad Annum CHristi 302. num. 15. seq. & Petri Relandi fastos Consulares pag. 464. Pagius consimili epocha cum Ausonio Arnobium quoque usum conjicit.

Et Epigrammate 2.

Annis undecies centum conjunge quaternos,
Undecies unumque, d) *super trieterida necte*
Hæc erit æternæ series ab origine Rrmæ.

Faſtos digeſſit Auſonius usque ad Annum Urbis conditæ 1122. CHriſti 382. Hinc epigrammate 4.

Hactenus adſcripſi faſtos: ſi ſors volet, ultra
Adjiciam. Si non, qui legis adjicies.
Scire cupis qui ſim? titulum qui quartus ab imo eſt
Quære, leges nomen Conſulis Auſonii.

Sed jam pridem iſti Auſoniani faſti interciderunt. Vir illuſtris Ezech. Spanhemius Tomo II. de uſu numiſmat. pag. 414. ait a ſanioribus Criticis Auſonium religione gentilem credi, non Chriſtianum. Verius tamen eſt CHriſti ſacris addictum fuiſſe, ut argumentis non inficiandis jam oſtendi, licet carmen Paſchale & verſus rophalicos alterius ſcriptoris eſſe ponamus. Nolim tamen aſſentiri Trithemio Auſonium Epiſcopum Burdegalenſem Concilio Trevereníi

d) Undecies unum i. e. undecim, quibus quatuor cum trieteride additi conficiunt duodeviginti.

renſi (An. C. 386.) interfuiſſe affirmanti cap. 114. de ſcriptoribus Eccleſiaſticis. Alius fuit Auſonius Martyr, Seculo VIII. Epiſcopus Engoliſmenſis in Aquitania, de quo Acta Sanctorum Tomo V. Maji 22. pag. 131. ſeq.

II. Exſtat *Liber Epigrammatum*, quibus præmittitur Theodoſii e) Epiſtola, qua Auſonium parentem vocat, eumque rogat ut ſcripta ſua audacter ad ſe perferat, non minus patrocinii & amoris reperturus, quam docti Poëtæ & ſcriptores quondam ap. Aug. invenere. Hanc Epiſtolam ſequitur 1. triplex præfatio verſu ſcripta, una ad Theodoſium Imp. altera ad Syagrium, tertia ad Latinum Pacatum Drepanium, quem filium i. e. diſcipulum appellat. *Hugolinus Martellus* Florentinus commentatione de expedita diſcendi ratione ad Auſonii epigramma CXLI. de Demoſthene, Florent. 1591. de Demoſthene, Florent. 1591. ſcriptoris mentem minus eſt aſſecutus, ut notatum Gabrieli Naudæo in ſyntagmate de ſtudio liberali, quod vide ſis pag. 582. 583. Tomo I. methodorum de ſtudiis inſtituendis junctim editarum curante Thoma Crenio.

2. *Ephe-*

e) Hæc Epiſtola præter cauſam ſuſpecta videtur Mariangelo Accurſio; Caſpari Barthio XII. 12. & LVIII. 3. Adverſar. abſurde auctorem ſuſpicato Aſcenſium.

2. *Ephemeris* f) sive *totius diei negotium*, vario carminis genere. 3. *Parentalia* quibus carorum suorum, ut ipse loquitur, obitus commemorat. 4. *Commemoratio Professorum Burdegalensium*. 5. *Epitaphia Heroum qui bello Trojano incerfuerunt*, adjecta a Gvilelmo Cantero & aliis peplo Græcorum Epigrammatum in eosdem heroas, auctore Aristotele, sed ut Joannes Tzetzes ad Hesiodum monet, non Stagiritæ. Addidit Ausonius alia *quædam Epitaphia* ut de Niobe, Didone, Diogene Cynico &c. 6. *De XII. Cæsaribus per Svetonium Tranquillum scriptis Monosticha* dicata Hesperio filio, & *de iisdem Cæsaribus a Julio Cæsare usque ad Heliogabalum* g) *tetrasticha*. Hæc sæpius ad calcem Svetonii vulgata sunt. *Tetrasticha* Ausonii *de Cæsaribus* occurrunt etiam P. I. elogiorum Joannis Papirii Massoni pag. 147. seq. 7. *Claræ urbes* sive *Ordo nobilium urbium* seorsim prodiit cum Hippolyti a Collibus de urbium incrementis. Etiam Pictav. 1565. una cum commentario Eliæ Vineti. 8. *Ludus*, sive *Sententiæ septem Sapientum* ad

f) Hanc qui legerit, Christianum fuisse auctorem minime dubitabit. Vide edit. Tollii pag. 96. 98. seq.

g) Scripserat in cæteros quoque Imperatores usque ad Theodosium, sed reliqua tetrasticha perierunt.

ad Latinum Drepanium Pacatum Pro-Cos. 9. *Idyllia XX.* h) quorum primum eſt *Carmen Paſchale* Proco i) dictum, quod incipit:

Sancta ſalutiferi redeunt ſolennia Chriſti.

Neque confundi debet cum hypobolimæa, Auſoniique nomine falſo edita *oratione Paſchali verſibus* k) *rophalicis*, qui incipiunt pag. 326.

Spes Deus æternæ Stationis conciliator.

Idyllii ſeptimi in Biſſulam major pars & laſcivior periit. Decimum ſive Moſella elegantiſſimum eſt, & cum ſelectis Tibulli Propertiique elegiis illuſtratum a Paulo Duizio, Muſſiponti 1615. 8. & cum commenta-

h) Idyllia quædam illuſtrata a *Franciſco Sylvio* Ambiano. 1516.

i) Forte a *Proconſule* dictum, uti Idyllium VIII. eſt precatio Auſonii Conſulis.

k) Verſus rophalici dicuntur, quod ῥοπάλυ, ſive clavæ more voces gradatim ſurgunt & augentur numero ſyllabarum, ſive per ſingula vocabula ſingulis ſyllabis increſcunt, ut Homeri ille Iliad. libro tertio verſ. 182. de quo præter Euſtathium Gellius XIV. 6. ὦ μάκαρ Ἀτρείδη μοιρηγενὲς ὀλβιόδαιμον. Calix ῥοπαλωτὸς apud Dionem in Commodo pag. 825. E. *in clavæ figuram formatus.* Svidas in κύλιξ ῥοπαλ. Pro *Rophalicis* verſibus minus bene alii legunt *Euryphallicos.* Vide Bernhardi Monetæ notas ad Menagiana Tom. IV. pag. 180.

mentariis Marqv. Freheri ſeparatim prodiit Heidelbergæ 1619. fol. Vide etiam Clariſſimi Viri Conradi Samuelis Scurtzfleiſchii diſſertat. hiſtorico-politicas pag. 520. ſeq. Tertium decimum eſt *cento Virgilianus Nuptialis* & *feſcenninus* cujus iterum memini infra libro IV. cap. 1. Henricus Meibomius, qui hunc Centonem cum Probæ & Capiluporum ſuisque centonibus Virgilianis edidit Helmſtadii 1597. 4. ſatis ſe cauſæ putavit in eo reperiſſe, ut Auſonium Chriſtianum fuiſſe negaret & paganis audacter adſcriberet, qua in re virum doctum fefellit ratio. *Cupido Cruci affixus* ibidem mihi dictus, Idyllii ſexti locum occupat. Cum variorum notis recuſus eſt Hagæ Comitis Anno 1712. 8. l) ad calcem Pervigilii Veneris, de quo dictum eſt ſupra. Carmine Germanico reddidit Martinus Opitius libro ſilvarum quinto. Hujus idyllii ſexti de Cupidine crucifixo locum inſignem v. 16. ſq. *Fulmineos Semele* &c. illuſtrant Viri Clariſſ. Oudinus S. J. & Ravionus de Varennes. Journal des Savans 1718. pag. 197. 205. Memoires de Trevoux 1717. pag. 1181. 1189. *Gryphum ternarium*, ſive Idyllion undecimum illuminavit Scaliger Ep. 199. Claudius item Minos Divionenſis, Pariſiis 1574. 4to, & Franciſcus Sylvius, Ambianas Anno 1516.

l) Journal des Savans 1713. pag. 193.

ac Franciſcus Sanctius Brocenſis una cum Ovidio in Ibin, Salmanticæ 1596. 8. At Idyllium decimum quintum de ambiguitate vitæ ſeorſim excuſum cum commentario Henrici Vagetii Hamburgi 1637. 8vo. Idem cum diſtichis Catonis, aliisque prodiit 1500. 4. Idem Idyllium Alcaicis verſibus latinis expreſſum a *Salmonio Macrino* lib. V. hymnorum pag. 188. Græca metaphraſi donavit *Fredericus Jamotius* p. 57. poëmat. Idyllium hoc Auſonii Græce redditum a Fed. Morello 1596. 12. Elegiam ejusdem argumenti ſcriptoris recentioris edidit Barthius XLV. 16. Adverſ. Ad *Idyllion de Viro bono*, ſive πυθαγορικὴν ἀκρόασιν diſſertatio Magni Danielis Omeiſii lucem vidit Altorfii 1705. 4. in qua & plura de Auſonio. 10. *Eclogarium variorum poëmatiorum & Epigrammatum*, quorum pars ut in aliis quoque Auſonii carminibus expreſſa e græcis, qui in Scaligeri editione & aliis quibusdam adjuncta leguntur. Epigramma Græcum *Poſidippi* ſive *Crateris* Cynici, quod expreſſit Auſonius & amplificavit, una cum contrario *Metrodori* legitur in Anthologia Epigrammatum Græcorum lib. 1. pag. 27. ſeq. In MS. Codice Antonii Eparchi qui hodie ſervatur in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi, prius illud exſtat ſub *Heracliti* nomine, alterum *Democrito* tribuitur. Vide Bandurium ad anti-

antiquitates Constantinopolitanas p. 882. *Apophthegmata Græciæ Sapientum* cum Scholiis Erasmi, distichis Catonis & aliis quibusdam, Francof ad Oderam 8. *Carmen Paschale* cum notis *Speltini*, in collectione poëmatum Speltini, Erfurti 1501. 4to. 11. *Liber Epistolarum XXV.* uti omnia hactenus enarrata, vario carminis genere. Idylliis & Epistolis nonnullis subinde Epistola prosa scripta præmittitur. 12. *Oratio Panegyrica ad Gratianum Imperatorem* qua illi pro Consulatu gratias agit, sæpe numero edita cum XII. Panegyricis, uti dictum est supra. *Periochæ in Homeri Iliadem & Odysseam*, quas emendasse se profitetur *Christianus Rittershusius* Epistola ad Josephum Scaligerum Tomo II. sylloges Burmannianæ p. 329. 14. In editione Vineti (sicut in nupera ad usum Delphini p. 418. sed in notis) leguntur etiam *tetrasticha in singulos menses*, quæ Scaliger in sua omisit, at in Catalectis Veterum Poëtarum edidit sine auctoris nomine, quod & in sua veterum Epigrammatum latinorum editione fecit P. Pithœus. In vetustissimo Calendario Romano, quod e Codice MS. Bibliothecæ Cæsareæ vulgavit Petrus Lambecius ad calcem libri quarti commentariorum, & Grævius inseruit tomo octavo thesauri Antiquitatum Romanarum, Montfauconus tomo primo sup-

 plementi

plementi Antiquitatis explicatæ: tetrasticha ista, quæ Grævius & nuperus Ausonii editor Ausonio haud indigna judicat, imaginibus mensium singula sunt subjecta, illasque pulchre referunt. Confer Eustathium de Ismenis & Ismeniæ amoribus libro quarto, ubi duodecim mensium imagines prisco more depictas describit. Accuratissimus fuit Ausonius in lege metrica syllabarum observanda, Græcis nonnullis exceptis, in quibus pronunciationi & accentibus pro more temporis sui se præbet plus nimio obsequentem, ut notavit Nicolaus Heinsius Epist. ad Joannem Fridericum Gronovium Tom. III. sylloges Burmannianæ pag. 542.

III. Ausonium Gesnerus primum editum narrat ab Aldo, sed Laurentius Pignorius Epist. 16. auctor est Ausonium nos debere Matthæo Bosso, Angelo Politiano, ac Thaddæo Ugoleto: & Sauchæus Venetam se An. 1470. fol. sine Typographi nomine evolvisse testatur: in Beughemii incunabulis Typographiæ memorari video ἔκδοσιν Mediolanensem Anni 1490. quam editionem Ausonii An. 1490. principem vocat Rosweidus ad Paulini carmen IV. pag. 836. deinde Venetam An. 1496. fol. cum præfatione Georgii Merulæ. Exstat etiam Veneta An. 1494. Parmensis 1499. & Ausonius excusus Mediolani An. 1497. cum Terentia-

rentiano Mauro. Vide Diarium Venetum, Giornale de' Letterati d'Italia Tom. XVII. pag. 303. Poſſideo editionem cum *Thaddæi Ugoleti* Parmenſis præfatione vulgatam Venetiis 1501. 4. paſſimque notatam manu viri ſummi *Andreæ Alciati.* Epigrammata quædam acceſſerunt primum Auſonio ex Bibliotheca *Georgii Merulæ* Alexandrini. Fertur quoque editio Lipſienſis 1515. 4. & Pariſienſis a *Michaële Humelbergio* emendata, apud Jodocum Badium Aſcenſium, *Hieronymi* etiam *Aleandri* m) caſtigationum ſpem facientem, Anno 1517. 4. Eodem Anno Aldus Auſonium vulgavit 8vo. Omitto editiones Baſileenſem *Valentini Curionis* Anni 1523. Lugdunenſes apud Gryphium 1540. 8. & 1549. Pariſienſem a Vineto caſtigatam, curante Vineti amico Jacobo Goupylo An. 1551. Lugdunenſem Ludovici Miræi 1557. 8. Antwerpienſem Theodori Pulmanni, minore forma An. 1567. Præ reliquis vero laudanda luculenta Auſonii editio, cura viri docti *Eliæ Vineti* vulgata, Burdegalæ A. 1575. 4. una cum commentariis ejusdem A. 1580. eadem forma excuſis, & poſt ejus n) obitum An. 1590. 4.

 titulis

m) Vide Mich. Maittaire Tom. II. Annal. Typogr. pag. 306.

n) Obiit Vinetus Anno 1587. Ejus ſecundæ editionis

titulis quorundam exemplorum Añum 1604. præferentibus, in qua editione additæ præter Scaligeranas animadversiones notæ Turnebi, Junii, Canteri, Lipsii. Huic Vineto antequam commentarii ejus in lucem emitterentur, *Josephus Scaliger* suos Ausonianarum Lectionum Libros II. inscripsit A. 1573. in quorum postremi capite ultimo, Poëtæ vitam succincte narratam tradidit. Iidem deinde frequenter editi sunt cum Ausonio non tantum Lugduni 1575. 12. sed & apud Commelinum 1588. 8vo, & eodem Anno & 1608. minore forma Genevæ, alibique ab eo tempore sæpius, additis selectis Vineti notis & excerptis

tionis commentarii meminit Josephus Scaliger pag. 403. Epist. gryphum ternarii Ausoniani expositurus ad Nicolaum Michaëlium: *Scis quam non vulgaris eruditio sit in poëmatis Ausonii. In quibus Gryphus ternarii melioribus ævi nostri Grammaticis crucem fixit, quamquam conatus omnium elusit recondita & velo ænigmatum summota doctrina: Nam Sylvius Ambianus nihil nisi triviali moneta percussit. Bonus Vinetus non solum sibi, sed & eruditioribus, etiam in iis, quæ plana sunt, diffidit. Et quamvis in commentario secundo, quod nuper post ejus mortem recoctum est, multa de nostris lectionibus Ausonianis in suas diatribas transscripserit, nihil tamen quo doctioribus Ausonius familiarior fieret expromsit.* Confer etiam, si placet, Thomæ Crenii Part. IV. Animadvers. pag. 11. seq. ubi & alia quædam ad notitiam editionum Ausonii facientia.

cerptis ex opere Adverſariorum Adr. Turnebi, & ſcriptis Philologicis Adr. Junii, Gvilelmi Canteri, & Juſti Lipſii. Ante Vinetum & Scaligerum diatribas in Auſon. Ovidium & Solinum vulgaverat *Mariangelus Accurſius* Romæ 1524. fol. qui plagii poſtulatus, quod labores Fabricii Varani, Epiſcopi Camerini ſibi tribuiſſet, crimen illud a ſe removit hoc concepto jurejurando: *Quod Dii hominesque, fas fidesque audiat, ſacramenti religione & ſi quid eſt jurejurando ſanctius, affirmo, idque rite pariter ac ſine dolo malo dici, cæterisque accipi volo, me nec ullius unquam ſcripta perlegiſſe, ac ne conſpexiſſe quidem, unde vel tantillum lucubrationes noſtras redimiri juvarique datum fuerit. Quin imo laboraſſe quoad ejus fieri licuerit, ut ſi quippiam alterius, poſt obſervationem quoque meam editam occurrerit, e noſtris protinus aboleverimus. Quod ſi pejerem, tum Pontifex perjurio, malus autem genus diatribis contingat, usque adeo ut ſi qua bona aut ſaltem mediocria in ipſis fuerint, imperitorum turba peſſima, bonis leviuscula tricisque viliora cenſeantur; famæ ſi qua manent munera, vento evolent, proque vulgi levitate ferantur.* Conradus Rittershuſius pag. 113. ad Guntheri Ligurinum memorat exercitationes ſuas ad Auſonium, in quibus plura loca Nazarii & ali-

 orum

orum Panegyricorum emendaverit. Sed nec illæ, nec *Caſparis Barthii* animadverſiones ad Auſonium, aut *Henrici Ernſtii* notæ atque variæ lectiones unquam viderunt lucem, quod ſciam; licet exſtant Rittershuſii ad Panegyricos obſervationes quædam, ut ſupra Lib. II. cap. 22. dicere me memini.

Ab eo tempore eleganter hunc ſcriptorem Lugduni Batavorum 1671. 8. in lucem emiſit *Jacobus Tollius* cum notis integris Scaligeri, & in Moſellam Marqu. Freheri, ſelectisque in Auſonium animadverſionibus Accurſii, (quanquam integras titulus, ſed falſo promittit) Vineti, Barthii, Acidalii, J. F. Gronovii & Joannis Georgii Grævii, de cujus poſtremi conſilio Auſonium illuſtratum edendi occurrit quoque mentio in Epiſtola Benedicti Hœpferi, Tubingenſis, data An. 1673. 20. Maji, editaque in ſemeſtri primo Annalium Academiæ Helmſt. 1722. 8vo, pag. 185. In frontiſpicio editionis Tollianæ abeſſe Epiſtolam *Theodoſii* Auguſti, & in opere ipſo, *Paulini* ad Auſonium Epiſtolas, miratus Nicolaus Heinſius Epiſtola ad Joannem Fridericum Gronovium Tom. III. ſylloges Burmannianæ pag. 541. 542. infinita adhuc notat ſupereſſe in Auſonio caſtiganda illuſtrandaque, atque inter alia laudat librum veterrimum Voſſianum.

Denique

Denique in uſum Delphini Auſonius illuſtrari cœptus eſt a *Juliano Florido*, Canonico Carnotenſi, de cujus Apulejo ſupra dixi. Illam editionem imperfectam relictam, Florido etiam 15. Septembris Anno 1725. Pariſiis extincto, recenſuit, ſupplevit, emendavit, diſſertationem de vita & ſcriptis Auſonii, ſuasque animadverſiones adjunxit *Johannes Baptiſta Souchay* Regiæ Inſcript. & humanior. literar. Academiæ ſocius, uſus etiam notis ineditis *Martini Deſpoſii*, quæ in Bibliotheca Regia MStæ aſſervantur. Pariſiis 1730. 4to. Journal des Savans An. 1730. Octobris pag. 163. Journal Literaire Tom. XVI. pag. 461. Acta Eruditorum Anno 1732. pag. 489.

S. AUSTREGISILI, Archiepiſc. Bituricenſis An. 611. defuncti Vita apud Surium & in Actis Sanctor. 20. Maji. Res geſtæ ac miracula tribus libris comprehenſa auctoribus antiquis ſed anonymis apud Labbeum Tomo II. Bibl. novæ MSS. pag. 350. S. Auſtregiſili elogium id. pag. 363. adde Carolum le Cointe T. II. annalium p. 738. ſq.

Chronicon AUSTRIACUM ab A. C. 852. ad 1327. in Tomo I. ſcriptorum Germ. Freheri pag. 431.

Aliud ab Anno 928. ad 1319. in Hieronymi Pez ſcriptoribus rerum Auſtia carum Tomo I.

Aliud ab Anno 1012. ad 1189. idem pag. 547.

Aliud a Conrado I. ſive Anno 912. ad 1273. pag. 685.

Vide & infra, VITUS *Arnpeckius*.

Scriptores rerum AUSTRIACARUM veteres ac genuini editi ab HIERONYMO PEZ Bernardi fratre, Auſtriaco Ipſenſi Monacho Mellicenſi Ordinis Benedict. duobus Voluminibus * Lipſ. 1721. & 1725. fol. a quo Volumen etiam tertium atque aliud AUSTRIÆ DIPLOMATICÆ libenter exſpectamus.

AUTBERTUS Caſſinenſis, & antiquior hoc Ambroſius AUTBERTUS. Vide ſupra, AMBROSIUS pag. 215. ſeq.

AUXILIUS Grammaticus, de quo Auſonius Epigrammate 138.

AUXILIUS Francus Presbyter a Formoſo ordinatus circa An. 894. ſcripſit *libros II. de ordinationibus a Formoſo factis*, contra Stephanum VII. Sergiumque, † & contra inteſtinam Rom. Eccleſiæ diſcordiam, ſive ut Sigebertus cap. 112. *ſuper perſona Inſenſoris & Defenſoris, de ordinationibus,* *exor-*

* Quæ in ſingulis continenantur, diſtincte exponunt Acta Eruditorum An. 1721. pag. 321. & An. 1725. pag. 385. & Acta Eruditorum Germanica Parte 72. Tom. VI. pag. 1037. & Parte 109. Tom. X. pag. 61.

† Vide Baronium ad A. 908.

exordinationibus & superordinationibus Romanorum Pontificum, & ordinatorum ab eis exordinationibus & superordinationibus. Edidit Joannes Morinus ad calcem operis præclari de ſacris ordinationibus pag. 348. edit. Pariſ. 1655. & edit. Antwerp. 1694. pag. 285. 294. unde repetuntur in Bibliotheca Patrum Lugd. Tom. XVII. ſtatim in limine, & in recentioribus editionibus Tomo XII. Baronii. Ejusdem *Dialogus ſuper cauſa & negotio Formoſi Papæ* apud Mabillonium Tom. IV. Analect. pag. 610-624. & edit. novæ p. 28. 32. 39.

Bernardus AYGLERIUS, Gallus, Abbas An. 1263. Caſſinenſis, atque inde Cardinalis, defunctus An. 1282. Ejus *Speculum Monachorum* in tres diviſum partes prodiit Venetiis & Colon. 1530. forma minore. Ineditus Commentarius *in regulam S. Benedicti* memoratur a Joanne Baptiſta Maro ad Placidum Romanum de viris illuſtribus Caſſinenſibus cap. 2. & a Placido ipſo *regeſta duo*, unum collationum beneficiorum & officiorum, alterum inquiſitionum jurium & bonorum in caſtris & villis Monaſterii Caſſinenſis.

AYMERICUS *de Peyraco*, Abbas in Gallia Moyſſiacenſis Ord. Bened. circa An. 1400. Ejus *Vitam Urbani V.* Papæ cum notis edidit Baluzius in Papis Avenionenſibus Tom. I. pag. 415. De ejus Chronico Univerſali ad ſua

ſua usque tempora perducto, & de geſtis Caroli M. ad Johannem Ducem Bituricencenſem. Vide Caveum.

AZONEM JCtum Bononienſem civibus ſuis adſcribunt, Cremonenſes contendunt Caſalenſem patria fuiſſe. Vide Ariſii Cremonam litteratam Tomo I. pag. 89. ſeq. & diarium eruditorum Italiæ Tomo X. pag. 281. ſeq. Joannis Boſiani, JCti Cremonenſis diſcipulum & juris ſcientia clarisſimum maxima auditorum corona ſtipatum (10000. ajunt, interdum) Bononiæ docuiſſe inter omnes conſtat, ſed fabula eſt ſupplicio affectum A. 1200. quod Bulgarum JCtum in fervore diſputationis occidiſſet, vel citata Lege *ad beſtias*, propter artis excellentiam abſolutum a ſupplicio capituli, quod refellit Sigonius extremo libri IV. hiſtoriæ Bononienſis, & Buſæus Tomo III. hiſt. Academiæ Pariſ. pag. 675. Adhuc Anno Domini 1230. vixiſſe Trithemius cap. 487. teſtatur, adſtipulante Boiſſardo Tomo I. iconum pag. 59. aliisque. De Ejus *ſumma Juris*, *quæſtionibus*, *brocardicis*, aliisque ſcriptis, quibus *Codicem* ac *Digeſta* illuſtravit, vide Hendreichium &c.

AZO, ſive ASSO, Monachus Dervenſis, qui A. 992. obiit, ſcripſit poſt Alemannum, de quo ſupra p. 147. *vitam S. Berchari* Abbatis Altvillarenſis An. 685. 16. Octobris martyris, ex qua Vincentius XXIII. 114. ſq. ſpeculi

ſpeculi Hiſt. & *Frodoberti* Abbatis Trecenſis, in Actis Sanctor. 8. Januar. Non tuto hujus Azonis fide ſtari, docet Carolus le Cointe ad An. 612. Tom. II. annal. Francorum p. 631. ſeqq.

LIBER II.

De BABENBURG, ſive de BABENBERGA, (*Bamberga,*) vide infra JOANNES *Bab.* LUDOLPHUS, UDALRICUS.

Petrus BABION, Anglus, qui circa A. 1330. vixit, auctor *Commentarii in Matthæum*, editi inter Anſelmi Cantuarienſis opera, & *ſermonum variorum*, qui adhuc ſuperſunt MSS. vide Oudinum Tomo III. pag. 799. ſeqq.

BACHIARIUS laudatus Gennadio cap. 24. ſcripſit *de fide libellum*, in quo *ſatisfacit Pontifici Urbis* (Leoni M. ut Baleus volunt & Pitſeus: vel Siricio aut Anaſtaſio, ut Muratorio videtur) *adverſus querulos & infamatores peregrinationis ſuæ*, quam bellicos tumultus patriæ ſuæ * fugiens ſuſceperat. Poſſit videri apud Pontificem in ſuſpicionem adductus fuiſſe Pelagianiſmi, tanquam patria Britannus, ſi Baleo, Pitſeoque

* Vide Miræum ad Gennadii caput 56. Tillemont Tom. XVI. p. 473.

que credimus: ſed ne verbulo quidem id a ſe removet Bachiarius, neque aliud quicquam habet, quod controverſias illas tangat utcunque, quam pag. 23. *Juſtorum peccatorumque diſtantiam non ex conditione Creatoris, ſed arbitrio credimus accedere voluntatis.* Bachiarii libellum primus in lucem protulit illuſtravitque notis, vir eruditiſſimus Ludovicus Antonius Muratorius Tomo II. Anecdotorum Latinorum, Mediolan. 1698. 4. Bachiarii ſententiam de pœnitentia & ſalute Salomonis affert Fulbertus Carnotenſis Epiſt. 81. Neſcio, unde hauſerit Pitſeus pag. 88. & Baleus Centur. I. 46. qui *Bacchiarium Maccæum, natione Britannum, S. Patricii diſcipulum* appellant, & librum etiam *de prognoſticis nativitatum* ei tribuunt. De *Epiſtola* ad Januarium *de recipiendis lapſis*, vide infra, BRACHARIUS.

Tiberius BACILIERIUS. infra, TIBERIUS.

Rogerus BACONUS Ilceſtrienſis Anglus, ſummi Vir ingenii, & illis temporibus *Doctor mirabilis* ſalutatus, obiit Oxoniæ An. 1284. vel ut alii A. 1292. ætat. 78. de cujus vita & ſcriptis Antonius Wood in Athenis & in Antiquitatibus Oxonienſibus pag. 136. ſeq. Lucas Waddingus in Annalibus Ordinis Minorum ad Annum 1266. & 1278. & in Bibliotheca ejusdem Ordinis

nis pag. 309. seq. Joannes Lelandus c. 236. Baleus IV. 55. (ubi omittit, quod Baconem *præstigiatorem* vocaverat in summario de Scriptoribus majoris Britanniæ edito Gippeswici 1548. 4.) Pitseus ad An. 1284. pag. 366. Bælius in Lexico, & Caveus. A crimine Magiæ Rogerum libenter absolvunt hodie omnes cum Joanne Dee, Anglo, & Gabriele Naudæo, Gallo: Facile autem apparet eum non modo Matheseos & Physices peritissimum fuisse, atque in Chemicis, Opticis * & Astronomicis plura egregia observasse, & specula comburentia pulveremq; pyrium invenisse, & Calendarii emendandi monstrasse rationes: sed etiam in aliis partibus Philosophiæ & Theologiæ longe sapuisse ultra captum illorum temporum, ut apparet vel ex ejus *Epistola de laude Sacræ Scripturæ* ad Clementem IV. ex qua insignia excerpta produxit Humfredus Hody de Bibliorum textibus Originalibus pag. 419. seqq. & Henricus Warthonus in auctario ad Jacobi Usserii historiam dogmaticam de Scripturis sacrisque vernaculis pag. 420. seqq. justi Voluminis molem eam exæquare testatus. In eadem Epistola exstat hoc ejus paullo liberalius promissum: *Certum est mihi, quod infra tres*

* Ut macroscopiorum & tuborum opticorum inventionem. Vide Gvil. Molineusii treatise of dioptriks Part. 2. cap. 6.

tres dies ego quemcunque diligentem & confidentem docerem Hebræum, ut sciret legere & intelligere quicquid Sancti dicunt & Sapientes antiqui in expositione sacri textus, & quicquid pertinet ad illius textus correctionem & expositionem, si vellet se excitare secundum doctrinam datam. Et per tres dies sciret de Græco iterum; ut non solum sciret legere & intelligere quicquid pertinet ad Theologiam, sed ad Philosophiam, & ad Lingvam Latinam. Epistolam Clementis IV. ad Rogerum A. 1266. datam vulgavit Edmundus Martene Tomo II. Anecdotorum pag. 358. & Rogeri *opus majus de utilitate scientiarum*, quod ad Clementem IV. Anno 1267. misit, proxime a clarissimo Viro Samuele Jebbio * Londini edendum cupide exspectamus. Liber *de retardandis senectutis accidentibus & sensibus confirmandis* prodiit Oxoniæ 1590. 8. Apud Lelandum pag. 259. in Catalogo Rogeri Operum legendum *de operibus Naturæ occultis*, ubi perperam excusum est *de operibus non occultis*. Quod vero *Antidotarium* inscribitur apud Lelandum; Pitseo, Baleo, Waddingo est *Antidotarium vitæ humanæ*. Similiter libri *de locis*, ut apud Lelandum legitur, integer titulus est *de locis stellarum*. Librum *de fluxu & refluxu maris Britannici*,

* Bibliotheque raisonnée Tom. VII. p. 222.

nici, Woodio notante, Baleus V. 42. ad Gvalterum Burlejum refert, & librum *de utilitate Astronomiæ*, VIII. 27. ad Gvilelmum Botonerum: quo in libro mentio fit tractatus, *testimonia Gentilium conferentia Christianæ Religioni* complectentis. Idem Woodius notat *Rogerinam majorem* & *minorem*, alteri quam Baconi auctori adsignari.

Robertus BACONUS, Rogeri frater natu major (vel certe patruus) Ord. Prædicatorum, qui Theologiam Oxoniæ in scholis B. Edoardi docuit, obiitque Anno 1248. Ejus sunt *vita S. Edmundi*, Archiepiscopi Cantuariensis, & *Tractatus super Psalterium*, quæ Rogero perperam tributa a quibusdam notat laudatus Wood Tomo I. AntiquitatumOxoniensium pag. 140. quem vide sis etiam pag. 64. b. *Syncategorematum* librum quoque Roberto adscribi, Caveus monuit.

Joannes de BACONE, sive BACONTHORPIUS, ex pago Nordovolgiensi, sive Nordfolciensi, Carmelitarum in Anglia ab Anno 1329. Provincialis, princeps Averroistarum, & *Doctor Resolutus*, ingenio magnus, corpore parvus, diem obiit Anno. 1346. De quo Trithemius cap. 415. Lelandus cap. 374. Baleus V. 1. Pitseus ad Annum 1346. pag. 451. Alegre in Paradiso Carmelitici decoris pag. 294. seq. &c. Scri-

pta edita sunt: *De fide & Baptismo. Compendium Legis CHristi. Compendium Vitæ Christianæ. Commentaria in quatuor libros sententiarum*: & *Quodlibeta*, de quibus Warthonus ad Caveum. Præterea memoratur scripsisse Commentarios *in utrumque Testamentum*: in pleraque *Aristotelis*: in *Augustinum* de Trinitate & de Civitate DEI, in *Anselmum* de incarnatione Verbi, & cur DEUS homo? *Contra Idololatriam. De æternitate DEI. De adventu Messiæ. De CHRISTI Dominio. De cessatione Legalium. De Judæorum perfidia*: & *contra Judæos, rationes*: *Concordiam CHRISTI & Prophetarum. In Canones Pontificum. De beatorum visione*, contra Papam Johannem XXII. *De non ducenda fratria* palinodiam canens, qui Pontificis Romani auctoritati in cancellandis Divinis de matrimonio legibus * nimium ante tribuerat. *Contra magicas artes. Contra superstitiones. Contra vanitates Sæculi. Contra Joannem de Poliaco. De astrorum scientiis. De Jurisdictione claustralium. Tractatum de suo Ordine.* Speculum *Carmelitarum* & in eorum Regulam, atque *Defensorium*, sive eorundem Jurium Compendium. *Placita Theologica. Determinationes. Quæstiones. De conceptione Mariæ libros IV.* De

* Vide Lelandum p. 350.

De paupertate CHRISTI. De Præceptis & Consiliis. De peccatis & remediis. De dignitate Ecclesiæ. De perfectione Justitiæ. De generali Judicio. Sermones. De sphæra judiciali. De multiplicatione specierum. De sanctificatione festivitatum. De vocali in cœlo laude. De potentiis animæ, quæstiones. Novissime Josephus Zagaglia * Theologus Carmelita Ferrariensis, defunctus An. 1711. ætat. 92. Baconthorpii memoriam renovavit, ejusque placita Theologica ac Philosophica secutum se professus est in operibus, quæ vulgavit de DEO, de Angelis, de actibus humanis, de Incarnatione 7. Volum. in fol. & in iis, quæ reliquit MSta de Gratia, de Fide, Spe & Charitate.

Gvilelmus BADBY Ordin. Carmelit. Doctor Oxon. & Episcopus in Anglia Wigorniensis circa An. 1380. cujus *Constitutiones Synodales* & librum *de pœnitentia* & *sermones:* ex Pitseo pag. 532. memorant Alegre p. 312. Hendreichius pag. 381. & alii.

Arnaldus BADETUS Ord. Præd. ex Priore Burdegalensi inquisitor Tolosanus, jam clarus circa An. 1499. quo prodiit Avenione in 4. ejus *Breviarium de mirabilibus Mundi secundum triplicem viam Theologorum, Astrologorum, Philosophorum. Margarita virorum illustrium* Tolosæ 1525. 4. De

* Mem. de Trevoux 1713. p. 1661.

futura temporum dispositione pernoscenda. Tolosæ 1525. 4. *Destructorium hæresium*, Paris. 1532. 8. Lugd. 1536. Vide Jacobum Echardum Tom. II. pag. 96.

Jodocus BADIUS Ascensius, Roberti Stephani socer, scriptis pariter atq; opera sollerti typographica in illo diluculo renascentium litterarum præclare de studiis promeritus, diem obiit non ante An. 1435. De illo Bælius in Lexico, voce BADIUS: Hendreichius pag. 372, Mich. Maittaire in vitis Stephanorum p. 17. & 109. seq.

BAGAROTUS, Gallus, JCtus Bononiensis, circa An. 1200. qui cum Azone audiit Joanem Bossianum, scripsitque *de dilatoriis exceptionibus, de reprobationibus testium*, qui ambo tractatus obvii in Oceano juris Tomo III. Parte II. pag. 128. & Tomo IV. pag. 298. & *librum cavillationum*, qui fertur etiam sub nomine Bonacursii. Vide Gvidonem Pancirollum lib. 2. de claris Juris interpretibus cap. 24.

Bertucius BAGAROTUS, qui Patavii docuit Jus Pontificinm circa Annum 1502. & ante eum frater *Petrus*, qui Anno 1482. obiit, ac frater alter *Antonius* deinde Jus Civile. Vide Comnenum Papadopoli Tomo I. de Gymnasio Patavino pag. 226.

Paulus BAGELLARDUS *de Flumine*, Medicus, cujus liber de ægritudinibus infantium Venet. 1487. 4. & alius de morbis puerorum

rum prodiit Lugd. 1538. 8. Vide Merklinum.

Joannes Januensis de BALBIS Ordin. Præd. An. C. 1286. absolvit *Prosodiam* sive Grammaticam, & *Catholicon* sive Lexicon pro illa ætate minime contemnendum, frequenterque MS. in variis Bibliothecis, atque editum in ipsis primordiis typographiæ a Johanne Fausto Moguntiæ 1460. * deinde sæpius Venetiis 1483. 1487. 1491. 1495. 1520. & ex M. Petri Ægidii in utroque jure Licentiati recognitione Lugd. 1506. & ab Ascensio Badio Paris. 1506. & Lugdun. 1514. 1520. fol. per Joannem de Platea. In voce *Janua* hæc de se auctor ipse: *A Janua porta dicta est Janua* (Genua) *quædam Civitas potens, nobilis, pulchra & dives juxta mare sita, & est quasi introitus & porta Lombardiæ Tusciæ provinciæ. Hujus Civitatis oriundus fuit compilator præsentis libelli, qui dicitur* Prosodia sive Catholicon. *Compilator siquidem hujus operis dictus* Frater Joannes Januen-

* Pro una editione habeo tres illas Moguntinas, quias laudat Jacobus Qvetif Tomo I. Bibliothecæ Scriptorum Dominicanorum pag. 462. neque diversam ab Anno 1460. puto, quam Joannes Trithemius in Chronico Hirsaugiensi ad Annum 1450. memorat. De illa Anni 1460. vide Jani Georgii Betulii, sive Burchardi Epistolam p. 74. & Bibl. Aprosianam pag. 612.

ſis de Balbis, *de ordine Fratrum Prædicatorum modicus, qui etiam compilavit alium libellum in Theologia, qui dicitur* Dialogus de quæſtionibus animæ ad ſpiritum: *qui & compoſuit* opus Paſchale, (ſive de modo inveniendi feſta mobilia) *ubi ſcilicet de facili reperitur Paſcha: ſcilicet hoc opus paſchale compoſuit antequam ordinem intraret.* Vide Oudinum Tom. III. p. 579. ubi etiam de aliis ejus ſcriptis, neſcio an editis, *Poſtilla in quatuor Evangelia ſecundum conſvetudinem ſcholaſticam, & tabula ſive ſyllabo in ſacram Scripturam,* quibus Jacobus Qvetif ex Raphaële Soprane & Auguſtino Oldoino * addit tractatum *de potentia DEI.*

BALBUS Menſor inter Gromaticos ſive rei agrariæ ſcriptores, de quibus in Bibl. Latina.

BALDRICUS Aurelianenſis, ex † *Burgulienſi* apud *Andegavos* Ordinis Benedictini Abbate Archiepiſcopus in Aremorica *Dolenſis,* adeoque neutiquam in duos vel tres diſtrahendus, obiit An. 1131. Hujus adhuc Abbatis *Carmina Hiſtorica* honori illuſtrium defunctorum tributa pleraque, & in his leonina quædam, vulgavit Andreas du Cheſne Tomo IV. ſcriptorum hiſtoriæ Fran-

* Athenæi Liguſtici pag. 284.

† Vide Acta Sanctorum Tomo I. Aprilis pag. 431.

Francorum pag. 251-277. In laudem Odonis Hostiensis Episcopi legitur carmen pag. 275. qui nullam in Baldrici libro mentionem sui fieri questus fuerat pag. 278. in quo tamen Baldricus celebrasset *urnam*, *leporem*, *corvum*, *cancrum*, *asellos*, & *stellas*, quae carmina vel non habuit du Chesnius, vel edere omisit. Idem Baldricus jam Episcopus scripsit *Historiam Hierosolymitanam libris IV.* ab Anno 1095. quo habitum Concilium Claromontanum, cui ipse adhuc Abbas interfuit, & in quo expeditio Hierosolymitana decreta fuit, usque ad captam An. 1098. a Christianis Hierosolymam. Exstat in Bongarsii Gestis DEI per Francos Tom. I. pag. 84-158. sed in Tomo quarto du Chesnii incassum illam quaesiveris: unde emendandus Caveus, sed Oudinus quoque, qui oratione ligata scriptam affirmat. *Libri II. de Vita S. Samsonis*, Episcopi Dolensis, apud Mabillonium Sec. I. Benedictin. pag. 165. *Vita S. Maglorii*, Dolensis Episcopi, ibidem pag. 223. & *S. Maclovii*, Episcopi Alectensis, ib. pag. 217. *Confirmatio Bonorum Monasterii S. Florentii:* apud Dacherium Tomo VII. spicilegii pag. 196. & Tomo III. editionis novae pag. 459. *Libellum de visitatione infirmorum*, quem Caveus MS. memorat, Oudinus suspicatur esse unum ex duobus illis, qui inter supposita

S. Auguſtino leguntur Tom. VI. editionis Amſtelod. pag. 734. ſeq. *Translatio & Miracula capitis S. Valentini Martyris*, in Actis Sanctorum 14. Februarii Tomo II. pag. 758. *Vita S. Roberti de Arbriſſello* apud Surium & in Actis Sanctorum 26. Februarii Tom. III. pag. 603. *Vita Hugonis*, Archiepiſcopi Rothomagenſis, & *Relatio de Monaſterio Fiſcammenſi* in Arturi du Monſtier Neuſtria pia, Rothomag. 1663. fol. pag. 282. & 227.

BALDERICUS cognomine *Rubeus*, Epiſcopus *Noviomenſis* & *Tornacenſis* ab Anno 1097. & 1112. Scriptor Hiſtoriæ, ſive *Chronici Cameracenſis & Atrebatenſis* a Clodoveo usque ad Annum 1030. libris III. quos Georgius Colvenerius edidit Duaci 1615. 8. cum notis. Chronici illius Codex fortaſſe originarius in Bibliotheca Atrebatenſi. Vide iter Litterarium duorum Benedictinorum Gallice editum Tom. II. pag. 74. Huic Chronico jungenda *Vita Lietberti*, Cameracenſis Epiſcopi, cui a ſecretis Baldericus fuit, edita a Dacherio Tom. IX. ſpicilegii pag. 675. & Tom. II. editionis novæ pag. 138. *Chronicon Morinenſe*, ſive Eccleſiarum *Tarvanenſis* & *Ambianenſis*, quod apud Cenomanenſes Benedictinos MS. ſervari ſcripſit Swertius & Valerius Andreas, nemo adhuc in lucem protulit. Ad illud ſcribendum hortatus

tatus Baldericum fuerat Godfridus Ambianensis Episcopus, in Epistola, quam afferunt Sammarthani Tom. III. Galliæ Christianæ pag. 816. *Confirmatio Bonorum, quæ Monasterio Lehunensi sunt a Bosone Milite restituta*, obvia apud Dacherium Tom. VIII. spicileg. pag. 169. & Tom. III. editionis novæ pag. 463.

BALDEWINUS. infra, BALDUINUS.

BALDUINUS *de Avennis*, vixit Sæculo XIII. circa Annum 1285. cujus *Genealogiæ ex Chronicis Hannoniensibus collectæ* apud Dacherium Tom. VII. spicileg. pag. 584. & Tom. III. edit. novæ p. 286.

Jacobus BALDEWINUS, sive BALDUINUS Bononiensis, Azonis & Odofredi Beneventani auditor, deinde JCtus celebris, etiam Genuæ Prætor per biennium, Auctor *Glossarum in Jus Civile*, Digestorum nempe libros & Codicis, quas laudat Trithemius cap. 454. qui ait eum floruisse circa Annum 1240. & Gvido Pancirollus lib. II. cap. 27.

BALDUINUS patria Devonius, ex Abbate de Forda, Ordinis Cisterciensis, Episcopus An. 1181. Wigorniensis, atque inde Archiepiscopus ab Anno 1184. ad 1190. * *Cantuariensis*, de quo adire juvabit Oudinum Tom. II. pag. 1612. seqq. Quod Giral-

* Vide Warthoni Angliam Sacram Tom. I. pag. 112.

Giraldus Cambrensis hunc Balduinum scripsit *Monachum fuisse meliorem quam Abbatem, & Episcopum quam Archiepiscopum*, congruit Urbani III. sententiæ, qui Epistolam ei inscripsit hunc in modum: *Urbanus servus servorum DEI Monacho ferventissimo, Abbati calido, Episcopo tepido, Archiepiscopo remisso salutem.* Plura scripsit Opuscula Theologica, ex quibus illud *de Sacramento altaris*, & alia quindecim edidit Bertrandus Tissier, Prior Bonifontis, Tomo quinto Biblioth. Cisterciensis Paris. 1662. Cæterorum editorum & ineditorum titulos, vide si placet apud laudatum Oudinum, Caveumque & in Caroli de Visch Bibliotheca Cisterciensi pag. 30. seq. Baleum III. 27. Pitseum pag. 259. seq. &c.

Alius BALDUINUS, sive Beadwinus antiquior, Episcopus Orientalium Anglorum de quo Beda IV. 4. & Lelandus c. 108.

BALDUINUS Flandriæ Comes & Hannoniæ, captaque a Latinis An. 1204. *CPoli, Imperator* coronatus 17. Calend. Jun. ut testatur ipse in Epistola edita ab Edmundo Martene Tomo I. anecdotor. pag. 793. Aliæ ejus Epistolæ duæ de illa expeditione apud Arnoldum Lubecensem VI. 19. & 20. pag. 463. & 492. edit. Bangertianæ. Posteriorem dedit etiam Miræus in Codice piarum donationum c. 99. Bruxell. 1624. 4to.

4to. Epiſtola ad Innocentium III. Papam, apud veterem ſcriptorem geſtorum illius Pontificis, quæ Baluzius Epiſtolis Innocentianis præfixit, cap. 91. pag. 52. ſeq. & in Petri d'Outreman CPoli Belgica, Toloſæ 1643. 4. Cum vero Papyrius Maſſonus in Urbano II. laudat BALDUINUM *Carnotenſem*, belli ſacri, cui interfuit primum ſcriptorem, intelligitur ab eo *Fulcherius*, qui Balduini Hieroſol. Regis a ſacris fuit, ut obſervatum Jacobo Bongarſio Præf. ad geſta DEI per Francos.

BALDUINUS *Devonius*, ſupra, *Cantuarienſis.*

M. BALDUINUS de Marrochio, Mathematicus, cujus *Tractatus ad ſciendum diem menſis & feſta ſanctorum*, & *Algoriſmus* inter MSS. Codices Belgii memorantur ab Antonio Sandero pag. 203. Bibliothecæ Belgicæ MS.

BALDUINUS Canonicus S. Cornelii Ninivenſis, ſive Ninovenſis in Flandria, Ordinis Præmonſtratenſis, ſcripſit *Chronicon a CHRISTO nato* usque ad Annum 1294. quo ipſum auctorem obiiſſe teſtatur Joannes le Paige in Bibliotheca Præmonſtratenſi pag. 306. MStum ſervari in Abbatia Ninovenſi notat Sanderus pag. 22. ſed in lucem nemo hactenus, quod meminerim, protulit, quanquam Miræum in Chronico ſuo Præmonſtratenſi non parum illi debere monuit

monuit Vossius pag. 493. de Histor. Lat. Hunc Balduinum non diversum esse a Balduino de Avesnis, sive Avennis, de quo supra, suspicatur Sandius ad Vossium p. 181.

BALDUINUS Paderbornensis Parochus, scriptor historiæ universalis usque ad sua tempora, hoc est usque ad A. 1418. Vide GOBELINUS PERSONA.

Hieronymus BALDUNGIUS, Medicus Tigurinus, qui Tractatum de Podagra scripsit ad Sigismundum Austriæ Ducem, & aphorismos compunctionis, Theologici argumenti, Argent. 1497. 4.

Petrus BALDUS *Ubaldus*, Perusinus, Bartholi discipulus, inter JCtos celebris, obiit Ticini, *Lucerna Juris* extincta A. 1400. ætatis 77. de cujus Commentariis in Jus Civile, Consiliorum Voluminibus, aliisque scriptis editis & ineditis Ludovicus Jacobillus in Bibliotheca Umbriæ. *Allegationes pro Urbano sexto* legitimo Papa Raynaldus subjecit Tomo XVII. Annal. De Baldo vide etiam Jovii Elogia, Pancirollum II. 70. de claris JCtis, Boissardi Icones Tom. I. pag. 100. Bælii Lexicon, Augustini Oldoini Athenæum Augustum de doctis Perusinis pag. 36. seqq. qui etiam pag. 40. seqq. de altero *Baldo de Bartholinis*, qui BALDUS *Novellus* appellatus, scriptorque tractatus *de dotibus*, & aliorum JurisCivilis commentariorum, obiit Pisis A. 1490.

Joannes

Joannes BALEUS Sudovolgius, ſive Suffolcienſis Anglus natus A. 1495. deinde Epiſcopus A. 1552. in Hibernia Oſſorienſis, * ſed mox Mariâ regnum adepta, quia Romana ipſe ſacra minime probabat, exul, ac poſt quinquennium demum ſub Eliſabetha iterum reverſus in Angliam, & præbenda contentus Cantuarienſi diem obiit An. 1563. menſe Novembri, ætatis 68. Acerbiorem in Pontifices calamum ipſe excuſat Præf. in Acta Pontificum, cæterum ut de eo Montacutius pag. 39. apparatus, *impotentis linguæ & calami plerumque ſcriptor, in multis non rejectitius.* Ejus *ſummarium de ſcriptoribus majoris Britanniæ* editum Gippeſwici in Anglia, 1548. 4to. Sed longe plenius locupletiusque lucem vidit Baſileæ 1557. fol. atque inſcribitur *Scriptorum illuſtrium majoris Britanniæ, quam nunc Angliam & Scotiam vocant, Catalogus,* cujus prior pars Centurias novem, poſterior A. 1559. Centuriam X. XI. XII. XIII. XIV. complectitur. Utraque effigiem Balei habet præfixam, quæ exſtat etiam apud Jacobum Verheyden pag. 147. In hoc Catalogo itidem inſerta paſſim *Acta Pontificum*, quæ deinde ſeparatim excuſa cum Roberti Barns vitis Pontificum, curante Joanne Martino Lydio, Lugduni Bat.

* Vide Thomam Pope Blount in cenſura ſcriptorum pag. 682.

Bat. 1615. 8. ſicut Baleum quoque ſecutum eſſe ſe profitetur Stephanus Szegedinus, Pannonius in ſpeculo Pontificio, cujus quartam editionem habeo typis exſcriptam ſine loci nota A. 1602. 8. Ut Baleus in Catalogo ſcriptorum Lelandum, ita Baleum ſecutus eſt Pitſeus, licet hic, utpote ſacris Romanis addictus, ſtrenue in eum invehitur. Cætera ſua ſcripta, ſed inedita pleraque, ipſe refert Baleus, quæ rectius pleniusque apud eundem Centur. VIII. 100. pag. 703. quam apud Hendreichium in Pandectis pag. 389. lector ubi volet videre poterit.

Robertus BALEUS JCtus, circa An. 1460. qui ſcripſit *Alphabetum ſanctorum Angliæ*, *Chronicon Urbis Londinenſis*, ac *inſtrumenta libertatis ejus Urbis*, deque ejus *Præfectis & Conſulibus* ab Anno 1189. ad 1461. & *geſta Regis Eduardi III.* Vide Baleum XI. 58. & Pitſeum p. 654.

Robertus BALEUS Norvicenſis, Ord. Carmelit. Prior Burnhemienſis defunctus Anno 1503. ſcriptor *Annalium Ordinis ſui*, ut ejus hiſtoriam *Eliæ* Prophetæ, & Officium *Simeonis Stock*, Angli, & *ſermones* prætercam. Vide Baleum XI. 59. Pitſeum pag. 686. & Alegrium in paradiſo Carmelitici decoris pag. 379.

Henricus de BALMA, Opido Burgundiæ, Monachus S. Franciſci, & Confeſſarius S. Coletæ

letæ Virginis, de qua Acta Sanctor. 6. Martii, obiit A. 1439. Vesuntione, scriptor variorum librorum asceticorum, qui S. Bonaventuræ vel Thomæ Kempensi tribui ab aliis solent. Vide Oudinum Tom. III. pag. 2341. seq.

Hugo de BALMA, Carthusianus, cui itidem mysticum opus de triplici via, & Theologiam Mysticam tribuunt, quod rectius legitur inter opera Johannis Gersonis. Vide Raynaudum de bonis & malis libris pag. 142.

Pontius du BALMEY, sive de BALMETO, Episcopus Bellicensis in Comitatu Burgundiæ defunctus A. 1140. Cujus laudantur scripta *de æternitate, de Pace conciliandâ, & vitandis schismaticis, De contemtu Vanitatis sæculi.* Vide Sammarth. Tom. II. Galliæ Christianæ pag. 359. Essay de litterature Tom. I. p. 129.

BALTHARIUS, sive BALTHERUS, Monachus Seckinganus, sive Saconiensis in Svevia circa Annum 900. scripsit * ad Notkerum Balbulum *Vitam S. Fridolini*, Abbatis

* Sive interpolavit. Vide Carolum Cointium Tomo I. Annalium pag. 272. Falluntur vero, qui ad Notkerum velut auctorem vitam illam referunt, quo nomine Ægidium Schudum, Sebastianum Münsterum, Johannem Stumpfium, & Christianum Urstisium reprehendit Goldastus Tomo II. Scriptor. Alemannicor. pag. 164.

batis Seckingensis, qui An. 450. diem obiisse traditur. Exstat ad calcem breviarii Glaronensis, & in Actis Sanctorum 6 Martii Tom. I. pag. 433. De S. BALTHERO Presbytero ibid. pag. 448. Consulendus etiam Johannes Colganus in Actis Sanctor. Hiberniæ, editis Lovanii 1647. fol.

BALTHASAR del Rio, Hispanus, Scholasticus Myndoniensis, Jacobo Serræ Cardinali Arborensi a secretis, in Concilio Lateranensi An. 1513. sessione septima habuit Orationem *de expeditione contra Turcas suscipienda* in illud Matthæi XVII. v. 20. *Nihil impossibile erit vobis.* Prodiit cum Epistola ad Ferdinandum, Hispaniarum Regem, Romæ 1513. 4. & in Tomis Conciliorum Tom. XIV. Labbei p. 165. & T. IX. Harduin. p. 1700.

BALTHERUS. supra, BALTHARIUS.

Divi BAMBERGENSES *Jacobi Gretseri*, Ingolstad. 1611. 4to, complectuntur veteres Scriptores de Vita *S. Henrici* Imperatoris, *S. Kunegundis* Imperatricis, & *S. Othonis* Episcopi Bambergensis, cum novem Diplomatibus S. Henrici & Innocentii III. bulla de S. Kunegundis Canonisatione.

Joannis Petri Ludewig JCti, scriptores rerum Episcopatus Bambergensis, Francofurti & Lipsiæ 1718. fol. * duobus Volumi-

* Acta Erud. A. 1718. pag. 289. Abgesonderte Bibliothec p. 869. seq.

minibus offerunt Lectori: in Tomo priore quidem, præter Divos *Gretſeri*, de quibus jam dixi, & *Andream* Bambergenſem de Vita S. Ottonis, ex editione Valerii Jaſchii Pomerani, Colbergæ 1681. 4to, Codicillumque *Diplomatum Bambergenſium* ab Anno 1000. ad 1500. & in his pag. 1196. Statuta Epiſcopatus Bambergenſis in Synodo ſub Henrico III. A. 1491. etiam recentiorum Scriptorum, Martini Hofmanni libros V. Annal. Bambergenſium antea ineditos ab origine Epiſcopatus Anno 1007. ad 1600. & ejusdem Bambergam: & Abbates Cœnobii Benedictinorum S. Michaëlis carmine elegiaco ex edit. Norimb. 1595. 4to. Libellum conſvetudinum Bambergenſis Principatus, editum ſub nomine Juſti Veracii. 1681. 12. Joannis Petri Ludewig continuationem Bambergenſium Epiſcoporum ab Anno 1600. ad 1718. additis Joannis Salveri, Herbipolitani ſculptoris, ære deſcriptis Epiſcoporum imaginibus.

In Volumine poſteriore occurrunt Chronicon *Schwarzacenſis* Cœnobii Ordinis Benedictini (quod eſt non procul a fluvio Schwarzach, ubi in Mœnum illabitur) ab Anno 800. ad 1590. Origines *Banzenſes*. Vita Johannis Burchardi, Abbatis in Schwartzbach, Banz, & S. Stephani in Wirtzburg An. 1587. defuncti, ſcripta a

Conrado Dinnero. *Chronicon Reicherſpergenſe* ab Orbe condito ad Annum CHriſti 1194. una cum diplomatibus & diplomatum codicillo appendice ex editione Chriſtophori Gewoldi, quæ prodierat Monachii 1611. 4. Joannis Aventini hiſtoria *Oettingenſis,* de qua ſupra pag. 392. Origines *Murenſis* Monaſterii in Helvetia, Ordinis Benedict. ex editione Spirembergienſi 1618. 4. Origines & Genealogia Comitum de Habsburg, Monaſterii Murenſis fundatorum, auctore Dominico Tſchudi, Abbate Murenſi, ex editione Conſtantienſi 1651. 8. & P. Wuiæ, Canonici irregularis, hiſtoria Epiſcopatus *Caminenſis* in Pomerania, ab ejus originibus, ſive Anno 1124. ad 1618.

BANCHINUS, ſive BANKINUS, Londinenſis Auguſtinianus, interfuit An. 1382. Concilio Londinenſi contra Wiclefitas, & præter Sermones, ac Determinationum Variarum Librum ſcripſit contra Poſitiones Joannis Wiclefi. Vide Pitſeum pag. 539. Baleum VI. 97.

BANDONINIA alumna *S. Radegundis,* cujus *Vitam* a Venantio Fortunato ſcriptam addito altero libro complevit. Exſtat apud Surium ad 13. Auguſt. & Mabillonium Sæc. I. Ben. p. 326. S. Radegundis obiit A. C. 590.

Origi-

Origines BANZENSIS, sive *Banthensis* ab Anno 1060. *Cœnobii* ad Mœnum fluvium Ordinis Benedict. in Diœcesi Wirtzburgensi (hodie in Bambergensi) descriptæ ab HENRICO Abbate circa Annum 1123. & primum editæ a laudato Joanne Petro de Ludewig Tomo secundo Scriptorum Bambergensium.

BAPTISTA *de S. Blasio*, JCtus Patavinus, circa Annum 1480. de cujus scriptis Trithemius cap. 900. & Hendreichius pag. 598.

BAPTISTA Panecius *Ferrariensis*, Ordinis Carmelit. circa Annum 1494. scripsit *Floridam*, sive Chronicon a CHristi ortu ad sua tempora: *Chronicon sui Ordinis, Chronicon Ferrariense, Vitam S. Mechtildis*, aliaque memorata Trithemio cap. 890. Alegrio pag. 369. Augustino Superbo de illustribus Ferrariensibus &c. & in his librum de monte Sina, & Carmina varii generis, & Sermones, Baptistæ Mantuano dedicatos & impressos Bononiæ, Anno 1506.

BAPTISTA *Fulgosius*. infra, FULGOSUS.

Joannes BAPTISTA Hispaniolus, a) patria MANTUANUS, eoque notior nomine,

a) Sive *Spagnolus*, iden enim est nomen: neque erat, quod eo nomine Possevinum reprehen-

Carmelitarum ab Anno 1513. Prior Generalis, diem obiit in patria Anno 1516. ætat. 68. b) Poëta insignis, ut summorum virorum judicia a Christiano Daumio in libro de causis amissarum radicum Latinæ Linguæ pag. 79. seq. notata, & Laurentius Cupærus in præf. operibus Mantuani præmissa, & Petrus Lucius in Bibliotheca Carmelitana adversus Jovium disputans, longe magis autem Operum ipsius inspectio lectori erudito & æquo facile persvadebit: quanquam audiendus etiam fortasse Lud. Vives, qui p. 299. libri 3. de tradendis disciplinis, *magis copiosum & facilem, quam tersum & sublimitati argumentor. respondentem* notat. Certe iniquam puto Dempsteri censuram, cui *Poëta perbarbarus est & corruptus:* itaque potius probo Balthasaris Bonifacii judicium XV. 3. Historiæ ludicræ, cui Mantuanus *patria Maronis haud indignus, & inter Mincii cygnos numerandus, Ovidio quam Virgilio propior, licet ab utroque longo intervallo distans, venæ etsi non usquequaque puræ, uberrimæ tamen, miræque felicitatis & facilitatis*

prehenderet Andreas du Saussay continuatione Bellarmini de Scriptoribus Ecclesiasticis pag. 5.

b) Reinesii Epist. ad Daumium pag. 20. seq. 51. 153. Lud. Ellies du Pin Tom. XIV. Biblioth. Eccles. pag. 97.

tis in rebus explicandis. Multa ſcripſit non carmine ſolum, ſed proſa quoque: junctim edita poſt plures ſingulorum editiones Antwerpiæ a laudato Cupæro Antwerp. 1576. 8. quatuor Voluminibus, quæ recenſerem, ſi vellem actum agere, & quæ a Warthono ad Caveum, annotatis antiquioribus etiam editionibus, & ab Alegrio in paradiſo Carmelitici decoris pag. 385. Ludovico Jacobo a S. Carolo in Bibliotheca Carmelitica, & Poſſevino Tom. I. apparatus pag. 167. Tomorum etiam numero & ordine enumerantur, repetere. Editionis Pariſienſis Aſcenſianæ poëmatum Mantuani Pariſiis 1513. fol. tribus Tomis, cum notis Aſcenſii, Murrhonis & Brantii in illorum pleraque; notitiam diſtinctam exhibet Geſnerus in Biblioth. pag. 128. ſq. Exſtant ſeparatim quoque, proſa ſcripti de patientia libri III. & liber de vita beata, iisdem typis expreſſi in folio. Effigiem Mantuani dabit Boiſſardus Tom. I. imagg. pag. 168. Apud Trithemium cap. 912. ſcripta quædam Mantuani memorantur, quæ in editione Antwerpienſi fruſtra quæres, ut præter Epiſtolas multas ad diverſos, Orationesque, liber de ortu & diverſitate Religionum, Apologia pro fratre Petro, & introductorium ſubtilis Scoti. Mantuani eclogæ, noviſſime cum notis excuſæ Coloniæ 1688. 12. Vide Baſnagii Bellovallii hiſtor.

Operum Eruditorum Anno 1688. Octobri pag. 194.

Joannis BAPTISTÆ *de Vera Cruce*, Philosophi ac Medici Romani, *Confutatio Hebraicæ Sectæ*, de priore ac secundo CHristi adventu, Argentorati 1500. 4. ex Hebraico Latine sive ab auctore ipso, sive ab alio versa. Vide Rev. Wolfii nostri Bibliothecam Hebraicam Tom. III. pag. 553. seq. & Tom. IV. pag. 547. seq. & Prosperum Mandosium VI. 90. Bibliothecæ Romanæ Tom. II. pag. 70.

BAPTISTA Marchio Pallavicinus, Episcopus Regiensis, diem obiit Anno 1466. Vide Ughellum Tom. II. pag. 311. Ejus Oratio carmine scripta elegiaco ad S. Mariam Virginem exstat MS. in Bibliotheca Cæsarea. Vide Lambecium Tom. II. pag. 987. Incipit:

Alma, decus superum, Virgo Regina decusque,
Quo datur ad summi tecta Tonantis iter.

Hoc carmen ejus, aliaque etiam, edita Viennæ in 4to. Vide Hendreichium p. 447.

BAPTISTA *Monsfeltria* ex Conjuge Principis Pisaurensis Galeatii Malatestæ, Monacha S. Claræ ab A. 1445. assumto Hieronymæ nomine, obiit A. 1447. scripsitq; *Orationem* in laudem Martini V. Papæ. Librum

brum *de vera Religione*, aliumque *de humanæ conditionis fragilitate*, & *Epistolas*. Vide Waddingum p. 46. seq.

BAPTISTA *Platina*. infra, PLATINA.

BAPTISTA *de Salis*, sive *de Rosellis*, Ligur Provinciæ Januensis, Ordinis Minorum, scripsit opus de casibus * & consiliis ad animam, seu conscientiam pertinentibus, quod ab ipso *summa Rosella* appellatur. Prodiit Parisiis 1499. Vide Trithemium cap. 926.

BAPTISTA *Trovamala*, Ordinis Minorum, apud Lovanienses, scripsisse traditur & ipse Summam casuum Conscientiæ, litterarum digestam ordine, quæ *Baptistiniana* ab eo dici consvevit. Prodiit Romæ 1479. Augustæ 1484. Norimbergæ 1488. Venetiis 1495. 1498. Parisiis 1515. & Argentinæ 1516. Hic Baptista rectius cum superiore idem, eademque summa habetur a Labbeo Tom. I. de S. E. pag. 174. & Miræo auctarii de S. E. cap. 482. quanquam alii distingvunt, ut Waddingus in Bibliotheca Ordinis Minorum pag. 47.

BAPTISTA *Varana*, filia Principis Camertensis, Monacha S. Claræ, quæ An. 1500. diem obiit, cum scripsisset historiam Conversionis suæ, & An. 1488. de doloribus octo animæ CHristi, & An. 1491. recordatio-

* Vide Tobiam Eckardum in Codicibus MStis Quedlimburgensibus pag. 22.

dationes, sive instructiones spiritales novem. Carmina etiam Latina & Italica, Epistolasque. Vide Waddingum.

Franciscus BARBARUS, Candiani Filius, Nobilis Venetus ac Præfectus Brixiæ, illam civitatem adversus motus internos, atque exercitum Mediolanensem per tres menses fortiter defendit An. 1438. Idem clarus etiam litteris, ac Chrysoloræ discipulus, Græca & Latina lingua valuit, & florens etiamnum Annis scripsit libros duos *de re uxoria*, recusos Amst. 1639. 12. Latine, * nec minus Italice, Alberto Lollio Ferrariensi interprete. Venetiis 1548. 8. Vertit etiam e Plutarcho vitam *Aristidis* & *Catonis* dicavitque fratri Zachariæ. Ejusdem *Orationes* & *Epistolarum libri XVI.* celebrantur. Plures ad hunc Francisci Philelphi Epistolæ. Habuit hic Franciscus etiam filium Zachariam, & ex hoc nepotem Hermolaum, Patriarcham Aquilejensem. Sed & fratris, Zachariæ, filius Hermolaus appellabatur, Veronensis Episcopus. De singulis distincte sum dicturus. Franciscus hic diem obiit Anno 1454. de quo præter Trithemium cap. 766. Bælium in Lexico, accurate Apostolus Zenus Tomo XXVIII. Diarii Eruditorum Italiæ pag.

* Latine sæpius viderunt lucem, ut notavit Hendreichius pag. 410. Prodiit etiam Gallica versio, Jolio interprete Parisiis 1667.

pag. 130. seq. qui pag. 213. etiam Volumina duo *Epistolarum* MSS. memorat, e quibus historia litteraria seculi XV. insigniter illustrari possit: & Evangelista Manelmus Vicentinus de gestis Francisci Barbari, editus a Joanne Andrea Astezato, Brixiæ 1728. 4to, cum *Francisci Barbari actione gratiarum, habita populo Brixiano.*

Hermolaus BARBARUS, Zachariæ, qui Francisci frater erat, filius, Protonotarius Apostolicus, Episcopus *Trevisanus*, atque inde *Veronensis*, defunctus An. 1471. Scriptor *Vitæ S. Athanasii*, & narrationis *de translatione corporis ejus in civitatem Venetiarum.* Ejusdem *homilia in S. Athanasium*, aliique *Sermones*, quos Aquilejensi præter rem Vossius tribuit, & *Lectura* Theologica & Juris Canonici, spissum Volumen in majoris folii forma memoratur. Vide idem Diarium pag. 140. seq. & 165. 167. 246. Mabillonium Tom. I. Musei Ital. pag. 204.

Hermolaus BARBARUS, Zachariæ filius, Francisci nepos, Zachariæ alterius patruelis, Pomponii Læti discipulus, præcoci ac felici ingenio, vir eruditissimus, & post alias pro Republica functiones Patriarcha *Aquilejensis*, de quo hæc Petrus Alcyonius libro priore de exilio pag. 60. seqq. *Innocentius VIII. Pontifex Maximus, meo potissimum rogatu,* Hermolaum Barbarum,

Venetum, Aquilejensibus sacris publice præfecit. a) *Hunc ego summa observantia colui: hominisque tum summo ingenio, summaque industria, tum studiis, ac omni doctrina magnopere delectabar. Et eo magis, quod intelligebam illum tantarum virtutum laude, & patriæ, & Italiæ, & Reipublicæ nostræ esse ornamento. Ante quidem in Urbem a Venetis missus, legationis munere fungebatur apud Pontificem Maximum & nos, summi ordinis Antistites: dein exilio affectus est, quod ejusmodi sacerdotium Aquilejense suscepisset, spreta auctoritate, ut dicebant, sui Senatus.* b) *Ne vivam, si acceptior nobis non erat, & nescio, quo pacto admirabilior illius privati* c) *virtus nobis videbatur, quam ante cum publicam personam gereret, ac tanti Senatus res procuraret. Quam ob rem mul-*

a) An. 1491. post defunctum 11. Martii Marcum Barbum. Vide Ughellum T. V. Italiæ Sacræ pag. 130. Fallitur itaque Bembus, qui ab Alexandro VI. Patriarcham creatum scribit Hermolaum. Adde Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XXVIII. pag. 153. seq. & 159. Nisseron Memoires pour servir à l'Histoire des hommes illustres Tom. XIV. p. 12.

b) Nicolaus Comnenus Papadopoli Gymnas. Patavin. Tom. II. pag. 28.

c) *Accepta enim Senatus voluntate, cessit sponte adepta dignitati, seque Patriarchatu sponte abdicavit.* Petrus Delfinus Epist. ad Ugolin. Verinum lib. 2. Epist. 92.

multum honoris ei privato deferebamus, quod intelligebamus, sapientiæ, gravitati, constantiæ, moderationi animi illius totum id deferri oportere: Magistratum autem gerenti cum honorem habebamus, Senatui duntaxat Veneto, a quo legatus missus erat, nos honorem habere suspicabamur. Exilium igitur Barbaro, non solum calamitatem detraxit, sed etiam dignitatem auxit. Quod quidem ita constanter, moderateque ferebat, ut facetissime jocaretur: Musas illud sibi a patria impetrasse, quoniam ægre ferrent hominem suis sacris initiatum, ambitione vulgarium honorum distineri, & plebejis occupationibus impediri. Itaque plura scripsit biennio exul, quam XX. ante annis, cum patria frueretur, & honoribus illius florentissimus esset, Recognitionem erratorum Pliniani *codicis*, d) *Explanationem librorum de anima*

d) Præcipuum hoc opus *castigationum Plinianarum*, quæ primæ, cum Epistola ad Alexandrum VI. prodiere Romæ 1492. typis Eucharii Argentei, sive Silber, & secundæ cum emendationibus Hermolai *in Pomponium Melam*, in quibus & in Senecam, in Quintilianum, in Columellam simile studium se posuisse innuit. Romæ Idibus Februarii 1493. fol. Mediolani 1494. fol. Cremonæ 1495. Venetiis 1497. fol. De utrisque dixi in Bibliotheca Latina. Dissertatio autem, qua probaverit Hermolaus, Plinium fuisse Novoco-

ma Ariſtotelis, e) *cum jam ante ejusdem Philoſophi libros talis argumenti, in Latinum convertiſſet, & XVI. libros de ratione diſſerendi* f) *[veteres Peripatetici, Organon eos appellant] & V. Rhetoricos,* g) *& unum Poëticum,* h) *octoque* Dioſcoridis *Medicos,* i) *quos alio etiam opere inſtruxerat, quod Corollarium inſcribebat. Adjecerat quoque pulcherrimam expoſitionem ad libros Analyticos* k) *poſteriores* Ariſto-

vocomenſem, memorata a Varillaſio pag. 189. Anecdotorum Florentinorum, nulla unquam fuit. Vide Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XXVIII. pag. 184. Niſſeroni Memorias Tom. XIV. pag. 23.

e) hæc nunquam lucem vidit.

f) Hos vulgare poſt *Rhetoricam* voluit, teſte Geſnero, Daniel Barbarus, Hermolai pronepos: ſed promiſſum implere ei non licuit.

g) Edidit Daniel Barbarus, Venetiis 1544. 4to, unde ſæpius recuſa Lugduni, Baſileæ, Pariſiis.

h) Hic nunquam in lucem prolatus eſt.

i) Ab Anno 1482. ad 1489. elaborata verſio *Dioſcoridis* cum corollariis Hermolai, & Joannis Baptiſtæ Egnatii notis, edita Venetiis, Argentorati, Coloniæ. Vide quæ lib. IV. Biblioth. Græcæ cap. 3.

k) Videtur his operam dediſſe Venetiis A. 1485. ſed nunquam in lucem prolatæ ſunt iſtæ lucubrationes. Cæterum credat, qui volet Petro Crinito hæc tradenti libro VI. de honeſta diſciplina cap. 11. *Et revera perexilis vocula*

Aristotelis *ante in Latinum translatos. Et hæc quidem omnia, adhuc diligentissime asservari vidi a fratribus illius, cum sedecim abhinc annos Venetiis Bibliothecam illius excuterem: atque incredibili sum lætitia elatus, cum cognovi, doctissimi, amicissimique hominis elucubrationes non intercidisse, quod ne evenisset, magnopere verebar, cum in suburbano Oliverii Caraphæ,* l) *collegæ mei, ex pestilentia obiisset, & domestici, intimique familiares fuga saluti suæ consuluissent, omniaque tanquam bona caduca, in medium reliquissent. Sed ejus generis scripta ab interitu, & furto vindicata fuisse narrabant Zenotelis* m) *cujusdam opera, quem ille habe-*

vocula dæmonum & exigua est: quod olim noster quoque Venetus Hermolaus dicebat, vocem se dæmonis pertenuem & pæne subsibilantem audisse, qua ille de Aristotelis entelechia *interrogatus sibi ipsi & Georgio Placentino responsitavit.*

l) A. 1493. æt 39. mense Julio prope Romam, unde in ejus cenotaphio apud Jovium:

Barbariem Hermolaus Latio, qui depulit omnem
Barbarus hic situs est, utraque lingua gemit.
Urbs Venetum huic vitam, mortem dedit inclyta Roma,
Non potuit nasci nobiliusve mori.

m) Didymi Zenotelis Fertini, sive Feltrensis, quem hominem lectionis multæ vocat Hermolaus castigatt. in lib. 7. Plinii.

habebat ad manum. Solebat autem persæpe mihi recitare, quæ ex Aristotele faciebat Latina, judiciumque exquirebat meum, quod sic tamen interponebam, ut perspicere posset, placere mihi suam industriam, & disciplinæ Peripateticæ intelligentiam, quæ pernecessaria est homini in tali scribendi genere versanti: non satis autem probari dicendi rationem, qua, in sententia Aristotelica exprimenda utebatur: sed hoc illius ætatis fuit vitium, ut a puritate Latinæ linguæ n) *abhorreret.* Hactenus Alcyonius, cui juvat addere, quod non quidem Cardinalis fuit Barbarus, ut a Trithemio præter rem traditur, sed si diutius vixisset, cooptatus fuisset ab Alexandro VI. in ordinem purpuratorum, qua de re & de aliis ad Hermolaum pertinentibus Petrus Bælius in Lexico, Nicolaus Comnenus Papadopoli Tom. II. Gymnasii Patavini pag. 28. & Auctores Diarii Erud. Italiæ Tom. III. p. 52. & maxime Tom. XXVIII. p. 159. sq. qui jubent consulere Dissertationem Historicam P. Gandulfi Augustiniani, a quo præter rem *Augustinianis* adscribitur, cui errori ansam præbuit *libellus*

n) Hic est tamen, quem *latinissimum Barbarum* Ficinus vocat in Epistolis: cui adde Jo. Pici Mirandulani *Encomium Barbariei* ad Hermolaum, quod obvium quoque in Dornavii amphitheatro Tom. II. p. 129. seq.

libellus thesium ab eo Lectore Philosophiæ Patavino A. 1478. editarum, quas *in Cœnobio* Patavino *S. Augustini*, Philosophiam Peripateticam propugnaturus Barbarus per plures dies defendit, teste Thomasino, aliisque. *Antonii Mancinelli* Orationem in funere *Metelli Badii*, ad funus Hermolai Barbari pertinere, notatur in eodem Diario Tom. XXVIII. pag. 157. in quo diligentissime de hoc Hermolao differitur. Effigies & elogia apud Jovium, Boissardum Tom. I. pag. 176. &c.

Cætera scripta Hermolai edita sunt: Latina versio *Themistii* paraphraseos in Aristotelem cum notis, cœpta Anno ætatis XVIII. editaque An. XXVI. hoc est 1480. Venetiis ad Sixtum IV. recusa Tarvisii 1481. & Venetiis 1500. 1502. 1530. 1542. 1549. 1554. 1560. 1570. 1587. fol. Paris. 1528. fol. Basileæ 1533. fol. & 1545. 4to. *Compendium Ethicorum Aristotelis* dictatum Patavii An. 1478. sed editum Venetiis 1544. 8. a Daniele Barbaro. *Compendium scientiæ naturalis ex Aristotele*, Venetiis 1545. 8. atque inde Basileæ, Parisiis, Lausannæ, Marpurgi &c. *Orationes* 1) in funere *Nicolai Marcelli*, Venetiarum Principis, habita An. 1474. inter Orationes clarorum Virorum, Venetiis 1558. 4. Parisiis 1577. & inter Orationes funebres Francofurti apud Wechelium 1613. 8. pag. 77.

2) *ad*

2) *ad Federicum* Imperatorem, & *Maximilianum* Regem Rom. An. 1486. excusa tum alibi, tum Tom. II. Freheri Scriptorum Historicorum Germaniæ. *Epistolæ octo* sparsim editæ, de quibus Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XXVIII. pag. 204. seq. (& Nisseron Tom. XIV. Memor. pag. 26. seq.) & *Prælectiones*, ac *Præfationes* quædam, de quibus pag. 206. (Nisseron p. 28.) Inedita vero: libri duo *de cœlibatu*, scripti Anno XVIII. ætatis. *De conscribenda historia* liber. *Carminum*, sive Versuum multa millia. *De re uxoria* poëma sexcentorum versuum, & a libro ejusdem tituli prosario, quem avus edidit, longe diversum, quo negat uxorem ducendam viro sapienti, sicut nec ipse hoc unquam fecit. (Recte itaque Trithemius titulum scripsit: *de re uxoria, metrice*, pro quo apud Nicolaum Comnenum est *de re uxoria & meretricia.*) *Compendium Galeni. Bona pars Scriptorum Aristotelis Latine versa. Contra barbaros Philosophos. Quæstiones Geometriæ. Quantum Astronomia Medicinæ conveniat.* Latina versio *Plutarchi* de Iside & Osiride, & Dialogi, quare Oracula defecerint. *Quinque libri Epistolarum* MSS. apud Baptistam Nanum, Senatorem Venetum. *Orationes* complures. Etiam commentatum esse in *Gilberti Porretani* librum de sex principiis, notat Augustinus Oldoi-

doinus in Athenæo Romano pag. 313. *Erotemata Grammaticalia Græca* & Græce ſcripta, quæ Veronæ MS. exſtant, dubitat Zenus, an ad Hermolaum Veronenſem referenda ſint potius: verſionem autem *Gennadii* Patriarchæ Conſtantinopol. de fide Catholica, tribuit Marco BARBO in Aquilejenſi Patriarchiartu Hermolai noſtri deceſſori: *Dionyſiique Areopagitæ* verſionem amico Hermolai, Hieronymo Donato.

Joſephus, ſive rectius *Joſaphas* * BARBARUS, Antonii Filius, Patricius Venetus, obiit Venetiis, admodum provectus ætate An. 1494. Non ipſe quidem Latine, ſed Italice ſcripſit *duo* ſua *Itinera* Reipublicæ obita nomine, quorum alterum An. 1536. ſuſcepit *ad Tanaim* in Tartariam Precopenſem, ubi paſſim per Annos ſedecim eſt moratus: alterum *in Perſiam* ad Aſambejum Regem An. 1471. Sed Latine ex Italico *Jacobi Geuderi*, Herolzbergenſis, verſione legitur in Petri Bizarri Scriptoribus rerum Perſicarum, Francofurti 1601. fol. pag. 441. 458. Italice prodiit Venetiis 1543. 8. & in Johannis Baptiſtæ Ramuſii Sylloge Itinerum Tom. II. pag. 112. Venetiis 1556. fol. recuſa 1588. 1606. ut Gallicas, Anglicas, Belgicas verſiones prætercam.

* Vide Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XVIII. pag. 404.

Zacharias BARBARUS, Francifci frater, Hermolai, Aquilejenfis Patriarchæ Patruus, cui frater verfionem vitarum e Plutarcho dedicavit.

Zacharias BARBARUS, Francifci filius, Hermolai Aquilejenfis Pater, Venetorum ad Sixtum IV. Legatus, & Procurator S. Marci, obiit A. 1492. æt. 70. in quem M. Antonii Sabellici exftat Oratio.

Daniel BARBARUS, nepos fratris Hermolai, Aquilejenfis Patriarchæ, Legatus Venetæ Reipublicæ in Angliam, ac denique Patriarcha & ipfe ab Anno 1559. Aquilejenfis, a) neutiquam, ut Bælio aliisque vifum, diverfus ab illo, b) qui *in Porphyrii voces* A. 1542. commentatus eft, diem obiit A. 1569. Cætera ejus fcripta funt: 1) *Catena Græcorum Patrum* c) in quinquaginta *Pfalmos* primores, Latine reddita, Venetiis 1569. fol. Diciturque etiam, quod defideratur Catenæ in Pfalmos reliquos, eodem interprete translatum extitiffe

a) Vide Ughellum Tomo V. pag. 134. feq. qui pag. 136. feq. etiam de *Francifco* Barbaro M. Antonii filio, Patriarcha ab Anno 1585. ad 1600. & fratre ejus ac fucceffore *Hermolao*, qui A. 1622. obiit.

b) Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XXVIII. pag. 218.

c) Vide Poffevinum & B. Serpilii Vitas Scriptorum Biblicorum Parte VIII. pag. 332. feqq.

titiſſe apud Franciſcum Barbarum, Patriarcham Aquilejenſem. 2) Verſio Italica *Vitruvii* cum notis, Venetiis 1556. fol. 1567. 4. & 1629. 4. Notæ Latinæ in eundem ſcriptorem leguntur in editione Venet. 1567. fol. & præſtantiſſima Amſtelodamenſi 1649. fol. 3) Commentarii in tres libros Rhetoricorum *Ariſtotelis*, Venetiis 1544. 4. Baſileæ 1545. 8. & Lugduni Anno eodem & 1558. 8. Pariſiis 1549. 8vo. 4) *De Eloquentia* Dialogus Italice editus ab Hieronymo Ruſcelli, Venetiis 1557. 4. 5) *Prattica della Proſpettiva*, Venetiis 1568. fol.

Omitto edita ab eo Hermolai Barbari ſcripta puſtuma, de quibus ſupra p. 463.

BARCINONENSE Chronicon ab An. 1136. ad 1310. ad calcem Marcæ Hiſpanicæ Petri de Marca, Pariſ. 1688. fol.

BARDUCCIUS Petri de Canigariis, cujus Epiſtola *de morte S. Catharinæ Senenſis* An. 1380. exſtat in Actis Sanctorum T. III. Aprilis p. 959.

BARINGVEDUS. infra, BERENGARIUS.

Marinus BARLETIUS Scodrenſis, ſive Scutarinus, Dalmata (non confundendus * cum Marino altero Scodrenſi Becichemio) Scriptor *librorum XIII.* de vita & laudi-

 bus

* Reineſ. pag. 116. Epiſt. ad Daumium.

bus *Scanderbegii*, * ſive *Georgii Caſtriotæ*, Joannis filii, Epirotarum Principis, qui poſt res fortiter adverſus Turcos geſtas diem obiit A. 1466. Prodiere Argentorati 1537. fol. & Francofurti 1578. fol. Tomo III. Chronicorum Turcicorum Philippi Loniceri pag. 1. Præter verſiones Luſitanicam duasque Germanicas, dè quibus Hendreichius pag. 420. exſtat etiam Italica Petri Rochæ Venetiis 1568. 8. & Gallica Poucceti, Pariſ. 1709.

Ejusdem *de expugnatione Scodrenſi* a Turcis libri III. Venetiis 1504. 4. & Baſileæ 1556. 4. & Francofurti 1578. fol. in Tomo tertio Chronicorum Loniceri Turcicorum pag. 231. Epitomen ex utroque opere compoſitam a Georgio Bertholdo Pontano edidit Aubrius Hanoviæ An. 1609.

Petrus de BARRERIA Ruthenenſis Gallus, Epiſcopus ab Anno 1377. Æduenſis, & An. 1379. Cardinalis, ſcripſit *Tractatum de Schiſmate* adverſus Joannem de Lignano, defenſorem partium Urbani VI. Editus eſt a Cæſare Egaſſio Bulæo Tomo IV. Hiſtoriæ Academiæ Pariſienſis pag. 529. Vide

* *Scanderbeg* Alexandrum Dominum denotat, quo nomine Barletius ab Amurate II. ob virtutem eſt appellatus. Vide Herbeloti Bibliothecam Orientalem in *Morad.* & Voſſium III. 6. de Hiſt. Latin.

Vide Baluzii Papas Avenionenſes Tom. I. pag. 1260. & Oudinum Tom. III. p. 1187. ſeq. Diem obiit An. 1383. ut notant Sammarthani Tom. II. Galliæ Chriſtianæ pag. 52.

Joannes BARROCIUS, cujus *Agiodiarium* libris IV. carmine ad Petrum Barrocium Epiſcopum ab Anno 1488. ad 1507. Patavinum exſtat MS. Patavii, teſte Thomaſino pag. 5.

BARTHOLOMÆUS *Albicius*, Waddingo *Albiſius*, qui Anno 1401. inter Franciſcanos Piſis obiit, Scriptor *Conformitatum S. Franciſci*, de quo libro ſupra in Albicio pag. 131. ſeq. Sed a Waddingo etiam aliæ ejus lucubrationes memorantur, ex editis quidem *Sermones quadrageſimales* de contemtu Mundi, ſive de triplici Mundo, Mediolani 1488. 4. & Venetiis 1503. Sermones quadrageſimales alii, in quibus reſolutiones variarum quæſtionum, caſuumque Conſcientiæ, Lugduni 1519. 8. *Opus conformitatum S. Virginis cum CHRISTO*, ſive de laudibus B. Virginis libri VI. Venetiis 1596. 4. Ex ineditis *Summa Caſuum Conſcientiæ. Vita B. Gerhardi Laici* An. 1343. defuncti: *Expoſitio Regulæ S. Franciſci. De laudibus Sanctorum. De Verbis DOMINI.*

BARTHOLOMÆUS *Anglicus*. infra, *de Glanvilla*.

BARTHOLOMÆUS *ab Apona,* Ordinis Minorum, qui Joannem Palæologum & Josephum Patriarcham Constantinopolitanum dicitur permovisse, ut Concilio Florentino Anno 1438. præsentes adfuerint. Ejus *Summam Casuum Conscientiæ*, & *Interrogatorium pro Confessoribus* Waddingus memorat.

BARTHOLOMÆUS *de Barateriis*, JCtus Placentinus, cujus *libellus feudorum reformatus* ad *Philippum*, Mediolani Ducem, MS. vide Pancirollum de JCtis II. 101. & Labbei Bibl. MSS. p. 285.

BARTHOLOMÆUS *Barensis*, infra, *Vigiliensis*.

BARTHOLOMÆUS *de Beca*, infra, BECA.

BARTHOLOMÆUS *Blanchinus*. Supra p. 326. in Antonio Codro Urceo A. 1500. vide Hendreichium.

BARTHOLOMÆUS *de Bononia*, Ordinis Prædicatorum, circa Annum 1338. teste pag. 49. Andrea Rovetta, in Armeniam alter Apostolus claruit, & cum Joanne Angelo Bononiensi composuit Commentaria super Evangelium *missus est*, & super Canticum, *Magnificat*. Diversus adeo hic a BARTHOLOMÆO *de Bisna*, itidem Bononiensi, & ex eodem Prædicatorum Ordine,

dine, qui Episcopus Astensis An. 1409. diem obiit. Hujus *Commentaria*, sive *Postillæ* memorantur *in Evangelia Matthæi & Lucæ*, & *super Epistolas Canonicas*. Idem, ut videtur, Auctor *Commentariorum in quatuor libros sententiarum*, & *in veterem Logicam ac sex Principia*. Vide Jacobum Qvetif Tom. I. pag. 722.

BARTHOLOMÆUS *de Bregantiis*, sive *Bragantiis*, infra, Vicentinus.

BARTHOLOMÆUS *Brem*, Anglus Philosophus, Cangio notus e Pitseo, qui nihil ejus nisi *Quæstiones Logicas* commemorat, neque docet de ætate.

BARTHOLOMÆUS *Brixiensis*, JCtus & Juris Canonici Professor charus S. Dominico, & apud Gregorium IX. gratiosus, diem obiit An. 1250. ætatis 84. scripsit *Chronicon de Urbibus Italiæ*, Brixia præcipue ac Bergamo, de quo videndus Vossius: præterea *Glossas in Decretum Gratiani*, supplendis glossis Joannis Semecæ, Parisiis 1581. fol. & *Apparatum*, seu *Commentarium* in V. libros decretalium Gregorii, in Corpore Juris Canonici, Romæ 1582. Lugduni 1584. Parisiis 1612. fol. Ejus inedita alia ab Oudino Tom. III. pag. 92. seq. & apud Hendreichium pag. 436. seq. laudantur *Brocardica in Jure Canonico*. *Summa duplex Quæstionum* dominicalium & venalium: *Summa Juris*. *Reformatio Libri*

 Or-

Ordinis Judiciarii, auctore Tancredo. Inde emendandus Labbeus pag. 317. Bibliothecæ novæ MSS. ubi *Magistro Tranclerio* excusum pro *Tancredo.*

BARTHOLOMÆUS *Capovacensis*, sive *Capivaceus*, Patavinus JCtus, circa Annum 1358. defunctus, cujus *Responsum* adversus Richardnm Malumbram inter Baldi Consilia Volum. 3. Consil. 419. laudat Nicolaus Comnenus Papadopoli Tom. I. Gymnasii Patavini pag. 198.

BARTHOLOMÆUS *Carthusiensis* Prior in Ruremunda Geldriæ opido, defunctus Anno 1446. de quo Hendreichius pag. 437. & Arnoldus Bostius cap. 23. qui laudat ejus *Summam vitiorum*, librum *de exercitio & materia Ordinis ac Devotionis:* Tractatum *de esu carnium* Benedicti regulam professis prohibito: *De proclamationibus capitularibus: De juramento & voto.*

BARTHOLOMÆUS *Cluniacensis* Abbas ab Anno 1228. ad 1230. Scripsit *Speculum claustralium* ex dictis SS. Gregorii, Augustini, Ambrosii, Hieronymi, Origenis, & aliorum, sive *Sermones* per totum Annum de tempore, ac de Sanctis & de communi Sanctor. Vide librum, Voyage Litteraire de deux Religieux Benedictins Tom. II. pag. 108. & Oudinum Tom. III. p. 45.

BAR-

BARTHOLOMÆUS *Coloniensis*, cujus poëmata quædam Latina MSS. exstare in Bibliotheca Cæsarea testatur Lambecius Tomo II. pag. 981. Vixit circa An. 1500. vide Hendreichium.

BARTHOLOMÆUS *de S. Concordio*, Pisanus Ord. Prædicatorum, ac Decretorum Doctor, cujus *Summa casuum conscientiæ* secundum Alphabetum ordinata & absoluta Pisis An. 1338. exstat MS. in Bibl. templi Petrini hujus Urbis Hamburgensis, ut notavit B. Staphorstius noster Tomo III. Histor. Eccles. Hamburgens. pag. 292. Hæc summa ab eo dicta *Bartholina*, vel *Pisanella*, & *Magistruccia*, sine anni nota & temporis prodiit sub tempus incunabulorum typographiæ, ac deinde Parisiis 1470. Venet. 1476. 1481. 1383. Reutling. 1484. Mediolani 1494. Januæ sive Genuæ sine anno, & Lugd. 1519. Vide Jac. Qvetif Tomo I. pag. 623. ubi etiam de Codicibus MSS. in variis Bibliothecis, de versione Hispanica, & de supplemento *Nicolai Auximani* Ordin. Minor. composito Mediolani A. 1444. & cum illa summa edito Venet. 1481. 4. Notat quoque in summam *Angelicam*, de qua supra pag. 262. ab auctore suo Angelo de Clavasio Casus omnes ex Pisanella fuisse illatos. Cætera scripta Bartholomæi hujus sunt: *De documentis antiquorum*. Tarvisii 1601. 8. & ex Italica ver-

ſione eleganti, *ammaeſtramenti* &c. Florentiæ 1662. forma minore: *Sermones quadrageſimales* Lugd. 1519. 8. ut inedita præteream, *notas in Virgilium & Senecam* Tragicum: *De pronunciatione vocum Latinarum. De orthographia. Tabulam ad inveniendum Paſcha. De memoria artificiali. Compendium moralis Philoſophiæ & de virtutibus ac vitiis*, ſive ut in alio Codice inſcribitur: *De quatuor virtutibus Cardinalibus, quibus thronus Eccleſiæ præſidentis, tanquam columnis quatuor, ſuſtentatur & roboratur.* De Chronico ejus inedito ecce tibi teſtimonium Jac. Sponii recherches d'Antiquité p. 214. *Dans la Bibliotheque des RR. PP. Dominicains du Convent de Sainte Catherine de Piſe, l'on y trouve un manuſcrit d'une ancienne Chronique Latine en parchemin, laquelle contient pluſieurs choſes arrivées dans ce venerable Convent. Elle commence ainſi*, Incipit Chronica Conventus *S. K. P. L. O. P.* Prologus, in Toga, &c. *Cette Chronique fut commencée par Frere Barthelemy de* San Concordio, *fameux Predicateur, & Autheur du Livre intitulé* Ammaeſtramenti de gli Antichi, *lequel ayant été corrigé il y a quelques années, fut mis ſous la preſſe par le ſçavant François Ridolphi, Academicien de la Cruſca. Frere Barthelemy étant mort en 1347. dans*

dans un âge décrepit, (car il fut Religieux Dominicain pendant prés de soixante dix années) cette Chronique fut continuée par frere Ugolino di Sernovi *Pisan, de la famille des* Cavalasari, *lequel mourut de fievre continuë à Florence, étant pour lors Visiteur de l'Ordre. Après lui Frere Dominique* de Peccioli *Pisan, entreprit de la continuer, & après avoir redit tout ce que ses predecesseurs avoient raconté, comme il le raporte lui-même, il continua d'écrire jusque à sa mort, qui arriva en Decembre de l'an* 1408. *comme l'écrit Frere Simon de* Cascia, *Religieux du Convent de Sainte Catherine, qui entreprit aprés lui d'en faire la continuation. Dans le commencement de cette Chronique, l'on y raconte la mort de Frere Alexandre* Spina *de Pise, arrivée en l'année* 1313. *où il est dit, que les Lunettes ayant été inventées de son temps par un homme qui en faisoit un grand secret, il en fit lui-même, & en fit part a tout le monde. Voici les termes de la Chronique:* Frater Alexander de Spina vir modestus & bonus, quæcunque vidit aut audivit facta scivit & facere: Ocularia ab aliquo primo facta & communicare nolente, ipse fecit & communicavit corde ylari & volente. Ingeniosus in corporalibus in Domo Regis Æterni fecit suo ingenio mansionem.

BAR-

BARTHOLOMÆUS *de Cotton*, Monachus Norwicensis, circa An. 1300. scriptor *Historiæ Anglicanæ* in tres divisæ libros, quorum *Primus* de rebus Anglicis, in Codice Bibliothecæ Cottonianæ desideratur: ex *secundo* qui res sub Regibus Saxonicis & Normannicis gestas usque ad Annum 1298. complectitur, res ad Ecclesiam Norwicensem spectantes Henricus Warthonus Tomo I. Angliæ sacræ pag. 397-402. vulgavit sub titulo *Annalium Norwicensium* ab An. 1042. ad 1295. Et ex libro *tertio* qui est de Episcopis & Archiepiscopis Angliæ, *Historiam de Episcopis Norwicensibus* a Felice Burgundo, qui An. C. 650. obiit, usque ad Johannem An. 1299. p. 403-412. cum notis, in quibus testatur Bartholomæum ea quæ habet de Episcopis Norwicensibus ad Normannorum usq; tempora, hausisse ex Wilhelmo Malmesburiensi de gestis Pontificum Anglorum lib. 2. cap. 2.

BARTHOLOMÆUS *Culey* sive *Convuay* subtilis Magister Oxoniensis, cujus libros duos in Aristotelem de generatione memorat Baleus XI. 20.

BARTHOLOMÆUS *Duniacensis*, apud Hendreichium pag. 437. apud Sanderum pag. 151. Biblioth. Belgic. MSS. & apud Cangium, lege *Cluniacensis*.

BAR-

BARTHOLOMÆUS Episcopus ab Anno 1161. ad 1184. in Patria Iscanus, sive *Exoniensis* (non Oxoniensis, ut Oudino & Jacobo Petito visum) qui Regis Angliæ Henrici II. causam de clericis maleficis in foro sæculari judicandis egit adversus Thomam Archiepiscopum: Regis etiam ad Pontificem Alexandrum III. Legatus, de quo Oudinus Tom. II. pag. 1570. Johannes Prince de illustribus Devoniensibus, & ex eo Acta Eruditorum Anno 1702. pag. 289. Hujus *Pœnitentiale* in variis Bibliothecis MS. occurrit, ex quo excerpta dedit Jacobus Petitus pag. 331 - 340. ad Theodori Pœnitentiale: scripsit etiam *Dialogum contra Judæos* ad Balduinum, Ordinis Cisterciens. Abbatem prius Foranum, et jam Wicciorum Episcopum, qui Bartholomæo librum suum de Sacramento Altaris dicaverat. *Homiliam in necem Thomæ,* Archiepiscopi Cantuariensis An. 1170. & præter alios *Sermones* atque *Epistolas,* libellum *de Prædestinatione & de libero arbitrio,* quem Baleus Pitseusque in duos libros dirimunt. Vide Lelandum cap. 198. Baleum III. 23. Pitseum pag. 249. seq. qui tribuit illi etiam librum *contra falsitatis errorem,* & alium *de Mundo & corporibus cœlestibus.*

BARTHOLOMÆUS *Facius,* infra, FACIUS.

BAR-

BARTHOLOMÆUS *Ferrarienſis* Ord. Præd. circa An. 1403. auctor *Voluminis ſermonum*. De Ferrarienſi altero infra in *Mutinenſi*.

BARTHOLOMÆUS *de filiis Urſi*, Ord. Minor. cujus exſtat ſub tempora naſcentis typographiæ editum *Quadrageſimale*, quod inſcribitur *Gratia DEI*. Sermones, in folio.

BARTHOLOMÆUS Anglus circa An. 1420. *Florarius* dicitur ab opere quod *florarium* inſcripſit teſte Baleo XI. 42. & Pitſeo pag. 605. qui initium hoc illius apponunt: *Gratias ago Gratiæ largitori, quia*. Memoratur etiam liber ejus *de abſtinentia* qui incipit: *Eſt ſtatutum prandendi tempus.*

BARTHOLOMÆUS *Fontius*. infra FONTIUS.

BARTHOLOMÆUS *de Fuſniaco*, ex Epiſcopo Laudunenſi, quo munere ſe abdicavit, Monachus Ciſtercienſis, cujus *Epiſtola Apologetica* ad Synodum Remenſem An. 1158. qua a diſſipati Eccleſiaſtici patrimonii probro ſe purgat, exſtat in Tomis Conciliorum Labbei Tom. X. pag. 1184. Harduini Tomo VI. Parte 2. p. 1375. &c.

BARTHOLOMÆUS *Gaëtanus*, qui A. 1404. pro patriæ libertate adverſus Petrum Gambaram decertans mortem oppetiit, ſcripſit *libros duos annalium Brixienſium*, atque *in Brixienſem hiſtoriam annotationem*, quæ mihi

mihi notæ non nisi ex Vossio III. hist. Latin. p. 801.

BARTHOLOMÆUS Anglicus *de Glanvilla*, sive *Glannovillanus*, ex Comitibus Sudovolgiis sive Suffolciensibus, (Lelando Sudovolcaris,) Monachus Ord. Minor. circa A. 1360. auctor Operis in *libros XIX.* distributi *de propietatibus rerum* Argent. 1488. 1505. Norimb. 1492. Francof. 1601. longe diversum a Thomæ Cantipratani opere de natura rerum, de quo infra, atque editum quoque sub titulo *allegoriarum* sive *tropologiarum in utrumque Testamentum*, Paris. 1573. addito libro XX. *de rerum accidentibus*, numeris, mensuris, ponderibus & sonis: & libro *de proprietatibus apum*. Etiam Gallicam hujus operis versionem jussu Caroli V. Galliarum Regis a Joanne Corbichone compositam vidisse se Lelandus cap. 348. testatur, & partem illius esse puto quem Baleus singillatim nominat librum *de Mundo ac cælestibus*. *Sermonum liber*, editus Argentor. 1491. Inedita apud Baleum VI. 15. memorantur: *Chronicon de Sanctis*. *Postillæ Scripturarum*. Quibus *librum contra Laurentium Vallam*, & *Practicam* adjungit Pitseus pag. 495. quæ *Practica Juris* vocatur apud Waddingum pag. 50. De *Postilla in Matthæum & Marcum* adeundus Warthonus ad Caveum. At de libro contra Vallam merito dubitat Vossius

&

& cum Bartholomæo altero, Facio nempe nostrum confusum a Pitseo suspicatur, neque enim fert aliud temporum ratio, cum Valla quinquagenarius obierit A. 1457.

BARTHOLOMÆUS *Graunwysse* itidem Anglus Ordin. Minor. & Glanvillano suppar ætate, si Waddingo credimus, qui eum circa An. 1358. ait scripsisse *decora Franciscanæ Religionis adversus dedecora exprobantium sibi hostium.*

BARTHOLOMÆUS *Iscanus*, supra, *Exoniensis.*

BARTHOLOMÆUS, infra PTOLEMÆUS *de Luca.*

BARTHOLOMÆUS *Mutinensis*, qui Ferrariæ Inquisitor, sive Fidei Censor obiit An. 1448. Scripsit *libros sex de CHristo JESU abscondito, in solennitate Corporis CHristi.* Venetiis 1555. 8. Concionem *de veritate stigmatum Catharinæ Senensis.* Tractatum *moralem prædicandum in Civitate pestilentiata. Sermones* de tempore, de Sanctis & Quadragesimales. *Commentarium in regulam S. Augustini.* Vide Jac. Qvetif Tom. I. p. 807. & 749.

BARTHOLOMÆUS *de Neocastro*, Messanensis, Messanæ Judex ac Regni Siciliæ fisci patronus, quem Jacobus Aragoniæ Rex legatum misit An. 1286. ad Honorium IV. Scripsit *Messanam*, sive *XV. libros de rebus gestis Petri Aragoniæ Regis Siculorumque ad-*

adversus Carolum post Gallorum cladem, An. 1282. hexametro carmine: & *Historiam sui temporis*, oratione soluta, *ab* An. 1250. sive *morte Friderici II. Imp. & Siciliæ Regis, usque ad An.* 1294. Utrumque opus in lucem dare voluit Antoninus Amicus: prius etiam Hieronymus Surita. Vide conspectum meum thesauri litterarii Italiæ p. 165. & Mongitoris Biblioth. Siculam Tom. I. pag. 96. seq.

BARTHOLOMÆUS Ordinis Minorum, supra *Glanvillus*, de *S. Concordio*, de *Apona*, &c.

BARTHOLOMÆUS Mortui Maris in *Normannia*, Monachus Ordin. Cisterc. cujus *Commentarii in IV. Evangelia* memorantur a Carolo de Visch pag. 33. Bibl. Cisterc.

BARTHOLOMÆUS *de Osa*, sive Ossanus, Bergomensis, quem Anno 1340. floruisse Trithemius cap. 590. annotat, scripsit *Opus historiarum* libris XVI. quibus Vitas & gesta Imperatorum Pontificumque tradidit, hactenus quantum comperi, ineditis.

BARTHOLOMÆUS *Patavinus*, Augustinianus, cujus *commentarios in quatuor Evangelia* Jacobus le Long pag. 627. Biblioth. Biblicæ, ex Elssio commemorat.

BARTHOLOMÆUS *Platina*, infra PLATINA.

BARTHOLOMÆUS Ord. Præd. qui de Casibus Conscientiæ scripsit. Vide supra *Concordio*.

BARTHOLOMÆUS Lapaccius ex *Rimbertinis*, Florentinus Ord. Præd. Magister sacri Palatii apud Pium II. & Episcopus ex Argolicensi & Cortinensi ab Anno 1449. in Hungaria Coronensis obiit 1466. Ejus libri duo *de glorificatione sensuum in æterna beatitudine* (in compendium missi ex Joanne Tambaco) lucem viderunt Parisiis 1614. 8vo. Inedita apud Julium Nigrum pag. 83. aliosque memorantur: *De distinctione Spiritus S. a Filio*, ad Bessarionem. *De incarnatione. De effusione sangvinis CHRISTI*, ad Pium II. *Controversia de CHRISTI divinissimo sangvine. In Psalmum*, Miserere: *Sermones*, *Orationes*, &c.

BARTHOLOMÆUS *Raccolius*, sive *Roquacullius*, Carmelitarum Ordinis Prior Generalis ab Anno 1424. & Episcopus ab Anno 1433. ad 1445. Massiliensis, præter *Sermones* ad Clerum habitos scripsit *in quatuor libros Sententiarum*. Vide Alegrium pag. 333. & Sammarthani Galliam Christ. Tom. III. p. 664.

BARTHOLOMÆUS *Ruremundanæ* Carthusiæ Prior. Vide supra *Carthusiensis*.

BARTHOLOMÆUS *de Saliceto* JCtus, qui primus Ferrariæ Jus Civile docuit circa Annum 1390. infra, SALICETUS.

BARTHOLOMÆI *Sulmonensis* Poëmata MSS. memorat Labbeus Biblioth. MSS. pag. 303.

BARTHOLOMÆUS *de Tolomæis*, sive *Ptolemæis*, cujus vita B. *Luchesii* A. 1260. defuncti exstat in Actis Sanctorum 28. April. Tom. III. pag. 594.

BARTHOLOMÆUS Tridentinus, quem vitas Sanctorum scripsisse ait Simlerus, videndum, sit ne exsculptus ex Bartholomæo *Vicentino*, de quo infra.

BARTHOLOMÆUS *Veronensis*, Abbas S. Nicolai de littore Venetiarum, Congregationis S. Justinæ de Padua * Ordinis Benedictini circa Annum 1440. scripsit Chronicon Abbatiæ suæ ab ejus primordiis ad sua tempora, adhuc ineditum.

BARTHOLOMÆUS de Bragantiis, Ordinis Prædicatorum, Episcopus Nimonicensis in regno Cypri, & ab Anno 1250. ad 1270. *Vicentinus*. Vide Acta Sanctorum 1. Julii, Jacobum Qvetif Tom. I. pag. 254. sqq. Ughellum Tom. V. pag. 1052. ubi narratio ejus *de reliquiis spineæ Coronæ CHristi* Anno 1260. Vicentiam perlata, & apud Barbaranum in Historia Vicentina, ubi et-

 iam

* Vide Arnoldi Wion lignum Vitæ Tom. II. pag. 585. seq.

iam pars ejus *Testamenti*, sicut apud Pium *de translato Corpore S. Dominici* A. 1267. Sed longe plura ejus inedita feruntur, quorum titulos dabit Qvetifus pag. 258. in his sunt: *Commentarii in Genesin, Leviticum, Isaiam, Ezechielem, Hieremiam, Danielem, Cantica Canticorum, libros Maccabæorum, librum Sapientiæ, Matthæum, Marcum, Joannem, Actus Apostolorum, Epistolas Canonicas.* Scholia in libros *Dionysii* Areopagitæ. *Sanctorum Vitæ* in Epitomen redactæ. Liber *de animalibus.* Tres quaterni, *Chronicas ætatum* continentes. Liber *de informatione Regiæ prolis, ad Margaritam illustrem Francorum Reginam.* Liber *de regressu animæ in seipsam. De naturali appetitu dominii. De naturali appetitu Divinæ speciei. De suspectione mentis in radium Divinum. De venatione Divini amoris. Contemplationes cum rhythmis & versibus diversarum festivitatum* &c.

BARTHOLOMÆUS Barensis, Ordinis Prædicatorum, Episcopus in Apulia *Vigiliensis* circa Annum CHristi 1327. Vide Ughellum Tom. VII. pag. 944. Hujus *Commentarii in Pentateuchum* ab Altamura & aliis memorantur.

BARTHOLOMÆUS Augustinianus, *Urbinensis* ab Anno 1347. ad 1350. Episcopus, de quo vide Ughellum. Ejus *milleloquium*

um Augustini, ad Clementem VI. Papam, sive Commentarii in Vetus & Novum Testamentum ex S. Augustini operibus concinnati, quos Augustinus Triumphus affectos reliquerat & Bartholomæus ad umbilicum perduxit, prodiere Lugd. 1555. fol. Paris. 1645. fol. (a quibus diversum * opus licet ejusdem instituti, quod itidem ex Augustino collectum edidit *Jo. Gastius* Theologus Basilensis, Basileæ 1542. fol. recusum Venet. 1543. 4to.) *Milleloquium Ambrosii* Lugd. 1556. fol. Omitto inedita, quæ apud Elssium pag. 115. laudantur. Compendium librorum *Ægidii Romani de regimine Principum.* Liber *De bello*, sive ut in Codice Regio Paris. 428. *de re bellica Spirituali. De quatuor novissimis. Quadragesimale. Contra errores qui inventi fuere tempore Ludovici, Ducis Bavariæ*, quibus Occamum, Marsilium & alios Majestatis Principum in sæcularibus assertores notari, Warthonus recte monuit.

BARTHOLOMÆUS *de Yano*, Ord. Minor. de quo Waddingus in Annalibus ad Annum 1435. & cujus summam Casuum Conscientiæ & Interrogatorium Confessorum pag. 53. Bibliothecæ Franciscanor. memorat, idem cum Bartholomæo ab *Apona*, de quo supra ex ejusdem Waddingi p.49.

* Vide Oudinum Tom. III. pag. 965.

BARTHOLUS Picenus Saxoferratensis Jurisconsultissimus suæ ætatis, *speculum & lucerna Juris Civilis*, *Monarcha Juris* appellatus tum ab aliis tum a Thoma a) Diplovatio Græco, qui de claris JCtis Latine scripsit, & in his vitam Bartholi tradidit, quam integram dedi lib. VI. Bibl. Græcæ cap. 6. Tom. XII. pag. 555. sqq. Jus docuit Pisis & Perusii, ubi etiam diem obiit Anno 1359. æt. 46. De Commentariis ejus b) in Jus Civile & Consiliis c) idem Diplovatatius pag. 561. *Tiberiadem*, sive libellum de Tiberis fluminis anfractibus, alluvionibus, insulisque non diu ante obitum scripsit, adjuvante *Gvidone* Perusino Theologo ac Geometra. Librum etiam *de Gvelfis ac Gibellinis*, quem laudat Trithemius cap. 637. Alium *de insignibus & armis*, qui cum repetitione de quæstionibus & torturis excusus Lugd. 1550. *Processus Satanæ contra B. Virginem*, prodiit Hanoviæ 1611. 8. cum Udonis Tengleri annotationibus. Prohibetur in indice Madritensi. Præter Diplovatatium plura de Bartholo

a) Obiit hic Diplovatatius nonagenario major An. 1534.

b) Prodiere quinque vægrandibus Volum. in fol. Venetiis 1475. seqq. Basil. 1562. ex recensione Jacobi Conceuatii & Venet. cum notis Jacobi de Bottis & Petri Mangrellæ A. 1596. 1615.

c) Rom. 1478. &c.

tholo Jo. Fichardus pag. 412. seq. Gvido Pancirollus II. 67. Marcus Mantua p. 446. seq. Jovius in elogiis ubi effigies etiam, sicut apud Boissardum Tomo I. pag. 88. Augustinus Oldoinus de scriptoribus Perusinis pag. 47. & gloria Academiæ Pragensis pag. 115. Almeloveenii amœnitates Theologico - Philologicæ pag. 75. seq. & cæt.

BARTOLFUS *Peregrinus de Nacgeio* Germanus, vivo adhuc Tancredo, h. e. ante An. 1112. scripsit epitomen ex Fulcherio, *de gestis Francorum, qui Hierusalem Anno* 1095. *expugnaverunt*, ab illo tempore usque ad Annum 1116. editam a Bongarsio in gestis DEI per Francos Tomo I. pag. 561--593. sed sine nomine auctoris, quod ex MSto Codice restituit Caspar Barthius lib. CLXVII. Adversariorum capite 7. Hoc vulgatum exstat in Diario Theologico Dresdensi, **Unschuldige Nachrichten von alten und neuen Theologischen Sachen,** p. 381. Conferendæ ejusdem Barthii notæ quas in lucem emisit nobiliss. Joannes Petrus a Ludewig tomo tertio reliquiarum MSS. diplomatum & monumentorum, pag. 500 -- 519.

BARTREMIUS *Fizalanus* Carmelita Anglus scriptor *Quæstionum Theologicarum*, & commentarii in IV. libros sententiarum. Floruit sub decimi quinti sæculi initia, diem-

que obiit Lindi ſive Lincolniæ. Vide Lelandum cap. 528.

Caſparinus BARZIZIUS Bergomas, Patavii & deinde Mediolani elegantes litteras docuit, obiitque Anno 1431. Ejus *Epiſtolæ* culto ſermone ſcriptæ, poſt editionem rariſſimam Pariſ. 1470. editæ ab Alexandro Furietto, Bergomate Rom. 1723. 4to, * quibus alias ejusdem *familiares Epiſtolas* & *Orationes*, & *libellum de compoſitione*, atque Vitam Auctoris adjunxit, in qua emendandis Ciceronis & Quintiliani ſcriptis egregiam operam ab illo poſitam celebrat.

Chriſtophorus BARZIZIUS *Caſparini F.* Medicinam Patavii docuit ab A. 1442. Ejus introductorium, ſive janua ad Medicinam Practicam una cum commentariis ad nonum Rhaſis, prodiit Papiæ 1494. fol. Introductorium etiam Auguſtæ Vindelicor. 1518. 4. ut alia Merklino memorata prætеream. Vide Nic. Comnenum Papadopoli de Gymnaſio Patavino Tomo I. pag. 291. ſeq.

Gvinofortius BARZIZIUS, Caſparini F. natu minor, & ipſe bonas litteras docuit Novariæ primum, deinde itidem Mediolani, cujus *Orationes* & *Epiſtolas*, una cum Patris ſcriptis publicavit laudatus Furiettus.

Thomas

* Acta Eruditorum Tomo VIII. ſupplementi pag. 494.

Thomas BASINUS, infra BAZINUS.

BASSATIUS Caſſinenſis Abbas, qui Anno 856. obiit, a Petro Diacono cap. XI. vir Scripturis ſanctis deditus & notitia Eccleſiaſtici dogmatis ſufficienter inſtructus traditur multa compoſuiſſe nitido ſatis & aperto ſermone. Nullum tamen eorum nominat, neque qui Petrum notis illuſtravit Jo. Baptiſta Marus.

Caſtellanus BASSIANENSIS, auctor Carminis, cui titulus *pax Venetiana,* de pace Friderici Barbaroſſæ Imp. cum Alexandro III. Pontifice, ad Franciſcum Dandulum, Venetiarum Ducem An. 1327. Vide Voſſium pag. 798. de hiſt. Lat.

BASSIANUS *Dardadone,* Ordin. Minor. cujus *Vita Jacobi de Olde* Presb. An. 1404. exſtat in Actis Sanctor. 18. Aprilis Tomo II. pag. 601.

Robertus BASTONUS, Carmelita, Rhetor & poëta Oxonii laureatus ab Eduardo Rege, juſſus A. 1304. arma ipſius victricia & obſidionem arcis Scotorum Strivelinſis canere, incidit anno poſt in manus Scotorum, qui victorias ſuas metro condere eum coëgerunt, quod fecit etiam, ut refert Baleus IV. 92, ex quo Pitſeus pag. 399. Voſſius, Oudinus, & de poëtis medii ævi Leyſerus pag. 1104. a quibus etiam alia ejus ſcripta ſed inedita memorantur.

BAVARIAM Sanctam, atque in hac vitas & icones Sanctorum Bavariæ, jussu Maximiliani Principis congessit ediditque Matthæus Raderus S. J. Ingolstadii tribus Vol. in fol. 1615. 1624. 1627. Ejusdem Bavaria pia. 1628. fol.

BAUDEMONDUS, ex Elnonensi Monacho Abbas Blandiniensis Ord. Benedictin. apud Gandavenses, *S. Amandi* discipulus, cujus *vitam* scripsit editam in Actis Sanctor. 6. Februarii Tom. I. pag. 848. & in Mabillonii Sec. 2. Benedictin. pag. 710. Obiit S. Amandus Trajecti ad Mosam Episcopus A. 684. Vide & infra, MILO.

BAUDOVINIA, supra BANDONINIA.

Gvil. BAUFETI, Aruernus, vide GVILELMUS.

Thomas BAZINUS, Episcopus Lexoviensis & post exilium a Sixto IV. pronunciatus An. 1472. Archiepiscopus Cæsariensis obiit Trajecti An. 1491. scriptor *historiæ de rebus gestis Ludovici XI. Galliarum Regis, & Caroli Audacis, Ducis Burgundiæ*, libris II. e quibus fragmenta apud Antonium Matthæum Tomo II. analectorum Veteris ævi. Vide sis Oudinum Tomo III. pag. 2616. seq.

BEATUS, Levanensis Astur, Hispanus Presbyter Benedictinus, de quo auctor vitæ apud Mabillonium Sec. 3. Benedictin. Parte II. & Mabillonius in Observatione præ-

ria

via pag. 734. Nic. Antonius Bibl. veteris Hiſpanæ lib. VI. cap. 2. pag. 325. ſeq. & Jacobus Baſnage ad Tom. II. Caniſii p. 289. ſeqq. Scripſit æra 823. hoc eſt Anno CHriſti 785. una cum Etherio *adverſus Elipandum* Archiepiſcopum Toletanum *de adoptione CHRISTI, Filii DEI,* libros duos, quos primus edidit Petrus Stevartius in collectione veterum ſcriptorum, Ingolſtad. 1616. 4. recuſos inde in Bibliothecis Patrum Pariſ. 1644. 1654. Tomo IV. Parte II. Colon. 1618. Tomo VIII. & Lugdun. 1677. Tomo XIII. & cum antiquis lectionibus Caniſii edition. Baſnagianæ Tomo II. Quod *Antiphraſium,* Beatum hunc dixere Elipandus & Felix, non *Contradictorem* interpretor, ſed per antiphraſin ita dictum ſive minime beatum, frigido ſcommate, quod in Felicem retorqueri poterat. *Commentaria* ſive Catena Patrum *in Apocalypſin*, quæ laudant Lud. Alcaſar p. 89. Mabillonius & alii, nemo hactenus in lucem protulit. Fragmentum *contra Folmarum* apud Stevartium pag. 243. non Beati eſt, trecentis amplius annis Folmaro antiquioris, ſed Adami Reichersbergenſis, de quo ſupra.

Henricus BEBELIUS Juſtingenſis Svevus, ab An. 1497. Tubingæ bonas literas docuit, defunctus poſt A. 1514. In Simonis Schardii ſcriptoribus rerum Germanicarum Tomo

mo primo & in Goldasti politicis Imperialibus extant ejus Oratio *de Germaniæ laudibus*, demonstratio *Germanos indigenas esse*: Apologia *pro Impp. Germanorum dignitate*, contra *Leonardum Justinianum* Venetum: Dissertatio, *Imperatorem Romano-Germanicum jure* Christianissimum *appellari*: Libellus *de Germanorum antiquitate, imperio, gestis, victoriis &c.* Addidit Schardius etiam ejus scriptum *de laudibus Suevorum* contra Jacobum Bergomensem, qui eos proditionis Ludovici Ducis Mediol. arguerat. Apud Freherum Tomo II. rerum Germanicarum pag. 507. obvia ejus ecloga Triumphalis *de victoria Imp. Maximiliani contra Bohemos*, aliaque carmina quædam. Omitto alia ejus opuscula junctim edita cum libello *de Romanorum Magistratibus & Sacerdotiis*, & scripto *de pagis Suevorum, & de Neccaro flumine*. Argent. 1513. 4. quæ a Simlero enumerantur. Præterea *de mendaciis quorundam historicorum*: artem *condendorum carminum*, Tubing. 1515. *Institutionem puerorum, triumphum Veneris*, ibid. *Carmen in asophum Pseudo-Prophetam, facetias* sæpius prælo iteratas &c.

Ludolphus, sive *Lupoldus* ab Egloffstein BEBENBERGIUS Vossio, aliis BABENBERGIUS, h.e. Bambergensis Episcopus, qui obiit An. 1341. Exstat ejus liber editus Basileæ

filex 1497. hoc titulo: *Germanorum veterum Principum Zelus ac fervor in Christianam Religionem, per Lupoldum Bebenburg.* Deinde recusus sæpius, etiam insertus Bibliothecis Patrum edition. Colon. Tomo XV. & Lugdun. Tomo XXVI. Simon vero Schardius collectioni suæ de potestate Imperiali & Ecclesiastica non hunc modo sed alterum quoque ejusdem Lupoldi librum inseruit, Basil. 1566. fol. pag. 167. *de jure Regni & Imperii.* Vide Vossium, Sandiique ad eum notas. De aliis editionibus Hendreichium p. 372.

BEBENHUSANI *Annales* ab Anno CHristi 1160. ad 1400. in tomo decimo veterum monumentorum ac diplomatum nobilissimi Viri Joannis Petri Ludewig.

BEBIANUM Poëtam Cangius annotat editum cum Victore Massilensi An. 1560. pag. 96. Illam editionem Victoris curavit Gvil. Morellus Parisiis in 8vo, quæ cum mihi ad manus non sit, qualis sit ille Bebianus, non possum dicere, cum Hendreichius quoque deludat, qui p. 469. ait Anonymum poëtam *de Bebiani baptismo, & uxoris ejus Apræ obitu Carmen,* exstare in Patrum Bibliothecis.

BECCENSIS Abbatiæ Chronicon ab Anno fundationis 1031. ad An. 1467. ad calcem operum Lanfranci Cantuariensis editorum a Luca Dacherio, Paris. 1648. fol.

Thomas

Thomas BECKET, Archiepiscopus Cantuar. Vide THOMAS.

De BEDÆ patria, conditione & ætate nihil certius afferre licet, quam quod ipse ad calcem Historiæ Anglor. Tom. III. p. 151. *Hæc Domino adjuvante digessi Beda DEI famulus & Presbyter monasterii beatorum Apostolorum Petri & Pauli, quod est ad Wirimundam* a) *& Ingiruum. Qui natus in territorio ejusdem monasterii,* b) *cum essem annorum septem, cura propinquorum datus sum educandus reverendissimo Abbati BENEDICTO, ac deinde CEOLFRIDO, cunctumque ex eo tempus vitæ in ejusdem monasterii habitatione peragens, omnem meditandis Scripturis operam dedi, atque inter observantiam disciplinæ regularis, & quotidianam cantandi in Ecclesia curam, semper aut discere, aut docere, aut scribere dulce habui. Decimo nono autem vitæ meæ anno* Diaconatum, *tricesimo gradum*

a) Ad ostium Wiri amnis. vide Tomum VI. pag. 31.

b) Itaque non Saxo Germanus fuit Beda, licet hoc a Friderico Langen, & Engelhusio traditum, quorum testimonia merito in dubium vocat Meibomius Tomo I. Rerum Germanicarum pag. 809. Natus autem posse videri An. 672. quoniam ait se pag 147. Historiam Anglorum absolvisse Anno CHristi 731. & in hoc loco annum ætatis quinquagesimum nonum

dum Presbyteratus. c) *Utrumque per ministerium reverendissimi Episcopi* Johannis (tunc Hagustaldensis, postea Eboracensis) *jubente* Ceolfrido *Abbate* (Wirimundensis Monasterii) *suscepi. Ex quo tempore accepti Presbyteratus usque ad Annum ætatis meæ quinquagesimum nonum, hæc in Scripturam sanctam meæ meorumque necessitati ex opusculis venerabilium Patrum breviter annotare, sive etiam ad formam sensus & interpretationis eorum superadjicere curavi.* ' Hic BEDA Presbyter, utilibus scriptis Ecclesiæ *Venerabilis*, diem obiit Anno 735. d) de quo Mabillonius Parte I. sæculi tertii. Benedictini, & Acta Sanctor. 27. Maji Tom. VI. pag. 718. seq. ubi etiam pag. 720. vita scripta a *Turgoto*, Priore Dunelmensi, circa A. 1100. ex ejus historia Ecclesiæ Dunelmensis, quæ sub nomine *Simeonis* Dunelmensis perperam excusa inter

nonum commemorat. Sed notavit Pagius ad Annum 693. num. 8. Bedam hæc non potuisse addere ante Annum 732. vel 733.

c) Adde Pagium ad An. 701. num. 2. Nicolai Hieronymi Gundlingii Observatt. select. 7. libri I.

d) Blondellus pag. 77. de Episcopis. Fabulam de Beda hoc Romæ sepulto rejicit etiam Joannes Ciampinus de sacris ædificiis a Constantino M. exstructis cap. IV. sect. 10. num. 130. Similis fabula de patria Bedæ hujus Genua, cujus meminit Hector Boëthius.

ter decem ſcriptores Hiſt. Anglicanæ. De operibus ejus poſt Poſſevinum diligentius diſſeruit Oudinus Tomo I. pag. 1672. ſeq. Videor tamen mihi actum non agere, ſi & ipſe tanti Viri ſcripta diſtincte referam primo quæ exſtant in octo tomis ejus Operum, noviſſime poſt editiones Pariſ. 1544. 1554. Baſil. 1563. Colon. 1612. vulgatis Colon. 1688. Deinde illa, quæ in hiſce tomis deſiderantur.

TOMO I.

Cunabula Grammaticæ artis Donati reſtituta pag. 1.

De octo partibus Orationis pag. 14.

De arte metrica ad Wigbertum Levitam pag. 25. ſeq. Exſtat & in Grammaticis Putſchii pag. 2350-2383. & pars præfigitur hymnis Eccleſiaſticis a Georgio Caſſandro editis Anno 1556. & inter Caſſandri Opera Pariſiis 1616. fol. qui *Hymnos* etiam Bedæ exhibet p. 195, 206. 239. 244. 254. 263. 266. 274. 280. 281. 293.

De ſchematibus S. Scripturæ pag. 42. *&* *tropis* pag. 48. Prodiit etiam ſeparatim Venet. 1522. & cum figuratis locutionibus ex Auguſtino & Chyſoſtomo collectis per Bartholomæum Weſtheimerum, Baſil. 1536. 8. & inter Rhetoras Franciſci Pithœi p. 342-355.

De

De orthographia pag. 53. ordine alphabetico. Alius hujus argumenti liber in Grammaticis Putschii pag. 2327-2350.

De arithmeticis numeris pag. 72.

De diversis speciebus numerorum & *mensa Pythagorica* pag. 75.

De computo, dialogus pag. 85.

De divisionibus temporum pag. 89. MS. Codex auctior commendatur a Mabillonio Tomo I. musei Ital. pag. 69.

De arithmeticis propositionibus sive problematibus pag. 100.

Libellus de asse & partibus ejus, & de ratione calculi. pag. 111.

De numerorum divisione ad Constantinum pag. 123.

De loquela per gestum digitorum & de temporum ratione pag. 127. cum glossis Bridferti Ramesiensis, & scholiis Jo. Noviomagi. Hunc libellum suppositum Bedæ existimat Petavius p. 159. Ep. Aliud tamen visum Joanni Aventino, ut notavi supra pag. 391.

Libellus de ratione unciarum pag. 140.

De argumentis Lunæ, ex Victorio Aquitano, Dionysio Græco &c. pag. 143.

Computus vulgaris, sive *ephemeris* pag. 169. Auctoris Beda junioris esse probat Oudinus Tom. I. pag. 1683.

Martyrologium, versibus hexametris, quod

incipit: *Primum nunc Jani vocitatum nomine mensem* pag. 191. WANDELBERTI Prumiensis, non Bedæ. Aliud Martyrologium breve itidem versibus hexametris sub Bedæ nomine vulgatum a Dacherio, incipit: *Bissena mensum vertigine volvitur annus.* Tomo X. spicilegii pag. 126. & Tomo II. edit. novæ in folio pag. 23.

De embolismorum ratione computus p. 215. cum tetrastichis singulis ad singulos menses. Etiam hunc Computum Bedæ abjudicandum & RADULPHO DE LINHAM, Anglo adscribendum esse, Oudinus disputat.

Decemnovales Circuli Dionysii Romani Exigui, B. Cyrilli & Bedæ LXXXIV. usque ad Annum 1595. cum præfatiotione (ABBONIS Floriacensis.) p. 257.

De Cyclo Paschali pag. 306.

Canones decemnovennalium Circulorum pag. 321.

De Mundi cœlestis terrestrisque constitutione p. 323.

Musica Theorica pag. 344. & *Practica*, (ita leg. pro *Quarta*,) *seu mensurata* pag. 351. junioris esse scriptoris contendit Oudinus, quem vide Tomo I. pag. 1685.

De circulis sphæræ & polo pag. 365.

De planetarum & signorum ratione p. 369.

ex

ex mente Hebræorum, Chaldæorum, Ægyptiorum pag. 371.
Menſium notæ pag. 377.
Libellus de tonitruis ad Herenfridum, quem patrem Venerandum appellat, pag. 387. translatus ex Græco, fortaſſe *Joh. Laurentii Philadelphienſis Lydi*, de quo in Bibliotheca Græca lib. III. cap. 20. pag. 513.
Pronoſtica temporum pag. 390.
Menſura Horologii pag. 392. ubi & *de diebus Ægyptiacis* pag. 394.
Libellus de Aſtrolabio pag. 394.
De nativitate Infantum pag. 397.
De minutione ſanguinis pag. 398.
De ſeptem Mundi miraculis pag. 400.
De anno, de ratione temporum, de celebritate temporum, de variis computi regulis, Carmina verſibus hexametris pag. 401.
Dionyſius de annis, trochaicis verſibus pag. 413.
Libellus de ratione computi per quæſtiones & reſponſiones pag. 418. Confer Rabani librum de computo, ſcriptum Anno ſeptimo Ludovici Imperatoris & editum a Baluzio in limine Tomi I. Miſcellan. & Helpericum, qui in prologo libri de computo, quem Anno 930. compoſuit, etiam Bedam laudat.

De duodecim ſignis, de ætatibus &c. carmina: & PRISCIANI de Aſtronomia, pag. 434. MANFREDI carmina p. 435. & emboliſmorum ratio, proſario ſermone, pag. 450. Verſus de Urbe Roma & Treverenſium pag. 449.

TOMO II.

De rerum natura liber, cum gloſſis incerti auctoris, Brideferti Rameſienſis, & Joannis Noviomagi pag. 1. Hunc & proximum librum Bedæ eſſe negavit Stephanus Vitus, ſed merito refragante Petavio pag. 157. Epiſt.

De temporum ratione, cum ejusdem Brideferti & Noviomagi ſcholiis pag. 43. Cum Codice Bibl. Cathedralis Wirceburgenſis collatum hunc librum vide in Jo. Georgii Eckarti Commentariis de rebus Franciæ Orientalis & Epiſcopatus Wirceburg. Tom. I. p. 825.

De ſex ætatibus Mundi, ſive *Chronicon* a rerum origine usque ad nonum annum Leonis Iſauri, Mundi 4680. (CHriſti 726.) pag. 103. Appendix e diverſis auctoribus, quæ in Baſileenſi editione ſubjecta legitur, a Colonienſi abeſt. Prodierat hoc Chronicon Pariſiis apud Joannem Petitum 1507. 4. & cum ſcholiis Joannis Bronchorſtii, Coloniæ 1537. Con-

De duodecim signis, de ætatibus &c. ca-
mina: & PRISCIANI de Astronom
pag. 434. MANFREDI carmina p. 4
& embolismorum ratio, prosario ser-
ne, pag. 450. Versus de Urbe Rom
Treverensium pag. 449.

TOMO II.

De rerum natura liber, cum glossis ince-
ti auctoris, Brideferti Ramesiensis, &
Joannis Noviomagi pag. 1. Hunc &
proximum librum Bedæ esse nega
Stephanus Vitus, sed merito refraga-
te Petavio pag. 157. Epist.

De temporum ratione, cum ejusdem Bri-
deferti & Noviomagi scholiis pag. 4
Cum Codice Bibl. Cathedralis Wirc-
burgensis collatum hunc librum vide i
Jo. Georgii Eckarti Commentariis de re-
bus Franciæ Orientalis & Episcopatu
Wirceburg. Tom. I. p. 825.

De sex ætatibus Mundi, sive Chronicon a
rerum origine usque ad nonum annum
Leonis Isauri, Mundi 4680. (Christi
726.) pag. 103. Appendix e diversis
auctoribus, quæ in Basileensi editione
subjecta legitur, a Coloniensi abest. Pro-
dierat hoc Chronicon Parisiis apud Jo-
annem Petitum 1507. 4. & cum scho-
liis Joannis Bronchorstii, Coloniæ 1537.
Con-

Conferendum quoque Chronicon breve Bedæ, quod continuatum usque ad Annum 810. ex MS. Codice edidit Andreas du Chesne Tom. III. scriptorum Francor. pag. 125-129.

Liber de temporibus ad intelligendam supputationem temporum Sacr. Scripturæ pag. 118. cum scholiis Jo. Noviomagi. Fragmentum ex Seb. Munsteri lib. 2. Cosmographiæ vide apud Colomesium in paralipomenis de S. E. pag. 220.

Sententiæ, sive *axiomata Philosophica* ex Aristotele, p. 124. Ordine alphabetico. Separatim sæpius edita ut Lond. 1592. 8. Ingolstadii 1593. 8. Parisiis 1604. 8vo.

Sententiæ in Ciceronis libris III. de Officiis, pag. 166. de Amicitia, pag. 173. de Senectute, p. 176. Paradoxis p. 178. Tusculanarum quæstionum libris V. p. 180. Sexto de Rep. (sive Somnio Scipionis) pag. 183. *Epitaphium Ciceronis triplex* pag. 184.

Proverbiorum & sententiarum liber, Ordine alphabetico pag. 185. Hunc & duos superiores sententiarum libros Beda indignos & longe recentioris esse scriptoris Oudinus disputat.

De substantiis libellus pag. 200. quo substantias sive bona Monasteriorum dissipare dissuadet, & alia varia præcipit Cle-

 ricis

ricis utilia & Laicis. Benedictinus aliquis duodecimi vel undecimi seculi, judice eodem Oudino.

Διδάξεων *sive Elementorum Philosophiæ libri IV.* pag. 206. non Bedæ, sed GVILELMI *de Conchis*, de quo infra.

De Paschæ celebratione liber, sive *de æquinoctio verno* juxta *Anatolium* Ægyptium apud Euseb. Epistola ad *Wichredam* Presbyterum, quem sanctissimum fratrem appellat. pag. 230. In hac laudat & Proterium & Cyrillum Alexandrinos Antistites de eodem argumento, & Victorem Capuanum, Epistolas Paschales Dionysii Exigui, & ordinationem feriarum Paschalium per Theophilum Episcopum Cæsariensem ac reliquorum Episcoporum Synodum pag. 232. Porro exemplum Anni 776. pag. 232. adjectum est a juniore manu, quod non exstat in editione Petri Francisci Chifletii, ante historiam Bedæ Anglicanam Parisiis 1681. 4. atque in antiquissimo Codice Bibl. Laubiensis deesse notavit Mabillonius in elog. Bedæ num. 29. & Tomo I. Analect. pag. 11. (edit. novæ pag. 398.) Petavius in Ppistolis p. 157. monet librum de æquinoctio in MSS. PHILIPPO tribui Presbytero. Sed haud dubie Bedam auctorem habet, cujus ipse meminit in Indice operum suorum ad calcem Historiæ.

De

De divinatione mortis & vitæ, Petosiris ad Necepsum Regem Ægypti Epistola pag. 233. Hanc cum duabus, proximis scriptionibus inter nænias Beda indignas Oudinus refert, quo referenda etiam *Rota vitæ & mortis* quam sub Bedæ nomine exhibet Arnoldus Wion T. II. ligni Vitæ pag. 827. & ex eo Possevinus Tomo I. apparatus pag. 204.

Arca Noæ Ecclesiæ typus p. 235. & *de linguis gentium*. ibid.

Sibyllinorum verborum Interpretatio pag. 236. exstat & ad calcem Sibyllinorum Joannis Obsopœi pag. 515.

TOMO III.

Historiæ Ecclesiasticæ gentis Anglorum ad Ceolulfum Regem libri V. pag. 1. a primo Julii Cæsaris in Britanniam adventu usque ad Annum CHristi 731. & ab adventu Anglorum in Britanniam 285. Opus præclarum, quanquam arguitur Beda a Montacutio 2. Origin. pag. 210. quod rebus notatu dignioribus omissis fabulas inficetas quandoque fuit sectatus. Post editiones veteres Argentorat. 1500. 1514. Hagan. 1506. Antw. 1550. Lovan. 1566. & Colon. 1601. 8. & in Commeliniana scriptorum de rebus Anglicis sylloge An. 1587. cum continua-

tione de qua ſupra pag. 267. & ſine illa inter Bedæ opera: commemorandæ tres recentiores, Cantabrigienſis cum Saxonica Alfredi Regis verſione ſive paraphraſi, & *Abrahami Wheloci* notis, 1644. fol. Pariſienſis locupletior notis & diſſertationibus *Petri Franciſci Chifletii*,* S. J. 1671. 4. & Londinenſis 1722. fol. † cum Vita Cuthberti utraque, Chronico, hiſtoria Abbatum Wiramuth. & Girum, libro de locis ſanctis, Vita Felicis & Martyrologio, ex recenſione *Joannis Smithi*.

Epitome ſive *breviarium Hiſtoriæ Anglorum* pag. 147. Hanc oportet ab alio poſt Bedam deductam eſſe usque ad Annum 766. nam in antiquiſſimo Codice quem evolvit Mabillonius, non excedit Annum 731.

Vita *Cuthberti*, Epiſcopi Lindisfarnenſis, ad Edfridum Epiſcopum & fratres Lindisfarnenſis Inſulæ pag. 151. huic quam habet etiam Surius 20. Martii, addenda Acta Cuthberti verſibus ſcripta Hexametris editaque a Caniſio Tomo V. 2. lect. antiqu. p. 692. & T. II. edit. novæ Baſnagianæ ſub init. Utraque in Actis San-

* Journal des Savans 1681. pag. 316. Act. Eruditorum 1682. p. 330.

† id. 1724. p. 124. Mem. lit. de la grande Bretagne Tom. X. p. 520.

Sanctor. & iterum recensita a Jo. Smith, inter scripta Bedæ quædam Lond. 1722. fol. Loca nonnulla in illo poëmate illustrat Barthius III. 19. Adversarior.

Vita *B. Felicis* Confessoris, ex metrico opere B. Episcopi PAULINI. pag. 186. Exstat & in Actis Sanctor. 14. Januar. Tom. I. p. 943 & a Jo. Smitho recensita Lond. 1722. fol.

S. Vedasti Episcopi Atrebatensis vita pag. 191. cum homilia die ejus natali, dicenda ad populum pag. 198. Gallum quendam, non Bedam auctorem esse Oudinus contendit. Confer Acta Sanctor. 6. Februarii.

Vita *S. Columbani* pag. 199. & *Attalæ* Abbatis pag. 222. auctor JONAS Luxoviensis, de quo infra: adde Surium 21. Novembr. Tho. Massinghami florilegium Sanctorum Hiberniæ pag. 219. Mabillonii Acta Ord. Benedict. T. II. p. 1001. 1031.

B. Patricii Hibernorum Apostoli Vita, miracula & transitus libris II. p. 225. qui auctorem habent PROBUM Hibernum. Vide Baronium ad Martyrolog. 17. Martii, & ubi vita ipsa habetur, Acta Sanct. Tom. III. Mart. p. 97. sqq.

Vita *S. Eustasii*, qui discipulus S. Columbani fuit pag. 243. auctor JONAS Luxoviensis.

Bertholfi vita, Abbatis Bobienfis pag. 248. Auctor idem JONAS.

Vita *Arnolfi* Metenfis Epifcopi pag. 253. PAULUM Diaconum non Bedam habet auctorem.

S. Burgundoforæ Abbatiffæ vita pag. 258. Bedæ itidem fuppofita.

Paffio S. Juftini novennis pueruli Martyris fub Diocletiano & Maximiano pag. 266. verfibus liberis Jambicis quaternariis.

Martyrologium pag. 277. neutiquam fincerum Bedæ fed interpolatum multis modis, quale prodierat Antwerp. 1565. 12. Vide Bollandum præf. ad Tom. I. Act. Sanctor. Januarii pag. 40. feq. Albertinum de S. Euchariftia pag. 265. & Launoji diff. de Victorinis pag. 36. Genuinum Bedæ, qui dies CLXXX. vacuos reliquit, ubi nec Florus tefte Adone omnes fupplevit) cum FLORI aliorumque fupplementis, diftincto typorum charactere excufis exhibent Henfchenius & Papebrochius in prolegomenis ad Tomum fecundum Actorum Martii. In illo reperias quæ ex Beda ab Amalario citantur II. 24. de officiis Ecclef. & de ordine antiphonarii cap. 28. ut Colomefio jam notatum. Additamentum ad Bedæ Martyrologium ex Codice Wirceburgenfi Sec. IX. & necrologium infertum Bedæ martyrologio exhibet Jo. Geor-

Georgius Eckarthus Tom. I. Commentarior. de rebus Franciæ Orientalis & Episcopatus Wirceburg. pag. 829. 830. De differentiis martyrologii metrici a Dacherio editi (de quo supra, pag. 498.) ab hoc Henscheniano, vide si placet Oudinum Tom. I. pag. 1683.

De situ Hierusalem & locis sanctis libellus, de opusculis majorum, abbreviatus. pag. 363. ex Arculfo & ADAMANNO, de quo supra, p. 15.

Interpretatio nominum Hebraïcorum, ordine Alphabetico pag. 371. Hanc Oudinus testatur in Codicibus optimæ notæ tribui REMIGIO Autissiodorensi.

Excerptiones Patrum, collectanea, flores ex diversis, quæstiones & parabolæ pag. 480. Hæ pariter & quæ deinceps in hoc Tomo sequuntur, parum digna Bedæ ingenio judicantur a Viris eruditis.

De XII. lapidibus pag. 491.

De XII. luminaribus Ecclesiæ. ibid. Hoc est quod fertur etiam sub *Hieronymi* nomine *de XII. Doctoribus ad Desiderium*, atque in Bibliotheca Ecclesiastica subjectum est a me Catalogo Hieronymiano, pag. 226. licet nec Hieronymum nec Bedam habeat auctorem.

De septem donis Spiritus S. pag. 492.

De ſeptem Ordinibus pag. 493.
De quindecim ſignis ante diem Judicii pag. 494.
De cruce DOMINI, de quatuor Ordinibus pag. 495. *De Euchariſtia ſumenda* pag. 469.
Hymni de die Judicii pag. 496. ſq.
Sex formulæ Orationum ſive *precum* pag. 498. 499. 500.

TOMO IV.

Hexaëmeron, ſive *de ſex dierum Creatione* ad Accam Abbatem, p. 1. adde Tom. VIII. pag. 52. 79. ſeq.
Cætera in Geneſeos capita XXI. ad eundem Accam, MSS. in Bibliotheca Lambethana, ex quo Codice illa edidit H. Warthonus, ut infra dicam.
In Geneſin pag. 19. *Exodum* pag. 87. *Leviticum* pag. 121. *Numeros* pag. 139. & *Deuteronomium*, quod Latine altera Lex pag. 156.
In Samuelem Prophetam, ſive in priorem ejus librum allegorica expoſitio libris IV. p. 167. 203. 246. 293.
In libros Regum, hoc eſt libros Samuelis & Regum, quæſtiones triginta, liber I. pag. 353.
Allegorica Expoſitio *in Ezram & Nehemiam*, (qui & Ezræ ſecundus) Prophetas, libris III. pag. 348. 375. 405. *in Tobiam* pag. 347.

In

De septem Ordinibus pag. 493.
De quindecim signis ante diem Judic
494.
De cruce DOMINI, de quatuor Ord
pag. 495. *De Eucharistia* s
pag. 469.
Hymni de die Judicii pag. 496. sq.
Sex formulæ Orationum sive precum
498. 499. 500.

TOMO IV.

Hexaëmeron, sive *de sex dierum Cre*
ne ad Accam Abbatem, p. 1. adde T.
VIII. pag. 52. 79. seq.
Cætera in Geneseos capita XXI. ad e
dem Accam, MSS. in Bibliotheca E
bethana, ex quo Codice illa edid
Warthonus, ut infra dicam.
In Genesin pag. 19. *Exodum* pag. 87. Le
viticum pag. 121. *Numeros* pag. 139.
Deuteronomium, quod Latine alter
pag. 156.
In Samuelem Prophetam, sive in prior
ejus librum allegorica expositio libris I
p. 167. 203. 246. 293.
In libros Regum, hoc est libros Samue
& Regum, quæstiones triginta, liber
pag. 353.
Allegorica Expositio *in Ezram & Ne*
miam, (qui & Ezræ secundus) Proph
tas, libris III. pag. 348. 375. 405. in To
biam pag. 347.

In Jobum libri III. ad Nectarium Episcopum, quem patrem beatissimum appellat, pag. 447. 511. 575. sub genuino PHILIPPI Presbyteri nomine editi Basileæ A. 1527. atque Philippi esse hos in Jobum commentarios, qui sub Hieronymi nomine a Fausto Regiensi laudantur, fidem facit ipse Beda libro de ratione unciarum. Vide infra in *Philippo*.

Super Parabolas, libri III. pag. 634. 658. 698. inter Hieronymi opera perperam editi.

In Cantica Canticorum libri VII. quorum primus est contra *Julianum* * Celanensem Episcopum, qui commentariis suis errores Pelagianos contra Gratiam DEI, insperserat. Liber septimus totus est ex dictis *Gregorii M.* sicut Paterius ex ejusdem scriptis Catenam in totam Scripturam concinnaverat. pag. 714. 728. 748. 763. 786. 807. 827.

De tabernaculo, & vasis ejus ac vestibus Sacerdotum libri III. pag. 838. 859. 889.

TOMO V.

In Matthæum libri IV. pag. 1. 23. 45. 66. Joannes Aventinus Melanchthoni testatus fuit se in MS. Passaviensi legisse enarratio-

* Vide Vossium Hist. Pelag. lib. I. cap. 4. §. 4. & cap. 6.

rationem Verborum Cœnæ Dominicæ, quæ in editis desideratur.

Expositio Orationis Dominicæ pag. 91.

In Marcum libri IV. pag. 92. 122. 152. 183.

In Lucam ad Accam Presbyterum pag. 215. cujus Epistola adhortatoria pag. 213. præmittitur, libri VI. p. 217. 262. 301. 338. 375. 415.

In Johannem, præmisso breviario, distincto capitibus XIV. pag. 451. Thomas in Catena sua allegat quandoque e Beda, quæ in editis non habentur, & conveniunt cum ERICI commentariis.

In Acta Apostolorum expositio erudita, ad Accam Presbyterum p. 625.

Expositio de nominibus locorum, quorum mentio in libro Actuum Apostolorum pag. 665. Ordine Alphabetico.

Super Epistolas Catholicas, D. *Jacobi*, Hierosolymitani Episcopi, pag. 673. *Petri* I. pag. 694. & II. pag. 713. *Johannis* I. ex Augustino maxime, pag. 727. II. pag. 752. & III. pag. 754. *Judæ* pag. 755. Prologum edidit Gvil. Cave in Historia Litteraria Scriptorum Eccles. ad Annum 700.

In Apocalypsin cum Prologo ad fratrem Eusebium de septem ejus Periochis, & septem ad eam intelligendam regulis *Tychonii*. pag. 761 - 816. Hunc Commen-

mentarium, in quo *Primasium* etiam secutum se, Beda non diffitetur, plurimi faciunt Nicolaus Zegerus notis in Nov. Testam. & Rich. Simon Tom. III. Hist. Crit. N. T. p. 345.

TOMO VI.

Liber retractationis in Actus Apostolorum pag. 1. quo in libro plurimum eruditionis & judicii Bedam monstrare notavit idem Simonius pag. 340. adde ejus dissertationem de MStis Novi Testamenti pag. 59. seq. & Joannis Millii prolegomena ad Novum Testamentum §. 1022. seqq.

In eundem Actuum librum *quæstiones* quinque pag. 29.

In Epistolas Pauli expositio ex scriptis *S. Augustini* collecta, a) in Epistolam ad Romanos pag. 31. in I. ad Corinthios pag. 253. in II. pag. 447. ad Galatas pag. 511. ad Ephesios pag. 562. ad Philippenses pag. 609. ad Colossenses pag. 647. ad Thessalonicenses I. pag. 673. II. pag. 689. ad Timotheum I. pag. 697. II. pag. 738. ad Titum pag. 759. ad Philemonem pag. 765. & ad Hebræos pag. 766. Subjunguntur Chrysostomi homiliæ

a) Hujusmodi Opus se curante compositum Beda ipse testatur ad calcem Historiæ Anglorum.

liæ ſeptem ex Aniani b) Verſione cum ejus Epiſtola ad Evangelum pag. 823. & Gaufridi Bouſſardi, Cenomani Epiſtola ad Petrum Securibilem, Archidiaconum Rothomagenſem, de hac Bedæ in Pauli Epiſtolas lucubratione. Quanquam vero Commentarium ejusmodi collegiſſe ſe Beda ipſe teſtatur, laudatque etiam Lupus Ferrarienſis Epiſt. 76. & Hincmarus 2. adverſus Gotheſchalcum: tamen genuinus Bedæ in Epiſtolas Pauli commentarius nondum lucem vidit, qui MS. exſtabat apud Mabillonium: c) *Collectaneum Bedæ in Apoſtolum, ex Operibus B. Auguſtini*: Editus autem ille, quem vulgavit jam dictus Bouſſardus An. 1499. fol. nec Bedæ eſt, nec PETRI Abbatis Tripolitanæ Provinciæ, quem ſimile opus adornaſſe, conſtat ex Caſſiodoro cap. 8. divinar. lect. nec *Bartholomæi* Urbinatis, de cujus milleloquio Auguſtiniano ſupra pag. 485. ſed FLORI, Magiſtri Lugdunenſis, Monachi S. Trudonis, qui ſimilem commentarium concinnavit, non ex Auguſtino ſolum, qui videtur hic ipſe ſub Bedæ nomine editus, ſed & alium ex Patribus aliis, *Cypriano*, *Hilario*, *Ambroſio*, *Paciano*,

b) De illo ſupra p. 289.
c) Tom. I. Analect. pag. 51. & novæ editionis fol. 788.

no, Hieronymo, Ephraim Diacono, *Paulino, Augustino, Leone* Papa, *Fulgentio, & Avito.* Confer Sirmondum ad Avitum Tomo II. Operum pag. 147. Chifletium in Paulino illustrato, & præfat. ad Fulgentium Ferrand. & pag. 322. Baluzium ad Lupi Epist. 76. & Richardum Simonem III. 24. Historiæ Criticæ Novi Testamenti pag. 344. sq. In Clarissimi W. E. Tentzelii dialogis vernaculis legas Mabillonium pollicitum in lucem edere *Commentarium geminum Bedæ in Pauli Epistolas:* sed nemo non videt *genuinum* legi oportere.

TOMO VII.

Homiliæ XXXV. æstivales de Tempore, pag. 1.

Homiliæ XXXIII. æstivales de Sanctis, ac de dedicatione altarium & templorum, nec non communi Sanctorum p. 91.

Homiliæ XV. hyemales de tempore p. 183.

Homiliæ XXII. Quadragesimales p. 218.

Homiliæ XVI. hyemales de Sanctis p. 290.

Sermones varii XXI. quorum primores duo sunt in solennitatem S. Wigberti, tertius S. Scholasticæ, in cujus laudem etiam carmina quædam leguntur p. 350. seq. Homiliæ sub Bedæ nomine ac sermonem, sive ut in S. Bonifacii Epistola IX. vocatur *Lectionarium anniversari-*

 um

um seorsim excusum Paris. & Lovanii 2. Volum. in 8vo. In his sunt quædam non integri sermones sed laciniæ ex sermonibus vel commentariis Bedæ revulsæ, ut jam notavit Sixtus Senensis. De singulis speciatim videnda, quæ monet Mabillonius & ex eo Oudinus Tom. I. pag. 1699. sq.

Scintillæ sive loci communes sententiarum ex sacris litteris & Patribus, digestæ per capita sive titulos LXXX. * pag. 370. De Anglosaxonica versione Scintillarii, vide Franciscum Junium præf. ad glossarium in Ulphilam, & Humphredum Waalejum in Catalogo librorum septentrionalium in Bibliothecis Angliæ, Tomo II. Operis Hickesiani pag. 86. Vide & infra DEFENSOR.

Libellus de muliere forti pag. 459. in Proverbior. XXXI. 10-ult.

De officiis libellus, ex Patrum dictis excerptus pag. 467. Vix digna Beda collectanea judice Qvesnello pag. 551. ad Leonem Magnum: & junioris scriptoris esse oportet, in quo Anastasius citatur in vita Melchiadis Papæ.

Fragmenta allegoricæ interpretationis in quædam capita *Proverbiorum*, pag. 476. *Sapientiæ*, pag. 481. 485. *Ecclesiastici*, pag.

* Apud Speelmannum Tom. I. Concil. Angliæ p. 280. *Tituli LXXII.*

pag. 483. *Psalmum XC.* pag. 484. Et *de Salomone Rege.* pag. 486.

TOMO VIII.

Liber de templo Salomonis, pag. 1. Hujus Operis sui de structura templi Salomonis atque allegoricæ ejus interpretationis meminit Beda in Epistola ad Albinum Abbatem.

De sex dierum creatione, pag. 52. adde Tom. IV. p. 1. & in hoc ipso Tom. VIII. pag. 79. seqq. Quædam ex his præter rem relata ad JUNILIUM Afrum auctorem. Vide Dallæum de usu Patrum. pag. 16.

Quæstiones ex dictis Patrum, Augustino, Hieronymo, Isidoro, Sedulio &c. *in Genesin,* pag. 78. *Exodum,* pag. 196. *Leviticum,* pag. 219. *Numeros,* pag. 228. *& Deuteronmium,* pag. 241. more Dialogi inter Magistrum & Discipulum. *In librum Josuæ,* pag. 248. *Judicum,* pag. 255. *Ruth,* pag. 261. *quatuor libros Regum,* pag. 262. 273. 275. 278. Quæstiones Bedæ in Vetus & Novum Testamentum mitti sibi petebat Lupus Ferrariensis Epist. 62.

Liber variarum Quæstionum XV. pag. 286.

De Psalmorum libro exegesis, pag. 307. ad 896. ubi etiam mentio Psalmi centesimi

quinquagesimi primi, atque enumerantur diapsalmata LXXIX.

Interpretatio vocum rariorum in Psalmis, quibus instrumenta Musica vel aliæ species singulares denotantur. pag. 899.

Nominum Hebræorum interpretatio p. 901.

Sermo in Psalm. LIII. 3. DEUS de cœlo prospexit, pag. 904. Ejusdem auctoris cum libro de substantiis, Tom. II.

In Boëthii librum de SS. Trinitate, p. 925. Bedæ suppositum esse non dubitant viri docti, sive auctor sit Eadmundus Albanus sive alius quis, ut in Bibl. Latina III. 15. 8. jam notare me memini. Vide W. E. Tentzelium de symbolo Athanasiano p. 68. sq.

Precatio *de septem verbis CHristi in Cruce,* p. 954.

De meditatione Passionis CHristi per septem diei horas, p. 965.

De remediis peccatorum, excerptum de Canonibus Patrum vel Pœnitentialibus ad remedium animarum Domini *Agberti* Archiepiscopi pag. 961-968. Exstat cum Pœnitentiali Romano sive Canonibus pœnitentialibus editum ab Antonio Augustino Venet. 1584. 4. pag. 102. & in Henrici Speelmanni Conciliis Angliæ pag. 281. qui testatur in MS. referri ad *Agbertum* ipsum, sive *Egbertum* Archiepiscopum tanquam auctorem.

Non

quinquagesimi primi, atque enume-
tur diapsalmata LXXIX.

Interpretatio vocum rariorum in Psalm. quibus instrumenta Musica vel aliæ s- cies singulares denotantur. pag. 899

Nominum Hebræorum interpretatio p. 9

Sermo in Psalm. LIII. 3. DEUS de cœ- prospexit, pag. 904. Ejusdem auctor cum libro de substantiis, Tom. II.

In Boëthii librum de SS. Trinitate, p. 9 Bedæ suppositum esse non dubitant docti, sive auctor sit Eadmundus Alb- nus sive alius quis, ut in Bibl. Latina 15. 8. jam notare me memini. Vi W. E. Tentzelium de symbolo Atha- siano p. 68. sq.

Precatio *de septem verbis CHristi in Cr- ce*, p. 954.

De meditatione Passionis CHristi per se- ptem diei horas, p. 965.

De remediis peccatorum, excerptum e Canonibus Patrum vel Pœnitentialibus ad remedium animarum Domini Agber- ti Archiepiscopi pag. 961-968. Exstat cum Pœnitentiali Romano sive Canoni- bus pœnitentialibus editum ab Antonio Augustino Venet. 1584. 4. pag. 102. & in Henrici Speelmanni Conciliis Angliæ pag. 281. qui testatur in MS. referri ad *Agbertum* ipsum, sive *Egbertum* Archi- episcopum tanquam auctorem.

Non

Non omittendum, quod de quatuor generibus Commentariorum Bedæ in S. Scripturam notavit Sixtus Senensis libro quarto Bibl. sanctæ pag. 265. *Anno ætatis suæ trigesimo, presbyter a Joanne Episcopo ordinatus, hortatu Accæ Episcopi Eboracensis, ac multorum fratrum, aggressus est scribere in universam sacrosanctam Scripturam diversa explanationum volumina, in quatuor ordines distincta, videlicet in* Rhapsodias, Quæstiones, Homilias, & Commentarios. *In Rhapsodiis, sive Stromatibus, vel* Collectaneis *congregavit mysticas magis, quam historicas expositiones, ex probatissimis Ecclesiæ Doctorum sententiis, dictisque hinc inde interruptim, & interpolatim collectas, nonnullis etiam de suo insertis ad imitationem sensus eorum, ubi opportunum fuit, quo diversi Patrum sermones, ac periodi vel aptius inter se cohærerent, vel breviores & illustriores redderentur. Et, ne majorum dicta furari, & ea, quasi sua propria, componere videretur, nomina Doctorum per singula interponere decreverat, &, quid a quo Authore dictum esset, nominatim ostendere: sed, cum ei nimis operosum appareret, primas tantum nominum syllabas in marginibus e regione cujusque sententiæ apposuit: quæ postea librariorum vel inscitia, vel incuria, ex omnibus exemplaribus periere.*

 riere.

riere. In Commentariis, Quæstionibus, *&* Homiliis, *in quibus frequentius & sermone, & sensu suo utitur, stylum habet nec omnino inelegantem, nec affectatæ elegantiæ curiosum, sed temperatum: qui nec verborum multitudine fastidium, neque paucitate obscuritatem pariat, sed brevi facilitate currat gratissime.*

Idem Sixtus ex Trithemii c. 242. Bedæ commentarium *in Ecclesiasten* commemorat, & *libros XVIII. in Prophetas majores minoresque.* De aliis ineditis ac deperditis ejus Scriptoris consulendus Caveus. Catalogum Operum, quem ipse ad calcem Historiæ texuit Beda, habet etiam Sigebertus c. 68. de S. E.

In Tomis Operum BEDÆ desiderantur:

Epistola ad Albinum, de qua supra pag. 138.

Edita a *Jacobo Waræo* cum notis: *Epistola Apologetica* pro libro de sex ætatibus *ad Plegwinam* Monachum, adversus alterius Monachi *Davidis* objectiones.

Epistola ad *Egbertum* Eboracensem Archiepiscopum *de Christiani Præsulis officio*, scripta paullo ante obitum.

Vitæ quinque Abbatum priorum Weremuthensium & Girvicensium, libris duobus.

Hæc

Hæc ex editione Dublinensi A. 1664. 8. recudenda dedit *Henricus Warthonus*, a) Lond. 1693. 4. illisque adjunxit *Expositionem in Geneseos capita priora XXII.* ex quibus tantum in caput primum, & initium secundi, lucem Tomo quarto viderat, & *Commentarium in Canticum Habacuci.* Ex utroque fragmenta Warthonus produxerat in auctario ad Usserii historiam dogmaticam de Scripturis & Sacris vernaculis, Lond. 1689. 4. pag. 356. seq. Addidit etiam Egberti Archiepiscopi Eboracensis dialogum de Ecclesiastica institutione, & Aldhelmi Episcopi Sciréburnensis librum de Virginitate, sermone soluto scriptum, & longe quam in prioribus editionibus emendatiorem.

Warthoni exemplo *Joannes Smith*, b) Canonicus Dunelmensis, & ipso immortuo operi, filius Georgius Smith Cantabrigiæ 1722. fol. vulgavere ex MStis Codicibus recensita diligenter notisque hist. illustrata scripta Bedæ Historica, atque in his præter illa, quæ in Tomis Operum jam obvia sunt, (Chronicon de sex ætatibus, Historiam Eccles. gentis Anglorum, Cuthberti Vitam & Felicis, & libellum de locis sanctis:) etiam

a) Acta Eruditorum A. 1693. pag. 287.

b) Acta Eruditorum A. 1724. pag. 124. Memoires Litteraires de la grande Bretagne Tom. X. pag. 520.

etiam *Anglo-Saxonicam* c) *verſionem Hiſtoriæ Eccleſ.* ad editionem Wheloci, ex tribus emendatam MStis: *Vitam Cudberthi*, quam verſibus ſcriptam edidere Caniſius & Mabillonius: tum vulgatas a Waræo & Warthono *Vitas Abbatum Weremuthenſium & Girvicenſium* ex tribus Codicibus MStis emendatiores, & *Epiſtolam ad Egbertum*; ac denique *Martyrologium* Bedæ genuinum, quod in lucem dixi datum ab Henſchenio in Tomo ſecundo Actorum Sanctorum Martii. Hisque omnibus præfixam vitam Bedæ ſcriptam a Cuthberto diſcipulo, tum aliam nunc primum editam Anonymi, nec non elogium Bedæ conſignatum a Mabillonio. Denique Volumen hoc ornat Tabula Geographica Britanniæ qualis illis temporibus fuit, & appendix diplomatum, epiſtolarum, & ab editore diſſertationum, quibus lux inſignis ſcriptoribus & hiſtoriæ illius ætatis affertur.

Noviſſime *Edmundus Martene* in Tomo quinto Theſauri Anecdotorum, præter commentarios in Geneſin pag. 115. atque in Canticum Habacuci pag. 295. quos a Warthono vulgatos jam dixi, in lucem pro-

c) Præter hanc Anglo-Saxonicam Alfredi Regis, exſtat etiam Anglica verſio, quam Eliſabethæ Reginæ dicavit Tho. Stapletonus S. J. Antwerp. 1565. 4.

protulit quoque *undecim* Bedæ *Homilias* pag. 317. & *libellum Precum* pag. 483.

Compositionem horologii Solaris, carmine hexametro, Petrus Pithœus sub Bedæ nomine vulgavit in calce epigrammatum & poëmatum veterum pag. 488. edit. Parif. 1590. 12. Hanc habeo notatam manu Isaaci Casauboni, qui versu nono recte *Junia* legit pro *Janua*, & versum 77. *Undenis clarum concludit tertia cursum*, & versum 79. *Septem quinta tenet* &c. Idem carmen occurrit in auctiore poëmatum illorum editione Lugdunensi 1596. 8. p. 609. Verum auctor ejus non Beda est, sed WANDALBERTUS Prumiensis Diaconus, ut a Mabillonio jam notatum. Eclogam *de conflictu veris & hyemis*, quam editione indignam Pithœus duxit, Oudinus Tomo II. commentariorum de Scriptoribus Ecclesiasticis pag. 326. in lucem dedit sub nomine MILONIS Elnonensis: quod jam An. 1610. Francofurti in 8vo. Ovidianis amatoriis adjuncta sub Bedæ nomine lucem viderat, addita etiam altera ecloga *de Cuculo*, quam veluti ineditam sub ALCUINI nomine vulgavit Mabillonius Tom. I. Analect. p. 369. (edit. novæ in fol. pag. 409.)

Ab hoc Beda Venerabili distingvendi: 1) BEDA Senior, Monachus Lindisfarnensis, cujus meminit Beda Venerabilis in

Vita Cuthberti cap. 37. & cujus epitaphium publicavit Mabillonius Tom. IV. Analect. pag. 521. (editionis novæ pag. 381.) 2) BEDA Presbyter Italus circa An. 883. Monachus Gavellensis Cœnobii prope Rhodigium, * cujus memoria colitur in quibusdam Calendariis die X. Aprilis, ut Bedæ Venerabilis 26. Maji. Vide Mabillonii Iter Italicum pag. 144. Acta Sanctorum Tom. I. Aprilis pag. 866. seqq. Hujus reliquiæ Genuam translatæ sunt, sed videtur tamen Beda Italus aliquis ansam dedisse traditioni de Beda Venerabili, Romæ sepulto in basilica Vaticana, de quo Romanus Canonicus S. Petri ante annos 550. in descriptione basilicæ S. Petri apud Mabillonium: *Requiescit etiam ante portam argenteam, sub rota scilicet porphyretica, ut a nostris majoribus accepimus, Venerabilis Beda Presbyter, qui fecit homilias: & ob ejus reverentiam antiqui nostri penitus non transiebant per eam, nec nos transire permittebant.* Omitto 3) *Natalem* BEDAM juniorem, sive BEDDAM Doctorem Parisiensem, fervidum Jacobi Fabri atque Erasmi adversarium defunctum circa Annum 1536. de quo Bælius in Lexico, Ludovicus Ellies du Pin Tom. XIV. Biblioth. Eccles. pag. 157. & Richardus Simon lib. 3. Histor. Crit. pag. 489. 498. 524. Scripta ejus

* Rhovigio.

Vita Cuthberti cap. 37. & cujus epi-
um publicavit Mabillonius Tom. IV.
lect. pag. 521. (editionis novæ pag.
2) BEDA Presbyter Italus circa An.
Monachus Gavellensis Cœnobii prope
digium, * cujus memoria colitur in
busdam Calendariis die X. Aprilis, &
dæ Venerabilis 26. Maji. Vide Ma
nii Iter Italicum pag. 144. Acta Sancto
Tom. I. Aprilis pag. 866. seqq. Hujus
liquiæ Genuam translatæ sunt, sed n
tamen Beda Italus aliquis ansam de
traditioni de Beda Venerabili, Ro
pulto in basilica Vaticana, de quo In
nus Canonicus S. Petri ante annos
descriptione basilicæ S. Petri apud Ma
lonium: *Requiescit etiam ante po
argenteam, sub rota scilicet porphyr
ut a nostris majoribus accepimus, Ve
bilis Beda Presbyter, qui fecit homilia
ob ejus reverentiam antiqui nostri p
non transiebant per eam, nec nos tra
permittebant.* Omitto 3) *Natalem*
DAM juniorem, sive BEDDAM Doctor
DAM juniorem, sive BEDDAM Doctor
Parisiensem, fervidum Jacobi Fabri at
Erasmi adversarium defunctum circa
um 1536. de quo Bælius in Lexico, L
dovicus Ellies du Pin Tom. XIV. Biblioth
Eccles. pag. 157. & Richardus Simon lib.
Histor. Crit. pag. 489. 498. 524 Scrip

* Rhovigio.

ejus præter *Censuras* An. 1524. & 1525. editas, sunt: *Annotationum* in *Erasmi* paraphrases Novi Testamenti, & *Jacobi Fabri* Commentarios in Evangelistas Paulique Epistolas, libri III. editi Parisiis 1526. fol. In Censura sententiam suam inter alia exponit his Verbis: *Confecto Luthero, non potest res Ecclesiastica esse incolumis, nisi conficiantur & Græcissantes Theologi.* Respondit Erasmus An. 1526. Tom. IX. Operum pag. 366. seqq. supputatque operose Beddæ mendacia CLXXXI. Calumnias CCCX. & Blasphemias XLVII. pag. 426. seq. ac speciatim respondet ad notata ejus pag. 366. seq. 574 -- 588. Respondit & Faber, cui itidem controversia alia duplex cum Beda intercessit, qui contra Fabrum & Clichtoveum scripsit *de unica Magdalena* An. 1519. 4. & contra Fabri Apologiam *pro filiabus & nepotibus S. Annæ,* ibid. 4. *Contra clandestinos Lutheranos* A. 1529. 4. Notavit etiam in Bibliotheca sacra MS. Joannes Molanus hujus Bedæ esse *Restitutionem in integrum benedictionis cerei Paschalis,* sine nomine auctoris Parisiis excusam 1520. 4to, contra Jodocum Clichtoveum. Ad hunc Bedam plures exstant Erasmi Epistolæ, ut amico scriptæ.

Chronicon magnum BELGICUM, ab Anno CHristi 54. ad 1470. auctore vel collectore Ordinis Augustiniani Canonicorum regula-

gularium religioſo prope *Neuſſam* ſive *Nuſſam* ad Rhenum, diœceſis Colonienſis, qui ſcripſiſſe ſe teſtatur An. 1498. editum a Joanne Piſtorio tomo tertio ſcriptorum Germanicor. Francof. 1607. fol. pag. 1-456. Vide Pagium ad Annum 1177. n. 20. & B. Hübneri noſtri Bibliothecam hiſtoricam Hamburgenſem Tomo VIII. pag. 224. ſeqq.

Alia vetera *Chronica Belgica* Latine nonnulla, alia etiam Belgice ſcripta exſtant in *Antonii Matthæi*, præclari Viri, JCti Leidenſis, qui An. 1711. rebus humanis valedixit, Analectis Veteris ævi, quæ decem Voluminibus Lugd. Batav. 1698-1710. 8vo, prodierunt & diſtincte recenſentur in laudatæ Bibliothecæ hiſtoricæ Tomo decimo, ſtatim ſub initium.

BELLATOR Presbyter a Trithemio cap. 268. Sixto Senenſi, Lambecio aliisque male refertur ad ſæculum nonum: ab Heideggero p. 520. Hieromnemonici, Pontificiis accenſetur ſcriptoribus: ſed conſtat eum laudari a Caſſiodoro, qui cap. 1. de inſtitutione Divinarum litterarum, cum negaſſet priſcas explanationes *in librum Ruth* usquam potuiſſe ſe reperire, ſubjungit: *Novellas autem virum religioſiſſimum Presbyterum* Bellatorem *condere perſuaſi, qui multa de præconiis hujus fœminæ, aliarum ſubſequentium, duobus libris copioſa laude cele-*

celebravit. Idem capite quinto, quod ex eo repetit etiam Sigebertus capite 88. de S. E. *Sapientiæ voluminis expositionem Presbyter* Bellator *octo* (Sigebertus *septem*) *libris se assumsisse testatus est, quam cum aliis opusculis ejus pariter sustinemus.* Et capite sexto: Tobiæ *autem in libris quinque,* Esther *in libris sex,* Judith *in libris septem, & Macabæorum *in libris decem expositio in Latinum sermonem prædicti* Bellatoris *Presbyteri, ut prævalet labore collecta est. - - In* Esdræ *vero libris duobus, Græco sermone singulas homilias expositas* Origenis *inveni, quæ ejusdem religiosi viri* Bellatoris *labore translatæ sunt - - - - Libri vero* Maccabæorum *a supradicto amico nostro* Bellatore *sedula expositione, Domino juvante confecti sunt.* Vixit adhuc Cassiodorus Anno 562. Bellatoris nihil ex his scriptis ad nos pervenit, & homilias Origenis in Matthæum ex illius versione nos habere incerta est eruditi viri Huëtii conjectura pag. 252. Origenianor.

BELLESARII Scholastici in Sedulium Poëtam versus acrostichi, qui primis & ultimis litteris bis reddunt has voces: *Sedulius Antistes,* editi a Mabillonio Tom. I. Analect. pag. 361. (edit. novæ pag. 386. seq.) Exstant quoque in Bibl. Patrum Lugd. T. VI. pag. 472. sed ita ut primi sedecim versus, sive prior acrostichis tribuatur D. LIBERIO

Poëtæ

Poëtæ non, Bellesario, sive ut ibi scribitur Belisario.

BELTRAMUS *de Mignanellis*, Senensis cujus MS. servatur in Bibliotheca Cæsarea teste Lambecio Tom. II. pag. 977. *Historia ascensus Barcoch*, * servi venditi, *ad apicem Soldanatus* Ægypti & Syriæ, qui postea appellatus fuit Beseid Barcoch Melech Eldabar, *descripta Latine a Beltramo de Mignatellis de Civitate Senarum Provinciæ Tusciæ, in Civitate Constantiæ Alamanniæ, Provinciæ Maguntinæ anno Domini MCCCCXVI. tempore sacri Concilii Generalis.*

BENEDICTUS I. Episcopus Romanus ab Anno 575. Jun. 16. ad 12. Augnst. An. 579. cujus nomine fertur *Epistola decretalis*, venditata ab Isidoro Mercatore, quam scripserit ad *Davidem* Episcopum Hispanum *de unitate in S. Trinitate.* Vide Blondelli Pseudo-Isidorum p. 619.

BENEDICTUS II. ab An. 684. 14. Maji ad 7. Maji An. 685. de quo Acta Sanctorum septimo Maji Tom. II. pag. 196. seq. Ex *Epistolis duabus* quæ in Conciliorum tomis sæpius prodiere, priorem *ad Petrum, notarium regionarium* pro genuina habet Ludovicus Jacobus in Bibl. Pontificia pag. 20. & Agvirrius Tom. II. Concil. Hispan. pag. 716.

* An. 1382. Vide Herbeloti Bibl. Oriental. pag. 187. seq.

Poetæ non, Bellesario, sive ut ibi scri
Belisario.

BELTRAMUS de Mignanellis, Se
cujus MS. servatur in Bibliotheca Cæ
teste Lambecio Tom. II. pag. 977. H
ria ascensus Barcoch, * servi vendi
apicem Soldanatus Ægypti & Syriæ,
postea appellatus fuit Beseid Barcoch
lech Eldabar, descripta Latine a Belt
de Mignatellis de Civitate Senarum Pr
ciæ Tusciæ, in Civitate Constantiæ Ala
niæ, Provinciæ Maguntinæ anno D
MCCCCXVI. tempore sacri Concilii G
ralis.

BENEDICTUS I. Episcopus Romanus ab
no 575. Jun. 16. ad 12. August. An
cujus nomine fertur Epistola decretalis
ditata ab Isidoro Mercatore, quam scri
rit ad Davidem Episcopum Hispan
unitate in S. Trinitate. Vide Blon
Pseudo-Isidorum p. 619.

NEDICTUS II. ab An. 684. 14 Maj
7. Maji An. 685. de quo Acta Sanctor
eptimo Maji Tom. II. pag. 196. seq.
pistolis duabus quæ in Conciliorum to
epius prodiere, priorem ad Petrum,
rium regionarium pro genuina habet
ovicus Jacobus in Bibl. Pontificia pag.
Agvirrius Tom. II. Concil. Hispan. p
716

* An. 1382. Vide Herbeloti Bibl. Orien
pag. 187. seq.

716. probatque Antonius Pagi ad A. 684. num. IX. Altera *ad Ervigium, Visigothorum Regem* legitur quinta inter Epistolas Leonis II. Papæ. Epistolæ hujus Benedicti *ad Episcopos Hispanos* scriptæ de tuendis certis capitulis, mentio in Concilio Toletano XV. A. 688. Confer iterum Pagium ad A. 685. n. 6.

BENEDICTUS III. ab A. 855. Septemb. 1. ad Mart. 10. An. 858. Hujus Epistolæ quatuor exstant in Conciliorum tomis: duæ priores etiam apud Baronnium ad Annum 853. n. 15. & An. 726. n. 23. atque in Sirmondi Conciliis Galliæ Tom. III. pag. 107. seq. 1) *ad Hincmarum* Remensem qua Synodus II. Svessionensis A. 853. celebrata confirmatur. 2) *ad Episcopos in regno Caroli constitutos*, adversus *Hubertum* clericum. 3) *ad Episcopos Galliarum* in confirmationem privilegiorum Corbejæ: edita primum a Dacherio Tomo VI. spicileg. pag. 397. (edit. novæ Tom. III. pag. 343.) & 4) *ad Hludovicum Abbatem* monachosque monasterii SS. Martyrum, Dionysii, Rustici & Eleutherii.

BENEDICTUS IV. ab An. 900. Martii 2. ad Sept. 16. An. 904. Hujus Epistolæ duæ in tomis Conciliorum leguntur, una *ad Galliarum Episcopos & Principes*, in qua mentio de Romana Synodo ab eodem Papa convocata in Lateranense palatium: & altera

ra *ad clerum & populum Lingonensem*, pro restituendo Argrino Episcopo. Tertia *Encyclica* pro Malaceno Episcopo a Saracenis male habito, quam edidit Mabillonius Tomo III. Analect. pag. 436. (edit. novæ p. 428.)

BENEDICTUS V. ab An. 964. Maji 19. ad Junium ejusdem Anni, cujus nulla scripta feruntur.

BENEDICTUS VI. ab An. 972. Sept. 22. ad Maji 14. An. 974. cujus exstat *Epistola ad Fridericum, Salisburgensem Episcopum*, qua ipsi ejusque successoribus vices suas in Norica & Pannonica concedit. Vide Labbei Concilia T. IX. p. 711. Harduin. T. VI. p. 690.

BENEDICTUS VII. ab An. 975. April. 25. ad Jul. 10. An. 984. Hujus *Epistola ad Episcopos Germaniæ* & in his ad Adaldagum Archiepiscopum Bremensem pro *Piligrino* Archiepiscopo *Laureacensi*, ejusque Archiepiscopatu, vulgata a Wolfg. Lazio lib. XII. de Rep. Romana sect. 7. cap. 8. sed emendatior & præmissis Piligrini ad Benedictum litteris edita cum notis a Lambecio Tom. II. pag. 645-649. Ejusdem *privilegium Abbati monasterii Gemblacensis* concessum A. 983. id. p. 901. 902.

BENEDICTUS VIII. ab An. 1012. Jul. 20. ad A. 1024. cujus Epistolæ ad Monachos Cassinenses, quibus varia concedit privilegia, apud

apud Lud. Jacobum ex Leone Oſtienſi memorantur. Epiſtola ad Epiſcopos Burgundiæ, & Provinciæ contra invaſores bonorum Cluniacenſium, obvia in Conciliorum tomis.

BENEDICTUS IX. ab An. 1033. Dec. 9. ad Jul. 17. An. 1048. cujus ut BENEDICTI X. Anti-Papæ ab A. 1058. 5. April. ad 1059. 24. Januar. alio nomine *Jomincii*, ſive *Joannis Mincii* * Epiſcopi Velitrenſis nulla ſcripta reperi.

BENEDICTUS XI. *Nicolaus Boccaſſinus*, Papa ab An. 1303. Octobris 22. ad 6. Julii A. 1304. Hujus Commentaria *in Jobum*, in *Pſalterii* Davidis partem, in *Matthæum* & *Apocalypſin*, memorant: ex quibus nihil editum præter Commentarium *in Matthæi caput V.* Venet. 1603. & Tarviſii fol. Vide Ludovicum Jacobum p. 22. qui etiam *opuſculi de ritibus*, & *Regiſtri Epiſtolarum* meminit. *Sermonum* in diebus ſolennibus habitorum mentio apud Poſſevinum, ubi male excuſum *Benedictus IX.* pro *XI.* *Confirmatio Ordinis fratrum Servorum Mariæ Virginis* An. 1304. in Laur. Cherubini bullario Tom. I. pag. 207. *Receptio Cæleſtinorum* ſub protectione, & gratiarum elargitio, eodem An. 1304. id. p. 208. Plura Jac. Echardus Tom. I. Bibl. Dominicanor. p. 444. ſeq.

Ll BENE-

* Vide Ughellum Tom. I. p. 45.

BENEDICTUS XII. *Jacobus Fornerius* Papa ab An. 1334. Dec. 20. ad 25. April. Anno 1342. de quo Baluzius in Papis Avenionensibus Tom. I. pag. 198. seq. 796. sq. Etiam hujus Commentaria *in Psalmos* Davidis inedita memorantur, & *expositio in Matthæum*, distincta in CXXXII. tractatus, teste Jacobo le Long Bibliothecæ Biblicæ, MSta 4. Voluminibus in Bibl. Monasterii Claraevallensis. *Epistola ad Capitulum Narbonense* de pravis moribus Clericorum Ecclesiæ Narbonensis, apud Baluzium Tom. II. Miscellan. pag. 263. *Gvalberti* Abbatis, * qui medio sæculo undecimo Ordinem Vallumbrosanum instituit, *vita* apud Surium & in Actis Sanctorum 12 Jul. *Constitutiones VII.* in Laurentii Cherubini bullario Tom. I. ubi præcipue memoranda *Reformatio Ordinis Cistercienfis* pag. 233. & Decretum *de animabus separatis*, a) *post discessum a corpore statim DEUM intuen-*

* Vide infra, BLASIUS Melanensis & HIERONYMUS Florentinus.

a) Hoc argumentum *de statu animarum ante generale Judicium* alio etiam Opere in *duos Tomos* distributo, & Tractatus sex idem Benedictus tractavit. Confer de illa controversia Baluzium ad Papas Avenionenses Tomo I. pag. 788. seqq. & 797. & Raynaldum ad Annum 1335. num. 9. seq. & ad Annum 1336. ubi argumenta ex Benedicti hujus quæstionibus.

tuentibus pag. 240. *Ordinationes & reformationes pro bono regimine Monachorum nigrorum Ordinis S. Benedicti.* An. 1336. pag. 241. (Hæc est *Constitutio Benedictina*, quæ cum Petri Boërii commentario prodiit Parisiis 1519. 8.) *Constitutio Ordinis Canonicorum regularium S. Augustini* pag. 259. qui idem est *liber de statu Canonicorum*, & pars *Decretalis Religiosorum* a Ludovico Jacobo memorati, a quo de scriptis hujus Benedicti præterea referuntur, & apud Carolum de Visch pag. 36. Biblioth. Cisterciensis, ac Oudinum Tom. III. pag. 892. seq. *Sententiæ variæ* ab Hermanno Schedelio, Germano, in Chronico Norimbergæ excuso relatæ. *Carmina* quædam *Prophetica*. *Extravagantes & Constitutiones, libri II.* Parisiis 1517. 4. & 8. nonnullæ etiam in collectione Romana. *Registrum ejus Epistolarum & Constitutionum* in *decem Tomos* divisum, MS. in Vaticana, folio regali: quarum quædam leguntur apud Thomam Walsinghamum in Eduardo III. Rege Anglorum, & Lucam Waddingum Tomo III. Annalium Minorum. His adde *statuta Benedictina*, quæ ad calcem Chronici Cassinensis edidit Brolius: *Epistolam ad Robertum, Siciliæ* Regem, apud Allatium de consensu Ecclesiæ Orientalis & Occidentalis pag. 787. plura apud Odoricum Raynaldum Tomo XVI.

Annalium, qui & ad Annum 1342. num. 4. ait ſe evolviſſe volumen ejus ingens *de præcipuis CHRISTI, Deiparæ & Sanctorum feſtivitatibus*, & *undecim quæſtiones in Durandum*. Ex *Commentariis* ejusdem *adverſus Fratricellos*, ubi etiam de paupertate CHRISTI & Apoſtolorum, vide Bzovium ad Annum 1335. ex Aymerico, quem tamen Pegna notavit parum accurate in directorio inquiſitorum, lucubrationem Benedicti delibaſſe. Denique *novum formularium pœnitentiarum* ex Bibliotheca Regia Pariſienſi editum a Baluzio ad calcem capitularium, & Cointio Tomo VII. Annal. Francor. ad A. 821.

BENEDICTUS XIII. *Petrus de Luna*, Anti-Papa b) ab Anno 1394. 28. Septembris ad 23. Maji Annum 1423. de cujus ſcriptis præter ea, quæ Oudinus & quæ Warthonus notavit ad Caveum, vide Baluzium ad Papas Avenionenſes Tom. I. pag. 1182. ſeqq. qui inter alia pag. 1192. teſtatur in Colbertina exſtare diſputationem Rabbi Schem Tob, c) Judæi Hiſpani cum Petro de

b) De ejus electione Baluz. Pap. Avenionenſ. Tom. I. pag. 567. & Tom. II. pag. 1107. De Schiſmate ejus, Annales Raynaldi, Bzoviique, Jo. Gerſonis Opera, Scriptores Concilii Conſtantienſis &c.

c) Adde Celeberrimi Wolfii noſtri Bibliothecam Hebræam Tom. III. p. 1134.

de Luna habitam de Messia. Adde etiam Observationes Hallenses Tomo VII. Observat. 20. atque Epistolas Bullasque Benedicti XIII. vulgatas a Dacherio Tom. VI. spicilegii pag. 397. seqq. & Tom. I. edit. novæ pag. 787. seqq.

Venit etiam BENEDICTI XIII. nomine inter legitimos Pontifices, nuper admodum defunctus *Vincentius Maria Ursini*, Neapolitanus, Ord. Præd. ex Archiepiscopo Beneventano, Papa ab A. 1724. 29. Maj. ad 21. Febr. 1729. cujus exstant. *XII. sermones Quadragesimales Paschalesque*, Beneventi 1711. 4. & *Lectiones in prima XXXI. capita Exodi*, editæ Italice Beneventi 1704. 4. 2. Vol. & Romæ 1724. addita tertia parte in caput XXXII. & seqq. a Jacobo Boni 1726. 4.

S. BENEDICTUS Nursinus ex Umbria Italiæ eremita ab An. 494. Sublacensis, & post duodecim fundata Monasteria, conditor celeberrimi Cassinensis cœnobii quod exciso luco Apollinis A. 528. instituit, ipseque obiit A. 543. ætat. 63. licet alii 542. vel etiam 547. ponunt. Idem auctor clarissimi & latissime, post mille & ducentos amplius annos, etiamnum vigentis Ordinis Monachorum BENEDICTINORUM, a quo velut rami, a) præter *Cassinenses*,

 con-

a) Vide Arnoldum Wion libro primo Ligni Vitæ.

congregationes variis in locis, & *S. Justinæ de Padua*, propullularunt *Camaldulenses*, *Vallumbrosani*, *Cistercienses*, sive *Bernhardini*, *Montis Virginis*, *Ordinesque Humiliatorum*, *Cælestinorum* & *Montis Oliveti*, & quæ An. 1702. memoriam sæcularem institutionis suæ celebravit, *Congregatio Helvetica*. b) Memoria S. Benedicti recolitur 21. Martii, ad quem diem Acta Sanctor. Tom. III. Martii p. 274. seqq. exhibent notis illustratam vitam ejus scriptam a GREGORIO Magno & libro secundo dialogorum obviam. Plura LEO Marsicanus, Episcopus Ostiensis in Chronico montis Cassini, & ad eum *Angelus de Nuce*: tum *Mabillonius* libris quinque prioribus Annalium Benedictinorum, & in Actis Sanctorum Benedictinor. Tomo primo.

Regulæ S. Benedicti capitibus LXXIII. quam Monachis præscripsit, plures feruntur non editiones modo, quas ultra centum jam Anno 1595. numerabat Arnoldus Wion, qui & ipse eam vulgavit forma minore Venetiis 1593. sed versiones etiam, Græca, Anglosaxonica, Gallicæ, Italicæ, Germanicæ aliæ-

b) Idea hujus Congregationis edita a Msfis Sangallensibus 1702. fol. Acta Eruditorum 1708. pag. 201.

congregationes variis in locis, & S. Ju- de Padua, propullularunt Camaldule Vallumbrosani, Cistercienses, sive Lo- bardini, Montis Virginis, Ordinesque miliatorum, Cælestinorum & Montis veti, & quæ An. 1702. memoriam sæc rem institutionis suæ celebravit, Con gatio Helvetica. b) Memoria S. Be dicti recolitur 21. Martii, ad q diem Acta Sanctor. Tom. III. Martii p. seqq. exhibent notis illustratam vi ejus scriptam a GREGORIO M & libro secundo dialogorum obviam. ra LEO Marsicanus, Episcopus Ostiens Chronico montis Cassini, & ad eum lus de Nuce: tum Mabillonius libris que prioribus Annalium Benedictinor & in Actis Sanctorum Benedictinor. T primo.

gulæ S. Benedicti capitibus LXXIII. q Monachis præscripsit, plures feruntur editiones modo, quas ultra centum jam 10 1595. numerabat Arnoldus Wion, & ipse eam vulgavit forma minore Ve is 1593. sed versiones etiam, Græca, losaxonica, Gallicæ, Italicæ, German

b) Idea hujus Congregationis edita a Monsi gallensibus 1702. fol. Acta Eruditorum pag. 201.

aliæque: & in eam Commentaria Arnonis Smaragdi, Johannis de Turrecremata, Petri Boërii, Leonis Ostiensis, ut plura recentiorum a Lipenio & Hendreichio notata omittam. Ex editionibus præstat quam post Auberti Miræ Codicem regularum & constitutionum, Antwerp. 1638. fol. dedit *Lucas Holstenius* in Codice Regularum c) Rom. 1661. & Parisiis

c) In hoc Codice Holstenius post Regulas Monasticas Orientalium Patrum Latine pridem e Græco a variis redditas SS. Abbatum Antonii & Isaiæ, SS. Patrum Serapionis, Macarii, Paphnutii, & alterius Macarii: SS. Patrum aliam, S. Macarii Abbatis Nitriensis, S. Pachomii Abbatis Tabennensis, cum ejusdem & Theodori Epistolis: S. Oriesii doctrinam Monasticam, Incerti regulam Orientalem, regulamque Basilii, Cæsariensis Episcopi: deinde regulæ *S. Benedicti* subjicit cæteras Occidentalium Patrum regulas ad Monachos Latine scriptas: Incerti *Consensorium Monachorum*, regulas SS. *Pauli & Stephani* Abbatum: *Cæsarii* Arelatensis, *Aureliani*, itidem Arelatensis Episcopi, *S. Ferreoli* Ucetiensis, *Columbani* Abbatis, Regulam Monasterii *Tarnatensis*, *Isidori* Hispalensis, S. *Fructuosi* Episcopi Bracarensis, *Fructuosi* regulam communem, aliamque *cujusdam Patris*, & *Magistri* regulam, & *Grimlaici* regulam Solitariorum. Hinc succedunt itidem Latinorum Patrum regulæ ad Virgines, SS. *Augustini*, *Cæsarii* & *Aureliani* *Donati*: Vesontiensis, & alterius *cujusdam Patris* & *Leandri* Hispa-

Parif. 1663. 4to, præmiffis Gregorii M. & aliis veterum, Simplicii etiam Abbbatis Caffinenfis teftimoniis. Vide fis præterea, quæ de hac regula Lucas Dacherius ad Lanfrancum pag. 363. feq. Commentarii optimi inftar effe poteft *Benedicti* junioris *Anianenfis* in Gallia Abbatis (qui A. 821. obiit) *Concordia Regularum*, edita atque eruditis notis illuftrata ab *Hugone Menardo*, Parif. 1631. 4. in hac enim Regulam Benedicti confert cum aliis Græcæ, Latinæque Ecclefiæ regulis Monafticis, ex iisque & ex Patrum quorundam fcriptis eam illuftrat ac fupplet. Ecce tibi elenchum fcriptorum e quibus Concordia illa compofita eft, quem adornavi ad paginas editionis Menardinæ.

Index

Hifpalenfis & *B. Ælredi*, Abbatis Rievallenfis. Denique fuccedunt appendicis loco SS. Patrum exhortationes ad Monachos & Virgines, collectæ a Benedicto Anianenfi, Græcorum quidem SS. Athanafii, Bafilii Magni & Evagrii Monachi: Latinorum vero *Faufti*, *Eucherii*, *Cæfarii* Arelatenfis, *Novati* Catholici, *Paulini*, *Eutropii* Abbatis, & *Incerti* breves fermones duos de decem Virginibus.

Index Scriptorum, e quibus Concordiam Regularum cum Regula Benedicti concinnavit Benedictus junior, Abbas Anianensis.

Ambrosii roseus hymnus. p. 384.

Augustinus. pag. 223. 298. 391. 431. 458. 487. 550. 551. 554. 555. 618. 633. 664. 665. 666. 667. 668. 833. 859. 860. 877. 878. 902. 1044.

Aurelianus Episcopus. pag. 177. 178. 195. 221. 222. 325. 333. 388. 389. 502. 512. 543. 583. 623. 668. 671. 697. 714. 715. 749. 762. 770. 771. 784. 797. 881. 923. 979. 980. 991. 992. 1017. 1044. 1087. 1100.

Basilius. pag. 112. 151. 184. 185. 193. 194. 195. 211. 212. 213. 214. 215. 241. 244. 245. 259. 262. 269. 270. 275. 278. 279. 294. 305. 308. 317. 385. 386. 387. 405. 476. 477. 478. seq. 485. 496. 497. 510. 569. 570. 592. 593. 594. 605. 606. 607. 616. 617. 618. 626. 632. 662. 721. 722. 723. 726. 779. 780. 781. 795. 796. 815. 836. 837. 847. 876. 897. 900. 901. 933. 950. 951. 952. 988. 1011. 1024. 1055. 1056. 1057. 1072. 1073. 1079. 1080. 1090. 1092. 1093. 1094. 1095. 1105. 1106. 1107.

Beda. pag. 562. 845.

Benedictus. pag. 79. 87. 99. 133. &c. per totum librum.
Cæsarius Episcopus. p. 171. 397. 399. 484. 527. 528. 529. 628. 653. 669. 670. 681. 784. 1070. 1087.
Cassianus. pag. 266. 268. 276. 281. 295. 297. 301. 307. 314. 315. 322. 323. 324. 360. b. 395. 409. 411. 453. 493. 544. 558. 559. 624. 643. 645. 698. 750. 781. 782. 794. 826. 827. 914. 931. 967. 968. 969. 970. 1058. 1074.
Cassiodorus. p. 384.
Columbanus. pag. 199. 232. 234. 247. 260. 334. 485. 506. 508. 509. 710. 1082. 1101.
Regula Cujusdam. pag. 182. 185. 248. 287. 290. 291. 433. 466. 483. 501. 509. 519. 545. 572. 573. 579. 600. 610. 626. 652. 672. 686. 703. 717. 728. 761. 785. 800. 1029. 1039. 1042. 1097. 1098.
Cujusdam (Trithemio, Servi Dei, regula ad Sorores.) p. 629.
Donatus. p. 255. 289. 560. 883.
Ferriolus, sive Ferreolus. pag. 96. 174. 220. 235. 303. 305. 420. 465. 502. 504. 505. 516. 529. 580. 622. 635. 713. 733. 823. 824. 908. 909. 910. 953. 1012. 1058. 1085. 1099.

S. Fru-

S. Fructuosus Episcopus. pag. 117. 139. 174. 241. 270. 271. 272. 275. 281. 309. 313. 363. b. 416. 418. 447. 450. 464. 481. 500. 517. 537. 542. 548. 572. 577. 608. 620. 621. seq. 661. 671. 682. 684. 696. 720. 732. 747. 758. 775. 776. 821. 832. 868. 880. 911. 913. 927. 955. 956. 1026. 1027. 1098.

Fructuosus alter. pag. 140. 179. 732. 793. 958. 960. 961.

Gregorius Nazianzenus. p. 550.

Hieronymus. p. 116. 932. 1018. 1025.

Horsiesis, vide Orsiesis.

Isidorus. pag. 83. 119. 150. 173. 187. 215. 217. 279. 330. 430. 463. 480. 497. 511. 534. 541. 568. 571. 583. 591. 607. 619. 620. 642. 643. 663. 686. 695. 711. 712. 713. 744. 746. 757. 778. 779. 793. 818. 869. 870. 878. 879. 880. 903. 906. 907. 952. 991. 1026. 1043. 1044. 1060. 1087.

Macarius. p. 161. 210. 274. 567. 796. 809. 810. 866. 868. 930. 847.

Magister. pag. 93. 105. 142. 227. 228. 236. 249. 250. 282. 325. 365. 400. 406. 438. 459. 461. 520. 523. 537. 545. 572. 578. 584. 596. 608. 646. 648. 652. 673. 674. 681. 686. 700. 716. 734. 752. 759. 772. seq. 774. 838. 849. 855. 861. 871. 872. 918. 926. 931. 972. 967. b. 968. b. 971. b. 993. 1001. 1036. 1062. 1064. 1067. 1068. 1069. 1087.

Orien-

Orientalium regula. pag. 183. 196. 422. 424. 426. 433. 482. 572. 595. 625. 699. 758. 759. 882. 971. 1035. 1042. 1059. 1081.

Orsiesis. p. 86. 163. 166. 167. 169. 170. 226. 432. 615. 876. 907. 1076.

Pachomius. pag. 192. 193. 219. 246. 427. 429. 430. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 492. 493. 506. 576. 579. 604. 605. 616. 658. 659. 660. 661. 693. 694. 695. 756. 768. 769. 770. 813. 814. 847. 865. 895. 916. 917. 948. 949. 1045. 1047. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1076.

Regula Patrum. pag. 161. 162. 196. 232. 407. 491. 515. 590. 604. 676. 693. 766. 798. 811. 812. 855. 867. 894. 927. 945. 1009. 1010. 1050. 1082. 1095.

Aliorum Patrum. p. 678. 767. 945.

Cujusdam Patris. pag. 198. 235. 783. 830.

Paulus & Stephanus. pag. 85. 197. 246. 388. 489. 594. 619. 777. 778. 789. 799. 815. 816. 817. 851. 918. 1046. 1057.

Tarnatensis regula. pag. 421. 511. 544. 561. 595. 637. 669. 698. 783. 829. 860. 870. 882. 915. 965. 1046. 1058. 1100. 1101.

Valerius. p. 126.

In

Orientalium regula. pag. 183. 196.
424. 426. 433. 482. 572. 595. 625.
758. 759. 882. 971. 1035. 1042.
1081.
Orsiesis. p. 86. 163. 166. 167. 169. 170.
432. 615. 876. 907. 1076.
Pachomius. pag. 192. 193. 219. 246.
429. 430. 471. 472. 473. 474. 475.
492. 493. 506. 576. 579. 604. 605.
658. 659. 660. 661. 693. 694. 695.
768. 769. 770. 813. 814. 847. 865.
916. 917. 948. 949. 1045. 1047.
1052. 1053. 1054. 1055. 1076.
Regula Patrum. pag. 161. 162. 196.
407. 491. 515. 590. 604. 676. 693.
798. 811. 812. 855. 867. 894. 927.
1009. 1010. 1050. 1082. 1095.
Aliorum Patrum. p. 678. 767. 945.
Cujusdam Patris. pag. 198. 235.
830.
Paulus & Stephanus. pag. 85. 197.
388. 489. 594. 619. 777. 778.
799. 815. 816. 817. 851. 918.
1057.
Tarnatensis regula. pag. 421. 511.
561. 595. 637. 669. 698. 783. 829.
870. 882. 915. 965. 1046. 1058.
1101.
Valerius. p. 126.

In Bibliothecæ Patrum supplemento Coloniensi Tom. I. pag. 706. seq. & in Lugdunensi editione An. 1672. Tom. IX. pag. 655. seq. post Regulam S. Benedicti alia sub ejus nomine opuscula leguntur, sed quæ longe minoris auctoritatis sunt; ut *Epistola ad S. Remigium*, Remorum antistitem: *Sermo in morte S. Placidi*, alius *in discessu S. Mauri & sociorum*, *Epistola ad S. Maurum. Ordo qualiter fratribus in Monasterio religiose ac studiose conversari ac Domino militare oporteat*, & *forma profitendi regulam*. Vide de his, si placet, Caveum, qui *sententias* quoque nonnullas S. Benedicti notat vulgatas esse Coloniæ 1531. 8. & Basileæ 1538. 8. inter sententias aliorum Patrum de officio rectorum Ecclesiæ. Cæterum in Georgii Cassandri operibus pag. 257. *hymnus de S. Benedicto* legitur: Hymnos autem Benedicti cum Cassandri scholiis prodiisse Parisiis A. 1616. & ex Regula ejus excerptos, præter rem tradi non dubito.

De Ordine Benedictino, atque claris Benedictinis, Scriptores.

Leo Ostiensis & *Petrus Diaconus* in Chronico Casinensi ab A. 509. ad 1087. Paris. 1668. fol. & Tomo IV. Scriptorum Italiæ celeberrimi Muratorii.

Petrus

Petrus Diaconus de Viris illustribus Cassinensibus, cum *Placidi* supplemento, & *Jo. Baptistæ Mari* notis. Vide infra, PETRUS, & LEO.

M. Antonius Scipio Placentinus in elogiis Abbatum & Virorum illustrium Cœnobii Cassinensis. Neapoli 1614. 1630. 1634. 1643. fol.

Johannis Trithemii de Viris illustribus Ordinis S. Benedicti libri IV. Colon. 1571 4. & inter alia ejus scripta pia ac spiritualia Mogunt. 1604. fol.

Arnoldi Wion, Duacensis, Lignum Vitæ, sive initia Ord. Bened. & Viri clari dignignitate, doctrina, sanctitate ac principatu descripti libris V. Venetiis 1595. 4. duobus Voluminibus, & ex Germanica versione *Caroli Stengelii*, sed in qua pleraque omnia ad notitiam scriptorum facientia desiderantur, Augustæ Vindel. 1609. 1621. 4.

Antonii Yepesii Abbatis Vallisoletani Cronica general de la Orden de S. Benito. Centuriæ VII. Salmanticæ 1607. ad 1621. fol. septem tomis, & in compendium missi Annales Benedictini continuatique a *Gabriele Bucelino* Augustæ Vindel. 1656. fol. ut cœptas Gallicam Germanicamque versionem prætercam.

Annales Benedictini a *Constantio Cajetano*, quorum spem facit in commentario ad vitam

Petrus Diaconus de Viris illustribus C
nensibus, cum *Placidi* supplement
Jo. Baptistæ Mari notis. Vide i
PETRUS, & LEO.

M. Antonius Scipio Placentinus in e
Abbatum & Virorum illustrium C
bii Cassinensis. Neapoli 1614. i
1634. 1643. fol.

Johannis Trithemii de Viris illustrib
dinis S. Benedicti libri IV. Colon.
4. & inter alia ejus scripta pia ac
tualia Mogunt. 1604. fol.

Arnoldi Wion, Duacensis, Lignum
sive initia Ord. Bened. & Viri clari
gnitate, doctrina, sanctitate ac p
patu descripti libris V. Venetiis 1
4. duobus Voluminibus, & ex G
nica versione *Caroli Stengelii,*
qua pleraque omnia ad notitiam
rum facientia desiderantur, Augusta
del. 1609. 1621. 4.

Antonii Yepesii Abbatis Vallisoletani C
nica general de la Orden de S. Be
Centuriæ VII. Salmanticæ 1607. ad 1
fol. septem tomis, & in compend
missi Annales Benedictini continuati
a *Gabriele Bucelino* Augustæ Vin
1656. fol. ut cœptas Gallicam Ger
nicamque versionem prætercam.
nnales Benedictini a *Constantio Cajet*
quorum spem facit in commentario
vita

vitam Gelasii II. lucem nunquam viderunt.

Arnoldi Wion martyrologium Sanctorum Ordinis S. Benedictini duobus Observationum libris illustratum ab *Hugone Menardo* Paris. 1629. 8.

Ludovici Bultelli, abregé de l'Histoire de S. Benoït, où il est parlé des Saints, des hommes illustres, de la fondation & des principaux evenemens des Monasteres. Paris 1684. 4. duobus Voluminibus.

Jacobæ Boëttæ Blemuriæ annus Benedictinus, de qua vide Huëtium lib. 3. de rebus ad se pertinentibus p. 190. sq.

Joannis Mabillonii Annales a) Benedictini, Tomus I. Paris. 1703. fol. ab ortu S. Benedicti ad An. 700. tomus secundus ad An. 701. ad 849. tertius ab Anno 850. ad 980. quartus ab Anno 981. ad 1066. quintus ab A. 1067. ad 1116. qui post Mabillonium A. 1707. 27. Dec. defunctum a Theodorico Ruinarto, & post hunc quoque An. 1709. 29. Sept. ereptum rebus humanis, a Renato Massveto luci publicæ datus est, 1713. fol.

Lucæ

a) Acta Eruditorum An. 1705. pag. 413. Tomo VI. Supplem. pag. 159. & An. 1715. pag. 156. Memoires de Trevoux Anno 1705. pag. 310. An. 1709. pag. 1264. An. 1710. pag. 385. &c.

Lucæ Dachery, b) & *Joannis Mabillonii*, Acta Sanctorum Ordinis S. Benedicti, in sæculorum classes distributa, ita ut An. 1668. Paris. in fol. editum *sæculum I.* sit a CHristo nato *sextum*, II. septimum, An. 1669. III. octavum, A. 1672. 2. Volum. IV. nonum, 2. Volum. An. 1677. 1680, V. decimum, A. 1685. VI. undecimum, duobus Voluminibus, 1701. fol. Cætera sæcula additum iri speramus ab egregio viro *Bernardo Pez*.

Michaëlis Angeli Bellifortis, c) Perusini, Abbatis Chronologia brevis Cœnobiorum, virorumque illustrium vel commendabilium Congregationis *montis Oliveti*, Ord. S. Benedicti, monachorum Occidentalium Patriarchæ, complectens divisim quascunque suarum Provinciarum Nationes ab Anno 1319. suæ institutionis usque ad Annum 1720. Mediolani 1720. 4.

Bernardi Pez, Bibliothecarii Mellicensis, *Bibliotheca Benedictino Mauriana*, d) de ortu,

b) Acta Eruditorum A. 1686. pag. 57. & A. 1703. pag. 463. Journal des Savans An. 1702. pag. 29. 65. Memoires de Trevoux A. 1703. pag. 431. & Août pag. 131. & An. 1705. pag. 951.

c) Giornale de' Letterati d'Italia Tom. XXXIII parte 2. pag. 405. seq.

d) Acta Erud. A. 1717. p. 119.

ortu, vitis & scriptis Patrum Benedictinorum e celeberrima congregatione S. Mauri in Francia, libri II. Augustæ Vindel. 1716. 8. quos libros eximius auctor & tot aliis nominibus de Historia Ecclesiast. præclare promeritus præmisit tanquam prodromum majoris operis, *Bibliothecæ Benedictinæ generalis in XIII. sæcula distributæ,* cujus conspectum edidit, e) sicut etiam Epistolam Apologeticam pro Ordine S. Benedicti. f)

Bibliotheque Historique & Critique des Auteurs de la Congregation de S. Maur, g) par Dom *Filipe le Cerf,* de la Viéville, Religieux Benedictin de la même Congregation. à la Haye 1726. 12. Critique de Msr. *Perioux de la Periére,* h) & la reponse de Msr. *le Cerf.* i)

e) Acta Eruditorum An. 1716. pag. 404. Germanica Tom. IV. pag. 144. Journal des Savans A. 1716. Tomo II. p. 114.

f) Acta Eruditorum A. 1717. p. 401. Unschuldige Nachrichten A. 1716. p. 751.

g) Acta Eruditorum An. 1726. pag. 329. Bibliotheque Françoise An. 1726. pag. 263. & Tom. XVI. pag. 86. Histoire Litteraire de l'Europe A. 1726. Septembre pag. 21. A. 1727. May pag. 85. Journal des Savans A. 1727. Octobre pag. 280. Memoires de Trevoux A. 1727. p. 500. 815.

h) Bibliotheque Françoise Tom. X. p. 154.

i) Bibliotheque Françoise Tom. XI. pag. 167. Gelehrte Zeitungen A. 1728. p. 74.

Jac. Bouillart dans ſon hiſtoire de l'Abbaye Royale de S. Germain de Prez. k) Pariſ. 1724. fol.

Franciſcus Ibannez, Hiſpanus Monachus Congregationis Montisferrati, in brevi virorum illuſtrium Ordinis Benedictini Catalogo, edito ad calcem excercitatorii Vitæ ſpiritualis Garſiæ de Ciſneros, Mantuæ Carpentanorum ſive Madriti, & Salmanticæ 1561. 1570. 8.

Gervinus Calenius, typographi Colonienſis nomen, qui Trithemium de Viris illuſtribus Ordinis Benedictini excudit. Itaque apud Teiſſerium, Lipeniumque illi præter rem liber hujus argumenti tribuitur.

Joannes Monachus Caſtellenſis, qui apud eundem Teiſſerium de illuſtribus Viris Ordinis Bened. traditur ſcripſiſſe, non alius mihi videtur a Trithemio.

Reinerus Monachus S. Laurentii Leodienſis, De illuſtribus Viris Monaſterii ſui Ordinis Benedictini: & *Gvilelmus Gillinghamus* Anglus, non noti mihi niſi ex Labbeo.

Simpliciani Gody, Elogia illuſtrium Virorum Ordinis ſui. Pariſ. forma minore.

Caroli Stengelii Imagines Sanctorum Ord. Benedicti, tabulis æneis expreſſæ, additis eorum elogiis. Auguſtæ Vindel. 1625. 4to. *Eduardi*

k) Mem. de Trevoux A. 1724. p. 1459.

Jac. Bouillart dans son histoire de l'Ab- baye Royale de S. Germain de Prez. Paris. 1724. fol.

Franciscus Ibannez, Hispanus Monach. Congregationis Montisferrati, in Ca virorum illustrium Ordinis Benedi Catalogo, edito ad calcem exercit rii Vitæ spiritualis Garsiæ de Cisner Mantuæ Carpentanorum sive Madr & Salmanticæ 1561. 1570. 8.

Gervinus Calenius, typographi Colonie nomen, qui Trithemium de Viris illu bus Ordinis Benedictini excudit. que apud Teisserium, Lipeniumque præter rem liber hujus argumenti tri tur.

Joannes Monachus Castellensis, qui a eundem Teisserium de illustribus Ordinis Bened. traditur scripsisse, alius mihi videtur a Trithemio.

Reinerus Monachus S. Laurentii Leodi sis, De illustribus Viris Monaster Ordinis Benedictini: & *Guilelmus Gis hamus* Anglus, non noti mihi nisi Labbeo.

Simpliciani Gody, Elogia illustrium Vi rum Ordinis sui. Paris. forma minori

Caroli Stengelii Imagines Sanctorum O Benedicti, tabulis æneis expressæ, add eorum elogiis. Augustæ Vindel. 16 4to.

Edu-

k) Mem. de Trevoux A. 1724. p. 1459.

Eduardi Maihew, Congregationis Anglicanæ Ord. Bened. trophea. Remis 1625. 4. Sed promissi ab eo de claris scriptoribus Benedictinis quatuor tomi lucem non viderunt.

In B. Joachimi Felleri Catalogo MStorum Bibl. Paulinæ Lipsiensis, pag. 198. Fratris *P. Boërii* Abbatis S. Ammani *glossa super constitutione Ordinis S. Benedicti.*

In eodem Catalogo pag. 312. Fratris *Petri* (fortasse fratris Magni Petri, Generalis Confessoris Monasterii Wazsteinensis cujus apologia pro revelationibus Brigittæ memoratur pag. 90.) liber Abbati Joanni inscriptus de ordinibus Monachorum, & speciatim de ordine S. Benedicti, & de illis qui ex hoc Ordine Pontifices, Martyres, Patriarchæ & Archiepiscopi, Cardinales, Legati sive Apostolici Nuncii, Episcopi, clari scriptores evasere: item de Imperatoribus, Regibus, Ducibus & Principibus, Comitibus & Nobilibus qui Benedictini sunt facti: item de Abbatissis hujus Ordinis & Monachis sanctis, & denique de Imperatricibus & Reginis quæ Abbatissæ & Monachæ ex hoc Ordine fuerunt. Plura de hoc libro, qui Arnoldo Wiono præivit, vide sis in Diario Lipsiensi, Neuer Bücher-Saal der gelehrten Welt, Parte XVI. pag. 238. ubi notatur scriptores

 Bene-

Benedictinos ab eo celebrari LXXXIV. ordine alphabetico, primum Albinum Alcuinum, atque ultimos Willeramum Fuldensem & Wilhelmum.

Dominicus Gironda, de monasteriis *Cælestinorum* Galliæ, cum virorum inter illos doctorum elogiis. Parisiis 1713. 4to. Journal des Savans 1719. Tom. II. pag. 687.

Petrus Antonius Tornamira, Panormitanus in Scriptoribus Marianis Ordinis Benedictini, Panormi 1679. 4to, & in scriptis pluribus, quæ memorat Antoninus Mongitor Tomo II. Bibliothecæ Siculæ pag. 129. seq.

* * *

Statuta Abbatum Ordinis S. BENEDICTI *in Provincia Narbonensi*, apud Dacherium Tomo VI. spicilegii pag. 30. & Tomo I. editionis novæ pag. 707. seqq. adde Mabillonii Analecta Tom. IV. p. 454. & editionis novæ pag. 151. seqq. ubi *Ordo Officii in domo S. Benedicti, ante Pascha*, & *antiquæ Consvetudines Monasteriorum Ordinis S. Benedicti*.

BENEDICTOBURANI Monasterii Chronicon breve ab Anno 740. apud Bernardum Pez Tomo III. Anecdotorum Parte 3. pag. 597. & primorum Abbatum plura

plura quam Mabillonius * dederat Epitaphia pag. 605. seq. cum catalogo Codicum Cœnobii illius MSS. Anno 1250. pag. 614. seq. ubi pag. 624. seq. plures Chronographi Benedictoburenses memorantur, & pag. 615. inter alia *Onorius super secundum quinquagintale*, Psalmorum scilicet, ita enim legendum, non *quingentale*.

BENEDICTINUS Anonymus, cujus *libellum de Conscientia* sæculo XII. scriptum & non indignum lectu vulgavit idem laudatus Pezius in Tomo sexto Bibliothecæ asceticæ pag. 29-48.

BENEDICTUS *Abbas* Anglus, qui scripsit *Historiam de gestis Henrici II.* Angliæ Regis, laudatam ab Henrico Warthono Tomo I. Angliæ sacræ pag. 169. Illam plenam esse bonis politicis observationibus, ejusque vestigiis libenter insistere Hovedenium, Bromptonumque, notavit Gvil. Nicholsonus in Bibliotheca Historica Angliæ, edita Anglice Lond. 1714. fol. p. 77. Vide infra, *Benedictus Petroburg.*

BENEDICTUS *Accoltus*, qui Florentiæ Anno 1461. obiit. De hoc supra, ACCOLTUS.

* Tom. IV. Analectorum pag. 533. (editionis novæ pag. 181.)

BENEDICTUS *de Accoltis* Archiepiſcopus Ravennas * ab Anno 1524. ad 1549. qui inter poëtas ſui temporis a Lilio Gyraldo celebratur. Ejus poëmata inter quinque Poëtarum Hetruſcorum carmina, Florent. 1562. 8. & in Carminibus illuſtrium Poëtarum Italorum, Tomo I. Florent. 1719. 8. Ex illis unicum octaſtichon in Pacem reſtitutam Ranutius Gherus, ſive Janus Gruterus ſuis deliciis Poëtarum Gallorum inſeruit. *Quinque* ejus *Epiſtolæ* in Volumine Epiſtolarum clarorum Virorum. Omitto inedita, quæ memorat Julius Niger de Scriptoribus Florentinis pag. 88. Libellum *de laudibus B. Mariæ*, & alium *de immaculata ejus conceptione*: & Tractatum *de Jure Pontificum in regnum Neapolitanum.*

BENEDICTUS *Anglicus*, vide paullo ante, *Abbas*, atque infra, *Biſcopius*, *Claudoceſtrienſis* & *Petriburgenſis.*

BENEDICTUS *Anianæ*, ſive *Aniani* † in Britannia minore, ſive Septimania Galliæ Abbas Benedictinus, defunctus eſt Anno CHriſti 821. teſte Ardone Smaragdo in ejus Vita, & fecit 1) *Librum de Regulis diverſorum Patrum*, qui editus eſt a Luca Holſtenio ſub Titulo Codicis Regularum,

* Vide Ughellum Tom. II. p. 393.

† Vide Menardi Prolegomena ad Concordiam regular. p. 47. ſeq.

larum, de quo dixi ſupra p. 535. ſq. 2) alium *collatis Regularum ſententiis compoſuit librum*, quæ eſt *Concordia Regularum*, de qua itidem ſupra loco illo abunde dictum, & cui cum eruditis notis editæ Pariſiis 1638. 4. Hugo Menardus præmiſit *vitam* ſcriptam ab Ardone Smaragdo, (atque in Actis Sanctorum 12. Februarii, & Sec. 3. Benedictin. obviam) & Epiſtolam Patrum *Indani Monaſterii* ad Monachos Anianenſes de obitu Patris Benedicti; ejusdem Benedicti *Epiſtolas* duas ad Georgium in Abbatia ſucceſſorem, ad Nebridium Archiepiſcopum Narbonenſem. 3) *alium ex ſanctorum Patrum Homiliis*, de quo hæc Menardus in Prolegomenis pag. 43. *Hic liber extat MS. in fine hujus Concordiæ in Codice Floriacenſi, non tamen integer: quia in fine deſunt quædam folia. Ex unoquoque auctore citantur multæ paginæ, excepto uno aut altero. Incipit a libro S. Ambroſii in Examerom. Citantur etiam S. Hieronymus, S. Auguſtinus, S. Ephræm, S. Cæſarius Arelatenſis, S. Proſper Aquitanicus, S. Nilus Monachus, Caſſianus, vita S. Antonii, vita S. Fulgentii Epiſcopi Ruſpenſis, S. Gregorius Magnus, Evagrius Epiſcopus in Proverbiis, S. Joannes Chryſoſtomus, Beda, & S. Iſidorus in Sententiis. In his auctoribus tractatur de virtutibus & vitiis, quæ Monachos maxime*

ſpectant. Cæterum Holſtenius pro libro hoc ab auctore vitæ Benedicti memorato habet *Appendicem ad Codicem Regularum*, de quo ſupra pag. 536. hæc enim ſunt Holſtenii verba: *Quadrat ſatis hoc indicium in noſtrum hoc opus ex Patrum variorum opuſculis contextum, qui partim Monachos, partim Sanctimoniales erudierunt. In quo apte reſpondet hæc Appendix ſuo operi regulas virorum mulierumque perfectioni ſtudentium digerenti. Scio Hugonem Menardum, cum in fine Codicis, ex quo Concordiam Regularum edidit, reperiſſet congeſta quædam fragmenta Patrum ad virtutes & vitia, quæ in Monachis deſiderantur aut caventur, pertinentia, opinatum, eſſe illum ipſum librum contextum ex Sanctorum Doctorum Homiliis, quem fuiſſe a Sancto Benedicto compoſitum Auctor ejus vitæ refert: ſed mihi quidem non perſvadet, qui non Homilias, aut opuſcula integra Patrum, ſed ſententias duntaxat, & teſtimonia, ipſo fatente Menardo, congeſta ſciam in illam farraginem Codici Concordiæ Regularum aſſutam: noſtra autem collectio integras exhibet adhortationes, aut conciones Patrum aptiſſime congruentes ad argumentum Regularum: quare conſentaneè iis ſubjici æquus, opinor, & prudens Lector, ubi cognoverit, fatebitur.* His addere licet auctori vitæ non memorata, in

MStis

MStis Codicibus autem aliis *Bernardo Levitæ*, * in aliis Bernardo tributa Anianensi, ſub cujus nomine illa vulgavit Baluzius Tomo V. Miſcellaneorum. 4) *Teſtimoniorum nubecula de incarnatione DOMINI & de S. atque individua Trinitate, & iterationis baptiſmi devitanda pernicie.* pag. 1. 5) Diſputatio *adverſus Felicianam impietatem.* pag. 30. 6) *Epiſtola ad Gvarnarium*, pag. 51. cui etiam nubem teſtimoniorum inſcripſit. 7) *Confeſſio Fidei* Benedicti Levitæ, etſi peccatoris nonnunquam erronei, tamen fœdere iſto fidei inexhauſto fidenti. pag. 56-62. Pariſ. 1700. 8vo. 8) *Diarium*, ſive *Ordo Converſationis Monaſticæ* Capitula XIII. apud Carolum Cointe Tomo VII. Annalium Francorum pag. 552. ſeqq. dubium an hujus Benedicti, vide pag. 560. perinde ut *Modus novus Pœnitentiarum* eſt potius Bened. XII. vel XIII. Antipapæ, ut dixi ſupra p. 532. 9) *Capitula LXXX. pro Monaſteriis*, in Conventu Aquisgranenſi Anno 817. apud eundem Cointium pag. 434. ſeqq. quem de hoc Benedicto Anienſi vide etiam pag. 547. ſeqq.

De *Johanne* BENEDICTO, Avenionenſi, Theophilus Raynaudus Tom. VIII. Operum pag. 135. ſeqq.

* Oudin. Tom. I. p. 1945.

BENEDICTUS *Biscopius*, Wiremundensis Abbas, cujus vitam scripsit Beda, defuncti An. 703. Vide Lelandum cap. 76. Baleum I. 82. Surium & Acta Sanctor. 12. Januar.

BENEDICTUS *Capra*, JCtus Perusinus, cujus Consilia & Commentarios in libros V. decretalium laudat Trithemius cap. 880. de Script. Eccles.

BENEDICTUS Monachus Cœnobii Apostoli Petri *Claudiocestriensis* sive *Glocestriensis* Anglus, qui post An. 1120. scripsit *Vitam Dubricii*, Archiepiscopi Urbis Legionum (*Caërleon* in Wallia Angliæ) quam edidit Thomas Warthonus Tom. II. Angliæ sacræ pag. 654.

BENEDICTUS *Florentinus*, supra in *Accolto*. Alius Benedictus Florentinus Mathematicus circa An. 1490. cujus Architecturam, & Arithmeticos libros laudant Ugolinus Verinus, Mich. Pocciantus & Julius Niger p. 92.

B. BENEDICTUS, Abbas *Floriacensis*, cui tribuitur *Glossarium Latino-Græcum* digestum per rerum capita, editumque ab Henrico Stephano, Bonaventura Vulcanio & Carolo Labbeo, ut dixi Vol. X. Bibl. Græcæ p. 58.

BENEDICTUS Abbas *Fossatensis*, vide Mabillonii observationem de tribus Abbatibus Benedictinis, Anianensi, Fossatensi & Mediola-

diolanensi, in appendice ad Sæculum IV. Benedictinum.

BENEDICTUS, qui & *Gvaiferius* Salernitanus, Monachus Cassinensis clarus circa A. 1060. scripsit *Historiam S. Secundini* Episcopi Trojani in Apulia, quæ cum *Hymnis* in eundem Secundinum exstat apud Ughellum Tom. I. Italiæ sacræ pag. 1336. 1341. Vide & Acta Sanctor. XI. Febr. De cæteris ejus sermonibus ineditis, in quibus & *Passio S. Lucii Papæ*, carminibusque in quibus *de conversione quorundam Salernitanorum*, & *de miraculo ejus qui se ipsum occidit*, & *de laude S. Martini*. Vide Jo. Baptistam Marum ad cap. 29. Petri Diaconi de viris illustribus Cassinensibus.

Jacobus sive *Jacoponus* de BENEDICTIS, Tudertinus Umber Ord. Minor. defunctus A. 1306. Auctor *hymnorum* & *prosarum sacrarum* septem libris, editis a Francisco Frisati, Rom. 1558. & Venet. 1617. 4to. Notissima ex illis Canticum de contemptu mundi, *Cur Mundus militat sub vana gloria*, & rhythmus in B. Virginem sub Cruce: *Stabat Mater dolorosa*. Ejus *Prophetiam* An. 1305. MS. in Bibl. Vaticana: memorat Waddingus pag. 180. Bibl. Ordinis Minor. ubi & *Epistolas* ejus & *sententias* ac *monita salutaria* commemorat ex Matthæi Raderi Viridario Sanctor. Part. II. cap. 3.

BENE-

BENEDICTUS *Icenus* ſeu Nortfolcenſis Auguſtinianus, Epiſcopus in Anglia Cardicenſis, defunctus An. 1340. Vide ex Joſephi Pamphili Chronico Auguſtinianorum Pitſeum pag. 440. & ex Pitſeo Philippum Elsſium pag. 122. qui *Epiſtolas* ejus *hortatorias*, *Sermones* per annum, & *Alphabetum Ariſtotelis* memorant. A Baleo autem V. 60. reprehenditur, quod ſine ethnica Ariſtotelis, hæreticorum Patriarchæ litteratura, Doctrinam CHriſti mancam eſſe putaverit.

BENEDICTUS Epiſcopus ab Anno 1229. * *Maſſilienſis*, & deinde abdicato poſt Annum 1263. Epiſcopatu *Abbas* Ord. Minor. cujus *duo tractatus pro honore & defenſione Eccleſiæ Romanæ* exſtant MSti Lipſiæ in Bibl. Paulina, teſte B. Joach. Fellero in Catalogo illius Bibl. pag. 200. Alius *tractatus Fidei contra diverſos errores ſuper titulo de ſumma Trinitate & Fide Catholica in Decretalibus*, MS. in Bibl. Colbertina, hodie in Regia Pariſ. *Præfationes quatuor* ad Alexandrum IV. Papam, ad Thomam Epiſcopum Bethlemitanum, Apoſtolicæ Sedis Legatum, ad Gvilelmum Patriarcham Hieroſolymitanum & ad G. Priorem Fratrum Prædicatorum Montiſpeſſulani, cum Epiſtola G. Lemovicenſis Epiſcopi,

* Sammarthani Tom. II. Galliæ Chriſt. p. 661. Oudinus Tom. III. p. 487. ſeq.

pi, qua Benedicto gratias agit, publicatæ sunt a Baluzio Tom. VI. Miscellan. p. 349. seq. quem vide sis etiam p. 565. seq. plura de hoc Benedicto erudite monentem. *Epistolam ad Innocentium IV. Papam de rebus gestis in terra sancta,* quam bis Anno 1236. & 1253. adiit, vulgata a Dacherio Tom. VII. spicilegii pag. 225. & T. III. novæ edit. pag. 628. ubi notante ipso Baluzio male in titulo Epistolæ editum *H. Episcopi Massiliensis,* cum legendum sit B. atque Benedictus iste denotetur.

BENEDICTUS Abbas *Mediolanensis*, Ord. Benedictini, vide Mabillonium appendice ad Sæculum IV. Benedictin.

BENEDICTUS *de Montefiascone*, Ord. Præd. circa An. 1318. scripsit *Chronicon Cœnobii Romani monialium S. Sixti* ab An. 1220. ad sua tempora, adhuc ineditum, ex quo fragmenta apud Franciscum Mariam Torrigium in historia imaginis Mariæ in templo illius Monasterii, edita Italice Rom. 1641. 4. pag. 35. 39. 40. 41. seq. & apud Jac. Echardum Tom. I. de scriptoribus Dominicanis pag. 83. & 536. seq. ubi testatur instrumenta pleraque integra in illo afferri tum privilegiorum concessorum a Pontificibus, tum donationum & aliarum adeptionum a monialibus partarum.

BENEDICTUS *Morandus* Nobilis Bononiensis, cujus *Oratio de laudibus Bononiæ* pro-

* diit

diit Bononiæ 1481. 4. Rom. 1589. atque iterum Bononiæ 1640. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XI. pag. 325. seq. ubi etiam de duabus ejus in Laurent. Vallam invectivis, quibus respondit Valla pag. 445. seq. Operum.

BENEDICTUS ex Priore Cantuariensi Abbas *Petroburgensis*, Ordin. Benedictini scripsit *Chronicon de gestis Henrici II.* * Angliæ Regis, qui Hiberniam conjunxit cum Anglia & Richardi (qui Anno 1189. Henrico II. successit) ab An. 1170. ad Richardi mortem An. 1199. MS. in Cottoniana. *Vitam Thomæ*, Cantuariensis Archiep. separatim scripsisse, præter ea quæ de eo in gestis Henrici II. memoravit, & *de ejus post mortem miraculis*, Pitseus pag. 271. auctor est, teste laudato Gvilelmo Stephanio. Elegantem librum vocat Lelandus cap. 189. Apud Baronium autem ad Annum 1162. non invenio eam in Vaticana MStam exstare, vereorque ne memoria fefellerit Oudinum Tom. II. pag. 1515. illique obversatus sit unus ex scriptoribus vitæ hujus Thomæ de quibus supra, in Alano Albreto pag. 88. & quos in Vaticana obvios, Baronius refert ad An. 1162. num. 21.

BENEDICTUS *Raymundus*, Raphaelis Comensis F. inter JCtos *Doctoris subtilis* nomen consecutus, Patavii in patria docuit per annos

* Vide, quæ supra in *Benedicto Abbate* p. 549.

annos amplius triginta, clarus circa Annum 1440. Vide Marcum Mantuam de JCtis pag. 454.

BENEDICTUS *Romæ* Ecclesiæ S. Petri Canonicus, scripsit & Gvidoni de Castello, Cardinali S. Marci (postmodum An. 1143. Papæ Cælestino II.) dicavit librum *de Ecclesiastico Ordine totius anni, & præcipue Apostolicæ dignitatis & totius Curiæ*, quem inter alios libros de ritibus Ecclesiæ Rom. vulgavit Jo. Mabillonius Tom. II. Musei Italici, Paris. 1689. 4. pag. 118-164.

BENEDICTUS *Sala*, JCtus Patavinus medio sæculo decimo quinto, eodem quo Benedictus Raymundus tempore, ex qua familia plures Patavii celebres non modo Jurisconsulti, sed Medici quoque enituere. Vide Nic. Comneni Gymnasium Patavinum Tom. I. p. 154. & 364.

BENEDICTUS *Stendal* de Hallis, Doctor S. Scripturæ & Canonicus B. Mariæ Virginis cujus MSta exstant in Bibl. Erfurtensi volumina quinque forma parvi folli, *Lectura in Genesin*, An. 1454. *in Exodum*, Anno 1460. *in Leviticum*, A. 1467. *in Numeros*, An. 1468. *& in Deuteronomium*. An. 1472. Vide W. E. Tentzelium Bibl. curiosæ Tom. I. An. 1704. pag. 458. *Sermones* præterea varios & *Collationes* diversas memorat Trithemius capite 830. de S. E.

BENE-

BENEDICTUS *Tamacedus*, (Cangio *Taracredus*, *Tomacredus* aliis vel *Tomacellus*) Perusinus, Ord. Præd. floruisse traditur circa A. 1260. & scripsisse *de paupertate CHristi contra Fratricellorum errores: Commentaria super IV. libros Sententiarum, Sermones de tempore & de Sanctis*, cum *Collationibus* pro illius ætatis more adjunctis. Vide Jacobum Echardum Tomo I. pag. 210.

BENEDICTUS *Veronensis*, Ord. Præd. circa A. 420. cujus idem Echardus Tom. I. pag. 771. memorat *Sermones de tempore & de Sanctis*, itemque *in Symbolum Apostolorum, in Decalogum*, & *in Orationem Dominicam*.

BENEDICTUS *Urbevetanus*, ejusdem Ord. circa An. 1260. ac deinceps. Etiam hujus nihil aliud Echardus Tomo I. pag. 771. quam *sermones de tempore & de sanctis* nominat, neque adeo horum meminissem nisi vidissem eos a Cangio aliisque laudari.

Summa BENEDICTI, de qua Bælius in Lexico, voce *Sanchez*, recentioris est scriptoris Franciscani *Benedicti Sangalli* Bergomatis, cujus *summa Peccatorum* prodiit Parisiis Anno 1595. etiam Gallice versa Anno 1602.

BENE-

BENEDICTUS *Tomacedus*, (Cangio Ta- *dus*, *Tomacredus* aliis vel *Tomacel-* rusinus, Ord. Præd. floruisse tradit A. 1260. & scripsisse *de paupertat- sti contra Fratricellorum errores*: *mentaria super IV. libros Sententia- Sermones de tempore & de Sanctis*, *Collationibus* pro illius ætatis more ctis. Vide Jacobum Echardum To pag. 210.

BENEDICTUS *Veronensis*, Ord. Præd. ca A. 420. cujus idem Echardus To pag. 771. memorat *Sermones de te- & de Sanctis*, itemque *in Symbolum stolorum, in Decalogum*, & *in Oratio- Dominicam*.

BENEDICTUS *Urbevetanus*, ejusdem circa An. 1260. ac deinceps. Etiam jus nihil aliud Echardus Tomo I. pag. quam *sermones de tempore & de sa-* nominat, neque adeo horum memini- nisi vidissem eos a Cangio aliisque dari.

umma BENEDICTI, de qua Bælius in xico, voce *Sanchez*, recentioris est scr- ris Franciscani *Benedicti Sangalli* Berg- tis, cujus *Summa Peccatorum* prodiit P- tis, etiam Gallice versa An- siis Anno 1595.

1602.

BEN

BENEVENTANI Monasterii S. Sophiæ Ord. Benedictini *Chronicon* scriptum sæculo XII. edidit (utinam emendatius) Ughellus Italiæ sacræ Tom. VIII. recusum edit. novæ Tomo X. pag. 414-560. refertum veteribus Instrumentis, mandatis, decretis & privilegiis Imperatorum, Regum, Pontificum & Episcoporum. Alia ad res Beneventanas facientia dabit thesaurus scriptorum Italiæ Burmannianus Tomo IX.

Chronicon Monasterii S. BENIGNI Divionensis ab An. 458. ad 1026. Tomo I. spicilegii Dacheriani pag. 353. & edit. nov. Tom. II. pag. 357. Hujusque Chronici *continuatio* ab An. 1105. ad 1513. id. p. 394-399. Auctorem Chronici *Joannem* vocant Dacherius & Mabillonius, eundem nempe Monachum Benedictinum, qui Besnense Chronicon scripsit: sed parum certam conjecturam illam esse ostendit Papillonus, cujus dissertatio inserta Tomo quarto libri cui titulus: Continuation des memoires de litterature & d'histoire, Paris 1727. 8. pag. 224. Et auctorem Besnensis Chronici centum annis juniorem scriptore Chronici S. Benigni, contendit Hadr. Valesius in observationibus de annis Dagoberti I. Francorum Regis, editis Paris. 1684. 8.

Excerpta ex *Chronico* alio * S. BENIGNI Divio-

Nn

* Vide Jac. le Long Bibl. historicorum Galliæ pag. 242.

vionensis ab An. 753. ad 1223. in Bibliotheca nova MSS. Philippi Labbei Tom. I. p. 293-296.

BENIGNUS *Visdomini*, Florentinus, Abbas Generalis Vallumbrosanus Ord. Benedicti, defunctus An. 1236. 27. Jul. traditur scripsisse *Claustrum animæ*, sive *methodum ad recte vivendum*, & *Historiam Ordinis sui.* excusam An. 1500. ut habet Julius Niger de scriptoribus Florentinis pag. 98. qui de ejusdem Ordinis Vallumbrosani viris claris testatur etiam scripsisse Bernardum Serram pag. 107. & Bernardum de Ubertis p. 108. quibus recens accessit Venantius Simius Abbas in Catalogo Virorum illustrium Congregationis vallis umbrosæ.

BENNO ab An. 1085. Cardinalis, Concilio Romano An. 1098. interfuit, *Hildebrando* sive *Gregorio VII.* Papæ vivo ac spiranti infestus: post ipsum An. 1085. defunctum *de ejus vita & rebus gestis* scripsit *librum* editum primum ab *Orthuino Gratio* in fasciculo * rerum expetendarum & fugiendarum, Colon. 1535. fol. pag. XXXIX. ad p. XLIII. b. deinde separatim An. 1542. & cum Ænea Sylvio de Concilio Basil. & a *Matthia Flacio* in Catalogo testium veritatis pag. 315. edit. primæ Basil. 1556. 8. atque

* Hic fasciculus cum magno Auctario recusus Lond. 1690. fol. curante Viro clariss. Eduardo Brown.

atque in cæteris editionibus repetitis Argentinæ, Lugduni, Genevæ, & Francofurti: tum a *Joanne Wolfio*, Tomo I. Lectionum memorabilium, Lauingæ 1600. fol. pag. 290. & a *Reinero Reineccio*, Francof. 1581. qui parrhesiam ejus ex veritatis studio scribit profluxisse, licet aliud visum Baronio & fervidis Hildebrandinorum axiomatum propugnatoribus. Familiam quoque ducit hoc Bennonis scriptum in *Melchioris Goldasti* sylloge opusculorum anti Gregorianorum, Hanov. 1611. 4.

De BENNONE Episcopo ab Anno 1066. ad 1106. *Misnensi*, partes Gregorii VII. secuto, & Slavorum † ut ajunt Apostolo, Sanctis adscripto An. 1523. 31. Maj. Vide Hadriani VI. bullam Canonisationis Tomo I. bullarii magni pag. 632. Acta Sanctor. 16. Junii, Tom. III. pag. 198. ubi vita scripta ab Hieronymo Emsero, cum notis Godofredi Henschenii, atque exinde in Jo. Burchardi Menckenii τῶν μακαρίτου scriptoribus rerum Germanicarum Tom. II. p. 1824. seqq. vide & Baluz. T. III. Misc. pag. 425. & vitam Bennonis recenti studio scriptam a Martino Heidenreich, Leisnicensi, Dresdæ 1694. 8. Acta Erud. illius anni pag. 115.

† Hieron. Emser in vita Bennonis cap. 19. Lips. 1519. fol.

Zacharias BENEDICTUS, Vicentinus, Monachus Carthuſianus, verſibus hexametris circa Annum 1508. ſcripſit *Vitam S. Brunonis*, quæ operibus hujus ſubjicitur in editione Aſcenſiana Pariſiis 1524. fol. Idem poſtea facere inſtituit Joannes Morocurtius in quatuor libris Brunoniados, Antwerpiæ 1640. 4. ut ſub idem, quo Benedictus, tempus, Sapphico carmine *Sebaſtianus Brandt*, quod exſtat in Hiſtoria Eccleſiaſtica Michaëlis Bucchingeri, Colmarienſis. Moguntiæ 1560. Vide infra, BRUNO.

Cyprianus BENETUS, ſive BENEDICTUS * Albeldenſis, Aragonus, Ordinis Prædicatorum, obiit An. 1522. ſcripſit *de prima Orbis ſede, de Concilio, de poteſtate Eccleſiaſtica, & de poteſtate Pontificis*: quæ ſcripta poſt editionem Rom. 1512. recuſa in Tomo ſeptimo Bibliothecæ maximæ Pontificiæ, curante Jo. Thoma Rocaberto. Idem Benetus junctim edidit Pariſiis 1506. fol. illuſtrium Virorum opuſcula: *S. Athanaſii* contra Arium diſſertat. de ὁμοουσίῳ coram Probo Judice: *Didymum* de Spiritu Sancto, ex verſione Hieronymi: *Caſſiodorum* de anima. Præſtantium virorum *definitiones*, & *S. Cypriano* tributos ſermones de cardinalibus CHRISTI operibus. Alia hujus Beneti ſcripta ſunt: *aculeus contra Ju-*

* Nicolaus Antonius Tom. II. Biblioth. vet. Hiſpanæ pag. 262.

Zacharias BENEDICTUS, Vicentinus,
nachus Carthusianus, versibus hero
circa Annum 1508. scripsit *Vitam S.*
nonis, quæ operibus hujus subjicitur
tione Ascensiana Parisiis 1524. fol. i
postea facere instituit Joannes Moros
in quatuor libris Brunoniados, Antw
1640. 4. ut sub idem, quo Bened
tempus, Sapphico carmine Seb
Brandt, quod exstat in Historia Ec
stica Michaëlis Bucchingeri, Colmar
Moguntiæ 1560. Vide infra, BRUN

Cyprianus BENETUS, sive BENEDICT
Albeldensis, Aragonus, Ordinis Præ
torum, obiit An. 1522. scripsit *de*
Orbis sede, de Concilio, de potestat
siastica, & de potestate Pontific
scripta post editionem Rom. 1512.
in Tomo septimo Bibliothecæ m
Pontificiæ, curante Jo. Thoma Rocc
Idem Benetus junctim edidit Parisiis
fol. illustrium Virorum opuscula: S.
nasii contra Arium dissertat. de
ram Probo Judice: *Didymum* de Sp
Sancto, ex versione Hieronymi:
rum de anima. Præstantium viroru
itiones, & *S. Cypriano* tributos ser
e cardinalibus CHRISTI operibus.
ujus Beneti scripta sunt: *aculeus*

Nicolaus Antonius Tom. II. Biblioth. vet. His
pag. 262.

Judæos, *& de non mutando Paschate.* Romæ 1515. 4. *De Caroli I. Regis Hispaniarum*, postea *Cæsaris Caroli V. præeminentia & clementia*, ibid. 1518. 4. *Adhortatorium de accelerando itinere, ad Hadrianum VI. Oratio contra dogmata D. Lutheri*, cum ejus imago & scripta Romæ exurerentur Romæ 1521. 12. Jun. *De S. Eucharistiæ Sacramento.* Dialogus *de excellentia & utilitate Theologiæ. Introductio ad Logicam.* Tractatus *de fortitudine animi & de perfecta arte militari.* &c. Vide Jac. Echardum Tom. II. de scriptoriptoribus Dominicanis p. 49. sq.

BENEVENUTUS *Campigena*, sive *Campesanus*, cujus poëma heroïcum de Vicentia An. 1311. Patavinis erepta a Cane Scaligero auspiciis Henrici VII. laudat Vossius pag. 795. Hist. Lat. De *Albertino Mussato*, Poëta & Oratore, qui pro Patavinis scripsit, dixi supra pag. 100. sq. Idem vero Benevenutus non celebravit funus *Ferreti*, Poëtæ Vicentini, ut a laudato Vossio & B. Leysero pag. 1006. de Poëtis medii ævi traditum: sed celeberrimus Muratorius tomo nono scriptorum Italiæ vulgavit Ferreti Carmina de morte Benevenuti pag. 1183. & 1187.

BENEVENUTUS *de Rambaldis* Imolensis, cujus *libellus Augustalis*, ad Nicolaum Marchionem Estensem de vitis Cæsarum usque ad

ad Wenceslaum, (sub quo scripsit & mortuus est) prodiit cum præfatione Laurentii Abstemii Argentorat. 1505. 4. Hunc libellum tanti fecit Æneas Sylvius, ut vitas quatuor Cæsarum, qui post Wenceslaum imperitarunt, ei non sit dedignatus adjungere, sicut ipse in principio Europæ suæ testatur. Exstat etiam in calce Operum Francisci Petrarchæ, Venet. 1501. fol. & Basileæ: & in limine Tomi secundi scriptorum Germanicorum Marquardi Freheri, cum continuatione Joannis Baptistæ Egnatii usque ad Maximilianum I. nam in Æneæ Sylvii Freherus negat se incidisse.

BENTII Chronica, ejusdem ni fallor cum BENZONE, de quo infra.

BENTIVENGA de Bentivengis, Aquaspartanus Umber, Ord. Minor. *Episcopus Tudertinus* ab An. 1278. Episcopus *Cardinalis* Albanensis usque ad A. 1289. & Papæ Nicolai III. Major Pœnitentiarius. Vide Ughellum Tom. I. pag. 1353. Ciacconium in Pontificum & Cardinalium Vitis Tom. I. p. 761. & Waddingum Bibliothecæ Franciscanorum pag. 53. qui ejus *Sermones* ad populum habitos & *Veritatis Theologicæ* Volumen commemorat.

BENZO Episcopus post An. 1061. Albæ, sive Albensis, qui se *fratrem*, h. e. ex Ordine Prædicatorum, & Cæsaris servum vocat. Quanquam & ipse infestus Pontificibus, tamen

men a BENNONE Hildebrandomaſtige, diverſus, ut oſtenſum a viro nobiliſſimo *Jo. Petro Ludewig* in præf. ad tomum nonum reliquiarum MSS. & diplomatum omnis ævi, editum Franc. 1731. 8. in quo pag. 271-416. primum ſe exiſtimavit in lucem protrahere ejus *VII. libros Commentariorum de rebus Henrici III.* (qui aliis IV.) illius qui Patri Henrico ſucceſſit quinquennis An. 1056. Sed ante Ludewigium eosdem prior & multis locis emendatiores * ediderat Joan. Burchardus Menckenius ὁ μακαρίτης, Tom. I. ſcriptorum Germanicorum pag. 958-1074. cum notis brevibus ſed neceſſariis præclari Viri D. Jac. Auguſti Franckenſteinii, Lipſiæ 1528. fol. ſub titulo *Panegyrici in Henricum IV. Imp.* Non ſunt hi libri verſibus leoninis ſcripti, ſed proſario ſermone, cui tamen verſus leoninos paſſim præmittit, vel admiſcet hic ſcriptor, quorum hos ex libro primo in guſtulum venæ ejus adſcribere placet:

Fortium quidem virorum nulla foret notio,
Si periti litterarum torpuiſſent otio.
Defeciſſet exemplorum aurea memoria
Niſi eos propalaſſet aliqua hiſtoria.

Poſtremi verſus ultimi libri hi ſunt:

Cæſar honor Regum, Cæſar diſcretio Legum,

 Te

* Vide Acta Erud. An. 1731. pag. 506. ſq.

Te rogo per CHristum, lege librum funditus istum,
Quem Tibi servus ego fero curvus corpore Benzo.
Nam plus quam vellus Colchi valet iste libellus;
Cujus erat vellus, fuerat possessio tellus:
Hic Tibi servabit terram, cœloque locabit.

Apographum Codicis Upsaliensis habere se testatus est V. C. Petrus Fridericus Arpius in feriis æstivalibus p. 112.

Ejusdem BENZONIS, quem BENZIUM etiam appellat, Episcopi Albensis *Chronicon* cum glossa MS. adhuc ineditum memorat Muratorius præf. ad Tomum I. laudatissimi corporis, quod ex scriptoribus rerum Italicarum cum maxime continuat instruere. Vide & infra, *Hugo* BLANCUS.

BERARDUS Monachus Cælestinus, *S. Petri Cælestini* discipulus, cujus Vitam scripsit. Eam manu exaratam Cangius evolvit.

Joannis BERARDI Monachi & Præpositi *Chronicon* Abbatiæ S. Clementis *Casauriensis*, sive *Piscariensis*, a Ludovico II. Imp. Anno 854. conditi in Aprutio, usque ad Annum 1182. libris III. editum a Dacherio Tom. V. spicilegii pag. 361. & edit. novæ Tom. II. pag. 929-977. Partem primam sed sine nomine auctoris vulgaverant Andreas du Chesne Tom. III. scriptorum de rebus Francicis pag. 544. & Ughellus Tom. VI.

Italiæ

Italiæ ſacræ pag. 1291. (edit. novæ Tom. X. pag. 393.)

BERCHARIUS Presbyter, aliis *Bercarius* vel *Bertharius*, vixit circa An. 887. & ſcripſit *Hiſtoriam Epiſcoporum Virdunenſium* ad Dadonem Virdunenſem Epiſcopum, quæ cum continuatione Anonymi & *Laurentii* Leodienſis usque ad Innocentii IV. tempora exſtat Tom. XII. ſpicilegii Dacheriani pag. 251. & Tom. II. editionis novæ pag. 234-262. & in Auguſtini Calmet nuper vulgata hiſtoria Civili & Eccleſiaſtica Lotharingiæ. Rogatum a Dadone Bercharium, hoc laboris in ſe ſuſcepiſſe narrat auctor vitæ S. Pauli Virdunenſis apud Surium 8. Febr.

Petrus BERCHORIUS. infra, PETRUS.

BERCHTOLDUS *Hochbergerus* Campidunenſis Abbas circa Annum 1181. ſcripſit de laude Martyrum. infra, BERTHOLDUS.

BERENGARIUS I. ab Anno 887. Rex Italiæ, & Auguſtus coronatus die Paſchatis, 24. Martii An. 916. in quem *Panegyricum incerti auctoris libris IV. Carmine heroico* Nicolaus Heinſius Patavii in Monaſterio S. Joannis reperit, edendumque dedit Hadriano Valeſio, qui adjunctum Adalberoni Laudunenſi, in lucem edidit illuſtravitque notis. Pariſiis 1663. 8. Inde illuſtris Leibnitius Tomo I. Scriptorum Brunſvicenſium

pag. 235-256. cum periochis, ſive argumentis librorum, & rerum Berengarii chronologia ab Anno 887. ad 916. & poſt Leibnitium celeberrimus Muratorius Tomo II. Scriptorum Italiæ.

BERENGARIUS Turonenſis, Archidiaconus Andegavenſis, cui ingenium, eruditionem & dialectices peritiam non negant etiam adverſarii, cœpit ab Anno 1035. transſubſtantionis Dogma in S. Cœna viribus omnibus oppugnare, unde An. 1050. in Synodo Romana primum, deinde in pluribus aliis Conciliis a) damnatus & ad palinodiam canendam ter redactus, b) tamen etiam

a) Illa Concilia fuere præter Britonenſem Conventum An. 1050. I. Vercellenſe eodem Anno 1050. II. Pariſienſe Anno 1053. III. Florentinum Anno 1055. IV. V. VI. Turonenſia duo & Andegavenſe, de quibus Pagi ad Annum 1055. num. 5. ſeq. VII. Romanum Anno 1059. VIII. Rothomagenſe Anno 1063. IX. Pictavienſe Anno 1075. in quo Berengarius ſaucius ferme interemtus eſt, teſte Chronico Malleacenſi. X. Romanum Anno 1078. XI. Romanum eodem Anno 1079. Vide Tomum quartum operis: la perpetuité de la Foy, & in illo ſectionem cui titulus: Tradition de l'Egliſe touchant l'Euchariſtie, pag. 40. ſeq. Caſparum Sagittarium Introduct. in Hiſtor. Eccleſiaſt. pag. 885. ſeq. &c.

b) Primum in Romano Concilio Anno 1059. *Ego Berengarius, indignus Diaconus Eccleſiæ S. Mau-*

etiam ab eo tempore non obscure significavit a priore sententia neutiquam se recessisse. Ab eo nomen BERENGARIANORUM apud Anonymum Mellicensem cap. 88. Obiit Turonis *6. Januarii Anno 1088. ætatis 88. Vide Pagium ad illum Annum num. 10. seq. & Mabillonii Disser-

S. Mauritii Andegavensis, cognoscens veram & Apostolicam fidem, anathematizo omnem haresin, pracipue de qua hactenus infamatus sum: qua adstruere conatur, panem & vinum, qua in altari ponuntur, post consecrationem solummodo Sacramentum, & non verum Corpus & Sangvinem DOMINI nostri JESU CHRISTI esse, nec posse sensualiter nisi in solo Sacramento manibus Sacerdotum tractari vel frangi, vel fidelium dentibus atteri. Consentio autem S. Romana Ecclesia & Apostolica Sedi, & ore & corde profiteor de Sacramento Dominica mensa eam fidem me tenere, quam Dominus & Venerabilis Papa Nicolaus, & hac sancta Synodus auctoritate Evangelica & Apostolica tenendam tradidit, mihique firmavit: scilicet panem & vinum, qua in altari ponuntur, post consecrationem non solum Sacramentum, sed etiam verum Corpus & Sangvinem DOMINI nostri JESU CHRISTI esse: & sensualiter non solum Sacramento, sed in veritate, manibus Sacerdotum tractari & frangi, & fidelium dentibus atteri: jurans per Sanctam & homousion Trinitatem, & per hac Sacro-Sancta CHRISTI Evangelia. Eos vero, qui contra hanc fidem venerint, cum dogmatibus & sectatoribus

Dissertationem c) de Berengarii multiplici damnatione, fidei Professione, relapsu &

ribus suis, æterno anathemate dignos esse pronuncio. Quod si ego ipse aliquid contra hæc sentire ac prædicare præsumsero, subjaceam Canonum severitati. Lecto & perlecto sponte subscripsi. Deinde in Concilio Romano An. 1078. *Profiteor panem altaris post consecrationem esse verum Corpus CHRISTI, quod natum est de Virgine, quod passum est in Cruce, quod sedet ad dexteram Patris: & Vinum altaris, postquam consecratum est, esse verum Sanguinem, qui manavit de latere CHRISTI. Et sicut ore pronuncio, ita me in corde habere confirmo. Sic me adjuvet DEUS & hæc sacra.* Denique tertium in Concilio Romano Anno 1079. *Ego Berengarius corde credo & ore confiteor, Panem & Vinum, quæ ponuntur in altari, per Mysterium sanctæ Orationis & Verbo nostri Redemtoris, substantialiter converti in veram & propriam ac vivificam Carnem & Sanguinem JESU CHRISTI, DOMINI nostri, & post consecrationem esse verum CHRISTI Corpus, quod naturale est de Virgine, & quod pro salute Mundi oblatum in Cruce pependit, & quod sedet ad dextram Patris: & verum sanguinem CHRISTI, qui de latere ejus effusus est: non tantum per signum & virtutem Sacramenti, sed in proprietate naturæ & veritate substantiæ, sicut in hoc Brevi continetur, & ego legi, & vos intelligitis. Sic credo, nec contra hanc fidem ulterius docebo. Sic me DEUS adjuvet, & hæc sancta DEI Evangelia.*

c) Hanc recudi curavit Rev. Joannes Vogt in fasciculo

& pœnitentia, Tom. II. Analect. pag. 268 -- 494. & f. 513. editionis novæ: & præfationem ad partem secundam d) Actorum Seculi sexti Benedictini, Franciscum de Roy Dissertat. de hæresi & pœnitentia Berengarii, Andegav. 1656. 8. D. Henrici Mulleri Historiam veteris & novi Berengarianismi, Rostochii 1674. 4. Jacobum Basnage in Historia Ecclesiastica dogmatica edita Gallice lib. XXIV. cap. 2. pag. 1391. seqq. & ante hos omnes Anonymum veterem Monachum Benedictinum, qui Anno 1088. scripsit de multiplici Berengarii damnatione, editum a Petro Francisco Chifletio inter alia scripta prisci ævi, e) Divione 1656. 4. De adversariis Berengarii dixi in ADELMANNO, ALGERO, DEODUINO, DURANDO Troarnensi, GOZECHINO, HUGONE Lingonensi, GVITMUNDO, f) HUMBERTO de Sylva Candida, LANFRANCO &c. Zacharias Chrysopolitanus Tom. XIX. Bibliothecæ Patrum Lugdunens. pag. 916. *Sunt non-*

sciculo primo Bibliothecæ Historiæ hæreticæ, Hamb. 1723. 8.

d) Journal des Savans 1702. p. 59.

e) De cæteris dixi suis locis, in Alcuino supra pag. 135. & in S. Fulgentio ac Rabano. Illud Anonymi Opusculum recusum in Conciliis Harduini Tom. VI. p. 1014.

f) Hic Anonymo Mellicensi cap. 90. videtur dici CHRISTIANUS.

nonnulli, imo forsan multi, sed vix notari possunt, qui cum damnato Berengario idem sentiunt, & tamen eundem cum Ecclesia damnant.

Scripsit Berengarius, teste Sigeberto cap. 154. *contra Almannum*, sive *Adelmannum* Grammaticum & Episcopum, & cap. 155. *contra Humbertum* Cardinalem. Cumque rescripsisset Lanfrancus, reposuit *Disputationes cum Lanfranco de præsentia CHRISTI in Cœna*, quæ MSS. in Bibliotheca Colleg. ænei nasi apud Oxonienses. *Epistola ad Lanfrancum* brevis edita a Dacherio ad vitam Lanfranci pag. 22. atque inde in Tomis Conciliorum: alia ab Edmundo Martene Tomo I. Anecdotorum pag. 196. alia *ad Eremitas* id. pag. 191. Epistola *ad Ascelinum* cum Ascelini responso, a Dacherio ad Lanfrancum, atque inde in Conciliis Labbei Tomo IX. p. 1056. & Harduini Tom. VI. pag. 1019. Alia *ad Richardum* in Dacherii spicileg. T. II. p. 510. (edit. novæ Tom. III. p. 400.) & apud Harduinum pag. 1024.

Bostonus Buriensis in Catalogo Scriptorum Ecclesiæ, testatus est a BERENGAUDO scriptam *expositionem in Apocalypsin*: sed ex Joannis Subprioris a) & MSti Cantabri-

a) Warthonus pag. 393. *Rem extra omne dubium ponit* Joannes Subprior, *qui prolixum* in

tabrigiensis fide Henricus Warthonus pag. 391. sqq. auctarii ad Usserium de Scripturis vernaculis, illam Berengario Turonensi vindicat, notatque vel ex ignorantia, aut potius ad invidiam scilicet hæretici nominis declinandam a librariis descriptam esse jam sub nomine BERINGVEDI, jam BERENGVIDI, sive BERENGVAUDI, sub quo etiam edita est a Benedictinis in appendice ad Tomum secundum Operum S. Ambrosii pag. 499. seqq. cum Cuthbertus Tonstallus An. 1548. ac deinde alii edidissent sub falso nomine AMBROSII, b) sed omissa præfatione. In Catalogo locupletis

in Apocalypsin *conscripsit commentarium MS. in Bibliotheca Lambethana asservatum. In prologo enim expositores Apocalypseos recensens, post Hieronymum, Augustinum, Primasium, Victorinum & Bedam memoratos hæc habet:* Nostri quoque temporis Magister Berengarius & Robertus Prior; qui quanto sunt tempore posteriores, tanto sunt per experientiam & manifestationem ipsius Prophetiæ ad exponendum certiores: totum librum ex ordine pleniter exposuerunt, & expositiones suas ex locis sanctarum Scriptutarum fortiter munierunt. *Ex horum pariter & priorum expositionibus Commentarium suum Johannes conflavit, paucis de suo additis: in eo igitur reperiuntur continua fere & ampla Berengarii excerpta, quæ in Codicibus nostris MStis totidem verbis comparent.* Adde quæ de Codice Jenensi W. E. Tenzelius Monatl. Unterredungen A. 1692. p. 886.

b) Vide Rob. Cocum in censura p. 275. b.

pletis Bibliothecæ Samuelis Hulſii, quæ ſectione publica diſtracta eſt Hagæ A. 1730. Tom. I. pag. 310. num. 4847. *Berengarii Commentarius in Apocalypſin MS. in pergameno litteris grandiuſculis & arte exaratis -- Ipſa commentandi ratio ad intimos quosque Prophetici ſermonis ſenſus, admirabili plane modo, manuducens, ſummam ſpirat eruditionem, animi humilitatem, pietatem & in ſermone juſtitiæ ſenſus exercitatiſſimos &c.* Etiam inter Codices MS. Gvilelmi Laudi pag. 71. Berengarius in Apocalypſin memoratur, n. 1341. & in Bibliotheca Collegii Oxon. SS. Trinitatis num. 9. & teſte Oudino Tom. II. p. 1005. in Bibliotheca Claræ Vallis & Longi Pontis Ord. Ciſterc.

Expoſitionem in Canticum Canticorum MS. Oxonii exſtare notavit Jacobus le Long in Bibliotheca Biblica p. 634. quam in Catalogo MSS. non reperio.

BERENGARIUS, Pater Petri Abailardi, * miles, unde filius ſcripſit ſe præ ſtudiorum amœnitate militarem pompam libenter reliquiſſe.

BERENGARIUS Pictavienſis, Petri Abailardi diſcipulus, & poſt illum in Concilio damna-

* Vide Chriſtiani Thomaſii Hiſtoriam ſapientiæ & ſtultitiæ p. 77. & 115. & Bælii Lexicon in *Abelard.*

damnatum A. 1140. dogmatum ejus ſtrenuus aſſertor in *Apologetico contra Bernhardum Clarævallenſem* judice Petrarcha, *ingentis acrimoniæ*, in Epiſtola ad *Carthuſienſes*, & *ad Epiſcopum Mimatenſem*, quæ & inter PETRI Abailardi Epiſtolas, & in Bulæi Hiſtoria Academiæ Pariſ. Tom. II. pag. 182. 193. & 194. Vide Jac. Thomaſium in filii Chriſtiani hiſtoria ſapientiæ & ſtultitiæ T. I. pag. 114. ſeqq. Bælii Lexicon in voce *Berenger*, & Oudinum Tom. II. pag. 119. De hoc Berengario Joannes Gerſon in tractatu contra Romantium de Roſa Tom. III. editionis novæ pag. 301. *Id ſcio, quod Berengarius, Petri Abelart diſcipulus, (cujus meminiſti ſæpius) cum ad horam mortis deveniſſet, in qua veritas declarat hunc, qui bene fecerit, eratque dies apparitionis Domini noſtri, ſuſpirando dixerit: DEUS meus (inquit Berengarius) hodie mihi apparebis ad meam ſalvationem (ut ſpero) propter pœnitentiam meam, aut ad duram damnationem (ſicut timeo) propter eos, quos perverſa doctrina decepi, quos nequivi reducere ad veram viam tui Sacramenti.* Hæc poſtrema verba ſuſpicionem faciunt, Pictavienſem hunc cum Turonenſi Berengario, aliud agentem Gerſonem confudiſſe.

BERENGARIUS Stedellus, Biterrenſis Eccleſiæ ſuccentor, hinc Epiſcopus, ac de-

nique Cardinalis fuit inter eos, quem Bonifacius VIII. circa Annum 1298. adhibuit ad componendum librum *ſextum Decretalium.* Hujus librum *de ſententia excommunicationis* Trithemius cap. 513. laudat, qui MS. fuit in Bibliotheca Hohendorfiana: ac præterea *Oculum*, ſive Elucidarium ſummæ Hoſtienſis ſecundum Ordinem Litterarum. Hæc eſt Berengarii *Summa Pœnitentialis*, quæ etiam MS. in Bibliotheca Bodlejana, & in Bibliotheca Collegii ænei Naſi. Diem obiit hic Berengarius Anno 1321.

BERENGARIUS Archiepiſcopus Compoſtellanus, cujus *de eventibus rerum* lucubratio vidit lucem Auguſtæ A. 1521.

BERENGARIUS Epiſcopus Gerundenſis, cujus *Epiſtola de reliquiis SS. Felicis, Narciſſi* &c. in Actis Sanctorum Tom. II. Martii pag. 623.

Tobias BERENGARIUS, Hiſpanus, Aragonenſis Cæſar-Auguſtanus Carmelita, Theologiæ Doctor, obiit A. 1290. cujus commentaria in Sacram Scripturam memorat Ludovicus Jacobus a S. Carolo in Biblioth. Carmelitica MS.

BERENGARIUS *de Valle Arenoſa*, Hiſpanus Carmelita, Sacræ Scripturæ lector, defunctus A. 1345. Etiam hujus lucubrationes in quosdam SS. Bibliorum libros ab eodem Lud. Jacobo memorantur.

BEREN-

BERENGOSUS, Ordinis Benedictini, Abbas S. Maximini Trevirensis, non ut Bellarminus editione prima libri de S. E. Sæculo VII. sed sub duodecimi initia clarus A. 1112. ab Henrico V. Imperatore impetravit privilegium pro advocatia suæ Abbatiæ, scripsitque Opuscula edita Coloniæ 1555. & recusa in Bibliothecis Patrum, & novissime Lugdun. Tom. XII. *De laude & inventione Crucis Dominicæ* libros III. pag. 349. Librum *de mysterio ligni Dominici*, & *de Luce visibili & invisibili, per quam antiqui Patres meruerunt illustrari* pag. 367. & *Sermones V.* de Martyribus, Confessoribus, Dedicatione Ecclesiæ & veneratione Reliquiarum pag. 376. Vide Oudinum Tom. II. pag. 1004. qui tamen fallitur, cum huic Berengoso tribuit commentarium in Apocalypsin, quem Berengarii Turonensis esse supra demonstratum fuit. Sicuti Bernonis est non Berengosi, quod ei adscribunt nonnulli de jejuniis quatuor temporum.

BERGANTIO, de quo Pancirollus pag. 127. de claris Legum interpretibus, infra BURGUNDIO.

BERGOMAS scriptor Chronici, infra JACOBUS Philippus.

BERLENGERIUS Tarentinus, Scriptor *Vitæ S. Cataldi* Episcopi, ut ferunt Tarentini in Calabria, quæ exstat in Actis Sanctorum

Tom. II. Maji 10. pag. 570. Adde de illo Cataldo Ughellum Tom. IX. Italiæ Sacræ pag. 121.

BERNALDUS natione Gallicus, Archidiaconus *Bracarensis* in Lusitania, scripsit *Vitam B. Geraldi* Magistri sui atque Archi-Episcopi Bracarensis. Edita est a Baluzio Tom. III. Miscellan. pag. 179. qui in eodem Tomo etiam pag. 471. vulgavit compositam a se vitam Mauritii Burdini, quem pag. 476. scribit B. Geraldo successisse Anno 1110. Idem Mauritius An. 1118. notior esse cœpit nomine Gregorii VIII. sed captus a Calixto II. & perpetuo carceri mancipatus A. 1121.

BERNALDUS *Constantiensis* Presbyter, infra BERTHOLDUS.

BERNARDINUS *Aquilanus*, Ordinis Minorum, in Conventu S. Juliani prope Civitatem Aprutii Aquilanam obiit Anno 1503. ætatis 83. de quo multis Waddingus Tomo octavo Annalium. Hic præter Italice An. 1491. elucubratas editasque Venetiis 1572. admonitiones vitæ spiritalis, ac Vitam S. Bernardini Senensis & Philippi Aquilani, scripsit etiam Latine tractatum *de nubere volentium doctrina*, obvium in Oceano Juris Tom. IX. pag. 113. & ex ejus *Sermonum* libris inchoatis, Waddingo * teste extractum, tum *de Cœnobiis & viris piis*

* p. 54. Bibl. Ordinis Minorum.

piis Provinciæ S. Bernardi Senensis brevem Historiam. QuodlibetumScholasticum. Quadragesimale. Funerale editum Venetiis 1575. *Centurionem*, * sive de Passione CHRISTI, & *Peregrinum*, sive de CHristi colloquio cum discipulis Emauntem petentibus.

BERNARDINUS *de Bustis*, in Statu Mediolanensi, Ordinis Minorum, A. 1480. Auctor *Officii de immaculata Conceptione B. Virginis* confirmati bulla Sixti IV. a) & celebrari inde soliti 8. Decembris: nec non *Officii Nominis JESU*, 14. Januarii. Obiit post Annum 1500. scripsitque *Mariale* dicatum Alexandro VI. & excusum Mediol. 1494. 4. Argentinæ b) 1496. fol. Haganoæ 1506. & 1519. fol. & tertio Tomo Operum, Brixiæ 1588. fol. continens Sermones de B. Virgine Maria & Reginæ Cœli excellentiis per singulas ejus festivitates & omnia Anni Sabbata. *Immaculatæ Conceptionis* sermones IX. una cum Officio immaculatæ Conceptionis. *Nativitatis Mariæ*, sermones V. De Nominibus c) sermones

* perperam alii, Centuriam in memoriam Passionis CHRISTI.

a) Adde Raynaldum ad Annum 1477. n. 9. & 1483. num. 64.

b) Theophili Sinceri Nachrichten von raren Büchern pag. 40. seq.

c) Illa nomina sunt: Margarita, adamas, rubinus, jaspis,

mones VI. De vita & converſatione, *Præſentatione in Templo*, ac virtutibus donisque, beatitudinibus, fructibus ſpiritualibus, gratiis, ſanctitate, & impeccabilitate: de Sacramentis Eccleſiæ, quæ recepit, & de deſponſatione, ſermones XII. De *annunciatione* ſermones XII. De *viſitatione*, II. de *parturitione*, V. de *Purificatione*, II. Maria hortus deliciarum, Cedrus, Libanus, Cypreſſus, Palma, Roſa, Oliva, Platanus, Cinnamomum, Balſamum, Myrrha, Vitis, Nardus, Galbanum, Lilium: Maria Nix (*de feſto Nivis*) Scala Cœli, Mare, Aurora, Luna, Sol, Acies Caſtrorum, terra in qua tota Trinitas ſcripſit, arcus cœleſtis, ſive Iris, collum, columba, Elephas, Gallina, Ovis DEI: Maria ebur, dies, fons, navis, nubes, mons Sinai,

jaſpis, alectorius: (figurata per Michaël, Abigail, Rachel, Judith, Abiſach:) cellaria, mediatrix ſalvationis, unionis, reconciliationis & interceſſionis: auxiliatrix, reſtauratrix, illuminatrix, advocata noſtra: Maria Domina, omnia venerantur Mariam: Mater univerſorum, arca theſaurorum, Regina Cœlorum, Imperatrix Cœli & Terræ, Auguſta, manus DEI, apis DEI, Regula omnium viventium, jaculum dæmonum, idria (ὑδρία) DEI, amygdalus & arbor Cœleſtis. Mater miſericordiæ, aquæductus, rore perfuſa, Janua Cœli, feneſtra Paradiſi, atrium DEI. Stella cœli, poli, maris, matutina, regia,

Sinai, thronus: Maria vellus, lux, lampas accensa, vas DEI, rota DEI, sedes DEI, Civitas DEI, castellum: sermones IV. De *Compassione* Mariæ, de gaudiis, sermones II. de *assumtione* II. de coronatione Mariæ II.

Quadragesimale Argentinæ 1496.

Pro Defensione Montium Pietatis d) Tractatus duo ad Bernardinum de Carvajalo, Cardinalem, scripti A. 1497. editique Mediolani 1503. fol. & cum Rosario, Haganoæ 1518. & inter Opera: Brixiæ 1588. fol. oppositi *Nicolai Bariani* de Placentia, Eremitæ Augustiniani scripto Mediolan. 1494. de Monte impietatis, edito Cremonæ 1496. & cum Francisci Papafava, Patavini JCti scripto ejusdem argumenti ad editionem Venetam Joannis Gryphii, recuso Lipsiæ 1670. 4. cum Theodori Asciani, sive D. Matthiæ Zimmermanni, Superintendentis Misnensis, libro de Montibus Pietatis Romanensibus.

Rosarium Sermonum per totum annum Lugd. 1507. & 1527. & inter Opera, Brixiæ 1588. fol.

d) Montes Pietatis, coërcendæ Judæorum fœneratoriæ, instituti a Paulo II. inde a Sixto IV. atque a cæteris deinde confirmati Pontificibus. Adde Concilium Lateranense A. 1515. sessione X. & Matthiam Zimmermannum de Montibus pietatis p. 718. seq.

BERNARDINUS de *Caravaial*, Placentinus Hiſpanus, Epiſcopus Oſtienſis, Cardinalis ab Anno 1493. ad 1522. Vide Ciacconium de Cardinalium Vitis pag. 1326. ſeq. Nicolaum Antonium Bibliothecæ Hiſpanæ Tomo I. pag. 168. & Henricum Warthonum ad Caveum. Ejus *Orationem* ad Cardinales *de eligendo Summo Pontifice* Anno 1492. & aliam *nomine Ferdinandi & Eliſabethæ*, Regis & Reginæ Hiſpaniæ, *ad Alexandrum VI.* magnis laudibus effert Lucius Marinæus Siculus libro VIII. de Hiſpaniæ laudibus, Nicolaus Antonius etiam Orationem ad Cardinales *de Baza*, Granatenſis Regni Urbe *Mauris An.* 1490. *erepta.* Epiſtolam Conſolatoriam in obitu Principis Johannis An. 1497. ad Parentes Ferdinandum Regem & Eliſabetham Reginam.

BERNARDINUS *Gadolus* Brixianus, Abbas Camaldulenſis, circa Annum 1446. cujus Opus Annotationum in ſacram Scripturam, librum de fugiendo ſæculo & Religione amplectenda, alium contra ſuperbiam & ambitionem: Epiſtolas item, ac Sermones memorant. Poſſevinus teſtatur eum etiam de S. Hieronymi operibus in ordinem colligendis cogitaſſe.

BERNARDINUS *de Roma*, Carmelita, Epiſcopus Sutrenſis, Cardinalis A. 1324. ſcripſit in IV. libros ſententiarum, & ad Clerum

rum Romanum lib. I. Vide M. Antonii Alegre de Caſanate paradiſum Carmelitici decoris pag. 284. qui Bernardum cum Poſſevino, non Bernardinum nuncupat.

BERNARDINUS du Roſier, ſive *de Roſergio*, ex Canonico Regulari Archiepiſcopus Toloſanus ab Anno 1452. ad 1464. *Scripſit quam plurima Opera de cultu S. Virginis & B. Stephani: Sermonum collectionem, Commentaria in Decretales Juris, qua ſcientia præcipue inſignis: denique Diſſertationes de auctoritate Pontificia Legatorum & Cardinalium. Lucubrationes iſtæ in Bibliotheca Metropolitana ſervantur, quarum etiam elenchum apud Bertrandum* * *legere licet. Publicavit & accuratiſſime acta Legationis Petri Cardinalis Fuxenſis in Hiſpaniam, ejusque mandato de antiquitatibus Toloſanis libellum Stephanus de Ganno, Minorita ei dicat.* Hæc Sammarthani in Gallia Chriſtiana T. I. pag. 700.

BERNARDINUS *Senenſis*, Ordinis Minor. An. 1450. ſexto poſt obitum anno *Sanctis* adſcriptus, de quo Acta Sanctorum 20 Maji Tomo V. ubi Vita ſcripta a BARNABÆO pag. 277. & Tomo VII. pag. 821. ſeq. ubi etiam effigies corporis, ut ajunt incorrupti, & in Diario Theologico Dres-

Oo 5 denſi

* Nic. Bertrandum in opere de Toloſanorum geſtis. Toloſæ 1515. fol.

densi (Sammlung von Alten und Neuen) An. 1727. post pag. 512. De scriptis ejus, in quibus etiam *Commentarius in Apocalypsin*, & *de Præceptis Regulæ Minorum*, non habeo, quæ addam Labbei industriæ, qui Tom. I. de S. E. pag. 186. & editionem Venetam An. 1591. Petri Rudolfii, quatuor Voluminibus in 4to, & Parisiensem Johannis de la Haye 1636. Tomis quinque in folio, distincte recenset.

BERNARDINUS *Tomitanus*, Ordinis Minorum, a statura *parvulus* dictus, æqualis Bernardini de Bustis, & non minus quam ille, *Montium Pietatis* assertor, Promotorque. Obiit Ticini A. 1494. & præter Sermones de perfectione Vitæ Christianæ, Venetiis Italice editos 1532. 8. scripsit Latine brevem Tractatum *de modo confitendi*. Brixiæ 1542. 12.

Alius inquit Possevin. *Bernardinus Tomitanus*, *cujus Expositio in Matthæum prohibetur in Indice Romano.* Hunc, Bernhardum in Indice vocari video.

BERNARDINUS Cyllenius *Veronensis*, cujus *notæ in Tibullum* editæ Romæ 1475. & eodem anno Venetiis, tum Regii Lepidi 1481. Brixiæ 1486. &c. Ejusdem commentarium ineditum *in Priapeia* habuit Gabriel Naudæus teste Labbeo pag. 236. Biblioth. MSS. Ejus promissa hypomnemata *in Catullum* & *Propertium* non exstare

ſtare dolet Barthio Tom. II. ad Statium pag. 1085. De alterius Bernardini Donati Veronenſis dialogo *de Platonicæ & Ariſtotelicæ Philoſophiæ differentia* cum Gemiſti Platonis ſcripto ejusdem argumenti, edito Venetiis & Pariſiis 1541. 8. dixi Tom. X. Bibliothecæ Græcæ p. 743.

De BERNARDIS illuſtribus commentatus eſt Joachimus Meierus ὁ μακαρίτης in Diſſertatione Dransfeldiana, edita Gottingæ 1698. 4. pag. 18. ſeqq. ſed propoſitum ipſi loqui de viris Principibus Comitibusque, qui Bernhardi nomine in hiſtoriarum monumentis nobiles, vel in tabulis genealogicis memorabiles feruntur: & pag. 48. ſeqq. de claris quibusdam Bernardis, Bernardinis, Bernhardonis, Bernartinis, Berentiis & Berenſiis recentiores ætatis: unde vix ullos eum attingere video, qui ad præſens inſtitutum meum pertinent. Itaque omiſſo illo cœptam telam perſequi placet.

BERNARDUS *Albertus*, cujus ſcriptum de variis morbis ineditum evolvit Cangius, memoratum etiam Labbeo pag. 50. Bibl. MSS. Scriptoribus autem Bibliothecarum Medicarum præteritum.

BERNARDUS *de Ambaſia*, Gallus, Toloſanus Carmelita, Cardinalis circa An. 1364. Scripſiſſe a Poſſevino, Alegrio & aliis traditur *in Epiſtolam Joannis primam* Lectiones

nes CXII. *In Jacobi Epistolam* Lectiones LXIV. *In IV. Libros Sententiarum.* Librum *variarum Collationum*, & *Sermones* hyemales, æstivales, Quadragesimales.

BERNARDUS *Angrianus*, Bononiensis, Carmelita circa Annum 1390. ex cujus scriptis nihil præter *Sermones* commemorari reperi.

BERNARDUS *Ayglerius*, ex Abbate A. 1256. Lerinensi, ac deinde An. 1263. Cassinensi Cardinalis, obiit An. 1282. Præter *Sermones* ad fratres scripsit *Speculum Monachorum*, in tres Partes divisum, editumque Venetiis & Parisiis 1507. atque inde Coloniæ 1520. (De Codice MSto, qui est in Bibliotheca S. Petri hujus Urbis, vide B. Staphorsti HistoriamEcclesf. Hamb. Tom. III. pag. 305.) Præterea *in Regulam S. Benedicti* & *de Præceptis Regularibus*: tum *Regesta duo*, unum collationum, beneficiorum, & officiorum: alterum omnium inquisitionum, jurium & bonorum in castris & villis Monasterii Cassinensis. Vide Placidi Diaconi supplementum ad Petrum Diaconum cap. 2. & Johannis Baptistæ Mari notas: Trithemium c. 601. & lib. 2. de illustribus Benedictinis p. 130.

BERNARDUS *de Baching*, *Baging*, sive *Waching*, prope Saltzburgam, ex Canonico Regulari Prior Tegernseensis, Ordinis Bene-

Benedictini Anno 1472. obiit. Hujus viri eximii *Confessionale* MS. memorat Clarissimus Pez Tomo III. Anecdotorum Parte 3. pag. 631. Ejusdem *Remediarium pusillanimium & scrupulosorum* ad Franciscum Schlick, Canonicum Ratisbonensem, vulgavit Tomo VII. Bibliothecæ Asceticæ pag. 445. Et *Epistolam de obitu Caspari Aindorfer* An. 1461. Abbatis Tegernseensis, Tomo octavo pag. 595. Idem longe plura in Præfatione ad Tomum septimum de Vita hujus Bernardi disserit, scriptaque commemorat adhuc inedita, quæ, præter *Epistolas* complures, sunt: *Laudatorium doctæ ignorantiæ, quæ est Mystica Theologia*, ejusque *Defensorium*. *Speculum Pastorum & Animarum Rectorum*, ejusque *Defensorium* ad Johannem Episcopum Eystetensem. Opus bipertitum *de sentimentis spiritualibus*. *Collationum*, sive *Sermonum* Volumen *de tempore* & *Sanctis*. Collatio prolixa *de Passione DOMINI*. *Præparatorium ad Missam*, & *Formula ad celebrandum vel communicandum, se disponendi*. *De debita materia S. Eucharistiæ*. *Consolatorium tribulatorum*. Tractatus *de pœnis infernalibus*. *Speculum mortis* quadripartitum. *De extremi Judicii diei terrore*. *Utrum in hac vita DEUS possit in contemplatione videri & mente attingi*. *De exercitio interiori cum DEO*. *De modo*

do unionis spiritualis cum DEO. De cognoscendo DEUM. De gustu suavitatis & cognitionis Divinæ. Sermones aliquot *Capitulares* : & *Sermones in Professione Fratrum. De raptu & exstasi S. Benedicti. De modis ignem & pœnas purgatorii evadendi. Qualiter in gratia & virtutibus pauperem fieri oporteat, qui veram spiritualem perfectionem assequi cupit.* Dialogus & scripta alia *de esu & abstinentia Carnium. De forma servanda in excommunicando.* Epistola *de Virginitate*, sive *de Consecratione Monialium* ad Abbatissam Pergensem. *Acta Visitationis & Reformationis Parthenonis S. Mariæ Suneburgensis* An. 1455. Tractatus varii *de Paupertate, Obedientia, Patientia; aliisque Virtutibus.* Declaratio passus *Regulæ S. Benedicti.* Tractatus *contra damnatum vitium Proprietatis Religiosorum.*

BERNARDUS *Balbus*, ex Faventino Episcopus ab Anno 1198. Papiensis, qui A. 1213. obiit, in Jurisprudentia Canonica doctissimus, quinque libros de illa Facultate composuit teste Ughello Tomo I. Italiæ Sacræ pag. 1097.

BERNARDUS *Basinus*, Canonicus Cæsar-Augustanus in Hispania, qui Romæ Anno 1491. coram XIX. Cardinalibus verba fecit cum laude, ediditque librum *de artibus Magicis & Magorum maleficiis*, editum

tum Parisiis 1506. 8. Francofurti 1580. 8. Lugduni 1620. 8.

BERNARDUS, aliis BERNARDINUS *de Bessa,* Aquitanus, Ordinis Minorum, qui S. Bonaventuræ *Speculum* disciplinæ ad Novitios recensuit, & præter Legendam *B. Christophori de Romandiola* in Compendium misit Legendam antiquam *S. Francisci* diffusius scriptam a Thoma de Ceperano. * Tum præter Apologeticum de proposito & fine Regulæ Minorum, scripsit librum de triplici statu Religionis S. Francisci, *Minorum, Clarissarum* & *Pœnitentium,* in quo & Chronicon Generalium Ministrorum usque ad Bonamgratiam Generalem decimum ab Anno 1279.

BERNARDUS *de S. Blasio,* aliis BERNALDUS, Germanus, circa Annum 1060. scripsit contra Schisma, aliaque, quæ non opus referre cum repetita iisdem verbis legi possint apud Gesner. Simlerum, Possevinum, Hendreichium. Apparet autem hunc non diversum esse a BERNALDO, Presbytero Constantiensi, cujus quædam vulgata exstant a Sebastiano Tegnagelio in veteribus pro Gregorio VII. & contra Schismaticos monumentis, Ingolstadii 1612. 4. nimirum *de*

* Ita recte Vossius ex Antonini Florentini Parte III. Histor. Tit. 24. cap. 9. §. 4. pag. 778. licet Waddingus pag. 59. & 323. Thomam habet Cellanum,

de vitanda excommunicatorum communione, de reconciliatione lapsorum & de Conciliorum, Decretorum, Decretalium, ipsorumque Pontificum Romanorum auctoritate liber. Cætera aliorum, quæ in illa Tegnagelii sylloge continentur, recenset B. Doctor meus Thomas Ittigius libro de Bibliothecis & Catenis Patrum pag. 614. seq.

BERNARDUS Abbas *Bonævallis*, qui Vitam S. Bernardi Clarævallensis traditur, a quibusdam composuisse, non alius est ab ERNALDO, sive ARNOLDO, Abbate Bonævallis Carnotensi, de quo supra pag. 367.

BERNARDUS *de Breitenbach*,* notus itinere in Palæstinam, quod camerarius Moguntinus An. 1483. suscepit, cum Joanne Solmensi Comite & nobili Viro Philippo de Bicken, fratre Felice & cujus opera in depingendis locis usus est Erardo Rewick, Ultra-

* De propinquo Bernhardi *Johanne Breitenbachio*, Consule Lipsiensi, Albinus in Chronico Misnensi pag. 337. De *Tilmanno Bredenbachio*, qui Collationum libros VIII. edidit Coloniæ 1584. & Historiam scripsit belli Livonici, vide Vossium Hist. Lat. pag. 371. Valerianum Andream & Franciscum Sweertium in Bibliothecis Belgicis: ubi etiam de *Matthia Bredenbachio* Carpensi, & de *Joanne Bredenbachio* Dusseldorpiensi Tilmanni Parente.

Ultrajectino: *Descriptionemque* ejus Passagii, Decanus jam Moguntinus Anno 1488. Moguntiæ edidit, & Bertholdo Moguntino Archiepiscopo dedicavit, a quo etiam missus Romam fuerat, pallium pro illo postulaturus. Vide Serarium Rerum Moguntinarum libro V. editionis novæ pag. 797. & 813. Germanico-Belgicæ versionis ejusdem itinerarii editionem curavit memoratus Rewickius Moguntiæ A. 1488.

BERNARDUS Carnotensis, *perfectissimos inter Platonicos Sæculi nostri*, inquit Joannes Sarisberiensis, qui Carnotensis Episcopus Anno 1180. obiit, libro quarto metalogici capite 35. ubi hos ejus versus affert:

Non dico esse, quod est, gemina quod parte coactum
Materiæ formam continet implicitam:
Sed dico esse, quod est, una quod constat earum:
Hoc vocat Ideam, illud Acheus & hylen.

Nec minus hos:

Principium cui sola fuit Divina Voluntas,
Ætas non frangit demoliturve Vetustas.
Dissolvit tempus quicquid producit ad esse.

Si non ad præsens, constat quandoque nec esse, *
Ergo super tali, qui luget, conditione,
Aut nihil, aut minimum claret rationis habere.

Propter hosce versiculos Bernardis poëtis accensuit hunc Bernhardum Christianus Daumius notis ad Bernhardum Geystensem pag. 42. vix ferente Thom. Reinesio Epistolis ad Daumium pag. 294. qui tamen ipse affert verba ex Joannis Sarisberiensis Policratico lib. VII. Policratici cap. 12. ubi aliis hisce ejus versibus allatis:

Mens humilis, studium quærendi, vita quieta,
Scrutinium tacitum, paupertas, terra aliena,
Hæc reserare solent multis obscura legendo.

adjungit: *licet metri ejus suavitate non capiar, sensum approbo, & philosophantium mentibus credo fideliter ingerendum.* Idem Sarisberiensis pluribus in locis eum laudat & lib. 1. cap. 17. testatur operose egisse, ut inter Aristotelem & Platonem componeret, sed tarde venisse: & lib. 1. cap. 5. Wilielmus de Conchis Grammaticus ipsi est post Bernardum opulentissimus & Peripateticus Palatinus. Vide infra, *Bernhardus Sylvester.*

BERN-

* ita leg. nam male editur: *necesse.*

BERNARDUS *Carthusianus*, fundator Domus Carthusiæ Portarum ex Monacho Ambroniacensi An. 1115. ad 1152. cujus *Epistolæ Asceticæ tres* editore Petro Francisco Soc. Jes. Divione 1657. 8. & recusæ in Bibliotheca Patrum Lugd. 1672. T. XXIV. pag. 1501. seq. Idem Chifletius alios quatuor deinde Bernardos Priores eidem domui præfuisse docet pag. 1464. & 1520. *Secundum* ex Episcopo Bellicensi A. 1147. *Tertium* ab Anno 1154. qui deinde Episcopus Diensis: *Quartum* Bernardnm de Turre ab Anno 1253. *Quintum* Bernardum de Samia ab Anno 1258.

BERNARDUS, Abbas *Cassinensis*, defunctus An. 1282. de quo supra, *Bernardus Ayglerius*.

BERNARDUS, Monachus *Cassinensis*, qui circa Annum 1120. scripsit *Vitam* S. Confessoris *Amici*, cujus memoria 3. Novembris recolitur. Vide Petrum Diaconum cap. 37. de illustribus Cassinensibus.

BERNARDUS Gvidonis, * Prior aliquando *Castri S. Vincentii* in Occitania, Episcopus deinde Lodovensis, Ordinis Prædicatorum, defunctus An. 1331. cujus *Chronica* Ordinis sui usque ad Annum 1304. *Annales Pontificum* usque ad Johannem

* Vide etiam apud Labbeum Tom. II. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 512. & Jacobum Echardum Tom. I. p. 578. seq.

XXII. atque *Imperatorum*, & Tractatum *de Synodis* usque ad sua tempora, Vossius e Leandro Alberto memorat. Eadem & longe plura, sed inedita adhuc pleraque memorat Jacobus Echardus Tomo primo de scriptis Dominicanorum pag. 579. seqq. & in his *Speculum Sanctorale* 4. Volum. ex quo plura vulgata sunt in Labbei Bibliotheca nova MSS. etiam *Præfatio* Partis quartæ *ad Johannem XXII.* Tom. II. pag. 513. cum Papæ responsione. *Nomina ac gesta Lemovicensium Episcoporum* ad Annum 1273. pag. 265. *De Ordinibus Grandimontensi atque Artigiæ* in diœcesi Lemov. & *de Mnoasterio S. Augustini Lemovicensis.* pag. 275. 278. Ex eodem Sanctorali petita *Vita S. Fulcranni*, Episcopi Lodovensis, in Actis Sanctorum 13. Februarii, & *Vita S. Sacerdotis*, Episcopi Lemovicensis, quam ante Labbeum Tom. II. pag. 661. ediderat Baluzius Tutellæ Lemovicum Anno 1656. ad calcem disquisitionis de sæculo, quo Episcopus ille vixit. Ex hujus Bernardi *Annalibus Pontificum* fusioribus & brevioribus idem Baluzius vulgavit Vitam duplicem *Clementis V.* in Papis Avenionensibus Tom. I. pag. 55. & 62. & *Johannis XXII.* p. 133. 151. * Scripsit idem Bernhardus *Genealogiam*, *seu Chronicon Comitum Tolosanorum*, quod inter vetera monumenta Historiæ Comitum Tolosæ, Gallica

* Propyl. Act. Sanctor. Maj. p. 71. 75. 80.

Gallica lingva ſcriptæ ſubjuncta edidit Gvilelmus Catellus, Toloſæ 1623. fol. *Caſus, qui in celebratione Miſſæ accidere poſſunt, qualiter ipſis occurrendum ſit, ex dictis Venerabilis Doctoris Fratris Thomæ, in ultima Parte Summæ*, excuſum circa initia naſcentis Typographiæ ſine anno & loco in 8vo. *Liber Sententiarum Inquiſitionis Toloſanæ* ab hoc Bernardo, ut Inquiſitore latarum Anno 1307. ad 1323. vulgatus a Philippo Limborgio, ad calcem Hiſtoriæ Inquiſitionis, Amſtelodami 1692. fol. opus inſigne ad dignoſcendas non modo Albingenſium Waldenſiumque opiniones, ſed & ad rationes tribunalium illorum arteſque rigidas intelligendas. Cætera Echardo memorata ſunt: *Genealogia Regum Franciæ, & de ejusdem Regni origine. Nomina Apoſtolorum & Diſcipulorum DOMINI noſtri JESU CHRISTI cum Officio Miſſæ LXXII. Diſcipulorum. Nomina Epiſcoporum diœceſis Toloſanæ, & quorundam Epiſcoporum Toloſanorum Vitæ. Tractatus de Ordinatione Sacrificii Miſſæ. De Articulis Fidei, Sacramentis Eccleſiæ, Præceptis Decalogi, de operibus miſericordiæ corporalibus & ſpiritualibus, & de dotibus gloriæ Beatorum. Dicta Sanctorum atque Doctorum Eccleſiæ loquentium de peccato originali. Rationale Divinorum Officiorum*, ſive *de Dominicis, feriis feſtisque*

ſtisque de tempore & Sanctorum. De paupertate CHRISTI adverſus Fratricellos. De Practica Officii Inquiſitorum.

S. BERNARDUS Burgundus, Gallus natus Anno 1091. Monachorum Ciſtercienſium Cœnobii *Claræuallenſis,* ſive Caræuallenſis a) gloria: & reformandæ Eccleſiaſticæ diſciplinæ plus, quam alii volebant, intentus, obiit Anno 1153. 20. Auguſti, Sanctis adſcriptus Anno 1174. b) *qui ſummis ſummus, ſed ſibi parvus erat,* c) quo nullum majus Bernardi legere me elogium memini, quanquam non parva ſunt, quæ ſeqvuntur:

Religionis apex, lux mundi, laus Monachorum,
Flos Cleri, Legis ſanctio, Juris amor.
Inſtructus, velox, ſublimis, pauper, abundans
Artibus, ingenio, ſangvine, veſte, bonis,
Dura,

a) Vide Mabillonii Muſeum Italicum Tom. I. pag. 19.

b) Laurentii Cherubini bullarium Tom. I. p. 67. Mabillon. Tom. II. Operum. S. Bernhardi edit. in fol. pag. 1358. ſeq. Alexandri III. Papæ Epiſt. Tom. VI. Concil. Harduin. Parte II. pag. 1554.

c) Voyage Litteraire de deux Benedictins Tom. I. pag. 20. Joannis Ludovici Hockeri Biblioth. Heilsbronnenſ. p. 13.

Dura, malum, cunctas, tulit, horruit,
ædificavit,
Vana, DEUM, requiem, sprevit,
amavit, habet.

Lepidum est, quod relatus inter cœlites, traditur maculam visus esse in toga candida habere, d) quod conceptionem B. Mariæ Virginis immaculatam docuisset. Effigies S. Bernhardi obvia in Puricelli munimentis Tom. IV. Thesauri Scriptorum Italiæ Muratoriani pag. 280. Quæ præter Mabillonium & alios Annalium Ecclesiasticorum, Historiæque, & de Scriptoribus Ecclesiasticis, vel Cisterciensibus, Scriptores & Operum Bernhardi editores de præclaro hoc Doctore litteris consignata reperi, hæc fere sunt:

Alanus Insulensis, de quo supra p. 92.

Petri Francisci Chifletii, Soc. Jes. Bruxellensis, Religiosi Villariensis, genus Bernhardi illustre e) & militare assertum. 1660. 4. ubi etiam *Vita* S. Bernhardi scripta a *Joanne Eremita*.

Ejusdem Opuscula Parisiis 1679. 8vo, in quibus quartum continet excerpta ex *Gaufridi* Abbatis de S. Bernardo collectaneis.

d) Bibliotheca Patrum edit. Lugd. 1672. T. XXIII pag. 903.

e) Adde Reinhardi Henrici Rollii Bibliothecam nobilium Theologorum p. 88. seqq.

Theophili Raynaudi apis Gallicana, ſive de doctore mellifluo Bernhardo Libri ſeptem: I. Auctore *Gvilelmo* Abbate S. Theodorici Remenſis. II. *Bernhardi*, ſive ERNALDI, ſeu ARNOLDI potius, de quo ſupra pag. 367. Abbatis Bonævallis: III. IV. V. *Gaufridi*, ſive *Godefridi* Abbatis, f) qui S. Bernhardi Notarius fuit ab A. 1140. VI. VII. addita ex *Jac. Merlono Horſtio*, editore Opp. Bernardi ex ed. Colon. 1641. Priores quinque libros dederat etiam Surius ad Augusti XX.

E recentioribus etiam non omittendi, præclarus Scriptor libri *Hiſtoire de Suger*, de vita & rebus Sugerii Abbatis S. Dionyſii, qui Anno ante Bernhardum, nempe Anno 1152. diem obiit, libro V. & VI.

Scriptores vitæ ex *Gallis*: *Sr. l'Amy*, Paris 1556. 8. *Gvil. Flamens*, Paris 8. *Mr. le Maître*, *Mr. de Villefore*. Memoires de Trevoux A. 1705. pag. 1320. *Jo. Bapt. Souchetus* notis ad Gaufridum. Pariſ. 1649. 4.

Ex Hiſpanis *Chriſtophorus Perales* libris V. Valliſoleti 1601. 4. *Franciſcus Fernandes de Valaſco* cum LIII. iconibus æreis. Antwerp.

f) Perpetuité de la Foy Tom. IV. Tradition de l'Egliſe pag. 44.

Antwerp. 4. *Joannes Alvarus* libris III. Cæſar-Auguſtæ 1595. 4.

Ex Belgis *Caſpar Jongelinus* in purpura divi Bernardi, ſive elogiis illius & Ciſterciensium. Colon. 1644.

E Germanis *Sebaſtianus Brandt* &c.

Ottonis Friſingenſis de Bernhardo Judicium non indignum conſideratione: *Erat Abbas*, inquit, *tam ex Chriſtianæ Religionis fervore Zelotypus, quam ex habitudinali manſvetudine quodammodo credulus, ut & Magiſtros, qui humanis rationibus ſæculari ſapientia confiſi nimium inhærebant, abhorreret, & ſi quicquam ei Chriſtianæ Fidei abſonum de talibus diceretur, facile aurem præberet.* Confer Bælii Lexicon in vocibus *Abelard* & *Bernard.*

De eodem B. Lutherus noſter Tomo II. Altenburg. pag. 810. *S. Bernhardus magno Vir ſpiritu, ut omnibus prope Doctoribus antiquis & novis eum anteponam: vide tamen quomodo cum Sacra Scriptura, quanquam ſpirituali ſenſu, ludat & a vero eum deflectat.* Quantam idem Bernhardus fiduciam in CHRISTI ſangvine, quam nullam in propriis meritis poſuerit, celebrat idem Lutherus Tom. I. Altenburg. pag. 875. celebrantque alii apud Jacobum Thomaſium pag. 565. Præfationum, & ad

Joannis Meelführeri dicta Biblica Historiis illustrata & Germanice edita pag. 380. 381. seq. & D. *Georgium Henricum Gœtzium* in schediasmate de Lutheranismo Bernhardi, g) Dresdæ 1701. 4to, & in meletematibus Annæbergensibus num. XV.

Laurentii Bertrandi, Sabaudi, Visitatoris Generalis Ordinis Cisterciensis, Bernhardi, Doctoris melliflui, Theologia speculativa, Astæ 1675.|1676. 4. duobus Voluminibus. h)

Sam. Cunonis Oratorium Bernhardi Latino-Germanicum, Halæ 1609.

Davidis l'Enfant, Ordinis Prædicatorum, Biblia S. Bernardi, sive expositio locorum Sacræ Scripturæ e Bernardo. Paris. 1655. 4.

Gvilelmi, Monachi S. Martini Tornacensis circa Annum 1240. *Bernhardinum*, sive flores ex operibus Bernhardi, Paris. 1499. & Lugd. 1556. 8. Vide Oudinum Tom. III. p. 203.

Ignatii Huarti Bernhardus, sive flores ex Bernhardi Operibus. Lovanii 1651. 4to.

Nicolai

g) Journal des Savans A. 1702. May pag. 123. Memoires de Trevoux A. 1704. pag. 313. ed. Amstelod.

h) Giornale de' Letterati di Roma An. 1676. pag. 85.

Nicolai Pithœi Thesaurus e monumentis Bernardi Claraevallensis. Genevæ 1589. 8vo.

Editiones Operum S. Bernhardi hæ a Mabillonio memorantur, post imperfectas valde, Moguntinam An. 1475. Rothomagensem sine Anni nota, Bruxellensem An. 1481. Parisiensem An. 1494. Brixiensem An. 1495. & Spirensem Anno 1501.

Parisiensis An. 1508. scripta melliflui Doctoris *Seraphica*, ut habet titulus, complectens curantibus Magistro *Johanne Bocardo* & *Jodoco Clichtoveo*, qui novo studio recognita dedit Lugd. 1515. sæpe postea recusa in eadem urbe & typis Venetis ac Parisiensibus.

Melior editio Lugdunensis A. 1520. ex recensione *Lamberti Campestris* & *Laurentii Dantisceni*, Monachorum Claraevallensium, repetita Anno 1530. 1544. &c.

Inde laudata recognitio Doctoris Sorbonici, *Francisci Comestoris* Arneducei, Parisiis 1547. & ex secunda recognitione 1566.

Veneta An. 1549. 4to, duobus Voluminibus.

Basileensis ex recensione *Antonii Marcellini*, Basileæ 1552. apud Joannem Hervagium. & 1566.

Pari-

Parisienses *Johannis Gillotii*, Campani, Paris. 1572. Nivelliana & Antwerp. 1576. nec non Paris. 1586. sub Symbolo Navis: cujus distinctam notitiam vide apud Possevinum.

Edmundi Tiraquelli, Monachi Cisterciensis, A. 1601.

Joannis Picardi Bellovacensis An. 1609. qui Epistolas etiam notis illustravit. Editioni Antwerp. 1620. præter alia accessere etiam quatuor Opuscula vulgata a Gretsero, Ingolstad. 1617. 4.

Prioribus his longe anteferenda editio *Jacobi Merloni Horstii*, Pastoris Coloniensis An. 1641. distincta in Tomos sex, cum notis in priores quatuor, quibus genuina opera continentur. Hæc plus simplici vice deinde recusa editio distincte recensetur a Labbeo pag. 190. seqq. & Oudino Tom. II. pag. 1235. seq.

Luculentissimam ἔκδοσιν dedere Parisienses majoribus typis Regiis excusam Paris. 1640. sex Volum. in fol.

Denique singulare studium novamque curam in expolienda & locupletanda etiam Horstii editione posuit post Claudium Cantelovium a) *Johannes Mabillonius* non destituente eum Opera Sociorum Micha-

a) Vide Pezii Bibliothecam Benedictino-Maurianam pag. 13.

Michaëlis Germani, Theodorici Ruinarti, atque Edmundi Martene. Mabillonio certe emendatiores locupletioresque quatuor editiones Operum Bernhardi debemus, notis etiam illustratas: unam in octavo Paris. 1666. octo Voluminibus, & tres in folio An. 1666. b) 1690. c) 1719. singulas Tomis duobus, quorum prior, quatuor distinctus Partibus genuina S. Bernhardi opera, posterior dubia & aliena complectitur. Hanc novissimam editionem Anni 1719. recuderunt Veronenses d) An. 1726. fol. tribus Voluminibus, ita ut genuina scripta primum & secundum expleant, additis Appendicis loco iis, quæ Edmundus Martene nuper publicavit. Hæc mox memorabo, cum editionem Mabillonianam postremam strictim recensuero.

VOLU-

b) Journal des Savans A. 1666. 6 Septembr. p. 205. Oudinus Tom. II. p. 1238.

c) Acta Eruditorum Tom. I. Supplementi pag. 556. Oudinus Tom. II. pag. 1246. qui etiam notitiam promissæ *Bertrandi Tisserii* editionis exhibet pag. 1241. seq. cui præcipuam curam docet fuisse aliena omnia excludendi, nè mole multi a lectione melliflui Doctoris absterrerentur.

d) Giornale de' Letterati d' Italia Tom. XXXVII. pag. 525.

VOLUMINIS PRIMI
TOMO I.

Epiſtolæ CCCCXIX. cum Appendice Epiſtolarum dubiarum aut ſpuriarum vel a NICOLAO Claræyallenſi, Bernardi nomine ſcriptarum: quibus additæ chartæ, ſeu litteræ ab ipſo Bernardo de rebus civilibus confectæ, tum Epiſtolæ ad eum a diverſis ſcriptæ cum quibusdam aliis monumentis, quæ ad illuſtrandas Bernardi Epiſtolas facere viſa ſunt, a num. CCCCXX. ad CCCCXLVII.

TOMO II.

De Conſideratione ad Eugenium III. Papam *libri V.* pag. 413.

De moribus Prælatorum ad Henricum Senonenſium Archiepiſcopum (inter Epiſtolas debebat eſſe XLII.) p. 467.

De Converſione, ad Clericos, p. 483.

De præcepto & diſpenſatione, liber ad Monachos Carnotenſes, p. 505.

Apologia in Monachos Cluniacenſes, *ad Gvilelmum S. Theoderici Abbatem*, pag. 531.

De laude novæ Militiæ ad Hugonem Magiſtrum Militiæ CHriſti, & alios Milites Templi, pag. 549.

De gradibus Humilitatis & Superbiæ, pag. 565.

De

De diligendo DEO, ad Haymericum Cardinalem & Cancellarium, pag. 590. ſcriptum lectu dignum inprimis, & a Berengario Abælardi diſcipulo temere ſugillatum.

De gratia & libero arbitrio ad Gvilelmum Abbatem S. Theoderici, pag. 609.

De Baptiſmo aliisque quæſtionibus ad Hugonem de S. Victore, pag. 631. debebat eſſe inter Epiſtolas LXXVII.

XIV. Capitula Theologiæ, immo Stultologiæ Petri Abælardi, p. 646.

Contra errores Abælardi ad Innocentium II. Pontificem pag. 650. Inter Epiſtolas debebat eſſe CXC.

De vita & rebus geſtis S. Malachiæ, *Hiberniæ Epiſcopi*, qui obiit Anno 1148. Novembris 2. ad Conganum Abbatem, pag. 663. cum Bulla Canoniſationis a Clemente III. A. 1190. pag. 697. (Duo Sermones in eundem Malachiam infra pag. 1048. ſeq.)

Antiphonarium, ſive *de ratione cantus Ciſtercienſis Ordinis*. pag. 699.

TOMO III.

Sermones de Tempore. In Adventu DOMINI, Sermones VII. pag. 723. De laudibus Virginis Matris, ſuper verba: *Miſſus eſt Angelus Gabriel*, Sermones IV. pag. 739. In Vigilia Nativitatis DOMI-

DOMINI, Sermones VI. pag. 762. In Nativitate DOMINI, V. pag. 783. Sermo in Nativitate SS. Innocentium p. 794. In Circumcisione Domini III. pag. 795. In Epiphania Domini III. pag. 802. In Octavis Epiphaniæ pag. 810. Dominica prima post octavam Epiphaniæ, Sermones II. pag. 812. In Septuagesima, II. pag. 817. In capite jejunii & Quadragesima VII. pag. 821. In Psalmum XC. *Qui habitat*, Sermones XVII. in Quadragesima habiti pag. 834. Dominica Palmarum III. pag. 885. Feria quarta hebdomadæ sanctæ pag. 891. In Cœna Domini pag. 897. De die sancto Paschæ III. pag. 899. In octava Paschæ II. pag. 912. In Rogationibus * p. 912. In Ascensione Domini V. p. 917. In Festo Pentecostes III. pag. 934. Dominica IV. post Pentecosten p. 942. Dominica sexta, III. p. 942. Dominica I. Novembr. Sermones V. pag. 950.

Sermones de Sanctis. In Conversione S. Pauli, Sermones II. pag. 961. In Purificatione B. Mariæ, III. pag. 965. In natali *S. Victoris* Confessoris 26. Februar. (ejusdem cujus Officium infra p. 1263.) Sermones II. pag. 969. In natali S. *Benedicti* Abbatis 21. Mart. pag. 973. In Festo Dominicæ Annunciationis, sive Annunciationis B. Mariæ Virginis, III. pag.

* De Rogationibus supra p. 140.

pag. 977. In nativitate S. Johannis Baptistæ pag. 989. In Vigilia SS. Petri & Pauli Apostolorum pag. 993. In Festo SS. Petri & Pauli, III. pag. 994. In assumtione B. Virginis Mariæ, 15 Augusti. Sermones * IV. pag. 1001. Dominica infra Octavam Assumtionis pag. 1012. In Nativitate B. Mariæ pag. 1018. In Festo S. Michaëlis II. pag. 1025. In Festo omnium Sanctorum V. pag. 1029. In transitu *S. Malachiæ*, (de quo Bernhardus supra pag. 663.) Episcopi Hiberni, 2. Novembr. Sermones II. p. 1048. In Festo S. *Martini*, 11. Novembris, pag. 1054. De *S. Clemente*, Papa & Martyre, 23. Novembr. pag. 1061. In Vigilia S. Andreæ Apostoli, 29. Novembris, pag. 1063. In Festo S. Andreæ, II. pag. 1065. In obitu Domini *Humberti*, Monachi Clarævallensis A. 1148. pag. 1072. In Dedicatione Ecclesiæ, VI. pag. 1076.

Sermones de diversis CXXV. p. 1089.

Sententiæ XLIII. p. 1244.

Parabolæ V. Bernardo adscriptæ. p. 1251.

Confessionis privatæ formula, Oratio pœnitentis ad CHristum. p. 1262.

Officium de S. Victore (de quo supra p. 969. & Epist. 398.) rogatu *Gvidonis* Abbatis Arremarensis compositum. p. 1263.

Qq *TOMO*

* Quintum vide inter dubia T. II. p. 694.

TOMO IV.

In Cantica Canticorum, Sermones LXXXVI qui in primis verbis capitis tertii desinunt. pag. 1273.

Flores, seu sententiæ ex S. Bernhardi Operibus excerptæ. pag. 1571.

Nomenclator vocum exoticarum. p. 1576.

Chronologia Bernhardina ab Anno CHristi 1091. ad 1153.

Censura STEPHANI Abbatis Novi Monasterii Cisterciensis, de aliquot locis in Codice Latino Bibliorum additis, p. XII.

Horstii & Mabillonii in Opera S. Bernhardi notæ fusiores p. XIII - CXX.

VOLUMINIS SECUNDI
TOMO V.

GILLEBERTI *de Hoilandia*, Abbatis Cisterciensis, Sermones XLVIII. in reliqua Cantici Canticorum ab initio capitis tertii, ubi Bernardus morte præventus desiit. p. 1. Ejusdem Tractatus VII. ascetici pag. 165. Sermo de semine Verbi DEI pag. 190. & Epistolæ IV. pag. 190.

GVIGONIS, Prioris quinti Majoris Carthusiæ, ad Haimonem Priorem & cæteros Fratres de Monte Dei, *de vita religiosa* libri III. pag. 203.

GVIL-

GVILLELMI, Abbatis S. Theodorici prope Remos, postea Monachi Signiacensis, *de contemplando DEO*, pag. 246. qui in quibusdam MStis, *liber soliloquiorum S. Bernardi* inscribitur.

Ejusdem Gvilelmi, *de natura & dignitate amoris*, pag. 256.

ANONYMI *de triplici statu amoris*, ex S. Bernardi sermonibus in duo Capita priora Cantici Canticorum, pag. 276.

GAUFRIDI, Abbatis, *de Colloquio Simonis cum JESU*, Matth. XIX. 27. Sententiæ LX. ex Bernardi sermonibus collectæ pag. 297. ad Henricum Cardinalem.

GVIGONIS, Carthusiensis, ad fratrem Gervasium *Scala claustralium*, sive *de vita contemplativa*, vel *de modo orandi*, pag. 325.

Meditationes *de cognitione humanæ cognitionis*, sive *de interiori homine*, ex Bernhardo & aliis collectæ, pag. 332. quales leguntur in HUGONIS VICTORINI libro quarto de anima.

De interiori domo, seu *de Conscientia ædificanda*. p. 349. sive ejusd. Hugonis liber de anima tertius.

De Conscientia ad Religiosum quendam Ordinis Cisterc. pag. 381.

De ordine vitæ & morum institutione liber p. 586. ex S. Ambrosii & aliorum sententiis contextus.

De Charitate ex Richardo Victorino, Petro Blæsensi & Bernardo. pag. 402. Editus pridem a Gretsero A. 1617.

Vitis Mystica, sive *de Passione DOMINI,* super Joh. XV. 1. *Ego sum Vitis vera.* p. 441. Sermonem suum *de Parvis* memorat Auctor p. 462.

Meditatio in Passionem & Resurrectionem DOMINI, p. 514.

Lamentatio in Passionem CHRISTI, pag. 534. quam Gretserus An. 1617. vulgaverat.

Instructio Sacerdotis, seu *Gemma Crucifixi, de tribus præcipuis Mysteriis* * *nostræ Religionis.* pag. 537.

De statu Virtutum. p. 550.

Expositio in Orationem Dominicam. pag. 564.

Sermones: 1) ÆLREDI Abbatis Rievallensis, in Adventu DOMINI, *de XI. oneribus Jesaiæ,* pag. 568. 2) NICOLAI Claræyallensis, in Nativitate Domini, Sermones III. pag. 574. Ejusd. in Festo B. Stephani, p. 587. 3) ÆLREDI de JEsu puero duodecenni, in octava Epiphaniæ. pag. 590. 4) *S. Bernhardi* in Dominica Palmarum. pag. 603.

5) B.

* Hæc scriptori illi sunt: Quod Filius DEI dedit se nobis moriens pro nobis. Quod dat se nobis in Eucharistia. Quod dat se nobis in æterna Vita.

5) B. OGERII Abbatis Lucedii, Ordinis Cisterciensis in diœcesi Vercellensi, Sermones XV. de Sermone Domini in ultima Cœna ad Discipulos habito. p. 610. 6) ANONYMI in Cœna DOMINI. pag. 659. 7) *Stimulus amoris*, sive Sermo de Vita & Passione Domini, qui S. ANSELMO ab aliis tribuitur. p. 662. 8) De Discipulis euntibus in Emaus. pag. 670. 9) De excellentia sanctissimi Sacramenti, & dignitate Sacerdotum. pag. 681. 9) In Nativitate S. Baptistæ, de decem ejus Privilegiis, pag. 689. PETRO DAMIANO tributus ab aliis, ab aliis NICOLAO Claraevallensi. 10) In Assumtione B. Virginis, pag. 694. 11) EKKEBERTI Abbatis Schonaugiensis ad B. Virginem Deiparam Sermo Panegyricus pag. 700. 12) Sermo de B. Virgine pag. 704. 12) BERNARDI *Cluniacensis* in parabolam de villico iniquitatis. pag. 708. 13) GVIBERTI Abbatis de Novigento in Sap. VII. 30. *Sapientia vincit malum*. pag. 714. 14) ANONYMI in parabolam de decem Virginibus pag. 722. 14) NICOLAI Claraevallensis in festo S. Andreæ pag. 726. 15) Ejusdem in festo *S. Nicolai* Myrensis Episcopi 16. Decembris, pag. 730. 16) Ejusdem in festo B. Mariæ Magdalenæ 22. Jul. pag. 734. 17) BERNAR-

DI Archiepiſcopi Toletani, Sermones IV. in antiphonam PETRI Toletani, *Salve Regina*, pag. 738. cum meditatione in eundem hymnum ex S. BONAVENTURÆ ſtimulo amoris Parte III. cap. 19. pag. 749. 18) Ad Clerum in *Concilio* REMENSI Anno 1148. * congregatum pag. 752. ad Paſtores in illa Synodo pag. 756. & ad Prælatos pag. 762. Videndum an auctor ſit GISLEBERTUS Abbas Ciſtercienſis, ad quem ſcripſit Alexander III. 19) De fugienda Cordis & Corporis immunditia pag. 766. ex centonibus Patrum, præſertim GVERRICI Abbatis Igniacenſis. 20) De Miſeria humana pag. 773. 21) De ſeptem donis Spiritus Sancti pag. 775. 22) De duodecim portis Jeruſalem pag. 777. 23) *S. Bernardi* in Canticum B. Virginis Mariæ pag. 780. 24) In Matth. XIX. 27. *Ecce nos reliquimus omnia*. pag. 785. 25) In Matthæi XIII. 45. pag. 787. 26) In Michæ VI. 8. p. 788. 27) Liber Sententiarum CLXXXVI. p. 788. 28) Diſputatio Juſti cum DEO. pag. 803. 29) Soliloquium pag. 804. pridem editum a Gretſero Anno 1617. 30) Formula honeſtæ Vitæ pag. 811. ubi p. 813. in Monito de Conſideratione mortis

* Vide Pagium ad A. 1147. n. 14. & A. 1148. num. 5. ſeq.

mortis lege *nunc in tergum:* & in brevibus monitis: *quos imitari non renuis.* & deinde: *Serino aut serius aut nullus.* 31) Instructio quomodo homo possit in bono proficere, & placere DEO. p. 813. 32) Brevia Documenta pie seu religiose vivendi. pag. 814. 33) ARNULFI Monachi de Boëriis Monasterii Ordinis Cisterciensis in diœcesi Laudunensi fundati An. 1141. Speculum Monachorum pag. 816. alia documenta viæ religiosæ pag. 817. Octo puncta perfectionis assequendæ. pag. 820. 34) ANONYMI Epistola de regimine cordis, oris, operis, pag. 823. 35) DAVIDIS de Augusta, Ordinis Minorum, formula Novitiorum ad *Bertholdum,* in verba: *ad quid venisti?* 36) Liber de modo bene vivendi ad Sororem pag. 833. Capita LXXIII. 37) Carmina & hymni S. Bernhardo tributi, Carmen parænéticum ad *Raynaldum* pag. 908. quod edidit Petrus Possinus Soc. Jes. Rom. 1663. Rhythmus de contemtu Mundi pag. 913. in quo & ille: *Cur Mundus militat sub vana gloria,* de quo supra pag. 555. Jubilus rhythmicus de Nomine JESU. pag. 914. ad pedes, ad genua, ad manus, ad latus, ad pectus, ad cor, ad faciem. pag. 917. Oratio ad DOMINUM JESUM, & B. Mariam Matrem Ejus.

pag. 920. Proſa de Nativitate Domini. pag. 921.

TOMO VI.

GVERRICI Abbatis Igniacenſis, qui S. Bernhardi diſcipulus fuit, Sermones per Annum p. 928. inter quos etiam p. 988. Sermones V. in feſto *S. Benedicti* & pag. 1023. Sermo in diebus Rogationum. p. 1047. in Aſſumtione B. Mariæ, Sermones IV. in ejus nativitate p. 1056. Sermones II. & pag. 1060. Sermo in Solemnitate omnium Sanctorum.

GVIGONIS majoris Carthuſiæ Prioris quinti, Epiſtolæ 1) ad Haymericum Cardinalem, 2) ad Hugonem S. Militiæ Priorem, 3) ad Innocentium II. Papam ſcripta An. 1131. & 4) ad Lazarum Priorem & fratres Durbonenſes, qua teſtatur *S. Hieronymi* Epiſtolas ſe collegiſſe & emendaſſe, abſcidiſſeque indignas tanto Doctore, quas etiam enumerat.

Ex *Petri Franciſci Chifletii* Diatriba de illuſtri genere S. Bernhardi, Divione edita A. 1660. pag. 1074.

De Vita S. Bernhardi, libris ſeptem: I. Auctore GVILELMO S. Theodorici pag. 1076. II. ERNALDO, ſive ARNOLDO Bonæ Vallis Abbate in agro Carnotenſi pag. 1106. III. IV. V. GAUFRIDO

DO Monacho Claraevallis & S. Bernhardi notario, postea Abbate, pag. 1130. VI. PHILIPPI de Clara valle liber miraculorum S. Bernhardi, cum praemissa narratione HERBERTI Abbatis Coenobii Morensis de libri illius conservatione. pag. 1180. VII. ex libro cui titulus: *Exordium magnum Cisterciense*, distinctione secunda p. 1211.

Fragmenta ex HERBERTI libris de Miraculis Cisterciensium, Monachorum. pag. 1240.

ALANI Episcopi Autissiodorensis de Vita S. Bernhardi pag. 1252. & Epitaphium auctore ADAMO de S. Victore p. 1291. Fragmenta ex Vita scripta a GAUFRIDO Monacho Claraevallensi pag. 1292. JOHANNIS Eremitae de Vita S. Bernhardi libri II. ad Petrum Tusculanum Episcopum. pag. 1294. PHILOTHEI Monachi Carmen elegiacum Encomiasticum. pag. 1310. NICOLAI HACQUEVILLE, Senatus Parisiensis Praesidis, de laudibus S. Bernhardi & situ Clarae Vallis pag. 1322. BAPTISTAE MANTUANI ex libro octavo Fastorum pag. 1523. Ibidem mentio Carminis, quod in laudem Clarae Vallis ad Bernhardum scripsit ANSELMUS hoc initio: *Vallis devexa, quam mons devexus opacat.*

Deinde ſequitur proſario ſermone ANONYMI deſcriptio poſitionis ſive ſitus Monaſterii Claræ Vallis pag. 1323. Hinc ſermo GAUFRIDI An. 1163. habitus in anniverſario obitus S. Bernhardi p. 1326. Ejusdem Epiſtola ad Albinum Cardinalem & Epiſcopum Albanenſem de condemnatione *Gilberti Porretani* p. 1336. & libellus contra quatuor capitula ejusdem Gilberti, Pictavienſis Epiſcopi pag. 1342. S. Bernhardi Symbolum Fidei, erroribus Gilberti oppoſitum pag. 1356. Ejusdem Gaufridi Epiſtola ad Josbertum, in qua Notæ ad Orationem Dominicam pag. 1356. De Bernhardo Anno 1174. Sanctis adſcripto, Epiſtolæ TORMUNDI Clarævallenſis pag. 1359. ALEXANDRI III. pag. 1360. & HENRICI Abbatis Clarævallenſis p. 1363.

De S. Bernhardo teſtimonia Pontificum, Cardinalium, Epiſcoporum, Regum, Principumque, Abbatum & Generalium: Doctorum Theologorum, Religioſorum ex diverſis Ordinibus, JCtorum & Oratorum, Illuſtrium Fœminarum & Heterodoxorum pag. 1364. cum Horſtii paræneſi ad Sectarios. pag. 1376. & 1377.

Hactenus editio Operum S. Bernhardi noviſſima Pariſienſis.

Ab

Ab eo tempore Viri laudatissimi Edmundus Martene & Ursinus Durand Tom. I. monumentorum Veterum vulgaverunt *Epistolas XXXV.* pag. 726. seq. & in Epistolas prius editas observata quædam ex MSS. pag. 744. & *hymnum* S. Bernhardi *de S. Malachia* Episcopo Hiberno & Confessore. p. 746.

Narratio Miraculorum S. Bernhardi, Tomo I. Anecdotorum ejusdem Martenii. pag. 399.

Plures ejus Sermones recensuit Franciscus Combefisius in Bibliotheca Concionatoria. Latini Latinii paucæ quædam in Bernhardi scripta Observationes leguntur in Bibliotheca ipsius sacro-profana postuma. pag. 187. seq.

Matthæi Andeberti flores Operum D. Bernhardi libris XI. video subjectos prioribus quibusdam hujus Scriptoris editionibus, ut Antwerpiensi A. 1575. fol.

De *Musica* Bernardi, quam edidit Jac. Hommey, dictum infra in BERNONE. Musicæ subjunxit *expositionum Moralium* Partes duas p. 69. & *de corpore Domini* p. 147. & *Carmen* Leoninum *de laudibus S. Virginis* p. 163. quæ habes etiam in editionibus postremis Mabillonianis.

Libri V. de Consideratione scripti ad Eugenium III. valde probati feruntur Pio V. Gregorio XIII. Urbano VII. & Clementi

ti VIII. ac noviſſime Clementi XI. cui etiam dedicati a Benedictinis in nova editione * Romana 1700. 8. Italica Rinaldi Retini verſio lucem vidit Venetiis 1606. 4.

Plerique Sermones cum Opuſculis in *Gallicum* Sermonem tranſlati A. 1575. per Hubertum Leſcotum, Canonicum Regularem. Epiſtolæ etiam additæ in verſione Philippi Belli, Doctoris Pariſ. 1622. & in nova Gabrielis a S. Malachia, Fulienſis. Noviſſimæ verſiones duæ Epiſtolarum S. Bernhardi Gallicæ prodiere altera cum notis auctore D. de Roy, a) Pariſiis 1702. 8. duobus Voluminibus, altera Villeforio b) interprete. ibidem 1715. 8vo, itidem duobus Voluminibus.

Italicam verſionem Epiſtolarum ab erudito Florentino compoſitam laudanr Julius Niger pag. 540. & eruditi Academici Cruſcantium ſive Furfurariorum in ſuo Dictionario. Sermones A. 1420. c) verſi Italice a Johanne de Tuſſignano, Epiſco-

* Journal des Savans A. 1701. p. 380.

a) Memoires de Trevoux An. 1703. Juillet, pag. 71. Journal des Savans A. 1702. Juillet, pag. 54.

b) Memoires de Trevoux An. 1718. Août, pag. 208.

c) Scipionis Maffei, Traduttori Italiani p. 38.

Episcopo Ferrariensi, lucem viderunt Venetiis 1558. 8. Alia versio sine nomine interpretis Florent. 1495. 4.

Jubilum Bernhardi de dulcissimo JESU nomine, & alios quosdam ejus hymnos cum *Germanica* metaphrasi separatim vulgavit Josephus Wilhelmus, Hamb. 1633. 4.

Petrus Franciscus Chifletius Soc. Jes. cum Dissertat. sua de genere illustri S. Bernhardi, quam memoravi supra pag. 599. & a Mabillonio excerptam notavi p. 616. hæc vetera monumenta edidit Divione 1660. 4to. d) *Odonis* iter a *Ludovico VII.* Galliæ Rege susceptum in Orientem. Anonymi *Chronicon Claraevallense* ab Anno 1147. ad 1192. Illustrium aliquot Virorum *Epitaphia*. *Johannis Eremitæ* de vita *S. Bernhardi* libros duos. *Vitam Petri* Prioris in Monasterio puellarum Juliacensi, & *Herberti* Episcopi in Sardinia, libros III. de miraculis Ordinis Cisterciensis & Congregationis Claraevallis.

BERN-

d) Unschuldige Nachrichten von Alten und Neuen Theologischen Sachen, Anno 1726. pag. 240.

BERNARDUS de *Claromonte*, aliis de Aluernia, vel de Gannato, Ordinis Prædicator. circa Annum 1292. ſcripſit *Quodlibeta* pro Thoma Aquinate adverſus *Henricum* Gandavenſem, adverſus *Godfridum* de Fontibus, Magiſtrum Pariſienſem, & adverſus *Jacobum* de Viterbio Auguſtinianum, Archiepiſcopum Neapolitanum. Et *Lecturam ſuper Libros Sententiarum*. Vide Jacobum Echardum Tomo I. pag. 493. & 384. b. ubi etiam de ejus *Sermonibus*, ſub nomine Bernhardi *Jacobitæ*, & Bernhardi *Prædicatoris*.

BERNARDUS, Monachus *Cluniacenſis*, ſcripſit ad *Hugonem*, Abbatem Cluniacenſem, qui Anno 1109. obiit, *Conſvetudines Cluniacenſis Monaſterii*, quas laudat Henricus Gandavenſis cap. 2. Has MStas in Bibliotheca Sangermannenſi Cangius evolvit. *Epiſtolam ad Hugonem* Conſvetudinibus præmiſſam edidit Andreas du Cheſne notis ad Bibliothecam Cluniacenſem pag. 23. Alia infra, *Bernardus Morlanenſis*.

BERNARDUS, Comes Bigorræ. Vide Labbei Bibliothecæ novæ MSS. Tomum II. pag. 748.

BERNARDUS de Montemirato Presbyter *Compoſtellanus*, Juris Canonici peritia celebris & apud Innocentium IV. gratioſus, circa Annum 1250. de cujus Lecturis, ſive Commentariis & Caſibus in libros Decreta-

cretalium & Constitutiones quasdam extravagantes, vide Oudinum Tom. III. pag. 246. & Edmundi Martene Anecdota T. IV. pag. 932.

BERNARDUS, *Compostellanus* Thesaurarius, qui Anno 1129. collegit *Diplomata summorum Pontificum & antiquorum Hispaniæ Regum Ecclesiæ Compostellanæ concessa*, ex quibus nonnulla vulgavit Ambrosius Morales, ut Diploma Regis Veremundi II. Vide Hispaniam illustratum Tomo IV. pag. 353. & Oudinum Tom. III. pag. 245.

BERNARDUS *Corbejensis* Trithemio cap. 348. & illustr. Benedictin. II. cap. 111. vide infra, *Bernardus Saxo*.

BERNARDUS, sive BERNARDINUS CORIUS Mediolanensis, qui An. 1499. defunctus, reliquit *Chronica rerum Mediolanensium*, & *Vitas Cæsarum* ad Henricum VII.

BERNARDUS Noricus Cœnobita *Cremifanensis*, Ordinis S. Benedicti, scripsit *Chronicon Laureacensium & Passaviensium Episcoporum* usque ad Annum 1320. editum ab Hieronymo Pezio Tom. I. Scriptorum Austriacorum pag. 1296. nec non aliud *Chronicon Austriacum* desinens in A. 1308. id. pag. 686.

BERN-

BERNARDUS *Dapifer*, Monachus Mellicensis in Austria circa Annum 1362. scripsit *Vitam B. Gothalmi* Mellicensis, qui Sæculo XI. vixit, editam a Lambecio Tom. II. pag. 618. seq. & in Actis Sanctorum 26. Julii pag. 339. & in laudati Pezii Tomo primo Scriptorum Austriacorum.

BERNARDUS *Dorna*, JCtus, Azonis discipulus circa Annum 1240. scripsit *de libellorum conceptionibus*, teste Trithemio cap. 438.

BERNARDUS, Scriptor *Floreti*, sive Carminis Moralis versibus Leoninis, quod Bernardo Claravallensi præter rem tributum prodiit post editiones Lugd. 1494. 4. Colon. 1501. 4. apud Henricum Qventell, cum glossis inter auctores octo morales, Colon. 1520. 4. Incipit:

Nomine Floretus liber incipit ad bona cœptus
Semper erit tutus hujus monumenta secutus.

Hic Floretus, *Summa Theologiæ* S. Bernhardi, quam *Johannes Gerson* commentario illustravit, vide Tomum XXI. continuationis Historiæ Eccles. Fleurianæ, & Ephemerides Eruditorum Paris. An. 1726. Novembr. pag. 418. Auctorem e Bernardo excerpsisse flores eosque versibus complexum, & inde nomen habere *Floreti*, Vossius

Vossius suspicatur pag. 73. de Poëtis Latinis.

BERNARDI *Floriacensis*, quem Sæculo undecimo ajunt vixisse, Leoninum *de excidio Trojæ* Carmen Goldastus primum inter Ovidio præter rem adscripta edidit: postea tanquam ineditum Barthius XXXI. 7. Adversariorum sine nomine auctoris.

BERNARDUS, *Fontis calidi* Abbas, Ordinis Præmonstr. qui Sec. XII. contra Waldenses scripsit, testatus eos a Lucio Pontifice, & a BERNARDO Archiepiscopo Narbonensi condemnatos. Edidit cum Ebrardo & Ermengardo Jacobus Gretserus Ingolst. 1614. 4. unde recusus Tom. XXIV. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 1585.

BERNARDUS *e Franchoven*, sive, ut Trithemio & Eysengrenio REINHARDUS de *Fronthoven*, Ordinis Prædicatorum, Scriptor *Sermonum* de tempore & de Sanctis circa Annum 1410. (non 1292. vide Echardum Tom. I. p. 752.)

BERNARDUS, Abbas *frigidi Fontis*, Ordinis Cisterciensis, cujus Epistola An. 1253. data in Edmundi Martene Anecdotis Tomo I. pag. 1849. Sed infinitum sit Epistolas ejusmodi singulas notare, quales sunt apud eundem Marteneum BERNARDI Episcopi *Albiensis* Anno 1254. qua Bituricensi se Archiep. subesse profitetur p. 1057. BERNARDI Episcopi *Biterrensis* circa An-

 num

num 1272. pag. 573. BERNARDI *Abbatis Gratiæ Dei*, Ordinis Præmonstratens. An. 1269. pag. 1128. BERNARDI Abbatis *Sylvæ majoris* diœcesis Burdegal. Anno 1261. pag. 1113. Sic in Tomo primo Monumentorum Veterum obviæ Epistolæ BERNARDI Episcopi *Arelatensis* A. 1133. pag. 718. *Lutherensis* An. 1095. pag. 552. *Paderbornensis* An. 1153. pag. 823. multorumque aliorum. Sed Paderbornensis Bernardi aliæ etiam exhibentur Tom. II. pag. 265. 325. 364. 431. 594. & BERNHARDI Hildesheimensis Tom. II. pag. 233. 300. 301. BERNHARDI Cardinalis ad Gvarinum Abbatem S. Victoris Tom. VI. pag. 261. &c.

BERNARDUS Abbas *S. Galli* circa Annum CHristi 883. cujus *Memoriale*, sive duodecim monita fratri Monacho data, in Canisii Lectionibus antiquis Tom. V. Parte II. pag. 728. & Tom. II. edit. novæ Basnagianæ Parte III. p. 225.

BERNARDUS, qui *Geystensem* se libro secundo extremo a) appellat, etiam *Palponista*

a) *Ergo vide, quid honor, quid inanis gloria prosit,*
Quam magnum sit onus, quam magna superstitio sit,
Sed dextra pausare mea libet: Ergo valete,
Bernardique stylo Geystensis quaeso favete.

ponista b) interdum appellatur, hic enim titulus *duorum librorum de vita privata & aulica*, quos versibus Leoninis scripsit, & quibus aularum pestes adulatores, miseriasque Principum & Curialium depinxit non inepte pro illorum captu temporum, licet frivola esse hujusmodi scripta videantur Nicolao Heinsio c) ejusque similibus, nitori Augusteorum temporum adsvetis. Libri prioris hoc est initium:

Rure sub urbano, sub vere, sub aëre sano,
Si volo, sub divo, vel si volo, sub lare privo,
Vivo privatè, me judice vivo beate,
Namque mihi vivo, totus meus, immo revivo
Postque tuum fletum, vaga Curia, me gero lætum &c.

Quis genus, unde domo fuerit, juxta cum ignarissimis compertum se habere fatetur

 Chri-

b) Libro I. versu 138. *Plus Palponista placet altercante Sophista*, ubi glossator *Palponistam* exponit *aliquem trufatorem*. Est autem *trufator* inventor technarum, sive deceptor, a Gallico *trouver*, quod invenire denotat. *Palponista* idem, quod *Palpator* Plauto, Persio & aliis *Palpo* sive qui palpum novit obtrudere. Vide Daumii notas pag. 55.

c) in Epistola ad Grævium Tom. IV. sylloges Burmannianæ p. 406.

Christianus Daumius: Reinesius vero Epistolis ad Daumium pag. 294. Germanum est suspicatus, quod lib. II. vers. 117. scribit:

Westfalus & Saxo vilipendunt damna minuta,
Perdita majora repetunt, sunt vilia tuta.

Francisco etiam Assisiate & Dominico Calagurritano, novorum Ordinum auctoribus, quos *griseos, albos* & *opacos Monachos* lib. I. v. 429. appellat, juniorem & ad Sec. XIII. referendum esse, jam eidem Reinesio observatum, a quo MS. Codicem acceptum vulgavit laudatus Daumius, primum se edere ratus Gygneæ 1660. 8. Idem præter eruditas notas addidit WALONIS Britanni in Monachos Satyram d) pag. 39. & Epicedium Gvilelmi Flandri, e) An. 1128. in obsidione Alosti contra Theodoricum Alsaticum peremti. Sed Geystensem jam vulgaverant Colonienses An. 1501. 4. cum glossis, typis Henrici Qventelii. Eam ipsam postea editionem nactus Daumius vidit posse in sua quædam ex illa emendari. Versus ex hoc Scriptore afferuntur a Florilego in floribus Poë-

d) Hanc vulgaverat Flacius inter poëmata de corrupto Ecclesiæ statu, Basileæ 1557. 8vo, pag. 489.

e) Ex Henrico Huntingtonensi lib. 7. Hist.

Poëtarum, qui Sæculo XIII. vel ſub XIV. initia ſcripſit: nonnulli etiam obſervante Daumio, qui in editis deſiderantur, ut lib. 2. cap. 22. iſtum:

Nam ſervus nequam, nunquam rem diligit æquam.

& lib. 3. cap. 6. hoſce:

Vix vivunt aliqui, quicunque vocantur amici,
Qui poſſint vere firmum ſibi fœdus habere.

Verum illi leguntur in *Carmine* hactenus Incerti *de Sagaci Nuncio*, v. 222. & 223. cujus Auctor vel ſic proditur eſſe noſter Bernardus. Cæterum *Bernardi* nomen olim & *Bernaredus*, ſive *Berneredus* ſcribebatur, uti *Medaredus* & *Medardus*, *Gildaredus*, & *Gildardus*, &c. Quod docuit Sirmondus ad Petri Cellenſis Epiſt. I. lib. 9. Hæc Daumius in notis pag. 44. Nec omittendum, quod Palponiſta poſt Daumium iterum lucem vidit in auctario ad Flacii Catalogum teſtium Veritatis.

BERNARDUS *de Gordonio*, Medicus Montiſpellanus defunctus circa Annum 1305. cujus *Lilium Medicinæ* MS. memorat Sanderus in Bibliotheca Belgica Tom. II. pag. 89. Idem ſæpius typis exſcriptum exſtat, ut poſt primam editionem Venetam Anni 1494. fol. etiam Pariſiis & Lugduni. Vide Lindenium, Mercklinum, Mange-

tum. Quæ ejusdem Bernhardi feruntur, *de urinis, de febribus, de ſterilitate, regimen, & de Conſervatione Vitæ humanæ,* ex eodem Lilio repetita ſunt.

BERNARDUS *Gvidonis,* ſupra, *Bernardus de Caſtro Vinc.*

BERNARDUS *Hildesheimenſis* ab An. 1130. ad 1153. Epiſcopus, teſte Poſſevino Synodales Conſtitutiones ex Jure & Patrum ſcriptis, ac Decretis collegit, Cleroque propoſuit. Fuit & Bernhardus II. Epiſcopus Hildesheimenſis ab A. 1452. ad 1459.

BERNARDUS *Juſtinianus.* Infra, JUSTINIANUS.

BERNARDUS *Lombardus* Grammaticus, cujus Tractatum ſuper majorem editionem Donati, & alium de dubio accentu memorat Sanderus in Bibliotheca Belgica MS. pag. 203. ibidem etiam neſcio cujus M. BERNARDINI librum de dictaminibus, Exornationum Rhetoricarum exceptiones & librum exordiorum.

BERNARDUS *Monachus,* Scriptor Itinerarii. infra, *Bernardus Sapiens.*

BERNARDUS *Monachus,* qui circa Annum 1124. ſcripſit *de diſciplina Muſicæ artis,* idem videtur, de quo infra, BERNO. Sed alius BERNARDUS Muſicus circa Annum 1480. de quo hæc Sabellicus Enneadis nonæ libro 8. *Muſicæ artis virum omnium, qui unquam fuerunt, ſine controverſia*

versia præstantissimum plures annos Venetiæ habuerunt BERNARDUM cognomento Teutonem, argumento gentis, in qua ortus esset: omnia Musicæ artis instrumenta scientissime tractavit: primus in Organis auxit numeros, ut & pedes quoque juvarent concentum, funiculorum attractu: mira in eo artis eruditio, voxque ad omnes numeros accommodata, Numinis providentia ad id natus, ut unus esset, in quo ars pulcherrima omnes vires experiretur suas.

BERNARDUS *a Montesa*, Bilbilitanus, Carmelita circa Annum 1460. qui scripsit in Johannem Hierosolymitanum de institutione Monachorum, Thomam Aquinatem de IV. Virtutibus Cardinalibus, & in Johannem Ribottum de peculiaribus gestis Carmelitarum.

BERNARDUS *Morlanensis*, Pitseo pag. 205. Anglus, aliis rectius fortasse Gallus ex Morlaco *Morlacensis* Aremoricus, sive ut in MSS. *Morvalensis* (a patria *Valle Morienne*) Monachus Cluniacensis circa Annum 1130. cujus *libros tres de contemtu Mundi*, * carmine dactylico Leonino scriptos, dignosque lectu primus vulgavit Matthias Flacius inter poëmata de corrupto Ecclesiæ statu, Basileæ 1557. 8. pag. 247. &

* Diversum plane carmen hoc titulo, *Anselmi Cantuariensis*, de quo supra p. 299.

& quidem integriores emendatioresque, * quam deinde Nathan Chytræus, qui primus putavit eos ſe vulgare, Bremæ 1597. 8vo. Denique meliorem editionem debemus Eilhardo Lubino, Roſtochii 1610. 8. repetitam Rintelii 1626. 8. & Luneburgi 1640. 12. qui illis etiam præmiſit ejusdem Bernhardi *librum de vanitate Mundi & appetitu æternæ Vitæ*, verſibus hexametris ſimiliter Leoninis, hunc in modum:

Sed quid lucratur credens, qui non operatur?
Hic male ſe lædit. Male vivens non bene credit.
At cum mutatur mala mens, DEUS hoc operatur.
Virtutum munus præſtare poteſt DEUS unus.
Sed quamvis gratis tribuat DEUS iſta beatis,
Nemo tamen ſegnis vitæ fert dona perennis,
Ni melior factus proprios correxerit actus.

At enim priorum trium librorum longe difficilius genus carminis triplicibus ſemper homœoteleutis ſyllabarum bis repetitis procedit, ut in his verſibus:

Crimina

* Ex Helmſtadienſi MS. loca quædam emendat Leyſerus pag. 413. ſeq. Hiſtor. Poëtarum medii ævi.

Crimina crescere, flete, tepescere jus, decus, æqvum,
Flete, gemiscite, denique dicite, dicite mecum:
Qui regis omnia, pelle tot impia, surge, perimus
Nos DEUS adspice, ne sine simplice lumine simus.
Respice, respice nos Patris unice, Virgine nate,
Da mala plangere, da bona sumere, da Tua, da TE.
Aurea tempora, primaque robora redde, rogamus:
Nos modo dirige, post modo collige, ne pereamus.

Sed deest in editionibus Epistola præfationis loco a Bernardo præmissa: *Domino & Patri suo PETRO,* * *dignissimo Abbati fratrum Cluniacensium, Bernardus filius, eorum Frater. In aurem auream unam. Quod ad aures publicas, sive ad multorum ora profertur, sapientis est correctione curandum absolvendumque judicio* &c. Dolendum est integram Epistolam non descriptam ab Oudino Tom. II. pag. 1275. seq. ex Codice MS. S. Victoris Paris. Libellum de Vanitate mundi: SPECULUM MUNDI *inscribit, laudatque Vetus Florum*

 Poë-

* Petrus hic Venerabilis, Abbas nonus Cluniacensis ab A. 1122. ad 1158.

Poëticorum Collector, sive Alanus, ut Vir quidam doctus ad Veterem Codicem notaverat, & ex eo Nobilissimus Barthius, ὁ μακαρίτης, volebat; sive quis alius posterior, quod potius est, nobis ignoratus. Laudatur autem ab Hieremia Paduano Part. I. Epit. Sapientiæ lib. 3. Rubr. 2. pag. 12. b. & c. Jacobo Magno lib. 8. Sophologii cap. 6. pag. 74. & auctore Cordialis quatuor Novissimorum, Bernardus de Contemtu Mundi. Theodoro *tamen, nescio cui, tribuit Zacharias Sylvius, Præfat. in Schol. Salernit. Johannis de Mediolano, cap. 4. Diversus, puto,* * *ab hoc* de Contemtu Mundi *auctor est, quem ante Centum & viginti hos Annos Focaudus Monierus evulgavit.* Hæc Christianus Daumius notis ad Bernardum Geystensem pag. 42. Incertum nostro ne Bernardo Cluniacensi tribuendus *sermo de villico iniquitatis,* qui inter dubia S. Bernardi legitur Tom. II. editionis novissimæ pag. 709. Tribuitur autem illi a Pitseo liber *de Mundo* cuius initium: *Vita mori Mundo est, sed mors est vivere Mundo.* Nec non *de Verbi Incarnatione colloquium inter Gabrielem & Mariam:* Incipit: *Fit caput exangue.* Sed non perinde

* Idem est, quem Daumius edidit cum illo, qui inter auctores octo morales prodiit Coloniæ 1520. 4. cum glossis, in quibus auctor vocatur *Bernardus Monachus albus.*

inde conſtat ejusdem eſſe *verſus Encomiaſticos de Simone* Abbate Eboracenſi & *de Comite Wulnotho* qui Bernardi libris de contemtu Mundi in MS. Cottoniano ſubjunguntur. Vide Thomam Smithum in Catalogo illius Bibl. pag. 136. b. num. VIII. De *Conſvetudinibus Cluniacenſis Monaſterii* ad Hugonem Abbatem ſextum ab An. 1048. ad 1109. dixi ſupra in BERNARDO Cluniacenſi, quem eundem cum hoc eſſe vix dubito.

BERNARDUS *Noricus*, ſupra, *Cremiſanenſis.*

BERNARDUS *Ollenſis*, ſive *Ollerius*, Hiſpanus, Carmelitarum Prior Generalis circa Annum 1375. qui pro Clemente VII. fuit contra Urbanum VI. Scripſit de origine Ordinis ſui, & de immaculata conceptione B. Virginis.

BERNARDUS *Oricellarius*,(Ruſſelay) Florentinus, circa A. 1500. ſcripſit Hiſtoriam de rebus in Italia geſtis ab adventu Caroli Regis Galliæ. Vide Epiſtolas Petri Delphini X. 28. & Epiſtolam 224. in nova collectione Edmundi Martene Tom. III. pag. 1173. Prodiit Hiſtoria illa Londini 1724. 4. Vide Journal des Savans 1727. Août pag. 505. & Acta Eruditorum Anno 1733. pag. 346.

BERN-

BERNARDUS non Florentinus, ut Poccianto visum sed *Parentinus*, Provinciæ Tolosanæ, Ord. Præd. circa A. 1340. *Lilium*, sive *Expositionem Missæ* & *sermones de diversis* reliquisse traditur a Trithemio c. 598. Lilium illud typis exscriptum Paris. 1517. 1531. 8.

BERNARDUS Prior Cartusiæ *Portarum* obiit Anno 1152. Ejus Epistolas tres edidit Petrus Franciscus Chifletus S. J. in manuali solitariorum ex antiquorum Carthusianorum Patrum cellis depromto. Divione 1657. 8. recusas in Bibliotheca Patrum Lugdun. Tomo XXIV. p. 1501.

BERNARDUS Ordinis *Prædicatorum*, circa Annum 1290. scripsit in IV. libros sententiarum. Vide infra Bernardum de Trilia.

BERNARDUS *de Roma*. Supra pag. 584. BERNARDINUS.

BERNARDUS, Archipresbyter Saccensis JCtus, in municipio Patavino, scripsit *in secundum Decretalium* MS. Patavii teste Tomasino pag. 4.

BERNARDUS Monachus, cognomento *Sapiens*, cujus itinerarium in terram sanctam An. 970. in Mabillonii Tom. I. act. Sanctorum Ordinis Benedicti pag. 523. Anglum natione existimavit Pitseus pag. 827.

BERNARDUS Monachus *Saxo*, teste Sigeberto cap. 165. ad Hardevicum Archiepiscopum ab Anno 1079. ad 1110. Magdeburgen-

burgensem scripsit amaro stilo librum *adversus Henricum IV.* Imp.

BERNARDUS, cognomento *Sylvester,* non diversus a *Bernardo Carnotensi,* de quo supra. Hujus Sylvestri præter Epistolam ad Raymundum Castri Ambrosii, de modo rei familiaris utilius gubernandæ, obviam in editionibus S. Bernardi Paris. 1586. aliisque usque ad Horstianam, aliud opus *Terrico* celebri Doctori dicatum de MEGACOSMO ET MICROCOSMO *diverso carminum genere, prosa intermista, libri in Bibliothecis, præsertim Galliæ adhuc latent,* * *& in Codicibus Regiis* 954. *ait Phil. Labbeus, viditque Heidelbergæ in Urbis Bibliotheca Barthius. Quem de eo vide lib.* 56. *Adverſ. cap.* 10. *col.* 2652. *Promunt ex illo Versus passim Florilegus, Vinc. Belluacensis in Speculo doctrinali, & recentiore ævo Joan. Picardus ad Guil. Neubrigensem pag.* 725. *Andr. Quercetanus ad Biblioth. Cluniac. pag.* 47. *& prælaudatus Barthius ad Guil. Britonem, pag.* 217. (*Cangius voce* cisimus.) *Idem haud dubie* Bernardus *est, cujus versus a Sylvestro Gyraldo producuntur lib.* 2. *Itin. Cambriæ cap.* 3. *pag.* 862. *De quo, quibus Bern. Sylvester ille in manus perveniet, omnium optime judicare poterunt. Sane mecum facere video Barthium pag.* 97. *ad Brit. Nec disparis*

* Vide Oudinum Tom. II. p. 1006. sq.

disparis ævi videtur, nisi & idem est. Bernardus *qui* de Improbatione Vitiorum *versus dedit, citatus frequenter Hieremiæ Paduano.*

BERNARDUS *Thesaurarius*, cujus librum *de acquisitione terræ sanctæ* ab Anno 1095. ad 1230. conscriptum quidem Gallice sed A. 1320. versum Latine a FRANCISCO PIPINO Ord. Præd. vulgavit celeberrimus Muratorius Tomo VII. scriptorum Italiæ pag. 657.

BERNARDUS *Ticinensis* Episcopus *de vita* decessoris sui *S. Lanfranci Ticinensis* defuncti An. 1194. Tom. IV. Act. Sanctorum Junii 23. p. 620-630.

BERNARDUS Archiepiscopus *Toletanus*, qui interfuit Conciliis Legionensi, Nemausensi & Gerundensi A. 1091. 1096. & 1097. Auctor *Sermonum IV.* in Antiphonam *Salve Regina Misericordiæ*, editorum sæpius inter Opera Bernhardi Claravallensis. edit. noviss. Tom. II. pag. 738. Vide Oudinum Tom. II. p. 881.

BERNARDUS *Trevisanus*. Vide Clarissimi Viri Apostoli Zeni Epistolam Italice editam ad Justum Fontaninum, Venet. 1704. 8vo.

BERNARDUS *de Trillia*, Nemausensis, Ordinis Prædicatorum, defunctus An. 1292. scripsit Postilla super Psalterium, Proverbia,

bia, Ecclesiasten, Sapientiam, Cantica Canticorum, super Johannem usque ad cap. XI. & super Apocalypsin. In Sententiarum libros. Quæstiones de cognitione animæ conjunctæ corpori, & animæ separatæ, aliasque varii argumenti, & Sermones. Vide Echardi Bibliothecam Dominicanorum Tom. I. pag. 432. seq. BERTRANDUM de Trilla vocat, & Commentarium ejus in IV. libros Sententiarum MStum exstare in Bibliotheca Victoris Parisiens. testatur Launojus de Regia in matrimonium potestate p. 12.

BERNARDUS *de Ubertis*, Florentinus, Abbas Vallis Umbrosæ & Cardinalis, A. 1133. diem obiit. Præter *Sermones* ejus *Commentarium in Regulam Johannis Gvalberti*, *Historiam Vallumbrosanæ Congregationis*, *libros tres contra Simoniacos & Investituras* memorat Julius Niger pag. 108. Historiæ Scriptorum Florentinorum.

BERNARDUS *Ultrajectensis* Clericus, teste Sigeberto cap. 169. super *Eclogas Theoduli* commentatus, Divinas Historias & sæculares fabulas allegorica expositione dilucidavit. Hunc ab Oudino male cum Bernardo Sylvestro confundi existimo. Nam Sylvestrum constat a Joanne Sarisberiensi Carnotensem semper appellari.

BERN-

BERNARDUS *de Waching*, five *Waging*. supra *Bernardus de Baging*.

BERNARDUS *Westerrodes*, Auctor *Planctus*, sive Satyræ in Clericos, versibus Leoninis scriptæ editæque a Flacio inter Carmina de corrupto Ecclesiæ statu, * Basileæ 1557. 8vo, pag. 101. & deinde a Berneggero de idolo Lauretano pag. 141. allisque. Berneggerus & Reinesius pag. 299. Epist. ad Daumium, auctorem hujus planctus faciunt *Bernhardum Corbejensem*, de quo supra p. 623.

BERNARDUS *Zane*, Patricius Venetus & Archiepiscopus Spalatensis, cujus Oratio in Sessione prima Concilii Lateran. A. 1512. habita legitur apud Binium Tom. V. Parte 2. pag. 19. atque inde in cæteris Conciliorum editionibus.

BERNENSIS, Helvetius, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1314. cujus memoratur *Antiphona de B. Virgine ex diversis partibus antiphonarum, responsoriorum, hymnorum, retinentibus tamen proprium sonum cum propriis melodiis*. Vide Jacobum Echardum Tom. I. pag. 532.

BERNE-

* Similis Planctus Latino-Germanicus in Hermanni ab Hardt Præfat. ad Tom. III. Autographorum D. Lutheri.

BERNERUS, ex Monacho S. Remigii Remensi Abbas Humolariensis in Vermanduis Galliæ, Ordinis Benedict. circa Annum 964. scripsit Vitam *S. Hunegundis* defunctæ Anno 650. quæ obvia apud Surium 25. Augusti, & sincerior apud Mabillonium Act. Benedict. Sec. 2. p. 1018. cum historia translationis, Sec. V. p. 215.

BERNITIUS Lincolniensis, Anglus, memoratus Cangio, nihil aliud scripsisse perhibetur, quam eruditam Epistolam, quæ MS. servetur Oxoniæ in Collegio Lincolniensi, ut ait Pitseus p. 827. sed nec tempus, nec argumentum notans. Epistola hæc a Lelando, Baleo & aliis præteritur.

BERNO, ex Monacho Prumiensi An. 1008. Abbas Augiæ Divitis, Ordinis Benedicti, defunctus An. 1048. 7. Junii, de quo Joannes Ego lib. 2. cap. 27. de viris illustribus Augiæ Tom. I. Anecdotorum Pezii, Parte 3. pag. 687. & Pezius Præfat. ad Tom. IV. P. VII. seq. Exstat liber, quem Anonymus Mellicensis cap. 81. vocat, *de Institutione Missarum*, Romæ ab eo scriptus, cui in editionibustitulus est: *de quibusdam rebus ad Missæ Officium pertinentibus*, in cujus cap. 2. narrat se coronationi Henrici II. Imperatoris a Benedicto VIII. facta interfuisse. Prodiit Parisiis 1518. 4. apud Henr. Stephanum avum, & Venetiis 1572. 8vo, & in Collectione Hittorpiana Scriptorum

de Ecclesiasticis Officiis, Coloniæ 1568. fol. & in Parisiensi 1610. fol. & in Bibliothecis Patrum Parisiensibus, Coloniensi & Lugdunensi Tom. XVIII. pag. 6. Vide Oudinum Tom. II. pag. 599. Dialogus cum *Gerungo* Monacho *de quatuor temporum jejuniis* * *per sua Sabbata observandis*, ad Aribonem Archiepiscopum Moguntinum, in Bernhardi Pez Anecdotis Tom. IV. Parte II. pag. 55. Epistola ad eundem Aribonem *de quatuor Adventus Dominicis* ante Festum Nativitatis CHRISTI celebrandis pag. 41. Ex *libro Officiorum* S. HILARII, nescio an cuiquam alii memorato locum affert pag. 51. & pag. 52. ad *Aurelianensem Synodum* ea super re habitam provocat. Etiam *de Historia Alemannorum* scripsisse testis Trithemius, ex eo quædam in Chronicon suum Hirsaugiense transtulisse se professus. *Vita S. Udalrici*, Augustani Episcopi, obvia apud Surium & in Velseri Operibus pag. 596. & in Sanctorum Actis 4. Julii. *Vita S. Meginvadi*, Episcopi & Martyris, apud Mabillonium Sæculo IV. Benedictino Parte II. pag. 63. Nondum in lucem prodiit ejus quod Sigebertus cap. 156. laudat præpollens

* De hoc Bernonis scripto videndus Sigebertus Gemblacensis cap. 156. de S. E. & Epistola Treverensium ad Leodienses edita ab Edmundo Martene Tom. I. Anecdotorum pag. 305. seq. ubi *Regula Bernonis* appellatur.

lens in arte Musica * opus, quod *de regulis symphoniarum & tonorum* scripsit, & quod *in mensurando Monochordo* ultra regulam *Boëtii*, sed assensu minoris Boëtio *Gvidonis* supposuit unum tonum tetrachordohypaton, & contra usum majorum, in ipso tetrachordohypato inseruit utiliter synemmenon. Lipsiæ in Bibliotheca Paulina habetur MS. Bernonis *libellus tonarius* ad Piligrimum Archipræsulem (Laureacensem, qui An. 992. obiit) Ejusdem *Musica*, *Antiphonarius*, & *Monochordi mensura*, tanquam quatuor distincta scripta in Catalogo B. Joachimi Felleri pag. 328. Sicut Trithemius quoque cap. 311. de S. E. & de illustr. Benedictin. II. 77. tanquam tria distincta memorat: *De Musica seu de tonis*: *De instrumentis Musicis*: & *de mensura Monochordi*. Apud eundem quo-

* Hic *Bernhardus Musicus* aliis: adde Johannis Molleri Homonymoscopiam pag. 546. seq. De *Antiphonario* Ordinis Cisterciensis auctore Bernhardo Claraevallensi, quod editum Lipsiæ An. 1517. apud Michaëlem Lotherum & a Jacobo Hommey in Supplemento Patrum statim in limine, Parisiis 1684. 8. atque inde in editionibus Bernhardi Mabillonianis An. 1690. & 1719. Tom. I. pag. 699. Sed quem Hommeyus addidit pag. 27. Tractatum *de ratione cantandi Gradale*; & pag. 31. *Tractatum de tonis*, pag. 31 - 68. Mabillonius ut aliena a Bernhardo omisit.

que mentio *Epiſtolarum* ad diverſos, & libri *de jejunio Sabbati.* Prologum in *Tonarium*, cum operis exordio edidit laudatus Pezius Tomo IV. Anecdotorum Parte II. pag. 68.

Elenchus brevis Scriptorum medii ævi Latinorum de Muſica, Cantuque Eccleſiaſtico.

Anonymus Gvidone Aretino aliquot Sæculis antiquior, quem laudat Iſaacus Voſſius de viribus rhythmi p. 91.

Alius Scriptor Sec. XIII. vel XIV. de flatuum ac ventorum operatione Muſicæ, quem Gvelferbyti editum tradunt Memoriæ Litterariæ Trevoltinæ An. 1725. pag. 2281.

Agobardus de correctione antiphonarii.

Amalarii liber de ordine antiphonarii. Ej. Cantatorium, ſupra p. 220.

Aribo, de quo p. 351.

Auguſtinus libris ſex de Muſica, Tom. I. Operum.

Aurelianus, Eccleſiæ Remenſis Clericus, de quo ſupra p. 406.

Bartholomæus Senenſis, Ordinis Prædicator. circa Annum 1451. libro de ſeptem artibus liberalibus.

Beda, de quo ſupra p. 498.

Bernhardus, de quo p. 607.

Berno

Berno, Abbas Augienſis, de quo p. 643.
Boëtii de Muſica, ſive Inſtitutionis Muſicæ libri V. de quibus lib. III. Biblioth. Latin. cap. 5.
Bruno, Leucorum Epiſcopus, & deinde inter Pontifices *Leo IX.* de quo Anonymus Mellicenſis cap. 85. *Hic in Muſica ſubtiliſſimus fuit, & inter cantus alios, quos plurimos edidit, hiſtoriam beatiſſimi Papæ Gregorii ſatis artificioſe compoſuit.*
Marcianus Capella libro nono ſive ultimo.
Caſſiodorus libro de ſeptem diſciplinis.
Conradus, Monachus Hirſaugienſis circa A. 1190. de Muſica & tonis ſcripſit teſte Trithemio cap. 384.
Dietgerus, infra, *Theogerus*.
Fucraldi liber deMuſica, laudatusAnonymo Mellicenſi cap. 107.
Gerhardus, Monachus S. Quintini, teſte Henrico Gandavenſi cap. 52. *compoſuit antiphonas & reſponſoria in feſtivitate S. Elizabeth cantanda.* Neumas * *vero eisdem antiphonis & reſponſoriis quidam frater* Petrus, *Canonicus S. Autberti Cameracenſis, appoſuit. Idem etiam* Petrus, *Muſicæ artis peritus, dulci*

 modula-

* Cantus genus & ſacri jubili. VideCangii gloſſarium in *pnevma*.

modulamine & limato dictamine compo-suit plura Cantica, quæ vulgo condictus *appellantur.*

Gregorianum Antiphonarium cum notis antiquis Musicis MStum in Bibliotheca Vaticana. Vide Diarium Venetum Eruditorum Italiæ Tom. XIX. pag. 7. Excusum accuratius curante Josepho Maria Thomasio, * Romæ 1691. 4. De aliis editionibus vide Nicolai Petri Sibbern Schediasma de libris Latinorum Ecclesiasticis pag. 23. Selecta ex Antiphonario Romano per Annum in usum Ecclesiarum ruralium, habeo cum notis Musicis excusa Antwerpiæ 1617. fol. *De Responsoriis Psalmorum* vide notas ad S. Ambrosium Tom. I. edit. Benedict. pag. 931.

Gregorianæ Psalmodiæ enchiridion editum ante Annos ducentos, de quo Cangius appendice ad glossarium mediæ Græcitatis pag. 80. Vide & Johannem Bonam de Divina Psalmodia cap. 17. Gvilelmi Gabrielis Nivers Dissertat. in Cantum Gregorianum, & Anonymi Benedictini librum editum, † Parisiis 1677. 4to: *la science & la practique du plain chant:* Baluzium ad Capitularia Tom. II. pag. 1134.

Gvido

* Giornale de' letterati di Modena A. 1692. p. 7. Acta Erud. A. 1692. p. 477.

† Journal des Sav. 1677. p. 209.

Gvido Aretinus Monachus Ordinis Benedicti circa Annum 1030. cujus est decantatum Musicis: *Ut re mi fa sol la.* Hic *Micrologum Musicum* (a Micrologo de Officiis Ecclesiasticis diversum prorsus) scripsit ad Theodaldum Episcopum: & *Antiphonarium* laudatum Benedicto VIII. Pontifici. Vide Baronium ad Annum 1022. num. 20. seq. Oudinum Tom. II. pag. 600. & Joannis Weitzii heortologium pag. 264. seq. & Pezium Tom. III. Anecdotorum Parte III. pag. 616. Idem Gvido *Abbas S. Leufridi*, cujus Opus eximium de Musica laudatur ab Anonymo Mellicensi cap. 80. & Trithemio cap. 318. Dicavit id Gvilelmo Abbati primo Rievallensi. Vide Jac. Hommey Supplem. p. 68.

Gvilelmus ex Emmeramensi Monacho Abbas Hirsaugiensis, Anno 1091. obiit, de cujus Musica scientia Anonymus Mellicensis cap. 106. 108. De Musica & tonis, & de correctione Psalterii scripsisse testatur Trithemius cap. 352.

Helpericus Monachus S. Galli circa Annum 1069. quem de Musica scripsisse Trithemius idem notat cap. 325.

Hermannus Contractus, Musicus etiam insignis & omnibus sui temporis subtilior extitisse, ac Cantilenas plurimas de Musica Cantusque, de sanctis satis aucto-

rabiles edidiſſe ait Anonymus Mellicenſis cap. 90. * De Muſica ac Monochordo ſcripſiſſe traditur a Johanne Egone apud Clariſſ. Pezium Tom. I. Anecdotor. Parte ult. p. 689.

Hieronymus de Moravia circa An. 1260. Ordinis Prædicatorum, de cujus Tractatu de Muſica vide Jacobum Echardum Tom. I. p. 159.

Hugbaldus Elnonenſis Monachus Ordinis Benedict. cujus *librum de arte Muſica, & Cantus multorum Sanctorum, dulci & regulari melodia compoſitos* memorat Sigebertus Gemblacenſis cap. 108. Vixit Caroli Calvi temporibus circa Annum 910.

Joannis Papæ XXI. Muſica ad Fulgentium Anglorum Antiſtitem, MS. Lipſiæ in Biblioth. Paulina. Vide W. E. Tentzelii dialogos A. 1692. p. 719.

Iſidorus Hiſp. libro 3. Origg. c. 14-22.

Leo IX. vide ſupra, *Bruno.*

Notkerus Monachus Ratisbonenſis, cujus *Theorema troporum*, ſeu *Cribrum Monochordi* MS. in Bibliotheca Benedictoburana. Vide Pezium Tom. III. Anecdotor. Parte III. p. 616.

Notgeri Abbatis Augienſis in Muſica peritiſſimi librum ſequentiarum laudat Anonymus Mellicenſis c. 65.

Osber-

Osbertus Monachus Cantuarienſis circa Annum 1020. quem de Muſica ſcripſiſſe notat Trithemius cap. 313. & de illuſtribus Benedictinis II. 66.

Petrus Canonicus S. Autberti Cameracenſis. Vide ſupra in Gerardo.

Regino Prumienſis, cujus harmonica inſtitutio eiq; ſubjectum lectionarium totius añi, cum ſuperſcriptis notis Muſicis fuit apud Virum Clariſſimum Gerhardum van *Maſtricht*, & in Bibliotheca Jacobi Kryſii. Adde Maſtrichtii Epiſtolam in celeberrimi Struvii introductione ad Hiſtor. Litterar. pag. 166. Oudinum Tom. II. pag. 408. & Joannis Georgii Schelhornii Amœnitates Litterarias Tom. X. pag. 1168. *Notarum Muſicarum* ſpecimina, quales fuere in veteribus Eccleſiis Occidentalibus ante aliquot Sæcula uſitatæ, exſtant apud Lambecium lib. 2. pag. 763. 783. & lib. 3. pag. 138. 201. 207. & apud Hugonem Menardum ad Sacramentarium Gregorii M. pag. 78. & in B. Staphorſti noſtri Hiſtor. Eccleſ. Hamburg. Tom. III. pag. 337. & Tom. IV. pag. 267.

Sigebertus Gemblacenſis de ſeipſo cap. 172. *Arte Muſica Antiphonas & Reſponſoria de Sanctis, Macario & Gviberto melificavi.*

Simon Taillerus Dominicanus Scotus circa Annum 1240. cantum rudiorem Ecclesiasticum instituit emendare, scriptis duobus libris *Pentachordorum*, & tertio *de Tenore Musicali*, quartoque *de Cantu Ecclesiastico corrigendo.* Vide Jacobum Echardum Tom. I. p. CXI.

Richardus de S. Victore laudatus a Vincentio Bellov. in Speculo doctrinali.

Rudolphus Abbas circa Annum 1120. in Musica acutissimus celebratur ab Anonymo Mellicensi cap. 103.

Theogerus (Anonymo Mellicensi cap. 109. Dietgerus & Theokarius) Ordinis Benedicti circa Annum 1118. Episcopus Metensis, cujus Tractatum de Musica Anonymo eidem laudatum adhuc servat Bibliotheca Tegernseensis, ex qua prologum vulgavit Bernardus Pez Præfat. ad Tom. IV. Anecdotorum p. IX.

Georgius Valla Placentinus libris V. de Musica, Græcos potissimum secutus, sed & Boëthium. Exstant in ejus Opere de expetendis & fugiendis rebus, excuso Venetiis 1501. ingenti Volumine in folio.

Vincentius Bellovacensis, Speculi Doctrinalis libro XVI. cap. 10-35.

Wolstanus Monachus & Præcentor Ecclesiæ Wentanæ, sive Wintoniensis in Anglia circa Annum 980. Scriptor libri *de tonorum*

tonorum harmonia. Vide Oudinum Tomo II. pag. 500.

BERNOLDUS, aliis BERNALDUS, vel BERTOLDUS, Presbyter Constantiensis in Svevia, circa Annum 1089. ex Gelasiano Codice aliisque composuit *Ordinem Romanum*, de cujus variis editionibus & interpolationibus, auctariisque dicendi locus infra, ORDO. Meminit Honorius IV. 13. de S. E. & Trithemius cap. 338. neque aliud ejus quicquam referunt. De aliis scriptis, quæ huic Bernoldo, sive, ut apud Anonymum Mellicensem cap. 101. vocatur, BERNARDO tribuuntur, mox infra in BERTHOLDO.

BERNOWINUS Poëta. Vide Acta Sanctor. Tom: VI. Junii p. 14.

BEROLDUS Mediolanensis circa An. 1123. cujus *Manuale*, & *Pontificale Ambrosianum*, & *Ordinem Mediolanensis Ecclesiæ*, MSS. memorat Picinellus pag. 91. Athenæi Scriptorum Mediolanensium.

Jacobus BERTALDUS, ex Cancellario aulæ Ducalis Venetorum, Episcopus in Dalmatia Veneta Vegiensis, qui An. 1245. scripsit *Splendorem Consvetudinum Civitatis Venetorum*, MS. in Bibliotheca Cæsarea, teste Lambecio Tom. II. p. 953.

BERTHA, sive BERTRADA, quæ circa Annum 1090. scripsit *Vitam S. Adelheidis*, primæ

primæ Abbatissæ Vilicensis in Dioecesi Coloniensi, & defunctæ An. 1015. quæ exstat apud Surium & in Actis Sanctorum 5. Februarii pag. 714. Laudat Conradus in Vita Wolfelmi (qui Adelheidis frater fuit) apud eundem Surium & in Actis 22. Aprilis.

BERTHARIUS, sive BERTARIUS ex Regum Francorum stirpe Abbas Cassinensis, & a Saracenis obtruncatus Martyr Anno 883. 22 Octobris, scripsit ex Veteris Codicis fide & teste Leone Ostiensi lib. 1. cap. 32. & Petro Diacono cap. 12. *libros duos ἀντικειμένων sententiarum Veteris & Novi Testamenti,* editos sine nomine auctoris Basileæ 1530. fol. Parisiis 1530. 8. Coloniæ 1533. 8. & Parisiis 1556. 12. cum libris *Junilii* Africani: & in Bibliothecis Patrum, in quibus ex Felicis Toletani fide *Juliano Toletano* tribuuntur: cujus non magis sunt quam *Salviani* Massil. cum quibus eos Anno 1530. edidit Johannes Alexander Brassicanus: vel *Richardi* Cluniacensis, ad quem referuntur a Sixto Senensi lib. IV. Bibliothecæ Sacræ pag. 371. De cæteris Berthariii scriptis nolo repetere, quæ jam notata a Petro Diacono, & in Johannis Baptistæ Mari ad eum notis, & apud Caveum: nisi quod *Versus de vita, obitu ac miraculis S. Benedicti* etiam editos monere juvat in Actis SS. Benedict. Tom. I. pag.

pag. 29. Trithemius cap. 326. & illustr. Benedictin. II. 72. tantummodo sermones ejus elegantes commemorat.

BERTHARIUS Presbyter, qui scripsit *gesta Episcoporum Virdunensium* continuata per Anonymum Monachum S. Vitoni Virdunensis ab Anno 888. ad 1043. & a Laurentio Leodiensi ad Annum 1197. & ab altero Anonymo ad Annum 1295. Vide supra p. 569. BERCHARIUS, & Carolum le Cointe Tom. II. Annal. pag. 638. & Jacobi le Long Bibliothecam Histor. Galliæ pag. 207.

BERTHOLDUS Constantienses Presbyter, non diversus, ut videtur a BERNOLDO, de quo supra, *Ordinis Romani* concinnatore. Anonymus Mellicensis cap. 92. eum ait scripsisse *vitam* Magistri sui *Hermanni Contracti*, & *Chronicam*, illam nimirum, quam ab Anno 1054. (ubi Hermanni Chronicon desinit) deduxit ad Annum 1100. editam a Christiano Urstisio Tomo I. Basil. 1584. & Francofurti 1670. fol. quanquam in Canisii editione Tom. I. tantum appendix usque ad Annum 1066. legitur Tom. III. editionis novæ pag. 274-276. In temporis notatione eum non raro hallucinari notavit Antonius Pagi ad Annum 1090. n. VI. Sunt, qui hunc scriptorem eundem putant cum BERNALDO Presbytero Constantiensi, Cæsaris partium inimico, cujus liber

liber editus inter vetera monumenta a Sebastiano Tegnagelio, Ingolstadii 1612. 4. *De vitanda excommunicatorum communione, de reconciliatione lapsorum, & de Conciliorum, decretorum, decretalium, ipsorumque Pontificum Romanorum auctoritate.* Bernaldus etiam appellatur in Codice MS. opusculorum ex quo nonnulla producit Jo. Jacobus Hottingerus in addendis ad Tomum quartum Historiæ Ecclesiarum Helveticarum, editæ Germanico idiomate, pag. 45. seq. ubi memorat ejus *apologeticas rationes adversus Schismaticorum objectiones*: Epistolas *de lege excommunicationis* ad Adelbertum Nemetensem Præpositum, *de solutione juramenti*, ad Adelbertum Argentinensem Præpositum, *non tam mente quam corpore super ollas Ægypti collocatum Recconem* &c. Ad Gebhardum Episcopum *de Ordinatione vitanda*, & *de salute parvulorum, qui ab excommunicatis baptizati sunt*, quos negat rebaptizandos esse. *De emtione Ecclesiarum*: nec non *de Presbyterorum officio*, ad fratres apud Rettenboch: ubi inter alia profitetur Paulum Apostolum *evidentissime docere*, quod apud antiquos * Presbyter &

* *Presbyteri & Episcopi antiquitus idem fuisse leguntur, & eandem ligandi atque solvendi potestatem, & alia nunc Episcopis specialia habuisse,*

& Episcopus idem fuerint. Mihi perquam verisimile videtur non alium etiam esse BERNARDUM Presbyterum, de quo hæc Anonymus Mellicensis cap. 101. *Bernardus Presbyter vir doctus & Catholicus, cum collega suo Albano Presbytero utilem habuit* conflictum super incontinentia Sacerdotum. *Scribit deinde* Apologeticum super Decreta, *quem venerabilis Papa Gregorius ejusdem nominis septimus in Romana Synodo* (Anno 1074.) promulgavit contra Simoniacos & incontinentes Altaris ministros. *Scribit præterea librum* de potestate Presbyterorum. *De Concordia Officiorum librum. Librum quoque* de Confessione. *Ad hoc etiam satis utilem scribit* Chronicam. BERNALDI Apologeticus pro Gregorio VII. seu tractatus de sacramentis excommunicatorum juxta assertionem SS. Patrum recusus in Tomo quinto Bibliothecæ maximæ Pontificiæ Jo. Thomæ Rocaberti, Romæ 1698. fol. Opuscula pro Gregorio VII. vulgata a Gretsero Ingolstadii 1609. 4. jam prelis iterum subjiciuntur in Tomo sexto Gretseri operum, quæ junctim brevi prodibunt Ratisbonæ septendecim Voluminibus.

BERT-

habuisse, non dubitatur. Postquam autem Presbyteri ab Episcopali excellentia cohibiti sunt, cœpit eis non licere quod licuit.

BERTHOLDUS Monachus *S. Galli*, cujus *annotatio de Abbatibus Monasterii S. Galli* ab Anno 1199. ad 1292. apud Goldastum Tomo primo rerum Alemannicarum p. 92. Fuit & Abbas S. Galli *Bertholdus* de Falckenstein, sed is jam An. 1272. diem obiit ut apud eundem Goldastum videre est. pag. 93.

S. BERTHOLDUS Abbas *Garsthensis* defunctus Anno 1130. cujus vita edita ab eodem Gretsero cum quatuor S. Bernardi opusculis. Ingolstadii 1617. 4. & in Actis Sanctor, 27. Jul.

BERTHOLDUS *de Maisberch*, vitiose apud Jamesium BEREALDUS: Ordinis Prædicatorum, Theologus & Philosophus clarus circa Annum 1454. (non 1320. ut Cangius ex Possevino: nec 1355. ut Altamura) scripsit *Summam Theologiæ, & in Philosophiam Platonis: & Commentaria in librum Elementorum * Procli*, MSta Oxoniæ in Collegio Balliolensi: & *in tres libros Meteororum Aristotelis*, ubi *de polo iridis*, sive arcus cœlestis centro. Vide Jacobum Echardum Tom. I. pag. 811. seqq.

BERTHOLDUS Monachus *Miciacensis*, Ordinis Benedicti, in Provincia Lugdunensi scripsit *Vitam S. Maximini*, Abbatis Miciacen-

* στοιχείωσιν Θεολογικήν, de qua Tom. VIII. Bibliothecæ Græcæ p. 516.

ciacensis, cum carmine præmisso ad Jonam Aurelianensem ab Anno 821. ad 843. Episcopum. Edidit Mabillonius Act. SS. Benedictin. Tom. I. pag. 591.

BERTHOLDUS Reginoburgensis, sive, *Ratisbonensis* non Ordinis Prædicatorum ut Bzovio visum ad Annum 1253. num. XI. sed Franciscanus ** sive Ordinis Minorum defunctus in patria An. 1272. Tantam habuisse *gratiam predicandi* traditur ab Henrico Sterone in Annalibus ad Annum 1253. *ut sæpe ad eum audiendum plusquam sexaginta millia hominum convenirent.* Præter *Sermones* de tempore & de Sanctis qui Lipsiæ in Paulina & aliis in locis MSti servantur, scripsit librum *de institutione Vitæ religiosæ.* Idem utique videtur Bertholdus, cui David de Augusta formulam Novitiorum dicavit, inter Bernhardi Opera, supra pag. 615. & Tom. XXV. Bibliothecæ Patrum pag. 868. Fratrem appellans, & a Novitiis distingvens, unde concidit causa, ob quam Waddingus in Annalibus Minorum ad Annum 1271. num. 21. de alio cogitandum esse sibi putavit.

BERTHOLDUS *Zwifaltensis* Abbas scripsit librum de origine Monasterii Zwifaltensis, quem in testimonium citat persæpe Martinus Crusius in Annalibus Svevorum.

Tt BER-

** Vide Oudinum Tom. III. p. 443. seq.

S. BERTHOWALDUS (Bedæ Berchwalde, aliis Berchwaldus a) vel Brihtwaldus) ex Monacho Glasconiensi Archiepiscopus post Theodorum An. 692. Cantuariensis, scripsit Lelando cap. 62. teste libellum *de origine & institutione Eoveshamensis Monasterii*, in gratiam Ecgvini, Episcopi Wicciorum.

BERTINIANI *Annales Regum Francorum*, ab Anno 741. ad 882. ex vetusto Monasterii S. Bertini Codice vulgati ab Andrea du Chesne Tom. III. pag. 150-261 & a Muratorio in Tomo secundo scriptorum Italiæ, Corporis Mediolanensis pag. 490. *Appendicem* vero alterius Scriptoris ab Anno 883. ad 900. vulgavit Freherns Tom. I. scriptorum Germanicorum pag. 46-55. & ex Frehero Andreas du Chesne Tom. II. pag. 575. ad calcem Annalium Fuldensium: & laudatus Muratorius Tom. II. scriptorum Italiæ pag. 570. Supplementum etiam Anni 901. edidit illustris Leibnitius T. I. Brunsvic. scriptor. p. 192. & ex eo Burchardus Gotthelf Struvius in nova Freheri editione Tom. I. pag. 70. qui etiam ad appendicem illam pag. 53. seqq. contulit, quæ Lambecius lib. 2. pag. 351-358. publicaverat ex Codice Cæsareo ab Anno 882. ad 887. Bene autem notavit du Chesnius Bertinianos Annales in eo differre a Ful-

a) Tom. I. Angliæ sacræ p. 85.

Fuldensibus sive Moguntinis, quod Fuldensium auctor Carolo Calvo Francorum Regi ad calumniam usque iniqvus extitit: Porro in his Bertinianis ab Anno 741. ad 813. eadem multa cum Annalibus plebejis, sive Loisellianis rerum Francicarum, quos idem du Chesne vulgavit Tom. II. pag. 24. seq. Deinde ab 814. ad 830. multa eadem cum Annalibus Eginhardi. In temporum notatione errores quosdam observat Carolus le Cointe Tom. 8. pag. 541.

BERTRAMI *de Alemannia*, * tractatus *de via contemplationis & cognitionis DEI secundum libros* D. Dionysii *factus* memoratur MS. apud Sanderum Bibl. Belgicæ MS. Tom. II. pag. 213.

BERTRAMI in Germania Episcopi librum *de illusione Dæmonum* ad Cunonem Archi-Episcopum (ab Anno 1066.) Treverensem, e Latino Gallice versum vidisse se testatur Antonius Verderius Bibl. Gallicæ pag. 124. Idem BERTRAMUS, qui Gallus aliis, Ord. Præd. Episcopus titularis Tefelicensis (*Tiflis* in Georgia) & Suffraganeus Metensis, defunctus An. 1387. 20. Januar. cujus Trithemius cap. 662. de scriptoribus Ecclesiasticis, & de Germanicis cap. 129. etiam *Sermones* & *tractatum de schismate* Urbani

* Ita videtur legendum apud Sanderum sive supplendum, pro: *de Alem.*

ni VI. & Clementis VI. ad eundem Cunonem de Falckenſtein, celebrat. Confer Echardum Tom. I. p. 689. ſeq.

BERTRAMUS *Fizalanus*, ſive Alani F. Lincolnienſis, Anglus, Carmelita, qui An. 1424. 17. Mart. diem obiit, & a Pitſeo pag. 611. Baleo VII. 64. qui ambo ad Lelandi teſtimonium provocant, Alegrioque pag. 333. traditur ſcripſiſſe Quæſtiones Theologicas, Commentarios in librum quartum ſententiarum, Selecta ex variis auctoribus, & Sermones ad populum.

BERTRAMUS *Reoldus* circa Annum 1326. a quo ſcripta *Vita S. Francæ* Abbatiſſæ Ordinis Ciſtercienſis An. 1218. quæ exſtat in Actis Sanctorum 15. Aprilis, Tom. III. pag. 382.

BERTRAMUS in editionibus Sigeberti Gemblacenſis cap. 95. & apud Trithemium cap. 274. de S. E. & lib. 2. cap. 48. de illuſtribus Benedictinis, aliosque: etiam in primis editionibus libri de Cœna DOMINI *Bertramus:* Sed idem rectius RATRAMNUS appellandus, quo nomine venit apud Anonymum Cellotianum, Flodoardum III. 15. Hincmarum de Prædeſtinatione cap. 5. Tom. I. pag. 26. & contra Gotheſchalcum pag. 413. 438. 450. Lupum Ferrarienſem Epiſt. 79. Anonymum Mellicen-

licensem cap. 46. & in Sigeberti Codicibus MStis Gemblacensi & Vallis Viridis, nec non in Codicibus librorum, quos ipse composuit, aliis, atque editionibus. Monachum Corbejensem Ordinis Benedictini fuisse, Hincmaro teste, convenit: Gallum natione, suspicio est, nec dubium est Præpositum gessisse Cœnobii Orbacensis in Diœcesi Galliæ Svessionensi. Jussus a Carolo Calvo, Galliæ ab Anno 840. Rege, & ab Anno 875. 25. Decembr. ad 877. 6. Octobr. Imperatore, de Sangvinis & Corporis CHRISTI, quid sentiat, significare, scripsit notissimum illum libellum *de Corpore & Sangvine DOMINI*, in quo diu ante Berengarium, Paschasii Radberti a) sententiam & transsubstantiationis dogma perspicue refellit, argumentisque e sacra Scriptura & a sanæ rationis petitis judicio testimonia adjungit Doctorum Latinæ Ecclesiæ: * *Ambrosii, Augustini, Hieronymi, Isidori, Fulgentii*, & quæ ex Sacramentario *Gregorii M.* inter celebrationem

a) Vetus Scriptor Anonymus de Eucharistia a Ludovico Cellotio S. J. editus cum notis A. 1655. Mabillonius Sec. IV. Benedictin. Parte II. præf. pag. 45. num. 83. & pag. 80. itineris Germanici. Colomes. pag. 688. seq. Operum, ubi & de aliis Codicibus MSS.

* Inde Joannes Lampadius *Bertramum* inscripsit consensum Ecclesiæ de verbis S. Cœnæ.

S. Cœnæ dici consveverunt. Ratramni nomen initio & fine libri annotatum Mabillonius b) fatetur se reperiisse in MS. Lobiensi annorum DCCC. Exstat etiam in alio non minus perantiquo Salmansweilano, & antequam An. 1532. ederetur, Ratramnnm in præfatione ad libros de veritate Corporis & Sangvinis CHristi contra Oecolampadium Colon. 1527. laudavit inter scriptores Catholicos de illo argumento, Joannes Fischerus, Episcopus Roffensis. Prodiit primum Coloniæ 1532. 8vo, apud Joannem Praël sub titulo: *Bertrami Presbyteri, ad Carolum Magnum Imperatorem*, & cum præfatione Leonis Judæ, interpretis c) *Germanice* eodem An. 1532. Tiguri. Deinde Latine iterum Genevæ 1541. 8. & in Microbresbytico An. 1550. atque Orthodoxographis prioris edit. An. 1555. & cum Paschasio Ratberto Coloniæ 1551. 8. & in Gvilelmi Feugverci Opusculis Lugduni Batavorum 1579. 8. & in Catalogo testium Veritatis edit. Sim. Goulartii,

b) Jacobus Basnage in Historia Ecclesiastica dogmatica, quam Gallice edidit XVI. 7. Tomo II. pag. 933. & Cancellarius Tubingens. D. Christophorus Matthæus Pfaffius de S. Eucharistia adversus Ludovicum Rogerium pag. 27. seq.

c) Abraham Ruchat Tom. IV. Hist. de Reformation de la Svisse pag. 207.

tii, Genevæ 1608. fol. & cum notis Joannis Lampadii, Bremæ 1614. 8. Hinc, ut alias editiones Hendreichio pag. 543. notatas prætercam, post Gallicas versiones An. 1550. 1558. 1560. 1619. 1653. etiam Latine & *Gallice*, Petro Allixio interprete, Parisiis An. 1672. 4. & ex Jacobi Boilavii d) versione Gallica, cum præfatione & notis, Parisiis 1686. 12. & Latine cum vindiciis adversus Johannem Harduinum [qui Ratramnum hæreticis e) adscripserat] 1712. 12. f) Nec minus post versiones *Belgicas*, Roterod. 1610. Ultraject. 1620. atque *Anglicas* g) & cum versione *Anglica* Clarissimi Gvilelmi Hopkinsii h) Canonici Worcestriensis, Londini 1686. 12mo, 1688. 8. cum eruditis de Ratramo & ejus doctrina, adversus Boilavium aliosque Romanæ Ecclesiæ doctores, dissertationibus.

d) Du Pin Tom. XIX. Biblioth. Eccles. pag. 68. Acta Eruditorum A. 1687. pag. 43. Nouvell. Rep. Lettr. p. 125.

e) In Dissertatione de Sacramento Altaris pag. 165-193.

f) Journal des Savans A. 1712. p. 646.

g) Plurium Anglicarum versionum editiones exstare testis Caveus, qui erudite de hoc scriptore ad An. 840. Idem inter alia notat Ælfricum in homilia Paschali ex Ratramno multa ad verbum repetisse, quod ad oculum quoque Hopkinsius demonstravit.

h) Anton. Wood Athenæ Oxon. Tom. II. pag. 1074.

Atque ex hac Anglica editione, præmiſſis etiam illis diſſertationibus Gallice verſis, libellus Ratramni Latine & *Gallice*, Amſtelodami 1717. 8. Quanquam vero *Joannes Scotus* quoque, ejusdem Caroli Calvi juſſu in eandem ſententiam librum de Corpore & Sangvine Domini ſcripſit, mire probatum Berengario, ut infra in JOHANNE *Scoto* ſum dicturus: qui inter ſanctos in quibusdam Martyrologiis 4. Idus Novembr. adſcribitur: tamen veriſimilius eſt, cum Berengarius illum coactus fuiſſet in Concilio Vercellenſi An. 1050. damnatum, comburere in Concilio Romano An. 1059. intercidiſſe potius, quam contra fidem tot Codicum, contra diverſitatem genii ſcribendi, qui in Scoti ſcriptis deprehenditur, & contra alias rationes a viris doctis allatas, Ratramno huic, librum quem habemus, eripi, Scotoque i) tribui debere. Scriptis prohibitis accenſent Indices Romanus, Tridentinus,

i) Ut a Petro de Marca Epiſt. ad Dacherium, ante Tom. II. ſpicilegii, & novæ editionis Tom. III. pag. 852. & ab Anſelmo Pariſio diſſertatione adverſus Allixium cap. 5. T. IV. perpetuité de la Foy Parte 2. pag. 198. ſeqq. Joanne Harduino &c. Omitto ſuſpiciones parum credibiles eorum, qui auctorem comminiſcuntur, vel antiquiorem multum, ut Proſperum, vel ducentis annis juniorem & vel Berengarium ipſum, vel ex ejus ſectatoribus aliquem.

tinus, Hiſpanicus Qviroga: Belgicus autem interpretatione adjuvandum judicat. Vide Uſſerium de Eccleſiarum ſucceſſione pag. 48. ſeq. & Dallæum de uſu Patrum pag. 111. ſeq. Itaque Latinus Latinius Tom. I. Bibliothecæ ſacro-profanæ p. 110. teſtatur ſe Bertramni librum libro Paſchaſii de eodem argumento ſubjunctum percurriſſe, *immemorem, in indice notatum hæreſeos nomine: Quare poſt agnitum errorem meum, projeci libellum, & a ſummo Pœnitentiario curavi me abſolvendum Reverendiſſimo Cardinali Vormienſi.*

Scripſit præterea hic Ratramnus ad eundem Carolum Calvum *libros duos de Prædeſtinatione*, in quibus cum Godſchalco facit, ab Hincmaro aliisque oppugnatus. Edidit Gilbertus Mangvinus inter Scriptores noni ſæculi, qui de Prædeſtinatione & Gratia ſcripſerunt, Pariſiis 1650. 4. unde recuſi Tom. XV. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſ. pag. 442. Confer Uſſerii & Cellotii Hiſtoriam Godeſchalci.

Contra Græcorum Romanam Eccleſiam infamantium errores, ad Nicolaum I. Pontificem Romanum, libros IV. Photii Epiſtolæ potiſſimum oppoſitos, quorum tribus primis integris tractat de proceſſione Spiritus Sancti. Edidit Dacherius Tomo ſecundo Spicilegii. (Tomo I. editionis novæ pag. 63.)

De partu Virginis, ſeu *de Nativitate CHRISTI*, modo communi & naturali non clauſo B. Virginis utero facta. Cui Paſchaſius Radbertus libellos duos de partu Virginis pro contraria ſententia oppoſuit. Paſchaſium reſpiciunt verba Ratramni in præfatione: *Obſecro reverentiam tuam, ut ad ſuggeſtionem parvitatis noſtræ reſpondere non graveris.* De Controverſia illa vide B. Ittigium de Bibliothecis Patrum pag. 169. & quos laudat Mabillonium Sec. IV. Benedictin. Parte 2. Præfat. cap. 3. & Tom. II. Annalium Benedictin. ad Annum 844. pag. 652. ſeqq. & Natalem Alexandrum Sec. IX. & X. Parte II. Diſſertat. 13.

Epiſtola ad Rimbertum Presbyterum *de Cynocephalis*, quod non ſint Adæ poſteris deputandi. Edita ex Codice Bibliothecæ Paulinæ Lipſienſis, ab erudito Viro Gabriele Dumont in diſſertatione de Cynocephalis inſerta Tomo ſexto Hiſtoriæ Criticæ Reipublicæ Litterario-Maſſonianæ, editæ Gallice Amſtelodami 1714. 12. pag. 188 — 196.

Liber *de anima*, quod non omnium hominum una ſit anima, ut Marianus Scotus ex loco quodam Auguſtini de quantitate animæ affirmaverat. Hic liber, quem habuit, edereque voluit Mabillonius, exſtat etiam MS. in variis Angliæ Bibliothecis.

Ex

Ex Hincmari libro de una & non trina Deitate Tom. I. Operum pag. 413. & 438. constat Ratramnum cum Godeschalco defendisse, & Hilarii atque Augustini dictis confirmasse verba veteris hymni: *Te trina Deitas unaque poscimus*, pro quo Hincmarus maluit *Te summa Deitas*. Liber autem, quo id a Ratramno factum, ad nos non pervenit.

BERTRANDUS *Agerius*, Minorita, Episcopus Adjacensis in Corsica Insula, inde Glandatensis, & ab Anno 1371. ad 1392. Cardinalis Clementi septimo in schismate adversus Urbanum VI. amicus. Vide Waddingi Annales ad Annum 1371. n. 11. Scripsit teste eodem Waddingo *contra hæreses sui temporis*.

Alius BERTRANDUS *de Turre nobili*, quem cum superiore quidam confundunt, inter Minoritas sive Franciscanos *Doctor famosus*, atque ab Anno 1319. Archiepiscopus Salernitanus, & ab Anno 1320. ad 1334. Cardinalis. Scripsit *in IV. libros Sententiarum*. *Sermones Epistolares*, sive in Epistolas Missalis, excusos Argentinæ A. 1501. *Sermones in Evangelia*, *de tempore*, & *Sermonis de Sanctis*, ac *Quadragesimales*. *Collationes Theologicas*. Tractatum *de paupertate CHRISTI & Apostolorum*. Vide Trithemium cap. 548. Waddingi Annales Minorum ad Annum 1317. num. 2. seq.

ſeq. 1319. num. 13. 1320. num. 5. 1328. num. 18. & Bibliothecam pag. 60. Sermones hujus Bertrandi plus ſemel editos Argentorati ac Pariſiis & in pluribus Bibliothecis MStos notat Pelheſtrius, remarques Critiques ſur les Eſſais de Litterature Paris 1703. 12. pag. 71. ſeq. Vide & Raynaldum ad Annum 1317. n. 32.

Antonius BERTRANDUS JCtus circa Annum 1467.

BERTRANDUS Caſæ Dei Monachus, Scriptor libri tripertiti de Vita B. Roberti, fundatoris & Abbatis Caſæ Dei, defuncti Anno 1168. * qui exſtat in Labbei Bibliotheca nova MSS. Tom. II. pag. 637. & cum Henſchenii notis, in Actis Sanctor. 24. Apr. Tom. III. p. 326.

BERTRANDUS *de Deucio*, Uticenſis Diœceſis, & Cardinalis, defunctus An. 1353. Octobris 21. Hic Vitam & Paſſionem CHriſti Salvatoris Latino Carmine Sapphico cecinit, ſicut BERTRANDUS *Apoherius* Soterologium, ſive Vitam Servatoris noſtri verſibus deſcripſit elegiacis, quam Geſnerus memorat editam Pariſ. in 4.

BERTRANDUS *Mediolanenſis*, Ordinis Minorum, Cardinalis & ipſe circa An. 1325. Videndum ſitne hic Trithemio laudatus diverſus

* Labbeus Tom. II. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 659.

diverſus a Bertrando de Turre, de quo jam dictum, nam & tempus & Religio & dignitas congruit, & hic quoque traditur ſcripſiſſe Sermones in Epiſtolas & Evangelia annua & de Sanctis, & Commentaria in IV. libros ſententiarum.

BERTRANDUS, ſive BELTRANDUS *de Monte Fuventino*, JCtus, qui in Monte Peſſulano, Civitate Galliæ Narbonenſis docuit, obiitque exinde Cardinalis A. 1348.

Alius, ni fallor, BERTRANDUS, JCtus, quem Hiſpanum vocat, & in Clementinas ſcripſiſſe refert Nicolaus Antonius ex auctario Bibliothecæ Geſnerianæ.

BERTRANDUS *Lagerius de Figiaco*, vide ſupra, *Bertrandus Agerius*.

BERTRANDUS *Parayate*, Toloſanus, Theologus Auguſtinianus circa Annum 1420. Scripſit teſte Philippo Elſſio pag. 128. Encomiaſtici Auguſtiniani, in Actus Apoſtolorum, Epiſtolas Canonicas & Apocalypſin: & Milleloquium Veritatis (ex Operibus Auguſtini) cœpit, perinde ut Auguſtinus Triumphus quoque & Bartholomæus Auguſtinianus, de quo ſupra pag. 485.

BERTRANDUS *Paſtoris*, Toloſanus, Auguſtinianus, Philoſophus circa Annum 1390. ſcripſit eodem Elſſio notante in priora Analytica & in Topica Ariſtotelis & de Eccleſiaſti-

ſiaſtica Veritate, Poteſtate & Paupertate. ſive de tripliciEccleſiæ bono.

Petrus BERTRANDUS, Epiſcopus Nivernenſis, & ab Anno 132 . Æduenſis, ſive Auguſtodunenſis, † & ab Anno 1331. ad 1349. Cardinalis, ſcripſit, præter *Reſponſa* varia, Actionem *de origine & uſu Juriſdictionis Eccleſiaſticæ & Secularis*, Pariſiis 1495. & Tom. XII. Oceani Juris pag. 408. & in Goldaſti Monarchia Imperii, Tomo II. pag. 1361. Huic ſcripto in Bibliothecis Patrum Pariſienſ. & Colonienſ. & in noviſſima Lugdunenſi Tom. XXVI. additus etiam alius libellus *contra Petrum de Cugneriis*, ſuper facto Prælatorum Eccleſiæ Gallicanæ pro ejusdem Eccleſiæ libertate.

BERTRANDUS *Pontigniacenſis*, Ordinis Ciſtercienſis circa Annum 1247. ſcripſit jubente Abbate ſuo Johanne, de Vita & miraculis S. Edmundi Archiepiſcopi Cantuarienſis, defuncti An. 1241. & ſanctis adſcripti * An. 1246. Auctor etiam antiphonarum aliorumque, quæ in Officio illius Archiepiſcopi 16. Cal. Decembris. Confer Carolum de Viſch in Bibliotheca Ciſterc. pag. 54. & Angliam Sacram Tomo I. pag. 115.

BER-

† Vide Labbeum Tom. II. de S. E. p. 185. ſeq.
* Vide Matthæum Weſtmonaſterienſem pag. 330. & 305.

BERTRANDUS *de Porto,* (de Poyet, five di Poggieto) Cardinalis ab Anno 1315. ad 1346. fcriptor differtationis de factionibus *Guelphorum* & *Gibellinorum,* Apologiæ contra *Occamum,* & Annotationum in doctrinam Petri Olivi de paupertate.

Raymundus BERTRANDUS hæreticus, cujus mentio in Epiftola Clementis IV. An. 1266. apud Edmundum Martene Tom. II. Anecdotorum p. 276.

BERTRANDUS *e Trillia,* vide fupra, BERNARDUS pag. 638.

BERTRANDUS *de Turre,* vide paullo ante, pag. 667.

BERTRUCCIUS Medicus Lipfienfis circa Annum 1452. cujus *Collectorium in parte practica Medicinæ,* & ex eo *Tractatus de Venenis* MS. in Bibliotheca Paulina Lipfienfi. Vide B. Joachimi Felleri Catalogum pag. 272. Idem videtur BERTRUSIUS, cujus Collectorum librum memorat Sanderus inter Medicos in MStis Codicibus Belgii Parte II. pag. 89.

BESNENSIS Abbatiæ Chronicon. Vide JOHANNES *Monachus.* Multa eadem in Chronico SANBENIGNIANO, quod & ipfum Dacherius vulgavit.

Antonius de BETONTO, (five BITONTO, fupra p. 324.) Apulus Butontinus, Ord. Minorum, qui poft Annum 1440. Theologiam

giam docuit Ferrariæ, Bononiæ & Mantuæ, & An. 1460. abſolvit *Summam Theologiæ*, quæ MSta in Bibliotheca Regis Chriſtianiſſimi. Ejusdem *Tractatum de cauſis, quare DEUS peccabile fecit genus humanum*, & *Speculum animæ* ſcriptum A. 1449. Waddingus pag. 30. Bibliothecæ Fratrum Minorum commemorat. *Quæſtiones Scholaſticæ Theologicæ in Epiſtolas & Evangelia totius anni tam de tempore, quam de Sanctis*, plus ſimplici vice editæ Lugduni cum Poſtillis Nicolai Lyrani: Sicut Sermones Dominicales quoque Argentorati 1495. & Quadrageſimales Lugduni 1496. Vide Oudinum Tom. III. p. 2469.

Martinus de BETONTO, Ordinis Prædicatorum An. 1353. qui præter Commentaria Logica, Phyſica, & Metaphyſica traditur ſcripſiſſe de peſte & regni Neap. ærumnis ad Ludovicum Regem Hungariæ.

BEULANUS Presbyter, Britannus, Nennii Cambrorum Apoſtoli, poſt Eluodugum Magiſter, circa Annum CHriſti 600. cujus liber *de Genealogiis Gentium* a Baleo Centur. I. 71. & a Pitſeo pag. 104. memoratur.

BICINUS *de ſtatu Monachorum*, MS. in Bibliotheca Helmſtadienſi, teſte B. Polycarpo Leyſero in Hiſtoria Poëtarum medii ævi pag. 1125. Incipit:

Olim

Olim nostrum Ordinem Principes laudabant,
Et Romani Principes ipsum honorabant,
Grata privilegia gratis nobis dabant
Et præter suffragia nihil postulabant.

Joannes BICLARIENSIS. Infra, JOANNES.

Andreas BILIUS, sive de BILIIS, Mediolanensis, Augustinianus, Senis diem obiit circa Annum 1435. Vide supra in ANDREA pag. 238. seq. & Diarium Eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 179. seq. ubi inter alia affertur hoc ejus elogium ex Joannis Schiphoweri Chronico Oldenburgensium Archicomitum apud Meibomium Tomo II. Rerum Germanicarum pag. 164. seq. *Hic tam universalis homo fuit, ut Græcam, Hebraicam, Latinamque lingvam haberet optime cognitam. Hic e duabus primis in nostram multa traduxit, & in arte oratoria alter Cicero, in Philosophia secundus Aristoteles, in Theologia Patris sui Augustini pedisseqvus perfectus erat. Quæstiones de anima, interpretationes Evangeliorum: Longobardorum & maxime Medialanensium historias & alia multa apte & distincte composuit.*

BINDUS Senensis, Ordinis Minorum circa Annum 1300. cujus Sermones de tempore & de Sanctis a Waddingo memorantur.

Stephanus BIRCHINGTONUS ex vico de Birchington in Insula Taneto, Sacerdos & Monachus Ordinis Benedicti, Cantuariensis, cujus *Historiam de Archiepiscopis Cantuariensibus* a prima Sedis fundatione An. CHristi 597. usque ad Annum 1369. edita ab Henrico Warthono Tom. I. Angliæ sacræ pag. 1 - 48. Auctiore hac Historia A. 1382. secundis curis a Birchingtono recensita usum Jo. Jocelinum idem Warthonus observat, qui dolet in eam se non incidisse: erroris autem arguit Pitseum, * qui pag. 910. ex Jocelini loco male intellecto Birchingtonum auctorem facit *Catalogi Episcoporum Eliensium*. Ejusdem, ut non dubitat Warthonus, Birchingtoni sunt, quæ in eodem Codice MS. reperit, necdum edita *Historia de Regibus Anglorum* ad Annum 1367. *De Pontificibus & de Imperatoribus Romanis* ad Annum 1378.

BIRGERUS *Gregorii*, Archiepiscopus ab Anno 1366. ad 1383. Upsaliensis. Tradidit *Historiam Ecclesiasticam*, quam impense laudat Joannes Magni Lib. 4. de vitis Pontificum Sveciæ. Utrum vero ea universalis fuerit, (inquit in spicilegio suo Joannes Hallervordus) cum amplius non extet, merito dubitat doctissimus Schefferus, descriptione

* Pitseum secutus Vossius pag. 541. *Brinckingtonum* appellat.

ſcriptione Upſaliæ pag. 401. & ad Chronicon Archiepiſcoporum Upſalienſium p. 84. Publicavit quoque Birgerus hic primus *S. Brigittæ* Wadſtenenſis, ſub Legendæ Titulo, * Hiſtoriam: imo ſi Olai Magni verbis, quæ in addendis ad prædictam Joannis hiſtoriam profert, fides tribuenda, hic ipſe eam totam compoſuit, quæ deinde varie interpolata fuerit, ut tradit Baazius in Hiſtoria Eccleſ. Sveciæ p. 124. Etiam Vitam *S. Botwiti* Martyris ſcriptam ab hoc Birgero idem Scheferus notavit pag. 10. de Svecicis Scriptoribus. Sed & hæc intelligenda de hymno, qui exſtat in breviario Strengneſienſi atque incipit: *triumphantis militiæ.*

Amalricus Augerius de BITERRIS. Supra AMALRICUS p. 212.

Bertrandus de BLANCAFORT, Militiæ Templi Hieroſolymitani Magiſter circa Annum 1230. Ejus Epiſtolæ ad Ludovicum IX. Francorum Regem, in Geſtis DEI per Francos Tom. I. pag. 1176. 1178. 1181.

Uu 2 *Hugo-*

* Ericus Benzelius Epiſcopus hodie digniſſimus Lincopenſis notis ad Joannis Vaſtrovii vitam Aquiloniam pag. 70. monet nihil aliud eſſe quam *hymnum* laudibus Brigittæ dicatum & in breviario Upſalienſi adhuc obvium, qui incipit: *Brigitta matris inclyta.* Adde pag. 58. ubi Hiſtoria alia ſimiliter pro hymno accipitur.

Hugonem BLANCUM Gregoriomaſtigem, etiam *Album* dictum, eundem eſſe cum BENZONE, Albæ Epiſcopo, de quo ſupra pag. 566. ſeq. parum credibilis conjectura eſt viri docti in præfatione ad Tomum nonum reliquiarum MSS. omnis ævi diplomatum pag. 17. Vide infra in HUGONE.

BLANDINUS Monachus ſcripſit *de Miraculis S. Agathæ* Virginis, quæ martyrium apud Cataneenſes in Sicilia An. 251. obiiſſe & corpus ejus translatum Anno 1040. Conſtantinopolin, inde An. 1126. Catanam relatum eſſe fertur. Exſtat ſcriptum in Actis Sanctorum 5. Febr. Tom.I. p. 643.

Michaël BLANGVANGN Cornubienſis Anglus, (Pitſeo pag. 322. & Voſſio pag. 474. BLAUNPAINUS: Raviſio Textori, qui verſus ejus in ſuo Cornu Copiæ laudat, *Michaël Anglicus*) circa Annum 1244. ſcripſit, eodem Voſſio teſte, *Hiſtoriam Normanniæ*, quam alii ignorant, Oudinus ſcriptam ab eo non poteſt ſibi perſvadere Tom. III. pag. 441. ubi de *poëmatibus* ejus, quæ in Bibliothecis Angliæ ſervantur, in quibus contra Henricum Abrincenſem, & de Hugone Claromontenſi Epiſcopo, de Odone Belluacenſi, Fulcone Epiſcopo Londinenſi &c.

Petrus

Petrus de BLARRORIVO, Parisiensis, Auctor *Nanceidos*, sive librorum sex, hexametris versibus scriptorum de bello Nancejano, in Annalibus Francicis Anno 1474. seq. non ignobili, qui primum impressi in celebri Lotharingiæ pago Divi Nicolai de Portu 1518. fol. & Gallicis deinde versibus redditi a N. C. Romano. Falluntur, qui hanc Nanceidem Gvilelmo Parisiensi tribuunt, vel excusam ajunt A. 1476. Vide Oudinum Tom. III. pag. 2674. & Gruteri Delicias Poëtarum Gallorum Tom. I. pag. 545.

BLASIUS *Andernarius*, aliis *Andromari*, Gallus Carmelita circa Annum 1378. quem Trithemius cap. 689. refert scripsisse Quæstiones & Collationes sive Sermones, & super sententias commentaria.

BLASIUS, qui circa Annum 1300. consignavit vitas quorundam Sanctorum. Vide Acta Sanctorum Tom. VI. Maji pag. 51. & pag. 54. ubi *Vita S. Zenobii* Mediolanensis.

Armegandus, aliis *Ermengardus* BLASII, Medicus Gallus in Montepessulano, qui circa Annum 1280. ex Arabico Latine vertit scripta Avicennæ & Averrois. Vide Colomesium in limine Galliæ Orientalis.

BLASIUS Cæsenas rituum Pontificii Sacelli Magister, cujus *Diaria Pontificia* MSta evolvit Cangius.

Joannes Baptista a S. BLASIO, JCtus Patavinus, qui ab Anno 1457. jus docuit usque ad Annum 1492. quo diem obiit. Ejus *de actione & ejus natura*, quod juvenis & tyro scripsit, extat in Tomo III. Oceani Juris Parte II. pag. 43. Idem *Catalogum JCtorum*, sive Juris Interpretum, exemplo Baldi Ubaldi composuit, & Tractatum pro montibus Pietatis, Consilium in materia divisionis feudi, aliaque, quæ apud Pancirollum lib. 1. c. 118. & M. Mantuam p. 454. videantur.

M. BLASIUS, Ordinis Minorum, cujus *Circium*, nescio cujus argumenti librum, in Bibliotheca Sangermanensi bis exstare Cangius testatur.

BLASIUS *Ortizius*, in Decretis Doctor & Canonicus Toletanus, Auctor *Itinerarii Alexandri VI.* An. 1523. ab Hispania Romam usque, quod lucem vidit Toleti An. 1546. & in Baluzii Miscellaneis Tom. III. pag. 351-470.

Otto de S. BLASIO, Monachus Ordinis Benedict. in Diœcesi Constantiensi, qui conscripsit Chronici Ottonis Frisingensis continuationem ab Anno 1146. usque ad Annum 1209. cum eodem editam ab Urstisio. Johannes vero Heroldus etiam evolvit aliud ejus scriptum, cui titulus: *Ottonis a S. Blasio Chronica prima.* Libri series, inquit Heroldus, omnes sacræ historiæ

riæ genealogias ad Timotheum, Titumque Pauli discipulos usque figuris pulchre distingvit. Opus sane elegans & non contemnendum. Incipit: *Considerans historiæ sacræ prolixitatem, nec non difficultatem.*

BLEGABRIDUS *Langvaridus* Cambrensis, præter *locos communes*, quos Pitseus pag. 172. commemorat: *Leges Ecclesiasticas Hoëli Dha*, sive *Boni*, Regis Walliæ circa Annum 940. latas Latine vertit, editas a Speelmanno Tom. I. Concil. Britanniæ pag. 408-413. atque in Conciliorum editione Regia Tom. XXV. Labbei Tom. IX. Harduini Tom. VI. & Veneta Coleti Tom. XI.

Flavius BLONDUS Foroliviensis (di Forli) ex Ravaldinorum familia, Pontificum Max. Eugenii IV. Nicolai V. Callisti III. & Pii II. Secretarius, majoribus dignitatibus Ecclesiasticis admovendus, nisi uxorem Paulam habuisset, ex qua filios quinque litteris ornatos reliquit, defunctus Romæ Anno 1463. ætatis 75. Erudite de Blondo Vossius pag. 585. cui jungendæ Apostoli Zeni observationes Tom. XII. Diarii Eruditorum Italiæ pag. 370. seqq. & Martinus Hanckius de Romanarum rerum Scriptoribus lib. I. pag. 201. seq. & lib. II. pag. 341. seq. In Operibus Blondi junctim editis Basileæ 1559. fol. continentur:

Romæ triumphantis libri X. quorum I. & II. de veterum Romanorum Religione: III. IV. V. Republica: VI. VII. Militia: VIII. IX. X. triumphis, moribus & institutis.

Romæ instauratæ, qualis post crebras vastationes fuit Blondi temporibus, *libri III.*

De origine ac gestis Venetorum liber, ex editione Veronensi 1481. fol.

Italia lustrata, sive *illustrata* per regiones, seu provincias XVIII.

Historiarum ab inclinato Romano Imperio, & Roma per Alaricum Gothorum Regem Anno CHristi 410. capta usque ad Annum 1440. *Decades tres*, libri XXXI. Decadum duarum priorum, quæ in Anno 1400. desinunt, Epitomen composuit Æneas Sylvius, postea Pius II. Papa, quæ legitur in ejus Operibus pag. 144 -- 281.

In Diario Eruditorum Italiæ Tom. XII. pag. 376. memorantur Blondi scripta, quæ lucem non viderunt: *Liber de locutione Romana* ad Leonhardum Aretinum: *Historia Foroliviensis*, & *Consultatio an bellum vel pax cum Turcis magis expediat Reipublicæ Venetæ.* Hic est Blondus, cui Brutum Ciceronis debemus, ut ipse refert in Italia illustrata pag. 346. *Nos vero cum publicis patriæ tractandis negotiis adolescen-*

tes

tes Mediolanum adiissemus, Brutum de claris Oratoribus primi omnium mirabili ardore ac celeritate transcripsimus, ex quo primum Veronam Gvarino, post Leonhardo Justiniano Venetias misso, omnis Italia exemplis pariter est repleta.

BOBINI Chronicon, infra, BONITI, sive BONIZZI.

BOBOLENUS Presbyter & Monachus Grandivallensis in dioecesi Basileensi sub extremum seculi septimi, scripsit *Vitam S. Germani* Abbatis primi Grandivallensis & circa Annum 677. lancea transfossi Martyris, quæ exstat in Actis Sanctorum 21. Febr. Tom. III. p. 263. & in Mabillonii Actis Benedictin. Sec. 2. p. 511.

Joannes BOCCACIUS, natus Certaldi in Tuscia An. 1313. & A. 1375. ibidem mortuus, Vir ingenio nobilis potius, quam genere, vel dignitatibus: a Leontio Pylato Thessalonicensi edoctus Homerum amare atque intelligere, a Petrarcha operam dare omni liberali doctrinæ atque eloquentiæ, cum quo Magistro suo *Etrusci sermonis elegantiam ad summum perduxisse* judicatus est ab Erythræo pinacotheca tertia pag. 219. Monuit eum S. Petrus Petronus, ne scriptis suis præberet exemplum nequitiæ, qui etiam mortem ei instantem prædixisse traditur in Actis Sanctorum Maji Tom. VII. pag. 228. Illius autem ne-

quitiæ in Hetruſcis fortaſſe aliqua, in Latinis ejus ſcriptis veſtigia vix ulla exſtant, quæ non alia quantum novi typis exſcripta, quam hæc quinque:

1. *Genealogiæ Deorum, libris XV.* ad Hugonem, Hieruſalem & Cypri Regem: quas Lud. Vive judice * in unum corpus redegit felicius, quam illo erat ſeculo ſperandum, tametſi in interpretandis fabulis ſæpe eſt nimius frigidusque. Prodiere Regii Lepidi 1481. fol. Vicentiæ 1488. Venetiis 1497. & per Auguſtum de Zannis 1511. & cum notis Jacobi Micylli Baſileæ 1530. Et Italice a Joanne Betuſſi Venetiis 1553. 1564. 1581. 1585. & ex Georgii Valentini recognitione 1606. 1617. 1627. 1644. 4. nec non Gallice Pariſiis 1531. fol. Libri XV. capite ſexto laudat ſcriptores recentes, quibus uſus eſt. PAULUM Peruſinum maxime, cuſtodem Bibliothecæ Roberti, Hieruſalem & Siciliæ Regis, quem, ait, *librum Collectionum* ſcripſiſſe, *in quo quicquid de Diis Gentilium non ſolum apud Latinos, ſed etiam apud Græcos inveniri poteſt, adjutorio Barlaæ*, ſive Barlaami Græci, *collegit.* Laudat præterea Petrarcham, quem *venerandiſſimum Præceptorem* appellat, & *Leon-*

* Lib. 3. de tradendis diſciplinis.

Leontium Pylatum, de quo & capite septimo, & ANDALUM de Nigro, Januensem, cujus plura ait exstare *opuscula Astrorum Cœlique motus ostendentia*: tum *Dantem Aligerium* & *Barlaamum* Basilii Cæsariensis Monachum, & *Paulum* Geometram, civem suum.

2. *De montium & sylvarum nominibus, fontibus, lacubus, fluminibus, stagnis, paludibus, nominibus maris*: sæpius prodiit cum Genealogiarum opere, ut Venetiis 1497. 1511. 1514. &c. Vibio Sequestri Boccacium multa debere, quem nominare præteriit, a Vossio jam cap. XI. §. 11. de Philosophia, aliisque notatum.

3. *De claris mulieribus* liber, in quo non neglexit Johannæ Papissæ mentionem facere. Bernæ 1539. fol. atque alibi. Exstat & translatus hic liber Gallice, Italice, Hispanice & Germanice. Vide Hendreichium pag. 609.

4. *De casibus Virorum & Fœminarum illustrium libri X.* Augustæ Vindel. 1544. & Parisiis fol. Etiam hoc opus versum Gallice Lugduni 1483. fol. Anglico etiam metro in Bibliotheca Bodlejana, & Italice interprete Johanne Betussio, cum auctario Francisci Sardonati.

5. *Hi-*

5. *Historiæ Romanæ Compendium* usque ad Neronem, Venetiis 1534. & 1549. 8. Coloniæ 1534. 8. Argentorati 1535. Confer Martinum Hanckium de scriptoribus rerum Roman. cap. 43.

Inter Hetruscas ejus lucubrationes decantatissimum est, quod circa Annum 1350. composuit, *Decaëmeri*, sive centum novellarum relationum opus, quarum prima editio Florentina Anni 1470. a) fol. quam secutæ Veneta 1492. Florentina apud Juntas 1527. tum Venetæ 1538. 4. & 1541. 4to, recensente *Ludovico Dulci*, & 1542. 4to, *Antonio Brucioli*, & 1546. 4. *Francisco Sansovini*, atque iterum Venetiis 1550. 4. & 1552. 4. cum notis & indicibus Ludovici Dulcis, & 1557. 4. ex recensione *Hieronymi Ruscelli*, & Lugduni 1552. 12. cum Annotationibus b) ex prosis *Petri Bembi* repetitis, & Florentiæ 1573. 4. editio ad censuram *Indicis Tridentini* emendata: ad quam Annotiones c) sepa-

a) Confer Epistolam *Bonamici* raccolta d'opusculi scientifici Tom. I. pag. 379. seqq. Journal des Savans A. 1727. Juin pag. 198. nec non *Rollii* An. 1730. Septembr. pag. 49. Mem. de Trevoux A. 1727. p. 1611.

b) Tre discorsi di Girocamio Ruscelli à Lud. Dolce, intorna al Decamerone del Bocacio &c. Venez. 1553. 4.

c) *Annotationi e discorsi fatte dalli Deputati de loro Altezze Serenissime di Medici.*

ſeparatim vulgatæ ibidem 1574. 4. Editio integrior curante *Leonhardo Salviato*, An. 1582. & 1587. apud Juntás, ad Amaretti Mannelli avtographon Anni 1384. comparatæ, cujus Salviati Obſervationes d) etiam viderunt lucem Venetiis 1584. 4. Exſtat quoq; Veneta 1612. 4. cum *Hieronymi Ruſcelli* notis, ex recenſione Ludov. Groti, Florentina An. 1627. Amſtelodamenſis 1665. 12. & Lond. 1726. 4. cum *Rollii* editoris notis, inſiſtens veſtigiis editionis Anni 1527. Nec non Neapoli 1719. 4to, duobus Voluminibus, quam ſecuta editio melior cæterorum plerorumque Hetruſcorum Boccatii Scriptorum, ibidem 1724. 4. quatuor Voluminibus, curante neſcio quo, cui ſub nomine *Cilenii Zacclori* placuit delitеſcere. Reſtant adhuc *la Teſeide*, & il *Filoſtrato*, poëma in ottava rima,ut vocant,cujus generis carmen primus Boccatius Italos, notante Creſcimbenio docuit,ſicut Epicum quoque: nec non Epiſtolæ quædam. Vide Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XXXVI. pag. 368. Decaëmeri exſtat etiam verſio *Germanica*, Auguſtæ Vindel. 1490. fol. & Sigismundo Feyerabend curante, Argentor. 1561. fol. & *Gallica* Antonii de Macon, Pariſiis 1559. 8. &

d) Avvertimenti della lingua, ſopra'l decamerone, da Lionardo Salviati.

& *Hiſpanica*, excuſa Medinæ Campi 1543. & Vallidoleti 1550. fol. & *Belgica* Harlem. 1564. 8.

De Boccacio plura editores Franciſcus Sanſovinus aliique, qui vitam ejus vel elogia ſcripſere, Jovius pag. 13. Papyrius Maſſonus Tom. II. elog. pag. 185. Boiſſardus Tom. I. imagg. pag. 96. Bullartius Tomo I. Academiæ Scientiarum pag. 262. Michaël Pocciantus & Julius Niger de Scriptoribus Florentinis pag. 269. Bælius in Lexico, Juſtus Fontaninus de Eloquentia Italica pag. 90. Bailletus in judiciis Tom. II. Parte II. p. 49. 52. &c.

Radulfus BOCKING, Anglus, Ordinis Prædicatorum, ſcripſit *Vitam S. Richardi* Ciceſtriæ in Anglia Epiſcopi, editam in Actis Sanctorum 3. April. Tom. I. p. 282.

Petrus BOERIUS, Narbonenſis, Doctor Decretorum, & ex Abbate Anianenſi Ordinis Benedicti Epiſcopus Urbevetanus ab Anno 1364. & ab Anno 1370. Vaſionenſis, atque iterum Urbevetanus An. 1376. qua ſede pulſus An. 1378. ab Urbano VI. cum Clementi VII. contra ejus partes faviſſet, rediit in Galliam & Sacellanus Caroli VI. Regis An. 1380. obiit. Scripſit *Commentarium duplicem in Regulam S. Benedicti*, unum ad Dominos ſacri Provincialis Capituli Monachorum Nigrorum Præſidentes, & alterum ad Carolum V. Regem

gem Galliæ; quem etiam misit ad Monachos S. Scholasticæ de specu. Vide Ughellum Tom. I. pag. 1474. & Oudinum Tom. III. pag. 1123. seq. Deinde Commentarium *in Benedictinam*, sive Constitutionem Papæ Benedicti XII. pro Ordine Benedictino, & super extravagante, *Pastor Bonus*. Quod autem memorat Possevinus, *Speculum Monachorum*, non diversum esse puto a Tractatu *de Professione Monachorum*, quod MS. Lipsiæ in Paulina notatur in Catalogo ejus Bibliothecæ pag. 198. ubi Boerius scribitur Abbas *S. Ammani*, typorum vitio, pro *Aniani*. Etiam librum *de signis locutionum* ei tribui video. Sed præcipuum ejus opus *de Vitis Pontificum* ad Carolum VI. Galliæ Regem, quod MS. in Regia & aliis Galliæ Bibliothecis.

Anicius Manlius Torquatus Severinus BOETHIUS, Vir dignitate illustris, illustrior ingenio, Scriptor librorum de Consolatione Philosophiæ & aliorum insignium lucubrationum: jussu Theodorici Regis, cujus tyrannidi suffragari nolebat, fustibus peremtus est in Carcere Anno CHRISTI 524. 23. Octobr. De illo ejusque scriptis nolo repetere, quæ dixi lib. III. Bibliothecæ Latinæ cap. 15.

BOETIUS *de Dacia*, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1350. scripsisse traditur in Aristo-

Ariſtotelis libros de ſenſu & ſenſato, de morte & vita, de ſomno & vigilia: nec non de æternitate Mundi & Summam Dialecticam. Vide Jacobum Echardum Tomo I. pag. 640. In libros Topicorum, Analyticorum utrorumque, & Elenchos Sophiſticos MSS. teſte Sandero pag. 197. Biblioth. Belgic.

Wulfinus BOETIUS, Epiſcopus Pictavienſis circa Annum 830. ſcriptor *Vitæ S. Juniani* Abbatis Seculo VI. Mariacenſis ad Idoleum Abbatem Nobiliacenſem, quæ exſtat in Mabillonii Actis SS. Benedictin. Sec. I. pag. 307.

Petrus BOHERIUS, ſupra, BOERIUS.

Henricus BOHICK, Leonenſis Aremoricus, JCtus circa Annum 1390. Scriptor *Commentariorum in quinque libros Decretalium*, & *in Titulum Clementinæ de vita & honeſtate Clericorum*, qui MSS. in variis Bibliothecis. Vide Oudinum Tomo III. pag. 1251.

S. BOISILUS, Anglus, Maibroſenſis Abbas circa Annum 702. cujus libellum *de fide, quæ per charitatem operatur*, laudat Pitſeus pag. 113.

Radulphus BOKKYNG, Ciceſtrenſis Anglus, Ordinis Prædicatorum, ſcripſit *libros II. de Vita S. Richardi*, Ciceſtriæ in Anglia Epiſcopi, defuncti Anno 1255. editos in Actis

Actis Sanctor. 3. Apr. T. III. p. 282. Idem est, ni fallor, qui super sacram Scripturam citatur a Gvilelmo Occamo in compendio errorum Johannis XXII.

Gvilelmus de BOLDENSLEVE, nobilis Vir Germanus, antea dictus *Otto de Rienhuß*, qui Anno 1315. deserto Ordine Prædicatorum, & absolutione hujus desertionis impetrata a Pontifice, petiit terram sanctam, illiusque itineris historiam An. 1336. scripsit ad Cardinalem Thalayrandum, de quo diligentissime Baluzius Tomo I. Paparum Avenionensium pag. 770. sq. & p. 774. sq. de Gvilelmo nostro, quem *de Baldensel* appellat cum Canisio, & quem in veteri Gallica versione Itinerarii, MS. in Bibliotheca Regia Paris. quam An. 1351. composuit Johannes de Yppre, testatur *de Boldesele* nuncupari. Latine editum est a Canisio cum Epistola ad Petrum Aulæ Regiæ Abbatem Tom. V. Lectionum antiquarum Parte 2. pag. 96. & Tom. IV. editionis novæ pag. 332.

BOMEOLOGNINUS, sive *Bombologninus*, e Gabiano, Bononiensis, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1320. idem Echardo Tom. I. pag. 723. judice cum *Bartholomæo Bononiensi*, de quo supra pag. 470. seq. certe & hujus non alia scripta referuntur, quam in IV. libros sententiarum, in quin-

que prædicabilia, decem Prædicamenta, & ſex Principia Gvilelmi Porretani.

BONACURSIUS, qui Anno 1190. ſcripſit *Manifeſtationem hæreſeos Catharorum, quondam Magiſter illorum Mediolani, nunc autem Catholicus.* Edita a Dacherio Tom. XIII. Spicilegii pag. 63. & editionis novæ Tom. I. pag. 208. Alius BONACURSIUS, Ordinis Prædicatorum, qui circa Annum 1262. ſcripſit Græce contra Græcos. Vide JacobumEchardum Tomo I. pag. 156. ſeq.

De BONACCURSIIS Jurisconſultis adi Pancirollum II. 24. & 67.

BONAGRATIA Italus, Ordinis Minorum, circa Annum 1330. cujus *Articulos probationum* contra fratrem Ubertinum de Caſalis edidit Baluzius Tomo I. Miſcellan. pag. 293. Libellum *de paupertate CHRISTI* & alia inedita memorat Oudinus Tomo III. pag. 889.

BONAGVIDA Aretinus JCtus circa Annum 1220. cujus *Margaritam Juris* & *Introductorium Advocatorum* laudat Trithemius cap. 433. etiam *in Decretales* ſcripſiſſe notat Gvido Pancirollus lib. 3. c. 11.

S. BONAVENTURA, Græce *Eutychius*, ſive *Euſtachius*, Baloeoregienſis Hetruſcus, alio nomine *Joannes Fidanza*, inter Scholaſticos *Doctor Seraphicus*, Ordinis Minorum

rum Generalis, Episcopus Albanensis, & per breve tempus Presbyter Cardinalis, interfuit Anno 1274. Concilio Lugdunensi, postque primam ejus Sessionem obiit anno ætatis 53. & deinde Sanctis adscriptus est An. 1482. & Doctor Ecclesiæ A. 1587. Ex Epitaphii testimonio *bona sua semper ventura credidit Bonaventura dum vixit: præsentia ubi vidit, mutavit nomen cum vita.* Elatus * est funere, quale a memoria hominum gloriosius non legitur. Nam interfuit, & exequias sua præsentia *Gregorius X.* Pontifex summus cohonestavit. Adfuit *Imperator Græcorum* per Græcos proceres: Latinus vero Orientis Imperator *Balduinus* II. per se ipsum. Occidentis autem imperio tunc vacante, adfuit *Jacobus Rex Aragoniæ;* adfuerunt *Patriarchæ Constantinopolitanus & Antiochenus, Cardinales universi,* Præsules ex Archiepiscoporum & Episcoporum ordine quingenti, Abbates sexaginta, alii minorum gentium Antistites ac sacerdotes supra mille; Regum ac Principum complurium Oratores, Tartarorum & aliorum populorum Legati; sacri demum ac politici ordinis homines innumerabiles. Sacris funeralibus solenniter operatus est, & laudationem

* Miræus auctario de Scriptoribus Ecclesiasticis pag. 72. editionis a me curatæ.

funebrem dixit *Petrus Tarantasiensis*, ordinis Prædicatorum, ex Archiepiscopo Lugdunensi Cardinalis & Episcopus Ostiensis, ac demum Innocentius V. Papa. Multa de eo Waddingus tum in Bibliotheca fratrum Ordinis Minorum, tum in Annalibus, variis in locis ab Anno 1221. & ad Annum 1274. & 1482. (qui etiam novam Operum Bonaventuræ editionem locupletiorem, præmissis ad singula censuris, dare voluit) tum Acta Sanctorum 14. Julii, Tom. III. pag. 811. seqq. Raynaudus indiculo SS. Lugdunensium Tomo VIII. Operum pag. 37. seqq. & Dominicus de Colonia in Historia Litteraria Lugdunensi, edita Gallice Tom. II. pag 307. quibus Possevinum, Bellarminum, Caveum, &, qui fusius de illo ac de scriptis ejus disseruit, Oudinum Tomo III. pag. 372. seqq. adjungere liceat. Cum autem unica exstet operum Bonaventuræ editio, quæ curantibus Constantio Sarnano Cardinale, & Angelo Roccha, ac Francisco Labata, Romæ ab Anno 1588. ad 1596. octo Voluminibus in fol. Sixti V. & Clementis VIII. auspiciis lucem vidit, eam strictim referre ex usu lectoris esse existimavi.

TOMO I.

Isagoge in S. Scripturas, sive *Principium Sacræ Scripturæ*. *Sermones XXIII.* in diversa

diversa loca *Hexaëmeri* ex ore dicentis excepti. Expositio *in Psalterium*, *in Ecclesiasten*, (non in Ecclesiasticum, ut Jacobus le Long pag. 644. Bibliothecæ Biblicæ) *in Lamentationes Hieremiæ* Prophetæ.

TOMO II.

Expositio *in Caput VI. Matthæi*, & *in Lucam*. Postilla & Collationes *in Evangelium Johannis*.

TOMO III.

Sermones de tempore & de Sanctis per totum annum, & de communi Sanctorum.

TOMO IV.

Commentarii *in librum primum & secundum*, &

TOMO V.

In tertium & quartum Sententiarum, ex edit. Norimb. 1491.

TOMO VI.

Opusculorum (quorum pleraque jam An. 1489. 1495. 1504. & 1563. prodierant, vel recusa etiam deinde 1609. 1611. & 1647. de quibus editionibus Oudinus) *pars prima*. De reductione artium ad Theologiam. Breviloquium libris VII. Centiloquium libris IV. Pharetra, sive libri IV. ex Patribus sub certis digesti titulis. Declaratio terminorum Theologiæ. Principium compendiosum in

libros Sententiarum. Sententiæ quatuor librorum Sententiarum, Carmine digestæ. Incipit: *O fons splendoris.* De quatuor Virtutibus Cardinalibus. De septem donis Spiritus Sancti. De tribus ternariis peccatorum infamibus. De resurrectione à peccato per Gratiam. Diæta Salutis. De Ecclesiastica Hierarchia.

Secunda pars, Soliloquium. De meditatione Vitæ DOMINI nostri JESU CHRISTI. Libellus meditationum. De septem gradibus contemplationis. De quinque festivitatibus pueri JESU. Officium de Passione Dominica. De sancta Cruce laudatio. Lignum Vitæ. Speculum de laudibus Mariæ, quod sub nomine BONAVENTURÆ *Baduarii di Peruga* Augustiniani, qui Anno 1380. vixit, impressum Norimbergæ, Augustæ & Argentorati 1476. Bonaventuræ nostro, ut pleraque alia, abjudicatur ab Oudino Tom. III. pag. 409. De corona, sive rosario B. Mariæ. De compassione ejusdem. Philomela * passioni Domini

* Ab Andrea Schotto etiam edita in Ludovici Granatensis Operibus Tom. III. pag. 741. Hæc a Jo. Baleo V. 79. pag. 430. refertur ad *Joannem Hovedenum* Anglum. De longiore metaphrasi Latina Johannis Baptistæ Rossi Soc.

ni aptata per septem horas, cujus carminis initium:

Philomela prævia temporis amœni
Quæ recessum nuncias imbris atque cœni &c.

Aliud Carmen, Opus contemplationis, quod incipit: *JESUS ineffabilis.* De septem Verbis Domini in Cruce. Psalterium B. Mariæ majus, & Psalterium B. Mariæ minus, (de quibus plura dixi in Indiculo Mariano.) Carmina super Canticum: *Salve Regina.* Initium: *Salve Virgo Virginum.* Epistola ad Magistrum innominatum.

TOMO VII.

Pars Opusculorum tertia De institutione Vitæ Christianæ. De regimine animæ ad *Blancam,* Hispaniæ Reginam. Speculum animæ. De decem Præceptis. Formula aurea de gradibus Virtutum. Itinerarium mentis in DEUM. De septem itineribus æternitatis. Stimulus Divini amoris, Gallice non ita pridem versus editusque separatim a Godello, Parisiis 1713. 12. Parvum bonum, sive incendium amoris. Exercitiorum spiritualium libellus, Fascicularius. Vi-

Soc. Jes. & Italica Jacobi de Portu vide Leyserum de Poëtis medii ævi p. 1005. ex Waddingi p. 75.

ginti quinque memorialia. Confessionale. De ratione confitendi. De puritate Conscientiæ. De præparatione Sacerdotis ad Missam. Expositio Missæ. De sex alis Cherubim. De sex alis Seraphim.

TOMO VIII.

Pars Opusculorum quarta. De triplici statu Religiosorum. Speculum disciplinæ propter Novitios. Viginti passus Novitiorum. In Regulam Novitiorum. De Processu Religionis. De contemtu Seculi. De reformatione mentis. Alphabetum parvum boni Monachi. De perfectione vitæ, ad Sorores. Declaratio Regulæ Minorum. Determinationes Quæstionum circa eandem Regulam. Quare Fratres Minores prædicent & Confessiones audiant. De paupertate CHristi, contra Magistrum *Gvilelmum de S. Amore*, * Matisconensem Canonicum. (vide Bzovium ad Annum 1257. num. 4.) Quod CHristus & Apostoli nudis pedibus incedebant, sive de sandaliis Apostolorum. Apologia Evangelicæ paupertatis, adversus *Gerhardum de Abbatisvilla.* Contra Calumniatores Regulæ Franciscanæ. Apologeticus in eos, qui Ordini Minorum adversantur.

De

* Henr. Gandavens. cap. 47.

De non frequentandis quæstubus * cavendisque discursibus. Octo Collationum libellus ad fratres Tolosanos ex editione Argentorat. An. 1495. De reformandis Fratribus ad Ministros Provinciales & Custodes.

In Appendice Compendium Theologicæ Veritatis. Summa de essentia, invisibilitate & immensitate DEI. De mystica Theologia. Incip. *Viæ Sion lugent.*

Hactenus junctim edita BONAVENTURÆ Opera.

Alia, quæ in Tomis Operum Bonaventuræ non exstant, & a Waddingo pag. 69. Bibliothecæ Fratrum Ordinis Minorum memorantur, hæc sunt:

Summa Grammaticæ speculativæ. Inc. Quæritur utrum conclusio.

Tractatus Logicæ de signis universalibus in quatuor partes distributus. Inc. Circa signa universalia.

Quæstiones super libros de Generatione. Quæritur an scientia.

Quæstiones super 4. lib. Topicorum. Omne quod appetitur.

Quæstiones super Libros Meteororum. Quæritur utrum scientia.

Epistolæ aliquot.

Postillæ in Cantica Canticorum.

Xx 5 Tracta-

* Male apud Bellarminum, Caveum & alios excusum *Quæstionibus.*

Tractatus super illa verba Psalmi 45. *Vacate, & videte, quoniam ego sum Deus.* Inc. Sicut inter omnia.

Tractatus in cap. 5. Ezechielis. Cum essem in medio.

In cap. 10. *ejusdem.* Ingredere in medio.

In cap. 4. *Apocalypsis.* Quatuor animalia.

In cap. 5. *ejusdem.* Vidi in dextera sedentis.

In universam Apocalypsim Commentaria. Præmittitur huic libro.

Opusculum doctissimum dictum *Verbum abbreviatum,* in quo per multa capita omnes commendat virtutes, & vitia docet fugienda.

Opusculum *de Corpore, & sanguine Christi.* Ad honorem gloriosæ.

Alia etiam pleraque scripsisse testantur plerique. Sixtus Senensis libro quarto Bibliothecæ reliquisse ait, *Compendium metricum Scholasticum utriusque Testamenti versibus dimetris Jambicis,* libera, solutaque syllabarum lege, quos ita disponit, ut singula Tetrasticha summam unius capituli contineant, ejus initium ait esse: *Mundus fit in principio.*

Petrus Galesinus in ejus vita: *Multos veteris Testamenti, & omnes libros novi exposuisse,* scribit. Ptolemæus Lucensis ad

ad omnes Pauli Epistolas Commentarios adhibuisse.

Petrus Rodulphus, *In Evangelia, & Epistolas totius anni* scripsisse, & opus se accepisse a Laurentio Campeggio Feltrensium Episcopo narrat: Insuper ait composuisse *Officium sancti Francisci, Libellum majoris Introductorii; De partibus domus religiosæ dialogum. Librum de Consideratione: de Divisione rerum Universi, Epistolam ad Michaelem Imperatorem Græcorum, secundam ad suam sororem, tertiam ad sororem sanctæ Claræ.* Item quæ diximus, *Commentaria in Cantica, & in Apocalypsim.* In Bibliotheca Florentina Patrum Conuentualium habetur ejus opusculum, *de Ortu scientiarum.* Toleti Anno 1525. & alibi non semel prodiit sub ejus nomine opusculum inscriptum, *Doctrina Cordis,* Hispanice traductum.

Joannes Rioche affirmat ejus opus esse prosam illam, seu metrum *Lauda Sion Saluatorem,* quod in Missa solemnitatis Corporis Christi recitatur; idque ipsum asserit Pisanus in suo Catalogo supra relato, & quidem redolet stylum, & facilitatem Rhythmorum Bonaventuræ, in quorum suavi concentu erat felicissimus. Quid si totam Missam ille composuerit, & sanctus Thomas Aquinas Officium? Jussus enim uterque per Urbanum Quartum id Officium ordinare,

dinare, quid si acceptum fuerit Thomæ Officium, grataque Missa Bonaventuræ? Alphonsus Ciccarellus, insignis confictor librorum, qui sub Gregorio decimotertio perniciosas imposturas, & fraudes luit pœna capitali; hæc tribuerat Bonaventuræ opuscula; sed vere Apocrypha, & spuria. Opus intulatum, *Flos Florum*. Alterum *Lilium Originalium*. Tertium, *de pœnis Inferni, & gloria Paradisi*. At vero genuina ejus opuscula ad tercentum pervenisse asserunt, Marianus Florentinus; Octavianus a Martinis Sinvessanus, Stephanus Brulifer, Firmamenta trium Ordinum, Petrus Galesinus, & alii. *Hæc Waddingus*.

BONAVENTURA *Aësinus*, Ordinis Minor. a Cangio memoratur ex ejusdem Waddingi Bibliotheca Franciscanorum pag. 61. qui tamen nec de ætate ejus docet, nec quicquam ejus memorat nisi *Sermones* in singulas Anni Dominicas, MStos Patavii.

BONAVENTURA *Baduarius de Peraga*, Patavinus, Ordinis S. Augustini, & ab Anno 1384. ad 1389. Cardinalis, cui alii malunt tribuere *Speculum de laudibus B. Mariæ*, quod inter S. Bonaventuræ Opera Tom. VI. legitur, ut supra pag. 694. dicere me memini. Eidem *Meditationes de Vita CHRISTI* & *in libros Sententiarum Tomos*

Tomos quatuor tribui video a Molano apud Miræum in auctario de S. E. pag. 81. & a Philippo Elſſio pag. 131. Encomiaſtici Auguſtiniani: *Breviloquium* quoque, quibus titulis itidem inter S. Bovaventuræ opera leguntur. Ab hoc Baduario præter rem diſtingvitur apud Cangium Bonaventura Patavinus Auguſtinianus Theologus Cardinalis A. 1320. Idem enim eſt, qui per immiſſum a Patavino regulo ſicarium, ſagitta confixus Romæ A. 1389. occubuit. Vide V. C. Jo. Dav. Kœleri Schediaſma Hiſtoricum de Numiſmate Jacobi Grandis de Carraria, Domini Patavii, editum Altorf. 1717. 4to. Trithemius cap. 564. hunc Bonaventuram libertatis Eccleſiæ defenſorem acerrimum & Martyrem celebrat, ex ſcriptis autem ejus nulla alia commemorat niſi *Sermones de tempore & de Sanctis*. His Elſſius aliique *Sermones ad Clerum* & *Commentaria in Canonicas S. Jacobi & Johannis Epiſtolas* adjungunt, & *Sermonarium Scholaſticum* in Evangelia totius anni, & *Vitas Sanctorum*, & *Ternarium* ſive trinum bonum Conſcientiæ.

BONAVENTURA *Brixianus*, Ordinis Minorum, cujus *Regulam*, ſive *Normam Muſicæ Planæ*, ſeu *Gregorianæ* apud Waddingum video memorari. Apud Poſſevinum perperam excuſum: *Regulam Muſicæ plane*

plane digessit, nam debebat esse *Musicæ planæ*.

BONAVENTURA *Brocardus*, Ordinis Prædicatorum, qui de terra sancta scripsit, circa Annum 1240. infra, BROCARDUS.

BONAVENTURA *e Callio*, Italus, e Waddingo apud Cangium memoratus, nihil aliud de eo referente, quam Tractatus nonnullos variarum rerum reliquisse, qui in Bibliotheca Franciscanorum Bononiæ asservantur. Nec plura Henricus Willotus, Franciscus Gonzaga, & Rodulphus Tossiniacensis apud Possevinum.

Christophorus de BONDELMONTIBUS, Florentinus Presbyter, cujus *liber Insularum Archipelagi* An. 1422. ex Civitate Rhodi missus ad Jordanem Cardinalem, MS. exstat in variis Bibliothecis Italiæ, Galliæ & Belgii. Vide Oudinum Tom. III. pag. 2331. & Julium Nigrum pag. 137. seq. Historiæ Scriptorum Florentinorum. Ex hoc libro adhuc inedito *Descriptionem Constantinopoleos*, edidit Cangius in notis ad Cinnamum pag. 179-181.

Honoratus BONETUS, Gallus, non Augustinianus, sed Prior Carthusiæ Gallionensis in Archiepiscopatu Rothomagensi, scripsit circa Annum 1395. *Somnium Viridarii* adversus Schisma, ex quo Latine nonnulla

nulla refert Joannes Wolfius Tom. I. Lectionum memorabilium pag. 646. ſéq. præter rem illud referens ad Carolum V. Galliæ Regem, tanquam Auctorem. Confer Oudinum Tom. III. pag. 1271. ſeq. ubi de Opere ejusdem Boneti, quod de eodem argumento lingva Gallica Provinciali editum Pariſiis 1493. fol. *Arbre des Batailles.*

BONIFACIUS I. Pontifex Romanus ab Anno CHriſti 418. 29. Decembr. ad 423. Septembr. 4. de quo Tillemontius Tom. XII. Memoriarum Eccleſ. pag. 385. ſeq. *Epiſtola ad Epiſcopos* Galliæ, & altera *ad Hilarium, Epiſcopum Narbonenſem,* exſtat in Sirmondi Conciliis Galliæ Tom. I. pag. 48. Cum his etiam tertia *ad Honorium Imp.* ſubjuncto Honorii ad eum reſcripto de uno tantum Romæ ferendo Epiſcopo, in Collectionibus Dionyſii Exigui, & Iſidori Mercatoris & Franc. Joverii & in Tom. Conciliorum, Regia Tom. IV. Binii & Harduini Tom. I. Labbei Tom. II. Coleti Veneta Tom. III. His accedunt decreta quatuor apud Gratianum, Carranzam, Barboſam: & alia duo ex Codice quinque librorum lib. 4. cap. 21. & 13. quanquam Harduinus illa omiſit. Ejusdem Bonifacii *Epiſtolæ V.* An. 419. & 422. datæ *ad Rufum* Theſſalonicenſem, & *ad Epiſcopos* per Theſſaliam, Macedoniam, Achajam, Epi-

Epirum veterem novamque, Prævalin & Daciam constitutos editæ a Luca Holstenio in Collectione Romana, Romæ 1662. 8vo, Tom. I. pag. 51. 54. 60. 65. & 69. atque inde in recentioribus Conciliorum Tomis, una cum Actis Concilii A. 531. de quo mox.

BONIFACIUS II. Papa ab Anno 530. 29. Septembr. ad 532. Octobr. 24. Sub quo habitum Anno 531. Concilium Romanum, quod edidit Holstenius. Ex *Epistolis* ejus, quæ apud Isidorum & in Tomis Conciliorum exstant, altera *ad Eulalium* Alexandrinum de Africanæ Ecclesiæ reconciliatione cum Romana, suspectæ fidei etiam Baronio ad Martyrolog. 16 Octobr. & ad An. 419. num. 32. Altera *ad Cæsarium* Arelatensem subscriptos habet Consules, Justinianum III. & Orestem, verum tertius Justiniani Consulatus incidit in Annum 533. Sed ecce tibi gravem Baronii indignationem ubi de priore Epistola Bonifacio supposita loquitur ad Annum 530. num. 5. *Eant procul a fidelium cœtu, qui in Ecclesiam non habentem maculam neque rugam, ejusmodi conantur inferre quisquilias: longeque longius exulent a Catholico Orbe, qui quæ corruere videntur, mendaciis suffulcire nituntur: nam super solidum firmamentum firmamque petram structa est semper manens, nunquam casura fides.*

fides. Major futurus erat Baronius, si hujus dicti sui semper meminisset. Memorantur & Bonifacii II. *Epistola ad Clerum Romanæ Ecclesiæ* & *Decreta* apud Gratianum &c.

BONIFACIUS III. ex Gregorii M. apocrisiario Pontifex Romanus, (*Oecumenici* titulum a Phoca Imperatore consecutus) ab Anno 607. 29. Jan. ad 607. Octobr. 20. sub quo celebratum teste Anastasio Concilium Romanum LXXII. Episcoporum, in quo constitutum de Pontificis electione. Vide Baronium ad Annum 606. num. 8. qui & Acta Concilii illius, & Epistolas hujus Bonifacii & Decreta varia notat intercidisse.

BONIFACIUS IV. Papa ab Anno 608. Augusti 25. ad 615. Maji 8. de quo vide Acta Sanctorum 25. Maji Tom. VI. pag. 75. sqq. Ejusdem *Epistola ad Athelbertum, Regem Anglorum*, ex Annalibus Petroburgensibus edita a Speelmanno Tom. I. Conciliorum Angliæ pag. 130. & ex alio Codice in Holstenii Collectione Romana pag. 246. atque inde in Conciliorum Tomis. Vide etiam Speelmannum Tomo I. pag. 128. ex Bedæ lib. 2. cap. 4. *Decretum* promulgatum in Concilio Romano An. 610. *quod Monachis Sacerdotalia Officia suscipere iisque fungi liceat:* apud eundem Holstenium pag. 242. & in Conciliis Labbei Tom. V.

pag. 1619. Harduini Tom. III. pag. 544. De *Arte Alchymica* hujus Bonifacii quam in Anglia MStam exſtare ſcripſit Thomas Jameſius, & de ſcriptis, quæ incerta fide ad eum refert Thomas Dempſterus, ut Paræneſin ad Scotos, Doctrinale Fidei, & de prærogativa Petri, vide Ludovici a S. Carolo Bibliothecam Pontificiam pag. 28. ſeq.

BONIFACIUS V. Papa ab Anno 620. Aprilis 27. ad 626. Mart. 11. Cujus *Epiſtolæ* (1) *ad Juſtum* nuper Roffenſem, nunc Cantuarienſem Epiſcopum, cui mittit pallium. (2) *ad Edwinum*, Regem Northumbrorum, quem ad Fidem Chriſtianam amplectendam hortatur, & (3) *ad Edelburgam*, Edwini Regis Conjugem, cui de Fide ſuſcepta gratulatur. Exſtant apud Speelmannum Tomo I. Concil. Britannic. pag. 134. 135. 137. & in Conciliorum Tomis.

BONIFACII VI. qui fuit ab 11. usque ad 25. Aprilis Anni 896. & BONIFACII VII. Papæ a Januario usque ad Decembrem Anni 985. nulla ſcripta feruntur.

BONIFACIUS VIII. Papa a 24. Decembr. Anno 1294. usque ad 1303. Octobris 11. nimis arrogans & ambitioſus judice Trithemio cap. 511. de cujus contentionibus infelicibus cum Philippo Bello, ſive Pulchro,

chro, Francorum Rege, integra exſtant Volumina a) Petri Puteani aliorumque, & noviſſime Adriani Bailleti, b) ut ineditos libros quinque Edmundi Richerii de hoc argumento prætercam & quæ Natalis Alex. Sec. XIV. diſſertat. 9. Abbas Choiſy Tomo ſeptimo Hiſtor. Eccleſ. Felix Oſius notis ad Muſſatum, Tom. VI. Theſauri Italiæ Grævio Burmanniani Parte II. pag. 607. ſeqq. ac denique defenſor Bonifacii præter Baronium totque alios celebris Joannes Rubeus, Romæ 1651. 4. Ex ejus *Regiſtro Epiſtolarum* paucæ in Conciliorum Tomis, plures apud Waddingum Tomo tertio Annalium & apud Bzovium obviæ, ut a Caveo jam notatum. *Conſtitutiones X.* in Bullario magno Laërtii Cherubini Tom. I. pag. 198. ſeqq. in quibus Canoniſatio Ludovici IX. Regis Franciæ Anno 1297. & de indulgentiis Jubilæi A. 1300. & erectiones ſtudiorum generalium in Civitate Firmana, Romæ & Avenione An.

Yy 2 1303.

a) Acta inter Bonifacium VIII. Benedictum XI. Clementem V. Papas & Philippum Pulchrum Regem, Pariſiis 1614. 8. Adde Jacobi le Long Bibliothecam Hiſtoricorum Galliæ, pag. 363.

b) Pariſiis 1717. 12. Europe Savante A. 1718. menſe Septembr. n. 67. Acta Eruditorum Tom. VIII. Supplementi pag. 54. Journal des Savans A. 1718. p. 324.

c) id. pag. 325.

1303. *Sextus liber Decretalium*, hujus Bonifacii auſpiciis conditus eſt a tribus Cardinalibus Gvilelmo de Mandagoto, Berengario Fredello, ſive Stredelio, & Richardo de Senis. Præterea Ludovicus a S. Carolo memorat pag. 32. ejus *de regulis Juris*, nec non *de Chriſtianæ Fidei & Romanorum Pontificum perſecutionibus*, (quod rectius refertur ad *Bonifacium Simonettam*, de quo infra) & Orationem, *Ave Virgo glorioſa*, *Sermonesque duos*, quos *in Canoniſatione Regis Franciæ Ludovici IX.* dixit An. 1297. *Bullam*, qua An. 1296. Jacobum II. Aragonum Regem, exercitus Chriſtiani Ducem conſtituit, exhibet Agvirre T. III. Concil. Hiſpan. p. 537. *Epiſtola* ad Regem Majoricarum in Dacherii Spicilegio Tom. VII. pag. 232. (editionis novæ Tom. III. pag. 694.)

BONIFACIUS IX. Papa ab Anno 1389. Novembr. 2. ad An. 1404. Oct. 1. Ejus *Conſtitutiones V.* in Bullario magno Cherubini Tom. I. pag. 293. ſqq. in quibus Canoniſatio S. Brigittæ An. 1391. Inſtitutio Feſti Viſitationis B. Mariæ An. 1390. & erectio Studii generalis Ferrarienſis A. 1391. Conferendæ quæ apud Bzovium exſtant, & quæ ex *Regeſto* ejus apud Waddingum Tomo Annalium Ordinis Minorum quarto quintoque. *Epiſtola pro Eccleſia Pariſienſi* in Tomis Conciliorum, ut Tomo VII.

Harduini

Harduini pag. 1912. Aliæ *quinque* apud Dacherium Tom. VI. Spicilegii, & Tom. I. editionis novæ pag. 766. ſeq. Bullam *degradationis Wenceſlai Imperatoris* apud Goldaſtum Conſtitutt. Imperial. Tomo I. exſtare ſcribit Hendreichius. Sed ibi pag. 379. & apud Bzovium ad A. 1400. & T. II. Urſtiſii pag. 180. exſtat formula exauctorationis Wenceslai factæ ab Electoribus & Ordinibus Imperii, anno XI. Bonifacii noni. Aliud autem anno ſecundo Bonifacii IX. decretum pro confirmanda Friderici II. & Caroli IV. conſtitutione de libertate Eccleſiaſtica An. 1391. bis apud Goldaſtum exſtat, Tomo I. pag. 376. & Tomo II. pag. 95.

S. BONIFACIUS, *Winifridus*, Devonienſis Anglus, Ordinis Benedict. Archiepiſcopus *Moguntinus* ab Anno 745. ad 754. & Germanorum Apoſtolus. *Quicquid enim ante eum alii præſtiterint, maxima propugnatæ & inſtauratæ per Germaniam Chriſtianæ Religionis gloria penes CAROLUM M. Imperatorem & BONIFACIUM manet. Bonifacius ſane quicquid erat inter Rhenum & Viſurgim populorum, inprimis Friſios Chriſtianam fidem docuit: qui vero Chriſtiana ſacra jam ante receperant, hos confirmavit, iisque diſciplinam ac Leges Eccleſiaſticas ſanxit.* Hæc vere Hermannus Conringius Tomo II. Operum

pag. 701. cui addendus illuſtris Hermannus Bünau Tomo II. Hiſtoriæ Imperii Germanico idiomate editæ pag. 295. qui etiam pag. 300. notat ab hoc Bonifacio primum An. 752. unctum Pipinum, Regem Francorum, quem deinde An. 754. iterato unxit Stephanus III. Papa, abſolutis ab homagii Childerico III. præſtiti obligatione Francis. De hoc Bonifacio conferenda inprimis Acta Sanctorum 5. Jun. Tomo I. p. 452. ſq. ubi præter vitam ſcriptam a *Willibaldo* habes pag. 477. etiam ſcriptam a Presbytero S. Martini Ultrajectenſis, & pag. 481. a quodam Monaſterienſi. *Othloni* * labor, qui Willibaldum faciliore ſtylo expoſuit, & in duos libros diſtinxit, exſtat etiam apud Surium 5. Junii. Plura Nicolaus Serarius libro tertio rerum Moguntinarum, & ad eum notæ Georgii Chriſtiani Johannis: Vide ſis etiam Vitam S. Sturmii apud Surium 17. Decembr. S. Lebuini 12. Novembr. & S. Willibrordi 7. Novembr. & ſcriptores, quos laudavi in libro de propagatione Lucis Evangelicæ cap. 19. *S. Bonifacii & ad eum ſcriptæ Epiſtolæ CLI.* editæ cum notis a Nicolao Serario, Mogunt. 1605. 4. & in Bibliothecis Patrum Pariſienſibus & Colonienſis ſupplemento

* Adde Mabillon. Analect. pag. 207. editionis novæ in fol.

plemento Tom. II. pag. 48. & Tomo VIII. & Lugdunenſ. Tom. XIII. *Epiſtola ad Zachariam* Papam An. 745. de cauſa Adelberti Galli & Clementis Scoti, in Uſſerii Epiſtolis Hibernicis pag. 44. cum Zachariæ Epiſtolis ad Bonifacium. *Statuta XXXVI.* ex vetuſta Canonum Collectione MS. Corbejenſis Monaſterii in Spicilegio Dacheriano Tom. IX. pag. 63. & editionis novæ Tom. I. pag. 507 - 509. De *Vita S. Livini*, quam Bonifacio centum annis vetuſtiori Mabillonius, mox infra ſum dicturus. *Epiſtola ad Erchebaldum*, Angliæ Regem, occurrit apud Wernerum Rollevinck lib. 1. de moribus & ſitu Weſtphalorum cap. 7. *Sermones VI.* ex Codice Reginæ Chriſtianæ a Mabillonio deſcriptos memorat Oudinus Tomo primo pag. 1789.

BONIFACIUS *de Ceva*, Ligur, Ordinis Minorum, defunctus Pariſiis Anno 1512. Præter *Conſtitutiones* reformandis Ordinis ſui excogitatas abuſibus, ſcripſit Tractatum *de perfectione Chriſtiana* Pariſiis 1517. *Viaticas excurſiones* de variis hominum vitiis ad Johannem Epiſcopum Taurinenſem. ibid. 1518. Tractatum *de ſcientia & arte bene moriendi. Quadrageſimale, Sermones Paſchales, Reſponſionem ad Apologiam* &c. Vide Waddingum p. 85.

BONIFACIUS Scriptor *Vitæ S. Livini* Flandriæ Sec. VII. Apoſtoli, quam Bonifacio Moguntino incerta fide quidam tribuunt, & cum ejus Epiſtolis Serarius dono acceptam a Miræo, edidit. Exſtat in Mabillonii Sec. 2. Actorum Sanctorum Benedictin. pag. 448. qui eam ſeniori Bonifacio circa Annum 680. tribuit. Adde quæ de hoc Livino ex Breviario Eccleſiæ Gandenſis Surius 12. Novembris, ubi etiam de *Lebuino* Francorum Apoſtolo Saxonumque.

BONIFACIUS Ferrarius de Valentia, frater S. Vincentii Ferrarii, Catalanus Carthuſienſis Prior, qui Anno 1419.* obiit, ſcripſit teſte Trithemio cap. 757. *Cur in Ordine Carthuſienſi pauci canonizati ſint, & miracula publice non faciant*, ad Bonifacium Carthuſienſem: Et *Epiſtolas*, & *de approbatione Ordinis*.

BONIFACIUS Simonetta Mediolanenſis Abbas Monaſterii S. Stephani de Cornu in diœceſi Placentina, Ordinis Ciſtercienſis, circa Annum 1490. Scriptor Operis in libros VI. diſtributi complectentis Epiſtolas 279. & Orationes tres, in quibus Chriſtianam Religionem Moyſiſque & Mahomedis Legem inter ſe comparat, & præter varia

* Vide Nicolaum Antonium lib. X. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ cap. 3.

varia Anatomica, Medica, Geographica, Aſtronomica & Mathematica tractat de Chriſtianæ fidei & Rom. Pontificum perſecutionibus a S. Petro ad Innocentium VIII. Opus dicatum Carolo VIII. Galliæ Regi, atque editum Mediolani 1492. & Hieronymo Emſero curante Baſileæ 1509. & verſum etiam Gallice * ab Octaviano de S. Gelais, Epiſcopo Engoliſmenſi. Vide Carolum de Viſch pag. 55. ſeq. Bibl. Ciſtercienſis.

BONIFACIUS Epiſcopus, quem Sigebertus Gemblacenſis cap. 121. notat metrico ſtylo librum ſcripſiſſe *de Virtutibus & Vitiis*; non diverſus fortaſſe a S. Bonifacio Moguntino, de quo ſupra.

BONIFACIUS Veronenſis Princeps, Sæculo XV. auctor poëmatis mille verſuum *de S. Verónica*, quod MS. fuit in Bibl. Gabrielis Naudæi. Incipit: *Cœleſtes aditus & divi Numina vultus*.

Laurentius BONINCONTRIUS Hetruſcus Miniatenſis, amicus Marſilii Ficini, qui eum plus ſimplici vice laudat in Epiſtolis. Humaniores litteras docuit Mantuæ, ut conſtat ex Alberti Muſſati in eum carmine Tom. VI. Theſauri Scriptorum Italiæ Bur-

 manni-

* Labbe pag. 354. Biblioth. MS. *la perſecution de l'Egliſe & des ſouverains Eveques.*

manniani Parte II. pag. 50. Inter ſcripta hujus Bonincontrii Pocciantus, & Julius Niger in Hiſtoria Scriptorum Florentinorum refert *factorum librum*, quo deſignari videntur *Annales*, rerum Florentinarum maxime, ab Anno 1360. usque ad A. 1458. in lucem editi demum nuper a celeberrimo Muratorio, in limine Tomi XXI. (XXIII.) Scriptorum Italiæ, a quo ejus *libros IX. de ortu Regum Neapolitanorum* * & rerum undique geſtarum ad Equitem Antonellum de Petratii, alio Volumine vulgandum exſpectamus. Idem eſt Bonincontrius, qui *Manilii* Poëtæ Aſtronomicon libros V. cum Commentariis edidit Bononiæ 1474. folio, recuſum Romæ 1484. eodemque Anno Florentiæ: Ipſe quoque Heroico carmine ſcripſit *libros tres* rerum naturalium & Divinarum, ſive *de rebus Cæleſtibus*, ex Lucæ Gaurici recognitione, editos Baſileæ An. 1540. 4. in quibus *ſtilum* quidem *longe inferiorem argumento* judicat Julius Cæſar Scaliger lib. VI. de re Poëtica pag. 798. *non pauca tamen attentius legenti placere poſſe* non diffitetur. Portentoſam ei doctrinam tribuit Lilius Gyraldus de Poëtis ſui temporis, ubi hos ejus de DEO verſus refert lib. 1. de poetis ſui temporis pag. 29.

Hic

* Acta Erud. A. 1733. pag. 442.

Hic duo venturis statuit primordia rebus,
Principio altricem sylvam, rerumque parentem
Quæ generum in sese caperet simulacra creavit.

Laudasse Oratione absoluta Phœbum & Saturnum, tradit ex Poccianto Julius Niger in Scriptorum Florentinorum Historia p. 366. De ejus *Fastorum* libro& tractatu Astrologico *de electionibus* vide Hendreichium pag. 646.

BONINCONTRIUS *Morigia,* Modoëtiensis in Ducatu Mediolanensi, militia & civili prudentia clarus Historicus Mediolanensis circa Annum 1350. laudatus a Tristano Chalco, Georgio Merula, Bernhardino Corio, Caspare Bugato, Paulo Morigia aliisque. Ejus *Chronicon Modoëtiense* ab Origine Civitatis usque ad Annum 1349. ex Codice membranaceo Bibliothecæ Ambrosianæ] editum in corpore laudatissimo Scriptorum Italiæ Mediolanensi Tomo XII. (XIV.) recensente V. C. Joanne Antonio Saxio.

BONITIUS, sive BONIZUS, Martino Polono *Bonisius*, Anonymo Mellicensi *Ponizus*, Bertholdo *Bonizzo*, *Bonitho* aliis, Ptolomæo Lucensi *Bonzo,* Sutrii in Tuscia, deinde Placentiæ Episcopus, Anno 1089. 14. Jul.

14. Jul. a Placentinis cum Henrico IV. Imperatore in ſchiſmate facientibus crudeliter effoſis oculis * & truncatis membris occiſus. Vide Ughellum Tom. I. p. 1275. & Tom. II. pag. 210. ſeq. Ejus *librum de Sacramentis* ad Gualterium, Leonenſis Monaſterii Abbatem, in Bibliotheca Ambroſiana evolvit Joannes Mabillonius, ipſumque in illo alterius opuſculi ſui *contra Ugonem Schiſmaticum* meminiſſe refert p. 14. Itineris Italici. Ejusdem opuſculi ſui mentionem facit etiam Bonizo in extremo *Chronicæ Romanorum Pontificum* a Petro usque ad Urbanum II. quam *Decretali* operi, de quo mox, procemii loco præfixit. Nimirum alios præterea *duos libros* ſcripſit *de Pontificibus Romanis*, quorum *prior*, de rebus ſub Benedicto IX. & inſecutis Pontificibus & Anti-Papis usque ad obitum Gregorii VII. An. 1085. inſcriptus *ad Amicum*; *alter* autem de Actis primi & ex parte ſecundi anni Pontificatus Urbani II. electi An. 1088. 12. Martii, ille ipſe eſt *in Hugonem Schiſmaticum*, hoc eſt, ut Pagius ad Annum 1044. num. 7. ex Lambecii Tomo II. pag. 798. jam monuit, contra Hugonem cognomento Candidum, Cardinalem Presbyterum tituli S. Clementis,

* Vide Bertholdum Conſtantienſem Tom. I. Urſtiſii pag. 362.

tis, qui An. 1061. ab obitu Nicolai II. Papæ, antesignanus fuit eorum, qui novum Pontificem Romanum non nisi consulto & consentiente Imperatore Henrico IV. creandum esse contenderunt. Ejusdem Bonizonis *Paradisus Augustinianus*, sive epitome operum & sententiarum S. Augustini *libris octo* digesta, exstat MS. in Bibliotheca Cæsarea Vindobonensi, teste Lambecio Tom. II. pag. 790. seq. ubi argumenta librorum & exordium dedicationis ad Joannem Walbertum, Vallis umbrosæ Abbatem primum exhibet, scriptæ circa Annum 1070. & antequam ad Episcopatum eveheretur. Sed præcipuum opus Bonizonis est, cui epitomen sive Chronicon de Pontificibus præfixum esse jam dixi, & quod in eodem librario Cæsaris Thesauro MS. servari idem Lambecius pag. 797. seq. testatur, *Decretale*, sive syntagma decretorum Ecclesiasticorum ex Sacra Scriptura, probatisque Conciliis, Pontificum Rom. SS. Patrum aliorumque orthodoxorum auctorum monumentis collectum, & secundum locos communes in *septem libros* divisum.

BONOMINUS Clusinus Bergomensis Medicus celebris circa Annnum 1350. cujus librum de venenis & quæstionum diversarum laudat Trithemius cap. 635.

Michaël de BONONIA, *Angrianus* aliis, vel *Aygrianus*, rectius *Aygvanus*, Ordinis Carmelit. Generalis, defunctus An. 1401. † cujus *Quæstiones disputatæ in IV. libros Sententiarum*, Mediolani 1510. fol. & ex Leonis Prioli recensione, Venetiis 1623. fol. Vide Oudinum Tomo III. pag. 1036. Ejusdem est non contemnendus *Commentarius in Psalmos* ab aliis *Petro Berchorio* * perperam tributus, & sub *Incogniti* nomine sæpius editus, Compluti 1524. Lugduni 1581. 1588. & 1602. sed sub vero Michaëlis Aygviani nomine, Venetiis 1603. 1608. Lugduni 1632. 1673. in folio. Confer Johannis a S. Angelo dissertationem apologeticam pro Incognito per se cognito, contra Michaëlis Ximenez Barranco dissertationem comparativam, Berchorio illam expositionem tribuentis. Utraque

† Epitaphium Bononiæ in Ecclesia Carmelitarum:

Michaël Doctor hic est, Aygvana Bononias illum
Stirps dat, Carmeli quem tulit Ordo, caput.
In David ejus ovat calamus, stupor estque Latinis
Et Gallis virtus ingeniumque sedis.
Bis septingentos Annos patet ecce Novembrem,
Atque bis octonos explicuisse diem.

* De hoc infra, PETRUS.

traque lucem vidit Madriti 1720. 8. Quæ præterea a Trithemio cap. 674. & in paradiſo Carmelitici decoris ab Alegrio p. 316. ad hunc Michaëlem referuntur, ſunt: *De Conceptione S. Mariæ. Quæſtiones Sententiarum. Tabula Sententiarum. In Evangelium Matthæi. In Evangelium Lucæ. Tabula Moralium Gregorii. Tabula Decreti. Quadrageſimale.* Etiam *in Michæam* & *in Johannem* memorat Ludovicus Jacobus a S. Carolo in Bibliotheca Carmelitana. Porro Trithemius etiam: *in Ethicam Ariſtotelis*, & *in Valerium Maximum*, & *Dictionarium Theologicum*, ſed quod tribus Voluminibus tantum ab A usque ad litteram C perduxit. Omitto quod ab eodem Alegrio pag. 413. memoratur alius Michaël de BONONIA junior, qui & ipſe Paraphraſtica Commentaria in IV. libros Sententiarum ſcripſit, obiitque A. 1575.

BONSEMBLANTES Baduarius de Peraga, Patavinus, Theologus Auguſtinianus, cujus ut æqualis ſui meminit Franciſcus Petrarcha. Obiit Venetiis Anno 1369. & a Cornelio Curtio, Philippo Elſſio aliisque Auguſtinianorum Hiſtoricis celebratur, a quibus ſcripſiſſe traditur præter Sermones ad Clerum & Lecturas in I. II. & III. Sententiarum, Quæſtiones diverſas tam Philoſophicas, quam Theologicas, & neſcio quod, utile opus ſtudentibus.

Albertus

Albertus a BONSTETEN. supra, ALBERTUS pag. 103.

BONVISINUS de Ripa citatur a Gvalvaneo Flamma, de quo suo loco.

BONZO. supra, BONITUS.

Simon BORASTON, sive de BURNESTONE, Anglus, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1338. cujus inedita memorantur: *De Ordine Judiciario circa crimina corrigenda. De unitate & ordine Ecclesiasticæ potestatis. De mutabilitate Mundi*, & *Auctoritates rationesque desumtæ ex sacra Scriptura, quæ videntur impugnare contemtum temporalium, & solutiones earum. Distinctiones Theologicæ*, sive *Alphabetum de vocabulis prædicabilibus*, cum *concordantia auctoritatum Doctorum. Themata Dominicalia*, sive *Sermones de Epistolis & Evangeliis Dominicalibus*. Vide Oudinum Tom. III. pag. 783. & Jac. Echardum Tom. I. pag. 594.

Stephanus de BORBONE, sive de Bella villa, dioecesis Lugdunensis, Ordinis Prædicatorum, defunctus Anno 1261. relicto opere spisso *de septem donis Spiritus Sancti*, quorum quinque tantum est prosecutus. Exstat MS. in variis Bibliothecis. Vide Jacobum Echardum Tomo I. pag. 184. seq. & 186. seqq. ubi argumentum operis & ex eo excerpta. Ex ejus Parte IV. tit. 7. cap. 3.

cap. 3. locum de origine Waldensium produxit post alios etiam Oudinus Tomo III. pag. 239.

Heribertus de BOSHAN, sive BOSAHAM, Anglus, *Thomæ* Cantuariensi Archiepiscopo ab Epistolis, cujus An. 1170. interfecti *Vitam* circa Annum 1184. scripsit, de qua jam supra pag. 88. mentionem me facere memini. Confer Oudinum Tomo secundo pag. 1516. seq. ubi etiam de Heriberti hujus glossis ineditis *in Psalmos, in quatuor Evangelia, in Pauli Epistolas.*

BOSO Abbas Beccensis obiit An. 1136. ætatis 71. Loquens inducitur ab Anselmo Cantuariensi in libro: cur DEUS homo? Ad eundem ejus Epist. III. 22. ubi confer notas pag. 566. seq. Eidem Anselmus inscripsit librum de peccato Originis. Alius ab A. 1155. ad 1181. Cardinalis, de quo Pitseus pag. 827.

BOSOVIENSES Annales Abbatiæ, Cizensi Civitati vicinæ, ab Anno 1125. ad 1198. exstant in Johannis Georgii Eccardi Corpore scriptorum medii ævi Tom. I. pag. 1007. ad 1024.

Matthæus BOSSUS Veronensis, Procurator Generalis Augustinianus, Vir doctus & Politiani ac Joannis Pici Mirandulani amicus, obiit Patavii Anno 1502. ætatis 75. *Dialogum de veris ac salutaribus animi*

gaudiis, Politiano vehementer laudatum edidit An. 1491. Eidem in editione Argentorat. 1509. 4. junguntur *libri VIII. de vero sapientiæ cultu: Dialogi duo de tolerandis adversis:* Alius *de gerendo Magistratu & Justitia colenda*, itemque *de immoderato mulierum cultu, ne fœminea ornamenta Bononiensibus restituantur. Epistolas secundas familiares* collegisse se profitetur jam septuagenarius, ediditque Mantuæ 1498. fol. *Priores Epistolæ CCCCLXV.* cum sex Sermonibus prodiere sub titulo: *Recuperationum Fæsulanarum*, Bononiæ 1483. Venetiis 1402. Denique omnia junctim recusa Florentiæ 1627. fol. Vide Mabillonii Iter Italicum pag. 174. seq. Bælii Lexicon, & Oudinum Tomo tertio pag. 2718.

Idem Bossus testatur se scripsisse *in quinque Ciceronis Orationes*, atque ejus *libros de Oratore:* Porro *Apologiam Phalaridis* Benedicto Calcho opposuit: Apocrypha autem narratio qvam confutavit scribens in Polycletum Physicum, illa ipsa est quam servavit Svidas in voce Ἰησοῦς, & quam Latine parti quartæ Catalogi gloriæ Mundi inseruit Bartholomæus Chassanæus. Vide, si placet, quæ notavi in Codice Apocrypho Novi Testamenti Tom. I. p. 371. & Tom. III. pag. 546. seq.

Gosswinus

Goſſwinus BOSSUTUS, Monachus & Cantor Abbatiæ Villarienſis in Brabantia, Ordinis Ciſtercienſis circa Annum 1230. ſcripſit *Vitam Abundi* Monachi & *Arnulphi Cornibautii*, Laici converſi Villarienſis. Vide Oudinum Tom. III. p. 107.

Johannes BOSTONUS, Monachus Ordinis S. Benedicti in Cœnobio *Burienſi* S. Edmundi ap. Suffolcienſes in Anglia. Scripſit *Catalogum Scriptorum Eccleſiæ*, cujus tres Codices MSS. exſtant in Anglia triti Uſſerio, Seldeno, Galeo. Ac ſpes illius edendi facta An. 1723. a T. Tannero, cum Antonius Hallus Oxonii 1722. 8. vulgaſſet Boſtoni hujus *Speculum Cœnobitarum* libris III. Vide Acta Eruditorum Tom. IX. Supplementi pag. 181. Præter hæc duo ſcripta, etiam librum *de rebus ſui Cœnobii* memorat Baleus Centur. VII. cap. 47. & ex Baleo Pitſeus pag. 593. qui An. 1410. eum claruiſſe teſtatur.

Nicolaus BOTHERUS, Gallus, Ordinis Prædicatorum, cujus *Confeſſionale* ad Carolum Ducem Aurelianorum circa Annum 1440. compoſitum, MS. in Bibliotheca Regis Chriſtianiſſimi. Vide Oudinum Tomo III. pag. 2468. Nullam hujus Botheri mentionem facit Jacobus Echardus in Bibliotheca ſua divite & conquiſita diligentiſſime Scriptorum Dominicanorum.

Gvilelmus BOTONER, Pitſeo pag. 648. *Buttonerus* Worceſtrienſis: Rogeri Baconis & Johannis Waltheri inſiſtens veſtigiis clarus circa Annum 1470. Ejus præclara ſcripta in Anglorum Bibliothecis manu exarata ſervantur, *Polyandrium Oxonienſium*, de Viris illuſtribus Academiæ Oxon. *Verificatio omnium ſtellarum fixarum de Anno* 1440. *Varia Aſtronomica. De Sacramentis Dedicationis. Acta D. Joannis Falſtolfi. De agri Norfolcienſis familiis antiquis generoſis.* Vide Oudinum Tomo III. pag. 2613. Sed & Baleus VIII. 27. teſtatur ſe vidiſſe ejus *Antiquitatum Anglicarum* libros III. *Collectiones Medicinales. Abbreviationes Doctorum. De aſtrologiæ valore*, quod fortaſſe Baconis eſt potius, & *Epiſtolas*.

BOVO Gallo-Belga Abbas Ordinis Benedict. Monaſterii Sithivenſis in Morinis circa Annum 1060. Cujus narratio de inventione & elevatione corporis S. *Bertini* Abbatis, ob Normannorum metum reconditi, facta An. 1052. edita a Mabillonio Sec. III. Act. SS. Benedict. pag. 153.

BOUSLAUS, ſive BOHUSLAUS *de Haßenſtein*, a). Baro a Lockewitz, Bohemus, vir

a) Gundlingiana XV. pag. 490. ſeq. Jacobus Burckard in Germaniæ equite, humanitatis pro-

vir egregius & amœni ingenii, defunctus in arce Hassenstein Anno 1510. Exstant ejus *lucubrationes Oratoriæ* b) cum vita a Thoma Miti scripta, Pragæ 1563. 8vo, in quibus Opusculum *de miseria humana*, (quod separatim quoque recusum additis notis Henningi Succovii, Halberstad. 1623. 8vo, & Christophori Græfii, Altenburgi 1667. 12.) Libellus *de avaritia*. *Oratio pro Petro Schotto*, Argentinensi. Fragmenta *de Felicitate*. *Epistolarum libri V.* quibus deinde successit *Nova Epistolarum Appendix* ab eodem Thoma Miti edita ibid. 1570. 8. Nec non *Farrago Poëmatum*, c) quæ varii generis non infelici vena Bohuslaus effudit, edita & Maximiliano II. Cæsari dicata ab eodem Thoma Miti, Nymburgeno, Pragæ 1570. 8. In his *Carmen Heroïcum de bello Turcis inferendo*. *Satyra in mores Procerum, Nobilium & Popularium Patriæ*. *Ecloga, sive Idyllion*

propugnatore pag. 38. seq. Burchard Gotthelf Struvius Fasciculo VII. pag. 3. ex Epistolis MStis B. Jacobi Thomasii: præ cæteris autem Joannes Christophorus Colerus in Memoria Bohuslai Hassensteinii illustrata, Witebergæ 1719. & 1721. 4. Bibliotheque Germanique Tom. XIV. p. 68.

b) Vide Clarissimi Heumanni Orationem de tribus Scholæ finibus p. 37. sq. laudatum Colerum pag. 53.

c) Colerus pag. 49.

Budæ. In tempus brumale. De equo, Glonka dicto. De Stanislao, Polono. Præconium Divæ Virginis. Elegiarum varii argumenti libri II. Epicediorum Epitaphiorumque liber. Epigrammatum libri III. His ſubjunctus d) *Liber Miſcellaneorum*, ſive ipſius, ſive familiarium Bohuslai, in quibus p. CCXII. *Carmen ad quatuordecim Auxiliatores*, de quibus vide, ſi placet, quæ notavi in Bibliographia antiquaria cap. VIII. §. 22. pag. 266. Denique *Appendix Poëmatum* e) cum Elogiis in D. Bohuslaum, in quibus & Roderici Dubravii Oratio una cum *Indice Bibliothecæ* f) *Haßenſteiniæ*. Pragæ 1570. 8vo. In hac Appendice primo loco exſtat Carmen heroïcum *de propriis Germanorum inventis*, & *adhortatio ad præſtandam gratitudinem inventoribus bombardarum & chalcographiæ.* Non putem aliud ſcriptum eſſe

d) Colerus pag. 51.

e) ibid.

f) idem pag. 45. 46. Ex eadem profecere B. Lutherus, Melanchthon & alii, ut Thomas Mitis ad Georgium Fabricium: *Ex Bibliotheca Haßenſteiniana DCC. Volumina, per Matthaum Aurogallum, D. Sigismundo a Lobkowitz, Wittebergenſis Academia tum temporis Rectori ſunt adducta, & postquam ſatis uſi his fuerant Martinus Lutherus, Philippus Melanchthon & alii, reportata Chomotovenſem in arcem* &c.

esse quod Trithemius cap. 946. opus præclarum appellat, *de Germanorum & Italorum inventis propriis.* Ex Annalibus & hodœporico Bohuslai, quæ a Thoma Miti in Epistola ad Georgium Fabricium g) memorantur, *Annales* nunquam editos puto: sed *hodœporicon* h) exstat in farragine poëmatum, libro elegiarum secundo p. LXIII & in Nicolai Reusneri hodœporicis, vulgatis Basileæ 1580. 8.

BRACHARIUS, supra, BACHIARIUS.

Jacobus BRACELLUS Genuensis scripsit culto sermone libros V. de *bello inter Hispanos & Genuenses* ab Anno 1412. ad 1444. qui prodiere ex editione Augustini Justiniani, Parisiis 1520. 4. & cum Johanne Joviano Pontano de bello Neapolitano, Haganoæ 1530. & Romæ 1537. 1573. & in Grævii Thesauro Scriptorum Italiæ Tom. I. Parte 2. pag. 1261. Nec non librum *de claris Genuensibus* ad Ludovicum Pisanum Ordinis Prædicatorum, cum superioribus libris editum Parisiis, Romæ &c. & *Oræ Ligusticæ descriptionem* ad Flavium Blondum. itidem Romæ 1573. 4. & in Andreæ Schotti Italia illustrata pag. 637. nec non in Grævii Thesauro Historiæ Italiæ Tomo I. Vide Vossium de Historicis Latinis p. 616. &

g) laudatus Colerus p. 53.
h) id. pag. 14.

& Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XXIII. pag. 367. seq. Libellum *de præcipuis Genuensis Urbis Familiis* cum præfatione ad Regium Legatum, Henricum de Merla, edidit Joannes Mabillonius itineris Italici pag. 227 -- 229.

Epistolæ Bracelli excusæ Parisiis apud Adscensium 1520. nonnullæ etiam ad calcem Æneæ de immortalitate animorum, Latine versi ab Ambrosio Camaldulensi. Genuæ 1645. 4.

Petrus de BRACO Placentinms, JCtus circa Annum 1380. scripsit *Repertorium Juris Canonici* Ordine Alphabetico, & *Juris Canonici Compendium*, quæ ambo adhuc in Bibliothecis Galliæ MSta servantur. Vide Oudinum Tom. III. pag. 1220. ubi etiam scripsisse *Carmina*, & duas *Demosthenis* Orationes, ac *Luciani* dialogos quosdam Latine vertisse annotat.

Thomas BRADWARDINUS, Lelando *Bredowardinus*, aliis *de Bradwardina*, Anglus Cicestriensis, * nec Dominicanis a) accensendus, nec Franciscanis: b) ingenio autem & Philoso-

* Vide Bradwardinum in Causa DEI p. 559.

a) Dominicanis adscribit cum Lusitano aliisque Altamura pag. 133. & 489. ad Annum 1372. qui alium etiam fingit *Adamum Bradwardinum*, qui contra Pelagianos & Fidei hostes scripserit pag. 141.

b) Franciscanum faciunt Dupinius Bibl. Eccles. &

ſophiæ, Matheſeos, ac Theologiæ inſigni peritia *Doctoris profundi* c) titulum promerit⁹: cum in Archiepiſc. Cantuarienſem d) Avenione conſecratus eſſet, in Angliam redux vix quadraginta diebus poſt obiit 26. Auguſt. e) Anno 1349. Præcipuum ejus Opus *de Cauſa DEI contra Pelagium de virtute cauſarum, & de virtute Dei cauſæ cauſarum*, quod Londinenſis Cancellarius ad Mertonenſes ſuos, ſive ad Cuſtodem & ſocios Aulæ Mariodùnenſis ſcripſit An. 1344. diſtributum in *libros III.* atque editum ab Henrico Savilio, Lond. 1618. fol. MStos plures Codices memorant Jacobus Echardus, & Caſimirus Oudinus. Dum autem queritur Bradwardinus *totum Mundum poſt Pelagium abiiſſe*, atque huic

Zz 5 vult

&Oudinus (ſed qui ipſe hoc retractat Tom.III. p.333.) itemq; alii, repugnante etiam Waddingo. Sed recte Richardus Simon Bibliothecæ Selectæ Tomo II. pag. 97. *Il y a bien plus d' apparence, qu'il n'a été ni Dominicain ni Franciſcain.* Adde Jacobum Echardum Tomo primo de Scriptoribus Dominicanis pag. 744.

c) Henricus Savilius præfatione ad cauſam DEI contra Pelag. & Warthonus ad Cavei hiſt. lit. An. 1348.

d) Idem Tomo I. Angliæ ſacræ pag. 119. 42. & 61.

e) Joannis Lelandi Collectanea Tomo III. pag. 117.

vult malo occurrere, ipſe parum abeſt, quin in alteram extremam partem, f) & ad ſententias Godſchalci ac Wiclefi deflectat, ut apparebit ex ſententiis ejus, quibus ad calcem operis ſui epitomen ipſe voluit exhibere, quarum nonnullis paucas quasdam notulas adſperſi, quoniam easdem quæſtiones hodie a tam multis agitari video. Præterea autem multa ſubtiliter diſputat, quanquam non perinde ſolide ubique, adverſus Ethnicos, Philoſophos & Judæos, contra quos & religionis naturalis & Chriſtianæ dogmata erudite passim tuetur, nec ſacras litteras modo & ſcripta Theologorum Chriſtianorum, ſed & Romanorum, Latineque verſa Græcorum & Arabum ſcripta teſtatur ſe evolviſſe, provocans interdum etiam ad ſuppoſititia, ut Hermetis Trismegiſti de verbo æterno, Ariſtotelis de ſecretis ſecretorum, Sibyllas, Ovidium de Vetula, Dionyſium Areopagitam, & varias fabuloſas narrationes, qualis v. g. eſt hæc de Conſtantino Magno pag. 29. *Tradentibus namque Hiſtoriis, Conſtantinus Imperator Romanorum, per Sylveſtrem Papam, ad fidem CHRISTI Romæ converſus, & ab Helena regina*

f) Rich. Simon Lettres choiſies, ou Bibliotheque Critique Tom. IV. Lettre 31. au P. Goudin. Ludovicus Cellotius Hiſt. Gotheſchalci V. 19.

na matre sua, relictis idolis, in DEUM Judæorum credente, & tunc in Judæa agente graviter increpatus, eo quod in CHRISTUM hominem crucifixum, potius quam in DEUM Judæorum credere maluisset: rogavit Reginam, quatenus secum adduceret Magistros sapientissimos Judæorum, disputaturos cum Doctoribus Christianorum: Quæ veniens secum adduxit 140. *viros doctissimos Judæorum, ex quibus* 12. *præclarissimi sunt electi: Abiathar, Jonas, Godolias, Annan, Doeth, Cusi, Benjamin, Aroël, Jubal, Thara, Silion & Zambri, duobusque Philosophis Gentilibus sapientissimis Cratone & Zenophilo, de consensu partium, Judicibus constitutis, Imperatore & Regina assidentibus, & magna multitudine Christianorum, Judæorum atque Gentilium circumstante, ad disputationis negotium properatur: undecim quoque Magistris Judæorum prædictis, opponentibus singillatim, & impugnantibus fidem CHristi, Sylvester respondens, singulos singillatim ex Scripturis eorum propriis convincebat, decernentibus Judicibus supradictis: duodecimus vero nolens per argumentum vocale arguere; sed reale miraculum magicum faciens, vero miraculo superatur. Quapropter, Regina, Judices, & cæteri infideles qui aderant, ad fidem CHristi pariter sunt conversi.*

Sen-

Sententiæ XXXVI. BRADWARDINI totidem contrariis ab eo ad calcem operis oppositæ.

1. Quod DEUS eſt tam perfectus & bonus, a) quod nihil perfectius aut melius eſſe poſſet.

2. Quod nulla res exiſtit, niſi DEO ipſam conſervante in eſſe.

3. Quod nulla res exiſtit, niſi DEO ipſam immediate, b) per ſe & proprie conſervante in eſſe, non tantum mediante cœlo vel aliquo alio, & per illud, vel quia prohibet corruptiva, vel quia permittit rem eſſe, aut non deſtruit rem cum poſſet.

4. Quod

a) Hoc non putem in dubium vocandum, vel vocatum unquam ab homine ſano. Sed falluntur qui putant omnes rationes illius perfectionis prorſus ſe intelligere, ita ut exinde quid vel quomodo agat DEUS, decernere ſe poſſe exiſtiment, vel qui cum Platone, Ariſtotele, Stoicis & Abailardo ajunt Deum nihil melius nec aliud potuiſſe facere quam fecit. Saltim hi debebant cum Moſe, valde bona omnia facta a DEO nos docente, ſic illud interpretari, ut alia etiam & plura non minus bona a DEO fieri potuiſſe & poſſe faterentur, ne DEUM bonitatis ſuæ & ſapientiæ velut anguſtioribus quibusdam & tanquam fati alicujus cancellis intercludere viderentur.

b) Hoc *immediate*, non poteſt aliter intelligi, quam ſalva illorum operandi vel non operandi

4. Quod nulla res creata vel creabilis ſine conſervatione Divina omnino, neque ſine conſervatione Divina immediate, per ſe & propria poſſet eſſe.
5. Quod omnis res facta, ſecundum eſſentiam ſuam, ſive ſubſtantiam, fit a DEO.
6. Quod omnis res facta, ſecundum eſſentiam ſuam ſive ſubſtantiam, fit a DEO ipſam immediate, b) per ſe & proprie faciente, non tantum mediante cœlo, vel aliquo & alio, & per illud, nec tantum ideo quia DEUS impeditiva contraria prohibet, ut cauſam efficientem rei fecit aut ſervat, permittit, vel non impedit operari.
7. Quod nulla res ſecundum eſſentiam ſuam ſive ſubſtantiam poſſet fieri niſi a DEO, neque niſi a DEO ipſam immediate, per ſe & proprie faciente.
8. Quod DEUS non eſt aliquo modo mutabilis. c)

9. Quod

randi facultate, quibus ipſe DEUS hancce tribuit, conceſſitque hactenus & concedit, ut imputet illis etiam ad pœnas graviſſimas, ſi quis fuerit illa abuſus, Deo licet non impediente: ſed qua potiut tamen non abuti, quia nec DEUS abhorrentem ab illo abuſu impedire, nedum ad eum cogere aut impellere quenquam voluiſſet.

c) Non ſane eſt mutabilis DEUS: ſed nec otioſum

9. Quod neque ſcientia DEI, neque ejus voluntas eſt mutabilis ullo modo.

10. Quod DEUS ſciendo, volendo, & quodcunque agendo intrinſecus eſt ſemper intrinſece æque ſumme & pleniſſime actualis.

11. Quod nulla ſcientia DEI cauſatur a poſterioribus rebus ſcitis.

12. Quod nulla voluntas DEI, d) ſive volutio a poſterioribus volutis ſuis cauſatur.

13. Quod omnis actus voluntatis Divinæ, Angelicæ, & humanæ eſt aliquid.

14. Quod omnis actio voluntatis creatæ, ſecundum eſſentiam ſive ſubſtantiá ipſam actus, fit ab ipſa, & a DEO eundem pariter coagente. e)

15. Quod

ſum debemus fingere cum Epicuri intermundialibus Diis: Verum CHRISTO credere, cujus non inficiandum hoc eſt teſtimonium Joh. V. 17. *Pater meus usque operatur, & ego operor.* Cum igitur homines condiderit angelosque libertate actionum ornatos & delectu, non inde mutatur DEUS, quod alium jam ſe præbet bonis, quam erat futurus niſi diſceſſiſſent ab improbitate, ſed potius juſte exercet quod ſibi, cum eos condidiſſet, merito reſervavit imperium.

d) Nulla ſcientia nova nec voluntate opus eſt, nova tamen actio novusque ſubit effectus eorum quæ præſcivit, & quæ ſub conditionibus certis voluit.

e) Neceſſario dicendum aliud eſſe agens, quod pro-

15. Quod omnis actus voluntatis creatæ, secundum essentiam sive substantiam ipsam actus, fit ab ipsa, & a DEO eundem pariter immediate, per se & proprie coagente, non tantum mediante cœlo, influentia generali, objecto, vel aliquo alio simili, & per illud; neque tali tantummodo impropria ratione, qua DEUS voluntatem creatam, quæ efficit actum illum, fecit aut servat, non destruit, vel non impedit, sed esse & operari permittit, aut quia prohibet ipsam ab aliis impediri.

16. Quod quandocunque DEUS & creatura rationalis coefficiunt liberum actum suum, DEUS prius naturaliter agit illum quam ipsa, f) & quod voluntas Divina præcedit naturaliter in agendo, ut Domina, & creata ipsam subsequitur naturali ordine, ut ancilla.

17. Quod DEUM prævelle, id est, prius naturaliter velle, seu prius æternaliter vo-

propter actionem liberam, quæque poterat & debebat ab eo omitti, punit DEUS, & alium agentem ipsum DEUM.

f) Hoc perinde est ac si dicerem aërem, quem spiro, prius hæc scribere quam me, qui ista non impediente aëre poteram etiam non scribere: tantum abest ut in malis actionibus homo vel angelus, quatenus malæ & a DEO prohibitæ sunt, DEO ut Domino obsequi sit dicendus.

voluisse hoc vel illud præsens vel futurum, nec est nec fuit in libera contradictionis hominis potestate. g)

18. Quod causa prima, seu voluntas Divina, non est in causa posterioris h) seu voluntatis creatæ libera potestate.

19. Quod gratia, qua saluamur, datur a DEO gratis simpliciter, nec aliquo merito prævio magno vel parvo, condigno vel congruo comparatur.

20. Quod voluntas Divina i) non est impedibilis, sed universaliter efficax in causando.

21. Quod ad hoc, quod voluntas Divina sit infrustrabilis & necessaria in causando respectu suorum effectuum quorumcunque, & quarumcunque posteriorum causarum, omnesque sui effectus sint necessarii respectu illius, sufficit quod ipsa sit causa prima naturaliter, & in nullius alterius, nullarumve aliarum potestate, non impedibilis, & universaliter efficax in causando.

22. Quod

g) DEUS voluit homini permittere actionum suarum delectum, hoc est facultatem movendi sese in partem utramvis: sed ad malam ac sinistram moveri eum non determinavit.

h) Atqui diserte CHristus Matth. XXIII. 37. *quoties volui? & noluisti.*

i) Absoluta, nullis descripta conditionibus. Sed de conditionata vide Jerem. XXVI.

22. Quod necessarium est, k) DEUM mundum creasse, incarnatum fuisse, hominem redemisse, & DEUM hoc velle, ac etiam voluisse.

23. Quod cum futura contingentia fiunt præsentia, aut in præteritum dilabuntur, voluntas divina respectu illorum non desinit esse libera aliqua libertate, seu aliquo modo libertatis intrinsecus, qua vel quo prius fuerat libera, nec incipit esse necessaria aliqua necessitate opposita respectu ipsorum.

24. Quod voluntas divina semper est æque libera, seu æque necessaria respectu cujuscunque sui objecti, & cujuslibet intrinseci actus sui.

25. Quod necessarium est, DEUM scire de qualibet re præsenti, ipsam esse, scire quoque atque scivisse de qualibet re præterita, ipsam fuisse.

26. Quod cum futura contingentia fiunt præsentia, in præteritumve transcurrunt, scientia DEI respectu illorum non desinit

k) Necessarium ex sapientissimo plenissimo Bonitatis Decreto Divino, neutiquam ex alia necessitate quacunque quæ tempus, rationes & modum ita & non aliter faciendi DEUM deligere coëgisset, nam quæcunque facere vel non facere DEO placuisset, omnia valde bona fuissent futura.

desinit esse contingens l) aliqua contingentia, seu aliquo modo contingentiæ intrinsecus, qua seu quo prius fuit contingens, nec incipit esse necessaria aliqua necessitate opposita respectu ipsorum.

27. Quod scientia DEI semper est æque libera, seu æque necessaria intrinsece respectu cujuscunque sui objecti, & quod intellectus divinus seu DEUS æternaliter permanet intrinsecus plenissime uniformis, semper videlicet æque liber, aut æque necessarius respectu cujuslibet intrinseci actus sui.

28. Quod quicquid CHristus secundum intellectum, voluntatem, & lingvam suos humanos in proprio genere, per actus naturales humanos distincte scivit, credidit, voluit, viva voce asseruit & juravit,

l) Hoc est non desinit illa, præsentia licet, jam adeoque necessaria, tanquam contingentia, cognoscere, hoc est ea, quæ non contingere potuissent. Ita etiam tanquam contingentia illa cognovit antequam contingerent, licet ex perfectione Divinæ Majestatis atque Sapientiæ suæ, cui rerum etiam liberrime contingentium eventus, antequam evenerint, tanquam præsentes ipsius oculis patent, sicut prudentium hominum sagacitas, eventuras res multas potest prævidere, quas tamen ipsa neutiquam ita evenire vel cogit vel facit.

juravit, necesse est eum ita fecisse; m) & quicquid ad quemcunque intellectum scivit, credidit, voluit, asseruit, aut juravit, necesse est eum ad eundem intellectum ita fecisse.

29. Quod si CHristus secundum naturam suam humanam per actus naturales humanos distincte scivit, credidit, voluit, & asseruit, & juravit de aliquo futuro contingenti quod hoc erit, illo adhuc manente futuro contingenti: necessarium est CHristum ita fecisse, & ita necessarium tunc, sicut erit, quando illud erit præsens in præteritumve transmissum.

30. Quod nunquam fuit nec est in hominis potestate decipere CHristum secundum naturam humanam assumtam, unione manente, facere ipsum credere falsum, mentiri velle inaniter, aut repugnanter voluntati divinæ, neque unquam fuit aut est in hominis potestate facere aliquid unde cum quibusdam veris aliis sequitur CHristum secundum naturam suam humanam unitam, fuisse aut esse deceptum, falsum credendo, mentitum fuisse, præsentialiterve mentiri voluisse, seu velle inaniter, aut repugnanter voluntati divinæ.

m) Hoc est non parabolico tantum & mystico intellectu.

31. Quod possibile * fuit CHristum secundum naturam suam humanam unitam & in proprio genere habere actus cognoscendi, & volendi naturales proprios & distinctos respectu aliquorum in potestate hominis positorum, & aliquorum contingenter, & non absolute necessario futurorum; & quod impossibile fuit CHristum secundum naturam suam humanam unitam, & in proprio genere decipi in credendo, aut errare volendo, velle videlicet fieri, quod nunquam fieret, aut repugnanter sive difformiter voluntati divinæ, velle, inquam, voluntate rationali, non appetitu sensuali sive carnali.

32. Quod Prophetiæ de CHristo ante adimpletionem earum erant necessario adimplendæ, & quod medio tempore inter mundationem seu sanctificationem beatæ Mariæ & sanctorum Patrum Veteris Testamenti in fide CHristi Redemptoris futuri, transitum quoque & salvationem eorundem Patrum & passionem CHristi fuit necessarium, ipsos fuisse mundatos, sanctificatos, & salvatos per fidem CHristi Redemptoris futuri, & quod non fuit possibile ipsos fuisse mundatos, sanctificatos, & salvatos per fidem fictam, falsam, erroneam, & mendacem.

* *Legendum:* impossibile.

33. Quod

33. Qnod prophetiæ & promissiones Christi ante adimpletionem ipsarum erant & sint necessario adimplendæ.

34. Quod non omnes prophetiæ prædictæ de CHristo, nec omnes prophetiæ aut promissiones CHristi de futuris erant mentaliter, tacite, conditionales: sed multæ mentaliter simpliciter absolutæ.

35. Quod necesse est Ecclesiam sanctam CHristi usque in finem mundi perseverare fidelem.

36. Quod non est possibile Ecclesiam sanctam CHristi ex doctrina CHristi semper aut unquam directe fuisse deceptam in substantialibus articulis fidei Christianæ, aut erronee credidisse resurrectionem mortuorum, diem Judicii, aut vitam æternam, & quod necesse est hæc fore, reprobos quoque habere supplicium, & electos gaudium sempiternum.

Hactenus BRADWARDINI Sententiæ.

Alia ejus scripta hæc sunt: *Tabulæ Astronomicæ*, quas habuit Savilius: *Geometrica speculativa*, Parisiis 1504. fol. & cum *Arithmetica speculativa*, (quæ separatim An. 1502. prodierat) ibidem 1512. fol. Præterea Baleus V. 87. memorat ejus

Arithmeticam Practicam: & de Proportionibus velocitatum: Venetiis 1505. additque alia, quæ a Lelando cap. 347. omittuntur, *De velocitate motuum. Commentarios in IV. libros sententiarum, Summam Theologiæ,* pro qua Pitseus habet *Summam Scientiarum,* cum neuter illas videatur usurpasse oculis: tum *Placita Theologica, de Sancta Trinitate, de præmio salvandorum, de præscientia & prædestinatione,* & *Sermones per annum.* A Pitseo pag. 471. etiam adjungitur Liber *de quadratura Circuli.*

Johannes BRANDO, Monachus Dunensis in Flandria, Ordinis Cisterciensis, defunctus An. 1428. scriptor *Chronodromi,* sive Chronici ac cursus temporum ab rerum Origine ad Annum CHristi 1414. MSti adhuc in variis Belgii locis, vide Carolum de Visch pag. 176. Bibliothecæ Cisterciensis, vel Oudinum Tomo III. pag. 2301. Hoc, ab Anno 1414. ad 1431. continuavit BARTHOLOMÆUS DE BECKA, atque ab Anno 1431. ad 1463. *Ægidius de Roya,* qui opus hoc ab Anno 1292. etiam in compendium misit, ut dixi supra pag. 61. idque compendium cum *Adriani de Budt* continuatione ad Annum 1480. prodiit Francofurti 1620. fol. in Tomo primo Annalium rerum Belgicarum. Etiam Chronicon hujus Brandonis *de gestis Prælatorum*

rum Monasterii Dunensis MS. in Bibliothecis Belgii.

Aurelius BRANDOLINUS Florentinus, lippus sed qui multis visu pollentibus acutius vidit eleganti ingenio, defunctus A. 1497. Scripsit libros duos *paradoxorum Christianorum* ad Matthiam Corvinum, Regem Hungariæ, Basileæ 1498. Romæ 1531. Basileæ 1543. & Coloniæ 1573. Dialogum *de humanæ vitæ conditione & tolleranda corporis ægritudine* ad eundem Matthiam, Basileæ 1498. Viennæ 1541. & Basileæ 1543. 8. *De ratione scribendi Epistolas*, libros III. ibidem 1498. 1549. Coloniæ 1573. Præterea Julius Niger p. 74. Historiæ Scriptorum Florentinorum memorat ejus *Orationes* & *Carmina* in laudem *Antonii Squarcialupi* & *Baptistæ Platinæ*: Opusculum de virtutibus a Domino JESU in passione ostensis: Librum de Legibus: Commentarios in Pauli Epistolas: & Novum ac Vetus Testamentum, sive Historias, Sanctorum Veteris & Novi Testamenti heroicis versibus explicatas. Vide diarium erud. Italiæ T. 20. p. 150.

BRAULIO Joannis Cæsaraugustani in Hispania Episcopi successor ab Anno 627. & 646. Concilio Toletano quarto A. 633. & quinto A. 636. sextoque A. 638. interfuit, unde *clarum Canonibus* puto dictum ab Ildefonso cap. 12. de scriptoribus Ecclesiasticis.

Speciatim *ſextæ Toletanæ Synodi Canones* Braulionis ſtylo formatos notat Nicolaus Antonius V. 5. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ pag. 278. De eo Acta Sanctorum 18. Martii Tom. II. pag. 635. ſqq. Huic Braulioni Iſidorus Hiſpalenſis libros Originum dedicavit, rogatu illius compoſitos & a Braulione XX. libris diviſos. *Iſidori elogium* breve a Braulione compoſitum, & *binæ ad Iſidorum Epiſtolæ*, plus ſimplici vice cum Iſidori operibus editæ. Elogium illud etiam apud Surium & in Actis Sanctorum 3. April. *Vita S. Æmiliani* Presbyteri & Monachi Turiaſonenſis, defuncti An. 564. ad germanum ſuum Frummianum Presbyterum & Abbatem exſtat in Prudentii Sandovallii Fundatione Benedictini Ordinis in Hiſpania ſub Gothorum imperio, Hiſpanice edita Madriti 1601. fol. in Franciſci Bivarii notis ad Chronicon Marco Maximo, Epiſcopo Cæſarauguſtano tributum, ibidem 1652. in folio pag. 475. cum *Hymno* in eundem Confeſſorem pag. 488. & in ſexto Volumine Martyrologii Hiſpani Joannis Tamaſi de Salazar, 12. Maji pag. 111. Lugduni 1659. fol. & apud Mabillonium Sec. I. Benedictin. pag. 205. *Vita S. Leocadiæ Toletanæ Virginis* ſub Diocletiano paſſæ, de qua Baronius ad Matyrolog. 9. Decembr. Omitto Vitam *Vincentii, Sabinæ & Chriſtetidis* aliorumque

que *Martyrum Cæsaraugustanorum*, & *Vitas Patrum*, & opusculum *de vana sæculi sapientia*, & aliud *de adventu SS. Apostolorum Jacobi Petri & Pauli in Hispaniam*, de quibus Nicolaus Antonius p. 279.

Florentius BRAVONIUS, Anglus, auctor Chronici circa Annum 1118. infra FLORENTIUS.

Senatus BRAVONIUS, Possevino male *Braconius*, Prior Monachorum Vigorniensium Ordinis Cluniacensis circa An. 1180. Scripsit Vitam *S. Wulstani* Episcopi, apud Surium & in Actis Sanctorum 19. Januar. & *Osswaldi* Episcopi apud Surium 15 Oct. & *Epistolas VII.* quarum argumenta apud Oudinum Tom. II. p. 1579.

Bernardus a BREITENBACH. supra, BERNARDUS pag. 592.

BREMENSIUM rerum scriptores duobus vel tribus Voluminibus comprehensos dare voluit V. C. *Georgius Rothius*, a) Rector Stadensis ante paucos annos defunctus, illisque ornandis adhibere editos *Adamum* Bremensem, Diplomata Lindenbrogiana, *Albertum* Stadensem, & *Henrici Wolteri* Chronicon Archiepiscopatus Bremensis, quod vulgavit Meibomius: *Joannis Renneri*

a) Neue Zeitungen von gelehrten Sachen, Anno 1718. pag. 546. Nova Litteraria A. 1719. pag. 53. seq.

neri Chronicon Bremenſe rhythmicum Germanice dialecto Saxonica editum Bremæ 1583. & laudato Rothio curante Stadæ 1717. 8vo recuſum: recentiorumque ſcriptorum *Wilhelmi Dillichii* Chronicon Bremæ & Præfecturarum ejus: *Luneburgi Mußhardi* b) monumenta nobilitatis antiqua illuſtrium familiarum, inprimis Ordinis Equeſtris in ducatibus Bremenſi & Verdenſi, edita Germanice Bremæ 1708. fol. *Urbani Pierii* de Urbis Bremæ antiquitate Conſulumque & Senatorum ordine elogium: (*Henrici Poſtii* faſtos Conſulares & Senatorios Reipublicæ Brem. ab Anno 1433. ad 1725. Bremæ 1726. 4. *Joannis Henrici Hintz* notitiam ſacri Ordinis in Ducatibus Bremenſi & Verdenſi, tempore Jubilæi Auguſtanæ Confeſſionis An. 1730. & Lutheranorum Superintendentum Generalium & Paſtorum a tempore Reformationis in præſentem ætatem Bremæ, Stadæ, Buxtehudæ & Verdæ. Stadæ 1731. 8vo.)

Ex ineditis, Chronicon Civitatis Bremenſis, ſcriptum Germanice dialecto Saxoniæ inferioris ab *Herberto Schenio*, cellario Capituli, templique S. Anſcharii, quod Bremæ eſt Canonico: & a *Gerhardo Reinesberch*,

b) Acta Eruditorum Tomo IV. Supplementi pag. 322.

nesberch, ejusdem Capituli Vicario usque ad Annum 1436. cum duplici ejus continuatione, una ad Annum 1547. & altera longe uberiore ad Annum 1563. *Joannis Renneri* Chronicon Bremense majus usque ad Annum 1511. & inde ad 1583. duobus spissis Voluminibus, aliudque Chronicon simile alterius auctoris ab Anno 788. ad 1584. *Joannis Othonis* Luneburgensis Historiam Bremensium & Hamburgensium Episcoporum ab Anno 780. ad 1580. Chronicon Ecclesiæ *Rosenfeldensis*, seu *Harsefeldensis*, quo usus est Abbas Luneburg Brummerus: Chronicon vetus Monasterii & opidi *Buxtehude*. Excerpta quædam ex Registro MS. *Johannis Rode*, Archiepiscopi Bremensis, ex cujus Chronico dederat nonnulla illustris Leibnitius Tomo II. scriptorum Brunsvicensium pag. 253. seq. Collectanea de *Wursatia* cum Jure Provinciali veteri Frisico das Landriucht, ofte Asigebook der edelen vrigen Vresen, & *Haronis Eide Fouwes*, Wursato Frisonis collationem Juris Provincialis Wursato Frisici cum Jure communi, ex editione Giessensi 1666. 4.

Sed Consilium illud laudati Rothii in herba periit, perinde ut B. Casparis Bussingii, Superintendentis deinde Generalis Oldenburgensis, quod Bremæ 1690. 4. significaverat in schediasmate, cui titulus: Eröfnung

öfnung des Bremisch-Verdischen Ritter-Saals. Neque adhuc lucem vidit promissa a celeberrimo Theodoro Hasæo * Historia emendatæ Religionis in Urbe Bremensi.

BRENDANUS *Conacius*, Abbas Hibernus circa Annum 560. cujus *Verba Religionis DEI*, sive liber *de legibus & observatione Monachorum*, *Charta cœlestis hæreditatis*, & *Confessio Christiana* memorantur a Baleo XIV. 78.

BRENLANLIUS cognomento *Britannus* a Gesnero in Appendice Bibliothecæ, præclarus Astrologus fuisse circa Annum 1344. & plures libros *de Astrologorum prænotionibus* scripsisse traditur, unde mihi parum credibile, quod Pitseus pag. 443. ad Gesnerum provocans, Brenlanlium huncce vehementer ait invectum in Astrologiam Judiciariam, eam merum reputasse dæmonis inventum & libros plures scripsisse *contra prænotiones Astrologorum*.

BREVIARIA *variarum Ecclesiarum*:

Breviarium *Aberdonense* in Scotia A. 1509. de quo Acta Sanctorum Tom. II. April. pag. 438.

Am-

* Bibliotheca Theologico-Historica Bremensis Tom. I. pag. 161.

Ambianense Parisiis in 4. & Ambiani 1550. 1670. forma minore, & 1683. 12. quatuor Volum. auctoritate Francisci Favre Episcopi Ambianensis.

Ambrosianum, Mediolani 1556. 8. Venetiis 1558. 8. & S. Caroli Borromei jussu An. 1582. recognitum, Mediolani 1588. 4. 1625. 1661. 8. tribus Voluminibus. Confer Acta Sanctor. Tom. I. Junii pag. 643.

Andegavense MS. ante trecentos amplius annos, fuit in Bibliotheca Telleriana. Exstat & editum A. 1624.

Aniciense, sive *Podiense* MS. ante quadringentos prope annos: fuit in Bibliotheca Telleriana.

Antwerpiense A. 1496.

Argentoratense 1478.

Arosiense, Arosiæ 1504. 4.

Aptense, Basil. 1515. fol.

Aquensis Ecclesiæ breviarium MS. in Bibl. Regia Paris. n. 4446.

Atrebatense 1595. 8. duobus Voluminibus.

Audomarense A. 1518.

Augustinianorum, infra, *Windesemensis*.

Aurelianense Parisiis 1542. 8.

Bajocense memorat Bollandus.

Bambergense jussu Viti Episcopi A. 1575.

Basi-

Basileensis liber breviarius ſecundum conſvetudinem Chori Eccleſiæ Baſil. quomodo horæ Canonicæ abſolvendæ ſint. Baſileæ 1480. 4. Idem videtur, de quo Morlierius in libro: Eſſais de Litterature Tom. I. pag. 149.

Ordinis S. Benedicti breviarium MS. ante trecentos annos, in Bibliotheca Telleriana. Novum Pauli V. & Urbani VIII. auctoritate editum Pariſiis 1645. 8. duobus Voluminibus, his adde ſpecialia: *Brunsfeldenſe* Lovan. 1607. 8. *Caſſinenſe* Venetiis 1586. *Pannonienſe* Viennæ 1579. 8. *Tegernſeenſe*, 1577. fol. & quæ plura apud Lippenium & Hendreichium memorantur.

Biſuntinum, Divione 1653. 8.

Bituricenſe Venetiis 1481. 8. Lemovicis 1512. 8vo, & juſſu Reginaldi de Beaurce, Archiepiſcopi Bituricenſis, Pariſiis 1586.

Bracarenſe a Roderico Cunha Archiepiſcopo recognitum, Bracharæ 1634. 4to.

Bremenſe Argentorat. 1511.

Brugenſe 1520.

Bruxellenſe 1516.

Cameracenſe Pariſiis 1497. 8. duobus Voluminibus.

Caminenſe in Pomerania A. 1521.

Cano-

Canonicorum Regularium A. 1488. editum laudat Bollandus.

Capuanum Capuæ 1489. 4.

Carmelitarum Venetiis 1542. fol. 1579. 8vo, & Sebaſt. Fantoni Generalis. Venetiis 1622. 8.

Carnotenſe in 8vo. Vetus editio ante annos ducentos, & ab Epiſcopo Nicolao de Thou, Pariſiis 1584. duobus Volum. & 1633.

Carthuſienſe Pariſiis 1521. 8. & 1522. forma minore, Papiæ 1560. 8vo. Lugduni 1587. 8.

Congregationis Caſalis Benedicti. Pariſiis 1534. 8.

Caſſinenſis Congregationis. Venetiis 1586. fol.

Catalaunenſe MS. ante annos 400. quo uſus Edmundus Martene.

Ciſtercienſe Pariſiis 1534. 12. 1581. 4. & 1617. 8.

Claromontenſis Eccleſiæ & *S. Flori.* Tierni 1557. 8.

Cluniacenſe Pariſiis 1584. 8. duobus Voluminibus, aliud Pauli de Rabuſſon & Claudii de Vert, Pariſiis 1686. 8. Vide Memorias Trevoltinas Anni 1718. pag. 286. & de Joannis Baptiſtæ Thiers Obſervationibus, Ephemerides eruditorum Pariſienſ. A. 1702. Tom. II. p. 299. Tom. IV. pag. 171. Dupinii Bibl. Eccleſ. Tom. XVIII. p. 283.

Cœle-

Cœlestinorum Ordinis Benedicti. Venetiis 1508. 8.

Colbertinum Parisiis 1679. 8.

Coloniense A. 1498. & 1577.

Constantiense typis Erhardi Ratdolt, ante ducentos annos, 8. & editum An. 1561. Christophoro Episcopo, & 1575. Marco Sitico Cardinale, & 1599. 8.

Corisopitense vetus in Gallia Lugdunensi memoratur a Bollando.

Cœnobii Regalis *S. Dionysii*. Parisiis 1550. 8vo.

Dolense in 8vo, vetus editio ante annos ducentos.

Dominicanorum, sive *Ordinis Prædicatorum*, Venetiis 1556. 8. Romæ 1611. 8. Breviarii Confirmatio a Clemente IV. An. 1267. apud Edmundum Martene Tomo II. Anecdotorum pag. 502. seq. De antiqua editione hujus breviarii excusa An. 1514. 4. vide Theophili Sinceri Nachrichten von raren Büchern, Frf. 1732. 8. p. 345. sq.

Eborense in Lusitania A. 1548.

Ebroicense Parisiis 1545. 8. 2 Voluminib. & 1585.

Eduense MS. An. 1452. in Bibliotheca Telleriana.

Elnense circa Annum 1500. in 8. & Hispali 1528. fol.

Erfor-

Erfordianum excuſum ante hos ducentos annos.

Fontis Ebraldi, Pariſ. 1546. 8. Virginum, 1526. 8. duobus Volum.

Giennenſe Hiſpali 1528. fol.

Glaronenſe laudatum a Goldaſto in Alemannicis.

Græcorum breviarium, ſive Anthologium Græce curante Antonio Arcudio, Romæ 1598. 8.

Granatenſe, Granatæ 1544. 8.

Hafnienſe in fol. *anno milleno quingenteno quoque deno.*

Halberſtadenſe in 4to vetus editio. vide Jacobi Friderici Reimmanni Bibliothecam pag. 557. ſeq.

Hamburgenſe per Albertum Krantz. Argentor. 1519. fol.

Herbipolenſe 1518. fol. & 1575. jubente Julio Epiſcopo.

Hildesheimenſe A. 1516.

Hiſpalenſe in 4. vetus editio.

Inſulenſe A. 1533.

Jotrenſe, ſive *Meldenſe* MS. in Bibliotheca Telleriana.

Lemovicenſe A. 1587. 8. duobus Voluminibus, & A. 1625.

Leodienſe A. 1520. & pars æſtiva 1514. & novum breviarium A. 1636.

Lexovienſe, ſive *Licienſe* An. 1624. vide Nicolaum Comnenum Papadopoli pag.

 152.

152. ſeqq. prænotionum Myſtagogicarum. Novum Licienſe, ſive *Lexovienſe* An. 1704. magnam partem ex novo Senonenſi.

Lovanienſe MS. &

Breviarii *Lubecenſis* parte æſtiva uſum ſe teſtatur Jo. Bollandus.

Lugdunenſe A. 1498. fol. Alia vetus editio forma minore: & Lugduni 1584. 8. correctiones C. de Laboureur. Lugduni 1647. 8.

Lundenſe, Pariſiis 1517. 8.

Magdeburgenſe, in opido Siptzen. 1504. 8vo.

Mediolanenſe An. 1635. vide Ambroſianum.

S. Melanii, Benedictin. vetus editio in 8.

Meldenſe, Pariſiis 1546. 8vo, duobus Voluminibus.

Meldenſe novum, in quo multa ex Senonenſi A. 1702.

Meldenſe, ſupra *Jotrenſe*.

Mindenſe A. 1516.

Fratrum Minorum, Pariſiis 1506. 8. 1614. 1629.

Moguntinum MS. habuit Bollandus præter edita An. 1495. 1507. & juſſu Danielis Archiepiſcopi 1570. 1612. 12.

Monaſterienſe A. 1489.

Morinenſe. A. 1542.

Moza-

Mozarabum, ſive *Toletanum*, ſecundum regulam B. Iſidori Tolet. 1502. fol. per Alfonſum Ortizium, Canonicum Toletanum. Juſſu Franciſci Ximenis.

Nivernenſe, Pariſiis 1534. 12. duobus Voluminibus.

Noviomenſe A. 1630.

Olivetanum, Venetiis 1580. 8. Mediolan. 1610. fol.

Origniacenſis Monaſterii in Veromanduis, A. 1619.

Pariſienſe vetus in Bibliothecæ Regis Chriſtianiſſimi Codice 4445. annorum circiter 400. Editum 1479. 8. 1492. fol. 1545. 1557. 8. 1584. 1636. & ex auctoritate Franciſci Harlay Archiepiſcopi, Pariſiis 1680. 8. 1684. 12. quatuor Voluminibus, cui breviarii *reformationi*, ut teſtatur Menagius in hiſtoria mulierum Philoſoph. A. 1690. ſect. 38. ubi de S. Catharina, *operam dederunt*, *Viri doctrina & pietate illuſtres*, *Jacobus de Sancta-Bova*, *Profeſſor Theologus Sorbonicus*; *Gvillelmus Bruneterius*, *tunc Archidiaconus de Bria in Eccleſia Pariſienſi*, *hodie Epiſcopus Santonenſis*; *Claudius Caſtellanus*, *Canonicus Pariſienſis*; *Nicolaus Gobilio*, *Doctor Sorbonicus*, & *Parochus Sancti Laurentii apud Pariſios*; *Leonardus Lametus*, *Doctor Navarricus*, *tunc Canonicus Pariſienſis*,

nunc Parochus Sancti Eustachii apud Parisios; Claudius Amelina, Archidiaconus Parisiensis; Nicolaus Coquelinus, Cancellarius Parisiensis; & Nicolaus Tornosius, Theologus & Concionator eximius. De recognitione facta An. 1675. & 1697. vide Honorati de S. Maria reflexions sur la Critique Tom. II. pag. 81. & de Nicolai Toinardi consilio novi breviarii concinnandi, G. Wallini, eruditi Viri dissertat. de S. Genovefa pag. 27. seq. Memorias Trevoltinas An. 1722. pag. 528.

Passaviense A. 1505.

Podiense, vide *Aniciense*.

Præmonstratense auctoritate Francisci a Longo prato Abbatis, & cura Johannis le Paige. Parisiis 1598. 1608. 8. duobus Voluminibus.

Pragense, Venetiis 1517. 8.

Razeburgense A. 1506.

Remense, Caroli a Lotharingia, Parisiis 1543. 8. Ludovici a Lotharingia, Remis 1614. 8. duobus Voluminibus. Caroli Mauritii le Tellier. Parisiis 1684. 12. quatuor Voluminibus.

Roeskildense, Parisiis 1517. 4to.

Romanum, Taurini 1474. 8vo. Venetiis 1478. fol. 1515. 1522. 8. Romæ 1477. 1479. 8. 1482. 1490. cura fratris Gratiæ

tiæ Feltrensis, circa Annum 1514. 4to. 1544. fol. 1546. 1551. 1557. Lugduni 1504. 1547. 8vo. Parisiis 1511. 1537. 1543. 1547. 1565. forma minore, 1568. 8vo, 1543. 1563. 1577. 8. aliaque apud Lipenium, Hendreichiumque: & imaginibus decoratum Parisiis 1525. 8. & Pauli III. jussu recognitum a Francisco Cardinali Quignonio 1536. Lugduni 1538. 1542. 8. Parisiis 1542. 4to. jussu Pii V. ex Decreto Concilii Trident. An. 1572. Venetiis 1615. auctoritate recognitum Clementis VIII. & Urbani VIII. Parisiis 1652. 1647. 1675. Antw. 1707. Venet. 1710. & a Martino Sebaldo, Mogunt. 1622. 8. & Parisiis 1647. 4. e Typographia Regia, quatuor Voluminibus, & lingva Slavonica, Rom. 1648. 8. & cum Gallica versione a Nic. le Tourneux, Paris. 1688. 8. quatuor Voluminibus.

Rothomagense An. 1491. fol. 1587. Cardinalis a Borbonio, Rothomagi 1594. 12. duobus Voluminibus, & 1626. De novo ante paucos publicato annos, Bibliotheque Françoise A. 1731. Tom. XV. pag. 173.

Rupellense Henrici de Laval, Paris. 1686. 8. quatuor Vol.

Sajense, Parisiis 1616. 4.

Salamantinum, in 8. vetus editio.
Saltzburgenſe vetus editio in 8. ante annos ducentos.
Sarisburienſe Breviarium, ſive Portifortium, 1499. & Londini 1555. 4. Duaci 1604. 4.
Senonenſe Nicolai du Puy, Canonici, Pariſiis in 4. editio vetus: & alia in 8. Pariſiis 1528. 8vo, duobus Voluminibus. Cardinalis a Borbonio. Senonis 1558. & 1560. 8. His præter illud Anni 1641. noviſſimum acceſſit A. 1702. auſpiciis Archiepiſcopi de la Hogvette. Confer ejusdem Epiſtolam Paſtoralem editam Gallice A. 1718.
Servorum B. Virginis A. 1634.
Sleſsvicenſe A. 1512. Pariſ. in 8. juſſu Godſchalci ab Ahlefeld.
Soſsmenſe, Pariſiis 1548. 8. duobus Voluminibus.
Spirenſe A. 1478. 1507. auctoritate Philippi Epiſcopi 1522. 8. directorium horarum &c. atque 1590. pars hyemalis, juſſu Eberhardi Epiſcopi.
Stregnenſe laudatum illuſtri Benzelio.
Sveſſionenſe Pariſiis, forma minore.
Breviarium Monialium S. Mariæ Sveſſionenſis. 8.
Sylvanectenſe, Pariſiis 1521. 8. duobus Voluminibus.

Tole-

Toletanum, ſupra, *Mozarabum*.
Toloſanum, quo uſus Edmundus Martene.
Tornacenſe A. 1497. 8.
Trajectenſe A. 1508. 1518. Antw. 1551. 8vo.
Trevirenſis Diœceſis Monaſteriorum SS. Maximini, Naboris, Willebrordi Anno 1600.
Tullenſe A. 1535.
Turonenſe MS. quo Edmundus Martene uſum ſe eſſe teſtatur.
Valentinum, Lugd. 1526. 8.
Viennenſe, Lugd. 1498. 8. fuit in Biblioth. Baluziana.
Virdunenſe, Pariſiis 1499. 8. 1625.
Upſalenſe, Holmiæ 1496. 4.
Windeſemenſis Congregationis Canonicorum Regularium S. Auguſtini. Antwerp. 1519. fol.
Wormatienſe A. 1576.
Zagabarienſe, Venet. 1505. 1584. 8.

Joannes BREVICOXA (Belgico nomine *Cortohoſa*, a) kurtze Hoſe: Gallico b) *Courtecuiſſe*) Cenomanenſis, Doctor A. 1388. Pariſienſis, & ab Anno 1407. Regis Franciæ Caroli VI. ad Benedictum XIII. & Bonifa-

a) Bzov. ad Annum 1408. num. 1.
b) Oudin. Tom. III. pag. 2557.

nifacium IX. de pace Legatus, ac post habitam in conventu Parisiensi An. 1408. contra Benedicti interdictum Ecclesiasticum, gravem orationem, Regis Eleemosynarcha & per annos aliquot gerens vices Jo. Gersonis Cancellarii, denique A. 1420. usq; ad 1422. Episcopus Paris. inde Anglorum & Burgundionum invidia Gebennam, sive Genevam translatus, ibique non diu post defunctus. De lucubrationibus ejus audiendus Launojus in Historia Gymnasii Navarrei pag. 465. (recusæ Tom. IV. operum.)

Joannes Brevicoxa multa scripsit opuscula, quæ nondum lucem aspexerunt. Extant partim in Bibliotheca Cœnobii sancti Victoris, partim in Bibliotheca Regia, partim in Bibliotheca Parisiensis Ecclesiæ.

Tractatus *de Potestate Ecclesiæ & Concilii* extat in Bibliotheca sancti Victoris. Is ipse est, quem ex illo Codice MS. vulgavit Ludovicus Ellies du Pin cum operibus Joannis Gersonis Tom. I. pag. 805 -- 904. inscripsitque Tractatum *de Fide, & Ecclesia, Romano Pontifice & Concilio generali.*

Gallica Versio libri de quatuor Virtutibus, *Senecæ* attributi, extat in Bibliotheca Regia, quam Anno MCCCCIII. Joanni Bituricensium Duci consecravit.

In

In eadem Regia Parisiensi, *Sermones de tempore*, Latine & Gallice. Sermo primus de Adventu, incipit: *Bonum est præstolari.* En attendant la venie &c.

Quæ sequuntur, extant partim in Bibliotheca Parisiensis Ecclesiæ, partim in Bibliotheca sancti Victoris.

Quæstio: *Utrum cum unitate divinæ essentiæ stet pluralitas personarum sine formali distinctione?*

Quæstio: *Utrum ineffabilis & immensa DEI essentia possit esse creaturæ formalis cognitio vel gratia.*

Recommendatio Sacræ Scripturæ, quæ incipit: *Olivam uberem, pulcram*, &c. Jeremiæ XI.

Alia *recommendatio Sacræ Scripturæ & Facultatis Theologiæ*, quæ incipit: *Super omnem terram gloria tua*, Psal. LVI.

Primum Principium *super lecturam Bibliorum*, quod incipit: *Tota pulcra est amica mea.*

Secundum Principium, quod incipit: *Ædificavit turrim, & locavit eam agricolis*, Marci XII.

Collationes quatuor *super Commendatione Scripturæ Sacræ*, quæ omnes incipiunt: *Regina Austri.*

Quæstio: *Utrum jus regalis dominii in regno animæ rationalis soli competat voluntati.*

Quæstio: *Utrum Lucifer sit omnium sapientissimus, non obstante quod sit omnium pessimus.*

Tertium Principium.

Quartum Principium.

Responsio Quæstionis in Sorbona: *Utrum omnis transgressio divinæ legis sit mortalis.*

Quæstio Vesperiarum: *Utrum* Thomas *legem CHRISTI firmiter tenuerit.*

Quæstio Vesperiarum in Licentia & Magisterio *Radulphi de Porta:* Utrum portæ cœlestis aditum decor intraverit.

Laudatio seu Vesperisatio *Radulphi de Porta* sub hoc titulo: *Hoc est Opus DEI.*

Quæstio de Resumpta: *Utrum legis naturalis censura peccantem in legem, accuset mortaliter.*

Lectiones *in Evangelium beati Joannis* super illa verba: *Omnia per ipsum facta sunt;* & super multa alia Joannis & cæterorum Evangeliorum testimonia.

Gvilelmus BREVINUS Anglus, Romæ diu versatus, circa Annum 1470. scripsit *de septem principalibus Ecclesiis Urbis Romæ*, ex quo MS. in Bibliotheca Vaticana Alexander Cookius aliique * produxere testimonium de sella perforata, sed de cujus usu

* Vide Oudinum Tom. III. pag. 2678. seq.

usu credibiliora sunt, quæ notavere Joannes Rhodius ad Scribonium Largum pag. 280. seq. Valerius Chimentellus de honore bisellii cap. 20. Tom. VII. Thesauri Antiquitatum Rom. Græviani pag. 2094. seq. & Bernardus Montfauconus in Diario Italico pag. 159.

Gvido sive *Gerardus de* BRIANSONE, Ordinis Minorum, Doctor Parisiensis & Lector Tolosanus, circa Annum 1450. Scriptor Commentariorum *in IV. libros Sententiarum ad mentem Scoti*, editorum Par. 1512. 1517. 4. Atque *In septem Psalmos Pœnitentiales* & *in Dionysium Areopagitam de cœlesti hierarchia.*

BRICMORUS Sophista Oxoniensis, quem Baleus X. 89. ex Lelando, & Pitseus pag. 828. referunt scripsisse hypomnemata in Aristotelis priora & posteriora Analytica: in Topica ejusdem & Sophisticos Elenchos.

BRIDFERTHUS, sive BRIDFRITHUS, Lelando cap. 136. *Brightefertus*, Saxo, Abbonis discipulus, Monachus Ramesiensis, circa Annum 1000. scripsit *in Bedam de rerum natura* & *de temporibus*, commentaria edita Tomo secundo Bedæ operum, ut supra p. 500. notare me memini. Atque eodem pertinet Brideferti *Computus Latinorum, Græcorum, Hebræorum, Ægyptiorum*

ptiorum & Anglorum, qui exſtat MS. in Bibliotheca Bodlejana. Ejusdem *Vitam S. Dunſtani*, Archiepiſcopi Cantuarienſis, An. 988. defuncti, edidit Henſchenius in Actis Sanctorum 19 Maji Tom. IV. p. 345. Præterea Joannes Baleus Centur. 2. cap. 35. memorat ejus librum *de principiis Mathematicis*, & alium *de inſtitutione Monachorum*.

S. BRIGITTA, rectius BIRGITTA, Sveca filia Birgeri Regis, ſive Legiferi Uplandiæ, nata A. 1304. [Mater ejus Ingeburgis, a) avia materna, nomine Sigridis, quam præter rem pro matre Brigittæ venditant plerique.] Ex conjuge Ulfone de Ulfæſa, b) Nericiæ Principe octo liberorum c) mater, illo deinde inter Ciſtercienſes Monachos Anno 1344. * defuncto, ipſa ſub Regula S. Auguſtini

a) Ericus Benzelius pag. 66. ad Joannis Vaſtovii vitem Aquiloniam.

b) Vaſtovius in vita Brigittæ pag. 94.

c) Idem pag. 96. Filiorum quatuor, & filiarum totidem, ex quibus *S. Catharina* nata An. 1336. & An. 1381. extincta, de qua idem Vaſtovius pag. 107. Benzelius in notis pag. 71. Legenda ad calcem Revelationum Brigittæ pag. 596.

* Olaus Roſencrantz apud Thomam Bartholinum Tomo II. Actorum Medic. Hafnienſ. pag. 56.

gustini novum Ordinem Monasticum d) S. Salvatoris instituit. Magistro usa MATTHIA, Lincopensi Canonico, ab eo curavit sibi sacra Biblia Svecice e) transferri, qui etiam glossas iisdem illustrandis addidit: atque de his accipiendum, quod in vita Brigittæ legitur: f) *Sacra Biblia, quæ Gothico idiomate sibi scribenda curarat, lectitabat.* Revelationes ipsi factæ esse divinitus feruntur ab Anno 1344. unde Romam adiit An. 1346. atque inde post Hispaniam, Neapolim, Siciliam petiit sacra Palæstinæ loca, indeque Romam iterum reversa diem obiit An. 1373. 23. Jul. g) sanctisque adscripta est An. 1391. a Bonifacio

d) Confer S. Antoninum Parte 3. tit. 24. cap. XI. §. 4. pag. 797. seq. Albertum Crantzium IX. 52. metropol. & X. 13. Saxon. Natalem Alex. Sec. XIII. & XIV. Tomo VII. pag. 245. edit. in fol. ex Thoma Walsinghamo, & quæ plura de fundatione & privilegiis Ordinis S. Brigittæ, ejus Revelationibus præmittuntur. Regula prodiit & Gallice Parisiis 1622. forma minore. *La regle des freres Novissimes de l'Ordre du Sauveur.*

e) Laudatus Benzelius pag. 66. infra, MATTHIAS.

f) In Vastovii vite Aquilonia pag. 95.

g) Vita Brigittæ apud Surium & in Actis Sanctorum 23. Jul. S. Antoninus parte 3. tit. 24. cap. XI. & Legenda ad calcem Revelationum pag. 591.. Vide & quæ supra in BIRGERO pag. 675.

facio IX. h) & Anno 1415. a Johanne XXIII. in Concilio Constantiensi: i) consecrationem hanc tempore Schismatis factam confirmante etiam An. 1419. Martino V. *Revelationes* ejus probatæ a Concilio Basileensi, Gregoriique XI. Urbani V. Ponifacii IX. & Martini V. jussu recognitæ. *Regulam* Ordinis sui circa A. 1363. a Papa Urbano V. confirmari postulat libro quarto revelationum capite 137. quod etiam factum ab eo esse annotat Consalvus Durantus ad istum locum & ad IV. 49. ex Joanne Nauclero aliisque. *Regula* illa LX. sororum & fratrum XXV. quæ Capitibus XXXI. constans pag. 525. subjicitur octo libris *Revelationum*. Hi ex recognitione Cardinalis Joannis de Turrecremata prodiere Lubecæ 1492. Norimbergæ 1521. Romæ 1521. 1556. & cum notis Consalvi sive Gundisalvi Duranti a S. Angelo in Vado Presbyteri & S. Theol. Professoris, postea

h) Vide Bullam in Laurentii Cherubini Bullario Tom. I. pag. 297. Processum ritus exponit Petrus Amelius de cærimoniis Ecclesiæ Romanæ cap. 153. in Mabillonii museo Italico pag. 535. seqq.

i) Hermannus ab Hardt Prolegom. ad Tom. III. Concilii Constantiensis pag. 15. & in Tomo ipso pag. 28. Tom. IV. pag. 39. &c. Jacobus l'Enfant histoire du Concile de Constance pag. 67. ubi & icon S. Brigittæ ære nitide descripta.

postea Episcopi Feretrani in Ducatu Urbinatensi, Romæ 1606. Antwerpiæ 1611. Rom. 1628. & Colon. 1628. fol. cum Revelationibus SS. Virginum Hildegardis & Elisabethæ: & Simone Hormanno curante Monachii 1680. fol. Præmittuntur octo revelationum libris *Orationes* sive *Precationes* Brigittæ *quindecim de Passione Domini*, ex edit. Rom. 1530. 8. Libro septimo pag. 476-486. subjecta est ALPHONSI, ex Episcopo Giennensi in Hispania, Eremitæ, qui Revelationes Brigittæ in libros digessit, (sicut ex Suecico Latine vertit k) PETRUS OLAI de *Alvastro*, sive Prior Ord. Cisterc. in Cœnobii *Alvastrensi* & S. CATHARINÆ, quæ S. Brigittæ filia, a sacris confessionibus fuit, diemque obiit An. 1390. 9. Apr.) Illius inquam *Alphonsi* Epistola pro defensione illarum Revelationum. Deinde post octavum librum, & quam dixi Regulam sequitur Brigittæ *Sermo Angelicus de excellentia B. Virginis*, capita XXI. p. 536. *Orationes IV.* ejusdem argumenti pag. 553. Revelationes extravagantes a *Petro Olai* additæ Alphonsinis pag. 559. In hisce extravagantibus c. 48. jubetur *Petrus de Alvastro* Latine ea scribere, quæ Svecice illi Brigitta dictaret: & cap.

k) Johannes Schefferus de Svecorum scriptis pag. 11.

cap. 45. Regulam a Spiritu CHristi dictatam. Epitome revelationum Brigittæ duplex ab OLAO MAGNO concinnata Romæque edita a Jo. Messenio l) aliis memoratur: sicut & versio earum Gallica Lugd. 1650. 4. & Germanica Norimberg. 1500. 1521. fol. & Dillingæ 1569. 8. Colon. 1664. 4. Quantum tribuendum sit hisce revelationibus, in quibus *ex eventu multarum prædictionum fateri coactum se veritatem* professus est Franciscus Costerus m) vide si placet Joan. Caramuelem Tom. III. Theologiæ moralis fundamental. pag. 386. Hermannum Contingium ad novenam S. Antonii de Padua pag. 29. seq. D. Augusti Pfeiferi anti Enthusiast. pag. 195. B. Joannem Winklerum in judicio de revelationibus Asseburgicis, edito Germanice pag. 80. seqq. D. Martini Chladenii dissertationem de Brigittæ revelationibus, editam Witeb. 1715. 4. Oudinum Tom. III. pag. 1098. seq. &c. Testimonia hujus Sibyllæ Arctoæ n) adversus abusus Papatus collegere Flacius & in lectionibus memorab. Joannes Wolfius ad Annum 1370.

Romæ

l) Apologia contra Gomarum pag. 589. confer W. Ernesti Tentzelii dialogos menstruos A. 1690. pag. 159. seq.

m) Chronico Episcoporum Sveciæ cap. 5.

n) ita vocatur Jo. Mollero ad Schefferum de Svecorum scriptis pag. 355.

Romæ An. 1485. prodiit *Onus Mundi*, sive Prophetia de malo futuro ipsi Mundo superventuro, in qua continentur revelationes quædam e quarto Brigittæ libro, cum Oratione in ejus laudem. Vide etiam librum, cui titulus: *Onus Ecclesiæ*, capite tertio. *B. Virginis Officium* a Brigitta compositum & ex Latino versum vidit lucem Anglice Londini ante Annum 1500. Vide Henrici Warthoni auctarium ad Usserium de Scripturis sacrisque vernaculis pag. 447.

In Bibliotheca Paulina Lipsiensi teste B. Fellero pag. 89. MStæ servantur *Communicationes HEMMERICI*, S. Theologiæ Professoris, super certis articulis ex libro Revelationum S. Brigittæ extractis. Ejusdem *Resolutiones IX. Articulorum* iisdem objectorum, & apologia alia Anonymi itemque pag. 90. alia *PETRI*, de quo supra, & qui in Codice Paulino vocatur Venerabilis Vir Frater Generalis Confessor Monasterii Wazsteinensis. Quem autem pag. 157. Catalogus memorat *librum* Brigittæ *ad Reges*, nullum alium esse constat, quam librum octavum Revelationum.

Alia S. BRIGITTA Scota, sive Hiberna, quam ajunt trigesimo post S. Patricium obiisse A. CHristi 523. ætatis 70. De hac Baronius ad Martyrolog. Surius & Acta Sanctorum Calendis Februarii Tom. I. pag. 99. seq.

ubi vita ejus duplex, ſcripta a duobus Anonymis pag. 118. & 125. & tertia, quam Caniſius ediderat Tom. V. Parte 2. p. 625. (Tom. I. editionis novæ pag. 416.) a COGITOSO pag. 129. nec non quarta elegis verſibus a CHILIENO Monacho pag. 141. confer Tillemontium Tom. XVI. Memor. Eccleſ. p. 793. & Brigidam thaumaturgam, ſive diſſertationem de S. Brigida habitam in Collegio Hibernorum Pariſienſi, editamque Pariſiis 1620. 8. Omitto BRIGITTAM tertiam Fæſulis claram in Hetruria ſub ſæculi noni extremum, de qua Acta Sanctorum 1. Februar. pag. 243. ſqq. itemque plures hoc nomine, ut Ratisbonenſem Abbatiſſam S. Wolfgangi, de qua eadem Acta 1. Februar. & alias 9. Mart. 5. & 21. Maj. &c.

BRISTANUS Croylandenſis in Anglia Monachus & Præcentor Ordinis S. Benedicti, Muſicus & Poëta circa Annum 870. qui cladem Monaſterio ſuo a Danis illatam deſcripſit threno in cineres ejus, verſibus elegiacis, quorum hoc initium ex Ingulfo apponit Pitſeus pag. 167.

Quomodo ſola ſedes dudum Regina domorum
Nobilis Eccleſia, & nuper amica DEI.

S. BRITH-

S. BRITHWALDUS, sive de quo supra p. 658. BERTHOWALDUS, qui teste pag. 128. eodem Pitseo An. 731. obiit, & scripsit etiam *Vitam S. Ecgvini*, Episcopi Wicciorum, sive Vigorniensis, An. 716. defuncti, MStam in Bibliotheca Cottoniana. Vide Oudinum Tom. I. pag. 1676.

Gvilelmus BRITO Aremoricus, sive ex Britannia minore, Gallus, non modo prosa oratione *compendium annalium Rigordi* de gestis Philippi Augusti scripsit, ut ex Jacobi Meieri annalibus Flandricis notavit Vossius: sed etiam in *Philippide* sua, quam anno ætatis quinquagesimo quinto cecinisse se testatur, a) *libris XII.* carmine hexametro persecutus est gesta & laudes Philippi Augusti Adeodati, ab Anno 1180. ad 1223. Francorum Regis, ad filium ejus primogenitum *Ludovicum*, filiumque nothum *Petrum Carlotum*, cui ipse a studiis fuerat. b). Prodiit primum cura Petri Pithoei in scriptoribus XI. veteribus historiæ Francorum ab Anno 900. ad 1283. Francofurti 1596. fol. deinde in Andreæ du Chesne scriptoribus Francicis Tom. V. pag. 93. Parisiis 1649. fol. denique separatim cum amplis atque eruditis notis Casparis Barthii, Cygneæ 1657. 4to, qui ge-

 nui-

a) Lib. 3. vers. 381.
b) Lib. 12. vers. 909.

nuinum operis titulum esse ait: *Speculum boni, paceque & bello, pii, cordati & fortunati Principis*, ac poëma hoc c) judicat nulli ab octingentis annis postponendum, & facilitate sermonis spiritum Ovidianum maxime repræsentare: demtis ætatis, qua vixit, nationisque notis. Ante Philippidem testatur Brito d) scripsisse se carmen in laudes Petri Carlotti sui, tunc nondum quindecim nati annos, imposuisseque ejusdem nomine nomen *Karlotida*, sed quam nemo hactenus in lucem protulit. In rebus Philippi, Britonem vestigiis & narrationis filo *Rogeri ab Hoveden* Annalium scriptoris maxime institisse, eidem Barthio observatum, qui vicissim a Rigordo recedere eum non raro, monet p. 499.

Gvilelmus BRITO, Camber, Ordinis Minorum, quem An. 1356. diem obiisse notant Possevinus, Pitseus pag. 481. & ex eo Waddingus pag. 151. ubi præter *Grammaticalia* quædam, ut vocant, & commentarios in divisiones *Boëthii*, in dicta quædam & alia opera *Alexandri Neccam*, in sex *Gilberti Porretani* principia, in Isagogen *Porphyrii* & in *Aristotelis* Prædicamenta,

c) in notis pag. 7. adde pag. 528. ubi Gualtero præfert, Alexandreidis scriptori: & XLIII. 7. Adversar.

d) lib. 1. vers. 10.

menta, perihermenias & elenchos Sophisticos, memorant ejus librum *in prologum Bibliorum*, (hoc est, ut ex MS. Biblioth. Victoris Paris. Oudinus Tom. III. p. 1019. *commentarium in omnes prologos Biblicos S. Hieronymi.*) & nescio quam *Bibliothecam Sanctorum Patrum*, idemque *opus, abbreviatum.* Hujus Britonis *Vocabularius*, cum Vocabulorum Hebraicorum in Bibliis occurrentium interpretatione Latina MS. exstat Lipsiæ in Bibliotheca Paulina teste B. Fellero pag. 288. Catalogi. Fuit & in Menarsiana pag. 159. Idem nimirum Brito, cujus *Synonyma* edita Parisiis 1504. 4. apud Dionysium Rosse. Cujus *Summa*, sive *opusculum difficilium vocabulorum Bibliæ ex glossis Sanctorum* in variis Bibliothecis evolvit Cangius, ut notavit in præfatione ad glossarium mediæ Latinitatis §. 49. ubi affert versus Leoninos, quos præfigere illi opusculo, & quibus claudere illud huic Britoni placuit.

BRITONIS Militis *regulæ amoris* MSS. memorantur a Sandero Tom. II. Bibl. Belgic. pag. 213.

Bonaventura BROCARDUS, Ordinis Minor. infra, BROCHART.

BROCARDUS, sive BURCHARDUS Teutonicus, Reineccio Westphalus, aliis Argentoratensis, Ordinis Prædicatorum, An-

 no 1522.

no 1522. missus in terram sanctam & per decem annos in ea commoratus: hinc redux inde descripsit circa Annum 1240. *descriptionem terræ sanctæ* (unde nomen ei Brocardo *de monte Sion*) ad fratrem Burchardum, Lectorem Ordinis Prædicatorum in Maydenburch. Locus capitis VII. in quo Anni 1283. mentio, in aliis excusis & MStis non legitur, ut a B. Staphorstio nostro demonstratum Tomo tertio Historiæ Eccles. Hamburgens. pag. 353. sicut nec locus ille, in quo provocatur ad Concilium Lugdunense An. 1273. Allegat autem plus simplici vice tanquam viventis adhuc & spirantis librum *Venerabilis Domini Jacobi & Patris de Vitriaco, Jerosolymitani Patriarchæ de conquesto terræ sanctæ*, quem constat defunctum A. 1244. Mira est non modo editionum inter se, * verum etiam Codicum MSS. ut illius quem in Bibliotheca Ecclesiæ Petrinæ hujus Urbis laudatus Staphorstius evolvit, diversitas, aliis, ut fit, alia adnotantibus, quæ deinde librarii tanquam primi auctoris descripsere. Prodiit hæc descriptio primum Venetiis 1519. 8. a Joanne Host de Romberch, Kyrspensi Westphalo: Deinde in Simonis Grynæi novo orbe

* Vide Jacobum Echardum Tom. I. Bibliothecæ Ordinis Prædicatorum p. 391. seqq.

orbe regionum ac insularum, Basileæ 1532. fol. pag. 298. atque iterum 1537. & 1557. & separatim Antwerpiæ 1536. 8. quam editionem secutum se testatur Philippus Bosquierius Cæsarimontan' Minorita, qui etiam in capitum numeros distinxit, Col. 1624 8vo, sicut apparet ex eadem Antwerpiensi expressas Parisiensem 1544. Wittebergensem 1554. 8. cum Casp. Peuceri de dimensione terræ, & 1579. 8. Sed accuratius integriusque vulgavit Reinerus Reineccius, cum itinerario Hierosol. Bartholomæi de Saligniaco: Magdeburgi 1587. 1593. 4. & ad calcem Eusebii atque Hieronymi de locis Hebraicis, Lugduni Batavorum 1707. fol. Johannes Clericus. Ex alio Codice sed minus integrum Henricus Canisius Tom. VI. Antiquarum Lectionum pag. 295. Ingolstad. 1604. 4. & Tom. IV. editionis novæ Basnagianæ pag. 9. Amstelodami 1727. fol. Non omittendum, quod Germanica versio ex Latina Simonis Grynæi editione jam An. 1534. vidit lucem Argentorati fol. in collectione scriptorum, quæ prodiit sub titulo: Die neue Welt der Landschaften und Insuln.

De BROCARDO, a quo *Brocardica Juris*, infra p. 777. & in BURCHARDO Wormat.

De BROCARDO Persico Comite erudito circa A. 1408. Franc. Arisius in Cremona

 litte-

litterata Tom. I. pag. 286. seqq. *Jacobum* autem BROCARDUM Pedemontanum omitto, est enim recentior, qui multa vaticinari ausus, ab eventu refutata: præter paraphrasin Rhetoricam Aristotelis, partitionesque Oratorias, Parisiis 1549. Venetiis 1558. 8. & scriptum *de antibaptismo jurantium in Papam & in Ecclesiam Romanam, deque eorum idolo zeli;* mysticam quoque & propheticam *Geneseos* interpretationem edidit Lugduni Batavorum 1580. 8vo, recusam ibidem 1584. 4. & Bremæ 1585. 1593. 4. (damnatam in Synodo secunda Reformatorum Rupellensi A. 1581. & in alia Medioburgensi ejusdem anni:) nec non *Levitici, Cantici Canticorum, Haggæi, Zachariæ & Malachiæ,* Lugduni Batavorum 1580. 8vo, & interpretationem ac paraphrasin *in Apocalypsin,* ibid. 1580. & 1610. 8. & Anglice Jacobo Stanfort interprete, Londini 1582. 4. Vide Bælii Lexicon in *Brocard*, Voëtium Tomo II. dissertat. select. pag. 1075. Jacobi le Long Bibliothecam Exegeticam p. 652. & Acta Eruditorum An. 1693. pag. 30. & An. 1711. pag. 280. Exstat etiam hujus Brocardi liber *ad Christianos de prophetia complenda* in his quæ sunt secundi adventus Domini, & *ad Hebræos de primo & secundo CHristi adventu,* dicatus Elisabethæ, Reginæ Angliæ. Alius *Marinus* BRO-

BROCARDUS, Venetus, cujus scriptum de lue Venerea exstat in Aloysii Luisini Aphrodisiaco, sive magnæ sylloges LX. scriptorum de illo argumento, Tomo posteriore, post editionem Venetam 1616. fol. nuper recusæ Lugduni Batavorum 1728. fol. curante viro paucis comparabili Hermanno Boerhave.

Alius BROCARDUS ejusdem ætatis, Vicedominus Argentinensis, qui testatur se An. 1225. missum a Friderico II. Romanorum Imperatore, in Ægyptum ad Saladinum, Regem Babyloniæ, descripsitque *Legationem* hanc *in Ægyptum* brevi libello non magnæ rei & a priore de quo p. 774. prorsus differente, qui MS. adhuc servatur in Basileensi Biblioth. Vide Jac. Echardum Tomo I. pag. 394. Huic potius quam superiori Brocardo videntur tribuendi *Annales de gestis Frederici I. Imperatoris in terra sancta*, quos Wolfg. Lazium habuisse testatus est Gesnerus in Appendice Bibliothecæ.

Alius etiam, ut videtur, (licet Oudinus Tomo III. pag. 591. eundem cum primo velit) BROCARDUS Argentinensis, Ordinis Prædicatorum, qui circa Seculi XIV. initia scripsit *Summam de casibus*; sive *Summam Brocardicam de vitiis & virtutibus*, in libros quinque tributam, in quo opere

condendo, utut videatur ad Summam *Raymundi de Pennaforti* attendisse, tamen plura habet sibi propria & singularia, ut notat, qui plures ejus laudat Codices MStos Jacobus Echardus Tom. I. p. 466.

Bonaventura BROCHART, Ordinis Minorum Conventus Bernensis in Neustria, quem in itinere Hierosolymitano An. 1533. socium habuit *Greffinus Arfagart*, Eques Normannus. Horum iter Gallice descriptum Volumine non parvæ molis MStum in Bibliotheca Regia Parisiensi laudatur a Cruclmanio in Bibliotheca Gallica duobus in locis, voce *Bonaventura* & *Greffin*. Esset igitur hoc loco a me prætereundus, nisi eum cum Broeardo Teutone, Ordinis Prædicatorum, Philippus Bosquierus multique alii confundissent, & Latinæ longeque brevioris terrarum sanctarum descriptionis auctori prænomen Bonaventuræ præter rem, ab hoc altero mutuati, tribuissent, quos eo nomine reprehendit laudatus Echardus Tomo I. pag. 392. seq. Scriptum autem *de sacra expeditione adversus Turcas obeunda* ad Philippum Regem Galliæ A. 1332. auctorem habet *Petrum Paludanum*, Brocardoque præter rem tributum a nonnullis fuit, quoniam in MStis nonnullis adjunctum fuit Brocardi libro de terra sancta. Vide sis Oudinum Tom. III. pag. 592.

Andreas

Andreas BRODA, Doctor & Professor Theologus Pragensis, tempore Concilii Constantiensis An. 1415. pugnavit *pro communione sacræ Cœnæ sub una specie*, cui *Jacobus*, sive *Jacobellus de Misa*, alio nomine *de Strziebro*, Bohemus, Ecclesiæ Pragensis Pastor, Vindicias pro communione plebis sub utraque specie opposuit. Brodæ disputationem Academicam e Codice Cæsareo vulgavit V. C. Hermannus ab Hardt Tomo III. Concilii Constantiensis pag. 392. Jacobelli Vindicias pag. 416. ad 585.

Joannes (perperam *Philippus* aliis) BROMEARDUS, sive *Bromyard*, Herefordiensis Anglus, Ordinis Prædicatorum, qui Wiclefum oppugnasse traditur in Concilio Londinensi An. 1382. Ejus *summa Prædicantium* quæ præter editionem antiquam sine loco & anno in folio, prodiit Norimbergæ 1485. fol. 1518. Lugdun. 1522. 4. Venet. 1586. 4to. & Antwerp. 1614. fol. *Opus trivium* ordine alphabetico ex tribus Legibus Divina, Canonica & Civili. Vetus editio sine loco & anno in fol. & Paris. 1500. 4. Hæc est quæ Gesnero *summa Juris moralis* videtur appellari. *Distinctionum* Theologicarum opus primo loco laudat Lelandus cap. 380. De aliis ineditis, in quibus etiam *liber contra Wiclefistas*, Baleum vide VII. 4. Pitseum p. 551. seqq.

seq. & Jacobum Echardum Tomo I. Bibl. Ord. Prædicator. pag. 701.

Joannes BROMIUS, Anglus, Augustinianus, qui in Gorlestonensi sive Gorledunensi Monasterio obiit An. 1449. Præter *Sermones* quosdam, scripsit *indices in Bibliotheca Gorledunensis* & speciatim in *Chronicorum quorundam volumina.* Vide Elssium encomiastici Augustiniani pag. 335. Baleum VIII. 13. Pitseum p.640. sq. sed & Echardum l.c.

Thomas BROMIUS Carmelitarum in urbe Londinensi provincialis medio Sæc. XIV. scripsit *Lecturam Theologiæ*, *Commentarios in Epistolam Pauli ad Romanos*, & *Concionum* Volumen unum teste Lelando cap. 418.

Joannes BROMPTON, Abbas Jorevallensis, Ord. Cisterc. in Anglia in agro Richmondensi: à Pitseo pag. 870. Vossio pag. 708. & aliis habetur pro auctore *Chronici* ab Anno CHristi 588. quo S. Augustinus venit in Angliam, usque ad mortem Richardi I. sive An. C. 1198. a) Sub ejus quoque nomine prodiit ex duobus MSS. Cottoniano & Benedictino Cantabrig. inter scripto-

a) pag. 725. in procemio auctor scribit historiam se constituisse deducere usque ad Eduardum a conquestus tempore primum, quem coronatum esse constat An. 1272. Idem auctor pag. 967. Eduardi tertii meminit, qui cœpit regnare An. 1326. Laudantur ab eo Henricus Huntingtoniensis, Wilhelmus Malmesbur. &c.

scriptores X. historiæ Anglicanæ Londini 1652, fol. pag. 725-1283. curante Rogero Twysdenio. Verum Joannes Seldenus in judicio de historicis istis volumini præmisso pag. XXXVIII. seq. (& Tomo IV. Opp. Seldeni p. 1165.) observat auctorem ne Jorvallensem quidem Monachum, nedum Abbatem hunc Bromptonum fuisse, sed *Anonymum* quendam, qui sub Eduardo III. scripsit, & cujus Opus Bromtonus donavit Cœnobio Jorvallensi. Pretium hujus Chronici auget, quod in illo exstat servata vetus Latina versio Legum Anglo-Saxonicarum, INÆ Regis West-Saxiæ pag. 759. ALVREDI Regis West-Saxonum pag. 819. & GODRICI Daci Regis Estangliæ pag. 828. EDUARDI pag. 835. & ADELSTANI pag. 839. 847. 849. 851. EDMUNDI pag. 858. EDGARI pag. 870. ETHELREDI pag. 893. ad 903. KANUTI Regis Anglorum, Danorum & Norweganorum pag. 914. ad 932. WILELMI Conquæstoris pag. 982. HENRICI I. pag. 1021. De Hibernia uberius tradit pag. 1072. sqq. ex GIRALDI Cambrensis topographia.

Joannes BRUGMANNUS Belga Ord. Minor. in conventu Audomaropolitano circa Annum 1456. Scriptor *vitæ B. Liduvinæ virginis* Schiedamensis, defunctæ Anno 1433. quæ exstat apud Surium, & in Actis Sanctor.

ctor. 14. Aprilis (non 4. ut bis excusum apud Oudin. Tom. III. pag. 2563.) Epitome etiam apud Franciscum Haræum 14. April. ut Vossio jam notatum.

Stephanus BRULIFER, Ordinis Minorum, Doctor Paris. circa A. 1460. de cujus scriptis Oudinus Tom. III. pag. 2629. ex Possevino & Waddingi Bibl. Ordin. Minor. pag. 320. Moguntina Synodus in qua *Concionem de valore Missarum* habuit, videtur illa Anni 1451. de qua B. Joannes Andreas Schmidius in historia Conciliorum Moguntinorum §. 39. In *libro de SS. Trinitate*, Brulifer recte reprehendit pictores, variis & indignis modis mysterium sanctissimum deformantes. Apud Possevinum vitiose *Mactoviensis*, pro *Macloviensis*, patria enim Bruliferi *Maclovium* minoris Britanniæ, vulgo *Saint Malo*.

BRUNELLUS *Vigelli*, (sive potius NIGELLI *Wirekeri*, Angli Monachi Cantuariensis, qui circa An. 1200. vixit) *asinus* sive *speculum stultorum*, de asino qui volebat caudam auferri & novam creari, Satira scripta versibus elegiacis, præmissa epistola ad Gvilelmum, postea Episcopum Eliensem, quem auctor *semper diligendum fratrem* appellat, aitque speculum stultorum se id scriptum appellasse, *ut inspicientes aliena inspecta stultitia, tanquam speculum eam ha-*

habeant, quo inspecto propriam corrigant. Prodiit Coloniæ per Joannem Kœlhof de Lubeck, 1471. fol. & sine loco & anno 8. Colon. 1499. 4. & in praxi jocandi Frf. 1602. 8vo. pag. 352. & jussu gloriosissimi Ducis Luneburgensis AUGUSTI, Gvelpherbyti 1662. 8vo, cum Ovidio de vetula. De Codicibus MSS. vide Polycarpi Leyseri hist. Poëtarum medii ævi pag. 751. seq. qui & prologum emendatiorem exhibet pag. 753. seq. ex MSto. Helmstadiensi.

BRUNETUS LATINUS, Florentinus, Dantis & Gvidonis Cavalcanti præceptor, vir doctus & eloquens, magnisque legationibus functus, diem obiit in patria A. 1295. Latine pauca scripsit, ut *librum de vitiis & virtutibus.* Nam *thesaurum* in tres distributum partes, quibus historiam omnem doctrinamque moralem & Rhetoricam voluit complecti, constat in Gallia ab eo primum Gallice compositum, & ab ipso etiam auctore versum Italice, ab aliis deinde in Latinam linguam translatum. Omitto scripta ab eo Italice, compendium Ethices Aristotelis, versionem Ciceronis Rhetoricorum, aliaque memorata Julio Nigro in scriptorum Florentinorum historia p. 112.

Petrus de BRUNIQUELLO, Augustinianus, circa Annum 1380. teste Chronico Oldenburgensi

burgensi apud Meibomium Tom. II. p. 164. *Doctor ægregius & Episcopus Civitatis novæ. Hic Magistrum Sententiarum exposuit. Omnia Salomonis Opera interpretatus est. Bibliam quasi totam postillavit. Et post multa digna opera, opus illud aureum fecit, in quo omnes Novi ac Veteris Testamenti historias per alphabetum & ad singulas appropriavit materias.*

S. BRUNO ex Colonia Agrippina Germanus, A. 1086. a) Auctor Ordinis CARTHUSIANORUM, in eremo Calabriæ defunctus An. 1101. 6. Octobr. & Sanctis adscriptus An. 1514. cujus vitam scripsere Franciscus de Puteo & Petrus Blomeveane & ex illis Laurentius Surius 6. Oct. aliique, qui de Carthusianis tradidere Arnoldus Borstius, Petrus Dorlandus, Theodorus Petræus & Petrus Sutor cum Auberti Miræi originibus Carthusianis junctim editi Coloniæ 1609. 8. ne dicam de ineditis scriptis Nicolai Riccii, Severi Travaglionis, Vincentii Manerii, & Matthiæ Valerii. b) Etiam de vita S. Brunonis variorum

a) Vide Sirmondi Opera Tom. IV. pag. 667. seq.

b) *Matthiæ Valerii* historiam Ecclesiasticam & profanam de religione Carthusiana memorat Picinellus in Athenæo scriptorum Mediolanensium pag. 420. Video etiam laudari: *Perioux*

riorum calamo versibus scripta dictum supra in *Zacharia* BENEDICTO. Fabulam de causa secessus Brunonis in eremum, quod Doctor Parisiensis Raymundus a mortuis ad tempus regressus, c) accusatum se & judicatum atque damnatum professus esset in ipso feretro, recte expunctum esse ex Breviario Romano, erudite demonstravit & contra Polycarpum de la Riviere, d) Theophilum Raynaudum & Epistolam Andreæ Saussæi didascalicam asseruit Johannes Launojus libro singulari, e) qui post editiones Paris. 1646. Argentorat. curante Johanne Alberto Portnero 1656. & auctiores Paris. 1662. & Ratisbon. 1720. 8vo, recusus est Tomi secundi Operum Lau-

Perioux de la Periere d'Orleans Critique de la Bibliotheque Chartraine de *D. Liron*, Benedictin. Hæc nunquam vidi, uti nec *Mauritii Chancai* Angli librum, quo Carthusianos in Anglia celebravit.

c) Zacharias Benedictus Vicentinus carmine de origine Ordinis Carthus. quod Tomo tertio Operum S. Brunonis subjicitur. Similis fabella de Andrea quodam apud Baronium ad Annum 1070. num. IV.

d) Rivierium lib. 2. dissertat. Angel. discursu 8. Raynaudum in antemurali adversus fortia ingenia Tom. XIX. Operum, & Saussæum in Epistola edita Paris. 1646. 8.

e) Adde Observationes Hallenses Tomo VII. Observ. 18.

Launoji junctim editorum Genevæ 1731. fol. Parte secunda. Prodiere Opera S. Brunonis Parif. 1524. fol. apud Ascensium, in qua, fabula illa, ne quis deroget fidem, figuris ligno, sicut deinde a Josepho Pentimallo æri incisis clare conspicienda exhibetur. In editione Coloniensi Theodori Petreji 1611. fol. in tres Tomos distincta, primus habet *expositionem in Psalmos*, secundus *in Epistolas Pauli Apostoli*, * quæ separatim quoque prodierat Parisiis 1508. cum scriptore Anonymo Vitæ, cujus fidei parum esse tribuendum, Launojus cap. 2. laudati libri §. 4. docuit. Cætera scripta minora tertium Tomum implent, sed quæ exceptis duabus *Epistolis ad Radulfum Viridem*, Ecclesiæ Remensis Præpositum, pag. 154. & *ad suos*, *Majoris Carthusiæ eremum* in Delphinatu prope Gratianopolin *incolentes*, pag. 156. a Mauro Marchesio referuntur ad BRUNONEM alterum, de quo mox, Astensem. Adde Labbeum de S. E. Tomo I. pag. 211. Combefisius tamen in Bibliotheca Concionatoria facit cum iis, qui illa Brunoni Carthusianorum institutori malunt tribuere. Scripta illa minora sunt: *De laudibus Ecclesiæ*, paradiso,

* Petrejus pag. 414. subjecit etiam Epistolam Paulo tributam ad Laodicenses, sed ignoratam Brunoni.

diso, arca Noæ, tabernaculo, templo &c. p. 1. cum *sermone de Zachæo* pag. 19. *De ornamentis Ecclesiæ*, fide, spe, charitate, cæterisque virtutibus pag. 21. *De novo Mundo*, sive de novis in Ecclesia pag. 50. *De festivitatibus festivitatum*, de SS. Trinitate, de Nativitate DOMINI, Circumcisione, Epiphania, & octavis ejusdem, de palmis, de Cœna Domini, de Parasceve, de Pascha, de Adscensione Domini, & de Pentecoste. *Sermones XVIII.* pag. 72. *De B. Virginis* laudibus, Nativitate, Purificatione, Annunciatione & Assumtione *Sermones V.* pag. 106. *De Martyribus, Confessoribus* &c. Sermones varii argumenti XXII. Hactenus S. Brunonis opera junctim edita a Petrejo. Ab eo tempore brevis *Confessio Fidei* quam morti vicinus, fratribus edidit, primum vulgata a Mabillonio Tom. IV. Analect. pag. 400. (editionis novæ pag. 447.)

BRUNO, ex Moncho *Astensi* Ordinis Benedictini in Liguria Abbas A. 1107. *Cassinensis*, Episcopus A. 1110. *Signiensis*, diem obiit A. 1125. Sanctis adscriptus A. 1183. Vide Acta Sanctorum Tom. IV. Julii pag. 471. seqq. Petrum Diaconum de illustribus Cassinensibus cap. 34. Ughellum Tomo I. pag. 1236. Antonium Oldoinum in Athenæo Ligustico pag. 119. seq. & Maurum Marchesium, Panormitanum, Mo-

nachum Caſſinenſem in diſſertatione de Brunone hoc & libris ab eo compoſitis edita Romæ ſeparatim, & deinde præfixa illius operibus junctim editis, Venetiis 1651. fol. duobus Voluminibus, & Tom. XX. Bibliothecæ Patrum pag. 1295. In priore, Commentaria in *Pentateuchum*, *Job*, *Pſalterium*, *Cantica Canticorum*, & *Apocalypſin*. Præfatione in Pſalterium alterius etiam expoſitionis non in vulgatam, ſed in aliam verſionem a ſe compoſitæ meminit: *Cum adoleſcentulus eſſem, expoſui Pſalterium ſecundum aliam translationem*, * Gallicanam nempe, ut auctor Vitæ teſtatur: *Rogatus a quibusdam Ultramontanis Pſalterium ſecundum Gallicanam translationem compendioſa expoſitione percurrit*. In ſecundo Volumine exſtant *Sermones CXLV*. quos recenſuit etiam Combefiſius in Bibliotheca Concionatoria & quorum alii ſub Hieronymi vel Auguſtini nomine, alii ſub Eucherii Lugdunenſis vel Euſebii Emeſeni titulo legebantur. Tractatus *in Canticum Zachariæ*. *De Incarnatione Domini*. *De ſacrificio azymi*. *De Sacramentis Eccleſiæ, myſteriis atque Eccleſiaſticis ritibus*, ad Gvalterium, Magalenſem Epiſcopum. Hoc eſt, quod deinde

* Talis eſt expoſitio, quæ exſtat ſub nomine Brunonis Herbipolenſis.

deinde edidit Dacherius Tom. XII. ſpicilegii pag. 79. unde in nova ſpicilegii Dacheriani editione eſt omiſſum. *Vita S. Leonis IX.* Papæ. (amplior ea, quam duobus libris ſcripſit WIBERTUS Archidiaconus Rom. editam a Sirmondo cum Vita Caroli Boni Flandriæ Comitis, Pariſiis 1615. 8vo, nec inter opera Sirmondi junctim vulgata, ſed in Actis Sanctorum 19. April. Tom. II. pag. 642. ſeq. obviam.) *Reſponſio ad quæſtionem*, cur corruptus Eccleſiæ ſtatus. *Vita S. Petri* Epiſcopi Anagnini, cum privilegio Canoniſationis ejusdem An. 1105. (vide propylæum Sanctorum Maji pag. 207. & Pagium ad Annum 993. num. 4.) *Epiſtola ad Portuenſem Epiſcopum* & alia *ad Paſchalem II.* Papam. *Sententiarum libri ſex*, qui non differunt a ſcriptis, quæ Tomo tertio operum Brunonis Carthuſienſis vulgata ſuperius retuli, ſed Signienſi tribuuntur etiam ab Anonymo Mellicenſi cap. 83. His Marcheſius denique ſubjunxit ODONIS Aſtenſis Monachi expoſitionem in Pſalmos per contemplationem exaratam, quam Brunoni noſtro dedicavit. Confer Labbeum de S. E. Tomo I. pag. 213. Præter hæc in collectione Operum ejus obvia, traditur etiam Bruno hic ſcripſiſſe, ſed adhuc inedita *in librum Judicum, in Judith, & in Jeſaiam.* Vide Jacobi le Long Bibliothe-

 cam

cam exegeticam pag. 654. Etiam *Versus* ejus *in laudem Mariæ* memorat Petrus Diaconus loco laudato.

BRUNO *Tullensis* Leucorum in Gallia * ab Anno 1026. ad 1049. Episcopus, inde inter Papas LEO IX. a 12. Februar. Anni 1049. ad Annum 1054. 19. April. quo die videnda Martyrologia & Acta Sanctorum Tom. II. Aprilis pag. 642. seqq. ubi Vita scripta a *Wiberto*, de quo pag. 789. Eandem tradidere etiam *Anselmus* Remensis, de quo pag. 310. *Bruno* Signiensis, de quo jam dixi: & e recentioribus Augustinus Bontemps, Atrebas, Monachus Lobiensis, carmine heroico. Epitaphium ejus ita Urbem alloquitur:

Victrix Roma, dole, † nono viduata Leone,
Ex multis talem non habitura Patrem.

Exstant ejus *Epistolæ XIX.* in Conciliorum Tomis sæpius editæ, in Labbeanis Tom. IX. pag. 949. in Harduinianis Tom. IX. pag. 927. quorum argumenta perstrinxi Tom. IX. Bibliothecæ Græcæ pag. 579. Ex his tertia & nona etiam obvia apud Laër-

* Sammarthan. Galliæ Christianæ Tom. III. pag. 1096.

† Apud Ludovicum Jacobum & alios perperam excusum *dolet.*

Laërtium Cherubinum in bullario: pleræque etiam apud Baronium &c. Ab harum prima longiore ad Michaëlem Cerularium, Constantinopolitanum Patriarcham & septima ad Constantinum Monomachum, diversæ sunt memoratæ Sigeberto Gemblacensi cap. 149. liber ad eundem Constantinum, *ne sineret invalescere in Imperio suo tot hæreses: Græci enim*, si Leonem audimus, *ut* Simoniaci *donum DEI vendebant; ut* Valesii, *hospites suos castratos etiam ad Episcopatum promovebant: ut* Donatistæ *jactabant esse in sola Græcia Orthodoxam Ecclesiam: ut* Severiani *dicebant maledictam esse Legem Moysi: ut* Pnevmatomachi *professionem Spiritus Sancti abscindebant a Symbolo: ut* Nazareni *Judaismum observabant; parvulos morientes prohibebant baptizari ante octavum nativitatis diem: Latinos in nomine sanctæ Trinitatis baptizatos rebaptizabant, & ipsi sacrificantes de fermento, Latinos vocabant* Azymitas, *& claudentes eorum Ecclesias, eos persequebantur.* Videtur etiam diversum opus notare Sigebertus, cum post Epistolarum illarum mentionem subjungit: *Scripsit super his etiam* ad Græcos *librum luculento sermone; Evangelicis & Canonicis testimoniis destruens eorum errores, & Catholicæ Ecclesiæ fidem adstruens.* Leonis IX. *Sermones*, sive *Ho-*

miliæ, cum ejus Epiſtolis lucem viderunt Lovanii 1565. & curante Laurentio Surio, ac quinque adjungente Epiſtolas, Coloniæ 1568. ad calcem Operum Leonis Magni, ac denique ex recenſione Canonicorum regularium S. Martini Lovanienſis, Antwerpiæ 1583. Ludovicus Jacobus a S. Carolo pag. 150. Bibliothecæ Pontificiæ inter Leonis IX. ſcripta refert *Reſponſoria* in veneratione Martyris *Cyriaci* & *Hidulphi* Archiepiſcopi LIX. Trevirenſis, *B. Odiliæ* Virginis & *B. Gregorii* Doctoris & Pontificis, Anglorum Apoſtoli: & quæ Metis tranſiens Sigefridi Abbatis Gorzienſis precibus compoſuit, *B. Gregorii*, aliis *Gorgonii* Presbyteri Martyris *nocturnalia reſponſa*. Anonymo Mellicenſi quidem cap. 85. judice, Bruno hic *in Muſica ſubtiliſſimus fuit, & inter cantus alios, quos plurimos edidit, hiſtoriam beatiſſimi Papæ Gregorii ſatis artificioſe compoſuit. Atque*, ut ait Sigebertus, *ſi quis attendat cantus in honore Sanctorum ab eo compoſitos, cum primo Gregorio Papa merito comparabit.*

Alius BRUNO, qui circa Annum 1100. *Paterii*, de quo ſupra pag. 204. *Gregoriale* continuavit, eique ſecundam tertiamque partem addidit, miſitque ad Wernerum quendam,* ut conſtat ex Epiſtola Brunonis præmiſſa Gregoriali in nova editione ope- rum

* Forſan Merſeburgenſem Epiſc.

rum Gregorii M. Parisiis 1705. fol. Tomo quarto Parte 3. atque obvia etiam apud Oudinum Tom. I. pag. 1566. adde Tom. II. pag. 958. Idem fortasse Bruno Monachus, de quo p. 795.

BRUNO *Cassinensis*, supra *Bruno Astensis*.

BRUNO, Henrici Aucupis filius & Othonis Magni Imperatoris frater, *Coloniensis*, ab Anno CHristi 953. ad 965. Archiepiscopus. Huic *commentarios in Pentateuchum* alii tribuunt, quales habentur editi sub nomine Brunonis Herbipolensis, & de quo jam dixi, Astensis. Sixtus vero Senensis lib. 4. Biblioth. s. pag. 270. testatur in Bibliotheca Bononiensi Prædicatorum exstare MS. hujus Brunonis *Commentarium in quatuor Evangelia*, quo testatur se illa post Pentateuchum Moysis, ut nova veteribus jungeret, illustrasse.

Alius BRUNO *de Colonia*, cujus *Lapidarius* ex Alberto Magno de mineralibus excerptus exstat MS. in Bibliotheca Paulina Lipsiensi, teste B. Joachimo Fellero pag. 291. Catalogi MSS.

Eusebius BRUNO, ab An. 1047. ad 1081. * Episcopus Andegavensis, cujus *Epistolam* ad

* Chronica Andegavensia apud Labbeum Tomo I. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 276. 282. 287. 288.

ad Berengarium, edidit Claudius Menardus notis ad Auguſtini libros duos operis imperfecti ad Julianum pag. 499. Berengario faviſſe arguunt Deodwinus & Durandus Troarnenſis. Adde Benedicti Picteti hiſtoriam Eccleſiaſticam ſeculi XI. editam Gallice pag. 276. 833. ſeq. & Sammarthanorum Galliam Chriſtianam Tomo II. pag. 127. Adverſarium deinde Berengarii profeſſum ſe hunc Brunonem, affirmare ſine magna cauſa videntur Dupinius, Pagius aliique recentiores. Cum Signienſi hunc Brunonem perperam confundit Miræus in auctario de S. E. p. 57.

BRUNO *Herbipolenſis*, Epiſcopus, ab Anno 1034 ad 1045. de quo Sanctis adſcribendo actum An. 1237. Vide Acta Sanctorum 17. Maji Tom. IV. pag. 38. ſeq. & Jo. Petri de Ludewig ſcriptores Wirtzburgenſes pag. 470. & 561. Ei *commentaria in totum Pſalterium* tribuit Trithemius cap. 315. atque lucem viderunt illa S. Kiliano ab auctore dicata, in quibus vetus Latina verſio obelis & aſteriſcis notata cum LXX. & Hebr. confertur, conſultis etiam Auguſtini, Hieronymi, Caſſiodori, Gregorii & Bedæ commentariis, cum commentariis ejusdem Brunonis *in Cantica Veteris & Novi Teſtamenti, in Orationem Dominicam*, & *Apoſtolorum Symbolum atque Athanaſii*. Colon. 1494. Norimb.

rimb. 1497. 4. & ex Jo. Cochlei recensione, Herbipoli 1531. 1555. 4. recusa in Bibliotheca Patrum Coloniensi Tom. XI. & Lugdun. Tom. XVIII. Ejusdem *Commentarios in Pentateuchum*, vulgavit Georgius Galopinus, Duaci 1648. 4.

BRUNO Monachus, scriptor *Historiæ belli Saxonici*, ab An. 1073. ad 1082. non minus infestus Henrici IV. Imper. memoriæ, quam Gregorio VII. faventes alii, Anselmus Lucensis, Paulus Bonried sive Bernrietensis, Lambertus Schafnab. Marianus Scotus &c. Prodiit illa Brunonis historia Werinhero Episcopo Merseburgensi dicata in Tomo primo scriptorum German. Freheri pag. 173.

BRUNO Longoburgensis, Medicus ante hos trecentos amplius annos, cujus *Chirurgica* in variis Bibliothecis MSS. ut Lipsiæ in Paulina pag. 251. in Rostgardiana p. 524. aliisque. Diversus ab hoc BRUNO sive BRUNUS *Lasca*, Chirurgus Florentinus circa Annum 1290. amicus Petrarchæ, pater Dini de Garbo, Chirurgi celebris & Francisci. Vide Julium Nigrum de scriptoribus Florentinis, p. 113.

BRUNO *Bonifacius*, Saxo, ex illustri Baronum de Qverfurt prosapia, Monachus Ordin. Bened. Cœnobii Magdeburgensis: inde *Ruthenorum* Archiepiscopus, Prussorumque,

rumque Apostolus, & Martyr CHristi Anno 1008. de quo Arnoldus Wion Tomo I. ligni vitæ pag. 260. seq. & Acta Sanctor. Tom. VI. Junii pag. 217. & Tom. IV. Julii pag. 438. Huic Trithemius cap. 336. & lib. 2. de illustribus Benedictinis cap. 85. tribuit *libros duos commentariorum in Genesin.*

BRUNO Episcopus *Signiensis*, supra, *Bruno Astensis.*

BRUNWILLERENSIS Monachus * Ordinis Benedict. prope Coloniam, circa Annum 1063. de vita Comitum Palatinorum Rheni, Ehrenfridi sive Ezonis & Mathildis, eorumque filiæ B. Richezæ, Reginæ Poloniæ: in illustris Leibnitii scriptoribus Brunsvicensibus Tom. I. pag. 313-322.

BRUUN, Latino nomine velut κατ' ἀντίφρασιν dictus, *Candidus*, (nam Germanicis auribus Fuscum potius designat) seculo IX. Monachus Fuldensis, Ord. Bened. scriptor *vitæ Ægilis*, Magistri sui Abbatis Fuldensis (ab An. 818. ad 822. de quo supra p. 63.) libris duobus, prosa altero, altero versibus, qui editi à Christophoro Browero in sideribus Germaniæ, Mogunt. 1616. 4. & inde à Mabillonio in Actis Sec. IV. Benedictin.

* Fortasse *Wolfelmi*, qui contra Berengarium scripsit.

nedictin. pag. 226. Vitam *Baugolfi*, Abbatis itidem Fuldensis, necdum quisquam in lucem protulit, quod sciam.

Leonhardus BRUNUS *Aretinus*, non infimus inter illos, qui post fœdam & longam barbariei noctem renascentibus litteris facem prælucere feliciter cœperunt. Hic Colucii Salutati & Emanuelis Chrysoloræ discipulus, Petrarchæ exemplo in cujus cupide sæpius intuitus esse fertur imaginem, incredibili ardore studiorum passus est se incitari, ita ut florente ætate admodum (natus An. 1369.) * meruerit An. 1404. ab Innocentio VII. Pontifice cooptari, qui ei ab Epistolis esset, ut A. 1413. Johannis XXIII. cum quo petiit Constantiam: redux exinde, per longum tempus gessit munus Cancellarii Reipublicæ Florentinæ, ibique An. 1444. 7. Id. Martii, ætatis 75. defunctum laudavit pro funere successor ejus *Poggius*, cujus Oratio edita a Baluzio Tom. III. Miscellan. pag. 252. & recusa Tomo octavo thesauri scriptorum Italiæ Burmanniani, & ante Leonhardi Aretini Epistolas, curante me repetitas prælo Hamb. 1724. 8vo. *Jannotii Manneti* Florentini Orationem memoriæ ejus dicatam & laudibus, inque variis Bibliothecis † MStam, Phili-

* Poggiana pag. 10. seq.

† Giornale de' Letterati d'Italia T. XI. p. 368. Labbeus

Philibertus de la Mare Senator Divionensis præfigere voluit operibus Aretini, quorum collectorum a se editionem meditabatur, quorumque Catalogum publici juris fecit Divione 1653. 4. *Carolum Marsupinum* Aretinum de illius laudibus memorat Julius Niger in historia scriptorum Florentinorum pag. 119. Operæ pretium quoque de eo adire diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 201. seq. Antequam vero de scriptis ejus dicere ingredior, juvat cum Lectore communicare *Lini Colutii Salutati*, nondum editam, quod sciam, ad Innocentium septimum, Epistolam, in qua Leonhardum hunc, alumnum suum Pontifici ita commendat, ut spem de eo maximam concepisse se ostendat, quam eventus comprobavit.

INNOCENTIO Papæ
Linus Colucius Salutatus.

Post humilem recommendationem & pedum opuscula beatorum. Nescio cui magis gratuler, sanctissime Pater & Domine vere successor Petri, uniceque vicarie JESU CHRISTI, Tuæne Sanctitatati an filio Tuo dilecto Leonardo Aretino, quem in

Labbeus Biblioth. MSS. Naldus Naldius in Manneti vita.

in tuum à secretis noviter adscivisti. Lætor equidem & exulto quod tibi talis servitor accesserit, quali Tua sanctitas indigebat. Non quod bonos & industrios non haberes, sed quoniam quotquot Tibi boni contigerint, vel dominis aliis in quorum manibus orbis terrarum est, semper pluribus egeretis. Lætor quidem & exulto contigisse talem Tuæ beatitudini servitorem, ætate juvenem, corpore validum, aspectu gratum, scientia clarum, eloquentia singularem, latinis excellentem literis, peritum non mediocriter Græcis, quodque super omnia pretiosum est, integra fide & singulari bonitate præstantem. De quibus quidem omnibus licet pleraque videas, & omnia forte perceperis, ego tamen tibi verax & fidelissimus testis sum. Cum enim ipsum jam diu recepissem in filium, & ipse se totum conversatione domestica mihi dederit, totum agnosco, totumque discussi, nec me potest in aliquo, tanto tempore latuisse. Continua & studiosa nobis consuetudo fuit, & cum de cunctis quæ componerem judex esset, & ego suarum rerum arbiter versa vice, nos mutuo sicut ferrum ferro acuitur, exacueramus, nec facile dixerim & ex hoc dulci & honesto contubernio uter nostrum plus profecerit. Uterque tamen eruditior evasit, ut fateri oporteat mutuo

nos

nos nobis fuisse vicissim discipulos & magistros. In quorum memoria, dum hæc scriberem, minus commotus sum, cum me sentiam tali socio talique præsidio destitutum. Maxima quidem certitudine, de quacunque re amborum consentiret auctoritas, tenebamur. Nunc autem nec habeam quod doceam, nec & a quo discam. Sed hæc satis. Tuo quidem commodo & honori suo mea decet incommoda post habere. Tamen ad Leonardum nostrum pro conclusione revertatur oratio. Habes virum aptissimum rebus magnis: virum fidelem & integræ conditionis & mentis. Scio quid loquor & quod CHRISTI vicario loquor. Quamobrem hortor & opto, quod Tuæ clementiæ & humanitati charus sit, & eum cum expertus fueris, pro meritis honores suis, qui vix cognitum honorasti. Quibus quicquid fides & devotio mea meretur accedat supplico. Me quidem in ipso, cum plusquam dimidium animæ meæ sit, reputabo, sicut eum honoraveris, honoratum. Et hæc satis. Spero quidem sine meis & aliorum suffragiis benignitate Tua & virtute sua gratiam suis meritis debitam in Tuæ sanctitatis oculo eum reperturum. Pro honore autem suo & quia sibi talis contigit dominus, qualem potest imo debet, quicunque servire majoribus se disponit, optare, statu summum, benignitate conspicuum,

spicuum, natura mitem, munificentia largifluum, mente intelligentiaque præstantem, quique neminem naso suspendit adunco, ut Flaccus, gratulor tota mente. Spero quidem virtute Tua & probitate sua videre scientiam, quod rarissime fit, pro meritis honoratam. Vale Pater sanctissime. Sunt qui putent me Tibi prima epistola displicuisse, quod & ego vererer, nisi quod ipse nihil respondendo suasi mihi te læsum à me in aliquo non putare. Nec humilitatis enim nec benignitas esset parcere vel leviter Tuam celsitudinem offendenti. Florentiæ VIII. Idus Sextilis.

Ex scriptis Leonhardi, quæ magno numero apud Julium Nigrum pag. 352. seq. & ante Epistolas Hamburgi recusas, edita & inedita enumerantur, præcipua sunt:

1. *Historiæ Florentinæ libri XII.* a Sixto Brunone, Dobelensi Misnico Latine editi Argentorati 1610. fol. cum versio Italica Donati Acciajuoli sæpius jam vidisset lucem, Venetiis 1473. fol. Florent. 1492. Venetiis 1560. fol. &c. *Orsus est eam,* inquit Poggius, *paulo supra trecentesimum annum, a quo tempore res populi Florentini certiores ex superiorum scriptis referuntur - - & cum constitueret ad hæc nostra tempora usque historiam prosequi, bella solum-*

 modo,

modo, quæ cum priori Duce Mediolani gessimus (usque ad Annum 1402.) *conscripsit, reliqua perficere conantem mors interrupit.*

2. *Rerum suo tempore in Italia gestarum ab Anno* 1378. *usque ad Annum* 1440.* *Commentarius*, Venetiis 1475. 1485. fol. & ad calcem historiæ Florentinæ, Argent. 1610. fol. Lugd. 1539. 4. & novissime curante D. Jo. Gerh. Meuschenio † Frf. 1732. 4. & in Tom. XIX. scriptorum Italiæ, Corporis Mediolanensis. Exstat & Italica versio Donati Acciajoli, Venetiis 1561. fol. cui Franciscus Sansovinus continuationem adjunxit usque ad Annum 1560.

3. *Epistolarum libros octo* editos Augustæ apud Knoblochium An. 1521. & Basileæ apud Henricum Petri 1535. 8. ex Basileensi editione curavi recudi Hamburgi 1724. 8. Ab eo tempore autem beneficio meritissimi Viri *Joachimi Negelein*, Pastoris ad S. Mariæ & Professoris Norimbergensis, evolvi Codicem MS. qui non modo editas illas Epistolas pluribus locis emendatiores exhibebat, sed etiam Epistolas adhuc *ineditas LII.* quas ad prelum paratas ad nos misit, eisque libellum de temporibus suis, ex editione

* perperam apud Julium Nigrum pag. 352. bis excusum 1404.

† Acta Erud. A. 1732. p. 166.

editione antiqua Veneta subjungi laudatus Negelinus voluit.

Epistolam ad eruditam fœminam *Dominam Baptistam de Malatestis*, quibus bona studia commendantur, edidit Johannes Alexander Brassicanus, Argent. 1521. 8. Alia *ad Cyriacum Anconitanum* vulgata a Baluzio Tomo sexto Miscellan. pag. 538.

Invectiva in Carolum Malatestam, ob statuam *Virgilii*, victis hostibus apud Mantuanos eversam, exstat in Viri Clarissimi *Joannis Georgii Schelhornii* Amœnitatibus Litterariis Tomo III. pag. 225 -- 240.

Commentarii rerum Græcarum ex editione Argentor. 1610. fol. recusi in Tomo septimo Thesauri Antiquitatum Græc. Gronoviani.

Oratio adversus hypocritas cum Poggii Dialogo ejusdem argumenti, recusa Magliabechi suasu Lugduni 1679. 12.

BRUNICHIUS, cujus ἔκθεσιν Βρουνίχιυ Ῥωμαίυ χρονογράφυ laudat Johannes Malala Tom. I. pag. 239. & BRUTIUS Chronographus, cujus apud Cangium inter scriptores mediæ Latinitatis mentio, videntur Græce potius quam Latine scripsisse. Nam & Brutius non citatur nisi a Græcis scriptoribus, Eusebio in Chronico quod La-

tine vertit Hieronymus, Syncello, Malala cui vitiose Βέτλιος, & Chronici Alex. scriptore cui Βρύτιος appellatur. Vide Eusebii Chronicon Græcum editionis Scaligerianæ pag. 80. ubi perperam Βρέτλιος: Hieronymum pag. 44; & Scaligeri notas p. 205. atque Arnoldi Pontaci p. 195. ad Euseb. cui licet placet Baronii suspicio, pro Bruttio apud Hieron. legentis *Eratium* vel *Brutianum*, contra tot codicum fidem, tamen merito non probatur.

Leonhardus BUCKIUS, Oosterwicanus, Canonicus Regularis S. Augustini Corsendoncanus in Brabantia, defunctus A. 1488. scriptor dialogi, cui titulus: *norma vitæ religiosæ*, aliorumque *tractatuum spiritalium & anagogicorum*, ut a Valerio Andrea Dessélio p. 624. Bibliothecæ Belgicæ appellantur.

BUCONIUS Honorio lib. II. cap. 77. de luminaribus Ecclesiæ, Trithemio autem cap. 171. *Victorianus Buconius*, idem est, qui in Gennadii editionibus cap. 78. de scriptoribus Ecclesiasticis VOCONIUS appellatur, ex frequenti litterarum B. & V. passimque obvia permutatione: quanquam Corbejensis Codex Gennadii, & Gvelpherbytanus etiam teste celeberrimo Doctore Ernesto Salomone Cypriano, refert *Buconium*. Hic Castellanæ urbis Mau-

Mauritaniæ circa Annum 450. Episcopus scripsit librum adversus Ecclesiæ inimicos Judæos, & Arianos, & alios hæreticos, & Sacramentorum egregium, ut vocat Gennadius volumen, sed ex ejus lucubrationibus nihil ad nos pervenit.

BULGARANUS Comes sub Gundemaro Gothorum Rege circa Annum 610. Galliæ Narbonensis præfectus, cujus *Epistolarum ἐκλάδα* editurum se promisit Cardinalis de Agvirre, notit. Conciliorum Hispaniæ p. 104. exscriptam ex Codice Ovetensis Ecclesiæ membranaceo ante quingentos annos exarato: quarum prima & secunda est ad Episcopum quendam Franciæ, tertia ad Episcopum nescio quem, quarta & quinta ad Agapium Episcopum, & sexta ad Gundemarum Regem. Vide Nicolaum AntoniumBiblioth. veteris Hispanæ lib. V. cap. 5. Tom. I. p. 274.

BULGARINUS Senensis, JCtus, qui Pisis & in patria docuit circa An. 1490. scriptor commentarii in tit. de verborum obligationibus & in tit. qui admitti in bonorum possessionem possunt.

BULGARUS, Pisanus aliis, Arisio in Cremona Litterata Tom. I. p. 75. seq. Cremonensis, sed Sigonio, Pancirollo, Pastrengo, aliisque rectius a) Bononiensis, Alber-

a) Giornale de' Letterati d'Italia Tom. XV. pag. 205.

ti F. JCtus excellens, atque Friderici Ænobarbi in jure de caussis appellationum dicendo Vicarius, circa Annum 1160. scripsit *glossas in Jus Civile* admixtas Accursianis, & Commentarium *de Regulis Juris antiqui*, qui additis notis Placentini sæpius lucem vidit. Confer Gvilelmum Pancirollum de claris Legum Interpretibus lib. II. cap. 15. qui inter alia notat Bulgari sententias, de ambiguo jure prolatas, in universa Italia vim legis habuisse, & ipsum quod venusta pronunciatione doceret, *os aureum* vulgo appellatum. Hic Mart. Gosiani, Legum Doctoris, adversarius etiam corpus suum An. 1167. b) moriturus Bononiæ ad S. Proculum tumulari jussit juxta valvas Ecclesiæ, Martini sepulchro directe oppositas, *ut, sicut vivens illi contrarius fuerat, sic deficiens objiceretur in morte.* c) Græca autem in Pandectis non Bulgarus, ut a quibusdam traditum, utpote Græcarum litterarum perinde, ut Accursius minus peritus, sed BURGUNDIO Pisanus Latina fecit, Leonis Jurisconsulti avus, ut ex Odofredo JCto, qui

A. 1265.

b) Johannes Nicolaus Paschalis Alidosius de Doctoribus Juris Canonici Bononiensibus pag. 39.

c) Giornale de' letterati d'Italia Tom. X. p. 274. ex Gvil. Pastrengi lib. de Originibus rerum pag. 15.

An. 1265. Bononiæ obiit, commentario in leg. 11. D. de legibus ab eodem Pancirollo observatum.

BULLARIA ET EPISTOLÆ PONTIFICUM ROMANORUM.

Primus *Dionysius* Exiguus circa seculi sexti initia, Canonibus Conciliorum etiam Pontificum Romanorum Decreta cœpit adjungere: cujus exemplum sunt imitati complures, ad *Gratianum* usque, de quibus dicere me memini in limine tomi undecimi Bibliothecæ Græcæ, laudatis etiam viris doctis qui idem ante me argumentum tractaverant, & quibus jam licet adjungere illustrem Virum Justum Fontaninum in diss. de Collectionibus Canonum, præsertim Gratiani Decreto, ante editionem Jo. Turrecrematæ, Rom. 1726. fol. Josephum Saenz de Agvirre, Cardinalem diss. 2. Ecclesiastica, præmissa Conciliis Hispaniæ Tom. I. p. 42. seq. Franciscum de Roye, JCtum Andegavensem, in historia Juris Canonici, præmissa libris tribis Juris ejusdem institutionum, Parisiis 1681. 12. Claudium Fleury in historia Juris Canonici, vulgata Gallice ibid. 1720. 8. & D. Christianum Gotfridum Hofmannum, Antecessorem Viadrinæ Academiæ, introductione in Jurisprudentiam Canonicam & Pontificiam, Francof. 1725. 8.

Decretorum Pontificiorum ratio etiam habetur in collectionibus Canonicis recentiorum scriptorum, *Francisci Joverii, Augustini Barbosæ* aliorumque: & in Conciliorum Tomis, ubi Epistolæ Pontificum descriptæ, Conciliisque adjunctæ leguntur. Passim etiam adductæ ab Annalium Ecclesiasticorum conditoribus. Singulare autem studium in Epistolis Pontificum colligendis & separatim vulgandis, auspiciis Sixti IV. & Clementis VIII. posuit *Ant. Carafa*, Card. & Bibl. Vatic. præfectus, qui cum *Antonio de Aquino* Romæ 1591. fol. tres tomos vulgavit, X. mense antequam tertius e prælis exiret jam defunctus: in quorum primo Epistolæ à S. Clemente I. ad Pelagium II. in *secundo* a Gregorio M. Anno 590. ad Leonem IV. in *tertio* denique a Nicolao I. ab Anno 858. ad Gregorium VII. cujus Registrum in An. 1085. definit. Auctarium meditatus fuerat Antonius de Aquino, sed illud ipso non diu post Carafam defuncto intercidit, exceptis iis Epistolis quas Baronius ab eo acceptas passim Annalibus suis inseruit. Laudat hunc Antonium, atque in acceptis illi debere se easdem gratus confitetur Baronius tum alibi, tum ad A. C. 431. num. XV.

Ab eo tempore, novo & curiosissimo studio, ante paucos annos Epistolas Rom. Pontificum a S. Clemente I. usque ad Innocentium

tium III. genuinas separatas a supposititiis recensere atque notis illustrare instituit vir eruditus *Petrus Coustant*, Presbyter & Monachus Ordinis Benedictini e Congregatione S. Mauri: sed primus tantum egregii illius Operis Tomus lucem vidit Paris. 1721. fol. qui desinit in Xysto tertio & An. C. 440. De illo uberius dixi Tomo XI. Bibliothec. Græcæ p. 760. sqq. Coustantio autem, eodem An. 1721. Octobr. 18. rebus humanis subducto, a) & *Simone Mopinoto* Remensi, qui curam continuandi illius operis in se susceperat, similiter extincto 11. Octobr. An. 1724. b) in flore ætatis cum annum ageret undequadragesimum: ab eo tempore jussi sumus secundum itemque tertium sylloges hujus utilissimæ Volumen exspectare à claro tot aliis antiquitati Ecclesiasticæ illustrandæ exhaustis laboribus *Ursino Durando*, c) cui vegetam senectutem & felices propositorum publico susceptorum bono successus lubenti animo appreçamur.

a) Journal des Savans A. 1722. pag. 21. 166. & 227. Memoires de Trevoux An. 1722. pag. 1541. 1681.

b) Idem An. 1725. pag. 182. Hic Mopinotus auctor apologiæ pro Coustantio editæ Romæ A. 1724. quod in Paparum auctoritatem injurius non fuerit. id. pag. 1708.

c) idem pag. 2104. Journal des Savans A. 1726. pag. 526. & A. 1732. pag. 232.

In Prolegomenis Coustantius p. LVII. seqq. de antiquis Canonum collectionibus disserit, Latinis præsertim, MS. *Corbejensi* Sec. VI. sub Vigilio p. LXII. *Quesnelliana* ad calcem operum Leonis M. quam Gelasii tempore vel non diu post compositam disputat p. LXVII. *Langobardica* Biblioth. Colbertinæ, quam priore non juniorem observat p. LXXIX. & alia ampliore ejusdem Bibliothecæ, ex duabus superioribus circa Annum 660. in Galliis conflata p. LXXXVII. De collectione DIONYSII *Exigui*, qui Pontificum decreta hortante Juliano S. Anastasiæ Presbytero adjunxit circa sæculi sexti initia p. XC. De Codice Canonum Ecclesiæ *Africanæ* p. XCIV. De Concordia Canonum auctore CRESCONIO Afro circa Annum 690. p. CV. De Codice Canonum, quem An. 774. vel 787. HADRIANUS I. Carolo M. tradidit, edito primum Moguntiæ A. 1525. p. CVIII. De collectione apud *Hispanos* scripta post Annum 589. & Isidoro VI. 15. Origg. laudata, p. CXI. De Codice Canonum in X. diviso libros & MS. in Biblioth. Ecclesiæ Toletanæ p. CXXII. De collectione ISIDORI MERCATORIS ex veris falsisque & interpolatis monumentis conflata p. CXXV. *Hac fraude*, sunt p. CXXVII. verba laudati Coustantii, *quam sit perniciose de Ecclesia meritus, dici vix potest.* *Hinc*

Hinc debilitati penitus fractique disciplinæ nervi, perturbata Episcoporum jura, sublatæ judiciorum Leges, aut miserum saltim in modum afflictæ: hinc discordiarum, seditionum ac litium seges immensa, quæ tot seculis ad Ecclesiæ dedecus, fideliumque offensionem fruticavit. Nondum innotuerat hæc Isidori sylloge A. 855. quam deinde ab aliis subinde augeri, & Pontificum Epistolas alias adjungi contigit. idem p. CXXXII. seq. De collectione Canonum MS. *Sorbonicæ Bibliothecæ* ante An. 1109. ad *Anselmum* Archipræsulem, in duodecim divisa partes, p. CXXXV.

Post GRATIANUM, quatuor collectiones Decretalium Epistolarum vulgavit cum notis Antonius Augustinus, Ilerdæ 1576. fol. de quibus dictum Volum. XI. Bibliothecæ Græcæ pag. 20. seq. primam BERNARDI CIRCA, & secundam JOANNIS VALLENSIS, desinentes in Decretalibus *Cælestini III.* tertiamq; ex *Innocentii III.* Registris, jussu ejus factam a PETRO BENEVENTANO, & quartam VINCENTII, constitutiones alias ejusdem *Innocentii III.* complexam. Quintam vero collectionem negat Antonius Augustinus potuisse se reperire, in qua *Honorii III.* constitutiones collectæ a TANCREDO * Bononiensi Diacono circa

* Vide Paginm ad A. 1185. num. 2.

ca Annum CHristi 1227. sub ipsius Pontificis nomine, interprete JACOBO ALBANO, Faventino Episcopo, Henrici Ostiensis Præceptore. Hanc primus luci dedit Innocentius Cironius, Cancellarius Academiæ Tolosanæ, Tolosæ 1645. fol.
Verum exstant quoque Pontificum complurium separatim editæ, ut

Leonis Magni Epistolæ, qui Episcopus Rom. fuit ab Anno CHristi 440. ad 461. sæpius editæ inter ejus opera, atque novissime eruditis Paschasii Quesnelli observationibus illustratæ Paris. 1675. 4to. & Lugd. 1700. fol.

Epistola dogmatica ad Flavianum * Constantinopolitanum Episcopum, & altera ** ad Leonem Imperatorem Græce, vulgatæ a Gerhardo Vossio ad calcem Gregorii Thavmaturgi, Mogunt. Anno 1604. 4.

Epistolæ variorum Pontificum ad Petrum Cnapheum sive Fullonem, Græce & Latine editæ, Ingolstad. 1616. 4to, & Tom. XIII. Gretseri Operum.

Gregorii I. (Papæ ab Anno 590. ad 604.) Epistolarum libri XII. sæpius inter ejus opera editi, & novissime Parisiis 1705. fol. *Pauli*

* Græca versio incipit: ἀναγνόντες τὰ γράμματα τῆς ἀγάπης τῆς σῆς.

** Græca versio incipit: ὑποσχόμενον ἐμαυτὸν διαμέμνημαι.

Pauli I. (Papæ ab Anno 757. ad 767.) Epiſtolæ XXXI. in Franciſci du Cheſne Tomo III. ſcriptorum Francicorum pag. 725—760.

Volumen Epiſtolarum quas Romani Pontifices *Gregorius III. Stephanus III.* &c. miſerunt ad Carolum Martellum, Pipinum & Carolum Magnum, Principes & Reges Francorum, auſpiciis Caroli Magni collectum, & editum a Jac. Gretſero. Ingolſtad. 1613. 4. & T. VI. Opp.

Leonis III. (Papæ ab Anno 795. ad 816.) Epiſtolas X. ad Carolum Magnum primus e MSS. Academiæ Juliæ edidit Hermannus Conringius notisque illuſtravit. Helmſt. 1647. 4. & Tom. V. Opp. p. 587.

Epiſtolæ ſedecim *Nicolai I.* qui ab Anno CHriſti 858. ad 867. Pontificatum geſſit, editæ Romæ Anno 1542. fol. Longe plures deinde evolvit Baronius, ac Binius in Conciliorum tomis & poſt eum alii dederunt.

Alexandri III. Epiſtolæ vulgatæ a Sirmondo & aliis, de quibus ſupra p. 154.

Sylveſtri II. (Papæ ab Anno 999. ad 1003.) Epiſtolæ CLIX. cum decreto electionis editæ e Bibl. Papyrii Maſſoni JCti, Pariſ. 1611. 4.

Leonis IX. de quibus ſupra p. 790. ſq.

Innocentii III. (Papæ ab Anno CHristi 1198. ad 1216.) Epistolas libris XVI. digestas, insignem rerum Ecclesiasticarum & Civilium illa ætate cognoscendarum thesaurum vulgavit Stephanus Baluzius Parisf. 1682. fol. duobus voluminibus, post longe imperfectiores collectiones Gvil. Sirleti Rom. 1543. Coloniensem 1576. fol. vel Pauli du May * Parisf. 1625. & & Francisci Bosqueti Tolos. 1635. fol.

Antonii Dandini Alteserræ commentarius in Innocentii III. Decretales, Parisf. 1666. fol.

Gregorii IX. (Papæ ab Anno 1227. ad 1241.) Decretales Epistolæ sæpius editæ separatim, atque inter opera à Jacobo Pamelio illustrata Antwerp. 1572.

Bonifacii VIII. de quibus supra p. 707.

Pii II. (antea Æneæ Sylvii) qui Papa fuit ab Anno 1458. ad 1464.) Epistolæ CCCCXXXI. ante Pontificatum & in Pontificatu scriptæ, Norimb. 1481. & Lugd. 1497. fol. & inter Opera Basileæ excusa.

Bullæ Pontificum à *Joanne XXII.* ad *Paulum III.* vulgatæ a Lud. Gomesio. Rom. 1542. 4.

Hadria-

* Vide Menagiana Tom. III. p. 326. seq.

Hadriani VI. (Papæ ab Anno 1522. ad 1523.) Epiſtolæ editæ Coloniæ 1535. Vide Ludovicum de S. Carolo Biblioth. Pontificiam p. 107.

Pii IV. & *V.* & *Gregorii XIII.* Florentiæ 1583. 1586. 4.

Pii V. (Pontificis Max. ab Anno 1566. ad 1572.) Epiſtolarum libros quinque Latine edidit Franciſcus Goubeau, Antwerp. 1640. 4. poſt editionem Italicam Mantuanam ** 1587. 4. & Latinas Colonienſem atque Romanam 1629.

Gregorii XIII. Conſtitutiones Eccleſiaſticæ & litteræ Apoſtolicæ, Lugd. 1582. 8vo.

Sixti V. Conſtitutiones a Laërtio Cherubino, editæ Rom. 1588. fol.

Collectio Bullarum & Conſtitutionum *Clementis VIII.* ſeparatim editarum ab Anno 1592. ad 1603. fol. in Bibliotheca Telleriana.

Gregorii XV. ab A. 1621 ad 1923. Conſtitutiones & Decreta, Rom. 1623. fol.

Bul-

** Ludovicus de S. Carolo Bibliotheca Pontificia pag. 194. in qua paſſim de ſingulorum Epiſtolis Pontificum, ubi exſtent annotat, plures earum collectiones MStas in Bibliotheca Vaticana adhuc deliteſcere teſtatus.

Bullarium *Innocentii XII.* editum Romæ A. 1697.

Bullarium *Clementis XI.* Romæ 1723. fol. & inter ejus Opera Frf. 1729. fol. & in octavo volumine Bullarii magni, edit. Luxemburgensis.

Bullæ Pontificum a Bonifacio VIII. (Anno 1294--1303.) ad Paulum IV. (Anno 1555--1559.) Romæ apud Anton. Bladium 1559. fol.

Collectio Bullarum à Gregorio VII. (An. 1073--1085.) ad Gregorium XIII. (A. 1572--1582.) Rom. 1589. fol.

Bullarium sive Collectio Constitutionum Romanorum Pontificum, jussu Sixti V. collectum: a Gregorio VII. usque ad Sixtum V. (qui Pontificatum gessit ab Anno 1595. ad 1590.) cum rubricis *Laërtii Cherubini*, Rom. 1586. fol.

Summa Constitutionum Pontificalium & rerum in Ecclesia Romana gestarum a Gregorio IX. (An. 1227--1241.) ad Sixtum V. curante *Petro Mathæo* JCto, Lugd. 1589. 4.

Bullarum, Brevium & Constitutionum Apostolicarum, quæ in Archivo Impressoris Cameralis existunt, index. Rom. 1627. 12. in Biblioth. Burberina.

Rocci Passani Presb. Oratorii (defuncti Rom. 1664.) breviarium bullarum; nescio

ſcio an editum. Vide Raph. Sopranis ſcriptores Liguriæ p. 251.

Summa Bullarii per *Stephanum de Quaranta.* Venet. 1607. 4. Lugdun. 1622. 4. usque ad Paulum V.

Jacobi Caſtellani Compendium Conſtitutionum ſummorum Pontificum a Gregorio VII. ad Clementem VIII. (Papam ab Anno 1592. ad Annum 1605.) Venet. 1603. 4.

Bullarium magnum *Laërtii Cherubini* JCti Romani a) a S. Leone Magno (Papa ab Anno 440. ad 461.) ad Paulum V. (ab Anno 1555. ad 1559.) Romæ 1617. fol. tribus voluminibus. Et a D. *Angelo Cherubino*, Monacho Caſſinenſi continuatum usque ad Urbanum VIII. (Papam ab Anno 1623. ad 1644.) Romæ 1638. fol. quatuor voluminibus, & Lugd. 1655. fol. additis Innocentii X. Conſtitutionibus, plenior editio Rothomag. 6. Vol.

Bullarii Collectanea per *Auguſtinum Barboſam*, Lugd. 1634. 4.

Flavii Cherubini Compendium Bullarii a Laërtio Cherubino editi, Lugd. 1624. 4. Rom. 1638. fol.

Bullarii magni Cherubiniani continuatio ab Urbano VIII. ad Clementem X. (Papam ab Anno 1670. ad 1676.) per *Angelum*

a) Proſper Mandoſius Bibl. Roman. p. 192.

gelum a Lantusca, & *Joannem Paulum* a Roma, b) Ordinis minorum Tom. V. & VI. Rom. 1672. fol. quæ editio præstat Lugdunensi, A. 1697. fol. in qua nonnulla omissa.

Bullarium magnum Romanum usque ad Benedictum XIII. Luxemb. 1728. octo voluminibus fol. apud Andream Chevalier. In nono volumine supplementum omissorum in omnibus editt.

D. Bouchardi bullarium Romanum novum digestum juxta libros ac titulos decretalium Gregori IX. una cum Concordantia Romano Pontificiarum ac Tridentinarum Constitutionum. Histoire literaire de l'Europe 1726. Septembre p. 81.

Vincentii Petræ JCti, Commentarius in Bullarium edi cœpit Rom. 1705. fol. Tomus quartus jam lucem vidit Anno 1714. Journal des Savans 1714. Août p. 225.

Constitutiones Pontificiæ & Romanarum Congregationum Decisiones ad Vicarios utriusque Cleri spectantes, *Jo. Baptista Pittono*, c) Sacerdote Veneto collectore.

b) Prosper Mandosius Bibiiotheca Romana pag. 199.

c) Giornale de' letterati d' Italia Tomo XIX. pag. 441.

re. Venetiis, apud Leonardum Pittonum, collectoris patrem 1712. 1719. 1722. 8. 3 Voluminib.

Joannes Baptista Confectius, sive *Confettius*, in Collectione Privilegiorum sacrorum Ordinum Fratrum mendicantium & non mendicantium, Venetiis 1607. 4to.

Hieronymi Rubei, Romani, Pontificia diplomata ac privilegia Clericis Regularibus Congregat. Somascensis concessa.

Constitutiones Pontificiæ & Romanarum Congregationum decisiones ad Episcopos & Abbates utriusque cleri Canonicosque Ecclesiarum Cathedralium & Collegiatarum, spectantes, recensitæ a *Joan. Baptista Pittoni*, Venet. 1712. 1719. 1722. 8vo. tribus Vol.

Ejusd. Constitutiones Pontificiæ & Romanarum Congregationum, ad Matrimonium spectantes. Venet. 1725. 8.

Michaëlis de Neapoli ab origine fundat. Ordinis Franciscanor. ad Annum CHristi 1633. brevia Pontificum, statuta &c.

Julii de Venetiis Chronologia historica Seraphici Ordinis, ab An. 1643. ad 1718. Neapoli 1650. fol. & Venetiis 1718. fol. Giornale d' Italia, Tom. XXXV. pag. 490.

Emanuel Rodericus in nova collectione & compilatione privilegiorum Regularium

mendicantium & non mendicantium, Turnoni 1609. fol.

Cartusiensis Ordinis instituta antiqua & nova cum bullis Pontificum Romanorum: per Amorbachium 1510. fol.

Bullarium Cassinense, seu Constitutiones Pontificum, Imperatorum, Regum, &c. & decreta sacræ Congregationis pro Congregatione Cassinensi, per *Cornelium Margarinum.* Venetiis 1650. fol. Tuderti 1670. fol. 2 Volum. Giornale di Roma 1671. p. 21.

Bullarium Ordinis eremitarum S. Augustini a *Laurentio Empolo* collectum, Rom. 1628. fol.

Bullarium Ordinis Cluniacensis, Lugdun. 1680. fol.

Antonii Gonsalez de Acunna, bullarium confraternitatum Ordin. Prædicatorum, Rom. 1668. 4. Ejusd. summarium privilegiorum a sede Apostolica Ordini Præd. concessorum ab Anno 1216. ad 1669. ibid. 1670. 4. Plures bullas omissas esse notat Jacobus Echardus Tom. II. Bibl. Dominicanæ p. 692. qui p. 704. memorat etiam *Antonii Chesnois*, bullarium ejusmodi vulgatum Gallice Rothomagi 1678. 4.

Claudii Arrhenii bullarium Romano Sveo Gothicum, seu Codex bullarum aut literarum, quas Pontifices Romani quibuscun-

cunque de caufis miferunt in Sveciam. MS.

Johannis Peringskiœld diplomata Svedica Papalia & Epifcopalia. MSS.

Hippolytus Marraccius promifit bullarium Marianum, f. collectionem bullarum, Conftitutionum, Diplomatum, Breviumque Apoftolicorum, in honorem cultumque Mariæ Virginis a fummis Pontificibus emanatorum, 2 Vol.

Thomæ Thomaffoni, Ord. Præd. decretorum Apoftolicæ fedis, Conciliorum, facrarum congregationum & Patrum aurea Catena. Rom. 1654. 4.

Joannis Antonii Novarii fummæ bullarum, cum noviffimis decifionibus facræ Rotæ Romanæ adjunctis a *Jofepho Domitio*, & cum nonnullis additionibus Abbatis *Michaëlis Juftiniani*. Rom. 1677. fol. Giornale di Roma p. 113.

Diplomata Pontificia & regia Ordini regulari & hofpitali S. Spiritus conceffa, cum notis. Parif. 1724.

Bafilii Seregni Mediolanenfis Indulta & Privilegia Pontificia Canonicis Regularibus conceffa. Mediol. 1606.

Bullarii Seraphici Indiculus per *Petrum de Alva*. Rom. 1655. 4.

Bullas Pontificum pro Societate Jefu, cum Regulis Societatis publicavit Ægidius de Smidt S. J. Antw. 1647.

Archivium bullarum, decretorum, &c. fratrum & ſororum tertii Ordinis S. Franciſci, per *Franciſcum Bordonum*, Parmæ 1658. 4.

His omnibus noviſſime acceſſit *Juſti Fontanini*, Archiepiſcopi Ancyrani, Codex Conſtitutionum, quas ſummi Pontifices ediderunt in ſolenni canoniſatione Sanctorum a *Johanne XV.* Anno CHriſti 993. ad *Benedictum XIII.* An. 1729. Romæ 1730. fol. Bibliotheque Italique Tom. X. p. 279. Acta Eruditor. Tom. X. ſupplem. p. 385.

Johannes BURCHARDUS, Argentinenſis, Capellæ Alexandri VI. Papæ Clericus & Cerimoniarum Magiſter, poſtea etiam Eccleſiæ Hortanæ præfectus a Julio II. ſcripſit *Diarium* ab Anno 1492. quo Alexander VI. creatus eſt Papa, usque ad Annum 1505. ſive Julii ſecundi initia. Ex hoc diario excerpta, (integrum enim tunc negat ſe potuiſſe conſequi illuſtris Leibnitius) Hanoveræ 1696. 4. publicavit, inſcripſitque: *Specimen Hiſtoriæ arcanæ, ſive anecdotæ de vita Alexandri VI. Papæ.* Integrum poſtea illi obtulit vir eruditiſſimus Maturinus Veyſſerius la Croſe, cujus editionem dehinc meditatum ſe teſtatur duobus locis Epiſtolarum ad laudatum Croſium datarum p. 373. & 393. in quarum priore

priore ait, se velle in lucem dare *Scriptores restitutos*, hoc est Volumen jam editorum, sed longe meliori facie lectoribus offerendorum. In altero, cum laudasset Crosii institutum, qui *Johannis de Vesalia* scriptum contra indulgentias vulgare voluit, subjungit sibi in animo esse edere *Volumen rerum Italicarum, scriptorum bonam partem ineditorum aut auctiorum, eique inserere* integrum Diarium Burchardi, *tum Alexandri VI. auctum & correctum ex Crosiano Codice, tum Julii II.: itemque diarium* Paridis de Grassis, *& dissertationem* Commendoni *de aula Romana, & Vitas Pontificum* Augerii de Biterris (de quo supra pag. 212.) *laudatas a Baluzio non uno in loco.* Ongarellum *quoque, qui scripsit ante annos circiter trecentos.* In his, quæ de Hieronymo Savonarola Burchardus p. 45. seq. excerptorum Leibnitianorum tradit, fidem frontemque desiderat Jacobus Qvetif in additionibus ad vitam Savonarolæ Parisiis 1674. 12. editam p. 70. 77. 79. &c. Videtur Qvetifus ille integro Burchardi diario MS. usus fuisse, sicut Raynaldus quoque. Quod autem facere Leibnitius promiserat, hoc præstitum deinde a familiari ejus Johanne Georgio Eccardo est, in cujus Corpore historicorum medii ævi Tom. II. p. 2017 -- 2160. *Diarium Curiæ Romanæ* auctore Burchardo

integrum legitur, desinens in Mense Decembri Anni 1505. Ita autem de illo Eccardus in Præfatione num. XVIII. *Bona fortuna integrum* Burchardi *diarium Alexandri VI. Papæ acta recensens, postea inventum est in Codice Berolinensi, unde illud jam damus. Odoricus Raynaldus ejusdem testimonio per omnem Alexandri VI. vitam utitur, illudque in Archivio Vaticano, numero 104. signatum, extare prodit. Burchardus in hoc suo opere nonnunquam provocat ad* veteres libros ceremoniales; *& didicimus demum ex Raynaldo, ipsum quoque alio opere* Diarium Ceremoniarum Curiæ Romanæ *scripsisse, cujus MStum etiam in Archivio Vaticano extet. Cum enim sub anno* 1484. §. 28. *mentionem facit legum a Cardinalibus in Conclavi ante Electionem Innocentii VIII. in propria commoda conditarum, quibus Papa novus adstringendus sit:* Quæ vero, *inquit*, Leges inventæ sint a Cardinalibus, refert accuratissime prædictus Joannes Burchardus, Argentinensis, Clericus sacris ceremoniis Præfectus, in MSto Codice Tabularii Vaticani. *Idem Diarium Raynaldus adducit quoque sub anno* 1485. §. 42. *ubi de creatione Maximiliani in Regem Romanorum agit. Diarium de cætero Alexandri VI. in Codice Berolinensi misere trajectum erat, & quæ non procul ab initio*

stare

ftare debebant, in finem fere rejecta erant. Ut hæc in ordinem justum redigerentur, Excerpta Diarii Leibnitiana nobis profuere. Codex quoque Berolinensis Literis Alexandri VI. ad Savonarolam finiebatur; quæ vero deinde usque ad finem anni 1505. *sequuntur, in Codice solum Excerptorum Guelferbytano extitere.*

BURCHARDUS, sive BURGHARDUS *Dorcestrius*, Anglus, Monachus Ordinis Benedict. Giribennensis, *Fremundi* Offæ Regis F. ex Occidentalis Angliæ herede Monachi & Martyris, *Vitam & Martyrium* scripsisse perhibetur circa Annum 870. Vide Pitseum p. 166. & Baleum II. 22.

S. BURCHARDUS Anglus, (alter, quem a priore Pitseus rectius distinguit, Lelandus eundem facit cap. 99.) Monachus Ordinis S. Benedicti, *Nuisscellensis*, Comes Bonifacii Frisiorum Apostoli, & Herbipolensis ab Anno 752. ad 791. Episcopus, a Pitseo p. 164. traditur scripsisse *de substituendo successore prolixam & elegantem Orationem.* De illo plura in Joannis Petri Ludovici scriptoribus Würtzburgensibus Tom. I. pag. 388. seqq. & apud Surium 14. Octobr.

BURCHARDUS *Balernensis* & postea *Bellæ vallis* Abbas in Comitatu Burgundiæ. Hujus subscriptionem in Vitam S. Bernhardi

Cangius se notat reperisse in Codice Sangermannensi 584. Nimirum intelligit caput ultimum, quod libro primo vitæ S. Bernhardi per Gvilelmum S. Theodorici conscripto subjunctum legitur in editionibus Operum S. Bernhardi Horstianis & Mabillonianis, ut in novissima Tom. VI. p. 1105. Ad hunc Burchardum Epistola S. Bernhardi 146.

BURCHARDUS *Dorcestrensis.* supra, *Anglus.*

BURCHARDUS Monachus S. Galli, *de casibus Monasterii S. Galli* ab Anno 982. ad 1204. editus in Goldasti Alemannicis Tom. I. p. 110. De duobus vero antiquioribus *Abbatibus S. Galli* Burchardis, primo (cognomine *Ingenito*, quod ex utero matris excisus esset) Abbate ab Anno 959. & secundo defuncto An. 1034. vide Bibliothecam Patrum edit. Lugdunens. Tomo XXVII. p. 524. ubi prioris *Epistola ad Ottonem Magnum*, quam ille *piperis granum* consvevit appellare, & alterius legitur *Epitaphium*.

BURCHARDUS *Mangepheldius* sub initia Sec. XIII. Huic digestam *Weichbiladm Saxonicam Magdeburgensem* debemus, cujus meliorem editionem Latino-Germanicam nuper dedit Joannes Fridericus Ludovicus, Halæ Saxonum 1721. 4. post Lipsiensem Chri-

Christophori Zobelii, unà cùm jure feudali Saxonico, 1589. fol. & Francofurtensem Goldasti, 1613. fol. in qua junctæ leges Longobardorum, Lotharii Capitulare, Speculum Saxonicum & Jus Camerale.

BURCHARDUS *Notarius* Imperatoris Friderici Barbarossæ, Scriptor Epistolæ *de victoria Friderici, & excidio Mediolanensi* An. 1162. ad Nicolaum Sigebergensium Abbatem, Tom. I. scriptor. German. Freheri p. 330-332.

BURCHARDUS *Nuisseellensis*. supra, *Anglus*.

BURCHARDUS, qui *Palæstinam* descripsit. Supra, BROCARDUS pag. 773. seq.

BURCHARDUS Præpositus Augiæ Divitis, sive *Reichenaviensis* circa Annum 990. temporibus Ottonis III. Imperatoris versificator non infelix.

BURCHARDUS *a Rotenburg*, quem instauratorem Platonicæ Philosophiæ celebrant clarum circa Annum 1381.

BURCHARDUS, sive BROCARDUS a) Hassus, ex Lobiensi Monacho Dioecesis Leo-

a) Hinc *Brocardica Juris.* Confer Celeberrimi D. Christiani Thomasii Dissertationem de Bro-

Leodiensis, Ord. S. Benedicti, b) *Wormaciensis* ab Anno CHristi 996. Episcopus, ab *Olberto* Abbate postea Gemblacensi, præceptore suo adjutus c) Walterio Spirensi Episcopo impellente composuit, & Brunichoni Ecclesiæ Wormatiensis præposito dicavit *duodecim tomos decretorum* collectos ex sacris litteris, ex Conciliis & Epistolis spuriis decretalibus, d) nec non Pœnitentiali Romano, Theodori & Bedæ: & ex scriptis SS. Gregorii, Hieronymi, Augustini, Ambrosii, Benedicti, Basilii Magni & Isidori, & sub titulis digestos. *Collectiones utillimas* vocat Anonymus Mellicensis cap. 4. Hoc opus ipsum, quod a nomine auctoris *Burchardus* teste cap. 141. Sige-

Brocardico *causa fatua excusat a dolo*, Halæ 1720. 4to, & Damasii *Burchardica*, sive Regulas Canonicas ex recensione Petri Alauni Aquilii, Coloniæ 1564. 8. & in Oceano Juris, sive Tractatu Tractatuum Tomo XVIII. pag. 506.

b) Joannes Trithemius II. 73. illustrium Benedictinorum.

c) Vide Sigebertum ad Annum 1008. & Baluzium §. 18. præfat. ad Antonium Augustinum de emendatione Gratiani. De Olberto illo, sive Alberto Trithemius cap. 308. & 310. Supra pag. 113.

d) Blondellus prolegom. ad Pseudo-Isidor. c. 18. pag. 98. seq. Vicissim Capitularibus noluisse Burchardum uti, notat Baluzius ad Gratian. pag. 530. 539. &c.

Sigeberto appellatum eft, integrum nec dum lucem vidit, fed tantum excerpta ex illo, vix fextam æquantia portionem, divifaque in *libros XX.* ex quibus Surius modo XVI. habuit, quibus in Conciliorum editione utitur fub hoc titulo: *ex Codice XVI. librorum.* Exemplaria vetuftiffima Burchardi Pithœus teftatur exftare in Bibliothecis Ecclefiarum Carnotenfis, Tricaffinæ, Vefuntinæ, & Burdigalenfis. In Hendreichii Pandectis Brandenburgicis p. 794. memoratur editio Burchardi Parif. 1499. 8. quam nunquam videre me, nec ab aliis laudari memini. Sed cum viginti illis, quos dixi, libris Decreti, *lex familiæ* excufa eft Coloniæ An. 1548. (1549.) fol. ex editione Bartholdi Queftenburg. Eadem deeft in editione Parif. 1549. (1550.) apud Joannem Foucherium, 8. Sed hanc claudunt *Canones Synodi Salegunftadenfis* fub Aribone Moguntino Archi-Epifcopo, cui Burchardus præfens adfuit Anno Chrifti 1023. & *quomodo initianda Synodus*, five Conftitutio ordinis, qui in celebranda Synodo obfervari debet. Bene multa accepiffe Burchardum a Reginone, nec pauca de fuo addentem, multa corrupiffe, notat Baluzius ad Reginonem pag. 454. feq. & ad Gratianum p. 539. 542. &c. Idem in præfatione ad Antonium Auguftinum de emendatione Gratiani §. 18. teftatur,

fe

ſe tria vidiſſe Burchardi antiquiſſima exemplaria optimæ notæ. Ex his Codicem Dionyſii Talonii, laudat p. 497. 502. &c. Atque editos libros non ſatis integros, atque emendatos exſtare, obſervatum etiam in Georgii Caſſandri Operibus p. 1091. & 1098. *Nacti etiam ſumus*, inquit, *MStum opus Burchardi, quod obiter tantum cum impreſſo Pariſiis Anno MDXLIX. contulimus, & deprehendimus epiſtolæ phraſin totam immutatam. In libro vero XX. impreſſus liber capita C. exſcriptus vero CLVIII. continet, & quorundam capitum ordo immutatus legitur.* Joannis Molinæi tamen editio, quem Burchardi libris emendandis operam locaſſe Caſſander ibidem teſtatur, lucem haud vidit. Non ipſo Burchardi opere, ſed tantum illius epitome uſum fuiſſe Gratianum monet Gvido Pancirollus III. 1. de claris legum interpretibus. Argumenta librorum viginti editorum adſcribere ſuperſedeo, quia iſta habes etiam apud Gerh. Maſtrichtum Hiſtor. Juris Eccleſ. §. 251. Oudinum Tom. II. pag. 526. & Caſparum Sagittarium Tom. II. introduct. in Hiſtor Eccleſ. pag. 750. ſq. Obiit Burchardus Anno CHriſti 1025. 13 Kal. Sept. Statuta Canonum de officio Sacerdotum ex libris Burchardi vulgavit Caniſius Tomo VI. Antiqu. Lect. vide Tomo III. editionis Baſnagianæ f. 297. ſeqq. Huic

Huic Burchardo *Albertus* Metensis, de quo supra pag. 123. libellum de diversitate temporum inscripsit, quem cum Burchardi *Epistola* in Alberti laudem comparata edidit Johannes Georgius Eccardus Tomo primo Corporis Historicorum medii ævi p. 91. seq.

Omitto de recentioribus Burchardis dicere, ut de *Ulrico Burchardo* Episcopi Bamberg. Wigandi a Concionibus aulicis, cujus dialogismus de fide * inter Didymum & Credulum prodiit A. 1534. 4.

Laurentius BURELLUS, Divionensis, Carmelita circa Annum 1494. auctor *Heliadis*, sive poëmatis de laudibus Eliæ Prophetæ, magni ut volunt parentis Carmelitarum. Præter hoc etiam prosa scripsisse multa traditur a Trithemio cap. 897. atque inter alia *de illustribus Viris sui Ordinis*. Episcopum *Cistaricensem* recte vocat in Bibl. Bibliothecarum Labbeus, ex quo perperam *Cisterciensem* fecere apud Hendreichium p. 795. Fuit enim Burellus Episcopus Cistaricensis sive Sistaricensis in Gallia (Segestericum sive Segestericensem etiam appellant, vulgo *Sisteron*) ab Anno 1499. usque ad Annum 1504. quo diem obiit supremum. Vide Sammarthanorum Gal- liam

* Unschuldige Nachrichten Anno 1705. pag. 811.

liam Christianam Tom. III. editionis primæ pag. 1034. & Joannem Columbum de gestis Episcoporum Sistaricensium libro 3. Lugd. 1668. fol.

Dionysius de BURGO S. Sepulchri, Augustinianus circa An. 1380. qui judice auctore Chronici Comitum Oldenburgensium apud Meibomium Tom. II. p. 164. *In omni arte dicendi fuit perdoctissimus. Poëtas, Historiographos, Oratores & Philosophos denique universos exaravit,* * *quod sui Commentarii, quos super* Valerium Maximum, *super librum* Metamorphoseos, *super* Maronis *operibus, super tragœdiis* Senecæ, *superque Rhetoricis & Politicorum* (Aristotelis) *libris composuit, testantur. Hic fabulas omnes ad tam præcellentem tropologicum sensum reduxit, ut in admonendis populis nihil vehementius, nihil jucundius, nihil denique utilius possit adferri.*

Joannes de BURGO sive BURGENSIS, Cancellarius Universitatis *Cantabrigiensis* circa Annum 1380. exemplo Gvilelmi de Pagula, qui simile opus suum, Oculum Sacerdotis inscripserat, condidit *pupillam oculi* de Sacramentis & Sacramentalibus, libris decem, opus grande, quod perinde, ut ejus epitome in variis Angliæ Bibliothecis

* Forsan leg. *explanavit.*

cis MStum exstat. Vide Oudinum Tomo III. pag. 1186. Pitseus pag. 543. etiam editum notavit Parisiis 1510. 1518. & Argentorati 1510 1518. Idem hujus Burgensis *librum homiliarum ad populum* memorat.

Joannes de BURGO, Monachus Cluniacensis atque Abbas in Anglia *Petroburgensis* circa Annum 1390. qui teste eodem Pitseo pag. 448. præter *Sermonum variorum librum* scripsit *Annales Anglorum*, hoc est, *Chronicon Petroburgense* ab Anno 654. quo tempore Monasterium de Burgo S. Petri a Peada Rege Merciorum fundatum erat, ad Annum 1368. MS. in Bibliotheca Cottoniana. Vide Oudinum Tom. III. pag. 1088.

Joannes BURGENSIS. infra, BURIENSIS.

De *Paulo* BURGENSI ab Anno 1415. in Hispania Episcopo, ex Judæo Judæorum oppugnatore, infra, PAULUS.

Joannes BURGUNDIO, sive BURGUNDIUS, Jurisconsultus & Judex Pisanus, de quo juvat adscribere hæc pulchre notata a Laurentio Pignorio Epistola XXXIX. ad Joannem Bonifacium pag. 159. *Huic sunt qui adscribant versiones eorum, quæ in Pandectis græce leguntur,* * *licet Accur-*

 sius

* supra pag. 806.

fius Bulgarum interpretem esse velit: porro hic noster tunc temporis Græcæ linguæ peritia inclaruit. Et memini me videre olim apud Nobilissimum Virum, & ab Eruditionis laude clarissimum Joannem Vincentium Pinellum, Codicem manuscript. hoc titulo, Incipit liber Vindemiæ a domino Burgundio Pisano, de Græco in latinum translatus. *quæ erant* aliquot Schedia Geoponicon. *Incidit etiam in manus meas versio libelli nescio cujus, Gregorii Nysseni, ita inscripta;*

*Liber B. Gregorii Nisse ** incipit.*

Dominatori Friderico invictissimo Romanorum Imperatori, & Cæsari semper Augusto, a Burgundione Judice natione Pisano pertranslatus anno Incarnationis Domini MCLX. Indictione XIII. *Incipiebat autem*, Invictissimo, & gloriosissimo Domino. *finiebat*, propter utilitatem illorum abstulerunt. *Mutius autem Pansa, in Bibliotheca Vaticana, de eodem tradit, interpretem egisse Evangelii Sancti Joannis,* † &

** Intellige *Nemesii* de natura hominis, Nysseno præter rem tributum opus. Vide T. VII. Bibl. Græcæ p. 550.

† idem pag. 647. ubi testimonium Roberti de Monte ad Annum 1180. in continuatione Chronici Sigeberti. De versione *Chrysostomi*

& Librorum Genesis nonnullorum: & fuisse hac re Joannis Chrysostomi *prædicatorem, quod (ut videbimus) ex ipsius etiam Epitaphio compertum est, hoc autem hujusmodi esse accepimus:*

Quis, qualis, quantus jacet hic in marmore clausus
Ille vir egregius, promitur inferius.
Decessit senio propria Burgundius urbe,
Cui similis vivens vix fuit, est, vel erit.
Omne quod est natum terris sub Sole locatum
Hic plene scivit scibile quidquid erat,
Optimus Interpres Græcorum fonte refectus
Plurima Romano contulit eloquio.
Commentor primus, Chrysostomus ille secundus,
Claruit, expositor, scripsit & innotuit.
Docta patet late Doctoris epistola Pauli
Otia cujus erant scribere, cura labor.

Ggg 2 Invidia

mia in Matthæum a Burgundione composita dixi ibid. pag. 645. & de *Damasceni Orthodoxa Fide* Tomo VIII. pag. 780. De utrisque etiam Oudinus Tomo II. pag. 1296. seqq.

Invidia caruit, vitam fine crimine duxit,
Illæsus vitiis, noxia quæque fugans.
Gloria, Laus, & Honor proles generosa parentum,
Id fuit in terris, Sol quod in axe suo.
Venit ut ad caudam plenus mercede laborum,
Inquit terrenis: hospita terra vale.
Debitor insignis ne creditor opprimeretur,
Psychem namque polo reddidit, ossa solo.
Qui legis in titulo, sic si cupis esse probandus,
Hujus ad exemplum curre per alta maris.

Quibus sane carminibus non omnino malis non contentus, qui Memoriam posuit, adjecit etiam hæc rythmica, quibus sane carere æquo animo poteramus.

Doctor Doctorum jacet hac Burgundius urna
Schema magistrorum laudabilis & diuturna.
Dogma Poëtarum, cui Litera Græca Latina
Ars Medicinarum patuit Sapientia trina.
Et nunc Pisa dole, tristeris Thuscia tota

Nullus

Nullus sub Sole est, cui sic sunt omnia nota.
Rursus ab Angelico cœtu super æthera vectum
Nuper & Angelico cœlo gaudete receptum.

Anno Domini MCLXXXXIIII. III. Calend. Novembris.

BURIDANUS Bethuniensis Artesius, discipulus Gvilelmi Occami, liberalium artium Professor Parisiis nominatissimus circa Annum 1350. & Philosophus pro illa ætate subtilis, sed a Nominalium adversariis Lutetia pulsus concessit in Germaniam, auctorque fuit requirendi ab Urbano V. diplomatis, quo villæ Viennensi in Austria generale studium omnium facultatum concessum est An. 1356. excepto Theologico, quod An. 1384. etiam addidit Urbanus sextus. Scripta Buridani sunt: *Quæstiones in libros Politicorum, Ethicorumque. Quæstiones Metaphysicales, in Aristotelis Logicam, in libros Physicorum, & de anima, de memoria & reminiscentia,* cæteraque, quæ vocant *parva naturalia.* Prodiere universa Johanne Dullardo Gandavensi curante Parisiis 1500. 1516. 1518. in Ethica etiam deinde Oxonii 1637. 4. & in Politica 1640. 4. In Logica & Metaphysica Londini 1641. 4. Argumentum

Buridani de asino inter duos vel plures æque distantes & similes per omnia acervos fœni, propter arbitrii defectum vel æquilibrium perituro fame, Spinosa p. 89. & 91. Opp. postumor. omnino concedit etiam valere de homine: sed bene refellitur a Bælio in Lexico, ubi de Buridano differit. Criminationem de Joanna, Philippi Pulchri uxore, post Robertum Gagvinum lib. 7. Historiæ Gallicæ, & Joannem Launojum, Gymnasii Navarrei Tom. I. p. 15. etiam confutavit Morlierius, Essais de Litterature Tom. II. p. 182. sq. Sophisma autem, quod Buridano tributum Gagvinus memorat, & nescio quod ænigma continere Bælius conjicit, sola interpunctione constabat. *Reginam interficere nolite, timere bonum est.* Hæc verba etiam possunt distingui sic, ut contrarius sensus prodeat, si post secundum & post quartum vocabulum comma ponatur.

BURIENSIS. vide, BOSTONUS & de BURY.

Adamus BURLEY, Magister Philosophus Anglus, cujus nihil nisi *Quæstiones Logicales* Pitseus p. 820. commemorat.

Gvalterus BURLEY, sive BURLÆUS, e discipulo Scoti, Scotistarum adversarius celebris, ac *Nominalium* hyperaspistes circa Annum 1337. Magister Oxoniensis, cujus scriptorum catalogus longus apud Lelandum

landum cap. 378. Pitseum p. 435. & Baleum V. 42. Commentarii & Quæstiones in *Aristotelis* * Categorias, perihermenias, priora posterioraque Analytica, Elenchos & Topica, Physica, de Cœlo & Mundo: de motu animalium: de anima, meteora, parva naturalia, Metaphysica, de moribus, Politica, Oeconomica ad Richardum de Bury: & Problematum librum: in Isagogen *Porphyrii*, in *Gilberti Porretani* sex principia, in artem *Lulli* Cabbalisticam: in Logicam *Scoti*: Commentarii *in libros Sententiarum*: præterea *de universalibus*: *de tribus agentibus* libri duo: *de formis accidentalibus*, (ubi de intensione ac remissione formarum. MSS. Bibliothecæ Paulinæ Lipsiensis p. 183.) *De divisione entis*: *de sensibilibus*: *de mixtione elementorum*: *de ideis*: *de substantia Orbis*: *de divisione scientiarum*: *de sensibus interioribus*: *de quinque sensibus*: *de relatione, qualitate & quantitate, de principiis per se, de duobus principiis, de potentiis animæ, rationes terminorum, de sensu & sensato, toto & parte, finito & infinito, de modo definiendi, de abstractis, de potentiis activa & passiva, & de via modernorum.* Librum *de fluxu & refluxu maris*, Rogero BACONI tri-

* De editionibus vide Hendreichium p. 800.

buit Antonius Wood Antiqu. Oxoniens. Tom. I. p. 40. Libellus *de vita & moribus Philosophorum*, incipiens a Thalete & desinens in Seneca cap. CXXXI. prodiit sine nomine auctoris Argentin. 1516. 4to. Tot capita etiam in versione Italica: Venetiis 1521. 8. * *Vite de Philosophi moralissime* &c. Exstat & ed. Latine Col. 1472. & Norimb. 1477. fol. In alia antiqua editione sine loco & anno, quam describit Clarissimus Heumannus in Actis Philosophorum Parte XIV. p. 282. seqq. tantum capita continentur CXIX. Venerabili Viro *Walthero Burley* diserte tribuit Codex MS. Gudianus.

Simon BURNESTON. Supra, BORASTON.

BURTONENSES Annales, a nato CHRISTO usque ad Annum 1291. editi a Thoma Galeo, inter rerum Anglicarum scriptores veteres, Oxoniæ A. 1684. fol. In Codice Parkeriano hi annales continuati leguntur usque ad Annum 1339.

Joannes Taxston de BURY, Ordinis Benedictini Monachus & ab Anno 1279. Abbas Cœnobii S. Edmundi *Buriensis* in Comitatu Angliæ Suffolciensi, scripsit ab Anno 1235. ad 1253. *Annales Angliæ*, in quibus causam inter Robertum Grossetestum Lincolniensem Episcopum & Innocentium IV.

* Supra pag. 326.

IV. Pontificem agitatam uberius exposuit, ut ex Lelando notant Baleus IV. 51. & Pitseus p. 360. In limine Catalogi MSS. Bibliothecæ Cottonianæ memoratur *Chronicon ab orbe condito ad Edwardum I.* * *Angliæ Regem, inclusive, scriptum à* Joanne Taxston *Monacho* de Bury, *post annum MCCLXVII. quo tempore habitum Monachalem susceperat, ut patet ex ejusdem hac de re inserta adnotatione temporis, fol. 37. b. Videtur esse non inaccuratus temporum supputator, & rerum memorabilium in Anglia gestarum diligens collector.* Quæ porro in Catalogo MSS. Bibl. Bodlejan. 103. n. 37. Lelandi signantur excerpta *ex Annalibus Abbatis de B.* additurque: *forsan de Burgo.* Hæc Oudinus Tom. III. p. 550. recte de Abbate Buriensi accepit, qui etiam in Lelandi libro de scriptoribus Britannicis cap. 339. *Joannes* BURGENSIS appellatur, velut e Burgo S. Edmundi. Vide supra, Jo. BOSTONUS, p. 723.

Alius *Joannes* BURIENSIS a Baleo VIII. 20. & Pitseo p. 650. memoratur, quem ajunt Anno 1460. vixisse Ordinis S. Augustini Monachum in Conventu Clarensi, ac præter *lecturas S. Scripturæ, sermones, quæstiones & libros duos contra Reginaldum*

Ggg 5 *Pecock,*

* Edwardus primus cœpit regnare Anno 1271.

Pecock, sive *Pavonem*, † scripsisse *Commentarios in S. Lucæ Evangelium* illos ipsos haud dubie innuentes quos Lelandus c. 545. tribuit *Joanni a sano Eadmundi*, Carmelitæ Gippovicano.

Richardus de BURY, Dunelmensis sive Dunholmensis Episcopus, & Eduardi III. Regis Angl. Cancellarius diem obiit Anno 1345. 24. April. ætatis 59. de quo idem Lelandus cap. 417. *Richardus* Angravilla, *Bederici natus fuit, quæ Civitas totius Sudvolgiæ prima est, sed a recentioribus propter fanum magnificentissimum ibidem* D. Eadmundo, *Ostroanglorum Regi, a Danis Aquiloduni impie trucidatum*, Eadmundi Curia *dicta: unde cum a Trittemio* (cap. 624.) *tum ab aliis autoribus*, Richardus de BURY, *truncato vocabulo appellatur.* Hic cum Oxonii Bibliothecam fundasset, librum de amore librorum & institutione illius Bibliothecæ a Roberto HOLKOT a) conscribi fecit, inscripsitque *Philobi-*

† Hic Episcopus Cicestriensis, sententiam Berengarii de Sacra Cœna defensitans, palinodiam canere An. 1457. coactus & Episcopatu dejectus fuit. Vide Lelandum cap. 566. Baleum VIII. 19.

a) Jacobus Echardus Tomo I. de scriptoribus Dominicanis pag. 631. Thomas Hearne Appendice 2. ad Lelandi Collectanea pag. 299.

lobiblion, illique Epistolam An. 1344. suo nomine præfixit, unde libellus iste etiam sub Richardi nomine prodiit sæpenumero, ut Spiræ 1483. 4. Parisiis 1500. 4to. apud Badium, cujus editionem postea secutus fuit Goldastus: tum Oxoniæ 1599. 4. & Lond. 1600. 4. in ecloga Oxonio Cantabrigiensi Thomæ Jamesii: nec non ad calcem Centuriæ Epistolarum Philologicarum quam vulgavit Goldastus Francof. 1610. 8. addiditque Epistolam Bessarionis qua suam ille Bibliothecam instructissimam A. 1469. donavit Bibliothecæ Venetæ S. Marci. Recusa est hæc Goldasti sylloge Lips. 1674. 8. Philobiblion vero illud exstat & in B. Jo. Andreæ Schmidii collectione de Bibliothecis, Helmstad. 1703. 4. quod Morhofio b) judice *etsi dictio gentium istorum temporum sapit, tamen eleganter scriptum est, ac multa proponit rei Bibliothecariæ arcana.* In MSto Codice hujus Philobiblii, quod habeo nitide exaratum in membrana, ad calcem rubro colore signata leguntur hæc verba: *Explicit Philobiblon* * *De-*

b) lib. I. polyhist. cap. 17.

* Sic diserte Codex meus: pro quo apud Warthonum *Augervillus*, apud Trithemium *Angravilla*. Apud Baleum, qui & Epistolas atque Orationes ejus ad Viros Principes commemorat, V. 69. *Aungravyle*, Pitseo denique pag. 467. *Aungervillius*.

Domini Ricardi de Muiegervile, *cognominati* de Bury, *quondam Episcopi Dunolmensis. Completus autem tractatus iste in manerio nostro de Ankelande XXIV. die Januarii, Anno Domini Millesimo trecentesimo XLIII. ætatis nostræ quinquagesimo octavo præcise completæ: Pontificatus vero nostri anno undecimo finiente ad laudem DEI feliciter.* Argumenta capitum libro præmittuntur hunc in modum:

1. *Quod thesaurus sapientiæ potissimum sit in libris.*
2. *Qualis amor, libris rationabiliter debeatur.*
3. *Qualiter libris emendatis pretium sit æstimandum.*
4. *Querimonia librorum contra Clericos jam promotos.*
5. *Querimonia librorum contra Relgiosos possessionatos.*
6. *Querimonia librorum contra Religiosos mendicantes.*
7. *Querimonia librorum contra bella.*
8. *De multiplici opportunitate quam habuimus librorum copiam conquirendi.*
9. *Quod licet Opera Veterum amplius amaremus, non tamen damnamus studia modernorum.*
10. *De successiva perfectione librorum.*

11. *Qua-*

11. *Quare libros liberalium litterarum prætulimus libris Juris.*

12. *Quare libros Grammaticales tanta diligentia curamus renovare.*

13. *Quare non omnino neglexumus fabulas Poëtarum.*

14. *Qui deberent esse librorum potissimi dilectores.*

15. *Quæ commoda confert amor librorum.*

16. *Quam sit meritorium libros novos scribere & veteres renovare.*

17. *De debita honestate circa librorum custodiam adhibendam.*

18. *Quod tantam librorum collegimus copiam ad communem profectum Scholarium, & non solum ad propriam Voluntatem.*

19. *De modo communicandi studentibus omnibus libros nostros.*

20. *Cohortatio Scholarium ad repetendum pro nobis suffragia debitæ pietatis.*

Quod denique Trithemius & ex eo Leland' ajunt ad huncRichardum exstare EpistolamFranc.Petrarchæ de insulaThule;hoc ita est accipiendum, quod Petrarchæ Epistola de hoc argumento exstat prima libri tertii,non vero data ad Richardum,sed ad Thomam Messanensem, in qua testatur se de Thule sermonem fecisse cum Richardo Angliæ

Angliæ Regis Cancellario, quem vocat *virum ardentis ingenii, nec litterarum inscium, abditarumque rerum ab adolescentia supra fidem curiosum.*

Joannes BUSCHIUS Zwollensis, Canonicus Regularis Anno CHristi 1475. a) ætatis 76. testatur se absolvisse *libros IV. de reformationibus & visitationibus diversorum utriusque sexus Monasteriorum, Ordinum diversorum* [Canonicorum regularium, sive Augustinensium, Præmonstratensium, Nigri Ordinis sive Benedictinorum, Ordinis Minorum, Carthusianorum b) & Fratrum voluntarie c) pauperum: nec non Monialium Ordinis Cisterciensis, & Ordinis B. Mariæ Magdalenæ d) de Pœnitentia, Regularissarum e) de extrema pau-

a) Buschius apud Leibnitium Tomo II. scriptorum Brunsvicensium pag. 955. seq. Confer ejusdem prolegomena pag. 40. seq. & Oudinum Tom. III. pag. 2547. seq.

b) *Carthusia*, inquit Buschius pag. 935. *a prima sua institutione semper in observantia regulari permansit, propter tria, videlicet solitudinem, silentium & visitationem.* Per tria, *So. Si, Vi.* Carthusia permanet in vi.

c) Hic Ordo institutus Hildeshemii An. 1470. Vide quæ Buschius pag. 857.

d) Vide pag. 869.

e) idem pag. 880.

paupertate &c.] quorum epitomen sive partem vulgavit illustris Leibnitius Tomo II. scriptorum Brunsvicensium p. 476-506. deinde ex meliore codice, integrum p. 806-970. subjuncto appendicis vice Catalogo præpositorum Conventus Canonicorum regularium in Sulta prope Hildesiam, quorum XXV. fuit ab Anno 1440. hic Buschius, deinde ab Anno 1450. præpositus XXVIII. Monasterii novi Operis prope Hallis, diœcesis Magdeburgensis. Vide p. 499. Cum adhuc frater in Windesem esset, narrat p. 926. se ad palinodiam redegisse Lectorem Ordin. Prædicatorum, qui Zutphaniæ pro sacra Concione docuerat, Laicis non licere libros Teutonicos habere vel evolvere, & sermones nonnisi ad populum in Ecclesia fieri debere. In eodem Conventu Windesemensi testatur p. 504. scripsisse *de Viris illustribus librum* illum ipsum nempe, cujus partem priorem Heribertus Rosweidus Antwerp. 1621. 8. vulgavit *de origine Cœnobii & Capituli & Congregationis Windesimensis*, sive Windesheimensis. Nam pars altera *de Viris illustribus Ordinis Canonicorum Regularium Windesemensis* adhuc MSta in Bibliothecis Belgii latet, ut notatum Valerio Andreæ p. 473. Apud Sveertium p. 405. memorari video *Vitam Joannis a Kempis* qui Thomæ frater fuit, & Latinam e Teutonico

tonico

tonico versionem *Epistolæ* prolixæ *de modo proficiendi in religione.*

Arnoldus BUSCHIUS, Carmelita Gandensis, sive Gandavensis, scripsit teste Paulo Langio in Chronico Citizensi p. 887. *de laudibus S. Annæ* & *de viris illustribus Ordinis Carthusiensium.* At hunc alii non Buschium vocant sed cum Jacobo Bergomate, Trithemio, Alegrio aliisque rectius BOSTIUM, de quo supra pag. 365. seq. Fallitur que præclarus Vossius, quando Buschium hunc Langii, Carmelitam, confundens cum Joanne Buschio Augustiniano, ait Arnoldum scripsisse de viris illustribus Ordinis Windesheimensis. Itaque delenda quæ de Arnoldo de Busco supra p. 366.

Gvilelmus BUTLER, Ordin. Minorum Theologus Oxoniensis laudatur a Pitseo p. 589. quod determinationis libello Anno 1401. *contra versionem Anglicam Bibliorum* edito defendit publicum edictum, *ut omnia illa Biblia Anglice translata* *, *comburerentur, ne imperita multitudo inde per se hauriret animarum suarum venenum, unde Pastorum suorum ductum secuta haurire posset salutem.* Legisse se illam deter-

* Sive a Joanne Wiclefo, sive a Joanne Trevisano, qui A. 1398. obiit. Vide sis Bibliothecam litterariam editam Londini 1723. 4to, num. IV. pag. 2.

terminationis libellum testatur Lelandus cap. 480. cui *Botelerus* appellatur. Apud Pitseum & Baleum VII. 19. præterea memorantur ejus *Lectura* in IV. libros *Sententiarum*, & *de indulgentiis Papalibus*: & *Quæstiones varii argumenti*.

Nicolaus de BYARTO, Gallus (non Anglus,) Dominicanus (licet Franciscanum faciunt alii) circa An. 1250. (non 1410.) Baleo VII. 52. *Bayarde*, Lusitano *de Briacho*, Pitseo p. 588. *Bajardus*, aliis *de Viardo*, *Biardo*, *Biarto* vel *Byartho*, & apud Waddingum vitiose *de Broido*. Vide Jacobum Echardum Bibliothecæ Dominicanorum Tomo I. p. 123. seq. Scripsit *Distinctiones theologicas*, sive Conceptus Prædicabiles. *Sermones*. & *Summam de abstinentia* detestabili & laudabili (quæ etiam sub titulo *Dictionarii Pauperum*, prodiit Argentorat. 1518. 8vo, & Parisiis 1530. 8vo.) *Placita Theologica* & *Lectiones varias*.

LIBER III.

Philippus CABASSOLUS, ex Cavellicensi Episcopo A. 1362. Cardinalis & Episcopus Sabinensis, obiit Perusii An. 1372. Vide Georgii Josephi Eggs purpuream do-

ctam p. 420. seq. qui *poëmata* ejus in Petrarchæ ad eum Epistolis laudata memorat. Liber *de vita & miraculis B. Mariæ Magdalenæ* ad Henricum de Villariis, Archiepiscopum Lugdunensem, MS. in Bibliotheca S. Victoris Paris. Vide Oudinum Tom. III. p. 1035.

Aloysius CADAMUSTUS Patricius Venetus circa Annum 1500. qui non Latine sed Italice scripsit Navigationem ad terras novas, sed Latine versam ab Archangelo Madrignano. Exstat in Simonis Grynæi Novo Orbe, Basil. 1532. fol.

Vincentius CADLUBKUS, KADLUBKO, sive CADLUCUS, ex Præposito Sendomiriensi Episcopus ab Anno 1209. ad 1219. Cracoviensis, inde Monachus Cisterciensis, in Cœnobio Andreovicensi obiit Anno 1226. Hic suasu Casimiri Justi, Principis Poloniæ, *de gestis Polonorum* composuit *libros quatuor*, quorum tres priores dialogi more scripti sunt per Epistolas inter Matthæum Cracoviensem Episcopum, & Johannem Archiepiscopum Gnesnensem, & regni hujus origines & progressum perstringunt usque ad Annum 1174. Libro quarto Vincentius gesta & negotia Polonica inde persequitur, usque ad Annum 1202. Prodiere Dobromili 1612. 8. & cum Joannis Dlugossi seu Longini historia Polonica, Lipsiæ 1711. fol. Tomo secundo

do pag. 599. Utraque editio adjunctum habet *Commentarium* * Anonymi, qui Jagelloniorum temporibus vixit. Monet editor mirari se quod Cromerus (sicut alii quoque apud Vossium pag. 457.) Vincentium primum historiam Polonicam scripsisse dicat, *cum nos, duos priores, Gallum ANONYMUM, & BACKONEM custodem Poznaniensem habeamus, tibique daturi DEO duce simus. Non ægre ego fero stylum; errores alios, amore patriæ ardens condono: sed hoc mihi dolet, quod meminit aliorum ante se scriptorum, & eos non nominat: viros præterea maximos de libertate præclare disserentes introducit, nominibus illorum suppressis.* Nec Galli illius Anonymi, nec Baskonis historia Polonica lucem adhuc vidit, quod sciam, Baskonem autem alii non ante Cadlubcum scripsisse, sed integro amplius seculo posteriorem contendunt, circa Annum 1370. vixisse affirmantes. Ita Christophorus Varsevicius in Catalogo scriptorum Polonicorum, & Samuel Joachimus Hoppius de scriptoribus historiæ Polonicæ §. 12.

* De hoc Acta Eruditorum Tomo quinto Supplemti pag. 425. Oudinus Tomo tertio pag. 25.

CADOCUS Ventolugius circa Annum CHristi 570. conditor Monasterii Lancaronensis, inter scriptores Britannicos laudatur a Lelando cap. 36. De eodem Baleus Centur. I. cap. 64. *Hunc ferunt auctores contra quosdam sui temporis Epicureos ad Gildam scripsisse de Vita animæ.* Idem repetit Pitseus p. 100. qui Gildam sapientem Cadoci discipulum appellat.

CADUCANUS Bannochorensis, sive Bangorensis in Anglia Episcopus diem obiit Anno 1225. cujus *Speculum Christianorum*, & *Homiliarum* Volumen memorant Lelandus cap. 228. Baleus III. 85. & Pitseus p. 298.

CÆCILIUS, quem *Ebenradum* cognomine, Apostoli Jacobi majoris discipulum & Episcopum primum Iliberritanum in Hispania, & anno secundo Neronis Martyrium obiisse fabulantur, non prætereundus hoc loco mihi visus fuit, quoniam in laminis plumbeis in caverna cujusdam Montis prope civitatem Granatensem An. 1595. repertis, quas Romani de la Higvera scilicet, vel alius similis nugivenduli improba & crassior fraus eo loco defoderat, inter alias commentitias scriptiones sub *Jacobi* Apostoli, sub *Ctesiphontis* ejus discipuli, hujusque Cæcilii nomine lingva Arabica & Hispanica scriptas, etiam quædam Latine

ne circumferuntur, ſicut in manibus meis eſt volumen integrum horum commentorum ſcriptum Latine, cujus pars quidem ex Arabico verſa notatur juſſu Congregationis Inquiſitionis Romæ A. 1641. a Bartholomæo a Pectorano, Ordinis Minorum ſtrictioris Obſervantiæ, Provinciæ S. Bernhardini in regno Neapolitano. Sub Cæcilii autem nomine in hoc Volumine exſtat: 1) *Libellus myſteriorum magnorum.* 2) *Colloquium S. Mariæ Virginis cum Jacobo Apoſtolo.* 3) *Liber ſententiarum circa Fidem & directionem, oſtenſus Jacobo a Maria Virgine, juſſu ejus traductus in Arabicum per manus diſcipuli ac ſcriptoris illius,* Cæcilii Ebenradi. 4) *Liber hiſtoriæ ſigilli Salomonis.* 5) *Liber notitiæ Divinæ potentiæ, benignitatis & juſtitiæ circa Creaturas,* Partes duæ, per Cæcilium Ebenradi, diſcipulum Jacobi Apoſtoli, Defenſorem Legis Evangelicæ. 6) Liber *de natura Angeli & ejus potentia.* 7) *Liber relationis de dono domus pacis, & domus tormenti ac vindictæ.* 8) *De Jacobi Apoſtoli geſtis, miraculisque & peregrinatione ad prædicandum Evangelium,* Partes duæ. Inter hæc non video comparere, quem Franciſcus Bivarius in notis ad Pſeudo-Dextri Chronicon pag. 109. memorat librum *de excellentiis & miraculis CHriſti Domini ac Matris Ejus, ab Incar-*

natione Verbi usque ad Adscensionem. Sed plane videri potest frons periisse de rebus, quando idem Bivarius non dubitat ab eodem Cæcilio compositos fuisse *Commentarios in Apocalypsin Joannis* eo tempore quo nondum erat script' hic liber ab Apostolo, eosq; lingua Hispanica, quæ post sæcula aliquot interjecta demum debebat in usum venire: hanc enim demum vere esse unam *ex lingvis novis*, quibus loqvuturos Apostolos exstet promissum Marc. XVI. v. 17. Notum autem, hæc commenta ab sanioribus Romanæ Ecclesiæ sic ut merentur explodi, & ab ipsis Pontificibus Urbano VIII. & Innocentio XI. prohibita fuisse ac condemnata. Confer Acta Sanctorum Tomo I. Februar. sub init. & Tomo VII. Maji pag. 285. nolo enim repetere quæ jam notata a me sunt in Codice Apocrypho Novi Testamenti pag. 962. seq. & T. II. p. 722. Ut tamen lectori gustum commentorum horumce exhibeam; placet subjungere, est enim perbreve scriptum, cui titulus: *Liber mysteriorum magnorum, quæ vidit* Jacobus *Apostolus in monte sancto, ob Concilium maximum scriptus de mandato ejus per manus* Cæcilii, *sui Discipuli.*

Dixit JACOBUS filius Schiamithi Zebedæi, Apostolus. Cum complessem man-

mandatum Sacræ Virginis Mariæ circa prædicationem, nec non & fidem Abenelmogheiri, quem nominavi Aldaysium in Insula ista Hispaniæ, deliberavi exire ab illa versus Romam infelicem; interea revelatum fuit mihi, ut redirem ad montem sanctum, & morarer in eo ob visionem Mysteriorum magnorum, ex parte DEI, & jussus sum exarare illa ad futurum tempus. Reversus igitur illuc permansi in eo tribus mensibus, Divino cultui operam navando, & dum in obscuritate noctis ad DEUM orarem, supervenit mihi somnus levis; inter vigiliam existens & somnum, & ecce! Angelus magnæ potentiæ, & majestatis, quem vidi coruscantem luce resplendente, venit ad me ex parte throni, & dixit mihi: Ne timeas, Jacobe, scribe quod ostensum fuerit tibi nocte ista in tabulis plumbeis, & conserva illas in isto monte sancto, simul cum veritate Evangelii, & libro, ut sciant veritatem servi DEI in Concilio maximo, ubi interpretabitur veritas in futuro tempore, & dixi: assentio, & obedio DEO, & tunc apertum est cœlum & vidi in eo templum, & ostium ejus clausum sera ex auro rubro, cujus templi valorem nemo scit, nisi DEUS: & vidi Moysen Prophetam DEI cum tabulis in suis manibus, conque-

rentem apud DEUM; aſpexi autem in illis, decem loca deleta ſignorum, & ecce! Angelus magnæ potentiæ & majeſtatis exclamavit ex parte throni, & dixit. O Moyſes, ne mœſtus ſis de tabulis, quoniam DEUS complebit lucem ſuam, quamvis renuant infideles. Deinde apertæ ſunt portæ templi, & vidi in eo librum, obſeratum; & in eo erant ſeptem ſigilla, ex lineis triangularibus aurea, cujus valorem nemo niſi DEUS ſcit. Templum vero luce coruſcabat, quæ obfuſcabat oculos, & ingreſſus eſt Moyſes in illud cum tabulis, & clauſum eſt, ſicut erat prius, & tunc interrogavi Angelum de illo loco, & dixit ad me: Scias quod illud templum eſt templum, quod dicitur templum Miſericordiæ, & liber, quem vidiſti in eo, eſt veritas Evangelii, quam neminem inſipientium DEUS ſcire faciet, usque ad diem interpretationis ejus in Concilio maximo, & ſcias, quod Judæi deleverunt de lege Moyſis decem ſigna, in quibus erat veritas promiſſi in ipſa lege, & proprietates illius erant aperte cognitæ ſub lingva patria, & vulgari, nec ænigma habebat neque amphibologiam, quoniam DEUS manifeſtavit ſuam legem ſervis ſuis evidenter notam; Veruntamen tentavit illos Satan, ut illa delerent ob cauſam deſtructionis regni

gni

gni eorum, ac legis ipsorum, in adventu illius in mundum, & propter tale peccatum ingressæ sunt inter eos, & introibunt inter nationes barbaras, dissensiones & schismata magna. Particularitates igitur illorum decem signorum posuit DEUS in veritate Evangelii, ac reservavit explicationem illorum ad Concilium maximum, in quo loco nemo illa negare poterit, & perficiet DEUS ibi suam lucem vehementer contra intentionem impiorum. Ac laudaverunt Angeli in eo loco DEUM, laudantes cum voce velut tonitrua, & expergefactus sum terrore perterritus, & præcepi scribere istam visionem, sicut jussus sum, & DEO gratias super omnia.

Completus est liber per manus *Cæcilii Ebenradi*, discipuli *Jacobi* Apostoli.

CÆCILIUS Episcopus in Africa circa Annum CHristi 250. tempore S. Cypriani, cum eodem Epistolas quasdam consignasse legitur, ut IV. LVII. LXVII. LXX. Ad eundem Epistola LXIII. Alius ni fallor ab eo CÆCILIO, de quo Pontius in S. Cypriani vita: *Erat sane illi etiam de nobis contubernium viri justi & laudabilis memoriæ* Cæcilii, *& ætate tunc & honore Presbyteri, qui eum ad agnitionem Veræ Divinitatis a seculari errore correxerat.*

 Hunc

Hunc toto honore atque omni observantia diligebat; obsequenti veneratione suspiciens, non jam ut amicum animæ coæqualem, sed tanquam novæ vitæ participem. Exinde etiam *Cæcilius Cyprianus* deinceps dici beatus Martyr libenter voluit, ut a Pearsono ad Annum 246. recte est annotatum. Baronius ad Annum 250. num. 5. eundem putat Rhetorem nobilem Afrum, a quo Diadumenum Imperatorem eruditum narrat Lampridius in Diadumeno cap. 8. Sed is nec *Cæcilius* ibi vocatur, nec *Cæcilianus*, verum *Cælianus*, (non modo in MSS. teste Casaubono, sed & in editis ante Casaubonum) ubi Lampridius affert Diadumeni Epistolam quam fuere, qui eam dixissent esse hujus *Cæliani.* Alius etiam, ut videtur, CÆCILIUS NATALIS apud Minucium Felicem, qui ab Octavio victum se, & persuasum de Christianæ Religionis veritate, triumphatorem erroris profitetur, hoc est idem Octavio se in acceptis referre beneficium, quod Cæcilius alter in S. Cyprianum contulit. Similiter a CÆCILIANO S. Augustini, alius ad quem Symmachi Epistolæ.

CÆDMON Monachus Ordinis Benedictini, Bedæ IV. 22. hist. Anglor. *Cednom*, aliis, ut Lelando cap. 59. *Cedmon*, vel *Ceadmon*, quæ Latine, vel num quæ scripserit, mihi incompertum: a Cangio tamen memora-

moratur, & quæ Beda de illo refert, digna memoria mihi visa sunt. Ait enim, quod hic frater in Monasterio Hildæ Abbatissæ, (quæ An. 580. diem obiit.) *Divina gratia specialiter insignis, carmina religioni & pietati apta facere solebat, ita ut quicquid ex Divinis litteris per interpretes disceret, hoc ipse, post pusillum, verbis poëticis maxima suavitate & compunctione compositis in sua, id est Anglorum lingva proferret: cujus carminibus multorum sæpe animi ad contemtum seculi, & ad appetitum sunt vitæ cœlestis accensi. Et quidem alii post illum in gente Anglorum religiosa poëmata facere tentabant, sed nullus ei æquiparari potuit. - - - At ipse cuncta, quæ audiendo discere poterat, rememorando secum, & quasi mundum animal, ruminando in carmen dulcissimum convertebat, suaviusque resonando, doctores suos vicissim auditores faciebat suos. Canebat autem* * *de creatione mundi, & origine Humani generis, & tota Genesis historia, de egressu Israël ex Ægypto,*

* Joannes Tinmuthensis in historia aurea MS. lib. XX. cap. 7. apud Henricum Warthonum ad Usser. de Scripturis sacrisque vernaculis pag. 350. *Cednom fecit mira poëmata, quasi per omnes sacræ Scripturæ historias. - - - Divinitus edoctus in lingva patria facere carmina compunctiva: cui nullus alius in hujusmodi potuit æquiparari.*

pto, & ingressu in terram repromissionis: de aliis plurimis Sacræ Scripturæ historiis: de incarnatione DOMINI ac passione & resurrectione, & ascensione in cœlum: de adventu Spiritus Sancti & Apostolorum doctrina: item de terrore futuri judicii, & horrore pœnæ gehennalis, ac dulcedine regni cœlestis multa carmina faciebat. Sed & alia perplura, de beneficiis & judiciis Divinis, in quibus cunctis homines ab amore scelerum abstrahere, ad dilectionem vero & solertiam bonæ actionis excitare curabat. Veri Cædmonis genuina pauca supersunt, de quibus Georgius Hickesius in Grammatica Anglo-Saxonica & Mœso-Gothica cap. XXIII. p. 187. 189. Quam vero ex Usseriano Codice An. 1655. 4to. Franciscus Junius Amstelodami edidit paraphrasin Geneseos & aliarum historiarum Veteris Testamenti, eamque Cædmoni adscribit in notis ad Willeramum p. 248. eam ad longe juniorem ætatem esse referendam, idem Hickesius non dubitat. Simili facultate carmina, optimis Poëtis non inficianda, ex tempore ad stuporem audientium effundendi, nostra ætate apud Germanos nostros enitescit *Dan. Schœnemannus* non procul Berolino Pastor Eccl. Geltoviensis, de quocunque proposito argumento mira differens verborum svavitate, acumine, copia, delectuque & pondere sententia-

tiarum. Hic natus Gryphiswaldiæ, a Rectore & Senatu Academiæ Gryphiswaldensis hocce testimonium tulit in programmate publico promulgato A. 1720. 29 Maj. *Hujus insignis doni cum Rostochii, Güstrovii, & præsertim in Aula Strelitzensi, ubi largissimis Ducis Serenissimi sumtibus nutritur, illustria edidisset documenta, pati non potuit, ut Academia sua patria diutius ignara esset hujus tanti sibi a DEO concessi beneficii. Ideoque ante aliquot dies modeste a nobis petiit, ut sibi liceret in publica Cathedra facultatis hujus suæ poëticæ publicum edere specimen. Congregato itaque die 27. Maji Magistratu Academico, una cum civibus & hospitibus non paucis, quidam ex nobis ab ipso petiit, ut de confusione lingvarum carmen aliquod funderet. Ocyus ille conscensa Cathedra de hac Materia ita nitide, ita copiose, idque mixto carminum genere, perorravit, ut videretur plurium dierum meditationem præmisisse. Cum alius ex nobis de SS. Trinitate Carmen extemporale posceret, alius rogarat, ut Juventutem Academicam ex Marc. XIII. vers. 35. 36. 37. ad vigilantiam cohortaretur, utriusque desiderio plenissime satisfecit, ostensa cum eruditione probe fundata, tum facultate affectus movendi plane singulari. Tandem cum alius peteret, ut tres has diversas materias*

terias

terias in unam orationem concinne compingeret, etiam hoc dictum factum præstitit, cum magno Auditorum plausu. Longe plura specimina ab eo fuere deinde edita Berolini, quorum insignia quædam commemorat Vir laudatissimus *Johannes Gustavus Reinbeckius* in præfatione ad syllogen carminum ejus extemporalium, quinque Voluminibus in 8vo vulgatam Berolini 1721. 1722. Ex iis autem, quæ de Cædmone Beda refert, & quæ de Schoenemanno accepimus, satis constare potest hanc sollertiam non exercitationi, ut in *Antipatro* volebat Cicero, a) sed singulari cuidam virtuti ac felicitati ingenii concessæ Divinitus, esse tribuendam. Quemadmodum & quæ hodie apud Senenses de nobili equite cui *Perfecta* b) nomen, Italia

a) Cicero III. 50. de Oratore: *Quod si* Antipater *ille* Sidonius, *quem tu probe, Catule meministi, solitus est versus hexametros aliosque variis modis atque numeris fundere ex tempore, tantumque hominis ingeniosi ac memoris valuit exercitatio, ut cum se mente ac voluntate conjecisset in versum, verba sequerentur: quanto id facilius in oratione, exercitatione & consuetudine adhibita, consequentur.*

b) *Memoires de Trevoux An. 1729 Decembre pag. 2094. de Sienne.* Ce que l'on a publié il y a quelques années de la facilité surprenante

lia celebrat, atque apud Mediolanenses de

nante du Cavallier *Perfetti* a faire sur le champ d'excellentes pieçes de vers sur quelque sujêt que l'on veuille lui proposer, est une merveille qui persevere, & dont tous les étrangers sont témoins avec admiration. Le talent *d'improvisere*, qui est icy assez ordinaire, est dans lui en un si haut degré de perfection, qu'il faut l'avoir entendu pour le croire, ou pour en avoir une juste idée. Voicy sa maniére de l'exercer. On lui propose trois sujêts tirez ou de l'Histoire soit sacrée soit profane, ou du Droit, ou de la Physique, ou des Mathematiques, ou de la Morale, en un mot d'ou l'on veut. Des que le prémier sujêt lui a été nommé, il s'assied, & fait mettre auprès de lui son valet, qui tient une guitarre. Il lui marque l'air sur le quel il veut chanter, & aussi tôt ses vers coulent avec une rapidité qu'on ne pourroit pas suivre en écrivant. La prémiére octave contient la proposition du sujêt, & son dessein ou division. Il execute toutes les parties sur la même cadence, en même genre de vers & par ordre, pendant une quart d'heure. On lui propose en suite le sécond sujêt, qu'il traite de même sur un air different, & ainsi du troisiéme. Le quatriéme doit toûjours être une matiére de pastorelle ou chose champêtre, & il refuse tous les sujêts de galanterie. Il trouve enfin le moyen, quelque different que soient les quatre sujêts, de les reünir en une même pieçe. Après une heure de pareil exercice, la source n'est point tarie, & les vers ne couleroient qu'avec plus de profusion, si l'égard

de *Olivetano* c) Monacho verſuum tamen faci-

l'égard que l'on a pour la ſanté du Poëte, ne mettoit des bornes a la curioſité des Auditeurs. Au reſte ce qu'il chante eſt ſi ſçavant, ſi recherhé & en même tems ſi naturel & ſi juſte, que s'il étoit mis en proſe, ce ſeroit ſur chaque ſujêt une excellente diſſertation: & l'expreſſion eſt ſi elegante, & le vers ſi harmonieux, que l'on eſt enchanté.

Idem An. 1725. *pag.* 1700. On vous a ſans doute informé du couronnement du Cavalier *Perfetti*. C'eſt un grand honneur & bien ſingulier que d'être couronné Poëte au Capitole: mais le merite du Cavalier Perfetti eſt encore plus ſingulier & plus rare. Dans le genre *d'Improviſere* il paſſe tout ce qu'on peut s'imaginer avant que de l'avoir entendu: & lors même qu'on eſt témoin, on a peine à croire ce que l'on voit.

c) *Bibliotheque Italique Tom. IV. An.* 1729. *pag.* 289. Un Moine *Olivetan* s'eſt attiré icy une foule d'Admirateurs par ſa facilité à faire des Vers ſur le champ. Il a voulu donner des preuves de ſon talent dans le Refectoire de ſon Couvent, où il y eut un grand Concours de monde, & ſur tout de Nobleſſe. Il répond en vers à toutes les Queſtions qu'on lui fait. L'addreſſe avec la quelle il tourne & rime ſes Réponſes eſt extraordinaire; mais ſes vers ſont foibles; quoi qu'il ſe donne le tems d'y penſer, en chantant tout ce qu'il dit d'une maniére très-déſagréable. Les gens peu capables de juger de la Poëſie ſont le grand nombre, non plus parmi les Eccléſiaſtiques: que parmi les autres hommes: ce grand nombre l'admire.

facilitate & subitanea effusione potius admirabili, quam genio. De *Sylvio Antoniano* Romano, qui licet humili natus loco, An. 1603. Cardinalis diem obiit, hæc Erythræus pinacotheca prima pag. 36. *Ita in versibus faciendis erat felix, ut annos natus non amplius decem, quavis proposita materia, eos versus ex tempore funderet, quos quivis vir doctus, vix multo tempore, multoque labore adhibito, composuisset; cujus rei periculum factum est maxime in prandio, quod Cardinalis Pisanus pluribus sui ordinis viris clarissimis dedit. Nam cum Alexander Cardinalis Farnesius, fasciculum florum Silvio tradidisset, quem ille ex Cardinalibus convivis redderet, qui Pontifex Maximus futurus esset, puer Cardinali Medicæo obtulit, qui multo post ad Pontificatum maximum Pii Quarti nomine, ascendit, ejusque laudes, ad lyræ cantum, elegantissimis prosecutus est versibus; quod Cardinalis de industria factum, neque carmen illud extemporanium, sed accurate cogitateque compositum domoque allatum, existimans, ut ipse ludibrio haberetur, non leve commoti animi signum dedit; sed a Cardinalibus, id per-sancte negantibus, rogatus, ut experiretur, & argumentum, quod magis sibi placeret, in medium afferret; tum ipsum vere de pueri ingenio existimaturum; quod*

 ab

ab eo factum cum esset, ita puer eleganti carmine, ita verborum ac sententiarum luminibus illustri, rem sibi propositam explicavit, ut Cardinalis, summam in admirationem elatus, simulac factus est Pontif. conquisito illi, & invento, Pontificiis in aedibus, honorificum locum, & quotidianum victum, magnifice praebuerit. Addam his licet *Franciscum Macedo* Conimbricensem, tot inclytum scriptis tum propriis tum adversariorum, quem Calendæ Maji An. 1681. ætatis 87. extinxere. d) Hic Mantuæ professus est publice, nihil exstare in universo Virgilio reprehensione aut censura dignum, ac si cui aliud videretur, ejus se objectiones statim confutaturum quovis ille vellet carminis genere: idque deinde fecit versibus Heroicis, Sapphicis, Adoniis, Asclepiadeis, aliisque. e) Omitto, quæ Jovius pag. 156. elogiorum plura de Camillo Querno, Monopolitano, Archi-Poëta Leonis X. ad cujus mensam infinita carmina torrentis effusa in morem, rotundo ore decantavit. De *Accolto*, cognomento *Unico*, Aretino hæc Johannes Matthæus Toscanus in peplo Italiæ lib. II. cap. 95.

Car-

d) Henricus Noris Tom. IV. Opp. p. 801.

e) Sancassanus in continuatione Bibliothecæ volantis Cinellianæ Tom. XIX. pag. 44.

Carmina, quæ subito tibi sunt effusa calore,
Vel quæ sunt lima sæpe polita tua,
Qui legit, haud cernit quid differat impetus arte,
Et procusa pari cuncta labore putat.
Atque ait: hæc si est ars, nihil hac est cultius arte:
Si furor, est ars hoc culta furore minus.

Idem Toscanus de *Andrea Marone* Brixiano cap. 67.

Carmina, vix aliis longo perfecta labore,
Ad citharam subito fusa calore canit.
Audiit hæc quisquis, deprompta ex tempore juret,
Præmeditata tamen, qui legit illa, putat.
Usque adeo neque sic properanti defuit hæc, quæ
Cunctantes multos gratia destituit.
Mira fides, sed certa: oculis absistere flammæ,
Sudare & facies visa canentis aquas.
Fronte tument venæ, quatit artus entheus horror,
Dulcia distincto verba tenore fluunt.

Tale melos fundens, indigna peste Poeta
Opprimitur, magno crimine, Phœbe tuo.
Scilicet antiqui cui cedere Musa Maronis
Cœpit, ab hoc vinci te quoque posse putas.

CÆLESTINUS Scriptor *Vitæ Valeriani junioris & Gallieni* Imperatorum, ut conjicias ex Trebellio Pollione cap. I. Valeriani junioris.

CÆLESTINUS I. Papa ab Anno 423. Septembris 16. ad Annum 432. De quo Gennadius cap. 54. Acta Sanctorum 6. Aprilis Tom. I. pag. 543. Ejus *Epistolæ XIV.* in Tomis Conciliorum; nonnullæ etiam Græce inter S. Cyrilli Opera, & in Actis Concilii Ephesini. Vide Ludovici Jacobi Bibliothecam Pontificiam pag. 39. & Caveum, qui spurias esse notat *tres* alias *Epistolas*, de quibus Nicephorus XIV. 39. ad Cyrillum, ad Johannem Antiochenum, & Rufum Thessalonicensem: in illis enim de Procli evectione a Cyzicena sede ad Constantinopolitanam mentio, quæ accidit An. 434. duobus post Cælestini obitum annis. De *Auctoritatibus sedis Apostolicæ Episcoporum de Gratia DEI & libero Voluntatis arbitrio*, subjectas Epistolæ ad E-

Episcopos Galliarum, in Sirmondi Conciliis Galliæ T. I. p. 60. & in editione Petri Coustant pag. 1188 -- 1195. quas Antonius Carafa & Sirmondus *Prospero*, Quesnellus *Leoni Magno* tribuit, Cælestino vindicat præter laudatos a Caveo & a Tillemontio Tom. XVI. pag. 15. etiam Lupus Ferrariensis de tribus quæstionibus pag. 268. & teste in notis pag. 491. Baluzio, Petrus de Marca. Saltim Cælestini jussu collectas est verisimile. *Commonitorium* breve Episcopis & Presbyteris euntibus ad Concilium Ephesinum (cui Cælestinus ipse non interfuit) in Baluzii Conciliis pag. 382. & in Christiani Lupi Epistolis Ephesinis pag. 470. & apud Coustantum pag. 1152. cui optimam reliquiarum hujus Cælestini editionem debemus, in Epistolis Pontificum pag. 1051 -- 1218. ubi Cælestini quidem XVII. & ad eum VIII. & pag. 1097. fragmentum *Sermonis* ab eo habiti in Concilio Romano A. C. 430.

CÆLESTINUS II. antea *Guido de Castro*, Papa ab Anno 1143. Septembris 26. ad 1144. Martii 9, cujus *Epistolæ duæ* ad Cluniacenses, & *tertia* ad Toletanum Archiepiscopum, in Tomis Conciliorum. Tertia etiam in Agvirrii Conciliis Hispaniæ Tom. III. pag. 351. Petri Venerabilis ad hunc Cælestinum Epistola in Andreæ du Chesne Bibl. Cluniacensi p. 847.

CÆLESTINUS III. antea *Hyacinthus*, Papa ab Anno 1191. Apr. 12. ad 1198. Januar. 8. cujus *Epistolæ XVII.* in Tomis Conciliorum. Epistola ad Canonicos Urgellenses, & altera ad Capitulum Narbonense apud Agvirrium Tomo III. pag. 400. Posteriorem hanc ediderat Baluzius Tomo II. Miscellan. pag. 241. De aliis ineditis vide Ludovicum Jacobum pag. 41. Constitutiones tres, quibus S. Ubaldus & Joannes Gvalbertus consecrantur, & Congregatio Monachorum cofirmatur Montis S. Virginis Ordinis Benedictini, vide sis apud Cherubinum Tom. I. p. 77.

CÆLESTINUS IV. ex Monacho Ordinis Cisterciensis Papa ab 27. Octobr. ad 22. Novembr. An. 1241. Cujus *Orationes* & *Epistolas* idem Ludovicus Jacobus commemorat, & in his unam ad S. Adamum Abbatem in Scotia Mailrosensem.

CÆLESTINUS V. antea *Petrus de Murrone*, Papa ab Anno 1294. Jul. 5. usque ad 12. Decembr. ejusdem Anni, quo se Pontificatu sponte abdicavit, inde Sanctis adscriptus a Clemente V. Vide Marianam XIV. 17. hist. Hispan. & Odoricum Raynaldum ad Annum 1313. num. 40. Baronium ad Martyrolog. Roman. 19. Maji. Ab hoc Ordo CÆLESTINORUM, pro quibns Constitutio obvia in Bullario

Laër-

Laërtii Cherubini Tomo primo pag. 197. Ejus Opuscula edita Neapoli curante Cælestino Telera Sipontino A. 1640. fol. & recusa Tomo XXV. Bibliothecæ Patrum edit. Lugdunens. pag. 754. ubi post vitam ab editore scriptam, sequitur pag. 765. *Vita* ab ipso scripta Cælestino Papa. Deinde *liber de Virtutibus* pag. 770. Beatitudinibus pag. 771. Virtutibus Theologicis, Fide, Spe & Charitate pag. 772. De aliis virtutibus variis per capita LXII. ibid. De Virtutibus Cardinalibus pag. 787. *De vitiis & peccatis* pag. 788. *De vita hominis ejusque vanitate* pag. 797. & præcepta vitæ recte instruendæ pag. 798. *De exemplis ac similibus moralibus* pag. 801. *De sententiis Patrum Eremitarum* pag. 802. *De miraculis B. Mariæ Virginis* pag. 813. Summa CÆLESTINA *de Censuris*, excommunicatione majori & minori pag. 817. Suspensione pag. 821. Interdicto & irregularitate pag. 822. Dispensatione & Absolutione pag. 823. *De Sacramentis Ecclesiæ* pag. 825. ubi inter alia de Ecclesiasticis personis: & reservata Papæ XXXIV. pag. 836. *De decem præceptis Decalogi* pag. 846. *De præceptis Ecclesiæ* pag. 856. *De Legibus* pag. 857. *Epistolæ* breves VI. pag. 864. *Formularium* litterarum *dimissorialium* ad Ordines suscipiendos, & *Salutationum*, quæ in Epistolis apponuntur

tur. *Precationes* XX. ante & post decantatos *Psalmos* pag. 865-867. Præter hæc a Ludovico Jacobo pag. 41. memoratur *liber de perfectione Religiosorum*, ex fide Petri Crespetii, Cælestini, qui vidisse se illam testatur in sermone de S. Cælestino V: & Constitutio, *licere Pontifici Romano abdicare se Magistratu*, cujus rei unus ultro ipse exemplum edidit.

CÆLESTINUS Historicus. Supra, in CÆCILIO.

CÆLESTIUS Scotus, Presbyter, Magister & Dux Pelagiani exercitus, armigerque Pelagii a) teste Gennadio c. 44. *antequam Pelagianum dogma incurreret*, b) *imo adhuc adolescens, scripsit* ad Parentes suos *de Monasterio* Epistolas *in modum libellorum*, tres in omnibus, c) *DEUM desiderantibus necessarias. Moralis siquidem in eis dictio nil vitii postmodum proditi, sed totum ad virtutis incitamentum tenuit.* Pro his postremis

a) Vide Vossii Historiam Pelagianam lib. I. c. 5. Norisium lib. I. cap. 3. Garnerium Tomo primo ad Marium Mercatorem pag. 140. seqq.

b) MS. Corbej. *antequam Pelagio concurreret*, pro quo Codex Capituli Veronensis, teste illustri Maffejo: *antequam Palatio concurreret.* Sed rectius Corbejensis. Vide Norisii Opera Tom. IV. p. 848.

c) *Epistolas tres morales.* Honorius Augustod. lib. 2. cap. 44.

ſtremis verbis Codex Corbejenſis habet: *poſtea vero hæreticus publicatus, a Papa Zoſimo condemnatus eſt.* De hoc vide, ſi placet, Henricum Noris lib. I. hiſtor. Pelag. cap. 13. Pagium ad Annum 418. num. 17. & 41. & Zoſimi Epiſtolam 2. 3. 12. cum Couſtantii notis pag. 943. ſeq. 974. & libellum Paulini Diaconi adverſus Cæleſtium A. 417. oblatum Zoſimo ibid. p. 963. Fragmenta *libelli Zoſimo oblati*, quo Cæleſtius a ſententia Innocentii d) Papæ provocaverat, ibid. pag. 985. ſeq. ex Auguſtini libro de peccato Originis cap. 5. 6. 7. 23. & de gratia CHriſti cap. 33. Nam quæ ex ſermone 191. de tempore addit Garnerius, Pelagio ipſi potius tribuenda, quam Cæleſtio. *Contra traducem peccati* primus ſcripſit, ut ex ſcriptore Prædeſtinati cap. 88. & Vincentii Lirin. commonitorio c. 34. Garnerius notavit. Ex alio Cæleſtii libro fragmenta apud Auguſtinum de geſtis Palæſtinis cap. 13. 14. 18. & ex Cæleſtii *definitionibus* e) libro de perfectione juſtitiæ contra Cæleſtium, ex quibus acumen ejus ſatis oſtendi, Noriſius exiſtimavit. Ad Cæleſtium eundem, ſed minus certa conjectura, *Epiſtolas duas* ſæpe excu-

Iii 5 ſas

d) De hac vide Gennadii cap. 43. & Pagium ad Annum 416. num. 14. ſeq. & Annum 417. num. 17. Couſtantii Epiſtolas Pontificum p. 887. ſeq. e) Germanice apud Godfr. Arnoldum Tom. IV. hiſt. hæreſ. p. 76.

sas inter dubia Hieronymi scripta, unam *de duobus filiis, frugi & luxurioso*, quæ incipit: Omnium quidem de Scripturis quæstionum absolutio: & *de Scientia Divinæ Legis* alteram, cujus initium: *Præsumtionem meam excusare conarer.* Ab hoc Cælestio Pelagianos etiam CÆLESTIANORUM venisse nomine, testis Augustinus de hæresibus cap. 88.

CÆLIUS Aurelianus, Siccensis ex Sicca Veneria Africæ, quæ trium dierum itinere a Carthagine distabat, Medicus insignis, Galeno cujus nusquam meminit superior, ut recte Cangio visum, neque unum appellare potuit de nomine Barthius, qui XXXVIII. 3. Adversar. scripsit: *videmur nobis observare aliquot a Cælio Aureliano nominari scriptores Galeno posteriores.* De hoc Cælio ejusque scriptis & editionibus abunde dictum in Bibliotheca Latina IV. 12.

Julianus CÆSARINUS Episcopus Tusculanus & Cardinalis obiit diem An. 1444. scripsit tempore Concilii Florentini contra Græcos, & de S. octava œcumenica Synodo, & de processione Spiritus Sancti. Vide Oudinum Tom. III. pag. 2342. & Georgium Josephum Eggs purpuræ doctæ libro tertio.

CÆSA-

CÆSARIUS *Abbas* Lirinensis, Ordinis S. Benedicti, *Homiliarum* auctor circa Annum 670. vixisse & ab Episcopo Arelatensi diversus fingitur a Possevino & aliis: Sed libenter assentior rationibus eorum, qui S. Benedicti æqualem, non Benedictinum agnoscunt hunc, de quo mox, Cæsarium eundem, qui ex Abbate Lirinensi invitus An. 502. est Episcopus Arelatensis cooptatus.

CÆSARIUS ex Abbate Lirinensi Episcopus ab Anno 502. ad 542. *Arelatensis*, de quo caput 86. Gennadio additum, & Cyprianus, (sive Tholonensis Episcopus, sive alius a) in Cæsarii vita,) apud b) Surium 27. Augusti, & Vincentium Barralim pag. 245. Chronologiæ Lirinensis, Ludovicus Jacobus a S. Carolo in limine libri de scriptoribus Cabilonensibus, & singulari de Cæsario ejusque scriptis dissertatione Oudinus Tom.

a) Vide Carolum le Cointe Tom. I. Annal. Francorum pag. 602.

b) Etiam librum secundum de miraculis Cæsarii, qui apud Surium nullus est, exstare MS. Parisiis in S. Martini cœnobio, notavit Miræus ad Gennadii c. 86. promiseratque Oudinus Tom. I. pag. 1345. se editurum Vitam Cæsarii libris duobus scriptam a Cypriano ejus discipulo, Messiano Presbytero & Stephano Diacono, ad MStos Codices collatam.

Tom. I. pag. 1339. seq. professus se meditatum editionem novam operum Cæsarii, cujus ordinem exponit. In illa post *Regulas* duas Sanctimonialibus & Monachis a Cæsario præscriptas, sequi debebant (qui singuli ab eo enumerantur) *Sermones CCVIII.* Hinc *Epistolæ duæ* ad sororem Cæsariam Abbatissam, ejusque Congregationem, & tertia hortatoria ad Virginem DEO dicatam, apud Holstenium in appendice Codicis Regular. pag. 63. & Tom. XXVII. Bibliothecæ Patrum pag. 347. & *quarta* ad Ruricium Lemovicensem Episcopum, inter Fausti Rhegiensis Epistolas a Canisio Tomo V. Antiquarum Lection. editas duodevigesima, Tom. I. edit. novæ pag. 366. & Ruricii responsio lib. 2. Epist. 32. & 35. id. pag. 397. 399. & in Bibliotheca Patrum Tom. VIII. pag. 558. 573. 574. Denique *Testamentum* Cæsarii, quod dedere Baronius ad A. 508. n. 33. Vincentius Barralis in Chronologia Abbatiæ Lirinensis Lugd. 1613. 4. Petrus Saxius in Pontificio Arelatensi cap. XXX. ubi de Cæsario hoc multa, Tom. I. scriptorum rerum Germanicarum Menckenii τοῦ μακαρίτου pag. 179. Carolum le Cointe ad Annum 542. Tom. I. pag. 616. & Holstenium Parte III. Codicis regularum pag. 32. in cujus parte secunda pag. 54. exstat *Regula ad Monachos* ab Abbate S. Tetradio Presbytero & Abbate, S. Cæsarii nepote

trans-

transmissa; & partis 3. pag. 12. *Regula ad Virgines* in Cœnobio Massiliensi sub Abbatissa Cæsaria, sorore. Exstat etiam in Actis Sanctor. Tom. I. Januarii pag. 730. seq. & in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. VIII. pag. 866. 873. & cum notis Francisci Meynardi ad calcem vitæ S. Radegundis, edente Stephano Piquoto Soc. Jes. Pictavis 1621. 8. Ex *Sermonibus* editi fuerant XL. * a Gilberto Cognato, Basil. 1558. 4. & in Orthodoxographis An. 1569. pag. 1861. Inde Sermones XLVI. in Bibliotheca Patrum Tom. VIII. pag. 817. (ex edit. Coloniensi Quenteliana, in qua falso inscribuntur Admonitiones & interpretationes aliquot difficilium Scripturæ locorum, FOELICIARII, Arelatensis Episcopi.) Alii XIV. quos Parif. 1669. 8. vulgaverat Baluzius, cum ejus notis recusi Tom. XXVII. pag. 324. Denique *Sermones centum & duo* in appendice tomi quinti Operum Augustini, Benedictinis curantibus, Lutetiæ, Amstelodami & Venetiis excusorum. Plerosque etiam Cæsarii sermones recensuit Com-

* Horum vigesimus est ad Monachos Lirinenses. Sed juniorem oportet esse auctorem duodequadragesimi sermonis, in quo B. Gregorius laudatur cum Augustino pag. 1932. Orthodoxographorum. In alia editione ejusdem sermonis Tom. VIII. Bibliothecæ Patrum Lugd. pag. 858. citatur cum alio Augustini dicto Isidorus.

Combefisius in Bibliotheca sua Concionatoria. De illis utique audiendus Rivetus IV. 28. Critici sacri T. II. Opp. p. 1150. Etsi nonnulla sint, inquit, quæ Cæsarium autorem habeant, tamen cum id scripti genus, Homiliarum nempe, varie interpolari, misceri, & confundi soleat, & a Monachis exscriptoribus multa pati, qui additiones suas sæpe immiscent, aut etiam in eo genere putidos suos fœtus sub eruditorum Patrum nominibus protrudunt, ut eis aliquam gratiam concilient, prudenter cavendum, ne nobis imponi sinamus. *Admonitio ad concubinarios & adulteros* Tom. XXVII. Bibliothecæ Patrum pag. 345. *De contemtu præsentis Vitæ.* idem pag. 436. *De decem Virginibus* sermones duo ibid. pag. 345. seq. ex appendice Codicis regularum Holsteniani pag. 86. (minus integros enim habes T. VIII. p. 865.) *Exhortatio ad tenendam vel custodiendam charitatem.* Tom. VIII. pag. 861. Epistola ad *Germanos quosdam*, quæ incipit: Vereor Venerabiles filii, id. p. 862.

Multis interfuit Conciliis d) Cæsarius: præfuit enim Agathensi An. 506. & Canonum *Epaoënsis* Concilii An. 517. auctorem maxime fuisse notat Isidorus; deinde

Are-

* Sammarthani Tom. I. Galliæ Christianæ pag. 39.

Arelatensi IV. 8. Idus Juni. Anno 524. in Conventu Episcoporum ad dedicationem Basilicæ B. Mariæ congregato. Subscribit item *Carpentoractensi* An. 527. *Vasensi* II. & *Arausicano* II. An. 529. ubi actum fuit de Gratia & Libero Arbitrio: & Bonifacius II. ejus rogatu A. 530. probavit ea quæ in Synodo *Arausicana* fuerant definita. Symmachus Papa *libelli a Cæsario oblati* consultationibus respondet apud Baronium ad Annum 514. num. 4. seq. Et Papa Felix IV. Epistola ad eum data roboravit opus Cæsarii alterum, sed quod hodie similiter, ut Epistola Felicis desideratur, in quo fuere *de Gratia & libero arbitrio testimonia Divinarum Scripturarum & Sanctorum Patrum judiciis munita, ubi docuit hominem nihil de proprio agere boni posse, nisi eum Divina Gratia prævenerit.* Ita apud Gennadium legitur cap. 86. Exstat tamen alia Felicis IV. ad Cæsarium Epistola, data post Consulatum Mavortii, hoc est Anno 528. apud Sirmondum Tom. I. Conciliorum Galliæ pag. 214.

CÆSARIUS Monachus *Heisterbacensis*, Ordinis Cistercienfis, diœcesis Coloniensis ab Anno 1199. adhuc superstes An. 1227. quo absolvit *libros III. de vita & miraculis S. Engelberti*, Archiepiscopi Coloniensis, Anno 1225. Martyris, editos a Surio 7. Novembr. & ab Ægidio Geleno notis

**illu-

illustratos Coloniæ 1633. An. 1222. * absolvit *libros XII. dialogorum de miraculis, visionibus & exemplis suæ ætatis*, Monachorum præsertim ac Monialium Ordinis Cisterciensis in Germania, qui citantur a Theodorico Engelhusio. Prodiere in fol. † sine loco & anno: deinde Coloniæ 1591. 8vo, & curante Tilmanno Bredenbachio 1599. & in Tomo primo Bibliothecæ veterum scriptorum Ordinis Cisterciensis Bertrandi Tissierii. *Homiliæ super Dominicis & Festis totius Anni*, sive Fasciculus moralitatis ex recensione Joannis Andreæ Coppenstein, Dominicani, Coloniæ 1615. 4. Ex ineditis ejus, quæ Carolus de Visch pag. 57. seq. Bibliothecæ Cisterciensis memorat, referri merentur *Commentarius in Cantica graduum & alios Psalmos: super XIV. tempora Salomonis* ** Sermones XIV. *In Ecclesiasticum*, libros novem, quorum singulorum litteræ auspicales repræsentant nomen auctoris, CAESARIUS. *Chronicon Episcoporum Coloniensium. Dialogus modicus philosophice scriptus de statione Solis sub Josue, & de regressu Solis sub Ezechia, & de obscuratione Solis in passione*

* Vide Possevinum Tom. I. pag. 286. & Oudinum Tom. III pag. 81.

† Vide Tobiæ Eckardi de MStis Quedlimburg. pag. 46.

** Ecclesiastæ I.

sione CHRISTI. *Vita B. Elisabethæ*, Lantgraviæ, ad petitionem fratrum domus Teutonicæ de Marpurgo. *Contra hæreticos* * *sui temporis & errores eorum* dialogus &c.

Innocentius CÆSARIUS Brixiensis, defunctus An. 1512. scriptor disertus direptionis Urbis Brixiæ, factæ a Gallis An. 1509. laudatusque Vossio de Historicis Latinis pag. 816.

CÆSARII Abbatis *Prumiensis* glossarium citatur a Browero, a Cangio in *heriperretus* &c.

Michaël CÆSENAS Ordinis Franciscanorum ab Anno 1316. Generalis usque ad Annum 1343. quo Monachii obiit, a Ludovico Bavaro assertus contra Joannem XXII. ipse in variis scriptis reprehensor Papæ & mendicantium propugnator Monachorum. Vide Waddingum Tomo tertio Annalium ad Annum 1317. & 1322. ubi quædam hujus Cæsenatis *Epistolæ & Protestationes* contra Joannem XXII. ex editione veteri Lugd. 1495. & Goldastum T. II. de Monarchia Imperii pag. 1236. eundem Waddingum pag. 259. Bibliothecæ Ordinis Mi-

* Hæreses Waldosianas lib. V. cap. 20. Vide Usserium de Scripturis vernaculis pag. 151.

norum, ubi ejus *Commentarios in Ezechielem, in IV. libros Sententiarum*, & *Sermones* de tempore & de Sanctis memorat. Warthonum ad Caveum, Oudinum Tomo III. pag. 789. &c.

CAJETANUS Vicentinus, Canonicus Patavinus clarus An. 1430. Auctor Commentariorum in Aristotelis libros Physicorum & de Coelo ac Mundo, & in libros de anima. Vide Trithemium cap. 770. Alius *Cajetanus* Vicentinus junior, cognomento *Tienæus*, qui auctor Ord. Clericor. Regulat. Theatinorum, A. 1547. diem obiit, Sanctisque adscriptus est A. 1629. de quo Commenus Papadopoli Tom. II. Gymnasii Patavini pag. 272. De *Daniele Cajetano* Cremonensi, qui Doctor humaniorum litterarum extinctus Mediolani A. 1528. Arisius in Cremona litterata: & de *Thoma de Vio, Cajetani* nomine notiore, insigni illo sacrarum litterarum interprete & Cardinali, quem annus 1534. rebus humanis constat abstulisse, Jacobus Qvetif Tomo secundo Bibliothecæ Dominicanorum. De *Jacobi* CAJETANI *de Stephaniscis*, Cardinalis, defuncti A. 1343. opere prosometrico MS. quo vitam & res gestas Cælestini V. Papæ celebravit, vide Labbei Bibliothecam MSS. pag. 236. De aliis ejus poëmatis, Epistolis, Sermonibus G. J. Eggs pag. 259. purpuræ litteratæ.

CAJUS

CAJUS Episcopus Romanus ab Anno 283 Decembr. 16. ad 296. Vide Acta Sanctorum April. 22. & Cæsarem Becillum in Actis S. Caji Papæ & Martyris, quæ illustrata notis edidit Romæ 1628. *Epistola ad Felicem* Episcopum legitur in Pseud-Isidoro Blondelli pag. 377. sq. convicta fraudi & νοθείας inter alia etiam ex hoc, quod *paganorum* vocabulo pro ethnicis idololatris utitur. De eo, quod in veteri Pontificali libro Cajus dicitur constituisse, *ut omnes Ordines in Ecclesia sic adscenderent, si quis Episcopus fieri mereretur, ut esset ostiarius, lector, exorcista, acolythus, subdiaconus, diaconus, presbyter & exinde Episcopus ordinaretur*, videndus Petrus Coustant in Epistolis Rom. Pontificum pag. 304. seq. De aliis Cajis dixi ad S. Hieronymum de S. E. cap. 59.

DOMITIUS de CALDERIIS, prope Veronem, sive CALDERINUS, qui Juvenalem An. 1474. Statium A. 1475. inde Ibin Ovidii, Silium & Martialem, Svetonium, & Epistolas Ciceronis illustravit, Latine autem vertit Attica & Corinthiaca Pausaniæ, ut librum adversus Angelum Brotheum, Grammaticum, Observationum libros III. ex quibus nonnulla in Gruteri Lampade, sive face artium Tom. I. pag. 311. seq. Orationes & Epistolas omittam. Vide de eo Bælii Lexicon, ac de ejus scriptis, Biblio-

thecam Gesneri pag. 217. Diem obiit A. 1477. teste Trithemio cap. 839.

Joannes CALDERINUS, Doctor Juris Canonici Bononiensis circa Annum 1350. gener Joannis Andreæ, de quo supra p. 245. De illo & filio *Caspare* CALDERINO, qui in Decretales, & Indicem Decretalium, & de Interdicto Ecclesiastico scripsit, vide Pancirollum lib. III. de Legum Interpretibus cap. 21.

CALDONIUS Episcopus in Africa tempore S. Cypriani, cujus Epistolæ inter Epistolas illius Martyris leguntur. Vide Blondellum de Episcopis pag. 41.

CALDRINI *repertorium* citatur a Theodorico Engelhusio. Fortasse intelligit Indicem Johannis Calderini in Decretales. Integer titulus operis est in editione Spirensi An. 1481. fol. *Joannis Caldrini tabula continens auctores & sententias Bibliæ prout in compilationibus Decretorum & Decretalium inducuntur, edita a Thoma Dorniberg de Memmingen.*

CALENDARIA vetera complura feruntur, de quibus dixi lib. IV. Bibliothecæ Latinæ capite sexto, neque alia in præsenti habeo, quæ dictis addam quam Calendarium An. CHristi 354. *Lambecianum*, ex ejus Tomo quarto, & Grævii Tomo VIII. una cum

cum Iconibus recusum exstare etiam in supplemento Antiquitatis illustratæ celeberrimi Viri Bernardi de Montfaucon: Fragmentum vero Commentariorum, quos in illud paravit Hieronymus Aleander, in Philippi a Turre monumentis Veteris Antii pag. 222. seq. Tomo VIII. Thesauri Italiæ Burmanniani parte IV. Integrum quoque illud Calendarium, sed sine iconibus, ex Codice Joannis Cuspiniani dedit Conradus Janningus in Actis Sanctorum Tomo VII. Junii pag. 178. una cum alio Calendario antiquo *Ptolemæi Sylvii* An. CHristi 448. ad Eucherium Episcopum, ex Codice MSto, qui apud Jesuitas Antwerpiæ servatur. Partem vulgaverat Joannes Bollandus præfatione ad Tomum I. Januarii p. XLIV. ubi de Calendariis medii ævi Christianis erudite differit. Calendarium *Ambrosianæ*, & alterum *Sitonianæ* Bibliothecæ (Caroli Sitoni, Mediolanensis) edidit præclarus Muratorius Tom. II. scriptorum Italiæ Parte II. pag. 1027. & 1035. His denique accedit fragmentum Kalendarii veteris a Kalendis Julii ad Kalendas Januarias, quod in Prolegomenis Tomo secundo Anastasii de Vitis Pontificum præfixis dedit V. C. Franciscus Blanchinus, Veronensis. Romæ 1723. fol. Calendarium Breviarii Romani exstat etiam in Bartho-

lomæi Gavanti Thesauro rituum Tom. II. pag. 212.

Gvalterus CALENIUS ex Cambria Britannus, Archidiaconus Oxoniensis circa Annum 1120. postea etiam juxta nonnullos apud Baleum II. 65. Excestriensis Episcopus, (non ut apud Vossium Oxoniensis.) *Galfrido* Monemuthensi auctor fuit, ut Britannicorum regum historiam, quam ex Armorica ipsi scriptam lingva Britannica obtulit, Latine verteret: quod Galfridus fecit persecutus res à Britone usque ad Cadwaladrum, qui Anno CHristi 676. Patri Cadwalino successit. Huic Galfrido auctarium quadringentorum annorum a Calenio additum non ineleganti sermone notat ex Ranulpho qui de legibus Angliæ circa Annum 1230. scripsit, idem Baleus & ex Baleo Pitseus pag. 198. Sed de GALFRIDO infra suo loco, & de PONTIO *Virunio*, qui sex priores Galfridi libros, omissis quæ fabulosa videbantur, redegit in compendium in gratiam Badoëræ, clarissimæ Venetorum familiæ à Britannicis olim oriundæ, ut bene notatum Lambecio Tom. II. p. 479. Galfridum, Pontiumque cum aliis rerum Anglicarum scriptoribus vulgatos jam memoravi supra pag. 267.

Ambrosius CALEPINUS dictus a patria Calepio, opido in Cenomanis Italiæ, habente no-

Iomzi Gavanti Thesauro rituum Tom. II pag. 212.

Gvalterus CALENIUS ex Cambria Britannus, Archidiaconus Oxoniensis circa Annum 1120. postea etiam juxta nonnullos apud Baleum II. 65. Excestriensis Episcopus, (non ut apud Vossium Oxoniensis) Galfrido Monemuthensi auctor fuit, ut Britannicorum regum historiam, quam ex Armorica ipsi scriptam lingva Britannica obtulit, Latine verteret: quod Galfridus fecit persecutus res a Britone usque ad Cadwaladrum, qui Anno CHristi 676. Patri Cadwalino successit. Huic Galfrido auctarium quadringentorum annorum a Calenio additum non ineleganti sermone citat ex Ranulpho qui de legibus Angliæ circa Annum 1230. scripsit, idem Baleus & ex Baleo Pitseus pag. 198. Sed de GALFRIDO infra suo loco, & de PONTIO Virunio, qui sex priores Galfridi libros, omissis quæ fabulosa videbantur, redegit in compendium in gratiam Badoëræ, clarissimæ Venetorum familiæ à Britannicis olim oriundæ, ut bene notatum Lambecio Tom. II. p. 479. Galfridum, Pontiumque cum aliis rerum Anglicarum scriptoribus vulgatos jam memoravi supra pag. 267.

[illegible] CALEPINUS dictus a patria Calepio, opido in Cenomanis Italiæ, habente no-

nomen a bonitate vini, quod καλὸν πίνειν a). Augustinianus vixit Bergomi, ubi octogenario major est mortuus An. 1510. 30. Nov. Perotti & multorum aliorum proficiens industria, utilissimum laborem insumsit adornando *Dictionario Latinæ linguæ*, cujus prima An. 1505. secunda editio recognita ab auctore Venet. 1509. fol. tertia & quarta Parisienses a Badio Ascensio 1510. & 1525. Ab eo tempore b) variis in locis & multorum virorum doctorum industria ita purgatum, locupletatum, interpolatumq; est, perinde ut postea Basilii Fabri thesaurus Latinæ linguæ, ut Calepinus si jam rediret opus suum non agnosceret utique, sed miraretur. Parisiis *Jacobus Montanus*, primus *Græcas* voces addidit A. 1539. Basileæ *Conradus Gesnerus*, a quo adjunctum virorum, locorum, rerum onoma-

sticon

a) Gesnerus in Onomastico, ad calcem Calepini edit. Basileensis. Cangius præf. ad glossarium Latinum §. LII. Angelus Roccha indice auctorum ante Commentar. de Bibl. Vaticana, Rom. 1591. 4. & Jacobus Duportus pag. 132. poematum.

b) Carolus Joseph Imbonatus Biblioth. Latino Hebr. p. 303. Erythræus pinacothec. III. pag. 202. Bibliotheca Aprosiana pag. 604. seq. Adolphi Clarmundi vitæ virorum doctorum, editæ Germanice, Tomo primo pag. 219.

con 1568. Venetæ editioni A. 1545. addita *Italica* vocabula & *Græca*, & secundæ apud *Paulum Manutium* Anno 1583. Nova recognitio quam *Joanni Passeratio* præter rem c) typographi adscripsere 1570. 1581. atque inde Genev. 1609. Paris. 1637. fol.

Antwerpiæ 1572. Latinis vocibus additæ *Hebrææ, Græcæ, Gallicæ, Italicæ, Germanicæ.*

Calepinus *Decem linguarum* Lugduni 1586.

Undecim linguarum ita ut Latinis respondeant *Hebraica, Græca, Gallica, Italica, Germanica, Belgica, Hispanica, Polonica, Ungarica, Anglica.* Basil. 1605. 1610. fol. ex recognitione quinta sextaq; subjuncto Conradi Gesneri Onomastico egregie locupletato, & septima 1627. fol.

Calepinus Matthæi Maurach, Hungari S. J. Viennæ 1630. 12. in quo ex Calepino synonyma, composita, derivativa, attributa &c.

Calepinus *Octo linguis* Lugd. 1647. 1663. fol.

Novissime Calepinus *septem linguarum* ex recensione præclari atque accuratæ eruditæ

c) Joan. Henricus Boeclerus de Lexicis Græcis, & in Bibliographia Critica pag. 26. Bibliotheque ancienne & moderne Tome VII. page 318. Obiit Passeratius A. 1602.

ditæq; diligentiæ viri *Jacobi Facciolati.* * Patav. 1718. fol. Apud Kœnigium in Biblioth. pag. 135. legas hunc Calepinum etiam *de laudibus Venetiarum* ſcripſiſſe. Illis vero valeat & ſpolia ampla ferat, Carolus a S. Cæcilia, Neapolitanus, quem idem Kœnigius pag. 148. narrat Calepini dictionarium tenuiſſe memoria, & ordine recitare potuiſſe.

CALIXTUS, *Caliſtus*, *Calliſtus*, Epiſcopus Romanus ab Anno 219. ad 223. Octobr. 14. quo Martyrii ejus ** memoria recolitur. *Epiſtolæ duæ:* 1. ad Benedictum Epiſcopum, & 2. ad Epiſcopos in Gallia conſtitutos, Calliſto ſuppoſitæ, cum notis *νοθείας* in Blondelli Pſeudo Iſidoro p. 252. ſeq. De conſtitutione *jejunii quatuor temporum* videndus Petrus Couſtant in Epiſtolis Pontificum p. 113. ſq. Acta Martyrii ejus apud Surium 14. Oct. haud in omnibus ſincera fatetur Baronius ad An. 226. n. 2. cui adde Tillemontium Tomo III. memor. Eccleſ. pag. 251. & 681. edit. Pariſienſ.

* Giornale de' letterati d'Italia Tom. XXXI. pag. 412.

** non 14. Septembris, ut Ludovicus Jacobus in Bibliotheca Pontificia pag. 36.

CALIXTUS II. antea *Guido*, ex Archiepiscopo Viennensi, Papa ab Anno 1119. Febr. 14. ad Annum 1124. Dec. 12. Ejus *Epistolæ XXXV.* in tomis Conciliorum Labbeana, Harduini & Coleti, ex quibus apud Binium solæ primæ octo, atque in editionis Regiæ tomo vigesimo septimo. Sex Epistolas ad Hispanos exhibet quoque Agvirrius Tom. III. Concil. Hispan. pag. 334. Epistola ad Ludovicum VI. Regem Francorum apud Dacherium Tom. III. p. 146. & edit. novæ Tom. III. pag. 478. Alia apud Baluzium Tom. VII. miscell. pag. 137. aliæ ad alios quinque Tom. II. p. 192. Ludovicus Jacobus p. 37. Bibl. Pontificiæ cum monuisset Epistolas quasdam hujus Calixti legi apud Baronium Tom. XII. & in Concilio Lateranensi A. 1122. & Joannem Marianam, Bibliothecam Floriacensem, Gvilelmum Malmesburiensem, Conradum Abbatem Urspergensem, Joannem Lievræum & alios, subjungit: *Ei sedis Apostolicæ legato scribit Paschalis II. Hic liber Epistolarum asservatur in Bibliotheca Cassinensi.* Multus in laudibus *Jacobi* Majoris fuit hic Calixtus *, quem vocat *Apostolum & Patronum Galæciæ*, & in quem *Sermones IV.* in Galæcia ab eo habiti leguntur in Bibliotheca Patrum Tom. XX. edit. Lugd.

* Sammarthanor. Tom. I. Galliæ Christianæ p. 799. seq.

Lugd. pag. 1278. Ex *libello de miraculis S. Jacobi*, quem laudat Trithemius cap. 359. excerpta apud Vincentium Bellov. lib. XXVI. speculi Hist. cap. 30. seq. Liber *de vita & obitu Sanctorum*, quem huic Callisto Vossius tribuit, is est qui legitur inter S. ISIDORI Hispalensis opera, ut Oudino jam notatum Tom. II. pag. 1006. qui Callistum minime dubitat esse non approbatorem modo, sed & auctorem *Historiæ Caroli Magni* commentitiæ quæ sub TURPINI nomine legitur, de qua infra suo loco. Callisto etiam tribuitur apud Lud. Jacobum pagina 37. Liber *de inventione corporis Turpini Archiepiscopi & martyris*. *De translatione corporis S. Jacobi Apostoli*. *De contractibus illicitis*. Constitutio de regalibus Henrico V. restitutis exstat apud Laurent. Cherubinum Tom. I. bullarii p. 58.

CALIXTUS III. antea *Alphonsus Borgia*, Papa ab Anno 1455. April. 8. ad A. 1458. August. 6. Ejus *Epistolæ novem*, inter Æneæ Sylvii Epistolas libro I. pag. 817. 818. 819. 821. 822. 825. 840. Aliæ *III.* ad Carolum VII. Galliarum Regem de Turcis non modo Constantinopoli sed omnibus Europæ finibus longius repellendis, editæ a Dacherio Tom. IV. spicileg. pag. 381. (Tom. III. novæ edit. pag. 796.) & in tomis Concilior. Labbeana, Hardui-

ni

ni & Coleti. *Constitutiones quatuor* apud Cherubinum Tomo I. bullarii pag. 379. Dicitur etiam A. 1456. composuisse *Officium in* Festo *transfigurationis* Christi quod 6. Augusti celebratur. Vide Macrorum hierolexicon pag. 634. seq. & Hospinianum de festis Christianorum p. 135.

Philippus Bonacursius, Græco nomine CALLIMACHI notior, Janensis e Geminiano Hetruriæ opido, ditionis tunc Florentinæ, magnis legationibus functus & insigni in aula Polonica auctoritate, diem obiit Anno 1496. Calendis Nov. Idem, *longa EXPERIENTIA nomen cui dedit e merito*, ut adeo Philippus Callimachus a Callimacho Experiente, præter rem distinguatur. De hoc præter Joannem Vincentium Brutum in ejus vita, præmissa historiæ de clade Varnensi, præter Jovium, Vossium, ac Bælium, Octavius Ferrarius prolusione IX. Julius Niger in historia scriptorum Florentinorum pag. 11. seq. & Fridericus Hannibal Stempel de societate abbreviatorum Romana, Jen. 1704. pag. 11. seq. sed diligentisse Apostolus Zenus V. C. in Diario eruditorum Italiæ Tom. XXVI. p. 383. seq. ejusque insistens vestigiis Niceronus in memoriis Gallice editis Tom. VI. pag. 196. seq. Scripsit 1) *de his quæ a Venetis tentata sunt, Persis ac Tartaris contra Turcos movendis:* edente erudito viro Nic. Ger-

Gerbelio, cum *Oratione* ejus A. 1486. dicta *ad Innocentium VIII.* pro fœdere cum Rege Poloniæ ineundo adversus Turcas. Haganoæ 1533. 4. Isleb. 1603. & inter scriptores rerum Persicarum, Frf. 1601. fol. pag. 402. 2) *Vitam Attilæ* editam Tarvisii fortassis circa An. 1489. sine loco & anno, atque inde Haganoæ 1531. 4to. Basileæ 1541. 8vo. in sylloge cui titulus: Opus Historiarum nostro sæculo convenientissimum: & in Jo. Sambuci appendice rerum Hungaricarum, ad calcem Bonfinii Francof. 1581. & Coloniæ 1690. fol. pag. 638. una cum Attila Nicolai Olahi, metropolitæ Strigoniensis. 3) *De rege* Hungariæ *Uladislao IV.* & *clade Varnensi*, A. 1444. libros IIII. Augustæ Vindel. 1519. 4to. & Jo. Vincentio Bruto curante Cracoviæ 1582. 4. & inter rerum Hungaricarum scriptores Francof. 1600. fol. p. 290. & ad calcem Martini Cromeri Hist. Polonicæ Colon. 1589. fol. 4) *Epistolam de eadem clade* excusam in Phil. Loniceri Chronicorum Turcicorum tomo secundo Basil. 1556. & Frf. 1578. fol. 6) Orationem *de contributione Cleri ad bellum contra Turcas*, Cracov. 1584. 4. editore Jacobo Gorscio. Omitto alia nescio an edita, ut sunt *Historia peregrinationum suarum: Vita Georgii Sanocei*, Archiepiscopi Leopoliensis defuncti An. 1476. *De regibus Pan-*

no-

noniæ, poëma heroicum, memoratum Lilio Gyraldo. *De moribus Tartarorum* liber cujus meminit Trithemius cap. 944. *Amorum libri V.* diverso metro. Disputatio *de eloquentia* ad summam prope perducta fastigium. *Orationes*, *Epistolæ*, *Elegiarum* liber & alia *poëmata*, *hendecasyllaba*, *epigrammata*. Cracoviæ in æde SS. Trinitatis hoc ei positum est sepulchrum: *Philippus Callimachus Experiens, natione Thuscus vir doctissimus, utriusque fortunæ exemplum imitandum, atque omnis virtutis cultor præcipuus, Divi olim Casimiri & Joannis Alberti, Poloniæ Regum Secretarius acceptissimus: relictis ingenii ac rerum a se gestarum pluribus monumentis, cum summo omnium bonorum mærore & Regiæ domus atque hujus Reipubl. incommodo, Anni Salutis nostræ MCCCCXCVI. Calendis Novembris vita decedens hic sepultus est.*

Angelus Barboglita CALLIMACHUS, Messanensis, Siculus, auctor *Rheginæ* sive Poëmatis in laudem Petri, Cardinalis Rhegini, cui etiam Gabrielis Pirovani defensionem Astronomiæ obtulit, clarus circa A. 1500. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XXVI. p. 378. seq.

Dominicus CALLIMACHUS Senensis, Antiquitatum amator & Historicus Romæ in au-

aula Pauli II. circa Annum 1470. idem Diarium pag. 375. seq.

CALLIMACHUS *de Monte Viridi*, Mazarensis Siculus, amicus Domitii Calderini circa An. 1477. scriptor libri de laudibus Siciliæ, Commentariorum Poëticorum, & Epistolarum familiarium. idem pag. 377. seq.

De primordiis CALMOSIACENSIS Monasterii libri duo ab Anno 1094. ad 1222. in tomo tertio thesauri anecdotorum Edmundi Martene pag. 1159.

Petrus CALO, sive *Calotius* ex opido Clodiensi, sive Clugiensi (Chiozza) ditionis Venetæ, Ordinis Prædicatorum, circa seculi XIV. initia, scripsit duobus ingentibus Voluminibus *Vitas Sanctorum*, quæ in Barberina atque in aliis Italiæ, etiam Angliæ Bibliothecis MSta servantur. Vide Oudinum Tomo III. pag. 695. seq. & Jacobi Echardi Bibliothecam scriptorum Dominicanor. Tom. I. p. 511. qui ex Rovetta etiam hujus Calotii tractatum *de Divinis mysteriis in Cœna sacra, Vitam S. Dominici*, & *Sermones* memorat.

CAMALDULENSIUM historiarum collector *Augustinus Fortunius* Florentinus laudatur a Julio Nigro de scriptoribus Florentinis pag. 6. & in Actis Sanctorum Junii

nil Tom. I. p. 371. Ejus libri tres historiæ Camaldulensis prodiere Florentiæ 1575. pars posterior Venetiis 1579. 4. de qua Labbeus in Bibliotheca Bibliothecarum. *Guidonis Grandi* dissertationes Camaldulenses editæ Lucæ 1707. 4. de quibus Acta Eruditorum. An. 1709. pag. 49. *Andreas Munnoz* sive *Munnotius* Conchensis in libris duobus de eremi Camaldulensis descriptione, Rom. 1570. 4. & in Italia illustrata Francof. 1605. fol. *Lucas Barcinonensis* in Romualdina, sive de Eremitico montis Coronæ Camaldulensis Ordine historia 1587. 8. & Venet. 1590. 8. & *Thomas de Minis* in Catalogo Sanctorum Beatorumque & dignitate ac Virtutibus clarorum Ordinis Camaldulensis. Florentiæ 1606. 4. Videndus & *Arnoldus Wion* in ligno vitæ libro primo, & quæ supra in Ambrosio Camaldulensi pag. 218. 221. & Acta Sanctorum 7. Febr. ubi de S. Romualdo fundatore Ordinis, quem ajunt diem obiisse An. 1027.

Joannes CAMPANUS *de Novaria*, sive Novariensis Lombardus, auctor Libelli *de quadratura circuli*, obvii in appendice margaritæ Philosophicæ, quem virum Matheseos peritia conspicuum plerique scripsere floruisse circa A. 1030. * Sed Lazarus Augustinus Cotta in Museo Novariensi, vulgato Ita-

* Trithemius cap. 324. de S. E.

Italice Mediolani 1701. fol. pag. 78. contendit longe juniorem, referendumque ad Annum 1250. quod enim in MS. Codice Biblioth. Thoruniensis * traditur eum conclusiones suas 796. in Euclidem finiisse Anno 1354. de librario potius quam de auctore est intelligendum. *Euclidem ex Arabico vertit Joannes Campanus circa A. C. si Volaterrano fides est, millesimum. Arabum autem interpretationem persecutus, fœde perversum nobis Euclidem reliquit* judice Huëtio pag. 227. de claris interpretibus. Prodiit Campani Euclides Venetiis 1472. fol. cum præfatione Erhardi Ratholdi: Conclusiones vero Campani etiam recentioribus quibusdam Euclidis versionibus additæ sunt, ut Bartholomæi Zamberti, Veneti, Paris. 1516. Basil. 1537. 1546. & 1558. fol. Cætera ejus scripta sunt *Calendarium*, Libellus *de quadratura circuli* obvius in appendice Margaritæ Philosophicæ, *Sphæra & de modo fabricandi sphæram solidam*, *Theoricæ Planetarum*, *De computo Ecclesiastico*, *De compositione quadrantis & Breviloquium duodecim signorum Zodiaci* in quo peculiarem modum erigendi Thematis cœlestis per divisionem verticalis primarii excogitavit, quem Ga-

L l l zulus

* Petrus Jænichius in notitia Bibl. Thoruniensis Jen. 1723. 4. p. 20.

zulus Ragusceus Astrologus qui An. 1438. floruit, est secutus.

Joannes Antonius CAMPANUS (a patria Cavellis pago Campaniæ) nobilitata per ingenii felicitatem humilitate originis, Episcopus sub Pio II. & Paulo II. Interamnensis sive Aprutinus, deinde per liberiorem Epistolam † in gravem Sixti IV. indignationem incurrit, exauctoratusque & exul obiit Senis An. 1477. paullo major quinquagenario. Non eo solum nomine laudandus, quod eloquio ipse enituit & carmine & historia, ut in ejus epitaphio vere proditum: sed etiam quod fuit inter eos qui nascentibus litteris obstetritias manus auspicato tulere, primasque Latinorum scriptorum veterum Livii, aliorumque editiones, ut emendatiores prodirent, studio suo adjuvit. Vitam ejus Michaël. Fernus Mediolanensis præmisit Campani operibus: aliam ex ejus scriptis collectam dedit Jo. Clericus Tom. XIV. Bibl. selectæ pag. 56. Fernianam sed contractam sequitur Oudinus T. III. p. 2679. Eandem notis locupletiorem celeberrimus Jo. Burch. Menckenius præfixit Campani *Epistolarum libris IX.* longe emendatius recusis Lipsiæ 1707. 8vo. in quarum fronte effigies ære descripta conspicitur, ad calcem vero appendix, in qua Campani *censuræ* in CXXXVI.

Quinti-

† libri IX. Epistola 4.

Quintiliani declamationes, in *Svetonium*, in vitas *Plutarchi*, in *Livium*, & in *Quintiliani* Institutiones: *Ciceronisque & Quintiliani comparatio*. Deinde post editoris Orationem de Campani odio erga b) Germanos, *octo libri Carminum* a Campano scriptorum. Operum junctim editorum binas editiones habeo in manibus, primam Romanam 1495. & alteram Venetam 1501. fol. quarum unam qui noverit, ambas perspectas habebit: nisi quod Venetæ video Mich. Ferni quædam addita quæ in Romana non reperio, & *Jac. Antiquarii* Epistolam ad Michaëlem Fernum in qua Campanum confert cum Jacobo Sylvio Picolomineo, Cardinal. Papiensi Episcopo & utriusque scripta inedita a Raphaële Volaterrano premi queritur: tum Ferni responsionem in qua Antiquarium provocat ad prævertendum Volaterranum, officiumque hoc præstandum Papiensi, quod ipse Campano jam præstet, collectis atque in lucem prolatis ejus viri lucubrationibus, *cujus præcelsum & cæleste ingenium nihil attigit quod non incredibili felicitate seu subitus & extemporarius, seu meditatus & perstans luculentum præstiterit & illustre* —— *Oratione amplior nemo, historia illu-*

a) - *Sunt illa medica qua me genuere Cavella,*
Parva, sed ingenio cognita rura meo.

b) *adspice nudatas barbara terra nates.*

illustrior, in Philosophia & disputationibus uberior, distinctior, expressior: in Epistolis concinnior, suavior: in carmine sonantior heroico, elegia gracilior, epigrammate scommosior, festivior, argutior nemo: ubique promtus & facilis, ut neque sudet uspiam oratio horridior, neque verborum licentia subsultet, aut puerilibus lasciviat sententiolis: per singula, ut quæque deposcit res, uber & magnificus, gravis & venustus, pleno fluens alveo, non tenui excurrens rivo. Hinc succedit post præfationem Ferni vita ab eodem scripta non indiligenter, & monitum *de postillatis, sicut vulgus appellat, Codicibus devitandis:* ubi inter alia: *nimia mancipum diligentia nos pœne perdidit, ex ignavisque inertes facit & somnolentissimos. Tot tibi rubricellas formis apponunt, indices locant, postillas nectunt, ut quid in toto habeatur opere, illis fretus, non cures pervestigare. Unde tua cum illorum ineptis conjuncta scientia tantum dicet te in litteris profecisse, quantum qui ex Gallicis stragulis Trojana norunt imperitis bella memorare, quorum in nullo studio una est inanem picturam percensere, turpissima cura* &c. Jam sequuntur ipsa Campani a) opera, quæ in

a) etiam editio operum Campani Veneta A. 1518. fol. fuit in Bibl. V. C. Theodori Hasæi.

in priore etiam Romana editione perinde exſtant:

1) *Ad Pandulfum Balionium de ingratitudine fugienda libri III. pag.* 22.

2) *De regendo Magiſtratu ad Franciſcum Lutium, Equitem Senenſem, Prætorem Romanum.* pag. 43. recuſa in Bibl. Patrum Lugd. Tom. XXVI. pag. 799. Lovan. 1548.

3) *Joannis Antonii Campani Epiſcopi Crotoniatæ ad Franciſcum Maximum Civem Romanum de dignitate matrimonii.* pag. 48. b.

4) *Thraſimeni lacus deſcriptio ad Pandulfum Balionium* p. 51. b.

5) *Ad Jacobum Cardinalem Papienſem Epiſcopum de fratris obitu conſolatio.* pag. 55. b.

6) *Cenſuræ: in Quintiliani Declamationes: in Orationes Tullii: in Victorinum de Generatione divina: in Svetonium: in Vitas Plutarchi: in Livium: in Quintiliani Inſtitutiones.* p. 36. Has cenſuras jam dixi recuſas eſſe nuper Lipſiæ, ſed omiſſæ neſcio quam ob cauſam

Lll 3 illæ

Haſæi. Vide ejus Catalogum, Brem. 1732. 8. pag. 714. De Menkeniana Epiſtolarum & poëmatum editione, Acta Eruditorum 1707. pag. 278. Journal des Sav. 1708. Maj. p. 355.

illæ in Orationes Tullii & in Victorinum.

7) *Coram Pio abscessuri ad Venetos adolescentis Columnensis Oratio.* p. 65. b.

8) *Oratio ad Senatum Venetum.* ibid.

9) *Oratio in ascensione Domini.* p. 66. Hinc post Michaëlis Ferni Epistolam ad Cardinalem de S. Cruce & decastichon.

10) *Campani Oratio Perusiæ habita initio Studii Anno* 1455. p. 67. b.

11) *De mortis meditatione Oratio Cinericia dicta Romæ.* p. 73. b. recusa in Bibl. Patrum Tom. XXVI. pag. 806.

12) *De Spiritu Sancto Oratio.* p. 79.

13) *De Circumcisione Oratio.* p. 82. b.

14) *In Festo Sancti Stephani.* p. 84. b.

15) *In Festo S. Thomæ de Aquino Oratio.* p. 86. b.

16) *Oratio habita in Conventu Ratisponensi ad exhortandos Principes Germanorum contra Turcas*, pag. 90. cum aliis similis argumenti recusa Isleb. 1603. & in Reusneri collect. de bello Turcico. Lips. 1595.

17) *Oratio habita Senis in Exequiis Pii II. Pontificis Max.* p. 95. Omissa ante Æneæ Sylvii Opera, ubi Campanus ut apud Volaterranum, male vocatur Episcopus Aretinus.

18) *Habita Perusiæ in Funere Magnifici Nelli de Balionibus.* p. 100. b.

19) *Ora-*

19) *Oratio Perusiæ habita in Funere D. Jo. Archiepiscopi Beneventani ad filium Perusiæ Gubernatorem.* p. 110.

20) *In Funere Cardinalis Sanctæ Susannæ Saxoferratensis, Oratio.* p. 112

21) *In Funere Baptistæ Sfortiæ, Urbinatis Ducis, Oratio.*

22) *Campani Epistolarum Libri IX.* qui Francofurti deinde Anno 1602. 1614. atque emendatius ut jam dixi, nuper Lipsiæ recusi sunt: ne dicam de paucis illis quas cum Ravisianis sive Joannis Textoris Epistolis Christianus Daumius Lips. 1657. 12. vulgavit. Vide Epistolas Reinesii Daumianas p. 114. 118. &c.

23) *Perusinorum ad Pium II. in obedientiam Oratio: novissime ab Angelo Ubaldo viro spectatissimo Perusiam allata: Campani fertur, tametsi ex nitidis suis non videtur fontibus hausta, &c.* p. 76.

24) *Pii II. Pontificis Max. Vita* pag. 78. postea præmissa etiam Pii II. operibus.

25) *De vita & moribus Andreæ Brachii Perusini,* gestisque ab An. 1328. ad 1428. *libri sex.* Ad Carolum Fortebrachium Andreæ filium pag. 2.—58. recusi deinde Basileæ 1545. 8. & novissime Tomo XXI. scriptorum rerum Italicarum, Mediolan. 1732. fol. Exstant etiam Italice Nic. Piccinino interprete Venet. 1572.

4to, & cum apologia pro patria Brachii, auctore Felice Ciatti, Peruſ. 1636. 4to. Hoc in opere *rerum geſtarum fidem poëtica adulatione corrupiſſe* Campanum Jovius arguit: & Varillaſius libro IV. anecdotor. Florentin. pag. 173. ait facile præcipuum hoc futurum inter ejus ſcripta, niſi tantum fabularum admiſcuiſſet, ut vel verſatiſſimis in hiſtoria ſeculi XV. Italiæ difficillimum ſit veras ejus narrationes a falſis diſtinguere.

Sequitur inde Epiſtola Ferni, quæ in Romana editione non exſtat, hac inſcriptione:

Dictatori perpetuo: Imperatori noſtro Maximo, Pomponio Leto. Magiſtro Equitum Phædro, cunctæque Reipublicæ Litterariæ. Michaël Fernus Mediolan. vilis pabulator, ſtrenuem pugnam, pulchram victoriam. Deſinit in his verbis: *Tibi Dictatori perpetuo: Imperatori noſtro ſemper Auguſto, Pomponi Lete, Latini parens ſermonis, Reipublicæ Litterariæ tutor maxime, ad Campani gloriam, & meæ in te devotionis teſtimonium, votive dicavi.*

26) *Campani Elegiarum Epigrammatumque libri VIII.* Lipſiæ etiam recuſi cum Epiſtolis.

Sub-

Subjicitur carmen Sapphicum *de miseria Poëtarum*, quod exſtat etiam in laudati Menkenii analectis de infelicitate litteratorum pag. 486.

Conſulere porro de hoc Campano juvavit Leonardum Nicodemum in additionibus ad Bibl. Neapolitanam Nicol. Toppi pag. 16. ſeq. Bælii Lexicon, Nifferoni memorias virorum eruditorum Gallice editas Tom. II. pag. 268. Nicolaum Comnenum Papadopoli in Gymnaſii Patavini hiſtoria Tom. II. pag. 174. Auguſtinum Oldoinum de ſcriptoribus Peruſinis pag. 23. ſeq. &c.

Epiſtolæ ad Cardinalem Papienſem ex Comitiis Ratisbonenſibus An. 1471. in Freheri Tomo ſecundo ſcriptorum Germanicorum & Goldaſti Politicis Imperialibus.

De vita *Friderici* Comitis & poſtea Ducis *Urbinenſis* vide Diarium eruditorum Italiæ Tomo XII. pag. 340. Huic *Urbinati hiſtoriæ* ſupremam, antequam obiret, manum impoſuiſſe, ex Michaële Ferno jam Geſnerus annotavit.

Ab hoc Campano diſtinguendi juniores tres, α) JOHANNES CAMPANUS Medicus, de quo familiari ſuo Joannes Pierius Valerianus de litteratorum infelicitate lib. 1. pag. 299. β) M. JOANNES CAMPANUS Voidnicianus, Poëta cujus car-

mina duo, heroicum alterum, alterum elegiacum *de Principibus Turcicis* ab Ottomanno ad Mahometum III. exſtant in Gruteri deliciis Poëtarum Germanicorum parte II. pag. 72. ſeq. *Liminis encomium* & *Pragæ urbis* carmine elegiaco, ex editione A. 1615. recuſum in amphiteatro ſapientiæ Socraticæ Dornaviano Tom. I. p. 657. & *CZechias* de Ducibus Regibusque Bohemiæ Gorlic. 1653. 8vo. γ) JOANNES CAMPANUS inter Anti-Trinitarios a Sandio relatus, qui B. Lutheri fuit temporibus. De hoc pauca quædam dixi in Centifolio Lutherano pag. 739. Vide ſis etiam pag. 721. & D. Guſtav. Georgium Zeltnerum in hiſtoria Crypto-Socinianiſmi Altdorfini pag. 350. Sed diligentius de hoc Vir Clariſſimus Joannes Georgius Schelhornius in Tomo undecimo operis quod non ſine ratione Amœnitatum litterarium titulo inſcripſit, ſtatim in limine.

Petrus de CANDIA, ſupra ALEXANDER V. Papa p. 156.

CANDIDUS Arianus circa Annum 364. ſoli fortaſſe memoratus Philoſtorgio * VIII. 2. 4. 6. 7. & IX. 1. Ejus *liber de generatione Divina* cum Rhetoris Victorini Afri confutatione, occurrit ſubjunctus MS.

* Reineſ. Epiſt. ad Daumium pag. 122. Tillemont. T. VII. memor. p. 508.

MS. in variis Bibliothecis, ut apud Sanderum p. 140. prodiit in Berna. Ziegleri Commentariis in Genesin Basil. 1548. fol. & cum reliquiis Victorini ab Andrea Rivino editis Lipſ. 1662. 8. *Epiſtola* qua anſa Victorino ſcribendorum contra Arianos librorum data fuit, libris hiſce præmiſſa legitur in Bibl. Patrum & hæreſiol. Heroldi p. 171. *Fragm. Epiſtolæ* Candidi ad Victorinum cum Victorini reſponſione in Mabillonii Analectis Tomo quarto pag. 155. editionis novæ pag. 21. ſeq.

Diverſi ab hoc *Candidus* Abbir Germanicianus in Africano Concilio An. 419. & *Candidus* Villaregienſis apud Auguſtinum. *Candidi* cujusdem *dicta de imagine Mundi* in Bibliotheca Sangermanenſi evolvit Cangius, Cod. 561.

CANDIDUS Fuldenſis, ſcriptor vitæ S. Ægilis, in antiquitatibus Broweri Fuldenſibus etiam obviæ, Monachus circa Annum 822. Germanico nomine BRUN, de quo ſupra pag. 796. Diverſus ab eo CANDIDUS Britannus Presbyter, cui Alcuinus nonnulla dicavit circa An. 790. De hoc Pitſeus pag. 828. ſeq.

Hugo CANDIDUS, ſive *Whyte*, cujus hiſtoriam Cœnobii Ord. Ben. Burgenſis (Petroburgenſis hodie) usque ad Annum 1177. laudatam Voſſio pag. 454. ſed tunc ineditam vulgavit *Joſephus Sparke* V. C. inter

ter Historiæ Anglicanæ scriptores Londin. 1723. fol. * una cum Chronico JOANNIS BURIENSIS, de quo supra pag. 833. ROBERTI DE SWAPHAM (qui circa Annum 1273. obiit) historia & regesto Privilegiorum ejusdem Cœnobii Petroburgensis: WALTERI DE WYTLESEY ejusdem Cœnobii historia ab Anno 1246. ad 1321. cum ANONYMI continuatione ad 1338. & ANONYMI alterius historia Cœnobii Petroburg. versibus ex usu illorum temporum Gallicis, & WILHELMI STEPHANIDÆ Cantuariensis de vita S. Thomæ Cantuar. Archiepiscopi.

CANDIDUS, quem in Hexaëmeron scripsisse testantur Eusebius V. 22. Hieron. c. 48. S. Nicephorus, Honorius &c. & CANDIDUS Isaurus, circa A. 480. auctor Historiarum apud Photium Cod. 79. Græce scripsere non Latine.

Petrus CANDIDUS *December*. infra, DECEMBER.

Nicolaus CANTLOW, sive CANTILUPUS Anglus Bristoliensis, Monachus Carmelita, atque inde Northampthoniæ Prior defunctus An. 1441. 6. Sept. Ex ejus scriptis laudantur *Ordinis sui Encomium* & *Appendices Historiarum*. Sed librum de anti-

* Acta Eruditorum 1725. pag. 488. Memoires de la grande Bretagne Tome XIV. page 494.

tiquitate & Origine Universitatis Cantabrigiensis, sive *Chronica fundationis Cantabrigiæ* vulgavit V. C. Thomas Hearne, Oxon. 1719. 8. ut dicere me memini supra pag. 278.

Thomas de CANTILUPO, Episcopus *Herefordensis*, cujus Miracula assertione probata enarrantur in Codice MS. 87. Gvilelmi Glynna Baronetti. T. II. MStor. Angliæ pag. 52.

CANUTUS I. Rex Anglorum, Danorum & Norweganorum ab Anno 1017. ad 1035. cujus leges apud Joannem Bromptonum supra pag. 781. Lambardum in Archæonomia & Speelmannum Tomo. I. Concil. Angl. pag. 539. aliosque de quibus pag. 283. 286. tum in Tomis Conciliorum Labbei Tomo IX. Harduini VI. & Veneta Coleti XI.

Robertus CANUTUS, Crecoladensis, sive, Crickeladensis, rectius * Græcoladensis, Anglus, Prior S. Frideswidæ Augustinianorum Oxoniæ circa An. 1120. † scripsit *deflo-*

* Duæ olim scholæ in duobus prope Oxoniam opidulis, quorum uni Latinoladæ alteri Græcoladæ nomen impositum, ob Græcas & Latinas literas quæ ibi docebantur. Ita ex Lelando in vita Alfredi Magni Baleus pag. 213.

† Vide Antonii Wood Athenas Oxoniæ pag. 48.

deflorationem historiæ naturalis Plinii * ad Henricum I. Anglorum Regem. *Homilias XLI. super ultimam partem Ezechielis* ubi S. Gregorius finivit, ad Reginaldum Gresebianum Canonicum. *De conjugio Patriarchæ Jacob. De benedictionibus Jacob & Mosis* ad Gutlandum Monachum: & *Speculum Fidei.* Vide Lelandum c. 213. Baleum III. 4. qui præterea memorat Canuti opus *de matrimonio. Commentarios in Genesin, Exodum, Leviticum, Numeros, Psalterium, Cantica Canticorum, Regum* libros, *XII. Prophetas, Matthæum, Pauli Epistolas & Apocalypsin. De utriusque Testamenti sacramentis. Sermones* & *Epistolas*, & *libros duos sententiarum Theologicarum.* Eadem ex Baleo repetit Pitseus pag. 234. quem secutus etiam juniorem facit hunc Canutum quam debebat multis annis.

Martianus Mineus Felix CAPELLA, Madaurensis Afer circa A. 470. Romæ scripsit septem libros *de septem disciplinis*, quo titulo eos laudat Alcuinus de septem artibus pag. 1256. His duos præmisit *de nuptiis Philologiæ & Mercurii*, qui per *ænigmaticum epithalamium* intelliguntur a Wilibaldo Abbate Corbejensi Epist. 147.

Tom.

* MSS. in Angliæ Bibl. Conf. Oudin. T. II. pag. 1024.

Tom. II. veterum monumentorum Edmundi Martene pag. 334. De hoc Capella satis dixi lib. 3. Bibliothecæ Latinæ cap. 15. Obscurius scribendi genus illi objicit Ganfredus Canonicus Epistola ad Petrum de Buxeria apud laudatum Martene Tomo I. anecdotorum pag. 506. *Non petimus nos aut lascivire cum Sidonio, aut vernare cum Hortensio, aut involvere cum Marciano.* Editionem Basileensem Capellæ An. 1532. fol. apud Henricum Petri, habeo a capite ad calcem collatam a viro docto cum insigni MS. Codex septingentorum annorum cum veteri commentario memoratur a Bernardo Pez Tom. III. thesauri anecdotorum parte III. p. 620. Instituerat etiam illustris Leibnitius Capellam post Grotium illustrare, atque in usum Sereniss. Galliarum Delphini edere: sed destitisse ab eo proposito dicitur cum surrepta illi essent, quæ in chartam ad institutum istud conjecerat. *Scriptorem operose in multis ineptum* vocat Nicolaus Heinsius Epistola ad Joannem Fridericum Gronovium Tom. III. sylloges Burmannianæ pag. 466. quo pag. 460. judice, *mendosa infinita in scriptore doctissimo, sed pessime si quis alius habito: cui utinam manus aliquis admoveret. Castigavi certe plurima ex ingenio, nuper illum percurrens, &, si vacaret attente singula examinare, nulla esset*

esset pagella in qua non errores multos possim exhibere commissos. Petrus Scriverius ad lib. *I.* Martialis epigr. 31. vocat *lippitudinem Latinitatis, & nunquam tironibus legendum scriptorem.*

Joannes CAPGRAVIUS, sive ut Lelando cap. 555. CAPOGREVUS, Anglus Ord. eremitar. S. Augustini Provincialis, & Theologus Oxoniensis defunctus Anno 1464. * alterum *Lyram* dictum notat Elssius in encomiastico Augustiniano pag. 336. nam & ipse plerosque S. Scripturæ libros Commentariis illustravit *Pentateuchum* ad Hunfredum, Ducem Claudianum: *Josuam, Judices, Ruth, Regum libros,* ad Joannem Lovum, Asaphensem Episcop. *Psalterium, Ecclesiasten,* ** *Esaiam, Danielem, XII. Prophetas minores,* & *Novum Testamentum.* Scripsit præterea *Manipulum doctrinæ Christianæ, De Fidei Christianæ symbolis* libros III. ad Gvilelmum Eliensem Episcopum. *Ordinarias disputationes. In quatuor libros sententiarum, Determinationes Theologiæ, Lecturas per annum, Sermones per annum, Orationes ad Clerum, Librum ad positiones erroneas, Epistolas* &c. Denique historici argumenti scripta

* Pitseus male refert ad Annum 1484.

** Ita Baleus VIII. 1. Pitseus pag. 672. & alii rectius quam Elssius *in Ecclesiasticum.*

scripta *Vitam S. Augustini* ad Joannem Gauteroſordum, Abbatem fani Joannis Avonæ mediterraneæ: *de sequacibus S. Augustini*, ſive de illuſtribus Auguſtinianis: *De nobilibus Henricis* libros III. ad Henricum VI. Angliæ Regem: *Catalogum Sanctorum Angliæ* ſive *Legendam* editam Lond. 1516. fol. *Vitam Humfredi* Gloceſtriæ Ducis, Mæcenatis ſui, nec non *Chronicon* ex Jo. Tinmuthenſi & aliis collectum, ab Orbe condito ad Eduardum IV. qui Anno 1461. regnare cœpit. Pleraque horum MSta in Angliæ Bibliothecis adhuc ſervantur ut notavit Oudinus Tom. III. p. 2595: & Warthonus ad Caveum ad Annum 1450. qui quoque *vitam S. Gilberti* auctoris Ordinis Sempringhamii, ſed Anglice a Capgravio ſcriptam commemorant.

Joannes CAPISTRANUS, ſive de CAPISTRO, in vico hoc Aprutii natus Anno 1385. diſcipulus Bernardini Senenſis, Ordinis Minor. & circa Annum 1440. inquiſitor S. Fidei, & ore ac manu oppugnator Begvardorum ſive Begvinorum, Huſſitarum, Turcarumque: Legatus Pontificis per Italiam ac Germaniam ſingulari prædicandi vi ac facultate, diem obiit A. 1456. & deinde Beatorum numero adſcriptus eſt a Gregorio XV. De ſcriptis ejus non habeo quæ addam notatis a Warthono ad Caveum An. 1440. ab Oudino Tomo III.

pag. 2462. & de ineditis atque ab Alphonso Ciccarello ei suppositis a Waddingo pag. 197. Bibl. Ord. Minor. nisi quod apud Antoninum Mongitorem in appendice ad Tom. II. Bibl. Siculæ pag. 22. lego Joannem Antonium Sessam, Panormitanum prælo parata habuisse *S. Joannis de Capestrano Ordinis Minorum Observantium Opera omnia, diuturno labore viginti annorum collecta, notis illustrata & in tomos XVII. digesta in fol.*

Joannes CAPISTRANUS, Monachus Silesius qui post An. 1460. vixit, & cujus revelationem addita interpretatione exhibet Joannes Wolfius Tom. I. lectionum memorabilium p. 824. 825. seq.

Robertus CAPITO, sive *Grosshead*, Episcopus Lincolniensis. infra, ROBERTUS.

CAPPIDUS *Stavriensis*, Frisius Sacerdos circa Annum 920. auctor creditur *vitæ S. Odalphi* Presbyteri qui circa An. 860. vixit vulgatæ a Surio & in Actis Sanctor. XII. Junii. Traditur etiam scripsisse *vitas SS. Lebuini, Otgeri* & *Plechelmi*. Nam de *Genealogia Principum, Ducum ac Regum Frisiæ, & Historia Ecclesiastica gentis Frisonicæ*, quas ei tribuit incendioque absumtam dolet Suffridus Petri, a) video viros do-

a) de scriptoribus Frisiæ pag. 57.
b) Sandius ad Vossii pag. 341. Oudinus Tomo II. p. 433.

doctos non minus, quam de multis aliis ab eo ex antiquitate ultima Frisiorum jactatis dubitare.

CAPREOLUS Carthaginiensis in Africa post Aurelium c) A. 430. Episcopus, *Epistolam ad Synodum Ephesinam*, misit per Bessuilam Diaconum quæ exstat in Actis Concili Ephesini An. 431. habiti Actione I. Latine apud Baluz. pag. 477. Græce vero & Latine apud Binium, Labbeum, Harduinum, Coletum. Meminit hujus legationis Capreolus ipse in scripto de quo mox: Epistolæ Vincentius Lerinensis pag. 323. commonitorii, & qui nonnulla ejus adducit, sed aliis verbis Latinis, Ferrandus Diaconus in Epistola ad Pelagium & Anatolium. Libellus sive Epistola altera ad Vitalem & Tonantium d) Hispanos *de una CHRISTI veri DEI & Hominis persona contra recens damnatam heresin Nestorii*, edita primum sed mutila a Baronio ad Annum 431. num. 27. seq. ex veteri Codice Nicolai Fabri, quem Baluzius testatur nunc exstare in Bibliotheca Ecclesiæ Parisiensis. Integram ex Codice Herivallensi, in quo post Leporii libellum emendationis exsta-

Mmm 2 bat,

c) Non post *Quod vult Deum*, qui Capreolo successit. Vide notas ad Augustinum Tom. VI. editionis Amstelodamensis pag. 845. Tillemont. Tom. XVI. memor. p. 495. sq.

d) Sirmondus *Constantium*.

bat, vulgavit Parif. 1631. 8. tomo primo opusculorum; ex qua editione recusa est non modo in Sirmondi Operibus, quæ junctim vulgata sunt Lutetiæ & Venetiis, Tomo I. pag. 363-376. præmissa Hispanorum illorum Epistola, quam per Numinianum ad Capreolum miserant cum hac subscriptione: *Incolumem venerabilitatem tuam nobis Dominus noster JESUS longiorem conservet, Domine sancte ac venerabilis Papa.* Exstat hæc Epistola ex Sirmondi editione non solum in Biblioth. Patrum Lugdun. Tom. VII. pag. 5. sed etiam in Tomo secundo Conciliorum Hispaniæ pag. 196. sq. cum notis Cardinalis de Agvirre. Denique *Sermonem de tempore Barbarico* (Vandalis Africam vexantibus) qui exstat in tomo sexto operum S. Augustini edit. Amst. (ad Parisiensem Benedictinor.) pag. 453. seq. Tillemontius Tom. XVI. pag. 502. negat Augustinum habere auctorem, sed vel Capreolum hunc, vel Quod vult Deum, vel aliquem ex Presbyteris illius ætatis Carthaginiensibus.

Helias CAPREOLUS Brixiensis JCtus scriptor *Chronicorum de rebus Brixianorum*, tam sacris & Civilibus, ab Urbis exordio ad Annum 1510. libris XIV. in thesauro scriptorum Italiæ Burmanniano Tom. IX. parte VII. Duo postremi libri in hac editione primum lucem adspexere. Apostoli Zeni bene-

beneficio ex MSS. Codd. Bibl. Ottobonianæ: nam prior editio Brixiens. sine loci nota in fol. tantum priores duodecim libros complexa fuit, desinentes in An. 1500. Eam solam vidit Vossius, testatus duorum postremorum Codicem MS. fuisse apud Dominicum Molinum. Idem pag. 822. notat Capreolum hunc obiisse An. 1519.

Joannes CAPREOLUS Gallus, Ord. Prædic. in Ruthenensi Conventu rebus humanis valedixit An. 1444. Scripsit *in IV. libros Sententiarum* pro Thoma adversus Joan. Scotum, Petrum Aureolum, Nominales aliosque Thomæ adversarios Venetiis 1483. edente Thoma de Sancto Germano, quatuor Voll. nitide in fol. inde ibid. 1514. 1519. 1589. Vide Jacobum Echardum Tom. I. p. 796. ubi etiam de Compendio quod ex vasto hoc opere instituerunt facere Paulus Soncinas, Isidorus de Isolanis & Silvester Prierias.

Bartholomæus de CAPUA, JCtus qui Neapoli Jus Civile docuit, diemque obiit Anno 1316. ita enim *bis octo* in ejus epitaphio accipiendi apud Pancirollum quem si placet vide lib. 2. cap. 48. de Juris interpretibus.

Joannes de CAPUA, circa Annum 1262. ex Hebraïco vertit, & Matthæo tituli S. Mariæ in Porticu R. E. Cardinali dedicavit *Directorium humanæ vitæ*, quod ait ex

lingua Indorum versum in Persicam, inde in Arabicam & ex Arabica in Hebræam. Prodiit sine loci & anni nota in fol. Directorium hoc continet notum librum *Culila & Dimna* sive Στεφανίτην καὶ Ἰχνηλάτην, de cujus variis versionibus & interpretibus dixi Volum. VI. Bibliothecæ Græcæ pag. 460. seq. Insignem in illlo apologorum Sinensium numerum contineri, præclaraque scientiæ moralis ac politicæ præcepta lepidarum fabularum more propinari notavit David Millius Oratione erudita de fabulis Orientalium, Trajecti 1716. 4. edita p. 16.

Thomas de CAPUA, ab An. 1216. ad 1243. Cardinalis, scriptor variorum *hymnorum* (de quibus G. Joseph Eggs in purpura docta pag. 134.) & *Summæ dictaminis* varii argumenti jocosi seriique prosa & rhythmo, de qua MS. in variis Bibliothecis Oudinum si placet vide T. III. p. 87. sq.

CARADOCUS Monachus Ordinis Benedict. Lancarovanensis circa Annum 1150. scripsit *Historiam Britonum* sive *Britannorum successiones*, sive ut est in disticho veteri apud Pitseum, Vossium, aliosque:

> *Historiam Britonum doctus scripsit CARADOCUS*
> *Post Cadwalladrum regia sceptra notans.*

Latine

Latine non Britannice scripsisse persuasit sibi Lelandus c. 162. qui editurum quoque si uspiam extet, opus illud recepit. Usque ad Cadwalledrum Regem Venedotarum sive ad An. 676. historiam produxerat *Gvalterus Calenius* de quo supra pag. 886. Cadwalladro Idwalla successit. Historia Caradoci MS. in variis Angliæ Bibliothecis, sicut *Vita Gildæ Albanii* quoque, vide Usserii Antiquit. Britannic. pag. 442. Oudinum Tomo II. pag. 1415. seq. Librum *de situ Orbis* & *Commentarium* in *Joannis Merlini Prophetiam* memorant Baleus centur. 2. cap. 87. & Pitseus pag. 215. qui testatur Vitam Gildæ Caradocum hoc conclusisse disticho:

Historiæ veteris Gildas luculentus arator
Hæc retulit, parvo carmine plura notans.

De vita Caradoci vide infra, *Sylvester* GYRALDUS.

Pontius CARBONELLUS, de Bottingata, Catalanus, Ordinis Minorum decessit e vita circa Annum 1297. Composuit *Commentarios in universa Biblia ex sanctis Patribus*, sive *Catenas* nondum editas quod sciam, nisi quod *Catenam auream in quatuor Evangelia*, editam plus simplici vice sub THOMÆ Aquinatis nomine, huic Carbonello quidam adscripsere. Opus integrum

 lucem

lucem nondum vidit, sed octo magnis tomis in Bibliotheca Toletana Fratrum Minorum asservatur. Vide Waddingi Annales ad A. 1297. & Bibliothecam p. 295. Oudinum Tom. III. p. 580.

Joannes de CARDALHACO ex Archiepisc. ab An. 1360. Bracarensi Tolosanus ab Anno 1378. ad 1390. de quo accurate Baluzius ad Papas Avenionenses Tom. I. pag. 1323. seq. & ex eo Oudinus Tom. III. pag. 1079. ubi etiam de legationibus ejus & de Codice *Orationum* necdum edito.

Henricus CARETUS sive de CARRETO, aliis de CALETO, Ordinis Minor. Episcopus ab An. 1300. Lucanus, qua sede excidit cum Petri Corbarii Anti-Papæ & Ludovici Bavari partibus adversum se statuisset. Ejus *Logica & Modus atque resolutio S. Scripturæ in Ezechielem Prophetam* An. 1316. dicata Joanni XXII. MSta in Bibliotheca Colbertina. Vide Oudinum Tom. III. pag. 806.

Ægidius CARLERIUS, qui An. 1414. Basileensi Concilo interfuit, Decanus ab Anno 1431. ad 1472. Cameracensis, scripsit *Consultationes Casuum* sportam sportulamque Bruxell. 1478. fol. & alia quæ in MS. Collegii Navarrici Collegii Paris. exstant, atque recensentur a Launojo in historia Regii Navarræ Gymnasii p. 581. seq. (& Tom. IV. Opp. edit. Genev. Part. 3. lib. 2. cap. 4.)

&

& apud Oudinum Tom. III. pag. 2552. sq. In memoriam mihi hic vocat *Antonium Carlerium*, longe recentioris licet ætatis nec scriptis nobilis, cui idem Launojus epitaphium posuit libro septimo Epist. 2. pag. 623. non indignum quod & hoc loco legatur:

Sta viator & vide.

Hic jacet Antonius Carlerius, Lauduni in Belgica secunda, honestis ac religiosis parentibus natus; Facultatis Theologiæ Parisiensis Baccalaureus; Basilicæ sanctæ Mariæ Canonicus, & Ecclesiolæ beati Martini ad eandem Basilicam Curio; innocentissimæ & actuosissimæ juxta vitæ: Duobus his plusquam par titulis, si tamen alter ob plebis redituque paucitatem id nominis mereretur: absolutum Christianæ humilitatis exemplar; vir simplicitatis eminentissimæ, incomparabilis modestiæ, cum in arduis fere nihil sibi sumeret, permulta si voluisset, diuturni usus magisterio, & acquisitæ scientiæ jure sibi sumpturus: In tantum frugi, ut quotidianus & domesticus victus non multum abesset a jejunio præ ciborum parcitate: Assiduus & indefessus catechistes, cum publice tum privatim: Sermocinatus vulgariter nec ulli nec usquam fuit fastidio, auribus & animis in dies

dies audiebatur pronioribus. Hierarchicum deperiit ordinem, obedientiam & veteris disciplinæ instaurationem: Contentus nusquam magis visus, aut hilarior, quam cum varia Episcopi pro negotiis piis mandata identidem perficeret seu in urbe, seu in pagis: Inimicarum charitatis litium fugitans; exortarum inter privatos rixarum pacificator humanissimus; ad captivorum, rei capitalis damnatorum, miserorum & oppressorum quorumlibet consolationem paratissimus; advolabat, non currebat; ubique locorum acceptissimus, ac propter ingenuos mores ne malis quidem invisus aut molestus habitus. Omnibus præsto fuit, quibus potuit; divitibus, egenis, qua cognitis, qua incognitis, cæteris in Clero, in Monasteriis, in Nosocomio, in Gerontocomio degentibus: Nulli defuit, si deesse non potuit, in damno positum ducens tempus omne, quod in Dei gloriam, vel in privata publicave Ecclesiæ commoda non insumebat. Eo tandem Divini amoris incensus ardore, ut quod bonum præstare licuit, semper præstiterit, & quod malum, ne fieret, impedire liberum fuit, semper impediret: Et sic omnia factus omnibus, & jamdudum impletis vere Christiani hominis partibus universis, & cœlo maturus, ut immortalis illic viveret, hic inter mortales vivere desiit, Anno ætatis suæ LVII.

LVII. *CHristi M. DC. LXIX. pridie Idus Maias.*

CARMINII *liber secundus de Italia* laudatur a Macrobio V. 19. Idemque videtur Vossio quem Servius ad Æneid. V. 233. ait *de elocutionibus* scripsisse. Laudatur ab eodem Servio ad Æneid. VI. 638. 862. VIII. 406.

CAROLUS BOVILLUS, Gallus, ex Samarobrina Veromanduorum metropoli, quam ipse in Epistola ad Badium pag. 52. seq. describit. Canonicus Noviodunensis clarus An. 1500. ac deinceps: varia scripsit quæ studium ingeniumque ejus atque *ecstases* interdum etiam, ut vocat Naudæus a) *profundiorum meditationum* testantur. Parisiis 1503. quidem lucem vidit *Metaphysicum introductorium*, & cum Jacobi Fabri, quem alibi Præceptorem suum appellat, introductione in Arithmeticos Boëthii libros b) & Astronomico prodiere Bovilli *Geometricæ introductionis* libri VI. & libelli *de circuli quadratura, De cubicatione sphæræ, & introductio in Perspectivam,* quæ exstat etiam in appendice Margaritæ Philosophicæ cum *epitome rerum Geometricarum* ex Bovilli introductione per Joannem

a) Naudæus Apologia pro Magis pag. 521.
b) Vide Maittairium Tom. II. annal. typograph. pag. 216. 255.

annem Cæſarium. Baſil. 1535. 4. Introductio Geometrica etiam Pariſ. 1587. 8vo. & Gallice 1514. 4. In ejusdem operibus apud Henricum Stephanum avum editis Pariſ. 1510. fol. exſtant:

1. Liber *de intellectu* Angelico & Humano, & utriusque ſpeculari natura & illuſtratione a DEO, ita ut hominis intellectus, ſenſu poſterior, Lunam, Angelicus prior ſenſu, Solem referat: & intellectus ſit unitas memoriæ, memoria vero unitas intellectus. Ad Franciſcum Hallewin, Pontificem Ambianorum. pag. 3.
2. Liber *de ſenſilibus* ad Carolum de Genlis, Præſulem Noviodunenſem. pag. 22. ubi de cognitivis animæ *viribus* ſive *potentiis* tactu, guſtu, olfactu, viſu, auditu, imaginatione, ratione, intellectu ac mente, nec non de *objectis* ejusdem, loco, ſapore, odore, colore, ſono, corpore, anima, Angelo & DEO. In hoc libro pag. 25. b. & 48. Orbem Solis verum eſſe Mundi medium diſputat, & Terram ac Firmamentum in extremis verſari. Tractat etiam pag. 36. ſeq. de ſomno duplici, interiore & exteriore. Sed cum Mundum vult eſſe animal, pag. 41. b. mira ejus eſt Philoſophandi ratio, cum in Sole & Planetis *ſenſus*, in Stellis *imaginationem* hujus animalis contendit conſiſtere. Animæ ſub-

substantiam unitrinam, tribus circumvallatam orbibus, proprio intellectuali, corporeo & Mundano, indeque trinam vitam hominis contemplativam, activam, factivam. Sine sensuum præsidio nullam posse hominem ab homine neque sensibilium neque intelligibilium adipisci disciplinam. pag. 54.

3. Liber *de Nihilo* ad Jacobum Vitriacum, Cancellarium Borbonium. pag. 63. in quo inter alia, quod Materia est Entis & Nihili medium, & ad DEUM omnia nihil sunt, nec ipse creatione omnium est immutatus. Concludit denique de Theologia affirmativa differens, verissimam & summam Theologiam esse doctam ignorantiam: (quod citra Divini Verbi Lumen subtilissimus quisque libenter est confessus.) Hic Bovilli liber recusus exstat cum Martini Schoockii tractatione Philosophica, & Jo. Passeratii carmine de nihilo, cum ejusdem Schoockii notis Groningæ 1661. 8. Hunc miror non addidisse *hecatodiam* sive versus elegiacos centum, (disticha * quinquaginta) quæ de eodem argumento Bovillus pag. 75. b. ad calcem libri subjecit, dicavitque Nicolao Grambusio S. Theologiæ Professori.

4. Com-

* non centum, ut Hendreichius.

4. Commentarius in *Jacobi Fabri*, Stapulensis introductionem *Artis Oppositorum*, sive *Logodædalia* ad Franciscum Mellodunensem, delectum Præsulem Atrebatensem. pag. 77.

5. *De generatione* ad Ludovicum Borbonium, Antistitem ac Ducem Laodunensem. pag. 97. ubi inter alia disputat materiam totam simul esse creatam & totam simul elementatam. Etiam huic libro *hemihecatodiam*, hoc est versus hexametros quinquaginta de eodem argumento subjecit.

6. *De sapiente*, sive de præstantiore gradu hominum qui non tantum sunt, ut terra, vivunt ut aqua, sentiunt ut aër, sed etiam intelligunt ut ignis, veraque bona sectantur pag. 117. ad Gvilelmum Briconetum Præsulem Lodovensem. De immortalitate animi, & futura corporis instauratione cum dixisset pag. 124. Sapientis mentem immortalitate plenam concludit quasi juge esse Convivium, speculum Universi pag. 132. b. Bene autem est quod melioribus argumentis edocemur de SS. in DEO Trinitate quam ex signis illis sensibilibus quæ congerit Bovillus pag. 134. seq. & quod pag. 151. b. omnem cognitionem disputat aliquo modo Trinitatem esse. DEUM fontem Lucis, Angelum primum

Lucis

4. *Commentarius in Jacobi Fabri,* Stapulensis introductionem *Artis Oppositorum*, sive *Logodædalia* ad Franciscum Mellodunensem, delectum Præsulem Atrebatensem. pag. 77.

5. *De generatione* ad Ludovicum Borbonium, Antistitem ac Ducem Laodunensem. pag. 97. ubi inter alia disputat materiam totam simul esse creatam & totam simul elementatam. Etiam huic libro *hemihecatodiam*, hoc est versus hexametros quinquaginta de eodem argumento subjecit.

6. *De sapiente*, sive de præstantiore gradu hominum qui non tantum sunt, ut terra, vivunt ut aqua, sentiunt ut aër, sed etiam intelligunt ut ignis, veraque bona sectantur pag. 117. ad Gvilelmum Briconetum Præsulem Lodovensem. De immortalitate animi, & futura corporis instauratione cum dixisset pag. 124. Sapientis mentem immortalitate plenam concludit quasi juge esse Convivium, speculum Universi pag. 132. b. Bene autem est quod melioribus argumentis edocemur de SS. in DEO Trinitate quam ex signis illis sensibilibus quæ congerit Bovillus pag. 134. seq. & quod pag. 131. b. omnem cognitionem disputat aliquo modo Trinitatem esse. DEUM fontem Lucis, Angelum primum Lucis

Lucis speculum pag. 140. hominem per angelicum transparentiam pag. 141. b. Sol purus ac sine specie intellectum Angelicum, Luna maculosa humanum refert p. 143. secundam & ultimam DEI imaginem.

7. *De numeris*, sive de proprietatibus ac mysteriis duodecim numerorrm p. 148. b. ad Germanum Ganajensem, Præsulem Cadurcensem. Sunt in his, sicut & in Epistolis Bovilli, quædam non abludentia ab argutationibus Pythagoricorum, qualia apud Nicomachum & in Jamblichi Theologumenis Arithmeticæ, Meursiumque & Petrum Bungum: Sed & in Jodoci Clichtovei opusculo de mystica numerorum significatione, Parisiis 1514. 4. Plane autem ludit operam Bovillus, quando pag. 162. b. seq. mirificis argumentis multus in eo est, ut numerum senarium atque inde 666. ex Apocalyps. XIII. 18. numerum hominis esse doceat, uti septenarium, numerum Divinitatis. Epist. 1.

8. *Epistolæ XX.* Bovilli & aliorum ad Bovillum, V. Germani de Ganay, IX. Francisci Ximenes, Cardinalis, XIII. XIV. Nicolai Horii, XVII. Jacobi Fabri, Stapulensis, & XIX. Alani Varenii In tertia ad Germanum de Steganographia

phia Trithemii ita ſiniſtre judicat,* ut Magum non dubitet fuiſſe Trithemium & nulla parte Philoſophiæ inſignem, cum bonus Trithemius maximas laudes a) Bovillo non inviderit, & a Magiæ crimine libenter abſolvant qui Trithemium ejusque Steganographiam noverunt. Epiſtola X. Ximenio gratulatus victoriam Oranenſem, narrat Sophim Regem Perſarum baptizatum & ſub CHriſti militaturum vexillis, & Epiſtola XII. de Nicolao de Saxo, eremita Helvetio, ſine omni cibo ac potu vixiſſe duos & viginti annos, cujus viſionem ex Bovillo repetit etiam Joannes Wolfius Tom. II. lection. memorabil. pag. 19. Epiſtola XV. de Veneto quodam pio viro hymnos perdulces canente ex tempore, qui Romæ vilibus opertus fracellis Romæ Verbum DEI publice extulit ac prædicavit, teſtatus damnandos omnes, qui non egerint pœnitentiam. Epiſtola XVIII. pro animæ incorruptibilitate, quam Epiſtol. XX. ita deſcribit ut Deum ſtatuat fontem animarum, a quo in corpora mittantur, atque a corpore ſeparatæ iterum in DEUM refluant, donec olim ſociatæ denuo corporibus ſuis æterna ſponſatione jungantur.

9. *De*

* *Eandem Epiſtolam dedit Mich. Maittaire T. II. annal. typograph. p. 210.*

9. *De perfectis numeris* ad Jacobum Fabrum, Stapulensem pag. 172.
10. *De Mathematicis*, sive *Geometricis rosis*, eidem medio circulo plures alios secantes circumscribentibus pag. 180. ad Jodocum Clichtoveum, quem alibi Præceptorem suum appellat.
11. *De Mathematicis Corporibus*, ad Petrum de Gorris, Medicinæ Doctorem, pag. 185.
12. *De Mathematicis Supplementis*, sive variis Problematibus Geometricis ad Remundum Bucherium Jurisperitum pag. 192. b. -- 198.

Præterea Lugduni 1531. 8. prodiere: 1) Commentarius in Psalm. CXLVII. *Lauda Hierusalem Dominum.* 2) in Psalm. CXVI. *Laudate Dominum omnes gentes.* 3) *de concertatione & arca peccati.* * & 4) *de septem vitiis humanis.*

Parisiis apud Badium Ascensium 1511. 1514. 4. 1) *in primordiale Evangelii Johannis* Commentarius per propositiones XXX. quarum ultima, *plenum Gratiæ & Veritatis.* 2) *Vita Ræmundi Lullii*, Eremitæ. 3) *Epistolæ* [aliæ a superioribus] XLIII. ad diversos, in quibus etiam illud pag. 62. &. 63. repetitur de Nicolao de Saxo, *per annos duos &*

Nnn

* Vide Hendreichium pag. 682. pandect. Brandeburg.

& viginti incibato & nullo intus liquore suffuso. Johannis Labinii quædam Epiſtolæ ad Bovillum leguntur pag. 74. 75. b. 73. b. De colorum ordine in cauda pavonis, elementa quatuor referentium, jucunda ſunt, quæ diſſerit Bovillus p. LXXX.

Samarobrinæ An. 1520. *Supputatio ſeptem ætatum Mundi*, ſive *Chronicon breve*.

Pariſiis 1521. *Reſponſiones ad IX. quæſita Nicolai Paxii* Balearici, ſive Majoricenſis.

Commentarius in *Orationem Dominicam*.

Dialogi, 1. *de animæ immortalitate*, 2. 3. *de reſurrectione*, & 4. *de Mundi excidio*. Pariſiis 1551. 4.

Quæſtionum Theologicarum Libri VII. centenis ſinguli quæſtionibus. Pariſiis 1513. fol. Liber 1) de DEO. 2) de creatione Angelorum. 3) de creatione materiæ & univerſi. 4) de voluptatis paradiſo & exilio protoplaſtorum. 5) de Diluvio, regnis Mundi & humanæ mentis notionibus atque habitibus. 6) de veteri Teſtamento ab Abraham ad CHriſtum & de Hebræorum ſtatu. 7) de Verbi incarnatione, CHriſti in terris converſatione & utriusque Teſtamenti Con-

Concordia. His subjiciuntur *Dialogi duo de S. Trinitate*, Christiani cum Judæo *Boneto de Latis, Medico*, ad eximium Philosophum, Jacobum Fabrum, rectarum litterarum decus. Et Liber *de Divinis Prædicamentis*, sive: Quid sit DEUS? quantus, qualis, Cujus DEUS sit? quid agat, quid patiatur, ubi, quando sit & quis ejus situs habitusque?

De raptu Pauli, quæ tractatio auctior recusa 1531. 8. cum dissertatione *de Prophetica visione*, (quam solam numo aureo emtam Parisiis scribit Simlerus) nec non 1589. 8. additis *de Voto*, *de libero arbitrio*, & *de differentia Orationis*, quæ tria etiam prodierant 1529. 8. De postremo hoc argumento itidem Epistolæ duæ postremæ inter editas a Badio, & liber Parisiis excusus apud Robertum Stephanum 1533. 8. *de differentia vulgarium lingvarum & Gallici sermonis varietate*, ex nationibus diversis, quæ per Gallias transiere, vel in ea resederunt. Quæ voces apud Gallos sint factitiæ vel barbaræ, quæ item origine illis familiares, & de allucinatione Gallicanorum nominum &c. Conferenda etiam quæ ad Bovilli tabulas vocum Gallicanarum notavit Wolfgangus Hungerus. Argentorat. 1583. 8.

Theologicarum Conclusionum libri X. Parisiis 1504. 1513. 4. Venetiis 1515. fol.

Physicorum elementorum libri decem, quorum singulorum capita decem singula sunt digesta decem propositionibus, Parisiis 1510. fol.

Libellus *de constitutione & utilitate artium humanarum.* Paris. 4.

Proverbia & sententiæ cum Gallica versione & Latino Commentario. Paris. 1531. 1557. 1587. 8.

Antequam Bovillum relinquam, juvat ejus Epistolam apponere, qua mihi videtur quæstionem nostro tempore præclaris ingeniis agitatam non absurde illustrare.

Carolus BOVILLUS Philippo NOSERIO Doctori Theologo S.

Oborta quadam die inter nos de creatione Mundi disceptatione, dicebas quamplurimos in eam opinationem confluxisse, quæ DEUM ab æterno potuisse omnium creationem absolvisse testatur. Ego verò haud omnino huic assertioni adversatus, subjunxi DEUM ab æterno secundum adjacentiam quidem potestatis, * *non tamen secundum ipsius operis executionem potuisse creare*

* Confer Origenem 2. περὶ ἀρχῶν cap. 2. pag. 758. & Maimonidis Doctorem dubitantium lib. 2. cap. 25.

creare universa. Secundum adjacentiam potestatis dico, quia DEUS est æterna omnium creaturarum potestas, qui semper & ab æterno id potuit, quod postea actu complevit. Secundum executionem vero operis, intelligo DEUM nequaquam potuisse ab æterno perfecisse universa, haud propter ipsius DEI naturalem quandam impotentiam, & infirmitatem, sed savius ob creaturarum alteritatem, & earum ab sui Creatoris consubstantialitate substantialive unitate prolapsionem, quod multis causis ostendemus. Prima: *Æternitas cum infinitate substantiæ convertitur: sunt enim ambæ æquales, & soli Divinitati propriæ. Quapropter Creaturam æternitate metiri, hoc est dicere, illam potuisse ab æterno subsistere, est & illius substantiam statuere immensam. Qui enim Creatoris & Creaturæ durationes & permanentias æquaverit, debet & amborum exæquare substantias.* Secunda: *Idem est, potuisse ab æterno aliquam esse creatam substantiam, ei quod est posse extra Divinam substantiam esse aliam substantiam actu immensam. Si igitur haud potest DEUS aliquod extra se immensum: neque is potest extra se substantiã creare æternam.* Tertia: *Cum duplex sit Divina operatio, quædam quidem naturalis & consubstantialis, alia vero inconsubstantialis & voluntaria: illam solam*

æternitate, istam vero tempore aut ævo volumus esse metiendam. Divinus enim arcanus & interior processus, æternus: exterior vero, temporarius aut æviternus. Quarta: *Implicat contradictionem, creaturam esse ab æterno, & eam esse creaturam. Nam Creatura, ut hujusmodi, est opus & opificium Creatoris, divisum & separatum ab ipsius Creatoris substantia: & nequaquam ex illa, sed ex nihilo & non ente ab eo productum. Atqui omne opus cùm a mente prodeat sui Opificis, debet ipsius Opificis Mens & voluntaria operis causa, ipso suo opere, tam substantia quam duratione esse eminentior ac prior: quemadmodum humanam mentem, cunctarum suarum notionum opificem, dicimus natura & duratione cunctis suis notionibus esse priorem, & aliquamdiu subsistere inanem & vacuam, postea vero eandem, suapte industria, variis speciebus propria replere & exornare scrinia. Sic & Divina Mens dicenda est aliquamdiu, ut ab æterno & toto primo ævo substitisse sola, tanquam exteriore creaturarum opere inanis & vacua: quæ demum ultro omnia parturivit. Et sicut qui dixerit aliquam notionem ac speciem inesse humanæ menti a natura, negat illam esse humanæ mentis opificium: ita & qui senserit aliquam Creaturam aut esse, aut potuisse fieri ab æterno, negat eandem* *Crea-*

Creaturam, esse Divinæ Mentis opus. * Quinta: *Cum hæc tria ad invicem convertantur, æternitas, immensitas & substantiæ identitas: necesse est, ut si Creatura potuit ab æterno subsistere, hæc & immensa sit, & Auctori suo consubstantialis. At vero esse consubstantiale, est penitus a Creatura alienum, utpote, quod proprium est, duntaxat arcanorum DEI partuum, ut Filii & Spiritus Sancti.* Sexta: *Creaturam potuisse ab æterno subsistere, mysticum Divinæ Trinitatis numerum scindit ac divellit. Arguit insuper, DEUM esse imperfectum, tanquam qui æterna alicujus exterioris substantiæ præsentia indiguit, non habens intra semetipsum circa quod æterne ageret. Qui igitur voluerint DEUM aut esse perfectum, nullius exterioris substantiæ indigum, aut DEUM a DEO cadere non posse: necesse est, ut Creaturam non potuisse ab æterno subsistere fateatur. Ob*

 eas

* Vide Lactantium lib. 7. cap. 2. Isaacus Barrow Tom IV. Operum pag. 24.

Divina Virtus aut senior foret
Æternitatis fontibus ipsius,
Aut conferetur prolis ætas
Dantis eam senio Parentis.
Creatus Orbis filius est Nihili,
Est ante prolis mater originem,
Æternitas est ante nullum,
Ergo recens habeatur Orbis.

eas itaque, quas adduximus, causas liquet, nullam Creaturam posse in æternitate locum habere. Vale! Ex Carolopontano vico, secunda die Aprilis A. MCCCCCXIII.

CAROLUS Magnus, Pipini, qui *brevis* a statura vocabatur, filius, nepos *Caroli Martelli,* non tam propter staturam corporis, a) quam propter virtutis & rerum gestarum excellentiam *Magni* b) meritus cognomen, Patri ex Majore domus, post exauctoratum A. 752. Childericum Regi Francorum, successit A. 768. relicta fratri *Carolomanno* parte altera regni, cui patruus *Carolomannus* præfuerat, donec defuncto post biennium fratre etiam illam obtinuit, ac deinde Anno 800. a Leone III. Pontifice Romæ coronatus est Imperator, isque & Augusti nomen accepit: rebus vero humanis valedixit An. 814. Imperii 14. regni 46. ætatis 72. Quæ prudenter domi ac pie, quæ fortiter magna gesserit adversus Longobardos in Italia, quorum regnum

A. 774.

a) *Septem suorum pedum proceritatem ejus constat habuisse mensuram.* Eginhardus in vita cap. 22. ubi conferenda quæ præclarus Schminkius annotavit.

b) Carolum Calvum quoque & Carolum Crassum *Magni* cognomento, velut hereditario, usos fuisse probant ad Eginhardum Goldastus & Besselius.

An. 774. delevit, adversus Saracenos in Hispania: tum in Hunnavares, Saxones, & eorum ducem fortissimum Witekindum, quem ad CHristi sacra adduxit, in Slavos etiam aliasque Gentes, præstat silere quam pauca dicere: non minus de singulari ejus ac felici studio colendæ, suadendæ & amplificandæ Christianæ Religionis, unde Sanctis post mortem adscriptus est A. 1166. Ecclesiarum condendarum, scholarum instituendarum, Legum saluberrimarum auctor nobilis ac vindex: litterarum quoque instaurator, ipse earum minime imperitus, & linguæ patriæ excolendæ magnus suasor atque exemplum. *Erat eloquentia copiosus* c) *& exuberans, poteratque quicquid vellet apertissime exprimere. Nec patrio tantum sermone contentus, sed & peregrinis linguis ediscendis operam impendit: in quibus Latinam ita didicit, ut æque illa ac patria lingua orare sit solitus: Græcam vero melius intelligere quam pronunciare poterat. Adeo quidem facundus erat, ut etiam didascali munus subiisse appareret. Artes liberales studiosissime coluit, earumque doctores plurimum veneratus, magnis afficiebat honoribus. In discenda Grammatica* Petrum Pisanum *diaconum senem audivit, in cæteris discipli-*

 nis

c) idem Eginhardus cap. 25.

nis Albinum *cognomento* Alcvinum *item Diaconum de Britannia, Saxonici generis hominem, virum undecunque doctissimum, præceptorem habuit: apud quem & Rhetoricæ & Dialecticæ, præcipue tamen Astronomiæ ediscendæ plurimum & temporis & laboris impendit. Discebat & artem computandi, & intentione sagaci syderum cursum curiosissime rimabatur. Tentabat & scribere,* d) *tabulasque & codicillos ad hoc in*

d) incredibile videtur omnino scribendi imperitum fuisse Carolum, nisi quis velit apud Eginhardum cap. 29. *antiquissima carmina, quibus veterum Regum actus & bella canebantur, SCRIPSIT & memoriæ mandavit*, verbum *scripsit* interpretari *scribi fecit*. Sed non perinde facile est eludere locum Concilii apud S. Macram A. 881. habiti, apud Sirmondum Tom. III. Concil. Galliæ pag. 514. *Sicut quidam nostrum ab illis audivit, qui interfuerunt, qui regnum Francorum nobiliter ampliavit, & per annos XLVI. feliciter rexit, & sapientia tam in sanctis Scripturis quam & in legibus Ecclesiasticis & humanis reges Francorum præcessit, nullo unquam tempore sine tribus de sapientioribus & eminentioribus Consiliariis suis esse patiebatur, sed vicissim per successiones, ut eis possibile foret, secum habebat, & ad capitium lecti sui tabulas cum graphio habebat, & quæ sive in die, sive in nocte de utilitate sanctæ Ecclesiæ, & de profectu ac soliditate regni meditabatur, in eisdem tabulis adnotabat, & cum eisdem Consiliariis, quos secum habebat.*

in lectulo sub cervicalibus circumferre solebat, ut cum vacuum tempus esset, manum effigiandis litteris assuefaceret. Sed parum prospere successit labor præposterus, ac sero inchoatus. Idem Eginhardus: e) *Inter cœnandum aut aliquod acroama, aut lectorem audiebat. Legebantur ei historiæ & antiquorum res gestæ. Delectabatur & libris S. Augustini, præcipue iis, qui de Civitate DEI prætitulati sunt.* Et alio loco: f) *Legendi atque psallendi disciplinam diligentissime emendavit, erat enim utriusque admodum eruditus, quanquam ipse nec publice legeret, nec nisi submisse &*

bebat: & quando ad Placitum suum veniebat, omnia subtiliter tractata plenitudini Consiliariorum suorum monstrabat, & communi Consilio illa ad effectum perducere procurabat. Libenter autem fateor, cum virorum doctorum hariolationes super hoc Eginhardi loco considero, non esse in illis, quæ ex asse mihi satisfaciat, quibus scribere, vel *pingere* est, quæ Baudelotii est sententia, ut Græcis γράφειν, vel, ut cum Lambecio Clarissimus Schminckius, *Calligraphiæ dare operam*, vel, ut Joannes Joachimns Frantzius malebat, *siderum cursum describere*, de quo proxime scilicet Eginhardus erat locutus: vel Græce scribere, ut Albericus in Chronico p. 124. vel denique Operibus scribendis ire per ora virum, quod novissime celeberrimo Heumanno in mentem venit.

e) Eginh. cap. 24.
f) id. cap. 26.

& in commune cantaret. Et cap. 29. *Post susceptum imperiale nomen cum adverteret multa legibus populi sui deesse (nam Franci duas habent* leges, *plurimis in locis valde diversas) cogitavit quæ deerant addere, & discrepantia unire, prava quoque ac perperam prolata corrigere. Sed in iis nihil aliud ab eo factum est, quam quod* pauca capitula *& ea imperfecta legibus addidit. Omnium tamen* nationum quæ sub ejus ditione erant, jura *quæ scripta non erant, describere, ac litteris mandari fecit. Item* barbara & antiquissima carmina, *quibus* veterum regum actus & bella *canebantur, scripsit, memoriæque mandavit. Inchoavit &* Grammaticam patrii sermonis. Mensibus *etiam juxta patriam linguam nomina imposuit, cum ante id tempus apud Francos partim Latinis, partim Barbaris nominibus appellarentur. Item* ventos *duodecim nominibus propriis insignivit* &c.

I. Scripta CAROLINA.

Caroli M. *Constitutiones præcipuæ tam Ecclesiasticæ, quam Politicæ* à HLOTHARIO ejus nepote in epitomen redactæ & ex MSto Codice Cœnobii Teghernseensis in Bavaria, evulgatæ Caroloque Quinto Imperatori & Ferdinando Cæsari inscriptæ ac notis illustratæ a *Vito Amerbachio.* Ingolsta-

golſtadii 1545. 8. & cum ejusdem Amerbachii notis, ad calcem Epiſtolarum *Hincmari* Rhemenſis, quibus *Theodulfi* Aurel. Epiſtolam ad Presbyteros parochiæ Aurel. & *Vitam S. Wigberchti* Abbatis Friteslarienſis, & *S. Hildegardem* Abbatiſſam de vita B. Roberti Confeſſoris e Lotharingiæ Principibus oriundi, & quandam Bingionum Ducis addidit *Joannes Buſæus*, Noviomagus Soc. Jeſ. Moguntiæ 1602. 4.

Caroli M. & Ludovici Pii Capitula, ſive Leges Eccleſiaſticæ & Civiles ab ANSEGISO * Abbate & BENEDICTO Levita collectæ libris VII. adjectis etiam aliis eorundem Regum & Caroli Calvi Capitulis ex Bibliotheca *Pithœana*, Pariſiis 1588. 8vo, & ex auctiore editione 1603. atque iterum 1620. 1640. 8. In Præfatione teſtantur Pithœi fratres eadem hæc Capitula ante XL. annos edere inſtituiſſe *Johannem Tilium, virum magno judicio præditum ac rerum Francicarum ſcientiſſimum*, ſed poſt ejus obitum pauca tantum folia in aliorum manus deveniſſe, quibus & prudentiſſimi ac diligentiſſimi viri, qui Romæ Gratiani collectioni recognoſcendæ recenſendæ-

* De hoc ſupra pag. 294. Hujus quatuor libros Pariſiis 1550. impreſſos laudat Flacius pag. 120. Catalogi teſtium Veritatis, excuſi A. 1556. 8.

ſendæq; præfuerunt, libenter uſos conſtiterit. Libri illi ſeptem ex Pithœana editione repetiti in *Friderici Lindebrogii* Codice Legum antiquarum, Francofurti 1613. fol.

Locupletiſſima Conſtitutionum Caroli Magni collectio digeſta atque illuſtrata a *Stephano Baluzio* in Capitularibus Regum Francorum, Pariſiis 1677. fol. ubi Anſegiſi quoque Tom. I. pag. 697. Quæ ſingula in illo opere præterea exhibeantur, ea ordine expoſita ſunt Tom. X I. Bibliothecæ Græcæ, pag. 86. & pag. 493. ſeqq. Uberrimam autem & accuratam notitiam Diplomatum, Conſtitutionum, Conciliorum, Donationum, Epiſtolarum, chartarum & Documentorum, ad hiſtoriam Caroli M. facientium ordine deſcripta temporis, ab Anno 769. ad 814. indicatis auctorum locis, ubi ſingula reperiantur, Lector reperiet ad calcem Tomi ſecundi hiſtoriæ Imperii Germanici Germanicorumque Imperatorum, quam patria lingua, apparatu delectu & induſtria incredibili concinnavit vir illuſtris *Henricus de Bünau*, Lipſ. 1732. 4. pag. 873 - 930.

Caroli M. Epiſtola, qua *Offæ* Merciorum Regi mittit decreta Synodi Nicænæ ſecundæ, apud Speelmannum Tomo primo Concil. Britannic. pag. 305. ſeq.

Epiſtola

Epiſtola *ad Elipandum & cæteros Epiſcopos Hiſpaniæ*, aliaque in FRANCOFORDIENSI Synodo An. 794. in Tomis Conciliorum, & apud Sirmondum, qui plura etiam exhibet, in Conciliis Galliæ Tomo II. pag. 161. 192. ſeqq. & Agvirrium Concil. Hiſpan. Tomo III. pag. 110. &c. nec non in Goldaſti Imperialibus decretis de cultu Imaginum, Francofurti 1608. 8. pag. 61.

Capitulare de *Imaginibus* non frangendis nec adorandis, ſed ornamenti & memoriæ cauſa habendis, in eadem Francofurtenſi Synodo, auſpiciis Caroli, Romam miſſum & diſtinctum in *libros quatuor* hoc titulo: *Opus inluſtriſſimi & excellentiſſimi ſeu ſpectabilis Viri, CAROLI, nutu DEI, Regis Francorum, Gallias, Germaniam, Italiamque, ſive harum finitimas Provincias DOMINO opitulante regentis: Contra Synodum* (Nicænam II.) *quæ in partibus Græciæ* (An. 787.) *pro adorandis imaginibus ſtolide ſive arroganter geſta eſt.* De hoc opere ita Georgius Caſſander Epiſtola ad Joannem Molinæum data, A. 1560. pag. 1103. Operum: *Quatuor illos libros adverſus Synodum Græcorum de adorandis imaginibus Nicææ habitam* inſignes *appellavi, primum quod Illuſtriſſimi Regis Caroli nomine & auctoritate, aſſentiente univerſa Synodo, cui & Legati Romani Ponti-*

tifi-

tificus intererant, conscripti & editi sint. Deinde quod videam eos libellos in pretio & honore semper habitos fuisse; asservatur enim hoc volumen Caroli Romæ in Bibliotheca Vaticana penitiore, ubi non nisi insignes & eximii libri reponi solent. Vidi & alterum in Galliis apud quendam eruditum virum, modo Episcopum, ex Bibliotheca quadam illustri scriptum, serico villato & aureis umbilicis exornatum. Meminerunt ejus apud veteres, qui de Concilio Francofordiensi scripserunt, & Hincmarus Archiepiscopus Remensis, vir rerum Ecclesiasticarum peritissimus & studiosissimus, & proxime superiore ætate Nicolaus de Cusa ex auctoritate ejusdem Hincmari: Nostra vero ætate Augustinus Steuchus, Eugubinus Episcopus, Bibliothecarius Pontificis, qui auctoritate ejus libri ad confirmandam suam de Romani Pontificis potestate sententiam ex VI. quodam capite ejusdem libri adducit, asserens librum eum vetustissimum litteris Longobardicis scriptum in Bibliotheca Vaticana servari, non credenti videndi potestatem futuram. Breviter, citatum honorifice hoc volumen & laudatum lego, damnatum, reprehensum, imo vel notatum non lego. Quod si quis Carolum Imperatorem contemnat, certe talis a scriptoribus ejus ætatis habitus non est; & quod illi peritia rerum sacrarum

rum defuit, id assidua consuetudine doctissimorum virorum supplevit, in quibus facile princeps fuit Alcuinus, *ab aliquibus* Albinus *dictus, cujus non pauca religiosissime & catholicissime scripta leguntur, cujus præcipue opera hos libros conscriptos ut credam, facile adducor, cum & ille rerum sacrarum peritissimus fuerit, & Carolo familiarissimus, & stylus satis congruat; imo integrum quoddam caput in hos libros totidem fere verbis in commentariis in Johannem ejusdem Alcuini positum deprehendi, ut prorsus Alcuini esse videatur; quod tamen Carolus, sententiam totius Synodi Francofordianæ sequutus, pro zelo suæ fidei suo nomine conscribi & evulgari voluerit. Illud certe constat, Synodum illam Græcorum Nicææ iterum habitam in celebri illa Synodo Francofordiensi rejectam fuisse, qua parte statuebat imagines Sanctorum adorandas, omnesque, Gallicanas præcipue Ecclesias in eadem sententia fuisse, ut indiscretam illam imaginum adorationem, quam Græci exigere videbantur, improbaverint.* Conferenda quæ de iisdem Carolinis libris Cassander in Consultatione, capite de imaginibus & simulacris pag. 977. Operum. Ex Gallico Codice primus hos libros vulgavit *Johannes Tilius*, Briocensis postea, & 1567. Meldensis Episcopus

ſub *Eliæ Philyræ* a) nomine volens deliteſcere, Pariſiis 1549. forma minima. Itaque Flacius pag. 115. ſeq. narrans ſe illos legiſſe in decimo ſexto vulgatos alicubi in Galliis, editionem hanc Tilianam reſpicit: quando autem An. 1556. ſcripſit *nunc recuſos in Germania*, notat alteram factam Coloniæ A. 1555. b) Ab eo tempore *Goldaſtus* novam illorum editionem curavit in ſylloge Imperialium decretorum de cultu imaginum, Francofurti 1608. 8. de quo opere dixi Tomo XI. Bibliothecæ Græcæ pag. 489. dictum etiam in Caſparis Sagittarii τȣ μακαρίτȣ introductione in Hiſtor. Eccleſiaſt. Tomo I. pag. 1025. Eandem editionem novo *Philippi Parei* nomine præfixo etiam præferre Annum 1628. clariſſimus Heumannus c) annotavit. Repetiti quoque hi libri ſunt in laudati *Goldaſti* Conſtitutionibus Imperialibus Tom. I. pag. 23. poſt editionem primam Anni 1610. recuſis Francofurti 1673. & 1713. fol. nec non in *Petri de la Lande* ſupplemento Conci-lo-

a) *Elias* Joannem, *Philyra* Tiliam non obſcure ſignat. Confer Bælii Lexicon in *Tillet* nota B. C. Johannis Vogtii diſſertationem cum Theodori Haſæi notis editam in Bibliotheca Bremenſi Tom. VI. pag. 529. & Clariſſimi Heumanni prolegomena ad libros Carolinos.

b) idem pag. 26.

c) idem pag. 29. ſeq.

ciliorum Galliæ, Parisiis 1660. fol. in quo etiam obvia acta Conventus Parisiensis A. 824. contra imagines, edita primum a Bongarsio 1596. 8 Goldastoque pag. 623. sed a Conciliorum editoribus & Sirmondo in Conciliis Galliæ præterita. Denique laudatus Heumannus nactus editionem ex Tiliana expressam in octava forma, sed loci & anni nota carentem, hosce libros Carolinos nova cura recensuit, doctisque ornatos prolegomenis vulgavit d) Hanoveræ 1731. 8. hoc titulo: *Augusta Concilii Nicæni II. censura.* Non audiendos esse, qui fidem horum librorum in dubium vocavere, eruditissimi quique ex ipsa Romana Ecclesia viri fatentur: e quibus Sirmondus T. II. Conciliorum Galliæ pag. 191. *Nunc vero & Synodi* (Francofurtensis) *Canones, librosque Caroli pro legitimis omnes fere agnoscunt.* Adde sis Mabillonii præfationem ad Sec. IV. Actorum Ordinis Benedictini: & quæ D. Joannes Georgius Dorscheus ad Concilium Francofurtense, Christianum Nifanium ostensione Historico-Theolog. de Carolo Magno pag. 85. seq. p. 350. & contra Nicolaum Schaten pag.

 805. sq.

d) Acta Eruditorum A. 1731. pag. 263. Bibliotheque Germanique Tom. XIV. pag. 215. Auserlesene Theologische Bibl. 54. Tom. V. pag. 496.

805. sq. Nicolai Scatenii Carolum Magnum pag. 190. &c.

Capitulare Caroli Magni A. 800. *de villis*, una cum Epistolis LEONIS III. ad Carolum, edidit Herm. Conringius Helmstadii 1647. 4. & Tomo V. Operum Conringii junctim nuper excusorum. Ex Conringii editione Baluzius Tomo I. Capitular. pag. 331. & Johannes Georgius Eccardus Franciæ Oriental. Tom. II. pag. 911. De illis Leonis Epistolis Flacius in Catalogo testium pag. 127. seq. editionis primæ.

Volumen Epistolarum XCIX. quas Romani Pontifices, GREGORIUS III. STEPHANUS III. ZACHARIAS I. PAULUS I. STEPHANUS IV. HADRIANUS I. & Anti-Papa CONSTANTINUS miserunt ad Principes & Reges Francorum CAROLUM MARTELLUM, PIPINUM & CAROLUM M. auspiciis ipsius Caroli M. in unum corpus digestarum Anno ejus regni XXIII. CHRISTI 791. MS. in Bibliotheca Cæsarea, de quo Lambecius Tomo II. pag. 320. ubi operæ pretium esse ait illud novo studio conferri cum Sebastiani Tengnagelii apographo, ex quo illas Epistolas edidit Jacobus Gretserus Ingolstad. 1613. 4. recusas T. VI. Gretseri Operum, & apud du Chesne Tom. III. pag. 701.

Frag-

Fragmenta quædam Caroli Magni aliorumque, incerti nominis, de veteris Ecclesiæ ritibus ac cerimoniis, a *Wolfgango Lazio* a) Cæsareo Historico eruta a tineis. Antwerpiæ 1560. 8. In hoc Volumine continentur: *Epistola* Caroli M. prolixior *ad Alchoinum*, extrema parte mutila, de cerimoniis Ecclesiasticis, b) quæ incipit: *Pervenit ad nos Epistola missa a religione prudentiæ vestræ.* pag. 1--105. ALCUINI *ad Carolum M.* (illa ipsa, ad quam superiore Epistola Carolus respondit) p. 106. *Versus de Mysterio Missæ*, (sine nomine auctoris, quem HILDEBERTUM esse constat) pag. 112. Fragmentum incerti Auctoris de ritibus & cerimoniis Ecclesiæ Romanæ a Nativitate Domini per hyemem pag. 132. RABANI MAURI ad Imperatorem Ludovicum Pium de Virtutibus & Vitiis pag. 190--306.

REMEDII Curiensis Episcopi Canones Alemannici XLIX. ex Pontificiis Epistolis excerpti jussu Caroli M. in Tom. II. Goldasti Alemannicorum pag. 134.

Diploma *de Scholis Osnabrugensis Ecclesiæ* critice expensum ab A. J. sive Joanne

 Georgio

a) Vide Burchardi Gotthelf Struvii Bibliothecam antiquam Tom. I. A. 1705. p. 479.

b) Hæc Caroli Epistola recusa sæpius in Bibliothecis Patrum.

Georgio Eccardo, Helmstadii 1717. 4to. Ejusdem censura ejusdem diplomatis 1721. 4to.

Præfatio in *Homiliarium* Pauli Diaconi (de quo infra in PAULUS) Epistola Encyclica *de Baptismo & ejus ritibus* ad Odilbertum, Archiepiscopum Mediolanensem, & alia *de gratia septiformi Spiritus*, editæ a Mabillonio in Analectis, pag. 73. 74. 75. editionis novæ.

Charta divisionis Imperii Caroli Magni, sive *Testamentum*, inter P. Pithœi scriptores XII. coætaneos pag. 283 -- 288. Francofurti 1594. 8. Adde Nicolaum Hertium in Notitia regni Francorum veteris a prima origine ad excessum Ludovici Pii, inter laudati Hertii opuscula Tom. I. p. 200. Francofurti 1700. 4.

Epistolæ tres Caroli in Alcuini operibus pag. 1611. seq. & una ad Alcuinum *de ratione septuagesimæ, sexagesimæ & quinquagesimæ* pag. 1147.

De cura quam gessit in *homiliis* ex celebrioribus Doctoribus ad usus Ecclesiarum per annum seligendis, tradendi locus infra, ubi de HOMILIARIO: hic enim titulus operi inscribitur, cui præfixam Epistolam editam jam dixi a Mabillonio, in qua Carolus testatur *libros Veteris ac Novi Testamenti*, qui librariorum imperitia depravati fuerant,

rant, cura sua *ad amussim correctos* fuisse, qua in re eum Alcuini usum opera, jam notavi supra pag. 137. Illud vero mirandum, quod ultimo etiam vitæ tempore, post divisas Testamento inter liberos suos regiones, huic studio vacasse refert Theganus inter XII. scriptores P. Pithœi p. 299. *Postquam divisi fuerant, Dominus Imperator nihil aliud cœpit agere, nisi in orationibus & eleemosynis vacare, & libros corrigere. Nam quatuor Evangelia CHristi, quæ intitulantur nomine Matthæi, Marci, Lucæ & Johannis, in ultimo ante obitus sui diem cum Græcis & Syris optime correxerat.* Quod vero nonnulli tradiderunt non modo Latinos sacros libros emendari, sed etiam in Francicam, * sive Teutonicam linguam transferri Carolum curasse, hoc filii ejus Ludovici Pii tempore & auspiciis factum esse referunt alii, quorum sententiæ suffragatur præfatio paraphrasi poëticæ Theotiscæ MS. præfixa, & a du Chesnio, sive Quercetano edita Tom. II. pag. 326. atque inde repetita ab Usserio de sacris vernaculis pag. 112. D. Joanne Friderico Mayero in historia versionis Bi-

 blicæ

* Confer Usserium de Scripturis vernaculis pag. 110 seq. D. Kortholtum de variis sacræ Scripturæ editionibus pag. 318. Nisanii Carolum non Papistam p. 122. sq.

blicæ Lutheri pag. 152. & a Johanne Georgio Eccardo ad quaternionem monumentorum veterum pag. 41. Ex illa præfatione constat auctorem paraphraseos a Mundi creatione capto initio, juxta historiæ veritatem quæque excellentiora summatim decerpentem, & interdum quædam, ubi commodum duxit, mystico sensu depingentem, ad finem totius Veteris ac Novi Testamenti interpetando more poëtico, satis dulci eloquentia perduxisse, totumque opus per *viteas* * distinxisse, *quas nos*, inquit, *lectiones vel sententias possumus appellare.* Sicut antem de Cædmone supra pag. 859. notare me memini, eum singulari quodam instinctu Numinis, facultatem poëticam ad sacra decantanda sortitum, ita & *hunc Vatem ferunt dum adhuc artis hujus esset penitus ignarus, in somnis esse admonitum, ut sacræ Legis præcepta ad cantilenam propriæ linguæ congrua modulatione coaptaret.*

Litaniæ Carolinæ ab eodem Mabillonio vulgatæ Tom. II. Analect. pag. 682. & editionis novæ pag. 170. 171. editoris judicio scriptæ sunt temporibus Caroli Magni & Hadriani I. Pontificis, atque ut Ca-

* Papias: *Vitea dicta quod vinciant: quibus crines innectuntur, fluentesque ligantur capilli.* Perperam editum *vita.*

Carolus le Cointe Tom. VII. Annalium pag. 308. post Annum CHristi 782. & ante 789. Etiam Litanias ad Alcuinum auctorem referebat Georgius Cassander pag. 1121. Operum.

Donationes Caroli M. factæ Pontifici Romano. Vide Carolum le Cointe Tom. VII. Annal. pag. 303. seq. Jacobum Gretserum de Imperatorum, Regum ac Principum Christianorum in Sedem Apostolicam munificentia pag. 19. seq. Ingolstad. 1610. 4to, & Tom. VI. Operum. Aubertum Miræum in Codice donationum piarum, Bruxell. 1624. 4. sed & Fridericum Spanhemium Tom. II. Operum pag. 558. seq. de ficta collatione Imperii a Pontifice in Carolum, quod utiq; suis ille meritis & opibus DEO annuente paraverat. Sicut nec a Græcis ad Francos delatum illud Pontificis munere, probarunt Flacius Basileæ 1566. 8vo, & contra Bellarminum, Francofurti 1592. 4. Matthæus Dresserus, Goldastus in Politicis Imperialibus pag. 487. D. Kortholtus adversus Timotheum Laubenbergerum, Jenæ 1660. 4. aliique, & novissime Jo. Frid. Pfeffingerus ad Vitriarium Tom. I. pag. 362. seq.

Quæ versu scripta Caroli Magni nomine feruntur, quoniam pauca sunt, junctim hoc loco offerre Lectori volui, qui in illis

Alcuini alicujus venam fortaſſis agnoſcet, cui Carolus ſenſus ſuos metro exponendos commiſit.

Ad Papam HADRIANUM I. inſcripta Codici Latino Pſalterii, de quo Lambecius Tom. II. pag. 261.

Hadriano ſummo Papæ Papæque beato
Rex Carolus ſalve mando valeque Pater.
Præſul Apoſtolicæ munus hoc ſume Cathedræ,
Vile foris viſu, ſtemma ſed intus habens.
Organa Davidico geſtat modulantia plectro,
Continet & lyricos ſuaviſonosque modos.
Hæc Tua, CHriſte, chelys miracula concinit alma,
Qui clavem David, ſceptra domumque tenes.
Myſtica ſepteno fuerant hæc truſa ſigillo,
Carmina ni CHRISTUS panderet iſta DEUS.
Hoc Vobis ideo munus pie dedo Sacerdos,
Filius ut mentem Patris adire queam.
Ac memorare mei precibus ſanctisque piisque
Hoc donum exiguum ſæpe tenendo manu.
Et quanquam modico niteat ſplendore libellus,
Davidis placeat celſa Camœna Tibi.

Rivulus

Rivulus iste meus teneatur flumine vestro,
Floriferumque nemus floscula nostra petant.
Incolumis vigeas Rector per tempora longa,
Ecclesiamque DEI dogmatis arte regas.

Epitaphium ejusdem HADRIANI Papæ, * defuncti Anno 795. 26. Decembr.

Hic Pater Ecclesiæ, Romæ decus, inclytus Auctor,
Hadrianus requiem Papa beatus habet.
Vir, cui vita Deus, pietas lex, gloria Christus,
Pastor Apostolicus, promptus ad omne bonum.
Nobilis ex magna genitus jam gente parentum,
Sed sacris longè nobilior meritis.
Exornare studens devoto pectore Pastor
Semper ubique suo templa sacrata Deo,
Ecclesias donis, populos & dogmate sancto
Imbuit, & cunctis pandit ad astra viam.
Pauperibus largus, nulli pietate secundus,
Et pro plebe sacris pervigil in precibus.
Doctrinis, opibus, muris erexerat arces,
Urbs Caput Orbis honor, inclyta Roma, tuas.

Mors,

* Lambec. pag. 265. Acta Sanctorum Tom. VII. Junii pag. 109.

Mors cui nil nocuit, Christi quæ morte perempta est,
Janua sed vitæ mox melioris erat.
Post Patrem lachrymans Carolus hæc carmina scripsi;
Tu mihi dulcis amor; te modo plango Pater.
Tu memor esto mei; sequitur te mens mea semper:
Cum Christo teneas Regna beata Poli.
Te Clerus, Populus magno dilexit amore;
Omnibus unus amor, optime Præsul, eras.
Nomina jungo simul titulis, Charissime, nostra:
Hadrianus, Carolus; Rex ego, tuque Pater.
Quisque legas versus, devoto pectore supplex,
Amborum mitis, dic, miserere Deus.
Hæc tua nunc teneat requies, Charissime, membra;
Cum Sanctis anima gaudeat alma Dei.
Ultima quippe tuas donec tua clamet in aures,
Principe cum Petro surge videre Deum.
Auditurus eris vocem, scio, Judicis almam:
Intra nunc Domini gaudia magna tui.
Tum memor esto tui nati, Pater optime, posco;

Cum

Cum patre, dic, natus pergat & iste meus.
O pete Regna, Pater felix, cœlestia Christi;
Inde tuum precibus auxiliare gregem.
Dum Sol ignicomo rutilus splendescit ab axe,
Laus tua, Sancte Pater, semper in orbe manet.

Ad PAULUM * Diaconum.

Parvula Rex Carolus seniori carmina Paulo
Dilecto fratri mittit honore pio.
Quæ rapuit calamus subito dictantis amore
*Demandans castæ ** fer mea verba cito.*
Ad faciem Pauli venerandam perge per urbes,
Per montes, sylvas, flumina, lustra pete.
Casinum montem Benedicti nomine clarum
Pastoris magni præcipuique patris.
Illic quære meum mox per sacra culmina Paulum,
Ille habitat medio sub grege credo Dei.
Inventumque senem devota voce saluta,
Et dic, Rex Carolus mandat Aveto tibi.
Gaudia dicque reor nostræ sibi magna salutis

Gra-

* Alcuini opera pag. 1720. nam alterum inemendatum p. 1719. omittere præstabat.
** chartæ.

Gratificam Christi per miserantis opem.
Atque pium patrem rogito tunc semper ubique
Pro nobis preces ut ferat ille sacras.
Nec non nos fratrum precibus commendet honestis,
Sum votis quorum certus adesse Deum.
Quapropter sociis per me mandare salutem
Perpetuæ pacis omnibus his placuit.
Ecce valete simul cuncti juvenesque senesque,
Gratia vos Christi protegat atque regat.

AD EUNDEM.

*Hinc celer * egrediens celeri mea charta volatu*
Per sylvas, colles, valles quoque præpete cursu
Alma Deo chari Benedicti tecta require,
Est nam certa quies fessis venientibus illuc,
Hic olus hospitibus; piscis, hic panis abundat,
Pax pia, mens humilis, pulchra & concordia Fratrum,
Laus, amor, & cultus Christi simul omnibus horis.
Dic Patri & sociis cunctis, salvete, valete:
Colla mei Pauli gaudendo amplecte benigne,
Dicito multoties, salve Pater optime, salve.

Si

* Jo. Baptista Marus notis ad Petrum Diaconum de viris illustribus Cassinensibus cap. 8. pag. 169.

Si Joanni Turpino Cap. XXV. fides, his verbis & similibus Carolus *ROLANDUM* suum extinctum luxit:

Tu patriam repetis, tristi nos orbe relinquis,
Te tenet aula nitens, nos lacrymosa dies.
Sex qui lustra gerens, octo bonus insuper annos,
Ereptus terræ justus ad astra redis.
Ad Paradisiacas epulas te cive reducto,
Unde gemit Mundus, gaudet honore Polus.

II. Vitæ & de rebus CAROLI Magni Scriptores veteres.

PAULI Diaconi Fragmentum de Caroli M. majoribus & liberis apud du Chesne Tom. II. pag. 201. & Freherum, Franc. pag. 177. seq.

Carmen epicum *de origine gentis Carolinæ*, scriptum circa Annum 840. & vulgatum a Thoma Carmelita An. 1644. atque cum notis Joannis Jacobi Chifletii obvium in ejus Operibus Historicis pag. 431. seq. Antwerp. 1650. fol.

Genealogia scripta An. 867. ex Canisii Tomo V. antiquarum lectionum (Tom. II. editionis novæ p. 372.) & apud Chifletium pag. 438.

EGIN-

EGINHARDUS vitæ ſcriptor, chronicique, de quibus ſuo loco: & Joannes Bollandus ad Eginhardum Tomo I. Actorum Sanctorum 28. Januarii pag. 874. aliaque pag. 888. ſeq. & de Pipino 21. Februar. pag. 250. ſeqq.

Joannes TURPINUS fabuloſus ſcriptor, in Schardio & Reubero obvius, de quo itidem ſuo loco, & ſupra in CALIXTO II. pag. 891. Supplementum ex Codice Cæſæreo vulgavit Lambecius Tomo II. pag. 334. ſeq.

Annales BERTINIANI, de quibus ſupra pag. 658. ADELMI Benedictini, ſive ADEMARI, de quibus p. 34. METENSES apud du Cheſne Tomo III. pag. 262.

Annales NAZARIANI apud Freherum Tom. I. Francic. pag. 86. & Andream du Cheſne Tom. II. HILDENESHEIMENSES apud Leibnitium Tomo I. Brunſvic. pag. 710.

Plures Annales in tertio & in eodem ſecundo Andreæ du Cheſne Tomo, ut PETAVIANI (ex Codice MS. Alex. Petavii) ab Anno 708. ad 800. LOISELLANI, ſive PLEBEJI ab Anno 712. ad 814. TILIANI ab Anno 708. ad 808. PITHOEANI ab Anno 714. ad 883. * MASCIACENSES

* De his adde Lambecium Tom. II. p. 354. ſeq. qui pag. 351. ſeq. continuationem edidit ad A. 887.

CENSES apud Labbeum Tom. II. p. 733. aliique, de quibus Jacobus le Long, Biblioth. Histor. Galliæ pag. 326. seq.

Monachi Sangallensis (NOTKERI) libri II. post Canisium & Andream du Chesne emendatiores ex Codice Ulrici Obrechti membranaceo edita in Simonis Friderici Hahnii collectione monumentorum Tomo II. pag. 534. seqq.

IVO Carnotensis apud Freherum in Corpore Francicæ hist. pag. 53.

Annales Francorum ab Anno 776. ad 825. idem pag. 179 -- 181. Alii ab Anno 726. ao 796. a Labbeo editi Tom. II. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 733 - 736.

Gesta Caroli Magni secundum ALCUINUM, citantur ab ALBERICO Monacho trium fontium pag. 112. qui ipse in rebus Caroli multus est, perinde ut alii Chronicorum scriptores REGINO Prumiensis, ADO, SIGEBERTUS Gemblacensis, CONRADUS A LICHTENAU, ALBERTUS Stadensis, MARIANUS & alii, scriptoresque summarum speculorumque Historialium, ANTONINUS Florentinus, VINCENTIUS Bellovacensis &c.

Annales LAMBECIANI ab Anno 794. ad 803. apud Lambecium Tom. II. pag. 377 -- 383. Iidem aliis FULDENSES, sive

Ppp LAU-

LAURESHAMENSES ab An. 714. ad 817. pag. 366 -- 377.

Icon *Leonis III.* Papæ & Caroli Magni in Actis Sanctorum Tom. II. Junii 12. pag. 582. & de Actis Leonis cum Carolo ante & post Coronationem An. 800. pag. 578. seqq.

Levini (aliis *Ferii*) HILPERICI, Monachi Selingestadiensis Carmen de Congressu Caroli M. & Leonis Papæ versibus hexametris cum notis Goldasti. Genev. 1690. 4to, adde notas Barthii XLVI. 2. Adversarior. Primus ediderat Canisius Tom. VI. Antiquarum Lectionum pag. 519. (Tom. II. editionis novæ Basnagianæ pag. 474.) Deinde Andreas du Chesne Tom. II. Scriptorum Francorum pag. 188. & sub ALCUINI nomine in Operibus Alcuini pag. 1747. Incipit: *Rursus in ambiguos gravis admonet ancora colles.*

Vita Caroli M. maximam partem repetita *ex Annalibus*, quos *plebejo* & rustico sermone scriptos evolvit Regino ad Annum 814. apud du Chesne Tomo secundo pag. 50.

Similis lucubratio *a Monacho Cœnobii Egolismensis S. Eparchii*, in Petri Pithœi scriptoribus coætaneis duodecim pag. 230. & apud du Chesne Tom. II. pag. 68. & in

in Kulpisii scriptoribus German. pag. 45. Confer Lambecium Tom. II. pag. 343. seq.

POETÆ SAXONIS, qui Arnulfi Imperatoris ætate scripsit, Monachus Paderbornensis, Annales * Caroli Magni *libris V.* ab Anno 771. ad 814. Libri quatuor heroicis & quintus versibus elegiacis, post Reineccii Helmstad. 1596. & du Chesne Tom. II. pag. 136. editiones, recensiti a Leibnitio Tomo I. scriptorum Brunsvic. pag. 120-171.

ÆGIDII *Parisiensis* Carolinus carmine hexametro, libris V. ad Ludovicum, de quibus supra pag. 60.

ASTRONOMUS Ludovici Regis Domesticus, scriptor Annalium ab Anno 741. ad 828. vide Lambecium Tom. II. pag. 327. Hi a Reubero pag. 15. editi. (unde etiam Annales REUBERIANI a nonnullis dicuntur) cum continuatione usque ad Annum 842. idem de cujus vita Ludovici Pii dixi supra p. 382. ubi A. 841. legendum pro A. 814. Vide & p. 34.

ANONYMI Compilatio Chronologica ab Anno 772. ad 1410. apud Leibnitium Tomo II. scriptorum Brunsvicensium p. 62. & alterius ANONYMI de fundatione quarundam Saxoniæ *Ecclesiarum* aliisque ori-

Ppp 2 ginibus

* Hi annales perperam Reineccio tanquam auctori tribuuntur a Jacobo le Long n. 6737.

ginibus a temporibus Caroli M. ad Ottonem Magnum, apud eundem Tomo primo pag. 260.

Johannis Launoji de scholis celebrioribus a Carolo M. & post eundem per occidentem instauratis. Parisiis 1672. 8. & cum Johannis Mabillonii itinere Germanico, Hamburgi 1717. 8vo, & in Tomo quarto Launoji Operum, Genevæ 1731. fol. cui jungendi *Cæsar Egassius Bulæus* in historia Academiæ Parisiensis, *Carolus le Cointe* in Annalibus Francorum, & *Jacobus Burckard* de variis Scholarum a Caroli M. ætate ad Seculum XVI. mutationibus. Jenæ 1715. 4to.

Mr. le Blanc, dissertation historique sur quelques *Monnoyes* de Charle Magne, * Paris 1689. 4. & cum ejusdem scriptoris opere de numis Francicis. Amstelodami 1692. 4.

De Caroli M. ejusque posterorum benevolentia in Judæos, Jacobus Basnage in historia Judæorum libro VII. cap. 2. seq. & occasione *numi Judaici* a Claudio Francisco Menestrierio † producti Hermannus ab Hardt in Jona in luce pag. 548. seq. & Joan-

* Acta Eruditorum Tomo II. Supplementi pag. 39.

† Histoire Civile, ou Consulaire de la ville de *Lyon*, 1696. fol. pag. 219.

Joannes Georgius Eccardus in dissertatione edita Helmst. 1720. 4. Spes autem liberationis quam sibi Judæi tunc concepere, non minus cassa & inanis, quam fabulosum iter Caroli M. in Palæstinam, de quo viri docti ad Eginhardi caput 16. & Clarissimus Burmannus præfat. ad Thesaurum Siciliæ pag. (11.) sq. Valeant igitur JOANNES ADGIO, Regis Frisonum filius, & ADEL ADELINGUS Frisii, quorum illum Suffridus Petri * ait scripsisse *de expeditione Caroli, Francorum Regis, cum Ottogero, Daniæ Rege, in terram sanctam, & de expeditione ejus in Indiam, nec non de Indianæ terræ qualitate & gentium in ea diversitate.* Adelingum vero *de monstris Indiæ, & de moribus Indorum eorumque Religione.*

CLEMENS Historicus, & JOHANNES de *Rosergio*, Archiepiscopus Tolosanus, de quibus infra suo loco.

CONRADUS Presbyter, qui Latine de gestis Caroli scripsit, deinde Germanico carmine quoque. Vide le Long Bibliothecam num. 6724. Germanicum MS. Codicem in Tabulario Reipublicæ Argentoratensis vidisse se testatur Joannes Joachimus Frantzius in historia Caroli M. pag. 29.

 aitque,

* de scriptoribus Frisiæ Decad. VI. num. 2. 3. pag. 48. seq.

aitque, Auctorem *non longe fuisse ab ætate Caroli si membranam ac cætera antiquitatis indicia spectes, remotum, qui carmine Germanico expeditionem Hispanicam descripsit, sane quod formam operis attinet, successu præter seculi genium felici*, &c. De eodem argumento Poëma Vetus Gallicum, de quo laudatus Longus num. 6673. la Conquete du grand Roy Charle Magne des Espaignes. Paris 1609. 4.

Poëma *de rebus gestis Caroli M. & Rolandi*, antiquis rhythmis Germanicis MS. in Bibliotheca Cæsarea. Prologum & clausulam dedit Lambecius Tomo secundo pag. 385.

Walfrandi de Ekembach, vide Longi Bibliothecam n. 6678.

Versus *in laudem Caroli Imperatoris* apud Lambecium Tom. II. pag. 266. *Aurea Davidicos* &c. apud Edmundum Martene Tom. VI. Monumentorum pag. 811. seq. Incipit; *O DEUS omnipotens*. Ex libro Evangeliorum A. 788. apud du Chesne Tom. II. pag. 186. Incipit: *Orbe bonus toto* &c.

Hymnus COLUMBANI ad Andream Episcopum de obitu Caroli Cæsaris Tom. VI. Operum Rabani pag. 227. Inc. *A Solis ortu usque ad occidua.*

AIME-

AIMERICUS de PEIRACO, Abbas Moisſiacenſis circa Annum 1400. de geſt s Caroli M. ad Johannem Ducem Bituricenſem, MS. in Codice Regio Pariſ. n. 1344. locus ex illo citatur a Cangio in voce *Dulciana*, & a Philippo Bonanni in gabinetto harmonico, edito Italice pag. 69.

MICROLOGUS circa Annum 1165. *de ſanctitate meritorum & gloria miraculorum B. Caroli Magni, libri tres*, quorum prologos & argumenta capitum edidit Lambecius Tomo II. pag. 329. ſeq & p. 358. qui de Carolo inter ſanctos relato, Officioque quo memoria ejus 28. Jan. recolitur, etiam videndus pag. 340. ſq. Præter natalem ejus 28. Jan. celebratur etiam feſtum translationis ejus 5. Kalend. Auguſti, *Carlomagnalia*. Confer Bulæum Tomo II. hiſtoriæ Academiæ Pariſienſis pag. 342.

In Bibliotheca Bruxellenſi ſervatus magnæ molis membranaceus Codex MS. in linguam Francicam meliorem converſus An. CHriſti 1458. continens *Hiſtoriam Caroli M.* elegantiſſimis imaginibus illuſtratam, quarum una exhibet antiquiores Francorum Reges a Pharamundo ad Carolum Magnum, quam ære deſcriptam illuſtratamque lectoribus ſuis offert Jacobus

Chifletius in limine Anastaseos Childerici Regis, Antwerp. 1655. 4.

Relatio, *quomodo Carolus Magnus a Constantinopoli Aquasgrani attulerit clavum & coronam Domini* MS. in Bibliotheca Cæsarea. Vide Lambecium Tomo II. pag. 363.

DONATUS ACCIAJOLUS de vita Caroli Magni, in Latinis editionibus vitarum Plutarchi editus plus semel, & in Freheri scriptoribus Francorum, & locupletior nuper Tom. I. scriptorum Germanicorum Menckenii pag. 813. Etiam ab Acciajolo eadem Vita consignata Italice.

Planctus in obitum Caroli M. Tomo II. Parte 2. scriptorum Italiæ celeberrimi Muratorii pag. 690.

III. Elenchus recentiorum quorundam de CAROLO M. Scriptorum.

Præter viros doctos qui vel Eginhardum illuminavere, aut qui Annales Ecclesiasticos Civilesque condiderunt, resve Francorum, Germanorumque, aut Italiæ illorum temporum, majoribus notissimisque operibus illustrandas sibi sumsere.

Ano-

Anonymi Poëtæ Itali, *li fasti di Carlo Magno e de suoi Paladini, in ottava rima.* Venet. 1481. fol. Memorat Jacobus le Long num. 6676. & num. 6675. simile Poëtæ Galli, Roman de Charle Magne, & du Chevalier Gverino, surnommé Meschino, in Padoa 1473. Venet. 1477. 1481. fol.

Petrus von Beek in Aquisgrano, sive historica narratione de Civitatis Aquisgranensis origine & progressu. Aquisgrani 1622. 4.

Franciscus de Belleforest in historia novem Carolorum Regum Gallorum, Gallice edita Parisiis 1568. fol.

Joannes Henricus Bœclerus libro de rebus Seculi IX. & X. Argentorati 1656. 4. & Tomo tertio Dissertationum Academicarum junctim recusarum ibid. 1712. 4to.

Joannes Henricus de Bünau, de quo supra, pag. 942.

Nicolai Courtini Charle Magne, ou le retablissement de l'Empire Romain, poëme heroique. Paris 1666. 12.

Hardevici a Dassel panegyrici tres de tribus Magnis, Constantino, Carolo, & Othone, Augustæ Vindel. 1589. 4to, vide Alberti Friderici Mellemanni poëmata R. 1. b.

Joannis Joachimi Frantzii hiſtoria Caroli M. Argentorati 1644. 1656. 4to. cum Eginhardo.

Marquardi Freheri de ſtatura Caroli Magni Heidelbergæ 1612. 1622. Norimbergæ 1657. 4. & cum florum ſparſione *Henrici Güntheri Thülemarii*, Heidelbergæ 1681. 12. & ad calcem Eginhardi illuſtrati a V. C. Jo. Hermanno Schmincke pag. 220. Trajecti 1711. 4.

Joannes Gryphiander libro de Weichbildis Saxonicis, ſive Coloſſis Rolandicis, Urbium quarundam Saxonicarum. Argentorati 1666. 4. de quibus Rolandinis ſtatuis juvabit quoque conſulere Joannem Fridericum Rhetium. Francofurti 1678. 4.

Joannes Nicolaus Hertius in notitia regni Francorum veteris a prima ejus origine ad exceſſum usque Ludovici Pii, inter ejus Opuſcula Tomo primo, Francof. 1760. 4.

Carolus Gottlob Hoffmann de pietate Caroli Magni in convertendis Saxonibus. Schneebergæ 1728. 8vo. adde quæ dixi in libro de propagatione Evangelii pag. 425.

Abraham Hoſemanni Erzehlung. Büdiſſin 1617. 4.

Martini de Ibarra Caroleidos libri IV. carmine heroico, Barcinone 1516. 4. Argumenta

gumenta librorum hoc complexus tetrasticho, quod est etiam apud Nicolaum Antonium Tom. II. Bibl. Hispan. pag. 83.

Primus sancta canit Caroli incunabula Regis,
Quæsitum Arctoo Regem de patre secundus.
Tertius Hesperiæ sulcantem cærula classem,
Imperium fratres mutantes numine quartus.

Joannis Davidis Kœleri de familia Augusta Carolingica, antiquorum monumentorum auctoritate innixa Altdorf. 1725. 4to. Confer *Jo. Frid. Pfeffingerum* ad Vitriarium Tomo I. p. 438. seq.

Ejusdem Kœleri dissertatio de Bibliotheca Caroli Magni ad Eginhardi caput 33. Altdorf. 1727. 4.

Joannis Henrici Krause dubia vexata circa Caroli Magni historiam. Lipsiæ 1706. 4to.

Lovis le Laboureur, Charle Magne, poëme historique, libri tres primores. Paris 1664. 8. & 1666. 1687. 12.

Johannis Letzneri * Historie von Carolo M. Hildesheim 1602. 4. & in Philippi Julii

* perperem *Tetzneri* in Bibliotheca Lippeniana pag. 254.

Julii Rethmeieri Chronico Brunſvico-Luneburgenſi, edito Germanice, Brunſvici 1722. fol.

Erpoldi Lindenbroch neu-vermehrte Chronica des großmächtigen Kaysers Caroli M. von seinem innerlichen Wandel und Privat-Leben, Thaten, Kriegen. Hamburg 1593. 4.

Hermanni Adolph Meinders de ſtatu Religionis & Reipublicæ in veteri Saxonia ſub Carolo M. & Ludovico Pio. Lemgov. 1711. 4.

D. Chriſtiani Nifanii oſtenſio, quod Carolus M. non fuerit Papiſta. Francofurti 1670. 8. Ejusdem Carolus M. iterata vice exhibitus Confeſſor Veritatis Evangelicæ. Francof. 1679. 8.

Angeli della Noce, Archiepiſcopi Roſſanenſis, diſſertatio de Caroli M. effigie exſtante in Codice Bibliorum aſſervato in archivo S. Pauli Romæ. Alia apud Clariſſimum Schminckium ad Eginhardum ex Jo. Triſtani commentario de liliis Gallice edito Pariſiis 1656. 4. Aliæ in Actis Sanctorum Tom. II. Junii 12. pag. 582. & in Joannis Petri Puricelli monumentis Mediolanenſibus, Mediolani 1645. 4to, & Tomo IV. Theſauri Italiæ Burmanniani pag. 35. Aliæ apud Paulum Petavium in gnoriſmate, Tom. II. Theſauri Sallengriani pag. 1037. Joannem Jaco-

bum

bum Chifletium in Anastasi Childerici pag. 3. 34. 136. &c. Vide sis & Nicolaum Alemannum de parietibus Lateranensibus, Jacobi Sponii Miscellanea pag. 284. Jacobi Mabillonii iter Italicum pag. 70. & 231. Joannem Michaëlem Heineccium de sigillis pag. 81. ubi etiam de eo, quod barbata Caroli imago, ut in statuis & picturis, ita & in sigillis, numisque &c.

Christophori Otti laurus Carolina de gestis Caroli M. & Cæsarum Carolingorum. Ingolstad. 1654.

Joachimi Augusti Pastorii Tacitus Germano-Belgicus, sive de origine & gestis Carolorum Magni, Audacis & Quinti, aliorumque Principum. Colon. 1658. 8.

Relatio de statua equestri, *Carolo Magno Ecclesiæ Romanæ Vindici*, in porticu Vaticani posita Romæ a Clemente XI. Papa. Senis 1725. fol. Acta Eruditor. A. 1727. pag. 247.

Simonis Rugieri Carolus Magnus poëmate Italico. Rom. 1655. 12.

Christophori Adami Ruperti Oratio XXIII. quæ est de Carolo Magno, ut *Bartholdi Becmanni*, Marp. 1643. 4. &c.

Joannis Christfridi Sagittarii dissertatio de Carolo Magno, in ejus selectioribus dissertationibus, editis Altenburgi 1670. Lipsiæ 1695. 4.

Nico-

Nicolai Schaten Soc. Jeſ. de vita Caroli M. Francofurti 1700. 4. Ejusdem Carolus Magnus Romano-Catholicus. Neuhuſii 1677. 4.

Arnoldi Schleuſeri Vita togata Caroli M. Fabriani Saxonum, ſive Bremæ 1590. 4.

Carolus Samuel Schurzfleiſchius in fundamentis hiſtoriæ mediæ, ſcripto poſtumo vulgato Schneebergæ 1728. 8.

Gvilelmi Stuckii, Tigurini, Carolus M. in Henrico IV. Galliæ Rege redivivus. Tiguri 1592. 1612. 4.

Henrici Thevin Aquisgranenſis Soc. Jeſ. vita Caroli Magni. Germanice. Coloniæ 1658. 12.

Henricus Güntherus Thulemarius. ſupra in *Frehero.*

Octavii Tronſarelli, Romani, Poëtæ Itali, Papia à Carolo M. recuperata. Vide Proſperi Mandoſii Bibliothecam Romanam Tom. II. pag. 246.

Faſti Carolini ex MStis Annalibus Weſtphalo-Rhenanis *Henrici Türckii* Soc. Jeſ. edente Conrado Bartholdo Behrens, Medico. Francof. 1707. 4. atque inter ſcriptores rerum Germanicarum vulgatos Joanne Michaële Heineccio & Joanne a Georgio Leuckfeldo. Francofurti 1707. fol.

Petruc-

Petruccii Ubaldini, Florentini, Vita di Carolo Magno. Londra 1581. 4. primus liber Italice excusus fuisse fertur in Anglia. Vide Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XXVIII. pag. 399.

Hugolini Verini, Florentini Carliados, de gestis Caroli M. libri XV. Carmine Heroico. Vide Julium Nigrum de scriptoribus Florentinis pag. 511. & Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XXVI. pag. 437.

Joannes Christophorus Wagenseilius diss. de Imperatoribus Francicis.

Caroli Wagneri Chronicon rerum Caroli Germanice Magdeburgi 1579. 4to, sed etiam Latine plus simplici vice editum.

Ernestus Casimirus Wasserbach in appendice de statura Arminii, Wittekindi & Karoli M. ad calcem dissertat. de statua illustri Harminii. Lemgov. 1698. 8vo. Neocori Bibl. novorum librorum A. 1698. pag. 175.

Christiani Weisii ad ea quæ de Carolo M. Claudius Fauchet & Johannes de Serres prodidere. Weissenfelsæ sive Leucopetræ 1674. 4.

CAROLUS CALVUS, Ludovici Pii Filius, Caroli Magni nepos; Lotharii & Ludovici frater, ab Anno 840. Occidentalis Franciæ Rex, ac An. 877. seq. Imperator, cujus

jus fœdera & capitularia & cum fratre Ludovico Germanico, & singularibus ipsius auspiciis promulgata refert Joannes Fridericus Pfeffingerus Vitriarii illustrati Tom. I. pag. 59. seq. Præter ea quæ in Capitularibus Francorum Sirmondianis & Baluzianis obvia sunt, Præceptum pro Sicfrido edidit Baluzius in appendice ad Marcam Hisp. pag. 778. alia pag. 782. 784. 785. 786. 787. 789. 791. 792. 793. 794. 795. De præcepto Gothis concesso & Hispanis videndus Petrus de Marca p. 287. 288.

CAROLOMANNI Regis Francorum circa Annum 888. præceptum pro Monasterio S. Cæciliæ in diœcesi Vercellensi, in appendice ad Marcam Hispanicam p. 811.

CAROLI Simplicis An. 898. & 922. data præcepta pro Ecclesia Gerundensi, in appendice ad Marcam Hispanicam p. 828. 842. 843. alia p. 830. 831.

CAROLUS IV. Bohemiæ Rex, & ab Anno 1346. Imperator ad 1378. cujus auspiciis promulgata An. 1356. Noribergæ & Metis sanctio illa pragmatica sub *aureæ bullæ* titulo nobilis, de electione & coronatione Imperatoris, juribus Electorum & aliis jus publicum Germaniæ spectantibus, consignata ut creditur a Bartholo * JCto, atque

* Joannes Georg de Kulpis dissertat. Academ. pag.

que illustrata a multis, ut Joanne Limnæo, Henrico Gunthero Thulemario & Joanne Petro de Ludewig. Vide laudatum Pfeffingerum ad Vitriarium Tom. I. pag. 228. seq. & de cæteris Caroli IV. *Constitutionibus* pag. 70. sq.

Epistolas quasdam vulgavit Joachimus Joannes Maderus ad calcem Gervasii Tilberiensis Helmst. 1673. 4. Pragensis conditor Academiæ An. 1347. vide Bohuslai Aloysii Balbini epitomen rerum Bohemicarum III. 21. & elogia Universitatis Pragensis A. 1668. 4. edita, ubi pag. 4. *bulla aurea pro Universitate Pragensi* data a Carolo IV. A. 1348. 7. Id. Aprilis. *Epistola ad Rempublicam Florentinam*, de qua Lambecius II. pag. 939. *Commentarium* etiam *de vita sua* ipse scripsit, quem (post Reineccium Helmstad. 1585. cum Lucemburgensium Imperatorum Historia, 4.) vulgavit Freherus in scriptoribus rerum Bohemicarum pag. 86. cum Majestate Carolina, sive *Constitutionibus pro Regno Bohemiæ*, & Joannis II. Archiepiscopi Pragensis Oratione dicta in Caroli IV. funere A. 1379. pag. 107.

CAROLUS Siciliæ Rex, cujus Epistolæ quatuor ab Anno 1251. ad 1254. scriptæ exstant

pag. 405. De MStis Codicibus, Cæsareis Latinis & versionis Germanicæ, Lambec. II. pag. 814. 834. 960.

stant in Baluzii Miscellan. Tom. I. pag. 479. sq. Alia An. 1287. de duello ineundo cum Petro Rege Aragonum, in appendice ad Marcam Hispanicam pag. 587. & de rebus gestis in Vasconia pag. 592.

CAROLUS *Fernandus*, sive ut Trithemio *Phernandus* Brugensis, inter cœcos eruditos * celebris, ex Doctore Parisiensi An. 1486. Monachus apud Cenomanenses Benedictinus, defunctus An. 1496. Scripsit prosa & versu, Ruperti Gagvini æmulus, † adversus Vincentium de Castro novo Ordinis Prædicatorum, *pro immaculata Conceptione B. Virginis* libros 2. editos Parisiis 1512. apud Badium Ascensium, qui etiam excudit libros ejus duos *de animi tranquillitate*, & *libros IV. collationum*, sive *confabulationum Monasticarum*, & An. 1515. 4to. *Speculum disciplinæ Monasticæ libris IV.* & An. 1516. opusculum *de regulæ Benedictinæ observatione*. Tradit præterea Trithemius scripsisse *Odarum in laudes CHristi libros IV. Elegias de contemtu Mundi*, & carmina alia ferme innumera: atque *Epistolas* & *Orationes de S. Ca-*

* Miræi elog. Belg. pag. 143. & auctario de scriptoribus Ecclesiasticis p. 92. b. Jo. Godfridi Olearii Bibl. scriptorum Ecclesiasticorum pag. 159.

† Vide Trithemium cap. 935. & de Gagvino cap. 914.

S. Catharina, de Conceptione immaculata, ad Carthusianos, nec non *laudes Ordinis Carmelitarum*.

Joannes CAROLI Florentinus, ex Bernhardino Monachus Ordinis Prædicatorum, defunctus A. 1500. ætatis 75. scripsit *Vitas* aliquot a Leandro Alberto in opere de Viris illustribus sui Ordinis editas, *Joannis Dominici*, Cardinalis, pag. 70. (obviam quoque in Actis Sanctorum 10. Junii,) *Simonis Saltarelli*, Archiepiscopi Pisani p. 86. *Aldobrandini Cavalcantis*, Urbevetani Episcopi pag. 116. *Angeli Acciajoli*, Episcopi Florentini pag. 121. & *Joannis Salernitani*, Ordinis Prædicatorum pag. 198. b. De Commentario in Psalmos Pœnitentiales Gradualesque, & de aliis ineditis vide Jacobum Echardum de scriptoribus Dominicanis Tom. I. pag. 899. Julium Nigrum in Scriptorum Florentinorum Historia, pag. 261. 262. & Oudinum Tomo III. pag. 2623.

Cum de *Leonardo Aretino* dixerim supra pag. 797. de *Guidone* pag. 647. de quo etiam infra in GUIDONE sum dicturus, hæc de CAROLO Marsuppino, *Aretino*, notare juvat præter ea, quæ de illo Vossius pag. 578. Hist. Lat. Hic Carolus Eloquentiæ Professor, ac deinde Cancellarius, sive Secretarius Florentinus fuit post Leon-

hardum Brunum Aretinum, cujus obitum A. 1444. scripta elegia decoravit, ipse extinctus est Mense Aprili A. 1453. laudatus pro funere a Matthæo Palmerio. Præter alia ejus poëmata Latina, quæ adhuc MSta servantur, a) lucem vidit *Batrachomyomachia Homeri*, carmine reddita hexametro, Parmæ 1492. 4. *Comœdia Philodoxios*, quam sub nomine *Lepidi* b) Comici antiqui venditavit Aldus Manutius junior Lucæ 1580. 8. aliis ad Plautum, aliis ad Leonem Baptistam Albertum auctorem eam referentibus. Sed Carolo Aretino tribuitur etiam ab Alberto Eyb in Margarita poetica. *Oratio*, quam habuit præsente Anno 1452. Florentiæ Friderico III. laudant Amiratus in historia Florentina itemque alii. c)

CAROLUS *Marsupius Aretinus* junior, d) ad quem Marsilii Ficini Epistolæ, & in cujus obitum Christophori Landini eulogium, sive elegia, & in quem hoc Angeli Politiani exstat epigramma:

Carle quid obstrusas sapientum quærere mentes
Quid properas tetricos consuluisse senes &c.

CA-

a) Diarium Eruditorum Italiæ Tom. X. p. 479 sq. Julius Niger de scriptoribus Florentinis p. 119.
b) Diarium laudatum Tom. XI. p. 298.
c) id. p. 295.
d) id. X. p. 486. sq.

CAROLI *Saxi*, Doctoris Parisiensis, *sermonem de S. Bernhardo* in Bibliotheca S. Germani Parisiensis evolvisse se testatur Cangius.

CAROLUS *Verardus* Cæsenas Archidiaconus, & Cubicularius, ac Secretarius quatuor Pontificum Pauli IV. Sixti IV. Innocentii VIII. & Alexandri VI. scripsit prosa eleganti dialogis XXIII. sive scenis repræsentatam actamque Ludis Romanis XI. Cal. Maji A. 1492. præsidente Innocentio VIII. Pontifice *Historiam Bæticam* unius diei, sive de urbe *Granata* A. 1491. auspiciis Ferdinandi & Hellisabes Reginæ expugnata, ad Raphaëlem Riarium, Cardinalem, Romæ 1493. 4. Basileæ 1533. fol. & in Tomo secundo Hispaniæ illustratæ pag. 861. Francofurti 1603. fol. Vide Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XXIII. pag. 378. seq. Argumentum dramati historico præmissum a Bartholino Verardo Caroli propinquo, legitur etiam in Gesneri Bibliotheca p. 163. Obiit Carolus A. 1500. ætatis sexagesimo.

Alexander CARPENTARIUS, Anglus, circa Annum 1430. Auctor *Destructorii Vitiorum*, in variis Angliæ Bibliothecis MSti, atque sine nomine auctoris editi Norimbergæ 1496. Venetiis 1582. 4. atque alibi. Vide Wharthonum ad Caveum.

Gerhardus CARRARA Bergomensis, Augustinianus, Episcopus Savonensis, qui Anno 1356. obiit. Scripsit Concordiam Novi & Veteris Testamenti, Concordantias Epistolarum Pauli cum Salomone, Commentarium in Cantica Canticorum & in Pauli Epistolas: nec non in libros Sententiarum, & in librum sextum Decretalium.

Gvido CARRARA Bergomas, quem Kœnigius notat decessisse A. 1281. scripsisseque librum de caussis rerum Longobardarum, & expositionem ænigmatum Petri, quos ego titulos, quia libros videre non contigit, fateor me non satis intelligere.

Gvido CARRARA Bergomas junior, Philosophus & Medicus, defunctus An. 1457. de quo Donatus Calvi in scena litteraria scriptorum Bergomensium p. 298.

Joannes Michaël Albertus CARRARA Gvidonis junioris Filius, Medicus, obiit Anno 1490. scripsitque præter *vitam Patris* sui Gvidonis, *Historiarum Italicarum libros XL. De Bello Veneto* per Jacobum Antonium Marcellum in Italia gesto librum unum versibus Heroicis. *De B. Clara* de Monte Falco Ordinis Eremitarum S. Augustini libros IV. *Admiranda*, acta Ludis Megalensibus Calixto III. Sacerdote Maximo, Frederico IV. Cæsare, Francisco

Fosca-

Foscaro, Venetorum Duce: & *Orationem in funere Bartholomæi Colleonii*. Vide laudatum Calvum, & Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XVI. pag. 447, seqq. Apud alios etiam memorantur ejus *de Incarnatione CHristi*, & *Tractatus septem de origine omnium scientiarum, Tragœdiarum & Comœdiarum libri III.* & *octo libri de regimine sanitatis, de pestilentia, fato & fortuna.* Ex illa Carrararum familia fuit, qui An. 1716. 3. Septembr. rebus humanis valedixit Johannes Petrus Carrara Bergomas, * Presbyter Oratorii Senogalliensis S. Philippi Nerii, qui Pisauri A. 1715. fol. edidit librum de Contractu trium contractuum, per quem justificatur contractus, quo ex credita ad certum tempus pecunia & ipsa tuta & lucrum certum habetur.

Bonaventura de CARRARIA, Perusinus Augustinianus & Cardinalis, defunctus Anno 1390. scriptor Commentariorum in Epistolam Jacobi & tres Johannis Epistolas. Hæc de eo Jacobus Longus p. 668. seq. Bibliothecæ Exegeticæ: sed non alium credas esse hunc *Bonaventuram*, quam *Baduarium de Peraga*, insidiis Reguli Patavini *de Carraria* An. 1389. interemtum, de

* Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XXVII pag. 461.

de quo dixi supra pag. 700. seq. & de quo G. Joseph Eggs in purpura docta pag. 483. seqq.

Martinus CARSULANUS & *Vincentius* CARSULANUS, de quibus Raphaël Volaterranus libro XXII. Commentariorum Urbanorum: *Pontificum Romanorum, seu temporum eorum historias scripsere Vincentius & Martinus Carsulanus, Ordinis ambo Prædicatorum, Johannis XXII. tempore* (circa Annum 1330.) Non plura de his Vossius: & altum etiam de utroque apud Altamuram & alios silentium, qui de Dominicanis scripsere, etiam apud Jacobum Echardum, quem diligentiore studio & apparatu novissime idem saxum cum Qvetifo volvisse constat.

Alphonsus a CARTHAGENA, sive Carthaginensis Episcopus, atque inde Burgensis, in utroque præsulatu successor Patris PAULI *de S. Maria*. De Alphonso dictum pag. 159. seq. de Patre infra in PAULUS *Burgensis*.

Antonius CARTULARIUS, supra p. 325.

De CARTHUSIANIS Monachis scriptores p. 784. in BRUNONE.

Hubertinus de CASALI ex Monacho Franciscano denique Carthusianus, circa Annum 1330. scripsit *Arborem vitæ crucifixæ*

xie JESU, in qua caute quædam legenda notavit Joannes Gersonius. Libri V. memorati Trithemio cap. 525. prodiere Venetiis 1485. Verum in MStis Codicibus Ultrajectinis libros XV. notavit Oudinus, quem vide Tomo III. pag. 749. *De septem statibus Ecclesiæ* juxta septem visiones Apocalypseos, Venetiis 1516. 4. *Responsio circa quæstionem de altissima paupertate CHristi & Apostolorum ejus*, Avenione in Consistorio facta A. 1321. Pro fratribus mendicantibus *spiritualibus* contra *fratres de Communitate*, sive in commune aliquid possidentes, eorumque promachum *Bonagratiam* (de quo supra pag. 690.) editaque a Baluzio Tom. I. Miscellan. pag. 307-310. & a Waddingo Tom. III. Annalium ad Annum 1321. *Epistolas* quoque hujus Hubertini & *Sermones* Trithemius memorat & Waddingus pag. 328. Bibliothecæ Franciscanorum, qui etiam in Tomo secundo Annalium adeundus ad Annum 1321.

CASAURIENSE Chronicon, supra *Jo.* BERNARDUS pag. 568.

S. CASIMIRUS Casimiri III. Poloniæ Regis filius, regno Hungariæ, ad quod electus erat renunciavit, obiitque in flore ætatis An. 1484. Sanctis adscriptus a Leone X. An. 1521. Vide Martyrologium Roma-

num. 4. Martii, & Bzovium ad An. 1484. num. 27. Ejus *Hymnus in S. Mariam Virginem*, in Actis Sanctorum Tom. I. Martii pag. 357. ubi etiam vita S. Casimiri scripta a Zach. Ferrerio & Gregorio Sviecicio.

CASINENSIS Monachi breve *Chronicon* rerum in regno *Neapolitano* gestarum ab Anno Christi 1000. ad 1212. editum ab *Antonio Caracciolo* inter quatuor antiquos Chronologos una cum Heremperto Longobardo, Lupo Protospatha & Falcone Beneventano appendicibus Historicis, Neapoli 1626. 4. Non unum illius esse auctorem putat *Camillus Peregrinus* in castigationibus, quas ad hocce Chronicon addidit, ibidem 1643. 4. cum quibus illud recusum est in Tomo primo Bibliothecæ historicæ regni Siciliæ, curante *Joanne Georgio Carusio*, Panormi 1723. fol. & in Tomo quinto Thesauri Italiæ Muratoriani, a quo etiam idem Chronicon ex alio Codice: & pars quidem ab Anno 1000. ad 1154. pag. 139. sub nomine Domini ALBERICI, Monachi Casinensis, & Præpositi S. Mariæ de Albaneta: Altera ab Anno 1191. ad 1208. pag. 143. ex alio Codice.

Historia Monachi CASINENSIS *rerum a Longobardis gestarum in Cis-Tiberina Italia*

lia ab Anno CHristi 640. ad 875. a Camillo Peregrino in historia Principum Longobardorum, Neapoli 1643. 4. & Tomo Muratorii secundo, Burmanniani Thesauri Italiæ nono.

CASINENSIS Monasterii Chronica, vide pag. 234. in ANASTASIO, atque infra, LEO Marsicanus, PETRUS Diaconus, PLACIDUS Martyr, ubi etiam de elogiis Abbatum Monasterii Cassinensis, vulgatis a *M. Antonio Scipione* Placentino, Neapoli 1630. & ex meliore editione 1643. fol.

Genselinus, sive *Gaucelinus* de CASSANHIS, aliis CASSAGNIES, Doctor Decretorum celebris, qui Tolosæ & in Montepessulano docuit, inde Canonicus Biterrensis, atque Papæ Johannis XXII. Capellanus & sacri Palatii causarum Auditor, scripsit *glossas* in ejusdem Papæ *Constitutiones extravagantes* ad Arnaldum Diaconum Cardinalem S. Eustachii: tum apparatum *in Decretales, in sextum Decretalium & in Clementinas.* Vide Baluzium Tom. I. Papar. Avenionens. p. 208. 738. 809. & Oudinum Tom. III. pag. 880.

Andreas de CASSIA e Provincia Vallis Spoleti, Ordinis Eremitarum S. Augustini, scripsit librum ad Martinum V. (qui Pontifex fuit ab Anno 1417. ad 1431.) *contra imaginem*

ginem nominis Tabellulæ, *quæ est imago & signum Antichristi*, & contra Pseudo-Christos quos ait surrexisse in agro Dominico Zizania seminantes & ad idololatriam populos seducentes. Hunc librum in Regia Bibliotheca Parisiensi MS. evolvisse se testatur Oudinus Tomo III. pag. 2331. Tabulas figuris exornatas altari prætendi solitas notavit Cangius, quem, si placet, vide.

Acta S. CASSIANI primi, temporibus Joviani, Ecclesiæ Hortensis Episcopi, prosa & versu ab ANONYMO *Sanquintinensi* scripta, ex Codice Veteri Bibliothecæ S. Germani de Pratis edidit vir celeberrimus *Justus Fontaninus* ad calcem librorum duorum de antiquitatibus Hortæ, Coloniæ Etruscorum Rom. 1708. 4. & Tomo octavo Thesauri Italiæ Burmanniani.

Joannes CASSIANUS, Constantinopoli Diaconus a) Romæ Presbyter, atque inde ab Anno 410. in Monastica vita consenuit Massiliæ, b) obiitque major nonagenario Anno

a) a Joanne Chrysostomo. Vide lib. VII. de incarnatione cap. ult. Chrysostomi in plerisque discipulum Cassianum notat Grotius ad Lucæ XXIV. 28.

b) Massiliæ monasterium in honorem S. Cassiani Abbatis etiamnum viget, ubi colitur ejus memoria 23. Jul. & ante ejus sepulchrum lucerna

Anno CHristi 444. Ab eodem *Massilienses* dicti pro Semipelagianis, de quibus abunde Usserius in Antiquitatibus Britannicis cap. XI. seqq. & qui post Usserium historiam Pelagianam tradidere, Vossius, Henricus Noris libro 2. & appendice ad dissertationem de quinta Synodo, Garnerius ad Mercatorem, atque editores operum *Prosperi*, qui contra Cassianum scripsit. Sed de Gennadio singillatim præter editores adeundi Tillemontius Tom. XIV. Memor. Ecclesiast. Antonius Rufus in historia Massiliæ libro XI. Oudinus Tomo I. pag. 1174. seq. & Gvilelmus Cuperus in Actis Sanctorum 23. Julii Tom. V. pag. 458. sq. Cassiani scripta sunt:

1. *Libri IV. de institutis* Cœnobiorum c) Mundoque renunciantium, ad Castorem, Aptæ Juliæ in Gallia Pontificem, cum *libris octo de remediis octo Capitalium vitiorum*, Gastrimargiæ, spiritus fornicationis, phi-

lucerna ardet die noctuque. Vide Pagium ad Annum CHristi 432. num. 18. & de patria Cassiani Gallo-provincia ad Annum 404. num. 22. seq. An. 419. num. 38. seq. A. 426. num. 15. seq.

c) Orientalium & Ægyptiorum maxime & apud Thebaidem fundatorum, quorum rationes inprimis expertum Cassianum scripsit Castor in præfixa his libris ad Cassianum Epistola.

philargyriæ, iræ, tristitiæ, acediæ, cenodoxiæ & superbiæ. Ex prioribus quatuor libris epitomen unico volumine composuerat EUCHERIUS Lugdunensis, teste Gennadio cap. 63. Illam epitomen Græce versam videtur legisse Joannes Climacus gradu IV. & Photius Cod. 197. eandem nempe, quæ MS. in variis Bibliothecis, ut Cæsarea, de qua Lambecius Tomo IV. pag. 167. & Tomo V. pag. 276. Regia & Jesuitarum Paris. teste Richardo Simone Tom. I. censuræ in Bibliothecam Ecclesiasticam Dupinianam pag. 151. seq. Eandem ex Codice Altempsiano edidit cum Latina versione celeberrimus Montfauconus Tomo III. Operum S. Athanasii pag. 366.

2. *Collationes Patrum* in Scetica d) eremo commorantium *libris XXIV.* ad *Leontium*, Papam Forojuliensem, & *Helladium* itidem Episcopum, quibus decem primores inscribuntur, ut undecima cum sex sequentibus *Honorato* Episcopo & *Eucherio*, quos sanctos fratres appellat: & duodevigesima reliquæque *Joviniano*, *Minerner-*

d) apud Photium: περὶ τῶν κατὰ τὴν Σκήτην ἐρήμων. De Sceti eremo Ægypti a Monachis a tertio sæculo frequentata, rem notam memoro, unde error manifestus eorum, qui de Scythia cogitavere, & Scytham fecerunt Cassianum.

nervio, alteri *Leontio* & *Theodoro*. Ex his duodevigesima est de tribus generibus monachorum, qui sunt *Cœnobitæ*, *Anachoretæ*, & *Sarabaitæ* sive suo jure, nulla regula viventes, & de quarto, quod ait recens accessisse *gyrovagorum*. Collatio decima tertia est celebris illa scripta circa Annum 426. damnata a Gelasio Papa & Arausicana Synodo, cui PROSPER circa Annum 432. *librum contra Collatorem* opposuit, & quæ in Prosperi Opp. sicut Prosperi liber cum Cassiano sæpius variis in locis prodiit. Etiam priorum collationum VII. Epitomen Latinam EUCHERIUS composuisse videri potest, nam & ejus Græcam versionem legit Photius Cod. 197. & Manuscriptam illam in Cæsarea Biblioth. notavit Lambecius Tom. IV. p. 166.

3. *De incarnatione CHristi, contra Nestorium* libri VII. ad Leonem Romanum postea Episcopum, primum editi Basileæ 1534. & multis adhuc locis, Vossio Epist. 404. judice, medicam manum desiderantes. Prodiere etiam in Jos. Simleri Scriptis veterum Latinis de una persona & duabus naturis JESU CHRISTI. Tiguri 1572. fol.

Libri de institutis Cœnobiorum & de octo vitiorum remediis prodiere Venetiis 1481. fol. & cum Collationibus Patrum Basi-

Basileæ 1485. fol. 1497. 4. Lugduni 1516. 8vo. Inde additis etiam libris adversus Nestorium *Marco Hoppero* curante Basileæ 1559. fol. ad calcem operum Joannis Damasceni, & 1575. fol. Hinc cum *Henrici Cuickii*, Theologi Lovan. & postea Ruremundensis Episcopi notis Cassianum a Pelagianismi nota absolventibus, Antwerpiæ 1578. & ex *Petri Ciacconii*, Presbyteri Toletani, castigatione cum interpretatione obscurarum vocum & indice locorum sacræ Scripturæ, quæ explicantur vel aliter leguntur, Romæ 1588. 1611. 8. & cum notis *Alardi Gazæi* Cœnobitæ Vedastini, Ordinis S. Benedicti, qui Cuickii etiam annotationes & Ciacconii, & flores sive sententias ex Cassiano collectas, & regulam S. Pachomii adjunxit, librumque S. PROSPERI de Gratia DEI, & DIONYSII *Carthusiani* Doctrinam Catholicam Collationi XIII. substitutam. Duaci 1616. 8. duobus Voluminibus, & ex iterata recognitione, notisque auctioribus Atrebati 1628. fol. Parisiis 1647. fol. & novissime Lipsiæ 1722. fol. apud Thomam Fritsch. Opera Cassiani ex Gazæi recensione, sed sine notis obvia etiam in Bibliotheca Patrum Lugdunens. Tomo VII. Versionem illorum *Hispanicam* ad prælum paratam habuit Jacobus Rebullosa, Ordinis Prædicatorum, teste Jacobo Echardo Tomo II. pag. 422.

Colla-

Collationes Patrum *Belgice* MSS. A. 1419. fuere in Bibliotheca Gustavi Schrœderi, τȣ μακαρίτȣ, Pastoris Glückstadiensis in Holsatia. Paraphrastica enarratio librorum de institutis Cœnobiorum & Collationum Patrum, auctore DIONYSIO Carthusiano lucem vidit, addita etiam Joannis Climaci scala Paradisi, Coloniæ 1540. fol. *Joannis Baptistæ Guesnay* Soc. Jes. Joannes Cassianus illustratus. Lugduni 1652. 4to, quo in libro, Norisio judice, non qualis fuit, sed qualem voluit esse, Cassianum lectoribus exhibuit. De Cassiani doctrina additamentum *Didaci Alvarez* lib. 1. disputat. 2. de auxiliis Divinæ Gratiæ & liberi arbitrii, *Bruno Neusserus* in prodromo adversus Norisium p. 49. 54. 84. seq. &c.

Alius S. CASSIANUS Episcopus & Martyr, Patronus Comachii, de quo jam secundum excusus liber Ferrariæ 1716. 8vo. * poësie di varii autori per la translazione dell' osse del glorioso Vescovo e Martire S. Cassiano, protettore della Citta di Comachio.

Magnus Aurelius CASSIODORUS, sive, ut in antiquo MS. Veronensi ter scriptum illustris Maffejus reperit, CASSIODORIUS SENATOR, in aulis regum Gothorum

Rrr Theo-

* Giornale de' letterati d'Italia Tom. XXVII. pag. 430.

Theodorici ejusque successorum gratiosus Præfectus Prætorio & Anno CHristi 513. Consul, deinde postremis annis ab A. 534. in Monasterio inter libros & sacras meditationes consenuit, producta ultra annum XCIII. ætate. De eo non repetam, quæ dixi in Bibliothecà Latina lib. III. cap. 16. sed tantum addam (præter librum ultimum Epistolarum Plinii itemque Symmachi) primum esse Cassiodorum & antiquissimum inter eos quos habemus, qui Regias Epistolas Regiaque Diplomata collegerit & ad posteros transmiserit: quo ipso utilissimo instituto insignem lucem accendit historiæ illorum temporum, Jurisque publici studiosis egregiam præstitit operam, atque exemplo præclaro aliis præivit. Dignum autem insigne hoc opus *Variarum*, novo adhuc idonei atque eruditi viri studio, cum in superioribus editionibus, ac postrema etiam Garetiana sint, quæ adhuc merito desiderentur, ut patet vel ex iis quæ monuit Richardus Simon in censura Bibliothecæ Ecclesiasticæ Dupinianæ, Gallica lingua editæ Tom. I. pag. 211. sq. Aliquot editionis Augustanæ 1533. fol. exempla fuere apud Stephanum Baluzium, quorum uni adscriptæ notæ Petri Pithœi, alia collata cum MSS. fuit etiam, quod Goulartius cum MS. Cujacii contulerat. In Commentario ad Psalmum CXLV. Cassiodorus *librum animæ,*

animæ, ſive de anima, teſtatur *tertium decimum in Variarum opere contineri*, quod ab editoribus hactenus, etiam a Garetio neglectum. In illo Commentario, inſiſtentem veſtigiis Pſalmodiæ Romanæ, ſive S. Hieronymi, Romæ ad inſtantiam Papæ Damaſi publicatæ Casſiodorum, notavit Jacobus Faber Stapulenſis, præfatione ad Pſalterium ſuum quintuplex, Gallicum, Romanum, Hebraicum, Vetus, Conciliatum. Pariſiis 1509. fol. Ex præfatione Caſſiodori ad Pſalmos multa ad verbum Anonymus a Stevartio editus de Benedictione Dei ad Bathericum Ratisbonenſem Epiſcopum, in nova Baſnagiana Lectionum Caniſii editione Tom. II. Parte 2. pag. 23. ſeq. Quæ præfationem in Hiſtoriam Eccleſiaſticam tripartitam claudunt verba: *Caſſiodori Senatoris, jam Domino præſtante converſi explicit præfatio*, non ſatis confirmant Casſiodorum ex Ethnico factum Chriſtianum, ſed poſſunt, ac debent ni fallor, de vita Monaſtica intelligi, quam poſtremis vitæ annis rerum aulicarum pertæſus Caſſiodorus vitæ mundiali prætulit.

Noviſſime ab ſollertiſſimo laudati illuſtris Maffeji ſtudio, a quo novam etiam Operum Caſſiodori editionem * Veronenſi-

* Bibliotheque Italique Tom. IV. pag. 294.

nensibus describendam typis, jussi sumus exspectare, accepimus *Complexiones* ejus, sive explicationes breves *in Epistolas Apostolorum, in Acta & Apocalypsin*, ex MS. Canonicorum Veronensium primum in lucem datas Florent. 1721. 8. ex qua editione cum erudita Sam. Chandleri Episc. præfatione recusæ sunt Londini 1722. 8. atque inde Roterodami 1723. 8. Specimen characterum Codicis antiquissimi Veronensis, ære descriptum, utile & jucundum est pone frontem libri intueri. Harum complexionum ipse mentionem facit Cassiodorus in præfatione libri de Orthographia.

CASTELLANUS *Bassianensis*, cujus carmen jam supra pag. 489. memoravi dicatum An. 1327. Francisco Dandulo, Venetiarum Duci, de pace Venetiana, sive Venetiis inita inter Fredericum Barbarossam Imperatorem & Alexandrum III. Pontificem Maximum, cum Venetiarum Princeps foret Sebastianus Zanus. Carmen *pro temporibus istis sane elegans, inter veras historias magis quam fulsas fictasque poëtarum fabulas numerandum*, ut Bernhardo Scar-

* Giornale de' Letterati d'Italia Tom. XXXIII. Parte 2. pag. 385. Tom. XXXVI. pag. 327. Journal des Sçavans An. 1722. Decembre pag. 665. Acta Eruditorum A. 1723. p. 21. Historie der Gelehrsamkeit p. 297.

Scardeonio in secundo de rebus Patavinis suffragatus scribit Vossius pag. 798. de Historicis Latinis. De pace illa videndus Baronius ad Annum 1177. Sed carmen adhuc ineditum esse existimo.

Gvalterus Philippus CASTELLIONIUS, infra, GVALTERUS, scriptor Alexandreidos.

Amandus de CASTELLO, supra, pag. 214. AMANDUS.

CASTERTONUS, Baleo VI. 79. Pitseo pag. 537. & Lelando cap. 371. CASTRODUNUS, Norvicensis Monachus S. Benedicti circa Annum 1382. scriptor Commentariorum in aliquot Epistolas Pauli, atque in Apocalypsin.

Franciscus Dantis F. CASTILIONENSIS, sive CASTILIONEUS, Canonicus S. Laurentii & Professor Theol. atque An. 1471. Decanus Florentinns, clarus amicitia tum aliorum virorum illustrium, tum Jacobi Picolominei, Cardinalis Papiensis, & Marsilii Ficini, quæ ex mutuis horum Epistolis cognoscitur: scripsit An. 1459. eo ipso anno, quo *S. Antoninus* obiit, Archiepiscopi hujus Florentini *vitam*, de qua jam supra pag. 313. mentionem facere me memini. De cæteris, maximam partem ineditis vide Vossium pag. 595. Oudinum Tom. III. pag. 2622. & Julium Nigrum in Florenti-

norum ſcriptorum hiſtoria pag. 190. inprimis Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XV. pag. 328. ſeqq. Illa ſunt: Vitæ *Victorini Feltrenſis*, ſui Præceptoris: *Orlandi Bonardi*, Archiepiſcopi Florentini: *Chriſtophori de Poggio*, Archipresbyteri Bononienſis & S. Antonii Vicarii Generalis: Confeſſoris *S. Dominici*, & ex Dominicanorum Ordine SS. *Vincentii Ferrerii*, *Petri Veronenſis* Martyris, *Thomæ Aquinatis*, *Antonii de Ripolis* * (Rivoli) Pedemontani, diſcipuli S. Antonini & a Tudetanis, quod poſt transfugium, a Mahomedanis ad Chriſtianos redierat, occiſi. *Sermo* ad Canonicos S. Laurentii Florentiæ *de vita S. Marci*, in quo de dignitate Eccleſiæ patriæ S. Laurentio ſacræ, & ſanctorum reliquiis in ea aſſervatis. *Oratio* ad fratres Medices. *Carmina* ad Magnificum Virum Coſmum Medicem & ad ejus filios. Epigramma in obitu Coſmi Medices ad Alexandrum Gonzagam, & in obitu Lucretiæ matris Laurentii Medices. *Epiſtolæ* ad Alexandrum Gonzagam, ad Coſmum Medicem Patrem de morte Joannis: ad Laurentium & Julianum Medices in morte Petri

* Hanc Leander Albertus lib. 2. pag. 59. una cum S. Antonini vita lib. 3. pag. 94. inſeruit operi ſuo de viris illuſtribus Ordinis Prædicatorum. Bonon. 1517. fol.

tri Medices: & *Expositiones in Davidis Prophetæ Mysteria.*

CASTOR Aptensis, sive Aptæ Juliæ in Gallia Episcopus ab Anno 419. ad 431. Ejus Epistola ad Cassianum Abbatem Massiliensem inter MSta Bibliothecæ Paulinæ Lipsiensis pag. 155. eadem, quam Alardus Gazæus ex Codice Elnonensis Monasterii S. Amandi præmisit libris Johannis Cassiani (de quo supra pag. 991.) de institutione Cœnobiorum, quos ipsos ille Castori huic dedicavit.

Joannes CASTOR, sive CASTORIUS, vulgo * *Bever*, sive *Fiber*, Monachus sub Benedicto Bursino Monasteriensis, scriptor *Chronici*, quod manu exaratum in Cottoniana & aliis Angliæ Bibliothecis *ab Ænea ad Henricum III.* sive ad Annum CHristi 1216. Vossius, qui etiam *Commentarium* ejus *de rebus West-Monasteriensibus* commemorat, ait Chronica ejus produci a fabuloso Bruti in Angliam adventu usque ad Annum 1306.

Gvido de CASTRIS Abbas S. Dionysii, Ordinis Benedictini in Gallia ab Anno 1294. ad 1310. Composuit *Sanctilogium*, sive duo Volumina de Sanctis per anni circulum,

 quæ

* Schol. Juvenal. XII. 32. *Castorem Bebrum dicit.* vide & ad II. 106. & Vossii etymologicum in *Castor.*

quæ Usuardi Martyrologium glossatum complectuntur. MS. in variis Bibliothecis Angliæ Galliæque. Vide Oudinum Tom. III. pag. 652. qui evolvit hoc opus MStum in Bibliotheca S. Victoris Parisiensis.

Chronicon breve Cœnobii S. Petri CATALAUNENSIS ad Matronam in Campania ab Anno CHristi 1009. ad 1223. in Labbei Tomo I. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 296. 297.

CATALDINUS *de Bonis Compagnis*, sive *Bonçompagnius de Visso*, clarus circa Annum 1431. cujus scriptum *de translatione Concilii Basileensis* exstat in Oceano Juris, sive tractatu tractatuum, Venet. 1584. Tomo XIII. pag. 15-24.

S. CATALDUS Episcopus secundus, ut ferunt *Tarentinus*, cujus ætas, quam ad Seculum secundum referunt, & acta incerta noscuntur, quanquam memoria ejus velut miraculis clari recolitur in Martyrologio Romano 10. Maji. Vide Petrum de Natalibus lib. IV. Catalogi Sanctorum c. 143. & Ughellum Tom. IX. Italiæ sacræ p. 122. seq. editionis novæ, & de *libro Prophetiarum* Cataldi per miraculum, ut ajunt Anno 1492. effosso apud Tarentinos & ad Regem Hispaniæ Ferdinandum allata, Bzovium ad illum Annum, num. 51. seq. & Acta

Acta Sanctorum Tomo II. Maji pag. 576. Sed quo rectius Lector possit de his, quid sentiendum sit, conjicere, duo adscribam de his contraria testimonia, unum Alexandri ab Alexandro plurimis stipatum suffragatoribus, alterum Johannis Joviani Pontani. Ita vero Alexander libro III. genialium dierum capite 15. *Quum florente fortuna Ferdinandi primi Regis Arragonii, urbs Neapolitana & regnum, nullis adhuc belli calamitatibus premerentur, satis constat, Cataldum sanctum virum, qui abhinc annis mille Pontifex urbi Tarentinæ præfuit, quemque patronum Tarentini cives venerantur & colunt, nocte intempesta, ministro sacrorum cuipiam tunc sacris initiato, & in casta religione educato, semel atque iterum in somniis apparuisse, ac monuisse, ut libellum a se conscriptum, quem in abdito loco vivens abdiderat, in quo Divina arcana scripta erant, effodere, & protinus ad Regem deferri curaret. Qui quum parum fidei somnio dedisset, eadem sibi per quietem sæpius obversata specie, quum primo diluculo solus moraretur in templo, ipsum Cataldum, qualis erat olim dum in vita ageret, pontificia veste & infula amictum, eidem ministro plane vigilanti apparuisse, & prædixisse, ut postera luce quum primum posset, libellum a se conscriptum, in abdito loco quem in so-*

 mniis

mniis prædixerat, conditum, effodere, & Regi deferre ne cunctaretur, pœnam, nisi fieret, graviter comminatus. Postera luce solemni pompa ministrum cum populi comitatu ad latebram, in qua longissimo ævo libellus latuerat, processisse: eumque plumbeis tabellis obsignatum, & clavis obseratum invenisse, satis constat. In eo certum est, futurum regni excidium, miserias, calamitates, & luctuosa tempora, atque instantia mala, quæ postea sequuta sunt, Regi prædixisse. Id quod experimento docti, magna mercede persolutum vidimus. Siquidem tanta vis Divinæ prædictionis fuit, ut haud multo post, ipsum Ferdinandum, seu deûm ira, seu fato insuperabili, quod vitari non potuit, in primo belli apparatu e vita constet excessisse, Carolumque Gallorum Regem ingenti coacta manu, innumeris copiis Neapolitanum omne regnum invasisse: Alfonsumque Ferdinandi primogenitum, post patris obitum vix regno assumptum, regno orbatum, turpi fuga velut in exilio diem suum obiisse. Mox ipsius Filium Ferdinandum juniorem &c. Hæc Alexander, cui consentientes laudat Joannes Bernardinus Tafurus * Joannem Juve-

* notis ad Antonii de Ferrariis Galatei librum de situ Japygiæ pag. 82. Tom. VII. sylloges, cui titulus: raccolta d' opuscoli scientifici e filologici, Venet. 1732. 12.

Juvenem libro de varia Tarenti fortuna, Hieronymum Marcianum in MSta deſcriptione Provinciæ Hydruntinæ, Petrum Galatinum de Eccleſia deſtituta lib. VIII. cap. 2. Joannem Paulum Morellum in deſcriptione Tarentinæ Urbis, Thomam Arcudium, Ordinis Prædicatorum, in libro cui titulus: Galatina letterata, Ambroſius Merodius in MSta hiſtoria Tarentina, Franciſcum Antonium Andradam in expoſitione prophetiarum S. Cataldi, & vitæ ejus ſcriptores Cataldum Antonium Caſſinellum, Bartholomæum Moronum ejusque fratrem Bonaventuram Moronum, Ordinis Minorum, cujus libri ſex *Cataldiados* verſibus ſcripti heroicis cum vita, quam frater proſario ſermone tradidit, prodiere Romæ 1614. Tot & pluribus, qui poſſint adduci, fabulæ hyperaſpiſtis ac affirmatoribus, age unum opponere datur Johannem Jovianum Pontanum, cujus hæc ſunt libro 2. de ſermone capite 17. Tom. II. Operum pag. 1623. *Vix aliqua vitæ ſpecies eſt, ad quam ſeſe diſſimulatio non inſinuet: quod non ita multis poſt annis Frater Franciſcus Hiſpanus docuit. Is quamvis rudis atque indoctus, tactus tamen audacia, atque ambitione, pulpitum aſcendere eſt auſus, tantoque ſive faſtu, ſive temeritate, palam ut aſſeveraret, prædicare ſe de religione, Chriſtianisque de rebus,*

bus, docente ac dictante angelo, cujus admonitu & futura quædam prædiceret, & qui cum divis in cœlo e mortuis agerent, qui rursus apud inferos cruciarentur, sciret ac proferret. Denique cum Ferdinando persuadere arte nulla aut ratione posset, ut universam JUDÆORUM gentem omnino exterminaret e regni finibus, *exemplo Ferdinandi patruelis Hispaniarum regis, Tarenti cum ipse ageret commentum hoc iniit. E plumbo tabulam divi Cataldi nomine clanculum a se inscriptam haud Tarento procul in sacello semidiruto sub parietem occuluit, quam triennio post eruendam curavit corrupto sacerdote, qui diceret, in somnis astitisse sibi Cataldum monstrantem quo in loco tabella esset abdita, commonentemque uti cum populo supplice, collegioque sacerdotum iret ad effodiendam illam, quam effossam curaret ad regem deferendam, communicandam ab eo uni tantum viro, quem e suis optimum nosceret, ac maxime fidum. DEUM enim iratum illi futurum, clademque ac calamitatem immissurum, ni quod in tabula scriptum esset, & cautum, a rege præstaretur. Scriptum vero ipsum per ambages quasdam, ac latebricosa verba eo spectabat, uti* JUDÆORUM EXTERMINATIO *indicaretur. Rex accepta tabula deprehendit fraudem, qua deprehensa minime*

Fran-

Franciscum ad eam legendam secum adhibuit, arbitratus eum interpretaturum verba in eam sententiam, dissimulavitque rem ipsam summa cum taciturnitate ac prudentia. At Franciscus re cognita, furore percitus, quod tantum commentum falsum eum habuisset, non populo, non regi, vix ipsi Cataldo publicis pepercit in prædicationibus, intantumque incanduit, ut Italia ferme omnis, ipseque in primis Romanus Pontifex de tabulæ hujus fuerit inventione solicitus, atque anxius. Hæc Pontanus.

Joannes Maria CATANÆUS Novariensis, Gaudentii Merulæ, Demetriique Chalcondylæ discipulus famæ nomen suum feliciter inseruit erudito *in Plinii Epistolas* & *Panegyricum* Commentario a) primum edito Venetiis 1500. ac Mediolani 1505. fol. Hasce editiones plures deinde insecutæ sunt, quas in Bibliotheca Latina notatas Lector reperiet. Cætera Catanæi scripta, Jovio in elogiis pag. 174. & Lazaro Augustino Cottæ in Museo Novariensi Italice edito Mediolani 1701. fol. pag. 174. seq. memorata sunt, Latina *Progymnasmatum Aphthonii* versio, nec non *Luciani amorum, Lapitharum & Legum scribendæ*

a) *accuratissimum interpretem* Plinii, scriptoris accuratissimi vocat Muretus XVI. 12. Var.

bendæ Historiæ, & *Isocratis* Orationis, qua Evagoram Cypri Regem pro funere laudavit. Præterea, quibus est immortuus, compositi ab eo *dialogi duo*, unus *de potestate & cursu Solis ac Lunæ*, alter *de ludis Romanis*. Scripsit & senex poëma Latinum, *Genuam*, b) in gratiam heri sui, Bendinelli Sauli, Cardinalis, cui Romæ operam Epistolis scribendis præstitit: & Italico carminis octonorhythmici genere, *Solymidem*, sive de bello sacro, quod pro Palæstina Saracenis eripienda A. 1096. seq. suscepit gessitque Godofredus Bullioneus. Vitam produxit usque ad A. 1530. cum prius An. 1527. occupata a Cæsareanis Urbe, librorum c) rerumque suarum jacturam fecisset. Ut venæ ejus specimen Lectori a me offeratur, en ejus *descriptionem bombardæ* majoris, qua illi placuit commentarios suos in Plinii panegyricum concludere.

Quid non audebunt mortalia pectora? quando
Fulmina, terribiles tonitrus imitantur, & ignes?

Namque

b) laudat Gyraldus 1. de poëtis sui temporis pag. 42.

c) Clarmundus Tomo VI. vitarum pag. 145. Diarium Eruditorum Italiæ Tomo decimo pag. 244.

Namque reperta fero muralis machina bello,
Seu Meroë solers, fortis seu Rheticus omnes
Ingenii vires effudit, cum tonat, ignem
Fulmineum montis speculatus vertice ab alto
Excussit trunco teretem, medioque cavatam
Magna parte sui, totamque ex ære coactam,
Sphæraque de ferro penitus cava viscera complet.
Sive super curru vehitur, seu celsa tuetur
Castra loco, infuso nitrato pulvere rimam
Per tenuem focus exsurgit; mox impete vasto
Excutitur magno sonitu, magnoque tremore
Ferrea massa volans; non dura repagula contra;
Non solidæ turres, nec mænia lata, nec agger
Ferre valet, quocunque ruit, concussa rescindit
Oppida, prosternitque solo tabulata, trabesque,
Cardinibusque fores firmis, pontesque resolvit.
Una etiam totas dejecit vulnere pugnas.
Multiplici consuta modo lorica, nec ensis,

Lan-

Lancea, nec clypeus, nec thorax profuit æneus.
Omnia convoluit, pedites, equitesque, ferosque
Membraque corporibus divulsa per aera jactat.
Desuetus bello est aries, ballista molares
Effundens, tremebundo extincta phalarica fumo.
Abstulit hæc tormenta nova virtute Boarda,
Sive placet Bombarda magis, quæ dicta boatu:
Seu bombo procul existens mortalia corda
Territat horrendo strepitu, longoque fragore.
Num satis illuderat, quod vibrat ab æthere telum
Jupiter? exscindi simili nisi lampade terras?
Tanquam nulla forent nostræ compendia vitæ.

Adam CATHANESIUS, supra, p. 20.

CATHARINA *Bononiensis*, Ordinis S. Claræ Abbatissa, libellum *de Revelationibus An.* 1438. *sibi factis* scripsit, editum Bononiæ 1511. 1536. & Venetiis 1583. Veronæ natam se, & Ferrariæ educatam, CHristoque desponsatam ipsa apud Waddingum pag. 88. Bibliothecæ Ordinis Minorum

norum diserte profitetur, solet tamen *Bononiensis*, non *Veronensis*, vel *Ferrariensis* appellari, quia majorem partem vitæ transegit Bononiæ, ibique defuncta est A. 1463. 9. Martii, quo coli eam sacro officio indulsit Clemens VII. & Martyrologio Romano inscribi Clemens VIII. Scripsit & eodem Waddingo teste Catharina sua manu, idiomate Latino, quod egregie callebat, *Rosarium metricum de Mysteriis Passionis CHristi Domini*, & vernaculo sive Italico libellum *de septem armis necessariis subeunti certamen spirituale.*

CATHARINA *de Geweswiler*, Priorissa Subtiliensis, sive Unterlindensis, Ordinis Dominicani, Colmariæ in Alsatia diem obiit circa Annum 1330. propior septuagenariæ, scripsitque librum *de vitis primarum sororum* illius Monasterii, in quo educatam se a pueritia fuisse profitetur. Primus edidit Bernardus Pez Tomo VIII. Bibliothecæ asceticæ antiquo-novæ pag. 35 -- 399. Ratisbonæ 1725. 8. ex recensione Matthiæ Thanneri, Carthusiani Friburgensis, qui ad prælum destinato præfationem & appendicem quoque adjunxerat, quæ & ipsa hic a laudato Pezio pag. 400 -- 452. exhibetur. Idem monet librum hunc in Codice Baluziano & apud Jacobum Echardum Tomo II. pag. 831.

Sss perpe-

perperam tribui ELISABETHÆ STAGLIN, natione Helvetiæ.

S. CATHARINA *Senensis* etiam ipsa Ordinis Dominicani Virgo, magna cum viveret auctoritate, & post mortem quam Romæ A. 1380. 29. Aprilis obiit, Sanctis adscripta * a Pio II. A. 1461. Vide Vitam Catharinæ a RAYMUNDO de Vineis Capuano apud Surium 29. April. & in Actis Sanctorum 30. April. Tom. III. pag. 853. Bzovium ad Annum 1370. num. 20. seqq. S. Antoninum summæ historicæ tit. XIII. cap. 14. seqq. Tom. III. pag. 692. seqq. Processum contestationum super sanctitate & doctrina B. Catharinæ de Senis per FRANCISCUM DE VIVIANO, Notarium, & STEPHANUM DE SENIS, Ordinis Carthusiensis, apud Edmundum Martene Tomo VI. monumentorum pag. 1238 & 1369 - 1386. ubi & Bulla Sixti IV. qua Catharinam hanc cum sacris stigmatibus pingere aut pictam vel fictam habere, tanquam soli Francisco proprium, sub gravissimis pœnis prohibetur. De scriptis S. Catharinæ non est hujus loci plura referre, cum non Latine illa scripserit, sed Italice: quanquam exstant a RAYMUNDO Latinæ versiones *Dialogorum* de Providentia DEI &

* Laërtius Cherubinus Tomo primo Bullarii pag. 386.

& *Orationum* quarundam, Ingolstad. 1583. 8vo, Coloniæ 1601. Venetiis 1611. 8vo, & *Divinæ doctrinæ* * *datæ per Personam æterni Patris, intellectui loquentis*, Coloniæ 1553. fol. *Epistolæ CCCLXIV.* non modo Italice lucem viderunt Venet. 1506. fol. verum etiam Gallice Parisiis 1644. 4. Sed novissime opera omnia Catharinæ non sine auctario junctim excusa sunt Italice Senis 1707. 1713. seqq. 4to, Tomis quinque, † una cum Vocabulario Cathariniano. *Opere della serafica santa Caterina da Siena.* Curam editionis gessit Hieronymus Gigli, notas *Epistolis*, quibus ineditæ antea XXIII. accessere, addidit Fridericus Burlamachus, Soc. Jes. Præmittitur vita a Raymundo Capuano scripta ex interpretatione Italica Barduccii Canigiani, & *Dialogis* præter tractatum quintum adjungitur Apologia Raphaelis Mariæ Filamondi, Episcopi Sessani, contra Catharinæ obtrectatores.

CATHARINA filia S. Birgittæ Svecicæ (de qua supra pag. 764. sq.) defuncta A. 1381. (al. 1390.) de qua Surius & Acta Sancto-

 rum

* Confer Oudinum Tomo III. pag. 1150. seqq.

† Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XIX. p. 435. Tom. XXVI. p. 473. & Tom. XXXIV. pag. 381. seq.

rum 22. Martii, & Bzovius ad Annum 1381. num. 23. seqq.

Ab his omnibus diversa CATHARINA, sive HECATERINA (ἡ Καθαρίνη, id enim verisimilius quam ab Hecate) aliis Αἰκατερίνη, quam Martyrium passam tradunt Alexandriæ Maximinianis temporibus, * cujusque memoria recolitur 25. Nov. De hac *Philosophorum Patrona* (præter Surium ex Metaphraste) jucundum erit consulere Menagium in historia mulierum Philosopharum pag. 492. seq. ad calcem notarum in Diogenem Laërtium: Martini Crusii Orationem XIII. Jacobi Thomasii Programma XXX. Augusti Buchneri Orationes festas pag. 1. seq. 138. seq. Johannem Rainoldum de idololatria Ecclesiæ Romanæ pag. 217. seq. & Johannis Davidis Kœleri amœnitates numarias vulgatas Germanice † Tomo IV. pag. 393. Acta hujus Catharinæ præter Simeonem Metaphrasten Græce conscripsisse traditur Athanasius quidam illius servus, Μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης τῆς βασιλείας καὶ σοφῆς. Vide Tom. IX. Bibliothecæ Græcæ pag. 64. & Cangii glossarium Græcum pag. 1296. Cæterum totum illud traditionum syrma parum de vero

* Baron. ad Annum 307. num. 31. seqq.

† Münz-Belustigungen.

ro trahere jampridem viri cordati animadverterunt. Vide Georgii Cassandri Opera pag. 278. seq. & 1093. Tillemontium Tom. V. memor. Hist. Eccles. pag. 448. & 761. Itaque Catharinam hanc tanquam fabulosam ex breviario Parisiensi An. 1680. ejiciendam curavit Franciscus Harlæus, Archiepiscopus Parisiensis.

CATINAS, de quo S. Hieronymus in cap. I. Ezechielis Tom. III. Operum edit. Marcianæi pag. 703. *Legi & cujusdam Catinæ, quem Syri* * λεπτὸν, *id est, acutum & ingeniosum vocant, brevem disputatiunculam, putantis in visione Ezechielis describi castrorum ordinem duodecim tribuum in solitudine ad orientem & occidentem, septentrionem & meridiem, quæ sibi invicem & charitate & consanguinitate socientur: & hoc esse rotam in rota, quæ ducantur in spiritu, & nube protegantur in eremo, & columna ignis illuminentur in nocte* &c.

De quatuor libris distichorum de moribus ad filium, qui exstant sub CATONIS nomine, sed longe posterioris ætatis sunt, licet non juniora Valentiniani Imperatoris

 tem-

* Hebræis & Syris קטן *parvus*, *subtilis*. Atque est pagus *Catin* in Syria, cujus mentio apud Assemanum Tom. II. Biblioth. Or, pag. 351.

temporibus, satis dixi in Bibliotheca Latina IV. 1. Laudantur etiam ab Alcuino lib. II. contra Elipandum pag. 949. Petro Abailardo lib. 1. Theologiæ Christianæ pag. 1183. Tom. IV. Thesauri Anecdotorum Marteniani, & Ermoldo Nigello lib. 1. de rebus gestis Ludovici Pii, cujus versus affert Lambecius Tom. II. pag. 361. Horum testimonia, sicut alibi laudata a me Hincmari Remensis & Gaufredi addi possunt illis, quas erudita diligentia Christianus Daumius Catoni suo præfixit. Speculum regiminis PHILIPPI de Pergamo ad Galeatum Vice-Comitem Mediolanensem circa Annum CHristi 1380. commentarius prolixus in Catonis Magni Ethica, prodiit Augustæ 1475. fol.

CATO *Saccus*, JCtus Papiæ primum, deinde Bononiæ, ac denique iterum Papiæ, sive Ticini docuit, ubi æmulum Paulum Castrensem: discipulum circa Annum 1465. habuit Jasonem de Mayno, nec diu post defuncti, Epitaphio inscriptum: RELIQUA CATONIS. Vide Pancirollum de Juris interpretibus lib. 2. cap. 90.

Gvilelmus CATTONUS Anglus, Franciscanus a Pitseo pag. 708. traditur vixisse circa Annum 1530. & scripsisse super Magistrum sententiarum, & quæstionum Theologicarum. Hunc præteriissem hoc loco, nisi vidissem

dixisse a Vossio reprehendi eos, qui Gvil. Caxtonum, de quo infra, referunt ad Annum 1538. Est enim verisimile id ab eis factum, quia Cattonum hunc cum Caxtono confuderunt.

Petrus de CAVALLERIA, Cæsaraugusta Hispanus, qui A. 1450. scripsit zelum CHristi contra Judæos, Saracenos & infideles, editum & scholiis illustratum a Martino Alphonso Vivaldo, Toletano, una cum R. Samuelis scripto ad R. Isaacum de miserrimo statu Judæorum. Venet. 1592. 4.

CAVENSE Chronicon ab Anno CHristi 569. ad 1318. ex MSto Monasterii Cavensis in Tomo septimo Thesauri scriptorum Italiæ Muratoriani pag. 913-933.

Gvilelmus CAXTONUS Anglus, qui primus Typographiam in Angliam traditur intulisse, clarus A. 1460. vixit adhuc An. 1483. Non quidem Latine scripsit, sed quamplurima Latinorum scripta in Anglicam linguam transtulit, *Ciceronem* de Senectute & Amicitia, *Virgilium*, Metamorphosin *Ovidii*, *Vegetium*: Historiam Hiberniæ ex *Rainulphi Higdeni* Polychronico, & S. *Hieronymi* Vitas Patrum: Quibus apud Baleum VIII. 43. & Pitseum p. 671. adduntur *Bonaventura* de vita CHristi, *Historia Lombardica*, *Capgravii* Catalogus Sanctorum, *Historia excidii Trojani* & *Joannita* de ludo

do scaccorum. Ipse vero Caxtonus auctor Operis, quod *fructum temporum* inscripsit, sive *Chronicorum Angliæ* * *&* *Hollandiæ*, quæ Anglice scripsit a Bruto usque ad Henricum V. libris septem, continuavitque deinde usque ad excessum Eduardi V. sive usque ad Annum 1483. nec non *Angliæ, Scotiæ, Walliæ, Hiberniæ descriptionem. Historiam Regis Arthuri* libris XXI. *Vitam Eduardi Confessoris. Imaginem Mundi. Appendices ad Joannem Trevisam*, de quibus vide sis Wilhelmum Nicolsonum in Bibliotheca Historicorum Angliæ pag. 65.

Annibaldus Gaytanus de CECCANO, Campanus, ex Archiepiscopo Neapolitano Anno 1328. Cardinalis & Episcopus Tusculanus usque ad Aunum 1350. de quo Baluzius ad Papas Avenionenses, & purpuræ doctæ scriptor G. Joseph Eggs Tomo I. pag. 324. seq. qui inter scripta ejus p. 328. celebrat *Vitas Apostolorum Petri & Pauli*, carmine heroico illustratas.

CEDMON, supra, CÆDMON p. 858.

Petrus de CEFFONA, infra, PETRUS.

Alexander CELESINUS, supra pag. 166. ALEXANDER.

CELE-

* Vide Vossium pag. 636. Oudinum Tom. III. pag. 2627.

CELESTINUS, CELESTIUS, supra, CÆLESTINUS, pag. 868. CÆLESTIUS, pag. 872.

Thomas de CELLANO, infra, THOMAS.

CELSUS, Armachanus Archiepiscopus & Primas Hiberniæ, circa Annum 1128. defunctus, apud Baleum XIV. 84. traditur præter *Testamentum & Constitutiones* quasdam scripsisse *Epistolas* plures *ad Malachiam*, qui ei deinde in Archiepiscopatu successit, & de cujus vaticiniis dicendi locus infra in MALACHIAS.

De *Julio* CELSO, aliisque antiquioribus hoc nomine non necesse, hic est repetere, quæ dicta sunt in Bibliotheca Latina.

CELSUS *a Falcibus*, Veronensis, Monachus Benedictinus An. 1474. scripsit *Vitam S. Toscanæ de Jebeto* viduæ Seculo XIV. defunctæ, editam a Raphaële Bagatta & Baptista Peretti in antiquis monumentis SS. Episcoporum Veronensium, Venet. 1576. 4. sed tributa CELSO MAPHEI, de quo mox, sicut Vossius pag. 620. *vitam S. Tusculanæ* appellat, quam *Toscanæ* rectius dixisset, ut a V. C. Apostolo Zeno * observatum, qui notat eundem Celsum Monachum consignasse etiam *Vitam Virginis Euphrosynæ*

* Tom. XXVIII. Diarii Eruditorum Italiæ pag. 121. seq.

Vincentiæ, Venetæ ad Petrum Dandulum, Episcopum Vicentinum A. 1505.

CELSUS Veronensis alter, gentilitio nomine MAPHÆUS, circa idem tempus Canonicus regularis Lateranensis, qui nonagenario propior decessit An. 1503. scripsit tum alia tum de interdicto Ecclesiastico, & dissuasoriam ne Christiani Principes, Ecclesiasticos usurpent census: ad inclytum Venetorum Senatum. Vide *Celsum Rosinum* in Lyceo Lateranensi Tom. I. pag. 196. seq. & Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XXVIII. pag. 123. seq. Omitto dicere de Celsis junioribus, ut *Celso Hugone* & *Angelo Celso* JCtis, & de *Mino Celso*, cujus librum de hæreticis capitali supplicio non afficiendis habemus, de quo dixi in libro de Evangelicæ lucis propagatione pag. 505.

CELSUS, qui se profitetur scriptorem libelli de Judaica incredulitate. Vide Roberti Coci censuram scriptorum veterum pag. 152.

CENCIUS *de Sabellis*, Cardinalis & postea HONORIUS III. Papa ab Anno 1216. 18. Julii ad 1227. 18. Martii. Scripsit nondum Pontifex *Cerimoniale Romanum*, quod primum vulgavit Mabillonius Tomo II. Musei Italici pag. 167-220. *Librum censuum* de omnibus Rom. Ecclesiæ reditibus & ve-

ctiga-

ctigalibus habuit Baronius, qui præfationem edidit ad Annum 1192. num. 19. Habuit etiam Onufrius, ut ex magno ejus ritualium veterum opere, MS. in Bibliotheca Vaticana, notavit Pagius ad An. 1192. num. 12. ex quo constat singulis etiam a Cencio addita publica documenta.

Conradus CELTES, alio nomine *Protucius* & *Meissel*, Swinfurtensis, eadem qua Imperator Maximilianus die 22. Martii Anno 1459. natus, quem discipulum Joannis Dalburgi, Episcopi Wormatiensis, Rudolphi Agricolæ, Marsilii Ficini, Johannis Calphurnii Brixiensis, Gvarini, Beroaldi, Sabellici & Pomponii Læti, ingenio & doctrina nobilem, Fridericus III. Imperator commendante Friderico Sapiente, Electore Sax. manu sua lauro poëtica * ornavit Norimbergæ, quod ipse his versibus memoriæ hominum mandare non dubitavit:

Primus ego titulum gessi nomenque Poëtæ,
Cæsareis manibus laurea nexa, mihi.

Post

* Confer Conradi Celtis Daphnen Apollinarem Gerhardi Meieri notis illustratam editamque Hamburgi 1615. 8. Ipse tamen de laurea illa sua Celtes:

Si me non pietas, virtus, doctrina coronant,
Ecquid proderit hac nexa corona mihi?

Post Academias XV. * quæ tunc florebant in Germania, non incuriose lustratas, Ingolstadii bonas litteras docuit An. 1495. inde ab Anno 1501. Viennæ, ubi Bibliothecæ Cæsareæ præfectus diem obiit supremum An. 1508. 4. Febr. Memoriæ suæ præcones nactus est, ut meruit multos præclarosque, inprimis virum doctum, qui *Societatis Litterariæ Rhenanæ* † nomine vitam ejus præfixit Poëmatibus Celtis, excusis Argentorati 1513. 4to. Henricum Pantaleonem Parte 2. de Viris illustribus Germaniæ, Melchiorem Adamum in vitis Philosophorum, Petrum Lambecium Tomo I. Bibl. Vindob. pag. 31. seq. Vossium pag. 641. de Historicis Latinis, & qui præ cæteris diligenter in hoc argumento versatus est, D. Nicolaum Hieronymum Gundlingium, Observationum selectarum Tom. I. Observat. 1. ejusque insistentem vestigiis B. Hübnerum nostrum Centuria VI. Bibliothecæ Historicæ Hamburgensis cap. 30. Conradi Celtis proseuticis Carminibus ad divum Fridericum tertium *pro laurea Apollinari*,

* Basileam, Coloniam, Erfurtum, Friburgam, Gryphiswaldiam, Heidelbergam, Herbipolim, Ingolstadium, Lipsiam, Leodicum, Moguntiam, Pragam, Rostochium, Tubingam, Viennam.

† De hac societate W. E. Tentzelius in dialogis litterariis A. 1693. p. 90.

linari, quæ habeo edita Norimbergæ 1500. 4. subjicitur *figura Cæli A.* 1487. 18. *April. hora* 5. 41'. 12". *inæquatis* (*æquatis hora* 6. 1'. 20".) *post meridiem, quo tempore birretatus & laureatus est a Cæsare in arce Nurnbergensi Conradus Celtis, erecta per* Joannem Kanter *de Groningen Frisiæ Astronomum pro tunc divi Imperatoris Friderici tertii semper Augusti.* Nescio an huic testimonio opponere fas sit, quæ ab aliis pro Anno 1491. disputantur, ut a W. E. Tentzelio in dialogis litterariis A. 1693. pag. 963. sqq. Diploma Maximiliani, qua Celti facultas A. 1501. concessa est alios laurea Apollinea ornandi, exstat apud Goldastum Tom. III. Constitutionum Imperialium pag. 482.

Poëmata prodiere Norimbergæ 1502. 4. Argentorati 1613. 4. *Odarum* libri IV. *Epigrammatum* libri V. *Parnassus biceps.* Libri IV. *Amorum*, decennali peregrinatione conscripti dicatique Maximiliano I. Ex his petita *Salinaria*, sive descriptio admirandarum Cryptarum salinariarum * prope

* De his præter Celtem Georgius Dousa in itinere Constantinopolitano pag. 11. sq. Bernhardus Connor in descriptione Poloniæ pag. 293. 731. editionis Germanicæ: Philosophicæ Transactiones Anglicanæ Tom. I. p. 1099. seq. Wagenseilius Tom. II. peræ librorum juvenilium pag. 622. &c.

pe Cracoviam lib. 1. elegia 6. quæ exstat etiam in Pistorii Tomo I. scriptorum rerum Polonicarum, Basileæ 1582. fol. & in Reusneri hodœporicis pag. 579. Basileæ 1580. 8vo. Utrobique etiam *Carmen ad Vistulam fluvium* ex lib. 1. elogia 15. & *de vesontibus*, sive *bisontibus* eorumque venatione. Vide & delicias Poëtarum Germanicorum Gruterianas Tom. II. pag. 245 – 270.

Carmen de diversis diversorum studiis & humoribus. Francofurti in 8vo sine anno.

Opuscula *Roswithæ* e MS. Monasterii S. Emerani, Ratisbonensis. Norimbergæ 1501. 4to, de quibus infra in ROSWITHA.

Carmen *de situ & moribus Germaniæ*, in Simonis Schardii Tomo I. & soluto sermone *de Hercyniæ sylvæ magnitudine*, cum superiore Carmine, & B. Rhenani III. libris rerum Germanicarum, Argentorati 1610. 8.

De origine, situ, moribus & institutis Norimbergæ, liber curante Bilibaldo Pirckaymero prodiit Norimbergæ 1501. 4. inde in Francisci Irenici exegesi Germaniæ, Haganoæ 1518. fol. & in repetita ejus editione, curante Joanne Adamo Bernhardo, Hanov. 1728. fol. & in laudati Pirckaymeri Operibus historicis pag. 116. Francofurti 1665.

1665. fol. Avtographum auctoris religiose servari in Bibliotheca Norimbergensi, notavit Georgius Remus in Epistola ad Johannem Kirchmannum, inter Gudianas pag. 219.

De vita S. Sebaldi, Carmen Sapphicum libro de Norimberga subjunctum.

Eorum fere omnium, quæ Rhetores in Orationem venire adserunt, ex Cicerone index. Ingolstad. 1532. 8. Argentorat. 1534. 1568. 8.

De conscribendis Epistolis ibid. & Tiguri, nec non Coloniæ 1537. 8. Basileæ 1567. 8vo.

De arte versificandi in 4. sine anno & loco. *De laudibus eloquentiæ. Panegyris Duci Bavariæ.*

Orationes variæ & *Epistolæ* ad diversos, metro & prosa. Vide Trithemium cap. 922.

Theodericeïdem, sive poëma heroicum de rebus Theodorici Regis Gothorum, & quam prosario molitus sermone est *Germaniam illustratam* absolvere fato praeveniente Celtes est prohibitus.

De CENSORINO Grammatico, qui a CHristi sacris alienus librum notissimum *de die Natali* ad Q. Cerellium Patronum suum circa Annum CHristi 238. scripsit, satis dictum in Bibliotheca Latina lib. III. cap. 4.

Frag-

Fragmentum illi subjectum, licet ad argumentum libri de die Natali non faciat, tamen Censorini hujus esse ex alia illius lucubratione, non dubitabat Barthius notis ad Claudianum Mamertum pag. 340. idque alibi ostensurum se est pollicitus. Censorinum inter scriptores de arte Grammatica, qui suis sæculis honoris decus habuerint, una cum *Palæmone, Phoca, Probo* laudat Alcuinus libro de septem artibus pag. 1247. Operum.

CENTULENSE *Chronicon*, infra, HARIULPHUS.

CEOLFRIDUS, aliis GEOLFRIDUS, Presbyter & post a) Benedictum Biscopium Abbas S. Petri & Pauli, Ordinis Benedictini, Wiremuthensis & Girovicensis in Anglia per annos XXXV. diem apud Lingonas in Gallia Narbonensi obiit A. 716. 7. Calend. Octobr. ætatis 74. dignis laudibus a Beda b) quem doctrina imbuit, celebratus, Consulenti Naitoni, Regi Pictorum, c) *de legitima observatione Paschæ & de tonsura clericorum*, scripsit utilem *Epistolam*, per quam ipse Regi satisfecit, & Rex gentem suam

a) vide Lelandum cap. 81.
b) idem Lelandus cap. 82.
c) Sigebertus cap. 67. de scriptoribus Ecclesiast. Trithemius cap. 240. & II. 20. illustr. Benedictin.

suam ad concordiam Ecclesiæ reduxit. Hanc Epistolam servavit idem Beda lib. V. Hist. Eccles. cap. 22. unde accepit Speelmannus pag. 220. Tom. I. Conciliorum Britanniæ, accepere cæteri Conciliorum editores ad Annum 714. cum circa Annum 709. scriptam colligat Norisius. d) Harduinus in sua Conciliorum editione secutus est Petrum Franciscum Chiffletium, qui Historiam Bedæ recensuit in Concordia Bedæ & Fredegarii Scholastici, Parisiis 1681. 4. Alia Ceolfridi, quæ Balæus centur. I. cap. 93. & ex Baleo Pitseus pag. 123. memorat, *homilias solennes*, ad Monachos suos *Epistolas*, *Testamentum ad Hunebertum*, & *de sua peregrinatione*, nescio an quisquam oculis usurpavit. Vita scripta a WICBERTO successore & A. 730. Martyre, ut idem Pitseus pag. 124. sed ubi *pro regnante in Northumbria Ceolfrido*, legendum *Ceolulpho*, de quo mox. Apud Cangium quoque emendandum est, quod Ceolfridum Abbatem S. Petri & Pauli diversum facit ab Abbate Wiremuthensi.

CEOLULPHUS, sive ut Lelando CEOLVULPHUS, Transabrinorum, sive Northumbriæ Rex eruditus, cui Beda historiam

Ttt suam

d) Differtat. 3. de Cyclo Paschali Ravennate pag. 158. Oudinus Tom. I. p. 1665.

ſuam elimandam obtulit, *eligens nimirum in illo auctoritatem bene dicta corroborandi propter imperium, & ſcientiam perperam dicta emendandi propter ingenium*, ut ex Gvilelmo Meilduneníi, ſive Malmesburienſi Lelandus cap. 93. Baleus X. 25. & Pitſeus pag. 830. Vide ſis & Acta Sanctorum 15. Januarii.

Thomas CEPARANUS, ſive *de* CEPERANO, Ordinis Minorum, poſt THOMAM CELLANUM circa Annum 1245. ſcribere cœpit juſſu Creſcentii, Generalis ſui, *Legendam auream S. Franciſci*, eam ipſam ſcilicet quam ſub titulo *Speculi vitæ S. Franciſci & Sociorum ejus* recognitam & notis marginalibus illuſtratam edidit Philippus Bosquierius, Coloniæ 1623. 8. auctores laudans Antiquitatum harumce Franciſcanarum FABIANUM, HUGOLINUM aliosque Minoritas. Vide Oudinum Tomo III. pag. 197. S. Antoninus tit. 24. ſummæ hiſtor. cap. 9. num. 4. Tom. III. pag. 776. *Sextus generalis* Miniſter Ordinis Minorum *Creſcentius de Eſio venerabilis ſenex, homo juſtus & diſciplinæ zelo probatus, Anno Domini* 1245. *in Capitulo generali: in quo Capitulo mandavit fratribus, quod ſibi in ſcriptis dirigerent, quicquid de vita & miraculis beati Franciſci ſcire veraciter poſſent. Poſtea frater* Thomas de CEPARANO *de mandato Miniſtri*

stri ejusdem, & Capituli Generalis, ex relationibus factis a plurimis, primum tractatum Legendæ B. Francisci, *de vita & verbis & intentione ejus circa ea, quæ pertinent ad regulam, declaravit, quæ dicitur:* Legenda antiqua, *& incipit:* Placuit sanctæ Universitati. *Quam Legendam frater* BERNARDUS * DE BESSA *ad compendiosiorem formam reduxit, & incipit:* Plenam virtutibus. *Et postea* BONAVENTURA *stilo eleganti ori & breviori compilavit.* Vide Acta Sanctorum 25. Maj. atque infra, FRANCISCUS.

Coriolanus CEPIO (*Cippico*) Traguriensis Dalmata, ductor exercitus Veneti sub Duce Veneto Petro Mocenigo, versatus Scodræ (*Scutari*) Albaniæ regionis metropoli, An. 1473. scripsit *de rebus gestis Petri Mocenigi* Imperatoris sui, quibus ipse interfuit Cepio, libros III. Venetiis 1478. 4. & Basileæ 1544. & 1556. pag. 341. cum Barletio, & præfixo titulo *librorum III. de bello Asiatico*, Venetiis 1594. 8. cum Joannis Cepionis, nepotis, Epistola ad Leonhardum Mocenigum Senatorem. Obiit Coriolanus A. 1493. ætatis 68. ut ex Epistola consolatoria Ludovici Cepionis, Famaugustani in Insula Cypro Episcopi, ad Petrum, Christophorum, Hieronymum, &

* Aliis BERNARDINUS.

Joannem Cepiones, fratres suos, Epistola notatur in Diario Eruditorum Italiæ Tom. XVII. pag. 285. 288. De eodem Bello Scodrensi scripsere Georgius Merula, Martinus Barletius &c.

CEPONIUS Episcopus Hispanus, * ad quem & Idacium TURIBII Asturicensis Epistola exstat apud Ambrosium de Morales lib. II. cap. 26. Antiquitatum Hispaniæ, & Baronium ad Annum CHristi 447. num. 3. & Franciscum Bivarium notis ad Pseudo-Maximi Chronicon pag. 157. Scripsit Ceponius *Genesin* carmine hexametro, atque in eo *fabulam Phaëtontis* ad Satanam de cœlo detrusum relatam. Ætatem suam ipse his signavit versibus 136. seq.

- - - Vincit, ovat Ecclesia CHristi,
Quæ quadringentis toties luctata sub annis
Incipit in quinto late florescere seclo.

Plures versus Ceponii protulit Barthius (teste Daumio) libro CIX. Adversar. Etiam viginti amplius Tom. II. ad Statium p. 1225. qui editionem ejus in posterioribus Adversariorum libris meditabatur.

CE-

* Reines. Epist. ad Daumium pag. 212. 219. 226. seq. & Daumius pag. 235. Kœnigius in Biblioth. Nic. Antonius Tom I. Biblioth. vet. Hispanæ pag. 200.

CEREALIS non Castulonensis in Hispania, sed *Castulensis*, sive *Castellensis* in Mauritania Cæsariensi Africæ Episcopus: Sane Africanum fuisse diserte hoc affirmanti Gennadio cap. 96. eumque secutis auctori appendicis ad Catalogum Ildefonsi cap. 10. & Honorio lib. 2. cap. 95. recte accredunt viri docti Trithemius cap. 183. Nicolaus Antonius Tomo I. Bibliothecæ veteris Hispanæ pag. 201. aliique, licet Castulonensem faciunt Pseudo-Luitprandus in Chronico ad Annum æræ Hispanicæ 998. Ut autem *Castellensem*, sive *Castellanum* malim vocare, quam cum Labbeo aliisque *Castulensem*, facit quod in collatione Carthaginiensi Anno 484. habita memoratur Cerealis Castelloripensis Episcopus, & Cerealis hic ipse Castellanum se Episcopum profitetur. Confer Ruinartum ad Victorem Vitensem pag. 375. & Tillemontium Tom. XVI. pag. 516. Scripsit circa Annum 478. libellum Concertationis Carthagine habitæ *de Fide Sanctæ Trinitatis* adversus MAXIMINUM Episcopum Arimanitarum * sive Arianorum, quem primus

* In Codice Fuldensi Maximinus hic *Arimanitu* appellatur teste Viro Clarissimo Johanne Friderico Schannat in vindemiis litterariis pag. 223. Inde non dubito apud auctorem appendicis ad Catalogum Ildefonsi cap. 10. pro

in lucem protulit Joannes Richardus, antidoto contra hæreses, Basileæ 1528. fol. inde Joannes Heroldus in hæresiologia, Basileæ 1556. fol. denique in omnibus Bibliothecis Patrum recudi contigit, ac in novissima Lugdunensi Tom. VIII. p. 671.

Daniel CERETUS Brixiensis Medicus circa Annum 1470. cujus carmen *de præcellentibus sua ætate viris Brixiensibus* laudat Vossius de Historicis Latinis pag. 810. Ejusdem Danielis carmen epicum de metamorphosi Virginis in Salicem exstat in Gruteri deliciis Poëtarum Italorum Tom. I. pag. 741. & in Carminibus illustrium Poëtarum Italorum Joannis Matthæi Toscani, Parisiis 1577. 12. Sed *Guerini* CERETI Chronica, fabulosa magnam partem esse arguunt auctores dissertat. *de Martyrologio Brixiano aucto ex Catalogis Ecclesiæ S. Afræ*, editæ in Actis Sanctorum Aprilis, non

• pro *Episcopo Ammonitarum* legendum *Arimanitarum* hoc est Arianorum. Tralatitium est apud Epiphanium, Damascenum aliosque hæresin Arianam venire nomine Ἀρειομανιτῶν. Atque apud Cerealem ipsum capite ultimo *Maximinus Ariomanita* appellatur. Diversus autem hic a MAXIMINO Ariano, contra quem circa Annum 429. scripsit S. Augustinus.

* Giornale de' Letterati in Parma An. 1687. pag. 84. 85.

non valde repugnante Honorio Stella * in responsione ad illam dissertationem.

Fabius CERILIANUS teste Flav. Vopisco in vita Cari cap. 4. *tempora Cari, Carini & Numeriani Imperatorum solertissime persecutus est*, sed nec illius, nec ONESIMI, quem Probi vitam diligentissime ait scripsisse, lucubratio ad nos pervenit. In Codice Palatino Gruterus testatur *Favium Ceryllianum* appellari, *forsan*, inquit, pro *Cyrilliano.* Neque adeo constat Latine ambo an Græce scripserint. Non tres simul Augusti Carus, Carinus & Numerianus, sed primum solus Carus A. 282. deinde cum Carino, denique cum Carino Numerianus, quibus successit Diocletianus An. 284. Vide Ezechielem Spanhemium præclari Operis de numismatum usu Tom. II. pag. 356. 377.

Joannes Boccacius de CERTALDO. Supra pag. 681. BOCCACIUS.

Jacobus de CESSOLIS, sive CESSULIS, Remensis Gallus, Ordinis Prædicatorum, circa Annum 1290. scripsit opus ea ætate nobile atque ex illis, ut ipse ait, *quæ ad populum declamatorie prodidisset* contractum ac digestum partibus quatuor: *moralitates super ludum Scacchorum, de moribus hominum & officiis nobilium & popularium.* Quoniam vero Ludum Scacchorum dixere

etiam *tessellarum*, hinc factum videtur, ut nomen auctori tributum fuerit *de tessellis*, unde alii fecerunt *de Thessalis*, vel *de Thessalonica*, ut Trithemius cap. 704. Prodiere hæ moralitates, Mediolani 1479. fol. & servantur MStæ in pluribus Bibliothecis Galliæ, Angliæ & Germaniæ, quarum Codices designantur ab Oudino Tomo III. pag. 627. seq. & a Jacobo Echardó Tom. I. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 471. & Tomo II. pag. 818. seq. qui etiam videri potest de versione *Gallica* duplici a Joanne Duvignay & Joanne Ferrono, nec non de *Italica*, sicut de *Germanica* duplici, prosaria altera, altera Conradi van Ammenhusen, Monachi & Presbyteri, rhythmica MS. in Bibliotheca Cæsarea adire licebit Lambecium Tomo II. pag. 848. seq. ubi nomen expressum *de Casulis*, sed rectius *de Cessolis* iterum pag. 877.

CHALCIDII versionem Latinam partis *Timæi Platonici*, adjunctumque ab eodem commentarium emendatiorem & notis illustratum edidi ad calcem Voluminis secundi Operum S. Hippolyti, Hamburgi 1718. fol. De scriptore ipso & prioribus editionibus dixi lib. 3. Bibliothecæ Latinæ capite 7. ubi monui sub quarti eum seculi vixisse initia, & licet videatur dubium relinquere, tamen satis claris indiciis deprehendi Christianum. Quæ pro contraria sen-

tentia

tentia afferri video a viris celeberrimis, *Gosieto,* a) atque inprimis ab eruditissimo Cudworthi interprete, b) ea expendere juvabit, cum novam atque ultimam Bibliothecæ Latinæ editionem prælis committere dabitur.

Joannes CHARLIER, infra, GERSON.

Alanus CHARTIER (Latino nomine AURIGA, sive AURIGARIUS) Regum Galliæ Caroli VI. & VII. a secretis, diem obiit A. 1458. ætatis 72. Plura scripsit Gallice & Latine, quæ junctim edita curante Andrea du Chesne, Parisiis 1617. 4to, in quibus Descriptio Galliæ, Quadrilogus invectivus in Eduardum III. Angliæ Regem: *Dialogus familiaris amici & sodalis super deploratione Gallicæ calamitatis: Epistolæ de detestatione belli Gallici & suasione Pacis:* Historia Caroli VI. & VIII. ab Anno 1402. ad 1455. (cujus tamen verum auctorem *Bouvierium* postea compertum notat Jacobus le Long, in Bibliotheca historicorum Galliæ pag. 375.) Genealogia Regum Galliæ a Ludovico Sancto ad Carolum VII. & de extinctione falso prætensi juris Anglorum in Galliam: Pompa ingressus Caroli VII. in urbem Lutetiam facti Anno

a) Continuation des memoires de Litterature & l'Histoire Tom. I. p. 138. seq.
b) pag. 732. seq. ad cap. IV. §. 36.

no 1437. Spes seu consolatio trium virtutum: Curiale Gallicum, & Carmina varia. Scripsit quoque Statum Galliæ, quo fuit exilii sui tempore, quem librum MS. memorat laudatus Jac. le Long num. 11099. Omitto dicere de scriptore eorundem temporum Historico *Joanne* CHARTIER, sive QUADRIGARIO, quia nihil Latine ab eo vel compositum, vel editum reperi. De Gallicis vide eundem Longum num. 7402. 7344. & Oudinum Tom. III. pag. 2554. seqq.

CHARTUITIUS, *. seu CHARTUITUS, Episcopus in Hungaria circa Annum 1100. scripsit jam decrepitus jussu Regis Hungarorum octavi, Colomanni, qui ab A. 1095. ad 1114. Hungariæ præfuit, eidemque Regi dedicavit *vitam* Regis Christiani Hungarorum primi *S. Stephani*, quam sed mutato stylo, ut malo more solet facere, edidit Surius 20. Augusti. Ex Surio, ut ipse profitetur, Bongarsius inter scriptores rerum Hungaricarum pag. 268-280.

THOMAS CHAUNDELER (*Candelarius*) Anglus, (Lelando, Baleo, Pitseo, Goodwino, aliisque, etiam Vossio male JOHAN-

* Vossius Hist. Lat. pag. 382. Dav. Czwittinger Hungar. litteratæ pag. 100. Francof. 1711. 4.

HANNES * CHAUNDELER,) Gvarini discipulus, Cancellarius Ecclesiæ Fontanensis, seu Wellensis circa Annum 1454. calamum suum & prosa & carmine, teste eodem Lelando cap. 564. aliqua felicitate exercuit. Scripsit *de statu humanæ naturæ*, *Orationem* de laudibus Fontanensis & Baduensis urbis, & aliam, qua respondet Orationi primæ Corn. Vitellii. Librum *de rebus a Guil. Perotto*, alias *Vichamo*, Episcopo Ventano, sive Wintoniensi, *gestis*. Libellum *Epistolarum*. Hisce a Lelando commemoratis Baleus VIII. 26. & Pitseus pag. 652. addunt librum *de laudibus Thomæ Beckingtoni*, Bathoniensis & Wellensis Episcopi. De hoc scriptore accurate Henricus Warthonus in præfatione ad Tomum II. Angliæ sacræ p. XVII. sq. ubi notat ex Cancellario Ecclesiæ Wellensis factum Ecclesiæ Oxoniensis Cancellarium ab Anno 1457. ad 1461. & Eboracensis A. 1467. resignasse autem munus A. 1486. & rebus valedixisse humanis A. 1489. Edidit igitur Tom. II. p. 355. ejus *Cronicam brevem de ortu, vita ac gestis Willelmi de Wykham*, Episcopi Wintoniensis, defuncti An. 1404. & pag. 357. *Vitam Thomæ de Beckingtona*, Episcopi Bathensis & Wellensis,

* Vide Antonii Wood Antiquitates Oxoniens. Tom. II. pag. 410. 411.

lensis, excerptam ex principio *Collectionum* Chaundleri, prosa & versu, de hujus Beckingtoni laudibus, de quo prolixo & adhuc inedito opere, in Bibliotheca Cottoniana obvio idem Warthonus in præfatione p. XVIII. & ex eo Oudinus Tom. III. pag. 2726. In eadem Cottoniana quoque servatur Testamento Wilhelmi de Wykham subjunctum Chaundleri *poëma de ortu, vita & obitu Willelmi Wykham, Episcopi Wintoniensis & fundatoris CC. Clericorum.*

Benedictus CHELIDONIUS, Monachus Benedictinus S. Ægidii Norimbergensis & Poëta, *Musophili* adscito nomine, labente sæculo XV. & decimi sexti sub initia scripsit *de fundatione & Abbatibus Monasterii sui*, ex quo versus quosdam producit Caspar Bruschius in Chronologia Monasteriorum Germaniæ pag. 47. (editionis novæ p. 169.) Poëma *de Passione Domini nostri JESU CHRISTI*, & aliud *de vita Mariæ Virginis*, Norib. 1511. fol. prodiit additis iconibus stilo scalptorio, egregii Viri Alberti Dureri.

Fragmentum *Chronici* CHEMNICENSIS ab Anno CHristi 1408. ad 1516. ex Codice MS. Petri Albini vulgavit Jo. Burchardus Menckenius ὁ μακαρίτης Tom. III. scriptorum rerum Germanicarum pag. 157-159.

CHE-

CHERUBINUS *de Spoleto*, Ordinis Minorum, defunctus Assisi 1484. De illo Waddingus Tomo VI. & VII. Annalium suorum & pag. 89. Bibliothecæ Ordinis Minorum, ubi præter *Sermones XC. Quadragesimales* a Septuagesima ad octavas Paschæ editos Venetiis 1502. & 1511. memorat ejus *librum de Vita Conjugali*, *Tractatum de Fide*, & *Regulam spiritualis vitæ pro instructione animæ devotæ*. Vide Bartholomæum Cimarellum in parte quarta Chronicorum Ordinis Minorum, quam tribus prioribus Marci Ulyssiponensis addidit, vulgavitque Italice Venetiis 1621. libro IV. capite 2. Huic Cherubino Troilus Malvetius, JCtus, dedicavit librum de Canonisatione Sanctorum, obvium in Oceano Juris, sive Tractatu Tractatuum Tom. XIV. pag. 97.

CHILDEBERTUS, infra, HILDEBERTUS.

CHILDERICUS, vide, HILDERICUS.

CHILIANUS, infra, KILIANUS.

CHILIENUS Monachus Inis Keltrabensis, sive Kildariensis Cœnobii in Hibernia, Ordinis Benedictini circa Annum 740. vel 750. aliis COELENUS, sive COELANUS scripsit carmine hexametro partem, partem elegiaco *vitam Brigittæ Scoticæ* (de qua supra p. 769. sq.) editam ex tribus Codicibus MStis licet non integram a Joanne Colga-

no

no in Actis triadis thavmaturgæ, seu divorum Patricii, Columbæ & Brigittæ, Lovan. 1647. fol. atque inde a Bollando Tom. I. Act. Sanctor. Febr. pag. 141.

CHILPERICUS Childeberti II. F. Rex Francorum ab Anno 575. ad 584. cui poëticis Litteris exculto tribuitur *Epitaphium in S. Germanum*, Parisiensem Episcopum, qui An. 576. rebus humanis valedixit. In historia poëtarum medii ævi pag. 175. traditur hoc epitaphium exstare apud Aimoinum lib. 3. cap. 16. & in Actis Sanctorum 28. Maji Tom. VI. pag. 787. atque in Actis Ordinis Benedictini Tom. I. pag. 245. Sed apud Aimoinum frustra illud quæsivi, licet eundem Aimoini locum laudant quoque Sammarthani Tomo I. Galliæ Christianæ, pag. 404. ubi & ipsum epitaphium exstat, quod quoniam breve est, etiam hoc loco exstare volui:

Ecclesiæ speculum, patriæ vigor, ara reorum,
Et pater & Medicus, Pastor amorque gregis,
GERMANUS virtute, fide, corde, ore beatus
Carne tenet tumulum, mentis honore polum.
Vir cui dura nihil nocuerunt fata sepulchri,

Vivit

Vivit enim, nam mors, quem tulit, ipsa timet.
Crevit adhuc potius justus post funera, nam qui
Fictile vas fuerat, gemma superba micat.
Hujus opem ac meritum mutis data verba loquuntur,
Redditus & cæcis prædicat ore dies.
Hic vir Apostolicus rapiens de morte trophæum
Jure triumphali considet arce poli.

Vita S. CHLODULPHI Episcopi circa Annum 666. Metensis, atque inde Treverensis Archiepiscopi, occurrit in iisdem Actis SS. Benedictin. Sec. 2. pag. 1043.

Robertus de CHORCEONE, sive CHORCON, aliis de CURSON, vel CURTONUS, Anglus, Theologus Parisiensis, adversarius Albigensium, & ab Anno 1211. Cardinalis, Innocentii III. atque Honorii III. per Galliam Legatus, obiit in Palæstina An. 1218. Scripsit *Summam Theologicam* quam MStam evolvit præloque dignissimam vocat Oudinus Tom. II. pag. 1715. Ex illius Summæ *Tractatu de pœnitentia* quædam capita excerpsit ediditque Jacobus Petitus post pœnitentiale Theodori Cantuar. pag. 367-376. Parisiis 1679. 4. Baleus III. 79. ei præterea tribuit *librum de salva-*

salvatione Origenis, & *lecturas solennes.* Quibus Pitseus pag. 293. & G. Josephus Eggs in purpura docta pag. 135. adjungit *librum de septem septenis.*

CHRISTIANUS *ab Aquitania*, a) qui apud Cangium præter rem a *Christiano* DRUTHMARO Grammatico distinguitur, Monachus Corbejensis, Ordinis Benedictini, b) Congregat. Floriacens. scripsit *expositionem* dignam lectu c) *in Evangelium Matthæi* divisam in capita LXI. ad Monachos Stabulenses d) & Malmandariensis Cœnobiorum S. Petri sub uno Abbate consistentes in Diœcesi Leodiensi. Primus cum ejus *epitomatis in Lucam & Johannem* ex MStis Codicibus edidit Jacobus Wimphelingius, præfixo privilegio Imper. Maximiliani: & Leonis X. insignibus, primæ paginæ appositis, Argentorati 1514. fol. addita etiam censura Jacobi Oessler J. U. D. per Imperium Romanum artis impressoriæ Censoris & Superattendentis Generalis. Hæc editio neutiquam conficta ab Edmundo

a) Sigebertus cap. 72.

b) Trithemius cap. 280. de Scriptoribus Ecclesiasticis, & II. 67. illustrium Benedictinorum.

c) Vide Richardum Simonem lib. 3. Historiæ Criticæ Novi Testamenti cap. 26. pag. 370. seqq.

d) *de Stavelo* dans les Ardennes au Diœcese de Liége. Vide Labbeum T. I. de S. E. p. 753.

do Albertino, e) sed obvia in Bibliothecis, ut Galliæ apud Dallæum, f) Angliæ g) apud Johannem Tenissonum, Germaniæ apud Joannem Ludolphum Bünemannum. h) Deprehensum quoque est & testatum eadem legi in illa antiquiore editione, quæ in editione Haganoënsi A. 1530. 8. a Menardo Molthero & Johanne Secerio: licet Sixtus Senensis lib. VI. Bibliothecæ sacræ nota 112. quædam profert e MS. Franciscanorum Lugdunensi aliter, quam in Haganoënsi leguntur, quam repetitam constat in Bibliothecis Patrum, Parisiensi, Coloniensi, & novissima Lugdunensi Tomo XV. pag. 165. Joanni Oecolampadio illam editionem tribuit Labbeus Tomo I. pag. 222. Sed ipse id retractat pag. 751. Idem Typographi vitio *Moltserum* vocat pro

e) vide Albertinum de S. Eucharistia pag. 933. & 861.

f) Johannes Rodolphus Westenius pag. 79. ad Origenem contra Marcionitas, testatur se Wimphelingianam editionem a capite ad calcem cum Moltheriana contulisse, neque Moltherum quicquam corrupisse, sed alio usum Codice Varias Lectiones quasdam, in rebus ipsis tamen nihil alteratum Lectori obtulisse.

g) Caveus de scriptoribus Ecclesiasticis ad Annum 840.

h) Acta Eruditorum Tomo decimo Supplementi pag. 382.

pro Molthero, & pro Secerio *Senerium*. Profitetur Druthmarus se studuisse *plus historicum sensum sequi quam spiritalem: irrationabile enim sibi videri, spiritalem intelligentiam in libro aliquo quærere, & historicum penitus ignorare, cum historia fundamentum omnis intelligentiæ sit, & ipsa primitus quærenda & amplexanda, & sine ipsa perfecte ad aliam non possit transiri.* Idem brevitati studuit & perspicuitati, quoniam ipso judice *stultiloquium est in expositione alicujus libri ita loqui, ut necessarium sit expositorem ipsius expositionis quærere.* Ait in *Matthæum* scripsisse se, quod videret *Hieronymum* multa verba quasi levia præteriisse: qui labor, *si placeat vobis,* inquit, *ad Evangelium* Joannis, *manum mittam,* quod Augustinus aquilam sequens prope nubes incedendo multa intacta velut nota omnibus prætermiserit. *Nam in* Marco *non est necessarium manum mittere post beatum* Bedam. *In* Luca *quoque audio post* S. Ambrosium, *eundem* Bedam, *manum misisse. Sed non potui invenire adhuc in ejus expositione nisi quasdam* homilias. *Si vero nec invenero, & vestrum omnium, cohortatio affuerit, & in hoc quoque laborare tentabo.* De ætate hujus Druthmari monere juvat, eam a viris doctis communiter referri post sæculum medium nonum, quod ipse cap. 56. men-

mentionem facit Bulgarorum ad CHristi sacra adductorum, ac quotidie solitorum baptizari, i) quod Cedrenus ab An. 845. Leo Grammaticus pag. 462. An. 857. auctor vitæ Basilii Macedonis cap. 65. p. 164. felicius circa Annum 870. ajunt contigisse. Notandus & locus hic Druthmari Tomo XV. Biblioth. Patrum pag. 169. ad Matth. XXVII. 7. *agrum figuli*] *Tunc fuit in sepulturam peregrinorum, & modo idem locus hospitale dicitur Francorum, ubi tempore CAROLI villas habuit, concedente illo rege pro amore Caroli. Modo solummodo de eleemosyna Christianorum vivunt, & ipsi Monachi & advenientes.* Sed omnino videtur reducendus ad sæculum labens undecimum, & ad Gregorii septimi tempora, siquidem non alius est, quam Christianus Druthmarus noster, qui Anonymo Mellicensi GVIDMUNDUS capite 102. de scriptoribus Ecclesiasticis: *GVIDMUNDUS qui & CHRISTIA-*

Uuu 2 *NUS,*

i) Cap. 56. ad Matthæum Tom. XV. Biblioth. Patrum pag. 158. *Nescimus jam gentes sub cælo, in qua Christiani non habeantur.* Nam & in Gog & in Magog, quæ sunt gentes Hunnorum, quæ ab eis Gazari vocantur. Jam una gens, quæ fortior erat, ex his, quas Alexander conduxerat, circumcisa est, & omnem Judaismum observat. Bulgarii quoque, *qui & ipsi ex gentibus sunt, cottidie baptizantur.*

NUS, primo in Monasterio STABULENSI Monachus fuit, ubi dum Abbas constitui, atque ad alterum locum regendum mitti debuisset, aufugit, ignotamque provinciam appetens, ne posset agnosci, nomen mutavit in melius, assumens videlicet CHRISTIANITATIS vocabulum, cunctis commune fidelibus. Tandem vero requisitus & repertus sub Gregorio VII. *Aversæ est factus Episcopus,* k) *scripsitque fratribus supradicti Monasterii* explanationem egregiam super Evangelium secundum MATTHÆUM, *in cujus explanationis prologo, super JOANNEM quoque se scripturum pollicetur. Sed utrum minime scripsit, an certe scripserit quidem, quod ad nos minime pervenerit, adhuc a nobis ignoratur. Scripsit tamen* explanationem super Evangelium secundum LUCAM. Hinc porro liquet eundem esse, qui eidem Anonymo Mellicensi cap. 90. CHRISTIANUS, *Pontifex Apulorum,* (hoc est Episcopus Aversanus in Apulia) *vir clarus scientia & sanctitate, contra eandem hæresin* (Berengarianorum) *disseruit invictissime.* Nam & GVIDMUNDUS iste, aliis CHRISTIANUS, l) *contra Berengarium*

k) Confer Ughellum Tomo I. Italiæ Sacræ pag. 488.

l) Vide scriptores veteres de Fide Catholica a Petro

rium libros tres ſcripſit *de veritate Corporis & Sangvinis CHriſti in Euchariſtia* ad Rogerium Monachum, vulgatos primum ab Eraſmo An. 1530. (cujus vide ſis Epiſtolas XXVIII. 10. edit. Lond.) & ſæpius deinde recuſos cum ALGERO, de cujus editionibus dictum ſupra pag. 183. In Bibliothecis Patrum, ut in recentiſſima Lugdunenſi Tom. XVIII. ubi poſt illos tres libros exhibentur p. 465. etiam ejusdem *Confeſſio de SS. Trinitate & de humanitate CHriſti, Corporisque ac Sangvinis Domini Veritate:* nec non pag. 468. *Oratio recuſantis Epiſcopatum*, ad Gvilelmum I. Angliæ Regem. Denique Chriſtiani Druthmari *aliquot homilias* exſtare in Bibliotheca homiliarum, notat Arnoldus Wion, Ligni Vitæ Tom. I. p. 410.

CHRISTIANUS *Ciſtercienſis* Abbas, ex S. Bernardi ſchola, circa Annum 1180. auctor *collectanei ſermonum de variis argumentis, & florum Scripturarum*, ſive *brevium expoſitionum diverſorum ſacræ Scripturæ locorum*, in cujus procemio negat ſe affectaſſe *Gallicanum dicendi eloquentiæ cothurnum.* Hoc opus MS. in Bibliotheca

Petro Franciſco Chifletio editos pag. 365. Alius Gvidmundus, qui Cardinalis creatus A. 1088. Vide Latini Latinii Bibl. ſacro-profanam Tom. I. pag. 81. b.

Sangermanensi evolvit Cangius & Tom. III. Analectorum pag. 351. (editionis novæ pag. 55.) Mabillonius, qui ambo docent fuisse Abbatem Monasterii S. Petri Carnotensis. Certe a Moguntinis Archiepiscopis illa ætate, qui Christiani nomine Abbatiam nunquam gessere, distinguendum esse, recte contendit Oudinus Tomo II. pag. 1595. seqq. Duos nomine & re ex Bernardi collegio cooptatos CHRISTIANOS in Hibernia Episcopos laudat Arnaldus sive Ernaldus in S. Bernardi vita lib. 2. §. 49.

CHRISTIANUS e Comitibus de Buche Thuringus Germanus, Friderici I. Imperatoris Archi-Cancellarius & ab Anno 1164. primus hujus nominus Archi-Episcopus *Moguntinus*, qui teste Alberto Stadensi pag. 292. usus perinde ut materna, *lingua Latina, Romana, Gallica, Græca, Apulica, Lombardica, Brabantica*. De eo videndus Nicolaus Serarius libro V. rerum Moguntinarum, & quæ ad eum notavit Georgius Christianus Johannis Tomo I. pag. 569. seq. Huic Christiano Trithemius cap. 399. & Albertus Krantzius in metropoli lib. 6. cap. ult. tribuunt *gesta & vitam Imperatoris Friderici I.* nec non *Epistolas* diversas & *Orationes* præstantes. De *Epistolis ad Hildegardim* vide Serarium pag. 572. seq. Satis autem certum esse

debet

debet, alium, quam hunc Christianum esse auctorem *historiæ de expeditione Friderici I. Asiatica,* quam edidit Henricus Canisius Tomo V. antiquarum lectionum pag. 44. (editionis novæ Basnagianæ Tom. III. Parte 2. pag. 499.) nam in illa exstat Friderici Barbarossæ A. 1190. in gurgite demersi deploratio, quæ ab Archiepiscopo, qui Anno 1183. jam obierat, proficisci non potuit.

CHRISTIANUS II. Archiepiscopus *Moguntinus* ab Anno 1249. ad 1251. quo depositus fuit ab Hugone Cardinali, legato Innocentii IV. vide Serarium pag. 605. seq. Habetur auctor *Chronici Moguntini* veteris', quod ad CONRADUM referunt alii incertæ sedis Episcopum, in quo & *historia exauctorationis Henrici I.* Archiepiscopi Moguntini ab Anno 1142. ad 1153. (non Henrici V. ut est apud Bruschium) & *Arnoldi* ab Anno 1153. aliorumque Archiepiscoporum Moguntinorum. Nam cum auctor nomen suum sola littera C. prodiderit, & argumenta plura militent pro hoc Christiano, illi potius quam nescio cui Conrado adscribendum judicarunt. Vide pag. 607. seq. & Tom. II. laudati Johannis pag. 101 - 130. ubi hoc Chronicon post editionem Basileensem An. 1537. & Urstisianam A. 1585. Tom. I. pag 567. Georgiique Helwichii, Francofurti 1630. inte-

grum cum notis clarissimi editoris exhibetur. Persequitur autem historiam Ecclesiæ Moguntinæ ab Anno 1140. ad 1251. Dicavitque auctor hoc Chronicon *Venerabili Patri Theodorico Abbati & Fratribus C. Ludovico Priori, Johanni & Rudolpho Sacerdotibus, C. Presbyter Episcopali nomine indignus, gaudia electis DEI ante Mundi exordia præparata.*

CHRISTIANUS *de Opiter*, Trajectinus, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1451. scripsit *Summulam de eo, quod tempore Ecclesiastici interdicti probibetur vel conceditur. Expositionem cerimoniarum missæ spiritualem & mysticam.* Tractatum *de Materia Eucharistiæ.* Incipit: *Materia Eucharistiæ est panis de puro tritico* &c. *Miraculum Gvidonis de Corvo An.* 1324. *in Civitate Alestensi, quæ Bajona jam dicitur & XXX. leucis distat a curia Romana.* Vide Jacobum Echardum Tomo I. pag. 810.

CHRISTIANUS *Sylvæ Majoris* Monachus, scripsit *vitam S. Geraldi* Abbatis circa Annum 1095. obviam in Actis Sanctor. T. I. April. 4. pag. 423.

CHRISTOPHORUS *de Bondelmontibus*, supra pag. 702.

CHRI-

CHRISTOPHORUS *Castellioneus*, sive *de Castiliano*, Mediolanensis, Baldi ex discipulo antagonista, inter JCtos *subtilitatum Princeps* a) appellatus & *alter Scævola*, b) docuit initio Sæculi XV. Ticini, Parmæ, Senis atque iterum Ticini, scripsitque præter multa *Consilia*, *Repetitiones* & *Tractatus* laudatam præ cæteris c) lucubrationem de *duello*, de quo argumento DIDACI, sive JACOBI DE CASTILLO & Joannis de Lignano dissertationes leguntur in Oceano Juris, sive Tractatu Tractatuum Tomo XIII. pag. 284. 281. Castellionei non legitur.

CHRISTOPHORUS *Marcellus* Canonicus Patavinus, Patricius Venetus, Protonotarius non Pii II. qui A. 1464. obiit, sed Pontificis Leonis X. & Archiepiscopus Corcyrensis, præter editionem *librorum trium de sacris cerimoniis Ecclesiæ Romanæ*, de quibus supra in AUGUSTINO Patricio p. 402.

a) Pancirollus II. 80. de claris Legum interpretibus. Cotta pag. 527. Subtilitates ejus contra communem doctrinam, *licet ingenia excitaverint, confusionem tamen fecisse scholaribus hebetis ingenii*, notat Gazalupius pag. 508.

b) Marcus Mantua pag. 457.

c) Mantua ibid. *Scripsit multa Consilia, repetitiones & tractatus, & præcipue* de duello, *quem legisse te non pœnitebit, si ipsum cum aliis contuleris.*

ipſe compoſuit vulgavitque, quæ in Diario Eruditorum Italiæ Tomo XVIII. pag. 402. ſeq. accurate ſignantur: *Orationem in funere Petri Barroccii*, Epiſcopi Patavini. Patav. 1507. 4to. *Univerſalis de anima traditionis opus*, Venetiis 1508. fol. *Orationem ad Julium II.* Romæ in 4to. *Orationem habitam in quarta ſeſſione Concilii Lateranenſis.* Romæ 1512. 4. *Epiſtolam* A. 1521. ſcriptam, in qua *Camaldulenſis eremi* ſitus, vitæque ibi degendæ ratio, & *Aluerniæ mons* luculenter deſcribuntur. Florent. 1557. 4. *De auctoritate ſummi Pontificis & his, quæ ad illam pertinent*, libri II. contra Martinum Lutherum. ibid. 1521. 4. *Exercitationes in ſeptem primis Pſalmis.* Romæ 1523. 4to. *In Pſalmum XII.* ibid. 1525. 4. Denique *Quæſtiones IV. Philoſophicas* MSS.

CHRISTOPHORUS *Molbuſenſis* (Moleſey) Anglus, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1530. traditur ſcripſiſſe *Poſtillam ſuper IV. Evangeliſtas*, *ſuper Apoſtolum totum*, & *in omnes Canonicas*, nec non *in Apocalypſin*, & *ſermones de tempore & de Sanctis*, & *Commentarium in Elenchos Ariſtotelis.* Vide Baleum V. 68. cujus veſtigiis inſiſtit Pitſeus pag. 473.

CHRISTOPHORUS *Perſona* a) Romanus, Prior

a) aliis *Perſona*, minus recte.

Prior Monasterii S. Salvatoris de S. Balbina b) de Urbe, Ordinis fratrum eremitarum S. Gvilelmi, c) Græce & Latine doctum, & ab Innocentio VIII. præfectum An. 1484. Bibliothecæ Vaticanæ, pestilentia Romæ corripuit sustulitque An. 1486. ætatis 70. biennio post Sixti IV. obitum, qui ingenio ejus delectabatur, & cui Latinam versionem VIII. librorum *Origenis* contra Celsum dedicavit. De illa versione & de aliis, quas Persona, non accuratissimus semper interpres composuit, *Procopii* IV. librorum de bello Gothico, d) (quorum tertium & quartum in unum contraxit) *Agathiæ* Scholastici libror. V. & Sermonum XXV. moralium *S. Joannis Chrysostomi*, & Commentariorum *Theophylacti*

b) aliis perperam *S. Albina.*

c) Trithemius cap. 877. De hoc Gvilelmo auctore Gvilelmitarum, Acta Sanctorum Tomo II. Februar. pag. 433. & Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XIX. pag. 328. seq. Aliis Persona præter rem habitus Frater Ordinis Eremitarum Augustinianorum, aliis Ordinis Servorum B. Mariæ Virginis. Vide id. pag. 326. seq. Mandosii Bibliothecam Rom. pag. 59. Bælii Lexicon in *Persona.* Nisseron Memoires Tom. XV. p. 1. seqq.

d) Ad faciendam Leonhardo Aretino invidiam, qui Latinam Procopianæ interpretationem pro Gothica historia, cujus ipse auctor esset, ediderat. Vide Jovium p. 201. elog.

cti in S. Pauli Epistolas, editorum sub S. Athanasii nomine, nec non meletarum quarundam *Libanii*, jam dixi suis locis in Bibliotheca Græca, & accurate de illis quoq; & de aliis rebus ad hunc Personam spectantibus V. C. Apostolus Zenus Tomo XIX. Diarii Eruditorum Italiæ pag. 333. sq. *Librum Epistolarum* lectu dignum editum a Persona, post Trithemium affirmat Johannes Matthæus Toscanus lib. 1. pepli Italiæ num. 27.

CHRISTOPHORI *a Soldo*, Civis Brixiani, de rebus sui temporis *Annales Brixianos* ab Anno 1437. ad 1468. primus ex Codice Estensi vulgavit laudatissimus Muratorius in rerum Italicarum scriptoribus Tomo XXI. Mediolan. 1732. fol.

CHRODOBERTI Episcopi circa An. 670. Turonensis, *judicium de muliere adultera*, ex Codice Bibliothecæ Thuanæ editum a Paschasio Quesnello in notis ad Epistola S. Leonis Magni LXXXIII. Parisiis 1675. 4. & Lugduni 1700. fol. Tom. II. pag. 489. seq. *Crotbertus* hic vocatur in Epistola Adeodati Papæ apud Sammarthanos T. I. Galliæ Christianæ p. 741.

CHRODOGANGUS, aliis *Chrotgangus*, *Grodegangus*, *Crodogandus*, *Crodogangus*,* Trithe-

* Vide Carolum le Cointe Tom. V. Annal. Francorum pag. 74.

Trithemio cap. 255. de S. E. *Ruggandus:* in epitaphio apud Mabillonium Tomo I. pag. 425. (editionis novæ pag. 377.) *Rotgangus nomen, gloria CHristus erat.* Pipini Regis ex ſorore nepos & Epiſcopus ab Anno 743. ad 766. Metenſis, (de quo præter Sammarthanos Tomo III. Galliæ Chriſtianæ pag. 711. Acta Sanctorum ad ſextum diem Martii, & Acta Sanctorum Benedictin. Sec. III. Parte 2. pag. 204. & *Vita Chrodegangi* ex Codice Sæculi XIII. Gvelpherbytano edita a Johanne Georgio Eccardo Tomo I. ſcriptorum Würtzeburgenſium pag. 912. Martinus Meuriſſe, Epiſcopus Madaurenſis, in hiſtoria Epiſcoporum Metenſium Gallice edita Metis 1634. fol.) Scripſit *Regulam* Clericis obſervandam Metenſibus, & in multis veſtigia legentem regulæ S. Benedicti. Edidit *Lucas Dacherius* diſtinctam in capita LXXXVI. Pariſiis 1654. 4. Tomo I. ſpicilegii p. 205. (novæ editionis Tom. I. pag. 565.) ſed aliam minus interpolatam, conſtantemque Capitibus XXXIV. ex Sirmondi Codice *Labbeus* Tom. VII. Concil. pag. 1444. & ex Labbeo *Harduinus* Tom. IV. pag. 1181. & noviſſime *Coletus* in editione Conciliorum Veneta Tomo IX. poſt *Concilium Aquisgranenſe* An. 816. ſubjuncta etiam interpolata illa Canonicorum Regula, ex Chrodogango, Concilio illo Aquisgranen-

ſi

ſi atque aliunde conſarcinata. Sinceram quoque dedit *Carolus le Cointe* Tomo V. Annalium Eccleſiæ Francorum ad Annum CHriſti 757. pag. 567 -- 587. ex Codice MSto collato cum Dacheriana & Labbeana editione. Plura de hoc Chrodogango *Paulus Warnefridus* in fragmento de Epiſcopis Metenſibus apud Andream du Chesne Tomo II. rerum Franc. pag. 204. ſeq. ubi *normæ* etiam Clero inſtitutæ mentio, ſicut & apud Sigebertum cap. 78. Excerpta ex illa regula capita quædam ante Dacherium vulgaverat *Johannes Morinus* in ſylloge pœnitentialium libellorum, ſubjuncta operi de diſciplina Veteris Eccleſiæ in adminiſtratione pœnitentiæ, quod opus poſt editionem Pariſ. 1651. recuſum eſt Bruxellis 1685. & Venetiis 1702. fol. Denique Chrodogangi *privilegium pro Gorzienſi Abbatia*, præter Conciliorum editores Labbeum, Harduinum & Coletum ad Annum 756. offert laudatus le Cointe Tomo V. pag. 562. De Romano Pſalmorum Cantu in Metenſem primum, deinde in alias Galliæ Eccleſias per Chrodogangum illato vide Henrici Warthoni auctarium ad Uſſerium de ſacris vernaculis pag. 358.

CHROMATIUS Aquilejæ * Epiſcopus inter Epi-

* Vide Labbeum Tom. I. pag. 222. ſeq.

Episcopos sui temporis sanctissimos a) doctissimosque: amicus Ambrosii, b) Hieronymi, (qui sæpe ejus cum laude meminit, Salomonisque libros ex LXX. versos ei & Heliodoro dedicavit;) Chrysostomi c) & Rufini, cui cum Jovino & Eusebio Cremonensi, circa Annum 370. cum esset baptizatus, *pater & doctor symboli ac fidei* fuit, ut Rufinus testatur I. in Hieron. Tomo IV. editionis Marcianæi pag. 352. Chromatio scripta etiam nonnulla Hieronymi & Rufini debemus: nam & Hieronymo interpretari Paralipomena, d) Oseam, Amos, Malachiam & Zachariam: e) Rufino historiam Ecclesiasticam Eusebii f) & Origenis homilias g) transferre persuasit: licet Epistola præfixa Usuardi martyrologio h) supposita videatur viris doctis, qua Chromatii & Heliodori nomine Hieronymus rogatur, ut de archivis S. Eusebii Cæsa-

a) Hieron. præfat. in Paralipom.
b) Ambrosius Epist. 37. ad Chromatium.
c) Chrysost. Epist. 155. Tom. III. editionis novæ pag. 689. Rufinus.
d) Hieron. præf. in Paralipom.
e) Chromatius & Heliodorus Epist. ad Hieronymum.
f) vide Tillemont Tom. XII. p. 304. sq.
g) idem pag. 307. seq.
h) idem pag. 353. Baronii prolegom. ad Martyrolog. Rom. cap. 5. & 7. & ad An. CHristi 388. num. 101.

Cæſareæ Palæſtinæ *feſta martyrum* ad eos dirigat: nec minus ſuppoſita eſt Epiſtola Chromatii & Heliodori altera ad Hieron. *de Nativitate B. Virginis.* i) Epiſtola vero, qua *Origenis* condemnatis erroribus k) rogaverat, ut litibus cum *Rufino* l) finem imponeret, hodie deſideratur, neque Hieronymus paſſus eſt hoc ſe a Chromatio perſuaderi. Deſideratur quoque *Epiſtola ad Honorium* Imperatorem pro cauſa Chryſoſtomi, cujus Honorius apud Palladium in vita Chryſoſtomi cap. 3. pag. 30. meminit. Sixtus Senenſis tradit Chromatium ſcripſiſſe *Commentarios in Matthæum*, quæ autem ejus hodie exſtant, ſunt *Homiliæ de octo beatitudinibus*, & *Commentarius in quintum caput Matthæi & partem ſexti*, m) aliudque fragmentum *in Matth. III.* 14. *de baptiſmo CHriſti.* Hæc edita primum Baſileæ 1528. 8. cum Symmachi Epiſcopi Romani Apologetico adverſus Anaſtaſium Imperatorem, & præfatione Joannis Sichardi: deinde ex Martini Lipſii duobus

i) vide Codicem Apocryphum Novi Teſtamenti pag. 7. ſeq.

k) Hieron. 2. in Rufin. Tom. IV. p. 417.

l) Hieron. in Rufin. lib. 3. Tom. IV. edit. Marcianæi pag. 437.

m) Ex hoc Commentario petita *expoſitio Orationis Dominicæ*, quam exhibet Joh. Henichius Hiſt. Eccleſ. II. pag. 378.

duobus melioribus Codicibus usi recognitione Lovan. 1546. 8. sæpiusque inde recusa in Micropresbytico pag. 410. in orthodoxographis utrisque A. 1555. & 1569. & in Bibliothecis Patrum Parisiensibus An. 1575. Tom. VIII. An. 1589. 1644. & 1654. T. II. & Coloniensi Tom. IV. & Lugdunensi Tom. V. pag. 976. nec non in Bibliotheca Concionatoria Francisci Combefisii. Diem obiisse traditur Chromatius An. 406. Vide Ughellum Tomo V. Italiæ sacræ pag. 24. editionis novæ. De successore infra, NICEAS. In Martyrologio Romano 2. Decembris Chromatius sanctus appellatur & Confessor.

CHRONICI veteris excerptum ab Anno CHristi 886. ad 1109. apud Andream du Chesne Tomo IV. rerum Franc. pag. 69 -- 96.

Petrus ob eloquentiæ suavitatem CHRYSOLOGUS, & *Latinorum Chrysostomus* a) appellatus, Ecclesiæ Ravennatis Episcopus ab Anno 433. usque ad 449. b) 2 Decembris. De illo præter editores, Agnellus in libro Pontificali Ravennatensium Episcoporum pag. 321. Benedictus Bacchi-

Xxx nus

a) D. Elias Veiel de præstantia studii Medici pag. 48.

b) H. Noris Historia Pelagiana editionis primæ pag. 260.

nus in Obſervationibus ad Agnellum pag. 335. ſeq. Hieronymus Rubeus in hiſtoria Ravennatenſi, Tillemontius c) Tom. XV. Memoriarum pag. 184. ſeq. 864. ſeq. & Jo. Paſtritius d) in explicatione Patinæ myſticæ, vulgata Romæ 1706. 4. Inter ſermones Chryſologi *centeſimus ſeptimus*, qui inſcribitur *in Divum Petrum Epiſcopum* non ab ipſo compoſitus, ſed ab alio ejus memoriæ dicatus fuiſſe videtur. e) *Sermones* Chryſologi, quos *ſuper topazium & aurum obryzum pretioſos* vocat Anonymus Mellicenſis cap. 28. collecti ſunt & digeſti primum a FELICE, qui A. 708. Epiſcopus Ravennas ordinatus eſt, cujus *prologum* ſermonibus præmiſſum e MSS. vulgavit Oudinus Tomo I. pag. 1251. teſtatus eundem ordinem, quem Felix obſervavit, in editionibus etiam conſpici. Prodiere Chryſologi *ſermones CLXXVI.* (quanquam CXXII. tantum computant Sixtus Senenſis & qui eum ſequuntur.) Bononiæ 1534. 4. Coloniæ 1541. fol. Pariſiis 1544. 8vo, (quæ editio præter rem pro prima venditatur in Avtographis Rudolphinis Tom. I. p. 467.) Pariſiis 1574. 8. (in quam editionem

c) Memoires de Trevoux An. 1711. pag. 1138. ſeq.
d) Acta Eruditorum A. 1707. p. 301. ſq.
e) Tillemont. Tom. XV. p. 184 & 865.
f) Bacchinus ad Agnellum Tom. II. p. 388.

nem emendationes *Latini Latinii* leguntur in ejus Bibliotheca sacro - profana Tom. I. pag. 98. seqq.) Coloniæ 1678. 4. Parisiis 1585. 1612. 8. & cum Leone M. & Maximo Taurinensi 1614. fol. & in *Francisci Combefisii* Bibliotheca Concionatoria & in Bibliotheca Patrum Coloniensi An. 1618. Tomo V. pag. 662. & Lugdunensi A. 1677. Tomo VII. pag. 845. & ex recensione *Theophili Raynaudi*, cum Leone Magno, Maximo Taurinensi, Fulgentio &c. in heptade præsulum Christiana, Paris. 1623. 1628. Lugduni 1633. Parisiis 1661. 1671. fol. & cum scholiis & Vita Chrysologi per *Dominicum Mitam*, presbyterum Bononiensem, qui præclaram operam in sermonibus hisce ad MStos Codices emendandis g) posuit, Bononiæ 1643. 4. Coloniæ 1678. 4. & cum commentariis *Martini del Castillo* h) Burgensis, Ordinis Minorum, Lugduni 1676. fol. Admirari se os tam disertum, ingenium fœcundissimum, stylum supra ævum istud tersum atque elegantem professus est *Jo. Meursius* parte 2. Exercit. Critic. cap. XI. ubi loca quædam ejus emendat p. 130. sq. *Zachariæ Lundii* Commentarius in Chrysologum., Variæ Lect. & animad-

g) Vide Oudinum Tom. I. p. 1251.

h) Giornale de' Letterati di Roma An. 1676. pag. 237.

animadversiones copiosæ MSS. fuere Hafniæ apud illustrem Rostgaardum. Esse quosdam in hisce sermonibus, qui alium habeant auctorem, jam a multis annotatum est, licet conjecturis potius res agitur, quam argumentis certis. Vide infra in SEVERUS *Malacitanus*, & Tillemontium T. XV. memoriar. pag. 866. & Oudinum Tomo I. pag. 1252. ubi etiam inscriptiones sermonibus in plerisque editionibus præfixas recte negat esse a Chrysologo.

Sermones V. in Orationem Dominicam ad Catechumenos, primus edidit Dacherius Tom. VII. spicilegii pag. 120. (edit. novæ Tom. I. p. 215.) & ex fide Codicis Corbejensis retulerat ad PETRUM DAMIANUM; quos ex D. Stephano de Marces postea comperit Chrysologi esse: cujus alii quidam sermones etiam, qui in Felicis collectione exstant, ad Damianum a viris doctis referuntur, cum Damianus multis sæculis Felice fuerit junior. Sed & idem Dacherius Tom. XI. p. 279. (edit. novæ T. I. p. 41.) vulgavit, quem tanquam ineditum Petrus Franciscus Chifletius ei suppeditaverat *Sermonem in Natali Domini*, Auctoris qui circa Annum 500. vixerit, & fortasse S. FULGENTII, qui tamen inter sermones Chrysologi auctior a principio atque emendatior etiam lucem sæpius viderat, sermo CXLV. ut observatum Paulo Colomesio in

in paralipomenis de ſcriptoribus Eccleſiaſticis p. 263. & in Obſervationibus ſacris p. 133. Sermonis hujus clauſula idem urget argumentum, quo utitur Chryſologus in Epiſtola, de qua mox ad Eutychem: *Triginta annis humanæ leges* (Valentiniani A. 449.) *humanas adimunt quæſtiones: & CHriſti generatio, quæ Divina Lege ſcribitur inenarrabilis, poſt tot ſæcula diſputatione temeraria ventilatur?*

Epiſtola ad Eutychetem Presbyterum ſcripta medio Anni 449. & laudata ab Agnello p. 323. ſeq. Hujus Epiſtolæ duplex editio exſtat, *una* qualis ex Codice Eſtenſi exhibetur a Bacchino notis ad Agnellum p. 344. & ex Codice Thuano occurrit inter Leonis M. Epiſtolas in editionibus quibusdam, quæ Queſnellianam anteceſſere: *altera* dimidio tanto auctior, quam ex MStis Vaticanis & Sirleti codice publicavit cum notis Gerardus Voſſius ad calcem Gregorii Thaumaturgi, Mogunt. 1604. 4. p. 405. addita Græca verſione ex parte 1. Actorum Concilii Chalcedonenſis, Tom. II. Harduin. p. 21. Labbei T. IV. p. 35. quæ editio Latine ſæpius deinde repetita ad calcem ſermonum Chryſologi, & poſt Epiſtolam XXIII. Leonis M. in editione Paſchaſii Queſnelli, cujus notas conſulere juvabit Tomo II. p. 426. ſeq. edit. in fol.

Epistolas alias plures scripsisse Chrysologum notat Trithemius cap. 159. Harum fragmenta aliquot idem Colomesius testatur legisse se in *Lumine animæ*, libro non facile obvio MATTHIÆ FARINATORIS Carmelitæ Viennensis, edito 1477. 2. Voll. & digesto per titulos LXXV.

Testamentum Chrysologi memorans Ughellus Tomo II. Italiæ sacræ, pag. 333. nullum aliud videtur signare, quam quæ ab eo morti vicina dicta narrat Agnellus in ejus vita pag. 334.

Daniel CHURCHE, sive *Ecclesiensis*, Anglus de domo ac familia Regis Henrici II. circa A. C. 1180. scripsit *Urbanum*, de morum comitate, versibus hexametris. Incipit: *Cum nihil utilius.* MS. Dublini in Collegio S. Trinitatis. Etiam *carminum* ejus *rhythmicorum* librum Baleus III. 17. commemorat, & ex Baleo Pitseus pag. 243. Polycarpus Leyserus in poëtarum medii ævi historia p. 438.

CICARDI Abbatis *Chronicon* MS. in Bibliotheca monasterii S. Galli in Helvetia, notavere Vossius Cangiusque ex Possevino.

Richardus CICESTRIUS, sive de CIRENCESTRIA Monachus Westmonasteriensis Ordinis Benedictini medio sæculo XIV. auctor *Speculi Historiæ* & *Chronici Anglo-Saxonum* ab

ab A. 448. ad 1348. quod bipartitum opus perinde ut *Chronicorum epitome* MS. apud Cantabrigienses. Vide Baleum V. 78. Pitseum p. 462. sq. Vossium p. 532. sq. Alius *Richardus* Episcopus *Cicestrensis* A. 1255. defunctus, cujus vita a Radulfo Bocking Ord. Præd. circa A. 1270. scripta exstat in Actis Sanctorum 3. April. ut supra pag. 686. dicere me memini: Epitome apud Surium.

CIMBERTUS, f. KINBERTUS, idem Lelando c. 79. CUNEBERTUS, Monachus Ord. Bened. & Episcopus Lindisfarorum, sive Lindensium Dorcestrensis, cujus litteris se circa A. 730. ad scribendam Ecclesiæ Anglorum historiam adjutum profitetur Beda: *In Provincia*, inquit, *Lindissi, quæ sint gesta erga CHristi fidem, quæve successio sacerdotalis exstiterit, vel litteris reverendissimi Antistitis* Cimberti, *vel aliorum fidelium viva voce didicimus.* Ex his Bedæ verbis Pitseus p. 128. Cimberto non dubitavit tribuere *Compendium Annalium suæ gentis*, & *Epistolarum, maxime ad Bedam librum unum.* Alii *librum de factis comprovincialium.*

CINUS Pistoriensis, præceptor Bartoli JCti, Jus Civile docuit Bononiæ, compositisque in Digesta & Codicis Justinianei libros commentariis decessit A. 1336. de quo præter

Trithemium c. 575. Pancirollum & alios Nic. Comnenus Papadopoli in historia Gymnasii Patavini Tom. II. p. 8. seq. & Janus Vincentius Gravina de originibus Juris Civilis.

Bernardus CIRCA ex Præposito Papiensi Episcopus A. 1192. Faventinus, atque inde ab Anno 1198. Papiensis usque ad 1213. quo diem obiit supremum. Hunc *Bernardum Balbum* video appellari ab Ughello cum p. 1097. T. I. ubi de Papiensibus tum T. II. p. 500. ubi de Faventinis Episcopis differit. Sed *Bernardus Circa* appellatur ab Antonio Augustino, qui ejus *collectionem Decretalium* cum notis edidit Ilerdæ 1576. fol. recusam Parif. 1609. fol. Prima hæc est ex quinque post Gratianum collectionibus, de quibus supra pag. 811. & Tom. XI. Bibliothecæ Græcæ p. 10.

Joannes de CIREYO * Divionensis, Abbas Balernensis in Burgundia Ord. Cisterc. interfuit Synodo Aurelianensi A. 1477. & Turonensi A. 1478. obiitque senex An. 1503. de quo Lud. Jacobus de scriptoribus Cabilonensibus, & Carolus de Visch in Bibliotheca

* Apud Carolum de Visch ita recte bis in indice, pro quo pag. 200. vitiose de CIRCIO, quod deinde alii sunt imitati. Sed recte de *Cirey* etiam Jacobus le Long in Bibliotheca Historicorum Galliæ p. 911.

theca Cistercienſi p. 200. ſeq. Exſtat ejus *Compendium Sanctorum Ordinis Cistercienſis*, & *liber privilegiorum* ejusdem Ordinis, quorum ipſe quædam ab Innocentio VIII. illi conciliaverat. Divione 1491. *Exhortationem ad Monachos Cistercienſes* libro Privilegiorum ſubjunctam, exhibet etiam Chryſoſtomus Henriquez in ſua Cistercienſium privilegiorum ſylloge, Antwerp. 1630. & Carolus de Viſch p. 200. ubi etiam de Johannis hujus *dialogo* inter Priorem & Subpriorem, contra libellum quendam *Matthæi Pillard*, de proſpero & adverſo Ordinis ſtatu.

CIRINUS, *Cyrinus*, ſupra, ARIBO p. 350.

Joannes CIRITTA, Abbas Taurocanus, ſive Monaſterii Johannis de Tarauca Ord. Ciſterc. A. 1132. fundati in Luſitania, defunctus A. 1164. Ad hunc Epiſtola S. Bernhardi 368. Ipſe cum Guiſcardo ſodali ſuo ſcriptor *Regulæ Equitibus militiæ Ordinis de Avis*, ſive *Aviſii*, juſſu Alfonſi Regis, quam vulgavit Chryſoſtomus Henriquez in ejus vita, lib. 1. faſciculi Sanctorum Ord. Ciſterc. diſt. 19. una cum *duabus Epiſtolis*, una ad Monachos Taurocanos, cum Abbatiæ renuncians ipſe in monaſterium S. Chriſtophori conceſſiſſet: & altera ad Boëmundum, Abbatem Taurocanum. Vide Viſchii Bibl. Ciſterc. p. 203. & Nicolaum Antonium

Tom. II. Bibliothecæ veteris Hispanæ lib. VII. cap. 6. pag. 17.

Scriptores de CISTERCIENSI Ordine, Benedictini propagine, quæ ex Abbatia Cisterciensi Ao. 1098. fundata longe lateque pullulavit.

Origines Cisterciensis Ordinis, incertis auctoribus scriptæ, in Labbei Bibl. nova MSS. Tom. I. p. 640-647.

Anonymi *Exordium Ordinis Cisterciensis minus*, scriptum An. 1120. & cum notis editum ab Ignatio Firmino de Hibero, Fiterensis Cœnobii in regno Navarræ Abbate, Fiteri 1610. fol. Coloniæ 1614. 4to. Vide Jacobi le Long Bibliothecam Historicorum Galliæ p. 259. sq.

Exordium Ordinis Cisterciensis majus, scriptum A. 1212. Vide Bertrandum Tissier Tomo I. Bibliothecæ veterum scriptorum Ord. Cisterc. & infra CONRADUS Everbacensis.

Exordia sacri Ordinis Cisterciensis, alterum a S. ROBERTO, S. ALBERICO, S. STEPHANO ejus Ordinis fundatoribus ante annos quingentos, alterum ante quadringentos a Monacho Claræyallensi conscripta, & ab eodem de Hibero edita Pampilone 1631. fol. qui posterius hoc S. HELINANDO tribuit, quod refellitur

fellitur ab Angelo Manriquez ad Annum 1100. Vide infra, HELINANDUS.

ANONYMI Cisterciensis, qui in Germania post Annum 1153. scripsit, *Dialogus* duorum Monachorum Cluniacensis & Cisterciensis, de variis utriusque Ordinis observatis, quem vulgavit Edmundus Martene Tomo III. Anecdotorum pag. 1561-1654.

Joannis d' Assignies Vitæ Sanctorum & Sanctarum Ordinis Cisterciensis. Gallice 2. Voluminibus in 4to. Duaci 1598. & Montibus 1606.

Franciscus Bivarius, sive *Vivarius*, (male apud Teissierium *Rivarius*) Madritensis de Viris & Fœminis illustribus Ordinis Cisterciensis. Vide Vischium p. 114. & Nicolaum Antonium Tom. I. Bibliothecæ novæ Hispanæ p. 312.

Bernardus Brito in Historia Ordinis Cisterciensis, edita Lusitanice, Ulyssipone 1602. fol.

CÆSARIUS Heisterbacensis, de quo supra pag. 880.

Claudius Charlemot in serie Sanctorum & illustrium Virorum Ordinis Cisterciensis, Parisiis 1660. 4. Ejusdem Annales Cistercienses 2 Voluminibus: memorati Vischio p. 78. nescio an editi.

Joannes

Joannes de CIREYO, supra p. 1064.

Claudina Fevret, Abbatissa Bernhardinarum Divionensis, in Diario Sanctorum Ordinis Cisterciensis, edito Gallice Divione 1706. 8.

Chrysostomi Henriquez Calendarium Ordidinis Cisterciensis. Bruxellis 1620. Fasciculus Sanctorum Ordinis Cisterciensis. Bruxellis 1624. fol. duobus Voluminibus. Menologium Cisterciense. Antwerpiæ 1630. fol. 2. Volum. de quo Bollandus præfatione ad Acta Sanctorum Januarii cap. 4. § 9. & præfatione ad Acta Febr. cap. 6. Constitutiones, regulæ & privilegia Ordinis Cisterciensis. ibid. Lilia Cistercii, sive vitæ sanctarum Virginum &c. Ejusdem Chrysostomi Phœnix reviviscens, seu Scriptores Ordinis Cisterciensis Angliæ & Hispaniæ, Bruxellis 1626. 4. Omitto alia apud Vischium pag. 66. seq. & Nicolaum Antonium Tomo I. Bibliothecæ novæ Hispanæ pag. 194.

Augustini INFANGATI, Florentini, Monachi S. Salvatoris de Septimio, defuncti A. 1499. Chronicon de gestis Monachorum Ordinis Cisterciensis, sex Voluminibus, MSS. in illo Monasterio. Vide Julium Nigrum Bibl. Florentin. pag. 6. & Vischii Bibl. Cisterc. p. 29. ubi perperam *Iafaugatus* excusum.

Gaspa-

Gasparis Jongelini, Antwerpiensis Purpurà Divi Bernhardi, elogia Pontificum, Cardinalium, Archiepiscoporum & Episcoporum ex Ordine Cisterciensi. Coloniæ 1644. fol. Elogia S. Bernhardi & Cisterciensium Monachorum. ibidem 1644. 4.

Angelus Manriquez, Burgensis, in Annalibus Cisterciensibus. Lugduni 1642. seq. fol. quatuor Tomis, quorum primus ab Anno 1098. secundus ab Anno 1145. tertius ab Anno 1174. quartus ab Anno 1213.

Ejusdem Sanctorale Cisterciense, duobus Voluminibus. Pontificale Hispano-Cisterciense, & Calendarium Sanctorum Ordinis Cisterciensis. Vide Nicolaum Antonium Tomo I. Bibliothecæ novæ Hispanæ p. 71. seq. & Carolum de Visch pag. 22.

Sylvestri Maurolyci de Viris illustribus Ordinis Cisterciensis. Vide Mongitorem Tom. II. Biblioth. Siculæ p. 226.

Hugonis Menardi Catalogus Sanctorum Ordinis Cisterciensis.

Auberti Miræi Chronicon Cisterciense. Coloniæ 1614. 8.

Barnabas de Monte Alvo in Chronico Ordinis, cujus prima pars lucem vidit Hispanice, Madrit. 1602. fol.

Petri

Petri le Nain Subprioris Abbatiæ Trappensis, specimen historiæ Ordinis Cisterciensium, Gallice, novem Voluminibus in 12. quorum ultimum circa An. 1250. desinit. Paris. 1696. 1697.

Augustini Sartorii Cistercium bis tertium, seu historia elogialis Ordinis Cisterciensis. Pragæ 1700. fol. Vide Acta Eruditorum A. 1702. p. 236.

Philippi Segvini, qui circa Annum 1590. floruit, lucubrationes de Sanctis, viris illustribus, Abbatibus & Monachis Ord. Cisterc. & Bibliotheca Cisterciana, de quibus Vischius p. 280.

BERTRANDI TISSIER, Prioris Bonifontis in Thierascia Picardiæ, Bibliotheca veterum scriptorum Ordinis Cisterciensis, qui sæculo S. Bernhardi vel non diu post obitum ejus floruere. Bono fonte 1660. 1662. 1669. fol. tribus Voluminibus.

Caroli de Visch, Dunensium Prioris, Bibliotheca scriptorum sacri Ordinis Cisterciensis, cum Chronologia Monasteriorum 874. ejusdem Ordinis ab A. 1113. ad 1628. Colon. 1656. 4. Confer Notitiam Abbatiarum Cisterciensium, quæ prodiit Colon. 1640. fol.

Ferdinandi Ughelli de scriptoribus Ordinis Cisterciens. laudat Allatius in apibus urbanis,

banis, Thomasinus in Parnasso Euganeo & ex his in Biblioth. Bibliothecarum Labbeus, dubito an editum.

CIVITATENSIS in regno Neapol. Episcopi, cujus nomen non est adscriptum, *Chronica recollectio XXIV. Schismatum* in Ecclesia Romana factorum a tempore Felicis II. sive An. 354. ad Benedictum XIII. sive A. 1417. MS. in Bibliotheca Basileensi, teste Joanne Hallervordo in Spicilegio Historicorum Latinorum.

CIXILLA, sive CIXILANES, quem Pseudo-Luitprandus Archi-Episcopum Toletanum refert fuisse ab Anno 752. ad 775. ab eodem & aliis traditur scripsisse *Vitam S. Ildephonsi* defuncti A. 667. Breve scriptum incipit: *Ecce dapes mellifluæ.* Vide Laurentium Ramiresium in animadversionibus ad Luitprandum, sed & Nicolaum Antonium in Bibliotheca veteri Hispana lib. VI. cap. 1. Tom. I. pag. 320. qui notat editam esse a Basilio Melanio, Monacho Cassinensi, cum B. Ildephonso de laudibus B. Virginis, Basileæ 1557. & a Constantino Cajetano in SS. trium Episcoporum, Isidori, Ildephonsi & Gregorii Cardinalis Ostiensis vita & actionibus, Romæ 1616. 4. & a Laurentio Ramiresio de Prado ad calcem Chronici Pseudo-Juliani, Parisiis 1628. in 4to.

Ante-

Anterius CLALIDIANUS. Supra, ANTERIUS pag. 311.

S. CLARÆ Assisiatis, quæ An. 1253. obiit, *Epistolæ IV.* ad S. Agnetem scriptæ exstant in Actis Sanctorum Tom. I. Martii p. 506. seqq. Testamentum ejus & Epistolas plures memorat Waddingus in Bibliotheca Ordinis Minorum pag. 91. Bulla Canonisationis, qua Clara hæc S. Francisci discipula Sanctis adscripta est ab Alexandro IV. legitur apud Laërtium Cherubinum Tom. I bullarii pag. 133.

CLAREMBALDUS, de quo hæc auctor appendicis ad Henricum Gandavensem de scriptoribus Ecclesiasticis cap. 10. *Clarebaldus Atrebatensis Diaconus* super Boëthium de Trinitate *commentum fecit, ubi de quibusdam* Gilbertum Pictaviensem *arguere,* Petrum *vero* Abailardum *condemnare, & Abbatem* Bernhardum *comprobare videtur.*

Osbertus CLARENTIUS, Lelando cap. 158. CLARANUS, Anglus, Monachus & Prior, sive Præses secundarius S. Petri Londinensis, circa Annum CHristi 1136. scripsit *vitam Petri Eadwardi* Regis, Ethelredi F. ad Albericum, legatum Innocentii II. Papæ: & *vitam Ethelberti*, sive *Athelberti*, Regis & Confessoris, ad Gisslibertum Episcopum Henoforthensem. *Vitam Eadmundi*

mundi Martyris, & *B. Eadburgæ* Virginis. Vide Vossium pag. 409. Præter hæc, *Epistolarum* volumina duo memorantur a Baleo II. 75. & Pitseo pag. 205. MSta quædam hujus Clarentii in Bibliothecis Angliæ, ut notavit Oudinus Tom. II. pag. 1121. sq. *De vita S. Elphegi* vide infra in OSBERNO.

CLAREVALLENSE Chronicon ab Anno CHristi 1147. ad 1192. vulgatum a Petro Francisco Chifletio in genere illustri S. Bernhardi asserto. Divione 1660. 4.

CLARICONIS Magistri Quæstiones Morales, Quæstiones super libros Aristotelis de Generatione & Corruptione, cum quibusdam aliis de Theologia MSS. memorat Antonius Sanderus in Bibliotheca Belgica MS. pag. 198.

Breve Chronicon CLARIMARISCENSE ab Anno 1098. ad 1286. in Thesauro Anecdotorum Edmundi Martene, Tomo tertio pag. 1386.

CLARIUS Floriacensis primum, deinde Abbatiæ S. Petri Vivi, Senonensis Monachus, Gaufridi a Colone judicio *valde bene litteratus* scripsit *Chronicon* ab Anno CHristi 446. ad 1184. editum a Dacherio Tom. II. spicilegii pag. 705. (editionis novæ Tomo II. pag. 463-486.) qui notat vestigiis ejus libenter insistere Robertum Autissiodorensem, ubi res Senonenses persequitur.

CLAUDIUS CLAUDIANUS Alexandrinus, tempore filiorum Theodosii M. circa Annum CHristi 395. clarus Poëta *summi studii & magni exercitatique ingenii*, * de quo satis dictum lib. III. Bibliothecæ Latinæ cap. 13. & in Polycarpi Leyseri historia poëtarum medii ævi p. 14. sq.

Mamertus CLAUDIANUS, aliis *Claudianus Ecdicius Mamertus*, sub Mamerto a) fratre, Episcopo Viennensi, Presbyter, b) sive *Antistes ordine in secundo*, ut est apud Sidonium Apollinarem lib. IV. Epist. XI. ubi insigne elogium ejus, epitaphiumque ei positum legitur, defuncto circa Annum CHristi 470. Scripsit *de statu animæ* libros III. contra FAUSTUM Rejensem, c) qui in libello de Creaturis animam corporeis & localibus substantiis adscripserat cum Ter-

* Jo. Jovianus Pontanus in Actio Dialogo, T. I. Operum pag. 220.

a) De hoc Tillemontius Tom. XVI. Memoriarum pag. 104. seqq. Sammarthani Tomo I. Galliæ Christianæ pag. 792. sq. Acta Sanctorum Tom. II. Maji XI. p. 629.

b) Ado in Chronico ad Annum CHRISTI 458. *Claudianus Viennensis Ecclesia Presbyter vir ad loquendum artifex, & ad disputandum subtilis floruit.* Honorius II. 82. de S. E. ex meliore Gennadii editione.

c) Tillemont. Tom. XVI. Memoriar. p. 121. sq. p. 213. 244. seq.

Tertulliano, Arnobio, Hilario, aliisque. Edidit primus *Petrus Mosellanus*, Basileæ 1520. 4. e Bibliotheca Cellæ Veteris Misnensis, qui Codex MS. jam servatur Lipsiæ in Bibliotheca Paulina, teste Daumio in notis ad Paulinum Petrocorium pag. 330. Inde prodiit in Orthodoxographis Grynæi A. 1569. pag. 1247. & in Bibliothecis Patrum Parisiens. An. 1575. Tomo V. & A. 1589. 1644. 1654. Tomo IV. & ex *Andreæ Schotti* recognitione, qui *Johannis Wowerii* collationes cum membranis Plantinianis, & Codicem antiquissimum Tornacensem e Bibliotheca Benedictinorum ad S. Martinum nactus, longe emendatiores hos libros vulgavit in Bibliotheca Patrum Coloniensi A. 1618. Tomo IV. qui repetiti in Lugunensi A. 1677. Tom. VI. p. 1050. *Caspar Barthius* eosdem libros cum suis & Schotti notis edidit Cygneæ 1655. 8. illisque Latine adjunxit Gregorii Thaumaturgi libellum de anima ad Tatianum, Incerti cujusdam Philosophi veteris Græci Christiani de anima celebres opiniones, Joanne Tarino interprete, Hermæ Pastorem illustratum notis, & PACIANI parænecticum ad Pœnitentiam.

Præter *Epistolam ad Sidonium*, qua ei hos libros Claudianus dedicavit, alia etiam *ad eundem* legitur inter Sidonianas lib. IV. Epist. 2. blande expostulatoria quod cessa-

 verit

verit reſcribere. Eamque Epiſt. 3. Sidonii excipit reſponſio, in qua Claudianum ejusque opus mirificis extollit laudibus, atque ut omni eum abundare doceat doctrina, ait illum *non abnuere cum* Orpheo *plectrum, cum* Æſculapio *baculum, cum* Archimede *radium, cum* Euphrate *horoſcopium, cum* PERDICE *circinum, cum* Vitruvio *perpendiculum; neque unquam inveſtigare deſiſtere cum* Thalete *tempora, cum* Chryſippo *numeros, cum* Euclide *menſuras. Ad extremum, nemo ſæculo meo quæ voluit affirmare ſic valuit. Siquidem dum ſeſe adverſus eum, quem contra loquitur, exertat, morum ac ſtudiorum linguæ utriusque ſymbolam jure ſibi vindicat. Sentit ut* Pythagoras, *dividit ut* Socrates, *explicat ut* Plato, *implicat ut* Ariſtoteles, *ut* Æſchines *blanditur, ut* Demoſthenes *iraſcitur, vernat ut* Hortenſius, *æſtuat ut* Cethegus, *incitat ut* Curio, *moratur ut* Fabius, *ſimulat ut* Craſſus, *diſſimulat ut* Cæſar, *ſuadet ut* Cato, *disſuadet ut* Appius, *perſuadet ut* Tullius. *Jam ſi ad ſacroſanctos Patres pro comparatione veniatur, inſtruit ut* Hieronymus, *deſtruit ut* Lactantius, *adſtruit ut* Auguſtinus, *attollitur ut* Hilarius, *ſummittitur ut* Johannes, *ut* Baſilius *corripit, ut* Gregorius *conſolatur, ut* Oroſius *affluit, ut* Rufinus *ſtringitur, ut* Euſebius *narrat, ut* Eucherius *ſollicitat,*

tat, *ut* Paulinus *provocat*, *ut* Ambrosius *perseverat*. Laudatur idem Claudiani opus a Sidonio lib. V. Epist. 2. Sed non possum non in Lectoris gratiam priori illi Sidoniano elogio adjungere hæc Alani, * quib' chorum septem artium celebraturus, Sidonium non obscure expressit:

Ut Zeuxis pingit chorus hic, ut Milo figurat,
Ut Fabius loquitur, ut Tullius ipse perorat,
Ut Samius sentit, sapit ut Plato, quærit ut Hermes,
Dividit ut Socrates, ut Zeno colligit, instat
Ut Brisso, studet ut Crisias, speculatur ut Argus,
Temporis excursus ut Cæsar cogit, ut Atlas
Sidera perquirit, ut Zetus pondera librat,
Tanquam Chrysippus numerat, metitur ut alter
Euclides, canit ut Phœbus, citharizat ut Orpheus,
Circinat ut PERDIX, ut Dædalus erigit arces,
Fabricat ut Cyclops, ut Lemnius arma monetat,

 In-

* Alanus Insulensis in Encyclopædia pag. 341. Operum.

Instruit ut Seneca, blanditur ut Appius, urget
Ut Cato, succendit ut Curio, velat ut alter
Persius, ut Crassus simulans, ut Julius alter
*Dissimulans, ut * Soldius implicat, explicat idem*
Ut Naso, vernat ut Statius, ut Maro dictat.
Concipit, exponit, imitatur, gestat, adimplet
Mercurii sensus, nostri Demosthenis iras,
Ovidii flumen, Lucani fulmen, abyssum
Virgilii, morsus Satyræ, Solonis asylum.

Epistola Claudiani ad SAPAUDUM Rhetorem Viennensem vulgata a Baluzio T. VI. Misc. p. 535. in qua *declamationes* ejus laudat, & ad veteres potissimum legendos imitandosque hortatur. *Illud pergenda familiariter quæso, ut spretis novitiarum ratiuncularum puerilibus nugis, nullum lectitandis bis tempus insumas, quæ dum resonantium sermunculorum taureas rotant, oratoriam fortitudinem plaudentibus concinnentiis evirant. Nævius & Plautus*

* Suspicor legendum *Sollius*, & Sidonium ab Alano intelligi, cujus integrum nomen C. *Sollius Apollinaris Sidonius*. Implicare autem dicitur, cujus sensibus dives oratio plura cogitanda relinquit Lectori.

tus tibi ad elegantiam, Cato ad gravitatem, Varro ad peritiam, Gracchus ad acrimoniam, Chrysippus ad disciplinam, Fronto ad pompam, Cicero ad eloquentiam capessendam usui sint. Quisquis enim recentiorum aliquid dignum memoria scriptitavit, non & ipse novitios legit. Hic est Sapaudus, quem Sidonius lib. V. Epist. 10. laudat his verbis: *Tua vero tam clara tam spectabilis dictio est, ut illi divisio Palæmonis, gravitas Gallionis, abundantia Delphidii, Agroecii disciplina, fortitudo Alcimi, Adelphii teneritudo, rigor Magni, dulcedo Victorii non modo non superiora, sed vix æquiparabilia scribantur - - - solam tibi acrimoniam Quintiliani, pompamque Palladii comparari non ambigo, sed potius acquiesco.*

Hymnus de Passione Domini, Venantio Fortunato tributus ab aliis, cujus initium: *Pange lingua gloriosi prælium certaminis.* Exstat in breviariis & antiphonis Ecclesiæ Romanæ Dominica quinta Quadragesimæ sive Dominica Passionis, & Dominica in palmis. De illo videndus Savaro & Sirmondus ad Sidonii lib. IV. Epist. 3. qui amplissimo encomio illum persequitur. Laudat & Gennadius cap. 83.

Carmen contra Poëtas vanos, ad Collegam. Ita apud Georgium Fabricium poët

Christian. pag. 775. pro quo alii *ad Colleam*, vel *ad Jovium*. Incipit: *Jam mihi polliceor sacris tua carmina libris* &c. Sæpius etiam libris de anima subjectum prodiit in Bibliothecis Patrum, ut in novissima Lugdunensi Tom. VI. p. 1074.

Carmen Paschale, *Laus CHristi*, & *Miracula CHristi*, quæ inter Claudiani Poëtæ scripta prodierunt plus vice simplici, & Mamerto Claudiano a quibusdam viris doctis adscribuntur, fortasse neutrius sunt, sed DAMASI, cujus nomen in MStis quibusdam præferre notat Colomesius ad Gyraldum de poëtis pag. 259.

Non omittendum, quod Psalmorum concinendorum Lectionumque annuarum in Ecclesia Viennensi cursum signasse prædicat Sidonius in ejus epitaphio lib. IV. Epist. XI. his verbis:

Psalmorum hic modulator & phonascus
Ante altaria, Fratre gratulante,
Instructas docuit sonare classes.
Hic solennibus annuis paravit
Quæ quo tempore lecta convenirent.

Huic Claudiano SALVIANUS dedicavit expositionem extremæ partis Ecclesiastis, * ut recte Erasmica editio Gennadii cap. 67. & Trithemius cap. 175. pro quo librarii

* Tillemont Tom. XV. p. 193.

librarii perperam fecerunt Ecclesiasticum, sicut Claudium pro Claudiano etiam apud Trithemium cap. 178. & pro presbytero * Episcopum Viennensem.

Osbernus CLAUDIANUS sive Glocestriensis Monachus circa Annum 1140. Vide infra, OSBERNUS.

CLAUDIUS *de Aquis*, infra, *Seysselius*.

CLAUDIUS Autisiodorensis Episcopus, cui *enarratio Epistolæ ad Galatas* tribuitur in editione Parisiensi 1542. 8. Sed Claudio Taurinensi potius adscribendam viri docti judicant. Autisiodorensem cum Claudio Clemente Scoto Bedæ discipulo eundem putabat Arnoldus Wion Tom. II. ligni Vitæ pag. 870.

CLAUDIUS Auctor *Chronici* secundum Hebraicorum Codicum veritatem, quod edidit Labbeus Bibliothecæ novæ MSS. Tom. I. pag. 309-315. Etiam hoc Labbeus Claudio Taurinensi adscribere non dubitat: quisquis vero fuit, sub initia Ludovici Pii testatur se scripsisse, qui Carolo M. in Imperio successit Anno Mundi 4766. CHristi 814.

CLAUDIUS *Classitanæ* Urbis in Æmilia sive Romandiola, Abbas Ordinis Benedictini, *multa de Proverbiis, de Cantico Canticorum, de Heptateucho, de Prophetis, de libris Regum, quos loquente GREGORIO*

Yyy 5 (ab

* Vide Labbeum Tom. II. de S. E. pag. 322.

(ab Anno 590. Epiſcopo Romano) *audierat exponi, nec tamen ea Gregorius præ infirmitate & occupatione ſcripſerat, ipſe ſuo ſenſu dictavit, ne perirent, ut apto tempore emendatius dictarentur. Quæ cum Gregorius comperiſſet valde inutilibus permutata eſſe, ea ſtudioſius recollegit, & opportune correxit.* Hæc Sigebertus Gemblacens cap. 44. de S. E. Trithemius de illuſtribus Benedictinis II. 11.

CLAUDIUS *Clemens* Scotus, cum Adelberto S. Bonifacii adverſarius, condemnatus in Synodo Romana a Zacharia Papa Anno CHriſti 745. Errores ipſi impactos refert ex Bonifacii Epiſtola ad Zachariam Baronius ad Annum 745. num. 28.

CLAUDIUS *Clemens* Scotus, Monachus Benedictinus, juſſu Caroli M. in inſtituendis adoleſcentibus impiger & gnavus in juvandis reviviſcentibus litteris, etiam ſcholis Pariſienſi, ut ajunt & Ticinenſi condendis ornandisque, una cum Alcuino, quos ambos *in ſæcularibus & in ſacris Scripturis incomparabiliter eruditos* vocat Monachus Sangallenſis lib. 1. quem vide in Caniſii Tomo II. editionis novæ parte 3. pag. 57. 58. Huic Claudio multa ſcripta tribuit Trithemius cap. 258. de S. E. & de illuſtribus Benedictinis II. 28. Trithemium plerique ſequuntur, quos veriſimile eſt Scotum hunc con-

confundere cum *Claudio Taurinensi*, de quo infra mox sum dicturus. Scotum hunc *carmine exercitatum & prosa* idem Trithemius celebrat.

CLAUDIUS *Eusthenius*, qui Diocletiano ab Epistolis fuit, Vopisco teste in vita Carini cap. 18. scripsit singulis libris, sed pridem deperditis vitas quatuor Imperatorum: *Diocletiani*, *Maximiani*, *Galerii*, atque *Constantii*.

Fabius CLAUDIUS *Gordianus Fulgentius*, infra, FULGENTIUS.

CLAUDIUS *Hispanus*, infra, *Taurinensis*.

CLAUDIUS *Mamertinus* senior (non diversus fortasse a *Claudio Eusthenio*, de quo jam dixi; ut totum nomen fuerit *Claudius Eusthenius Mamertinus*:) auctor *Panegyrici* Maximiano Herculeo Augusto dicti Parilibus sive die Urbis Romæ natali XI. Cal. Martii in Gallia (Treveris fortasse) Anno Christi 292. sive potius 289. Vide Anselmi Bandurii numismata Imperatorum T. II. pag. 71. & Antonii Pagi dissertationem Hypaticam pag. 135. Idem Claudius auctor *Genethliaci* in Maximianum & Diocletianum Augustos, quem idem Pagi dictum putat coram Maximiano Herculio An. 291. Ait Mamertinus se Panegyricam Orationem *quinquennalibus* ejusdem destinatam ser-

ſervare velle in decennalia, poſt aliud rurſus exactum quinquennium celebranda.

CLAUDIUS *Mamertinus* junior, cujus ætate jam provecti * *gratiarum actio pro Conſulatu* ad Julianum Imperatorem dicta Romæ Kalendis Januarii A. 362. ſæpius excuſa & a variis illuſtrata una cum ſuperioris Mamertini Orationibus inter veteres Panegyricos eſt, ut dixi libro II. Bibliothecæ Latinæ cap. 22. Collega in Conſulatu *adoreis militaribus glorioſus* cap. 15. intelligitur Nevita Gothus, quem cum Mamertino hocce plus ſimplici vice Ammianus Marcellinus celebrat. Vide Petri Relandi faſtos Conſulares pag. 398.

CLAUDIUM in Gennadii Codicibus quibusdam & a Trithemio appellari, qui rectius eſt *Mamertus Claudianus*, ſupra in CLAUDIANO p. 1081. notare me memini.

CLAUDIUS *Marius Victor*, ſive *Victorinus*, Rhetor Maſſilienſis & Poëta, ante Annum 350. defunctus, de quo ſicut de aliis hoc nomine infra, VICTOR.

CLAU-

* *Meliorem ævi partem tranſactam* ſcribit cap. 18. *Claudi Mamertine non fruſtra vixiſti.* idem cap. 17. ubi *canitiei* ſuæ meminit.

CLAUDIUS Hispanus, a) discipulus Felicis Urgellensis, sive Orgelitani Episcopi & ab Anno 821. ad 839. Episcopus *Taurinensis* a Claudio Clemente Scoto utroque diligenter distinguendus. Male passim audit apud Iconolatras, propter repressum ab eo & oppugnatum, præter religiosas peregrinationes, immoderatum imaginum cultum, quem eodem Seculo Carolus M. b) & Ludovicus Pius, & Concilium Francofordiense non minus graviter, indignum Christianis ac deferendum esse sanciverunt. Primus Claudium oppugnandum sibi sumsit Abbas THEODOMIRUS, Episcopus deinde Caligurritanus, c) cui Claudius respondit in *Apologetico & rescripto ad Theodomirum de cultu imaginum & Sanctorum*, ex quo pridem deperdito fragmenta exstant apud JONAM Aurelianensem, & DUNGALUM, d) reclusum, quorum utriusque libri de imaginibus, Claudii Apologetico oppositi ætatem tulerunt, de quibus suo loco. Calumnia de Arianismo ei objecto

a) Labbe Tom. II. de S. E. pag. 755. seq. Nicolaus Antonius Bibl. Hisp. vet. lib. VI. cap. 5. Tom. I. p. 336. seqq.

b) supra pag. 943. 947.

c) Carolus le Cointe ad Annum 828. Tom. VIII. Annal. pag. 33.

d) Biblioth. Patrum Tom. XIV. edit. Lugdunens. pag. 197. seq.

objecto post obitum, quem vivus non docuit, sed oppugnavit, refellitur a Richardo Simone in Censura Bibliothecæ Ecclesiasticæ Dupinianæ Tom. I. p. 286. seq. & 289. & Tom. III. Bibliothecæ Criticæ Novi Testamenti pag. 360. seq.

Ex Commentariis ejus in libros sacros dolendum est nihil hactenus vidisse lucem præter illum, quem circa Annum 816. scripsit *in Epistolam ad Galatas* dicavitque Ducteranno Abbati Sollemniacensi. Prodiit Parisiis 1542. 8. sub falso titulo CLAUDII *Autissiodorensis* recusus in Bibliothecis Patrum & novissima Lugdunensi Tom. XIV. pag. 141.

Fragmentum præfationis Commentarii *in Matthæum* ad Justum Abbatem Carrofensem, quem Græco nomine etiam Eusebium appellat, An. 815. scriptæ edidit Jacobus Usserius in Epistolis Hibernicis p. 53. una cum dedicatione pridem edita ad Galatas, auctorem vocans CLAUDIUM *Scotum* Presbyterum. Commentarius ipse libris tribus digestus exstat in variis Galliæ Biblioth. ut Collegii Jesuitarum Parisiens. & in Bibliotheca Ecclesiæ Laudunensis. Vide Labbei Tom. I. de S. E. p. 228. & Bibl. MSS. pag. 24.

Duo Volumina in fol. Commentariorum *in Paulum Apostolum* (exceptis Epistolis

ad

ad Thessalonicenses & Timotheum,) MSS. in Floriacensi (hodie Vaticana Bibliotheca) Colbertinaque & Benedictinorum S. Germani de Pratis. Etiam in Bibliotheca Regia Paris. in Epistolam *ad Romanos*, ubi Augustinum, & *in utramque ad Corinthios*, ubi Hilarium Diaconum maxime sequitur. Ex illo ad Romanos hoc S. Augustini elogium affert Richardus Simonius pag. 288. & lib. 3. historiæ Criticæ Novi Testamenti cap. 25. pag. 354. *Amantissimus Domini sanctissimus Augustinus, calamus Trinitatis, lingua Spiritus Sancti, terrenus homo, sed cœlestis angelus, in expositione fidei nostræ Catholicus, in quæstionibus solvendis acutus, in revincendis hæreticis circumspectus, in explicandis scripturis canonicis cautus,* &c. *Ex ipsius sancti Viri sententiis, quas pro diversis ejus libris invenire quivimus, hanc exposuimus Epistolam, aliqua etiam ex* Origenis *expositione ibidem adjunximus, nonnulla etiam, ut nobis visum est, pertractavimus. Nullam ammonitionem meliorem potui invenire, quam Epistolæ primæ Pauli Apostoli, quam misi, quia tota inde agitur, ut merita hominum tollat, unde maxime nunc Monachi gloriantur, & Gratiam DEI commendet.*

In Epistolam *ad Ephesios* MS. in Bibliotheca S. Germani de Pratis. Præfationem qua illam dicavit Ludovico Pio Impera-

peratori publicavit Mabillonius Tomo I. Anale&t. pag. 40. (edit. novæ p. 91.)

In Epiſtolam *ad Philippenſes, ad Titum* & *ad Hebræos* loca adducit Richardus Simon Tom. III. hiſtoriæ Criticæ Novi Teſtamenti pag. 361. & 363. & p. 364. teſtatur in Codice Colbertino 600. annorum exſtare ſub Claudii nomine ad calcem genuini ejus in Epiſt. ad Romanos Commentarii, alium in Epiſt. *ad Hebræos* diverſum a priore & eundem cum illo, qui editus eſt ſub Ambroſii nomine, cum hac *retractatione* Claudii Epiſcopi de auctoribus explanationum ſuper Epiſt. ad Hebræos. *Illud quoque in præfatione commoneo, mi chariſſime, ut ſcias* Origenem *tria volumina in hanc Epiſtolam conſcripſiſſe, quem & nos ex parte ſecuti ſumus:* Apollinarem *etiam &* Didymum *quosdam Commentarios edidiſſe, e quibus licet pauca decerpſimus, plura etiam ex ſancti Viri* Auguſtini *ſententiis, quas per diverſos ejus libros invenire quivimus, hanc expoſuimus Epiſtolam, & nonnulla quæ nobis videbantur adjunximus, ſive ſubtraximus, ut ſtudioſus ſtatim in principio lectorum agnoſcat, hoc opus vel alienum eſſe vel noſtrum.*

Pentateuchum auditoribus ſuis expoſuiſſe & juſſu Ludovici Imperatoris etiam expoſi-

positionem suam calamo scriptitasse Claudius ipse testatur in præfatione ad Epistolam ad Corinthios, apud Richardum Simonem Tomo III. historiæ Criticæ Novi Testamenti pag. 356. In *Genesin* libros III. An. 814. In *Exodum* libros IV. An. 821. Commentaria, sive *informationes litteræ & spiritus super Leviticum* scriptæ A. 823. & divisæ in libros quatuor, Theodomiroque Abbati, (suo postea adversario) dicata habuit Mabillonius, præfationemque & clausulam edidit Tom. I. Analect. pag. 30. (editionis novæ pag. 90.) Habuit etiam Labbeus loco laudato. Huic Theodomiro quoque dicatum Claudii commentarium in Epist. ad Corinthios, notavit Richardus Simon Tomo III. historiæ Criticæ Novi Testamenti pag. 355.

In Bibliothecis Parisiensibus reperiri etiam *in Epistolas Canonicas*, testatur Richardus Simon pag. 289. censuræ Bibliothecæ Eccles. Dupin. notatque Claudium, ubique sequi versionem S. Hieronymi, quam *novellam* appellat, & non modo ex scriptis Patrum vetustiorum sapuisse, sed etiam defloratorum institisse vestigiis, ut *Bedæ* ac *Primasii.*

In Josue, & *Judicum* MS. Colbertin. 5429. teste Jacobo le Long pag. 677. Bibliothecæ Exegeticæ.

In Ruth, MS. Biblioth. Belgic. apud Sanderum pag. 308. In Ruth & *libros Regum*, Mutinæ MS. teste celeberrimo Montfaucono Diarii Italici pag. 36. *In Psalmos* quoque & *Concordiam Evangelistarum* Joannes Jacobus Frisius commemorat.

Denique *Chronicon* etiam huic Claudio tribuit Labbeus, quod ab eo editum dixi supra p. 1081. ut emendandum sit, quod de Labbeo legas ap. laudatum Longum p. 667. Bibliothecæ Exegeticæ, *qui hujus non esse merito suspicatur.* Ejus esse enim non temere suspicari se profitetur Labbeus, idque repetit Tom. II. de S. E. p. 288.

CLAUDIUS Episcopus Massiliensis primum, deinde ab Anno 1517. ad 1520. *Taurinensis* Archiepiscopus, cognomine SEYSSELIUS, idem, qui a patria *Claudius de Aquis* * dictus, Ludovici XII. Galliæ Regis ad varios Principes Legatus, Juris scientia celebris & variis scriptis Latine & Gallice editis, vel in Gallicam linguam translatis famam assecutus. Latina sunt: *In tria priora Lucæ capita, de triplici statu Viatoris*, poenitentium, proficientium & perfectorum ad Leonem X. Taurini 1518. fol. cujus com-

* Guido Pancirollus lib. II. de interpretibus Juris cap. 137. Nisseron Memoires T. XXIV. pag. 322.

commentarii pars lucem viderat Parisiis 1514. 4. sub titulo: *Moralis explicatio Evangelii Lucæ:* Missus est Angelus. *Disputationes adversus errores & sectam Waldensium.* a) Parisiis 1520. 4. *De Divina Providentia.* Parisiis 1518. 4. & 1637. 4. *Speculum Feudorum.* Basileæ 1566. 8. *Additiones ad Bartholum & aliquot repetitiones in Jure Civili* inter varios repetitionum Juris scriptores, junctim editos Lugduni 1553. fol.

Gallice scripsit historiam, sive panegyricum lectu dignum Ludovici XII. editum Parisiis 1508. b) 8. (de quo Jacobus le Long in Bibliotheca scriptorum Galliæ num. 7543. seqq.) De Republica Gallorum libros duos, Parisiis 1519. 1540. 1548. 8vo, quos Latine vertit Johannes Sleidanus, Argentorati 1548. Francofurti 1608. 8. (idem num. 1101.) Legem Salicam Gallorum, Parisiis 1540. 1557. 8vo. (idem num. 11762.) Victoriam Ludovici XII. contra Venetos & prælium Agnadellense An. 1508. commissum in Lombardia, Parisiis 1510. 4.

a) Possevinus nescio quem CLAUDIUM *Cussordium* ait scripsisse *contra Waldenses*, eumque librum exstare.

b) Emendandus Morlierius, qui hanc laudans historiam ait, ab Anno 1498. procedere ad Annum 1515. *Essais de Litterature* Tom. I. pag. 74.

In Gallicam linguam transtulit (præter proprias lucubrationes de Providentia & contra errores Waldensium) Thucydidem, Parisiis 1527. 1559. fol. Xenophontis libros VII. de expeditione Cyri, ex Latina versione Joannis Lascaris, Parisiis 1529. fol. Historiam successorum Alexandri Magni ex Diodoro Siculo & Plutarcho. Parisiis 1530. fol. Appianum Alexandrinum. Lugduni 1544. fol. Justinum. Parisiis 1559. in fol. Aurea dicta Senecæ & librum de quatuor virtutibus Cardinalibus. Lugduni 1530. 8. Historiam Ecclesiasticam Eusebii. Parisiis 1554. 8 1579. 8. & duorum librorum, quos Eusebio Rufinus addidit. ibid. 1553. 8. & cum Eusebio 1560. fol.

CLEDONIUS Romanus Senator, Constantinopolitanus Grammaticus, cujus *Commentarius in artem utramque Donati* ex Francisci Pithœi Codice editus inter Grammaticos Eliæ Putschii pag. 1856 -- 1939. Hanov. 1605. 4. Grammaticum nec ineruditum nec malæ frugis laudat Barthius pag. 1555. Adversar.

Nicolaus de CLEMANGIS (a patria Catalaunensi pago, Clamenge) Magister Parisiensis & ex curia Avenionensi Benedicti XIII. cui ab Epistolis fuerat, Cantor * Bajocensis,

* Non Archidiaconus, ut Trithemium c. 730. secuti tradidere.

jocensis, vir doctus & cordatus, diem obiit circa Annum 1440, cujus vitam post Launojum parte II. Historiæ Gymnasii Navarrei pag. 558. seqq. (recusæ nuper Tomo IV. Launoji Operum) diligenter exposuit V. C. Hermannus ab Hardt Tomo I. Concilii Constantiensis parte 2. pag. 71. sqq. Elogia ejus offert idem Launojus in dissertatione de auctore librorum de imitatione CHristi pag. 7. seq. 19. seq. & Remarques sommaires pag. 10. seq. 19. & p. 56. ubi de eo, quod Nicolaus Clemangis in Romano Indice prohibitus est, ita ut ejus opera illa tantummodo permitti possint, quæ juxta censuras Patrum deputatorum emendata excudentur. Si quis Gracchos de seditione querentes ferre didicerit, ei lepidus etiam videbitur Theophilus Raynaudus Nicolao acerbitatem in scribendo objiciens insectansque pag. 114. de bonis & malis libris. Scripta Clemangis, etiam post Launoji, Henrici Warthoni ad Caveum & Oudini * industriam, distincte recensere operæ pretium duxi.

1. Liber *de corrupto Ecclesiæ statu*, Anno circiter 1400. scriptus, qui in editione Operum Clemangii *Lydiana* ducit familiam, prodierat seorsim cura viri egregii, qui sub *Eubuli Cordati* nomine voluit

* Tom. III. pag. 2322. seq.

luit latere, Romæ 1519. 4. sine loci nota. Hæc vetus editio fuit in Bibl. Baluziana & Telleriana. Prælis iterum datus est liber iste a *D. Leonhardo Huttero*, Witteb. 1601. 4. & ab *Eduardo Bulklei*, inscriptus *Speculum Ecclesiæ Pontificiæ*, Lond. 1606. 8. inde Helmstadii 1620. 8. cum præfatione *Johannis Fuchtenii*, & novissime emendatior ex duobus MStis Wolffenbüttelensibus, sub titulo *de ruina Ecclesiæ*, in laudati *Hermanni ab Hardt* Tomo I. Concilii Constantiensis parte tertia. Adde Jacobi Lenfant historiam ejusdem Concilii pag. 632. seq.

2. *Deploratio calamitatis Ecclesiasticæ per Schisma nefandissimum, cum exhortatione Pontificum ad ejus exstirpationem* p. 32. carmine epico, quod incipit:

CHriste, graves sponsæ semper miserate labores
Aversos refer huc oculos - -

Præmittuntur pag. 29. alterius auctoris rhythmi in Curiam Romanam, quorum initium: *Propter Sion non tacebo.*

3. *Liber de lapsu & reparatione Justitiæ* pag. 37. ad Philippum, Burgundionum Ducem, scripta circa Annum 1421. Prodierat Viennæ 1481. 4. & Parisiis 1512. 1519. 4.

4. *Di-*

4. *Disputatio cum quodam Parisiensi Scholastico de Concilio generali* pag. 61. scripta A. 1409. editaque pridem Viennæ 1482. 4. Parisiis 1512. 4. cum scripto superiore, atque 1617. 8vo, cum Gvil. Durandi de eodem argumento & Petri de Alliaco, & Gentiani Herveti de reparanda disciplina Ecclesiastica.

5. *Collatio duplex ad eundem Scholasticum, de eodem argumento* pag. 65. 78. & cum superiore scripto ex MS. Wolffenbüttelensi Epistolarum Nicolai Clemangii, in Clarissimi Hardtii Tomo I. Concilii Constantiensis parte 2. pag. 45. 50.

6. Responsio Apostolorum Gallicanæ nationis, Cardinalibus appellantibus ab ejusd. suffragio, conclusione & deliberatione Constantiæ A. 1417. factis, *quod vacantiæ ac minuta servitia nullo jure sint debita, & de Annatis amplius non solvendis* pag. 82. Prodierat Viennæ 1482. 4. Parisiis 1519. 4. & in fasciculo rerum expetendarum *Ortuini Gratii*, Coloniæ 1535. fol. pag. 189. qui fasciculus cum insigni auctario recusus curante *Eduardo Brown* Londini 1690. fol. Denique post editiones *Edmundi Richerii* lib. 2. hist. Conciliorum generalium pag. 197. seq. & *Petri Puteani* in historia schismatis, Parisiis 1652. 4. hoc scri-

ptum ex veteri editione Anni 1519. exhibetur in *Hermanni ab Hardt* Concilio Constantiensi Tom. I. parte XIII.

7. *In parabolam de filio prodigo*, Luc. XV. pag. 109. Hoc cum quatuor quæ proxime recensebo scriptis prodierat Parisiis 1521. 4. e Bibliotheca S. Victoris, & una cum iisdem exstat etiam in prima editione Bibliothecæ Patrum Bigneanæ Parisf. 1575. Tom. VIII. p. 557.

8. *De fructu eremi*, ad Petrum de Alliaco pag. 121. liber compositus circa Annum 1413. & de fuga sæculi curiæque Papalis in Clemangio luculentum testimonium.

9. *De fructu seu prosperitate rerum* * *adversarum* pag. 132.

10. *De*

* Utile hoc argumentum præter Clemangem tractarunt *Ovidius* III. 1. Tristium: *Plutarchus* libro, quo dictum Xenophontis illustrandum sibi sumsit, quod sapiens ex inimicis debeat utilitatem capere: *Maximus Tyrius* dissertatione XXXV. *Isidorus* Pelusiota III. 280. Epist. *Augustinus* lib. 1. contra Academicos cap. 1. *Boëthius* Consolatione Philosophiæ lib. 2. prosa 8. *Petrus Blesensis* de utilitate tribulationum Tom. XXIV. Bibliothecæ Patrum edit. Lugdunensf. pag. 1242. & e recentioribus *Hieronymus Cardanus* libris IV. de utilitate ex adversis, Tom. II. Operum. *Rogerus de Bussy Rabutin* in libro cui titulus: *l'Usage*

10. *De novis festivitatibus non instituendis.* pag. 143. Etiam hunc libellum circa idem tempus scriptum, recudi curavit & separatim edidit *Hermannus ab Hardt*, Helmstad. 1703. 4.

11. *De Præsulibus Simoniacis* pag. 160. ad Joannem Gersonium Parisiensem, circa Annum 1411.

12. *Oratio ad Galliæ Principes*, qua eos a bello Civili dehortatur. p. 169.

14. *Epistola* ad Gerhardum Maketum, quod tam corpore e Babylone sit fugiendum, quam mente. p. 174.

15. *Epistolæ III.* ad Gregorium XII. scriptæ nomine Benedicti XIII. pro exstirpatione Schismatis & unione Ecclesiæ pag. 179. una cum *quarta Epistola*, ad Paulum Lucanensem pag. 186. una cum interrogationibus ad Gregorium XII.

16. *Scripta quædam nomine Universitatis Parisiensis*, adversus Schisma p. 187.

17. *Epistolæ CXXXVII.* editæ a Lydio e Bibliotheca *Theodori Canteri*, & ad historiam Ecclesiæ illis temporibus non inutiles. Argumenta singularum videri possunt etiam apud Launojum in histo-

Zzz 5 ria

l'Usage des adversitez, Paris 1694. Amst. 1697. 12. *Johannis Christophori Becmanni* Exercitatio, Francoforti ad Viadrum edita: *felices injuria* &c.

ria Gymnasii Navarrei Tom. II. pag. 572. seqq. Harum integrior Codex A. 1480. exaratus ab *Euchario Troster*, Præbendario Ecclesiæ majoris Argentinensis, exstat in Bibliotheca Wolffenbüttelensi, ex quo Epistolas I. II. CII. & CXII. recensitas edidit Hermannus ab Hardt Tomo I. Concilii Constantiensis parte 2. pag. 4. 20. 31. 38. Alios Codices tres in Bibliotheca Regis Christianissimi exstantes, Oudino indicavit Placidus Porcheron. Versu etiam valuisse Clemangem docet *elegia in obitum Jacobi de Burrey* Epistola LXX. & *ad Gerhardum Maketum invitatio* Epistola CXVI.

18. Fragmentum *descriptionis Vitæ tyrannicæ* cum ejus detestatione, pag. 355. carmine epico, ad Güntherum Colli.

19. *Liber de Antichristo, de ortu ejus, vita, moribus & operibus.* p. 357-359.

Hæc sunt, quæ junctim a se collecta Clemangis opera edidit JOHANNES MARTINUS LYDIUS, Ecclesiæ Veteraquinæ in Belgio Pastor, additisque in librum de corrupto Ecclesiæ statu Analectis, & Glossario in totum opus Latinobarbaro illustravit, Lugduni Batavorum 1613. 4. Nec dubito laudandum ejus esse studium, quo de Ecclesiasticis litteris præclare meruit, licet editionem hanc mendosissimam esse querantur Paulus

lus Colomesius in paralipomenis de S. E. & laudatus Hardtius Tomo I. Concilii Constantiensis parte 2. pag. 82. Si nova adornanda sit editio, hæc illi Clemangis scripta adjungentur:

20. *Liber de studio Theologiæ*, * lectu dignissimus ad Joannem de Pedemontio, Baccalarium scriptus circa Annum 1409. vulgatusque primum a Luca Dacherio Tom. VII. spicilegii pag. 138. (Tomo I. editionis novæ pag. 473.) Fragmentum ejus adduxerat Launojus libro de varia Aristotelis fortuna.

21. *Epistolæ aliquot* antea ineditæ, quæ sub Benedicti III. nomine scriptæ, occurrunt apud eundem Dacherium Tom. VI. (editionis novæ Tomo I. pag. 787. sqq.) *Epistolæ aliæ III.* in Baluzii Miscellaneis Tomo VI. pag. 539. seqq.

22. *Carmen de Vitæ rusticæ felicitate & de miseriis tyrannorum*, quod incipit: *Fronde super viridi locus est in gramine amœno*, expressum ex Gallico *Philippi de Vitry*, Meldensis Episcopi, qui A. 1351. obiit: *Sous feuille verd, sur herbe delectable*. Exstat Gallice & Latine in Philippi Camerarii Operis subcisivis

* Confer quæ de illo argumento, Clemangis Epistola CXXII. ad Joannem de Templis, Baccalarium in Theologia.

cisivis sive meditationibus historicis Tomo III. cap. 93. & Latine in Casparis Dornavii amphitheatro sapientiæ Socraticæ Tomo I. pag. 788.

Inedita apud Lydium in vita Clemangis p. 191. & (qui Bibliothecas etiam Galliæ memorant, ubi illa MSS. exstant,) Launojum Tomo II. Gymnasii Navarrei pag. 578. seq. & Oudinum Tomo III. pag. 2323.

23. *Commentarius in Esaiam Prophetam*, usque ad caput sexagesimum.

24. *Epistolæ IX.* nomine Universitatis Parisiensis pro Ecclesiastica unitate. Et *Epistolæ* aliæ XII. quarum nonnullæ etiam in Bibliotheca Lambethana & apud V. C. Joannem Batteley, & in aliis Angliæ Bibliothecis.

25. *Descriptio & laus urbis Genuæ*, carmen CXVIII. versuum, incipit: *Janua quam perhibent.*

26. *Exhortatio ad resistendum contra Mahometicos.*

27. *Sermo de Sanctis innocentibus.*

28. *Descriptio rei cujusdam mirabilis, quæ in Gallia accidisse dicebatur.*

29. *Orationes decem devotæ ad DEUM horis Canonicis præmittendæ.*

Aurelius Prudentius CLEMENS, vide, PRUDENTIUS.

CLE-

CLEMENS Romanus, Vir Apoſtolicus, cui circa Annum CHriſti 83. in Romano Epiſcopatu Evariſtus traditur ſucceſſiſſe, Græce ſcripſit, non Latine, itaque eſſet hoc loco a me prætereundus, qui de Græcis ejus etiam genuinis atque illi ſuppoſitis monumentis dixi libro IV. Bibliothecæ Græcæ cap. 5. §. 14. & libro V. cap. 1. §. 12. Sed debuit ejus mentio a me fieri propter *Epiſtolas quinque* decretales, quæ Latine ex veteri verſione venditantur a Ludovico Jacobo in Bibliotheca Pontificia, aliisque, at inBlondelliPſeudo-Iſidoro appoſitisq; notis, ubi ducunt familiam, falſitatis arguuntur, aſſentientibus doctiſſimis quibusque viris ex Romana etiam Eccleſia.

CLEMENS II. alio nomine *Svidgerus*, Saxo, a) depoſitis ab Henrico III. tribus Anti-Papis Benedicto IX. Sylveſtro III. & Gregorio VI. ex Epiſcopo Bambergenſi Papa, *renovavit Eccleſiæ Bremenſi & Hamburgenſi omnia privilegia, quæ dudum a Romana ſede conceſſa fuerant.* b) Ejus *Epiſtola ad Joannem*, Archiepiſcopum *Salernitanum*, apud Baronium ad Annum 1047. num. XI. & in Conciliorum Tomis.

a) Vide Joannem Andream Schmidium de triumviris Halberſtadenſibus, Helmſt. 1715. 4. capite 1.

b) Vide Lindenbrogii ſcriptores ſeptentrionales pag. 79. ſeq.

Tomis. Alia pro *Humfredo* five *Arnulfo* Henrici Imperatoris fratre, Archiepiſcopo Ravennate, apud Ughellum Tomo II. Italiæ ſacræ pag. 361. & in Conciliis Labbei Tomo IX. pag. 1251. De Concilio contra Simoniacos Romæ habito vide Pagium ad Annum 1047. num. 1. & de Wiborada a Clemente II. inter Sanctos adſcripto n. 4. De aliis privilegiis per eum datis cœnobio Michaëlis Archangeli, & Thariſſienſi in diœceſi Bambergenſi, vide Johannis Petri Ludewig Scriptores Bambergenſes pag. 69.

CLEMENS III. Anti-Papa, antea *Gvibertus*, ſive *Wibertus* Parmenſis, ex Archiepiſcopo Ravennatenſi electus in Concilio Brixinenſi Pontifex, fuit ab Anno 1088. usque ad 1101. contra Gregorium VII. Victorem III. Urbanum II. favente ei Henrico IV. Imperatore. Vide Acta Sanctorum Tomo VI. Junii pag. 190. & Pagium ad Annum CHriſti 1083. num. 2. ſeq. In exilium Urbani II. ita luſit, ut refert Anonymus Mellicenſis, *facundi eloquio & acuti ingenio* elogium ei perhibens cap. 98. de S. E.

Diceris Urbanus, cum ſis projectus ab Urbe,
Vel muta nomen, vel regrediaris in Urbem.

Scripſe-

Scripserat quædam in sui defensionem, ad quæ respondit pro Gregorio VII. ANSELMUS Lucensis, de quo supra pag. 307.

CLEMENS III. Romanus, antea *Paulus* dictus, Papa ab Anno 1188. Jan. 6. ad 1191. April. 10. sive Martii mensis, ut est in Chronico Cassinensi Tomo V. Thesauri Muratoriani pag. 143. *Epistolarum VII.* in Conciliorum Tomis, ultima est de Ottonis, Bambergensis Episcopi & Pomeranorum Apostoli, Canonisatione. Sed longe plura ejus *Decreta* in pervetusto Codice *tribus libris* distincto evolvisse se testatur Ludovicus Jacobus a Sancto Carolo in Bibliotheca Pontificia pag. 48.

CLEMENS IV. antea *Gvido Grossus*, sive *Falcodius*, ex opido S. Ægidii Narbonensis Archiepiscopus, atque inde Papa ab Anno 1265. Februar. 6. ad Annum 1268. 19. Novembr. Vitam ejus scripsit Claudius Clemens, Soc. Jes. Lugduni 1623. 12mo. Hujus *tres Epistolæ* in Tomis Conciliorum, & paucæ *aliæ* apud Bzovium, Raynaldum, Waddingum, aliosque, ut Ludovicus Jacobus a S. Carolo p. 49. & Caveus jam annotarunt. Sed *Epistolas DCCXI.* primi vulgaverunt Edmundus Martene & Ursinus Durand in Thesauro Anecdotorum Tomo secundo, Parisiis 1717. fol. ex Codice Oratorii

torii

torii Trecensis. Fortasse non aliæ nec plures exstant in Codice Bibliothecæ S. Victoris Parisiensis, quem ex dono Petri de Marca, Archiepiscopi Parisiensis, in eam illatum refert Oudinus Tomo III. pag. 463. ubi etiam ex Ludovici Castanei de la Rochepozay Nomenclatura Scriptorum S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium narrat integrum Epistolarum Clementis IV. regestum exstare V. Voluminibus in Bibliotheca Vaticana. Inter XIV. Constitutiones Clementis IV. obvias in bullario magno Laurentii Cherubini habetur etiam Tomo I. pag. 166. Decretum A. 1267. de *Hedwige*, Duce Polonica, Sanctis adscribenda & festo ejus memoriæ die XV. Octobr. Idem qui postea Clemens IV. GVIDO, Archiepiscopus Narbonensis, cujus *statuta* leguntur in Tomis Conciliorum Labbei, Harduini, Coleti ad Annum 1260. De GVILELMI DE S. AMORE Collectionibus Catholicis & Canonicis A. 1266. Clementi IV. oblatis vide Bulæum in historia Academiæ Parisiensis Tomo III. pag. 382. De scriptis ad Jus Civile spectantibus, quæ Clementi IV. præter rem a multis tributa sunt, dicam infra, GVIDO cognomento *Papa*. Sermo in Ludovicum Bavarum non Clementis IV. est, sed Clementis VI. ut notavit Labbeus Tom. I. de S. E. p. 233.

CLE-

CLEMENS V. antea *Bertrandus Gotto*, Gallus, ex Burdegalensi Archiepiscopo Papa ab Anno 1305. 5. Junii ad 1314. April. 20. De hoc accurate Baluzius in Papis Avenionensibus, primus enim hic Clemens, qui Roma sedem Avenionem transtulit. Idem Baluzius vitam Clementis hujus exhibet scriptam a JOHANNE, Canonico S. Victoris, PTOLEMÆO Lucensi, Ordinis Prædicatorum, BERNHARDO GVIDONIS, de quo supra pag. 596. ANONYMO Veneto, coævo scriptore, & ab AMALARIO AUGERIO de Biterris, de quo supra p. 213. Huic Clementi dicata NICOLAI Botrontinensis in Albania Episcopi relatio de itinere Henrici VII. Imperatoris, quam edidit idem Baluzius Tomo II. Paparum Avenionensium pag. 1143. seqq. Ab hoc Clemente dictæ CLEMENTINÆ, sive *liber septimus decretalium* divisus in libros V. & a successore Clementis Joanne XXII. promulgatus A. 1317. editusque Basileæ 1476. fol. cum apparatu *Johannis Andreæ* JCti, quæ editio exstat in Bibliotheca templi S. Petri hujus urbis, & describitur a B. Nicolao Staphorst Tomo III. historiæ Ecclesiasticæ Hamburgensis pag. 138. sq. De aliis editionibus nihil opus referre, toties repetitis in Juris Canonici corpore, neque opus laudare, qui Clementinas commentariis illustrarunt notatos ab iis, qui Bibliothecas

Juridicas reales & Bibliothecas Juris Canonici tradidere. In Actis Concilii Viennensis An. 1311. * maximæ fuere hujus Clementis partes, & inde plura in Clementinas derivata. Inter *quatuor Constitutiones*, quas Laurentius Cherubinus in bullario suo exhibet, Tomo I. pag. 212. occurrit etiam *Damnatio Templariorum*, † quorum ordo post annos CLXXXIV. quibus floruerat extinctus est agente hoc Clemente V. & Philippo, Rege Francorum. Præter Clementis Quinti *Epistolas* in Conciliorum Tomis, & apud Waddingum, Raynaldum, Bzovium &c. obvias, longe plures nempe LIX. numero una cum Philippi Regis & aliorum ad Clementem ex archivo Regio Parisiensi publicavit laudatus Baluzius Tomo II. Paparum Avenionensium, Clementis quidem pag. 55. 57. 58. 60. 62. 63. 65. 67. 69. 71. 73. 76. 78. 90. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100. 101. 102. 103. 106. 107. 110. 112. 115. 123. 124.

* Stephani Baluzii historia Pontificum Romanorum, qui in Gallia sederunt ab Anno 1305. ad 1394. lucem vidit Parisiis 1693. 4. duobus Voluminibus. Clemens V. electus 5. Junii A. 1305. Perusii, & coronatus (hoc enim verbo scriptores illorum temporum utuntur) Lugduni, præsente Rege Philippo 18. Cal. Decembr.

† Vide notata in Bibliotheca Græca Tom. XI. pag. 650. seq.

124. 126. 129. 132. 136. 139. 141. 142. 143. 144. 146. 149. 151. 152. 153. 154. 156. 158. 165. 169. 171. 175. 275. 276. 283. Ludovicus vero Jacobus in Bibliotheca Pontificia pag. 54. teſtatur ejus regeſti Epiſtolarum & Decretorum Volumina IX. ſervari in Bibliotheca Vaticana, quanquam trium priornm annorum regeſta fere deleta incendio notavit Baluzius Tom. I. pag. 687. Idem Ludovicus *ſermones* ejus ad populum memorat. Tria privilegia Ordini *Præmonſtratenſi* conceſſa leguntur in Johannis le Paige Bibliotheca Præmonſtratenſi lib. 3. pag. 694. ſeq. *Epiſtola* ad Jacobum Regem Aragonum apud Agvirrium Tomo III. Concil. Hiſpan. p. 548.

CLEMENS VI. antea *Petrus Rogerius* Lemovicenſis, Ordinis Benedict. ex Archiepiſcopo Rothomagenſi Papa ab Anno 1342. 7. Maji ad 1352. 6. Decembr. de quo itidem, ut ſolet diligenter & accurate Baluzius in Papis Avenionenſibus, ne dicam de Franciſci Boſqueti hiſtoria Pontificum Romanorum, qui e Gallia oriundi Avenione ſederunt ab Anno 1315. ad 1394. Pariſiis 1632. 8. Declarationem Clementis VI. *de Monachis nigris* exhibet Baluzius Tomo V. Miſcellan. pag. 152. Aliam *de Epiſcopatu Oſtienſi & Velietrenſi* Tom. IV. pag. 508. Epiſtolam ad Archi-Epiſcopum Tarraconenſem *de Jubileis anno quovis*

Aaaa 2 *quin-*

quinquagesimo celebrandis Agvirre Tomo III. Conciliorum Hispaniæ pag. 612. *Encyclicam adversus flagellantes* Labbeus Tomo XI. Conciliorum pag. 1876. Harduinus VII. pag. 1641. *Bullam contra adulteratores monetarum* * Dacherius Tomo XI. spicilegii pag. 392. (editionis novæ Tomo III. pag. 730.) Eodem Tomo tertio novæ editionis aliæ exstant hujus Clementis VI. *Epistolæ XXXII.* pag. 722. sqq. quas prior spicilegii editio offert Tom. IV. pag. 271. seq. & Tomo VII. pag. 242. Epistolæ XLV. apud Baluzium Tomo II. Paparum Avenionensium pag. 615. 625. 656. ad 662. 665. ad 678. 681. ad 695. 697. & 701. ad 731. De aliis longe pluribus ex ejus regesto apud Waddingum, Bzovium, Raynaldum: & de ejus *Sermonibus* aliisque lucubrationibus non habeo, quæ addam notatis a Baluzio Tomo I. pag. 909. Roberto Gerio ad Caveum ad An. 1342. & Oudino Tomo III. pag. 931. seq. Inter *quinque Constitutiones* apud Laërtium Cherubinum Tomo I. bullarii pag. 278. exstat publicata A. 1347. *de Ivone* sanctis adscribendo, de quo plura Surius & Acta Sanctorum 19. Maji.

CLE-

* Eadem quam sub Clementis V. nomine vulgavit Baluzius Tomo II. Paparum Avenionensium pag. 136.

CLEMENS VII. *Anti-Papa* contra Urbanum VI. ab Anno 1378. 20. Septembr. usque ad 1394. Septembr. 16. antea *Robertus* Gebennensis, sive Genevensis, de quo præter Annalium scriptores, Jacobus Lenfant in historia Concilii Pisani pag. 8. &c. Hujus non modo vitam illustrat Baluzius in Tomo priore laudati operis de Papis Avenionensibus pag. 482. seqq. 1236. seqq. sed etiam *Epistolas* ejus *quatuor* publicavit Tomo II. pag. 848. 853. 873. 876. aliaque ad ejus res spectantia monumenta pag. 920. 941. 943. 988. 1052. 1058. *Epistolæ XX.* apud Waddingum in Annalibus Minorum Tomo IV. Vide iterum Oudinum Tomo III. pag. 1217.

CLEMENS VIII. *Anti-Papa* ab Anno 1424. ad 1429. quo sponte dignitati Papali iterum renunciavit, antea dictus *Ægidius Sancius Munio*, Decretorum Doctor ex Serrania Aragoniæ, ut refert Bzovius Tomo XV. ad A. 1429. n. 32.

CLEMENS VII. inter legitimos Papas solitus computari, antea *Julius Medices*, Florentinus, ab Anno 1525. 19. Novembr. ad 1534. 25. Septembris. CLEMENS VIII. antea *Hippolytus Aldobrandinus*, itidem Florentinus, ab Anno 1592. 30. Januarii ad 1605. 3. Martii. CLEMENS IX. alio nomine *Julius Hieronymus Rospigliosus*,

 Pisto-

Piſtorienſis, ab Anno 1667. Jun. 20. ad 1669. Decembr. 9. CLEMENS X. ab Anno 1670. April. 29. ad 1676. Jul. 22. antea *Æmilius Laurentius de Altieriis.* CLEMENS XI. avito nomine Johannes Franciſcus Albani, & virtutum atque ingenii laude celebratiſſimus, ab Anno 1700. 23. Novembr. ad 1721. Martii 19. & qui hodie præeſt CLEMENS XII. alio nomine *Laurentius Corſini,* Florentinus, ab 13. Jul. Anni 1730. Hi omnes quoniam ætas eorum noſtris temporibus propior eſt, quam ut de illorum Decretis, Epiſtolis, aliisque ſcriptis dicere ingrediar, tantum hoc loco nominandi a me fuere, ut a prioribus tanto facilius diſtinguerentur.

CLEMENTE Hiſtorico *de Vita Caroli Magni* & HERIMBERTO de rebus a Carolo M. geſtis uſum ſe teſtatur Wolfgangus Lazius in calce duodecim Commentariorum de Republica Romana, Baſileæ 1550. fol. HERIMBERTI, ſive ERCHEMPERTI Hiſtoriam Longobardorum Beneventi, vulgavere Caracciolus, Muratorius, Eccardus, in qua Caroli vix tribus verbis fit mentio: itaque aliud opus a Lazio notabatur, quod perinde ut Clementis iſtud aliis incognitum, nec a quoquam hactenus in dias luminis auras prolatum eſt, niſi ex Anonymis, quæ habemus monumentis Lazius ſub Herimber-

rimberti vel Clementis proscripta nomine aliqua evolverit.

CLEMENS *Claudiocestriensis*, Anglus, Presbyter Canonicus Regularis *Lanthoniensis*, Lelando cap. 199. Lanhondenensis, defunctus Anno 1170. de quo Pitseus p. 232. Ejus *duodecim libros Concordiæ Evangelistarum* Anglice vertit Johannes Wiclefus teste Joh. Baleo VI. 1. pag. 456. Et hanc versionem MS. Londini & prolixum *in septem Epistolas Canonicas* Commentarium, MS. in Bibliotheca Lambethana memorat Warthonus ad Caveum, ubi de Wiclefo. Præterea a Pitseo memorantur Lelando etiam laudata *Commentaria in IV. Evangelia*, & *de alis Cherubim*: quibus addit ex Possevino: *Commentarium in Epistolas Canonicas Jacobi, Petri, Johannis Judæ: Sermones*, librum *de arte Fidei Catholicæ*, *Epistolas*, *Lecturas Scholasticas*, & *librum de orbibus astrologicis*.

CLEMENS *Florentinus*, Ordinis Servitarum, sive Servorum Mariæ, Parisiensis Theologus, circa Annum 1370. scripsit *in Psalterium*, & Catenam auream *in Pauli Epistolas* MStam in Biblioth. Medicea: & *Concordantias* ad Anibaldum Cardinalem Ordinis sui Protectorem MS. Florentiæ in Bibliotheca Servitarum: Vide Possevinum Tom. I. apparatus pag. 363. & Julium Ni-

 grum

grum in Historia Scriptorum Florentinorum pag. 127.

Claudius CLEMENS *Scotus*, supra in CLAUDIO p. 1082.

CLEMENTIANUS, ad quem S. Ambrosii Epistola. Alius junior *Venantius Honorius* CLEMENTIANUS *Fortunatus*, de quo infra, FORTUNATUS.

CLEMENTINUS Poëta, cujus mentio apud Ausonium Epistola IV.

Jacobus CLERICUS Artesiensis, Abbas Vedastinus, diem obiit An. 1462. ætatis 86. Huic tribuenda videtur *Historia rerum gestarum Philippi Boni*, Burgundiæ Ducis, ad Pium II. Pontificem, quæ MSta in Bibliotheca Cæsarea sine nomine auctoris. Vide Lambecium Tomo II. pag. 956. Oudinum Tomo III. pag. 2624. Diversa ab hoc opere videntur *Commentaria*, sive *Diarium earum rerum, quæ Atrebati & locis finitimis contigerunt*, MSS. in Bibliotheca Vedastina teste Sweertio pag. 359. Athen. Belg. & Valerio Andrea pag. 406.

Johannes de CLERMENATE, Notarius Mediolanensis, scriptor *Historiæ de situ, origine & cultoribus Ambrosianæ Urbis, ac de Mediolanensium gestis sub Imperio Henrici VII. ab Anno* 1307. *ad* 1313. editæ a laudatissimo Muratorio * Tomo II. Anecdoto-

* Acta Eruditorum A. 1699. pag. 305.

dotorum Latinorum Mediolan. 1698..4to, pag. 31 -- 111. Aliquot foliorum lacuna capite 50. pag. 81.

CLETUS, ſive ANACLETUS, * Epiſcopus Romanus labente primo ſeculo, in ſuis Epiſtolis traditur primus uſus eſſe verbis illis, vix uſurpatis ante Joannem V. & Sergium I. *Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.* Sed Epiſtolas ipſas Cleti nec Ludovicus Jacobus, qui hoc ex Martino Polono narrat pag. 58. Bibliothecæ Pontificiæ, nec alius quisquam proferre potuit. *Epiſtolas tres*, quæ ſub Anacleti nomine jactantur, Blondellus pag. 101. ſeq. Pſeudo-Iſidori exhibet & ſuppoſititias eſſe demonſtrat, viris doctis etiam Romanæ Eccleſiæ ſuffragatoribus, quanquam aliud placet Ludovico Jacobo p. 14.

CLIMITONUS *Langlejus*, Anglus, Theologus, Philoſophus & Aſtronomus clarus circa Annum 1350. a Pitſeo pag. 469. per-

 hibe-

* Idem alterutro nomine ſignatur, licet a decimi ſæculi Scriptoribus, ac deinceps multi Cletum ab Anacleto diſtinxere. Vide Tillemontium Tomo II. Memoriarum pag. 555. ſeq. edit. Pariſ. & Petrum Halloix Tomo II. Scriptorum Oriental. pag. 642. ſeq. Qui diſtinguunt, Cletum ajunt ab Anno CHriſti 77. Anacletum ab Anno 85. ſedem Romanam ornaſſe. Vide Franciſcum Pagium breviar. Pontificum Tom. I. pag. 14. ſq.

hibetur scripsisse *Replicationes Scholasticas*, librum *de orbibus astrologicis* * & *problemata Sophistica.*

Fridericus CLOSNERUS res Civitatis Argentinensis a Rudolpho Habspurgico exorsus perduxit usque ad Annum CHristi 1362. Hæc ex Vossio Kœnigius, Struvius & Hertzius.

Ludovicus COELIUS *Richerius*, patria *Rhodiginus*, humaniores litteras Vicentiæ primum, deinde Ferrariæ, tum Mediolani ac denique Patavii docuit, obiitque A. 1520. septuagesimo ætatis anno. Ejus vitam scripsit Comes *Camillus de Sylvestris*, Rhodiginus, editam in Tomo quarto sylloges Venetæ: *Raccolta degli opuscoli scientifichi e filologici*, 1731. 12. Hic Cœlius, quem præceptorem suum doctissimnm laudat Julius Cæsar Scaliger in extremo libri 3. poetices pag. 398. in *libris triginta Antiquarum Lectionum*, quos ad Verrii, Vindicisque Cesellii, Gellio laudati exemplum scripsit, & Jo. Grolierio dedicatos edidit Venetiis 1516. fol. non modo vocabula multa utriusque linguæ abstrusa explicavit & innumeris Græcorum Latinorumque scriptorum locis egregiam lucem affudit, sed & quamplurimas antiquitates feliciter illustravit. Adeo ut illius opus auro contra carum, non frequentius juvenum manibus

* ut Clemens Claudiocestr. supra p. 111.

bus teri miretur & indignetur Vossius lib. 3. de Historicis Latinis pag. 814. seq. Prodiit deinde recognitum ab auctore & tertia parte auctius recusum variis in locis, ut Basileæ 1542. 1551. 1566. apud Frobenium atque apud Andreæ Wechelii hæredes An. 1599. ac denique Genevæ 1620. fol. Solet in Rhodigino (ut in Alexandro ab Alex. de quo supra pag. 160.) reprehendi, quod passim dissimulat fontes unde veteres narrationes repetiit, vel laudat Scriptorum deperditorum monumenta, auctoribus, in quib' illa nominari reperit, haud nominatis, qua de re videndus Jacobus Thomasius ὁ μακαρίτης lib. de plagio §. 532. Erasmus * in Adagio *Chœnici ne insideas*, Vossius III. 84. de idololatria, & Gothofredus Jungermannus ad Pollucem pag. 1347. Casp. Barthio judice T. III. ad Statium pag. 440. *Cœlius Rhodiginus vir longe eruditissimus, sed amœnitati scriptionis parum consulens omissis verbis auctorum quibus observationes suas debet.* Jano Rutgersio IV. 18. variarum Lectionum: *Vir diligens quidem & eruditus, sed qui temere in molem illam lectionum congerebat quicquid sese obtulisset.* Optandum etiam erat ut

* Cœlii Rhodigini Epistola Apologetica ad Erasmum legitur post Epistolas Gudianas pag. 117. Vide & Bælii Lexicon, *Erasme*, nota cc.

ut inter tot lectiones antiquas nullos novos errores proseminaret Cœlii incuria, ut ait Josua Barnes in vita Euripidis pag. 33. Valet tamen hic illud Varronis, *eum qui tam multa dixerit commode, potius laudandum, quam si quædam ignoraverit peccaveritque, acriter reprehendendum & exagitandum.* Sive ut Horatius: *ubi plura nitent in carmine, non ego paucis*

Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura - -

Cœlii Rhodigini *adagia*, quæ in sylloge magna adagiorum in locos communes digestorum leguntur Hanov. 1617. 1643. fol. ex ejus antiquis lectionibus depromta sunt. Idem dicendum de *notis in Horatium, Epistolas Ciceronis, Ovidii Metamorphosin* &c.

De Rhodigino videndi Jovius & Thomasinus in elogiis, Nicolaus Comnenus Papadopoli Hist. Gymnasii Patavini p. 296. seq. Jacobus Gaddius de scriptoribus non Ecclesiasticis, Balthasar Bonifacius XV. 4. Histor. ludicræ (qui plura etiam dixisse se testatur in elogiis illustrium Rhodiginorum, dubito an editis:) Adolphus Clarmundus sive Rudigerus in vitis Doctorum Virorum editis Germanice Tom. VII. pag. 61. Paulus Freherus in Theatro, G. Matthias Koe-

Kœnigius in Bibl. Thomas Popeblount in cenſura doctorum, Adr. Bailletus in judiciis Gallice editis, Lexicon eruditorum Lipſienſe, & ad Tobiæ Magiri Eponymologium pag. 706. ſeq. illuſtris Chriſtianus Wilhelmus Eybenius.

Radulphus de COGGESHALE Anglus, Abbas Ciſtercienſis, ſcriptor *additionum ad Chronicon* RADULPHI NIGRI *de Regibus Angliæ & Franciæ*, ſive Continuationis ab Anno 1114. ad 1228. quam obviam & hodie in Angliæ Bibliothecis, & cum Nigro edere voluit Baleus Centur. XIII. pag. 170. Alia ejus, ſed itidem inedita præter *Sermones* Pitſeo pag. 302. memoratos ſunt *Chronicon terræ ſanctæ* & *Speculum Curatorum*. Vide Oudinum Tomo III. pag. 95. ſeq. *Expoſitio* quam *ſuper ænigmatibus* Oudinus vocat, eadem videtur eſſe quæ Pitſeo *liber ſuper quibusdam viſionibus*.

COGITOSUS ſcriptor *Vitæ S. Brigittæ* * alio indicio, quis fuerit, nullo lectores ſuos docuit, niſi quod valedicens illis ait: *Orate pro me Cogitoſo, nepote culpabili.* Brigittæ

* Hiberniam tunc ſignari ſolitam Scotiæ nomine, pervulgatum eſt. Iſidorus Hiſpanus, qui non diu poſt Brigittam ſcripſit, lib. XIV. Originum cap. 6. *Scotia eadem & Hibernia, proxima Bitanniæ inſula ſpatio terrarum anguſtior, ſed ſitu fœcundior.*

gittæ nepotem inde quidam suspicati sunt, adeoque non longe disjunctum ab ejus ætate, quæ circa Annum 523. obiit. Rem sibi gloriosam non siluisset Cogitosus, sed disertius professus fuisset, quod facile accredo V. C. Jacobo Basnagio, illum scriptorem multo recentiorem existimanti Tom. I. Canis. lect. pag. 415. *Fortasse*, inquit pag. 699. Vossius, *ob adolescentiam luxuriose transactam* cupabilem *se* nepotem *vocat, uti Horatius dixit* discinctum nepotem *IV. 32. epod: unde apud Senecam I. ult. de benefic. & Tertullianum cap. 46. apologet.* nepotari *dicuntur, qui sua inutiliter profundunt.* Vita Brigittæ edita primum a Canisio, ut dixi supra pag. 770. deinde a Surio, & in Thomæ Messinghami florilegio Insulæ Sanctorum Hiberniæ pag. 192. & in Joannis Colgani triade thavmaturga, & Actis Sanctorum Hiberniæ, denique in Johannis Bollandi Actis Sanctorum ad 1. Febr. p. 625.

Petrus Apollonius COLLATIUS, sive COLLATINUS, supra, p. 344.

Pandulphus COLLENUCIUS Pisaurensis, JCtus & Orator ingenio peracri atque eruditione, apud Joannem Sfortiam Pisaurensium Tyrannum, * qui deprehensis litteris offen-

* Nescio quo auctore Collenucius jussu Alexandri

offensus, ignovisse se ei fidem fecerat, strangulatus in carcere An. 1500. de quo Jovius in elogiis, Vossius pag. 673. seq. Joannes Matthæus Toscanus in peplo Italiæ pag. 413. & Isaacus Bullartius Tom. II. Academiæ scientiarum pag. 142. Ejus *Plinianæ defensioni* sæpius recusæ (ut Ferrariæ 1511. 4. & in Tomo secundo herbarii Brunfelsiani) *de interpretatione simplicium, quæ sunt apud Plinium*, contra Nicolai Leoniceni Vicentini librum de *Plinii* & aliorum Medicorum erroribus Anno 1491. editum respondit Pontius Virunius, Bellunensis. Facetum Collenucii apologum, cui titulus: *Agenoria*, sive dialogus Capitis & Pilei, de pigris & industriosis hominibus, recudit Jacobus de Breda, Daventriæ 1497. Idem familiam ducit inter quatuor ejus dialogos junctim vulgatos Argentorati 1511. 4. Romæ 1526. 4. & Basileæ 1547. cum colloquiis Johannis Artopœi, ex quibus cæteri tres sunt 2) *Misopenes*, de auri ac sapientiæ usu ad utramque felicitatem, 3) *Alethia*, & 4) *Bombarda*. Libellus *de vipera* prodiit Venetiis 1506. 4to. *Etiam Latine*, inquit Vossius, *constrinxit compendio Historiam Neapolitanam*, eam puto innuens, quæ cum Joannis Joviani Pontani VI. libris de bello

andri VI. interfectus esse traditur in Lexico Eruditorum, tertium jam Lipsiæ edito.

bello Neapolitano recusa Dordraci 1618. 8. in anno 1492. desinit, unde incipit Gvicciardinus. *Idem* Collenucius *libris VI. historiam Neapolitanam prosecutus est, sed Italice in gratiam Herculis Ateſtani*, sive *Eſtensis, Ferrariensium Ducis, Latine autem transtulit Joannes Nicolaus Stupanus Rhætus, Baſ.* 1572. 4. Italice autem, Compendio dell' historie di Napoli, Venet. 1552. 8vo, ex Hieronymi Ruscelli recensione, & Venet. 1558. 1591. & 1613. 4to, additis Mambrini Rosei de Fabriano & Thomæ Costi Neapolitani lucubrationibus & continuatione usque ad Annum 1610. *Vita Friderici II. Imperatoris* ex Italica historia Neapolitana Collenucii prodiit cum Petri de Vineis sex libris Epistolarum, Basileæ 1566. 8. Latine versa a Simone Schardio. *Orationem ad Imperatorem Maximilianum* ex editione Basileæ 1520. aliis junctam panegyricis, exhibet Freherus Tomo II. scriptorum de rebus Germanicis pag. 476. habitam An. 1494. Oeniponti, cum Herculis Estensis, Ferrariæ Ducis Orator esset Collenucius. In Bibliotheca Barberina Romæ, exstat *Plauti Amphitruo* ex Italica ejus metaphrasi.

COLLUTIUS *Pierius*, cujus quædam MSta in Codice Pergameno Bibliothecæ Menarsianæ pag. 159. est L. *Collutius Pierius Salutatus*

lutatus de Stignano, inter instauratores litterarum celebrandus cum Petrarcha, Gasparino Bergomensi, Leonhardo Aretino, Poggio: patria Florentinus, Urbani V. & Gregorii XI. ab Epistolis, & Cancellarius Reipublicæ Florentinæ, defunctus Florentiæ A. 1406. de quo Jacobus Lenfant, auctor Poggianorum, in Epistola inserta Bibliothecæ Germanicæ lingua Gallica ab Anno 1720. edi solitæ Tom. I. pag. 112. sqq. & Julius Niger in historia scriptorum Florentinorum pag. 128. Hunc Collucium Possevinus ait *de vera Religione* scripsisse: Sed Mabillonius disertius, qui in itinere Italico pag. 183. testatur se in Bibliotheca Monasterii Vallumbrosani vidisse hujus Collutii Codicem haud vulgatum librorum duorum *de sæculo & religione* ad Hieronymum de Uzano, Camaldulensis Ordinis Monachum, Florentiæ apud S. Mariam de Angelis, quem Hieronymum, in *sæculo*, hoc est antequam Monachi *religionem* indueret, Nicolai nomen tulisse idem auctor tradit. *Epistolam* nomine multitudinis fidelium ad Cardinales Ultramontanos servavit Raynaldus Tomo XVII. ad Annum 1378. num. 52--58. *Aliam* ad Jodocum Marchionem Brandenburg. Marchionem Moraviæ Caroli IV. Imperatoris propinquum An. 1398. Edmundus Martene Tomo II. Anecdotorum pag. 1155. quæ

una est ex illis quatuor, quas descripsisse se ait Mabillonius in itinere Italico pag. 170. *Ad Innocentium VII.* Papam dedi supra pag. 798. ubi *Linus Collucius Salutatus* scripsi ex MSto Codice, pro quo alii *Lucium Collucium* appellant. *Epistolas tres* unam ad Nicolaum de Ausino Protonotarium Papæ An. 1368. alteram ad Franciscum Brunum de obitu Urbani V. A. 1371. tertiam ad Regem Francorum Carolum VI. An. 1404. scriptam edidit Baluzius T. IV. Misc. pag. 510. 511. 516. Plures ejus Epistolas cum ineditis Petrarchæ, Aretini & aliorum virorum illustrium illa ætate Epistolis edere voluit V. C. Anselmus Bandurius pluribus in quarta forma Voluminib⁹, sed ab Anno 1703. quo spes hujus rei nobis facta est, * nihil quod sciam ejus lucem vidit. Liber *de nobilitate Legum & Medicinæ,* in quo palmam tribuit Jurisprudentiæ, prodiit Venetiis 1542. 8vo. *Epistola* ad Ubaldinum, una cum *Epitaphio in Lupum de Castellione, Florentinum,* scriptum versibus, quod edidit Lambecius Tom. II. pag. 940. *Epitaphium Nicolao Capucchio* Cardinali positum exstat apud Ciacconium Tomo II. pag. 510. & in Bibliotheca Germanica Tom. I. pag. 136. Cætera ejus sunt *liber de fortuna & fato* in quinque Tractatus di-

stinctus

* Memoires de Trevoux An. 1703. Septembr. pag. 238.

ſtinctus, ad Felicem Abbatem Ciſterc. (cui libro Joannes de Dominico, Ordinis Prædicatorum, qui An. 1419. obiit, Cardinalis, luculam noctis oppoſuit, in quo Chriſtianos * accuſat de ſtudio immodico Gentilium litterarum.) *Hiſtoria de caſu hominis,* quam auctor ipſe vertit Italice ſub nomine *Gvidonis de Meſſina.* Liber *de Tyranno* ad Antonium Aquilam. *Carmina* exhortatoria ad Jacobum Allegretum Foroliovienſem, ne prophetare vellet: *Phyllis & Daphne* aliaque *Carmina* ſcripta Italice. *Liber Declamationum.* Liber *de arte dictandi* &c.

COLMANNUS Anglus, cognomento *Sapiens,* vixit circa Annum 1200. & licet inter Hiſtoricos Latinos a Voſſio refertur, non Latine ſcripſit, ſed Saxonica dialecto illorum temporum *deſcriptionem Angliæ,* eamq; fidelius quam elegantius ab eo compoſitam Lelandus cap. 204. refert evolviſſe ſe in Bibliotheca Paulina Londinenſi. Idem dicendum de ejus *Chronico,* quo uſum ſe profitetur amicus ejus Johannes Hardingus & de *Catalogo Regum Angliæ* & *Dialogo de Bellis Danicis,* quæ memorat Johannes Baleus III. 43. atque ex illo Johannes Pitſeus pag. 266. Dubitat Guilel-

 mus

* Jacobus Qvetif Bibliothecæ Dominicanorum Tom. I. pag. 770.

mus Nicolſonus Bibliotheca Hiſtoricorum Angliæ pag. 2. idem ne hic ſit cum COLEMANNO Monacho Vigornienſi, qui ſcripſit *Vitam S. Wolſtani*, Epiſcopi Worceſtriæ, ſive Vigornienſis, defuncti An. 1095. * De Wolſtani vita a BRAVONIO ſcripta dixi ſupra p. 745. diverſa ab illa a GVILELMO Malmesburienſi, quam digeſtam in libros tres vulgavit e Codice Cottoniano Henricus Warthonus Tom. II. Angliæ Sacræ p. 241.

Chronicon Dominicanorum Columbarienſium, ſive COLMARIENSIUM in Alſatia, quo rerum ALSATICARUM Annales ſuccincte primum perſtringuntur, deinde uberius enarrantur ab Anno 1211. ad 1303. Tom. II. Urſtiſii pag. 5 -- 62.

Anonymi *Chronicon* COLONIENSE, deſinens in Anno 1496. non adeo magnæ auctoritatis, prodiit An. 1499. vide Martini Zeileri Hiſtoricos celebres Parte II. pag. 40.

COLUMBA Hibernus, Presbyter & Abbas Conditorque Monaſterii Dermagh primum in Hibernia, †. deinde aliorum & in Jova inſula

* Henricus Warthonus Tomo II. Angliæ Sacræ pag. 267.

† Vide Jacobi Waræi Antiquitates Hibernicas p. 186. 193. 199. ſq. 214.

insula (Hu sive Hay,) ubi diem obiit Anno 597. ætatis 77. laudatus Bedæ III. 4. V. 18. Hist. Angl. & apud Surium 5. Augusti, in vita S. Oswaldi Regis, & Notkero in Martyrolog. V. Idus Junii, & CUMMENEO atque ADAMNANO, qui Columbæ vitam scripsere, de quibus suo loco. Præter *Regulam S. Columbæ Monasticam* (qualem scripsere Columbanus quoque & in Hibernia Brendanus, Congallus &c.) Waræus * memorat ejus *hymnum in laudem S. Kiarani Abbatis*, & alios *hymnos tres*, quorum primus incipit: *Altus Prosator*.

COLUMBA alter, a) sive COLUMBANUS itidem Hibernus, multorum Conditor Monasteriorum, Abbas in Gallia Luxoviensis, & denique in Italia Bobiensis, Ordinis Benedictini, b) diem obiit An. 615. de quo præter

* De Scriptoribus Hiberniæ pag. 15. Cave ad Annum 560.

a) In Epistolis ad Bonifacium IV. aliosque, & Anonymo Mellicensi cap. 25. etiam hic *Columba* dicitur, ut vicissim senior Columba vocatur aliis *Columbanus*. Nimirum idem nomen est utrumque, ut Beda, Bedanus: Offa, Offanus: Thega, Theganus &c. Vide Daumium pag. 237. ad Catonis Disticha.

b) Benedictinum facit Johannes Trithemius cap. 223. de S. E. & illustrium Benedictinor.

 lib. 2.

præter ſcriptorem Vitæ, JONAM *Scotum*, apud Surium 21. Novembr. & Vincentium Barralim parte 2. Chronologiæ Lerinenſis: Chronicon S. Benigni Divionenſis Tom. I. ſpicilegii Dacheriani pag. 377. ſeq. Bernardus in vita S. Malachiæ cap. 6. pag. 670. & e recentioribus præter editores & Jacobum Waræum pag. 18. de ſcriptoribus Hibern. Jacobum Baſnagium Tomo I. Caniſii pag. 772. ſeq. Mabillonium Sec. 2. Benedictin. ſcriptoreſque de Sanctis Hiberniæ Thomam Meſſinganum, Johannem Colganum &c. Carolus le Cointe Tomo II. Annalium Francorum pag. 98. ſeqq. Scripta Columbani junctim edita Lovanii 1667. a *Patricio Flemingo*, * Ordinis Minorum, atque inde recuſa in Bibliotheca Patrum Lugdunenſi Tom. XII. ſub init. diſtincte referre placet.

1. *Regula Monaſtica*, capita X. † & liber *pœnitentialis*, de quotidianis pœnitentiis

lib. 2. cap. 5. & magna contentione Conſtantinus Cajetanus libro edito An. 1627. quanquam aliud viſum Antonio Gallonio in libro inedito, de quo operæ pretium eſt conſulere Epiſtolas ſelectas Richardi Simonis, Tomo III. Epiſtola XI. p. 67. ſeq.

* Vide Waddingum Biblioth. Ordinis Minorum pag. 272.

† Hæc etiam in Thomæ Meſſinghami florilegio Sanctorum Hiberniæ pag. 403. ſed in Gol-

tiis Monachorum, capita XV. pag. 3. & 6. & in Lucæ Hostenii Codice Regularum parte 2. pag. 88. 98. Memoria fefellit clarissimum Caveum, cum Regulam Columbani scripsit editam fuisse a Canisio. Sed a Carolo Stengelio edita est, *præfatione* Columbani auctior, in Corona lucida Ordinis Benedictini, Aug. Vindel. 1622. 8. pag. 128. Apud Goldastum quoque & Messinghamum liber pœnitentialis desideratur. Regulam Columbani ab Agrestini calumniis defensitavit *Eustasius* Abbas in Synodo *Matisconensi*, ut narrat JONAS Scotus in vita Eustasii apud Surium & Henschenium 29. Mart. & Sirmondum Tomo I. Concil. Galliæ pag. 477. Synodum Matisconensem ad A. 627. alii referunt, Mabillonius Sec. 2. Benedictin. pag. 119. ad Annum 624. Cointius Tom. II. Annal. pag. 730. seq. ad Annum 623.

2. De fide & officiis Christiani hominis *Instructiones XVI.* pag. 9. In MS. addita etiam decima septima, sed quæ post libros duos de libero arbitrio sub FAUSTI Regiensis nomine legitur Tom. XVIII. Bibliothecæ Patrum Lugdunens.

Bbbb 4 pag.

Goldasti paræneticis pag. 166. seq. deest caput ultimum, licet Regula ibi divisa sit in capita XIV.

pag. 545. Quinta est etiam apud Messinghamum p. 407. & sub Epistolæ nomine vulgata ab Usserio in Epistolis Hibernicis pag. 7. Dublin. 1632. 4. Paris. 1665. 4.

3. *De Pœnitentiarum mensura taxanda*, capita XLII. pag. 21.

4. *De octo vitiis principalibus* p. 23.

5. *Epistolæ quinque* pag. 24. I. & IV. ad Bonifacium quartum Papam, II. ad Patres Synodi Gallicanæ super quæstione de Pascha congregatæ, III. ad Discipulos suos & Monachos, & V. ad Gregorium primum Papam, itidem de Paschate. Merito hasce Epistolas magni facit Mabillonius in itinere Italico pag. 216. seq.

6. * *Carmina.* α΄. Acrostichum *Columbanus Hunaldo* pag. 33. Incipit: *Casibus innumeris decurrunt tempora vitæ.* β΄. *Carmen ad Sethum*, in quo detestatur avaritiam. Incipit: *Suscipe Sethe libens.* Apud Georgium Fabricium in poëtis Christianis pag. 779. Canisium Tom. I. pag. 779. Messinghamum pag. 411. Vinc. Barralim Tomo II. pag. 113. & Usserium pag. 11. legitur: *Suscipe Hunalde*

* Polycarpus Leyserus hist. poëtarum medii ævi pag. 177. seq.

nulde libens. At apud Sirmondum ad calcem Eugenii Toletani, Parif. 1619. 8. & Tom. II. Operum pag. 908. *Suſcipe quæſo libens.* γ'. *Ad Fedolium*, carmen Adonium pag. 34. Incipit: *Accipe quæſo nunc bipedali condita verſu*, ad cujus calcem annos LXXII. ætatis ſuæ indicat: *Nunc ad Olympiadis ter ſenos venimus annos.* δ'. *Epigramma de muliere.* ε'. *Monoſticha* p. 35. incipit: *Hæc præcepta legat devot' & impleat actu.* Hæc carmina junctim edidit notisq; illuſtravit Goldaſtus in parænetícis veteribus pag. 47. ſeq. Inſulæ 1604. 4. Notis ſuis illuſtrata exhibet etiam vir doctus Chriſtianus Daumius ad calcem Diſtichorum Catonis. Cygneæ 1672. 8vo. Ediderat Uſſerius, etiam in Epiſtolis Hibernicis pag. 10. ſeq. ſed exceptis Monoſtichis & Epigrammate. Monoſticha exſtant quoque apud Caniſium Tomo I. editionis novæ pag. 775. & inde in Bibliothecis Patrum Colonienſi & Pariſienſi, & apud Meſſinghamum pag. 408. inque iis plura ſimilia diſtichis Catonis, quæ OCTAVIANO cuipiam Romano Goldaſtus tribuit. Monoſticha autem eadem ſub ALCUINI nomine leguntur in ejus Operibus p. 1715. & ſub ALDHELMI edita a Delrione, ut dixi ſupra p. 143.

7. *Rhythmus de vanitate & miseria vitæ mortalis* pag. 36. seq. Incipit: *Mundus iste transit & quotidie decrescit*, editus primum ab Usserio in Epistolis Hibernicis pag. 9. sq.

Constantinum Cajetanum voluisse S. Columbani scripta notis & argumentis illustrata edere, notavit Allatius in apibus Urbanis pag. 74.

Desiderantur Columbani *Liber Psalmorum* sive Hymnorum, quem elimato sermone ab adolescente adhuc scriptum testatur Sigebertus Gemblacensis capite 60. unde Trithemius posset videri fecisse *Commentariorum librum in totum Psalterium*, quem a Columbano eleganti stylo scriptum ait cap. 223. sed expositionis Columbani super omnes Psalmos meminit etiam apud Goldastum in parænet[illegible]is pag. 72. Hartmotus, qui Abbas S. Galli fuit circa Annum 880. inter libros in Bibliotheca S. Galli suo tempore asservatos. *Liber contra Arianos*, de quo Jonas in vita cap. 29. & Columbanus ipse Epistola 4. Confer Mabillonii iter Italicum pag. 216. seq. *Adversus Regem adulterum*, quod memorat Baleus XIV. 12. ad Theodoricum Regem Austrasiæ respicit, quem ob consuetudinem cum Brunechilde a Columbano

bano & coram & per litteras fortiter reprehensum refert Jonas in ejus vita capite 18.

Christophori COLUMBI Genuensis, ab Anno 1492. suscepta navigatio, qua duabus primum a Rege Hispaniar. Ferdinando deinde XVII. liburnicis acceptis rem ab hominum memoria maxima est orditus, viamque ad novum Orbem Europæis aperuit, Latine descripta legitur in Simonis Grynæi novo Orbe, Basileæ 1532. fol. pag. 90. Latine vertit ex Hispanico Archangelus Madrignanus. Hujus Columbi nomen in Abrahami Perissoli Judæi itineribus Mundi, A. 1536. expositis, ita scribitur p. 117: כריסטופאלו קולומבו גינוביסי. Vitam Columbi prodidit Antonius Gallus: digno elogio prosecutus est Ubertus Folieta in libro, quo claros Ligures * celebravit. Iconem ære pulchre expressam dedit Isaacus Bullartius Tomo II. Academiæ Scientiarum pag. 265.

Franciscus COLUMNA, ab amoribus Poliæ, virginis nobilis Tarvisinæ, POLIPHILI nomine adscito, post juveniles amores Milesia fabula Italice descriptos, paullo provectior ætate An. 1467. Tarvisii scripsit *Hypnerotomachiam* editam ibid. 1499. in qua

* Tom. I. Thesauri Italiæ Græviani pag. 770. seq.

qua propositum ei est ostendere, cuncta quorum amore depereunt homines, nihil aliud quam somnium videri, ut jam notatum Vossio pag. 803. qui propter hoc scriptum ei locum inter Historicos Latinos dare non dubitavit. Vide Johannis Hallervordi Bibliothecam curiosam pag. 344. & Diarium Eruditorum Italiæ, Tomo tertio supplementi p. 461. seq.

Gvido de COLUMNA, Judex Messanensis, Siculus circa Annum 1287. in gratiam Matthæi de Porta, Archiepiscopi Salernitani ex Darete & Dictye composuit *Historiam Trojanam* in variis MStam Bibliothecis, ut notavit Oudinus Tomo III. pag. 581. Sed typis exscripta etiam prodiit Argentinæ 1486. & 1489. fol. Utramque editionem inspexi. Germanicam versionem prosariam veterem in Bibliotheca Cæsarea MS. memorat Lambecius Tomo II. pag. 948. una cum altera quam versibus Germanicis circa Annum 1210. composuit Henricus de Veldeck, Thuringus. De Hispanica versione Petri Nunnez Delgado, Nicolaus Antonius Tomo II. Bibliothecæ Hispanæ pag. 179. De Italica Antoninus Mongitor, qui diligentius de Columna nostro & de aliis ejus scriptis Italice editis differit T. I. Bibliothecæ Siculæ pag. 267.

Johan-

Johannes COLUMNA, Ordinis Prædicatorum, & ex Messanensi Archiepiscopus Anno 1262. Nicosiensis in Cypro Insula, auctor *Maris Historiarum* ab Orbe condito usque ad Annum 1250. MS. in variis Bibliothecis, sicut ejus *Pontificum Romanorum Historia*, nec non liber *de infelicitate curialium*, & alter *de gloria Paradisi*: & ad diversos *Epistolæ*. Vide Oudinum Tomo III. pag. 185. seq. sed inprimis Jacobum Qvetif Tomo I. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 419. seq. qui etiam notat longe aliud opus esse, quod Gallice lucem vidit Parisiis 1488. fol. *la mer des histoires* versum ex Latino, quod BROCHARTUS quidam Theologus Latine A. 1475. ediderat sub titulo: *Rudimenti Novitiorum*. Idem Qvetifus Tom. II. pag. 829. & 996. notat Johannis hujus Columnæ librum *de Viris illustribus Ethnicis & Christianis* editione dignum judicatum pag. 50. Diarii Italici a Celeberrimo Montfaucano, etiam An. 1720. ad præla paratum & notis illustratum fuisse a V. C. Benedicto Zonnelli, Romanæ Casanatensis Bibliothecæ præfecto. Illum necdum vidimus, licet prælo commissum referunt Nova Litteraria Lips. An. 1721. pag. 49.

Landulphus de COLUMNA, quem Cangius perperam distinguit a Landulpho Sagace auctore librorum postremorum *Historiæ Miscel-*

Miſcellæ. Vide infra, LANDULPHUS *Sagax.*

Petrus cognomine COMESTOR, ſive *Manducator,* (Mangeur, Gallis) inde dictus ſi Trithemio * credimus, quod *Scripturarum auctoritates in ſuis ſermonibus & opuſculis crebrius allegando quaſi in ventrem memoriæ manducarit.* Trecenſis ex Presbytero ac Decano Eccleſiæ Patriæ Cancellarius Pariſienſis, denique in ſeceſſu ad Canonicos S. Victoris Pariſienſis, diem obiit An. 1178. 12. Kal. Novembr. ubi hoc ei poſitum Epitaphium, apud Germanum Briceum in deſcriptione Lutetiæ Tomo II. pag. 188. & alios multos relatum:

Petrus eram quem petra tegit, dictusque Comeſtor
Nunc comedor. Vivus docui, nec ceſſo docere
Mortuus, ut dicat, qui me videt incineratum,
Quod ſumus, iſte fuit, erimus quandoque quod hic eſt.

Scripſit *Hiſtoriam Scholaſticam* ad Gvilelmum Archiepiſcopum ab Anno 1169. ad 1175. Senonenſem: ſive librorum Veteris & Novi Teſtamenti Hiſtoricorum breviarium

* cap. 380. de S. E. Ridiculum id videtur Labbeo T. II. p. 199. Sed veriſſima interdum etiam videmus eſſe quæ ſunt ridicula.

rium quoddam, Scholæ usu probatum, adjectis subinde præter expositionem variis non tantum ex Josepho & probatæ fidei, sed etiam ex apocryphis atque ethnicis scriptoribus. Vide Johannis Rainoldi censuram apocryphorum librorum Tomo I. pag. 477. & 1239. seq. Prodiit Reutlingæ 1473. magni folii forma, & Argent. 1483. 1502. Basileæ 1486. fol. Parisiis 1513. 4. Haganoæ 1519. fol. Lugduni 1526. 4to, 1543. 8. In antiquis editionibus nullum librorum sive XVI. ut Labbeus & Caveus, sive XX. ut Trithemius & Simlerus, vestigium, sed tantum librorum Historicorum historiæ distinguuntur, ut Historia Geneseos per capita 115. Historia Exodi per capita 78. &c. Sic in Novo Testamento Historia Evangelica per capita 198. & Historia Actuum Apostolorum per capita 127. Novissime hoc opus recusum Venetiis 1728. dicatumque Reverendissimis & Sanctissimis Patribus Concilii, quod tunc celebrabatur Beneventani. Exstat & *Gallica* versio * ante ducentos excusa annos sine

* Rich. Simon Tom. II. Hist. Crit. du Nouveau Testament pag. 320. *Il n'y avoit rien en ce têms-là de plus grand ni de plus estimé pour l'Ecriture Sainte que le Pierre Comestor, qui a été traduit dans plusieurs langues de l'Europe. On ne lisoit la Bible que de*

ſine temporis nota & loci, cum iconibus ligno deſcriptis in fol. duobus Voluminibus, dicata Carolo VIII. ab interprete, Gviars de Moulins. Vide Richardi Simonis Hiſtoriam Criticam Novi Teſtamenti lib. 2. pag. 19. & 320. ubi notat eandem verſionem ex recentiore recognitione & interpolatione prodiiſſe Pariſiis An. 1545. *Rhythmis Saxonicis* juſſu Henrici Landgravii Thuringiæ, ſeculo XIII. expreſſa usque ad Samuelis tempora: exſtat MS. & memoratur in Catalogo Bibliothecæ Paulinæ Lipſienſis pag. 163. Memorat & Sanderus in Bibliotheca Belgica MS. pag. 285. Hiſtoriam Scholaſticam verſibus *Rhythmicis Teutonicis* deſcriptam per Jacobum van Mierlandt, circa Annum 1271. Denique in compendium eam redegit GVALTHERUS *Hunte* Anglus Carmelita. Vide Voſſium pag. 434. & 635.

Commentarium *in Epiſtolas Pauli* MS. in Bibliotheca Sorbonica exſtare Pariſiis teſtatur Jacobus le Long in Bibliotheca Exegetica pag. 683.

Ex Tractatu brevi *de pœnitentia*, MS. in Bibliotheca Angliæ Lambethana, & ex *Sermonum* Volumine in eadem Bibliotheca,

de la maniere qu'elle étoit dans ce Compilateur, & avec ses gloses. Cet usage a duré long têms en France.

ca, quod vocat pulcherrimo, loca quædam affert Henricus Warthonus in auctario ad Usserii historiam dogmaticam pag. 407. & 353.

De *Sermonibus* Comestoris sive illis, qui sub PETRI *Blæsensis* * leguntur nomine, sive aliis & de CXIV. illis, qui servantur in Bibliotheca Longipontis Ordinis Cisterciensis in Episcopatu Svessionensi, & in Bibliothecis aliis Galliæ Angliæque, vide Oudinum Tomo II, pag. 1527. seq. Bulæum hist. Academiæ Parisiensis Tomo IV. pag. 374 seqq. Nova Litteraria maris Balthici A. 1698. pag. 246.

Sermones LXVIII. nuper venierunt Hafniæ in Bibliotheca Rostgaardiana pag. 461.

Sermonem de immaculata B. Virginis conceptione editum esse Antwerpiæ 1536. ex MSto Codice Bibliothecæ Anglicanæ, notat Labbeus Tomo II. de S. E. pag. 200.

Ut venæ etiam Comestoris specimen a me Lectori offeratur, en *Decastichon in laudem B. Mariæ Virginis*, quod servarunt Vincentius Bellov. XXIX. 1. speculi hist. & Antoninus Florentinus summæ hist. tit. 18. cap. 8. Tom. III. pag. 77.

Si

* Biblioth. Patrum Tom. XXIV. edit. Lugdun. pag. 1385.

Cccc

Si fieri posset quod arenæ pulvis & undæ
Undarum guttæ, rosa, gemmæ, lilia, flammæ,
Æthere cœlicolæ, nix, grando, sexus uterque,
Ventorum pennæ, volucrum, pecudum genus omne,
Sylvarum rami, frondes, avium quoque pennæ,
Gramina, ros, stellæ, pisces, angves, & aristæ,
Et lapides, montes, convalles, terra, dracones
Linguæ cuncta forent, minime depromere possent
Quæ sit vel quanta Virgo Regina Maria,
Quæ tua sit pietas nec littera, nec dabit ætas.

Philippus COMINÆUS nobilis Historicus rerum in Gallia gestarum temporibns Ludovici XI. Regis, libris X. ab Anno 1464. ad 1483. & de bello Neapolitano per Carolum VIII. suscepto libris V. Ipse Cominæus qui Angelo Cattho, Viennensi Episcopo, invitante animum ad scribendum appulit, defunctus est An. 1509. Gallice quidem scripsit & post obitum ejus demum lucem vidit postuma proles An. 1523. fol. sed in opere de Historicis Latinis a Vossio pag. 642. seq. celebratur, quia Latine bene loquen-

loquentem habemus interprete Johanne Sleidano, cujus versioni utpote liberiori etiam præfertur a quibusdam altera Casparis Barthii vulgata Francofurti 1619. 8vo. Exstat quoque versus Italice, Anglice, Hispanice, Germanice, Belgice & in Bibliotheca Rostgaardiana pag. 502. Danice MS. De editionibus præter Jacobum le Long in Bibliotheca Historicorum Galliæ num. 7444. & præcipue 7494. consulendus B. Hubnerus noster in Bibliotheca Historica Hamburgensi Centur. 3. p. 273. sq.

De COMMODIANO ita Gennadius de Scritoribus Ecclesiasticis cap. 15. *Commodianus * dum inter sæculares litteras etiam nostras legit, occasionem accepit fidei. Factus itaque Christianus, & volens aliquid studiorum suorum muneris offerre CHristo, suæ salutis auctori, scripsit mediocri sermone, quasi versu* librum adversum Paganos. *Et quia parum nostrarum attigerat litterarum, magis illorum destruere potuit dogmata, quam nostra firmare.* Quod ait *quasi versu* scripsisse, inspecto Commodiani libro facile intelligitur. Est quippe in LXXX. capita sive *instructiones*, ut appellat divisus, quarum singulæ per *acrostichidem*

* Commodianus ipse in præf.

Ego similiter erravi tempore multo
Fana prosequendo: parentibus inscius ipsis
Abstuli me tandem inde, legendo de Lege.

chidem ſive litteras verſuum primas * vocabulum aliquod referunt: verſus autem ita ſunt comparati, ut numerus hexametri carminis utcunque ſervetur, neglecta ſyllabarum quantitate, ſicut in Pſalmo trochaico S. Auguſtini contra partem Donati, qui ejus ſcriptis contra Donatum Tom. IX. Operum præmittitur: vel ſicut in aliis apud illuſtrem Scipionem Maffejum diſſ. (ſubjecta ejus hiſtoriæ diplomaticæ) *ſopra i verſi ritmici* pag. 186. ſeqq. & in hexametris Codici Latino-Biblico præmiſſis circa Annum CHriſti 750. a Gregorio Cardinali apud Juſtum Fontaninum in appendice ad diſcum argenteum votivum pag. 86. vel ut in carminibus politicis recentis Græciæ ſolet fieri, vel quale carmen hexametron Græcum ex Pſalterio MS. Murbacenſi edidit celeberrimus Montfauconus in Palæographia Græca pag. 220.

Floruit hic ſcriptor, ſi Gennadium audimus, poſt Lactantium, ait enim *Tertullianum & Lactantium & Papiam auctores ſecutum*. Ac ſane Papiam ſequitur, probans dogma de mille annis, c. ult. Tertullianum vero in multis, quæ de Gentium Diis

* In ultimo capite, acroſtichis non ut in aliis a primo ad ultimum, ſed a poſtremo ad primum verſum legenda refert verba: *Commodianus mendicus CHriſti.*

Diis disputat. De Lactantio quidem dubito, licet Gennadio hac in parte suffragatus primum est etiam Rigaltius (nam in curis secundis ad instruct. 33. huic sententiæ ipse non multum tribuit,) qui Sylvestri Pontificis mentionem fieri Instruct. 33. v. 5. non dubitavit, ita enim illum versum legit: *Intrate stabulis Sylvestri ad* * *præsepe Pastoris.* Confer Barthii Adversar. LIII. 5. Verum H. Dodwellus V. C. in dissertatione de Commodiani ætate, quam Annalibus Vellejanis, Quintilianeis & Statianis Oxon. 1698. 8. subjecit, cum ex toto opusculo observasset illud sæculo tertio & flagrantibus adhuc Ecclesiæ persecutionibus scriptum esse, præcipue cum auctor ipse Instruct. VI. versu 6. annos tantum ducentos a CHristo numeret: *Et si parvulitas sic sensit, cur annis ducentis fuistis infantes, numquid & semper eritis?* Deinceps versum ex instructione 33. ad vestigia MSti Codicis contendit † legendum esse sic: *Intrate stabula sylvestres ad præsepia tauri.* Ad tempora sæculi secundi vergentis sive desinentis hunc scriptorem refert *Sebastianus Pauli*, Clericus

 Regu-

* Sylvester Episcopus Romanus fuit ab Anno CHristi 314. ad 335.

† Sirmondus legit: *Intrate stabiles vestra ad præsepia tauri.* In Apographo erat: *Intrate stabilis silvestri ad præsepia tauri.*

Regularis, in dissertatione Italice edita Neapoli 1714. 8. de poësi SS. Patrum Græcorum Latinorumque in primis Ecclesiæ Christi sæculis pag. 180. Primus Commodianum e Jacobi Sirmondi apographo * admodum mendoso edidit Nicolaus Rigaltius, Tulli Leucorum apud S. Belgrand & J. Laurentium Typographos Regios 1650. 4. additis notis eruditis. Deinde subjectus est ad calcem Cypriani, Minucii, Arnobii & Julii Firmici, qui ejusdem Rigaltii & Phil. Priorii cura illustrati prodierunt Parisiis 1666. fol. Deinde omissis Rigaltii notis Tom. XXVII. Bibliothecæ Patrum Lugd. Ab eo tempore cum Rigaltii animadversionibus, Dodwellique dissertatione, & præfatione D. Henrici Leonhardi Schurtzfleischii recusus est Wittebergæ 1705. 4to. Supplementum notarum in illum scriptorem ex Ezech. Spanhemii Bibl. cum laudati Schurtzfleischii glossario & indice separatim excusum est Wittebergæ 1709. 4to. Posteriori suæ Minutii Felicis editioni Commodianum quoque novis suis & Rigaltii notis illustratum subjunxit vir clarissimus *Joannes Davies*, Cantabrig. 1711. 8. Ex MSto

* Meminit ejus adhuc inediti & loca duo emendat Gilbertus Gaulminus ad Eustathium de Ismeniæ & Ismenes amoribus pag. 17. seq.

MSto Codice S. Albini Andegavensis loca quædam emendat Baluzius ad Cyprianum pag. 454. 455. 458.

Dignus est pius hic & Zelo CHristi plenus scriptor, licet arte rudis, qui etiam post Rigaltii & Davisii præclaram operam a viro quodam docto penitius excutiatur atque illustretur.

De COMPUTO Ecclesiastico scriptores medii ævi sunt præter ANONYMOS quosdam, BEDA, de quo supra pag. 499. DIONYSIUS, Abbas Romanus, GARLANDUS, sive GERLANDUS Lotharingus, HELPERICUS, Abbas Anglicus, quem dedit Bernhardus Pezius Tomo II. parte 2. Anecdotorum: LAMBERTUS, MATTHÆUS, Magister NIGRELLUS, RABANUS Maurus vulgatus a Baluzio Tomo I. Miscellan. *Petrus de* ROSENHEIM, WICPERTUS & WIERAMMUS, de quibus laudatus Pezius in dissertatione Isagogica ad Tomnm secundum Anecdotorum p. XXV. seq.

CONANTIUS, de quo hæc Ildephonsus de S. E. cap. XI. *Conantius post Murilam* (qui Concilio Toletano a) III. An. 589. subscripsit) *Ecclesiæ Palentinæ* b) *sedem*

a) Agvirre Tomo II. Conciliorum Hispaniæ pag. 338.

b) Non *Valentina*, ut perperam in prioribus Concil. Hisp. editionibus.

adeptus eſt, (An. 609.) *vir tam pondere mentis quam habitudine ſpeciei gravis, communi eloquio facundus & gravis, Eccleſiaſticorum Officiorum ordinibus intentus & providus. Nam melodias ſonis multas noviter edidit*, ſive ut Nicolaus Antonius Tom. I. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ p. 238. hæc verba exponit, ad Eccleſiaſtica officia formavit hymnos ſive alia metro aut proſa, eaque muſicis adoptavit modulis, ut in Eccleſia canerentur. *Orationum quoque libellum de omnium decenter conſcripſit proprietate Pſalmorum*, ſive preces aptatas pſalmis ſingulis & hymnis, qui in Eccleſia decantarentur. *Vixit in Pontificatu amplius triginta annos*, c) *dignusque habitus fuit ab ultimo tempore Witterici, per tempora Gundemari, Siſebuthi, Svintbilani, Siſenandi & Cinthilæ Regum.*

Gvilelmus de CONCHIS Waddingo p. 151. Bibliothecæ Ord. Minorum male *de* COMBIS, Ebroicenſis Normannus, quem per triennium Pariſiis audivit Joannes Sariſberienſis, ut ipſe refert lib. 2. Metalogici cap. 10. Idem lib. 1. cap. 5. Gvilelmum hunc

c) Ab Anno 609. ad 639. Subſcripſit hic Conantius Toletanis Conciliis An. 610. 633. 638. Vide Nicolaum Antonium loco laudato, apud quem Tom. II. pag. 285. alterius *Conantii* mentio, qui in ſede Toletana eodem tempore ſucceſſit Adelphio A. 638.

hunc, *Grammaticum* post Bernardum Carnotensem *opulentissimum* appellat. Fuit autem Philosophus quoque & Theologus, ut patet ex ejus Philosophia minore & majore, ex qua multa Vincentius Bellovacensis in speculo naturali libro II. & lib. XXIV. 57. seq. & XXV. 12. 29. 31. &c. *Philosophia minor* Gvilelmi sub titulo *διδάξεων* sive *quatuor librorum de elementis Philosophiæ* prodiit inter Bedæ opera Tomo II. pag. 206. ut jam notavi supra pag. 502. Prodiit etiam sub tempus nascentis Typographiæ *Philosophia ejus major* de naturis Creaturarum superiorum & inferiorum, sive super opere sex dierum libri XXXIII. duobus majoribus in folio Voluminibus rarissime obviis, excusisque sine anni nota locive. In hoc opere, quod ipse *Philosophiam quodammodo Theologicam* appellavit, nonnulla scripserat quæ ipse deinde recantavit in *Dragmatico* * *Philosophiæ*, sive dialogo cum Henrico II. Normanniæ Duce & Comite Andegavensium, quod

* ac si *Manipulum Philosophiæ* dixeris, *Dragma* enim manipulus, ut ex Mario Mercatore Cangius jam notavit. Hesychius: δράγμα ὅσον περιλαμβάνει τῇ δεξιτερᾷ χειρὶ ὁ θερίζων. Vereor autem ne Gvilelmus de Conchis titulum huic scripto suo fecerit *Dramaticon*: illud enim est, in quo duo vel plures colloquentes inducuntur.

quod ſcriptum adhuc in variis Bibliothecis Angliæ ſervatur. GVILELMI *de S. Theodorico* opuſculum de erroribus Gvilelmi de Conchis ad S. Bernhardum exſtat in Bertrandi Tiſſierii Bibliotheca Patrum Ciſtercienſium Tomo IV. Obiit Gvilelmus de Conchis circa Annum 1150. de quo Bulæus in hiſtoria Academiæ Pariſienſis Tomo IV. pag. 143. ſeq. p. 742. & Oudinus Tomo II. pag. 1228. ſeq. qui monet notatum etiam a GVALTERO *de S. Victore* in opere adverſus quatuor Galliæ Labyrinthos, quod ex minutiſſimorum corporum concretione fieri omnia docuerit. Majora ſunt quæ ipſe retractat, atque inter alia quod ſcripſerat, *Patrem eſſe Potentiam, Filium Sapientiam, Spiritum Sanctum voluntatem.* Gloſſam Gvilelmi de Conchis *in quatuor Evangelia* MStam memorat Jacobus le Long pag. 758. Bibliothecæ Exegeticæ.

CONCHUBRANUS, qui ſcripſiſſe traditur *Vitam S. Darercæ* ſive *Monuinæ* Virginis Britannicæ Seculo VI. Exſtat in Actis Sanctorum Tomo II. Julii VI. pag. 297-312.

CONCORDANTIAS Latinas, ſive opus utiliſſimum indicis omnium vocabulorum Biblicorum in univerſo Volumine ſacro utriusque Teſtamenti, varii ſcriptores ſibi vindicant,

dicant, ut dixi in CLEMENTE *Floro* & ARLOTO p. 353. & 1111. Nec male Antoninus Florentinus summæ historicæ tit. XXIII. c. XI. §. 2. T. III. p. 682. *Librum Concordantiarum valde necessarium ad inveniendum subito quotationes capitulorum circa authoritates Scripturæ sanctæ, non autem ad generandum scientiam, a fratribus Ordinis* (Dominicani) *compilatum fuisse non dubitatur, sed a quo, non clare invenitur. Dicitur a quibusdam fuisse commissum opus pluribus patribus in diversis Provinciis, ut unus faceret unam litteram, alius aliam, quia per alphabetum est liber ille ordinatus ad citius inveniendum.* Vide infra, CONRADUS *Halberstadiensis*, HUGO *de S. Caro*, JOHANNES de Derlingtonia, JOHANNES, Abbas Nivicellensis, JOHANNES *de Segovia*, RICHARDUS Stavenesby. A Sixto quidem Senensi lib. IV. Bibliothecæ Sanctæ pag. 312. traditur ab Hugone Carensi *injunctum fuisse quingentis studiosis patribus diversorum Cœnobiorum, ut singuli singulas dictiones in Alphabeticas classes redigerent: sicque brevi tempore multorum sedulitate perfectum fuisse opus.* Sed cum plures longe quingentis dictiones digerendæ fuerint, quingentos dixit (ut sexcentos solemus ponere) pro plurimis, & singulas dictiones pro pluribus. Latinas Concordantias imitati sunt

Græci,

Græci, de quibus dictum IV. 35. Bibliothecæ Græcæ pag. 553. imitati Judæi, tum Germani, Belgæ, Angli &c.

CONDOMENSIS Abbatiæ & ab Anno 1317. Episcopatus in Gallia, *Chronicon* usque ad Annum 1371. editum a Dacherio T. XIII. spicilegii pag. 432. Tom. II. editionis novæ pag. 580-602.

CONGANUS Abbas Hibernus Cisterciensis, S. Bernhardi amicus, eique auctor scribendæ vitæ S. Malachiæ, Episcopi Hiberni, An. 1148. defuncti, quæ in operibus Bernhardi legitur, ut supra pag. 607. notare me memini, & in Thomæ Messinghami florilegio Sanctorum Hiberniæ pag. 350. Idem Conganus etiam ipse vitam illius Malachiæ scripsisse traditur a Baleo XIV. 86. atque inde a Simlero & Possevino, quod merito miratus Vossius pag. 418. de Historicis Latinis, neque dubito Baleum & hanc vitam Malachiæ & Epistolarum ad Bernhardum librum Congani, ex verbis Bernhardi confinxisse. Obiit Bernhardus A. 1153.

CONGELLUS Britannus, Abbas Bannochorensis circa Annum CHristi 53. scriptor *Regulæ Monachorum*, quæ a Baleo Centur. I. cap. 53. Pitseo pag. 95. Waræo aliisque memoratur sub titulo *de regularis vitæ methodo*, & *Epistolarum ad Cœnobitarum Patres*.

Jaco-

Jacobus CONGELSHOVIUS, ſive *Twinger de* KONINGSHOFEN, * nobilis Argentoratenſis & Presbyter, ex cujus Chronico Urſtiſius Tom. II. ſcriptorum rerum Germanicarum pag. 180. edidit Latine translatam *ſententiam exauctorationis & privationis Wenceslai Imperatoris* latam ab Electoribus Imperii A. 1400. 20. Auguſt. Koningshofenii *Chronicon* integrum ſcriptum Germanice & res ab orbe condito, Alſaticas præſertim & Argentoratenſes usque ad Annum 1386. perſequens edidit vir præclarus Johannes Schilterus, † Argentorati 1698. 4. additis præclaris obſervationibus hiſtoricis & Diplomatum veterum auctario. Cum Chronicon iſtud in Anno 1386. deſinat, neceſſe eſt Urſtiſium ſententiam exauctorationis Wenceslai accepiſſe ex Codice, in quo illa ab alia manu Chronico Konigshofenii ſubjuncta fuerat.

CONNOVITIUS Sacerdos, ſcriptor coævus *Vitæ S. Hildegundis*, quæ A. 1188. obiit, editæ in Actis Sanctorum Tomo II. April. 20. pag. 782.

Rogerus CONOWAY, ſive CONOWÆUS (apud Goldaſtum CHONOE) ex Conovio Cambrenſis, Anglus, Ordinis Mino-

* Franciſco Guillimanno hic *Regio villanus*.

† Acta Erud. A. 1698. pag. 362.

Minorum, defunctus Londini Anno 1360. *Ejus defensio religionis mendicantium* de Confessionibus per Regulares audiendis contra Richardi Philoradulphi, * Archiepiscopi Armachani, scriptum An. 1357. Avenione propositum, exstat in Goldasti Monarchia Imperii Tom. III. p. 1410-1434. cui pag. 1392. Armachani scriptum præmittitur. Utraque prius excusa Parisiis 1496. & 1511. teste Waddingo pag. 312. Bibliothecæ Ordinis Minorum, qui præterea testatus est se habere MSS. Connovii quæstiones tres satis diffusas & in plures distinctas articulos *de CHristi paupertate & dominio temporali.* Jo. Baleus VI. 7. & Pitseus p. 484. præterea cum Waddingo memorant ejus *Sermones, Lecturas, Quæstiones Theologiæ, Determinationes Scholasticas, & de extravagantis* Pontificiæ *intellectione.*

CONRADINI Sermones de tempore MSS. in Bibliotheca Paulina Lipsiensi pag. 153. fortasse *Conradini Bornati,* Brixiensis, Ordinis Prædicatorum, quem ex concionandi munere uberrimos fructus tulisse notat Bzovius, qui plura de hoc Conradino ad Annum 1429. num. 97.

CONRADUS *Abbas*, ex quo fragmentum scriptoris de rebus Francorum (tempore Caroli

* Lelandus cap. 415. & 423.

Caroli III. & Roberti Anno CHristi 922. Henrici Aucupis tertio) edidit Petrus Pithœus inter scriptores coætaneos XII. Parisiis 1588. & Francofurti 1594. 8. pag. 216 -- 218.

CONRADUS *Alpendorp* a Simlero traditur Germanus Carmelita & Episcopus Arotensis circa Annum 1390. scripsisse *Historiam Cyrilli* Doctoris. Sed nec cujus Cyrilli, nec ubi terrarum exstet, vigueritve Episcopatus Arotensis, docent, qui hæc ex Simlero referunt, Possevinus, Alegrius, Vossius & Cangius. Sane tres Cyrilli a Carmelitis singulari cultu honorantur, Hierosolymitanus, Alexandrinus & Constantinopolitanus. Hunc tertium Generalem Carmelitani ajunt Anno 1225. obiisse, de quo disserens Alegre in paradiso Carmelitici decoris pag. 255. *Late*, inquit, *vitam illius scripsit Conradus Aldendorpius Carmelita, sub Anno* 1590. Nomen *Aldendorpii* (ac si *ex veteri pago* dicas) rectum est, sed Annus 1390. reponendus, qui est etiam apud Alegrium pag. 318. In Catalogo scriptorum Ordinis Carmelitici, qui Trithemii II. libris de Carmelitis illustribus subjungitur, hic Conradus recte vocatur *Episcopus Azotensis, suffraganeus Archiep. Treverensis.* Atque ita scribendum utique apud Possevinum pro *Arotensi.* Vide librum editum Bruxellis 1724. 8. Histoire

Eccle-

Ecclesiastique d'Allemagne Tom. I. p. 222. Ut Miræum de Ordine Carmelit. pag. 214. aliosque prætercam.

CONRADUS *de Altzeya*, sive *Altsheimensis* in diœcesi Moguntina circa Annum 1370. laudatus Trithemio cap. 660. de S. E. qui præter *Epistolarum* librum & *Carminum* celebrat ejus volumen versibus & rhythmis pulchra varietate depictum de S. Virgine Maria & redemtione generis humani, quod *figurarum opus* inscripsit. Apud Possevinum hic male scribitur *Conradus ex Altreya*.

CONRADUS *de Asculo*, (*Ascoli* in Piceno) Ordinis Prædicatorum (licet Franciscanis eum adscribat Waddingus) circa Annum 1330. dicitur composuisse commentarium *in Epistolam Jacobi*, nec non in Philosophi Physica, Meteora, & libros Ethicorum. Vide Jacobum Echardum Tomo I. pag. 569. qui Tomo II. pag. 819. notat etiam Bononiæ asservari ejusdem Commentaria de impressionibus aëris & de meteoris.

CONRADUS *Astensis* Insuber, Ordinis Prædicatorum, defunctus A. 1470. cujus scripta: opus quo dicta Thomæ Aquinatis per materias digessit, liber decisionum casuum Conscientiæ, Commentaria in jus Canonicum, & Epistola encyclica ad universum

versum suum Ordinem. idem Tomo I. pag. 821.

CONRADUS *Bavariæ* Dux. infra, *Moguntinus.*

CONRADUS Monachus *Brunwilerensis*, Ordinis S. Benedicti in diœcesi Coloniensi, scripsit *vitam* Magistri sui *S. Wolphelmi*, Abbatis Brunwilerensis, defuncti A. 1091. ad Everhardum Abbatem ejusdem Cœnobii, & Herimannum, Abbatem S. Pantaleonis Coloniensis. Exstat apud Surium 22. April. & in Actis Sanctorum Tomo III. Aprilis pag. 77. & in Actis Mabillonii Benedictinis Sec. VI. parte 2. pag. 684. *Sermones* ejusdem Conradi *de Sanctis* Possevinus commemorat. De sorore hujus Wolphelmi dictum supra pag. 650. seq. BERTHA.

CONRADUS *Celtes*, supra, CELTES pag. 1019.

CONRADUS Baro *de Cimbern*, Ordinis Benedictini, eximius circa Annum 1430. versificator, cujus carmen, in quo statum Augiæ divitis, in insula Constantiæ vicina, Abbatiæ deplorat, exhibetur a Caspare Bruschio in Chronologia Monasteriorum Germaniæ pag. 47. Incipit: *Augia regalis dives quandoque fuisti.*

CONRADUS, *Dalmatiæ* Dux, Comes *Dachuni*, in expeditione Italica Friderici Barbarossæ apud Mediolanum mortem oppe-

tiit An. 1156. teste Aventino in annalibus Schirensibus pag. 214. De eodem Gvil. Eysengreinius in Catalogo pag. 103. *Hic salutiferæ crucis, sacro-sanctique ligni magnam partem ab Heraclito,* a) *Patriarcha Hierosolymitano, impetravit: quod sacro-sanctum munus Cœnobio Schirensi* (in diœcesi Frisingensi) *tradidit: & quidem eo omine, uti quicunque pressus inopia, valetudineve adversa Solymos proficisci nequiverit, non minorem veniam, quam si illuc ivisset, consequeretur, si quidem donaria, pro sua pietate elargitus fuerit. Conveniunt in Cœnobio Schirensi,* b) *religionis ergo certatim singularum septimanarum sexto die* c) *populus ac Sacerdotes complures. Fama denique constantissima manet, sicuti*

a) lege *Heraclio.* Sed is Patriarcha Hierosolymitanus fuisse perhibetur ab Anno 1180. ad 1191. Vide Tomum X. Bibliothecæ Græcæ pag. 505.

b) Confer Jacobi Gretseri hortum de Cruce Schirensi, & G. Christianum Johannis ad Conradi Chronicon Schirense pag. 25. qui Heraclii diplomata duo pag. 91-94. exhibet, & iconem duplicem ære descriptam donarii Crucis, argento splendide vestiti.

c) Præterea semel quotannis in festo inventionis ejus accurrit ad hanc Crucem colendam multitudo 4000. & amplius hominum ad promerendas indulgentias, quæ jam ab A. 1617. plenariæ ea die conceduntur.

sicuti graves viri testantur, quicunque hanc sacro-sanctæ crucis partem, dum ei monstratur, conspicatus non fuerit, aut crimini flagitioso obnoxium esse, aut eodem anno procul dubio moriturum, id quod probatum non semel esse, sunt qui dicant. Extant adhuc istæ reliquiæ, atque diligenter servantur. Conradus princeps ingeniosus, gravis & ornatus moribus, Numinis reverentissimus, liberalibus studiis sacrisque disciplinis deditus, priscæ sanctitatis æmulus, scripsit de laudibus sanctæ Crucis *doctissimos Commentarios.*

CONRADUS Teuto *Dominicani* Ordinis in Germania Provincialis, a Leandro Alberto & aliis traditur scripsisse *vitam S. Dominici,* quod non sine ratione in dubium vocat Jacobus Qvetif, quem vide Tomo I. Bibliothecæ Ordinis Prædicatorum pag. 421. Scriptor autem libelli *de Rosario B. Virginis,* qui eidem tribuitur, longe junioris est ætatis Conradus Zittardus, utut ipse quoque seculo XVII. Provinciæ Germaniæ Provincialis, cujus lucubratio de origine & utilitate confraternitatis S. Rosarii lucem vidit Constantiæ & Coloniæ 1603. 12. idem Tom. II. pag. 360. De alio Conrado Teutone Provinciali An. 1230. idem Tom. I. pag. 21.

CONRADUS *Engelbusius* inter Chronicorum scriptores refertur a Basilio Johanne

Heroldo, qui eum edere promisit præf. ad Mariani Scoti Chronicon vulgatum ab eo Basileæ 1559. Christophori Sandii suspicio est eundem esse hunc Engelhusium ab Heroldo memoratum, cum Magistro THEODORICO *Engelhusio* Eimbeccensi, cujus Chronicon ab orbe condito usque ad Annum CHristi 1420. in lucem diu post Heroldum protulit, MSS. quatuor Codicibus usus Joachimus Johannes Maderus Helmstadii 1671. 4.

CONRADUS *Episcopus*, vide infra, *Moguntinus*.

CONRADUS ex Monacho Clarævallensi Abbas *Everbacensis* in Diœcesi Moguntina, Ordinis Cisterciensis, circa Annum 1230. scripsit *Exordium magnum Ordinis Cisterciensis*, sex libris sive distinctionibus, editum a Tissierio Tom. I. Bibliothecæ veterum scriptorum hujus Ordinis, Bonofonte 1660. fol. Vide supra pag. 1066. & Carolum de Visch pag. 79. Bibliothecæ Ordinis Cisterciensis, cui nomen auctoris tunc adhuc inediti, ignotum fuit, opus ipsum bene cognitum tritumque.

CONRADUS *de Fabaria*, Presbyter S. Othmari circa Annum 1442. scripsit librum *de Casibus Monasterii S. Galli*, & *Catalogum Abbatum S. Galli* ab Othmaro, qui A. 614. B. Gallo successit usque ad Eglolfum, qui

 obiit

obiit An. 1442. Utrumque edidit Goldastus Tom. I. Alemannicorum pag. 76. & 91. editionis novæ.

CONRADUS *Fabularius*, infra, *Conradus de Mure*.

CONRADI *Fratris*, cognomento *Gratia Dei*, Ordinis Prædicatorum, & Prioris Monasterii S. Catharinæ Panormitani in Sicilia, *Epistola* ad Angelum Boccamazzam, Episcopum Catanensem, seu *breve Chronicon* ab Anno 1027. ad 1283. scriptum circa Annum 1305. * editumque primum a Johanne Baptista de Grossis in Catana sacra 1654. fol. pag. 143. deinde a Johanne Francisco Abela in Melita illustrata p. 262. A. 1647. fol. & parte XV. Thesauri Siciliæ, & nuper in Tomo primo Bibliothecæ Historicæ Regni Siciliæ Johannis Baptistæ Carusii, Panormi 1723. fol.

CONRADUS *de Gerlenhusen* nominatus ad Episcopatum Wormatiensem, quem tamen nunquam obtinuit, scripsit circa Annum 1388. *Epistolam ad Carolum VI.* Galliæ Regem, de concordantia, sive de tollendo schismate etiam per Concilium generale convocandum. Exstat MS. Basileæ, ex quo vide quæ notavit V. C. Jacobus Lenfant in Historia Concilii Pisani Tomo I. pag. 53.

* Jac. Echardus Tom. I. p. 498. 499.

CONRADUS *Germanus*, de quo Vossius p. 497. Vide supra, *Dominicanus*.

CONRADUS *Gratia Dei*, supra, *Fratris*.

CONRADOS de Media Civitate, sive *Halberstadienses* Ordinis Prædicatorum duos a) vel tres faciunt nonnulli, quia in unius hominis ætatem cadere non visum, quod de eo Johannes Trithemius in Annalibus Hirsaugiensibus ad Annum 1295. & quod idem Conradus Conventui generali diffinitor Saxoniæ interfuit Florentiæ A. 1321. b) idemque glossemata sua in Josuam dicavit Carolo IV. Imperatori, non ante A. 1350. Si vero ponamus Trithemium paullo laxius locutum, cum ad An. 1295. scripsit *hæc tempora* etiam Conradi ingenio illustrata, nihil impedit cætera de uno Conrado accipere, & ad illum referre scripta, quæ tum dicto annalium Hirsaugiensium loco, tum cap. 502. Trithemii de S. E. tum alibi Conrado Halberstadiensi tribuuntur. Sunt autem hæc: *Tripartita per Abecedarium*, c) sive Loci communes Theologico-morales, per tria alphabeta: *Lectura*, sive *Scholastica Postilla in Jobum*, d) &

a) Vide Jacobum Echardum Tomo I. pag. 466. 610. 632.

b) idem pag. 610.

c) idem Tom. I. pag. 466. sq. Tom. II. p. 820. Oudinus Tom. III. pag. 1023.

d) & plures Sacræ Scripturæ libros. e) *Glossemata in librum Josue*, ad Carolum Imperatorem. f) *De numero duodenario*, ad eundem. *In quatuor Libros Sententiarum. De trivio*, sive Grammatica, Rhetorica & Logica. *Summa Studentium*, libris III. *Quadripartitum morale. Sermones de tempore & de Sanctis. De origine regnorum, & de regno Romanorum. De muliere bona & mala. De viduitate. De virginitate. De paupertate. De senectute. De bono mortis. De vera beatitudine. De visione beatifica. De consolatione mœstorum*, MS. Helmstadii apud D. Johannem Andream Schmidium τὸν μακαρίτην, qui in diss. de triumviris Halberstadiensibus An. 1715. edita pag. 39. argumentum ejus exponit his verbis: *Inprimis statum vitæ humanæ mutabilem & miseriarum sarcinam ob oculos ponit & sex ostendit argumentis:* 1) quia præsens vita habeat vilitatem inchoationis, 2) brevitatem durationis, 3) multiplicitatem vexationis, 4) fragilitatem continuationis, 5) celeritatem oblivionis, & 6) instabilem mutabilitatem variationis. *Singula argumenta confirmat Conradus:* 1) poë-

d) Sixtus Senensis lib. IV. Bibl. S.
e) Trithemius.
f) Leander Albertus de Viris illustribus Ordinis Prædicatorum lib. 4. pag. 147.

ticis integumentis, 2) ex sacris pandectis, & 3) historicis documentis: *& tandem docet qua ratione homo constans inter summas infortuniorum insultus possit fortis perseverare, salvusque & incolumis permanere.* Apud eundem Schmidium fuit MS. Conradi hujus liber *de prosperitate malorum*, sive *quomodo mali prosperentur, & innocentes premantur & affligantur*, in quo per capita sex demonstrare ingreditur, 1) *quod impii in hoc mundo præ ceteris prosperantur.* 2) *quot & quanta tristia admisceantur.* 3) *ad quem finem per istam prosperitatem deducantur.* 4) *quomodo pii hic in mundo consolentur, & in futuro exaltentur & honorentur.* 5) *quomodo semper in veritate sint felices.* In hoc libro Conradus quoque narrat initum a Sylvestro II. pactum cum malo dæmone, quod Benno, * quod Nicolaus Lyranus, quod Æneas Sylvius & Platina non intactum reliquere. Memorat præterea laudatus Schmidius ejusdem Conradi MS. in Bibliotheca Gvelpherbytana *Responsorium*, sive *Tractatum mensæ Philosophicæ*, cujus argumentum auctor ipse hunc in modum exponit: *Quia multi homines libenter de raris & curiosis quærunt, & de talibus delectabiliter audiunt & loquuntur: ideo ut fratres nostri prædicatores, quos frequenter*

* vide Usserium de successione Ecclesiar. p. 84. sq.

ter apud homines diversorum statuum & conditionum esse videmus, etiam inter eos gratius conversentur, quo ad talia valent aptius respondere, & de talibus sciant etiam convenientius conferre: præsens opusculum, quod de raris & curiosis quæstionibus ex diversis breviter compilavi, responsorium curiosorum nominavi, quia breves in eo responsiones ad hujusmodi quæstiones ordinavi, sicut ex auctoritatibus authenticis melius & aptius potui invenire. Et istum librum in quatuor libros partiales distinxi. Primus est de corporibus supercœlestibus sive elementis simplicibus, & aliquibus mixtis, scilicet mineralibus & vegetabilibus. II. est de animalibus in generali & eorum membris & partibus. III. de homine in speciali. IV. de animalibus in speciali. Ponam autem in singulis quæstiones breves sine rationibus pro & contra, quia non ad disputandum, sed ad breviter respondendum & familiariter conferendum illud opusculum ordinavi.

Sed maxime omnium nomen Conradi celebratum est, quod ipse auctor fuisse perhibetur *Concordantiarum*, sive repertorii Biblici in utrumque Testamentum Vulgatæ editionis. Probe autem notandum est, ne de ANTONII *Patavini* Concordantiis Moralibus dicam, (de quibus supra pag. 339.) *triplex Concordantiarum*

verbalium genus exstare, quæ a Jacobo Qvetif Tomo I. pag. 203. seq. & 611. probe distinguuntur: unum brevius, cujus auctor habetur HUGO *de S. Caro*, Cardinalis, defunctus A. 1263. in quibus litterarum ordine vocabulum unumquodque quæsitum simplex, ut *tempus*, vel cum adjuncto, ut *tempus partus* semel ponitur, voces etiam indeclinabiles alicujus momenti, ut *olim*, *quasi*: deinde loca modo indicantur, in quibus idem vocabulum obvium est, Liber, caput, & una ex septem litteris primoribus alphabeti, in quas caput unumquodque dividere placuit: commata autem ipsa non describuntur. Hæ CONCORDANTIÆ S. JACOBI, sive *de S. Jacobo* dictæ sunt, quia Hugo Cardinalis pridem Parisiis domus SanJacobeæ Prior Dominicanorum ab Anno 1227. præfectus dici consuevit *Hugo de S. Jacobo*.

Secundum genus fuit Concordantiarum, in quibus non indicata tantum loca, sed descripta leguntur commata integra, longiora etiam quandoque. Hoc post Hugonem adornatum est circa Annum 1250. a fratribus Dominicanis de Anglia, studentibus in eodem Gymnasio SanJacobeo, venitque inde & ipsum *S. Jacobi* nomine, vel CONCORDANTIARUM ANGLICANARUM: auctoribus JOHANNE *de Derlingtona*, RICHARDO *de Stavens-*

vensby, HUGONE *de Croyndonio*, aliisque.

Tertium genus paullo concinnius eſt, quod a Conrado noſtro circa Annum 1310. ita adornatum, ut longioribus ſententiis reſectis, capitibusque brevioribus non per ſeptem, ſed per quatuor tantum litteras diviſis, volumen brevius uſum eundem præſtaret. Hoc deinde communiter receptum, & primo poſt repertam Typographiam tempore excuſum ſine anni & loci nota in charta regia in fol. inde Norimbergæ 1485. per Antonium Coburgerum, * Baſileæ 1496. typis Petri de Langendorf & Johannis Frobenii de Hamelburg, & 1525. 1543. apud Joannem Frobenium, Lugduni 1526. apud Joannem Mareſchallum per Johannem Schottum, Argentorati 1526. 1530. Joannem Herwagium Ingolſt. 1537. & Lugduni 1551. apud Sebaſtianum Gryphium.

Quanquam in his non omnino, ut dixi, nulla ratio *particularum*, *vocumque indeclinabilium* habita fuerat, tamen plerasque negligi contigit: itaque tempore Concilii Baſileenſis cum magna eſſet cum Græcis de particulis *ex* & *per* concertatio, Procuratori

* Chevillier de origine Typographiæ Pariſienſ. pag. 129. Mich. Mattaire Annal. Typogr. Tom. I. pag. 257. Tom. II. p. 28.

tori Ordinis Prædicatorum generali JOHANNI DE RAGUSIO, qui An. 1433. in Concilio illo contra Bohemos strenue depugnavit b) in mentem venit per GVALTERUM JONAM SCOTUM Capellanum suum curare componendas etiam particularum Concordantias, quod ille annorum quinque spatio perfecit. Narrat hæc JOHANNES SEGOBIENSIS, Canonicus Toletanus, in Actis Concilii Basileensis, c) cui ipse interfuit: unde factum ut huic Joanni Concordantiæ vocum indeclinabilium tribuantur apud Nicolaum Antonium Tomo II. Bibliothecæ veteris Hispanæ p. 149. seq. & ab Hottingero d) præter rem tradatur editionem Frobenianam Concordantiarum Anni 1469. curatam opera Johannis de Secubia, quo tempore ille jampridem diem obierat.

A quo tempore capita librorum Biblicorum etiam in minutos versiculos distingui, versusque numeris notari utilissimo instituto cœperunt, non perfectiores modo pleniores que, sed ad usum quoque longe commodiores Concordantias Latinas nominum appellativorum propriorumque, verborum & particularum debemus *Roberto*

b) Bzovius ad Annum 1433. pag. 99.
c) Jacobus Qvetif Tom. I. pag. 206. seq.
d) Bibliothecar. quadripartit. pag. 171.

to Stephano, editas Parisiis 1555. fol. quas ipse novas & majores non falso titulo vocat. Repetitæ deinde apud Johannem Herwagium Basileæ 1561. & curante *Georgio Bulloco* Antwerp. 1567. 1572. 1599. & typis Wechelianis 1600. & Hanov. 1618. Francofurti 1620. Coloniæ 1663. fol. ne dicam de *Joannis Benedicti* cura Paris. 1562. & ex emendatione *Francisci Lucæ Brugensis* Antwerpiæ 1612. Venetiis 1616. Paris. 1635. 1646. *Petri de Besse* ibidem 1611. *Huberti Platesini* Antwerpiæ 1641. fol. & *Gasparis de Zamora*, qui particulas, ut vocat invariabiles, a nominibus verbisque variabilibus sejunctim edidit Romæ 1627. in folio.

CONRADUS *Hassus* Casselensis, cognomento *Hænsel*, Rector Francofordiensis Ecclesiæ circa Annum 1495. a Trithemio de scriptoribus Germanicis & a Possevino traditur scripsisse *in Psalterium*, secundum quadruplicem expositionem: *in Cantica Canticorum, & Epistolas Canonicas*: Lecturam inchoatam *in Apocalypsin: in Evangelia & Epistolas per Anni Circulum*: Præterea *in IV. libros sententiarum, in Ethica & Oeconomica Aristotelis: De libertate Ecclesiastica: De interdicto: De præceptis Ecclesiæ ac veritate Evangelica: In officium Missæ* ad Archiepiscopum Coloniensem: *Contra hæreticos & maleficos, contra*

tra Hussitas Boëmos: De pœnitentia, jejunio & oratione: De fide, spe & charitate: De quatuor virtutibus cardinalibus: De sabbato, & *sermones* ad populum.

CONRADUS II. Episcopus *Hildesiensis* ab Anno 1221. ad 1248. cujus *Sermones* Eyssengrenius pag. 110. & Possevinus commemorant.

CONRADUS *Hirsaugiensis*, Monachus Ordinis Benedictini, Spirensis dioecesis circa Annum 1190. scripsit Trithemio teste cap. 384. de S. E. carmen *de S. Benedicti laudibus*, quod incipit: *Luce velut laudem. Speculum Virginum* libris octo dialogorum inter Peregrinum Presbyterum & Theodoram Deo sacratam Virginem. *Matricularium, Didascalum, In Evangelia per annum, De vita spiritus & fructu mortis. De Musica & tonis.*

CONRADUS *Kœllin* Ulmensis, Ordinis Prædicatorum Coloniæ, B. Lutheri adversarius, defunctus An. 1536. de quo appendix ad Trithemium, Johannes Cochleus in Actis Lutheri ad Annum 1523. Labbeus Tom. II. de S. E. pag. 234. & Centifolium meum Lutheranum pag. 698. Scripsit *in Summam S. Thomæ, Quodlibeta* XXVII. per modum Dialogi, Eversionem epithalamii Lutherani &c. Vide Jacobum Echardum Tomo II. pag. 100.

CON-

CONRADUS *Lauterbergensis*, sive *Montis sereni* prope Halam Saxoniæ, S. Petri Monachus & Presbyter, auctor *Chronici* (Georgio Fabricio & Petro Albino sæpius laudati) ab Anno CHristi 1124. ad 1225. quo non solum cœnobii illius, sed & Marchionum Misniæ gesta & aliæ Germanicæ illorum temporum res exponuntur. Promissum illud a Marquardo Frehero & Henrico Meibomio primus edidit Joachimus Johannes Maderus, Helmstadii 1665. 4. illisque adjunxit (præter Genealogicas varias observationes) veteris scriptoris *Chronicon Monasterii Gozecensis* * cumprimis Veterum Saxoniæ & Sommersenburgi Comitum Palatinorum, Thuringiæque Landgraviorum facta enarrans ab Anno 1041. ad 1135. *Chronicon* item *Monasterii Pegaviensis* † ab Anno 1040. ad 1212. in quo historia Wiperti, Lusatiæ quondam Marchionis, ejusque filiorum. Et *Variorum Germaniæ Monasteriorum fundationes* a temporibus Henrici III. ad Annum CHRISTI 1212. collectas olim per Mo-

* Partem vulgaverat Reineccius A. 1577.

† Epitome hæc est Chronici Pegaviens. a Reinero Reineccio An. 1580. & Christiano Gottfrid Hofmanno An. 1719. editi & Continuationis ejus vulgatæ a Johanne Burchardo Menckenio Tomo III. scriptorum rerum Germanicarum.

Monachum quendam Benedictinum pag. 241-294.

CONRADUS *de Leonberg*, sive *Leontorius*, Monachus Mulbronensis in Svevia Ordinis Cisterc. æqualis Joannis Trithemii, a quo celebratus cap. 921. de S. E. & de scriptoribus Germanicis cap. 281. memorante ejus *Carmina* multa, *Orationes* & *Volumen Epistolarum*.

CONRADUS *a Lichtenau*, Presbyter & ab Anno 1215. ad 1240. Abbas in diœcesi Augustana *Urspergensis*, sive *Averspergensis*, Ordinis Præmonstratensis, scriptor nobilis *Chronici* a Belo primo, Assyriorum Rege, usque ad nonum Annum Friderici II. Imperatoris: CHristi 1229. de quo præ cæteris consulendus Oudinus Tom. III. pag. 81. seq. & Observationes selectæ Hallenses Tomo I. Observatione vigesima. Jacobus le Long Bibliotheca Historicorum Galliæ num. 7097. Cæterum fallitur Oudinus cum ait primum vidisse lucem Basileæ Anno 1540. fol. nam ante illam editionem Melanchthonis præfatione ornatam, vulgatum est a Conrado Peutingero Argentorati An. 1515. fol. & cum paralipomenis *Casparis Hedionis* usque ad Annum 1537. ibid. 1538. fol. sed emendatior est Basileensis editio, & eadem continuatione Hedionis usque ad Annum 1537. locupletata,

recu-

recusâque deinde An. 1569. fol. & cum Reginone ac Lamberto Schafnaburgensi An. 1609. Argentorati, fol. Hallenses non totius Chronici Auctorem hunc Conradum, sed tantum ab Anno 1126. continuatorem fuisse disputant pag. 311. sq. auctorem vero sibi persuadent esse eundem, quem sub *Chronici* SCHWARZHAMENSIS titulo laudant Freherus & Goldastus. ibid. pag. 318. seq. *De Historia Germanica*, judice Melanchthone, *optime meritus Conradus est, quippe qui de Imperatoribus nostris multa studiose collegit. Præterea notationem temporis, alterum Historiæ oculum, reliquis diligentius adhibuit.* Vide tamen, quæ contra Urspergensem differit Meibomius in apologia pro Ottone IV. Tom. III. rerum Germanicarum pag. 114. seq. Fuit & alius *Conradus Abbas Præmonstratensis* Vallis secretæ in Episcopatu Suessionensi, quem tempore mortis Henrici, filii Friderici I. Barbarossæ in Camera Imperatoris exstitisse familiarissimum, & a se auditum scribit Urspergensis ad Annum 1198. Vide Oudinum Tom. III. p. 83.

CONRADUS *de Martburg*, sive *Marpurgicus*, Germanus, S. Elisabethæ a sacris Confessionibus, quæ Andreæ Hungariæ Regis filia, relicta a Ludovico Landgravio Thuringiæ vidua obiit Anno 1231. adscripta-

que * Sanctis est a Gregorio IX. A. 1235. Hic Conradus ab aliis Ordini Minorum, ab aliis rectius Prædicatorum Ordini adscribitur, † quem Magistrum tradunt in Teutonia contra hæreticos prædicasse & ab illis *feliciter martyrizatum*. Vide Jacobum Quetif Tomo I. pag. 487. seq. *Epistolam de vita & miraculis hujus Elisabethæ* ad Gregorium IX. scriptam An. 1232. edidit Leo Allatius in συμμίκτοις, Coloniæ 1653. 8. pag. 269-293. Laudat hanc Conradi Epistolam THEODORICUS de Apoldia Thuringus, qui A. 1289. scripsit, prologo ad libros VIII. de vita ejusdem Elisabethæ apud Canisium Tomo V. parte 2. (Tomo IV. editionis novæ pag. 116.) Nonnulla Theo-

* Laërtius Cherubinus Tom. I. bullarii p. 104. vide & Surium. 19. Novembris, ubi Vita S. Elisabethæ scripta a JACOBO MONTANO Spirensi: & Johannis Georgii Liebknechti bigam sanctarum Elisabetharum Sec. XII. Elisabethæ a Schoenaugia & Sec. XII. Elisabethæ viduæ, Landgraviæ, testium veritatis in Hassia memoriam. Giessæ 1729. 4. Johannem Balthasarem Happelium in diva Elisabetha, Marpurgi 1645. Eundem Liebknechtium in diss. I. de Evangelicæ Veritatis testibus in Hassia ante reformationem & I. de Confessoribus in Hassia, &c. Accuratum de hoc Conrado Marpurgensi commentarium nuper exspectare jussi sumus a V. C. Joanne Henrico Schminckio.

† Vide Jo. Georgium Estor in Analectis Hassiacis fasciculo I. pag. 154. seq.

Theodorici illius supplevit V. C. Burchard Gotthelf Struvius in Actorum Litterariorum ex Manuscriptis erutorum Tomo II. Fasciculo 1. ex duobus Codicibus MS. Bibliothecæ Jenensis.

CONRADUS I. Abbas *Mellicensis*, cujus *Chronicon breve veterum Austriæ Marchionum & Ducum* a Leopoldo I. sive A. 1098. ad Leopoldum VI. sive Virtuosum A. 1194. editum ab Hieronymo Pez, Tomo I. scriptorum Austriacorum, de quibus supra pag. 426.

CONRADUS *Mildeviensis*, Abbas Ordinis S. Augustini, cujus tres Tomos Sermonum MStos vidisse se Patavii Possevinus testatur, Quadragesimalium, Dominicalium & Sanctorum.

CONRADUS scriptor *Chronici rerum Moguntinarum* ab Anno 1140. ad 1251. ab Eysengrenio pag. 105. b. Dux Bavariæ & ex Salisburgensi Moguntinus Archiepiscopus fuisse traditur: Verum is jam defunctus An. 1205. teste ipso Eysengreinio, vel A. 1200. potius, ut est apud Serarium pag. 581. editionis novæ. Ab aliis CONRADUS *Coloniensis* Archiepiscopus, Comes de Hœsteden, ut in ipso narratur Chronico, ad Moguntinam sedem postulatus, sed intercedente Pontifice Innocentio IV. non admissus A. 1249. Verum quare Chroni-

con istud potius tribuendum sit CHRISTIANO II. Moguntino ab Anno 1249. ad 1251. Archiepiscopo, dictum est supra pag. 1047. seq. ubi editiones ejus quatuor retuli, quibus addes hasce alias quatuor: Basileenses tres unam quam memorat Jacobus le Long in Bibliotheca Historicorum Galliæ num. 3572. antiquiorem omnibus 1525. fol. alteram Hervagianam 1555. 8. tertiam in Petri Pithœi collectione in qua familiam ducit Otho Frisingensis, Basileæ 1569. fol. & quartam in Reuberi scriptoribus pag. 450-458. sub titulo: *Chronici veteris rerum Moguntinarum, per Conradum Episcopum.*

CONRADUS *Molitor*, Notarius circa Annum 1489. a quo collecta e confuse dispersorum acervo acta MSta evolvisse se profitetur Caspar Hedio, auctor peralipomenon ad Conradum Abbatem Urspergensem pag. 485. infra, MOLITOR.

CONRADUS *de Monte puellarum*, Aventino *Conradus de Maydenburg*, * rectius *Maydenberg*, (Mädgens-Berg) ne de Magdeburgo quis cogitet: Canonicus Ratisbonensis circa Annum 1350. citatur in Chronico Andreæ Presbyteri Ratisbonensis

* Urbanus Godfrid Siberus de illustribus Alemannis pag. 112.

ſis Tom. IV. Anecdotorum Clariſſimi Pezii parte 3. pag. 444. Præter *Politicam*, & tribus libris diſtinctam *Oeconomicam* ad Laupoldum, Epiſcopum Bambergenſem, *Monaſticamque* ad Ducem Auſtriæ, & *Quæſtiones varias* memoratas Trithemio de S. E. cap. 670. ſcripſit *vitam S. Erhardi*, Epiſcopi Ratisbonenſis, editam in Actis Sanctorum 8. Januarii Tomo I. pag. 541. Deinde librum *contra Begehardos & Beginas*, ex quo fragmentum vulgatum a Jacobo Gretſero cum Reinerio adverſus Waldenſes, Ingolſtad. 1613. 4. & recuſum Tomo XXV. Bibliothecæ Patrum edit. Lugd. p. 310. & in Operibus Gretſeri Tomo XII. Denique teſte Labbeo pag. 235. Bibliothecæ MStorum, in Bibliotheca Gabrielis Naudæi ineditus fuit *Planctus Eccleſiæ in Germania*: auctore Conrado de Magdenberg, id eſt, de Monte puellarum Anno Domini JESU CHriſti 1337. ætatis ſuæ 28. Præmittitur gemina præfatio: Prior, *glorioſiſſimo vice CHriſti in Alemanniam Legato Domno Arnaldo de Virdello*, &c. Altera ad Capellanum Domini Papæ (Benedicti XI.) *Joannem de Piſcibus*, Legum Profeſſorem: Sequitur deinde opus metricum, in cujus primo capite Auctor Papam alloquitur:

Flos & apex mundi qui totius eſſe rotundi,

Eeee 3 *Nectare*

Nectare dulcorum conditus aromate morum
Orbis Papa stupor, clausor cœli reserator,
Tu sidus clarum, thesaurus deliciarum,
Sedes sancta, polus, tu mundo sol modo solus, &c.

Continet opus illud duas partes: Prima est de planctu Ecclesiæ in Germania ob discordiam inter Papam & Ludovicum Bavarum Imperatorem: altera vero Clericos ac maxime Mendicantes exagitat, quod sub habitu simplici fundant venenum in Ecclesiam DEI, & prænotatam illam nutriant inter fideles discordiam. Hæc vero pars postrema his versibus clauditur:

- - - Tu Virginis ipse Mariæ
Fili, sicque DEI, meretrices & Pharisæi,
Non dedignati sunt a te; sed venerati,
Cum sua flevere peccata. Mei miserere. Amen!

CONRADUS *Montis sereni* Presbyter, supra, *Lauterberg.*

CONRADUS *a Mure*, Tigurinæ Canonicus ac Præcentor Ecclesiæ, Germanus, Eysengrenio pag. 118. b. ad Annum 1273. judice *vir disertissimus, non minus vita quam eloquentia clarus, veterum lectione dives, ingenio subtilis, Theologus profundus, Orator*

tor eloquens, Poëta gravis & ingeniosus, scripsit *Passionem* SS. Martyrum *Felicis, Regulæ & Exuperantii: Laudes B. Mariæ Virginis. Catalogum Romanorum Pontificum & Imperatorum. Commentarium de Sacramentis.* Idem non ignotus condito *Fabularii* carmine, quod in Codice Thuano 470. servatum notavit Labbeus Biblioth. MSS. pag. 44. illo ipso nimirum, qui in Catalogo Bibliothecæ Thuanæ pag. 445. memoratur *Fabularius M. Conradi,* ubi vero dicitur *Cantor Ecclesiæ Turicensis Constantien.* Conradum *Thuricensem,* id est, *Tigurinum* allegat Johannes Baptista Pigna in opere de Principibus Atestinis. Parum abest Joannes Mabillonius a conjectura, quin Conrado a Mure tribuat *Carmen Apologeticum adversus obtrectatores Curiæ Romanæ,* quod primus edidit Tom. IV. Analectorum pag. 535. (editionis novæ p. 369-376.) Elegia est versuum 1026. interlocutoribus Gaufrido & Aprile, incipit: *Pastor Apostolicus de cardine Solis ad undas.* Quid vero libri sit, *Cathedrale Romanum,* quod sicut Catalogum Pontificum Vossius huic Conrado tribuit pag. 489. de Histor. Latin. alius dicet non ego. Verum huic Conrado Jacobus le Long in Bibliotheca Historicorum Galliæ n 6724. etiam tribuit auctori *Historiam Caroli Magni,* de qua supra p. 965.

CONRADUS *Mutianus Rufus*, de quo D. Georgius Spalatinus in Diario MSto: a) *An.* 1526. *in mense Aprili die* 30. *quæ fuit hoc anno dies passionis Dominicæ, obiit D. Chuonradus Mutianus Rufus, Decretorum Doctor, Canonicus Gothensis, Præceptor meus, vir doctissimus & omnium seculorum memoria dignissimus - - - Utinam hæc lux adhuc luceret - - - sed placeat nobis, quod placuit CHristo, cujus se voluntati vir ille, tranquillitatis ac pacis amator totum subjecerat. Argumento est, quod priori die sedens, & nescio quid secum gerens certaminis, arrepto calamo ita scripsit:* Multa scit rusticus, quæ Philosophus ignorat: CHristus vero pro nobis mortuus est, qui est vita nostra, quod certissime credo. *Et ante mortem toto pectore se dedit ad pellegendum mysteria Novi Testamenti.* O JESU, respice famulum tuum! *Hæc ultima hominis Vox fuit.* Epistolas ejus longe plures quam Joachimus Camerarius vulgaverat, & plus quam quingentas, b) carmina & elogia edidit Wilhelmus Ernestus Tentzelius in supplemento Historiæ Gothanæ, Jenæ 1701. 4. præmissa vita Conradi, scripta a Melchiore Adamo & Tentzelii

a) Tom. IV. Amœnitat. Litterar. V. C. Johannis Georgii Schelhornii pag. 429.

b) DXXII.

tzelii notis illustrata. Vide Acta Eruditorum An. 1701. pag. 162. seq. & Diarium Hannoveranum ejus anni c) auctore Johanne Georgio Eccardo, mense Aprili pag. 42. seq. Laudant ex merito Mutianum Eobanus Hessus, poëmatum pag. 290. 345. & Johannes Stigelius Tomo III. poëmatum pag. 99. b. Hic fuit qui *beatæ tranquillitatis* usque amantissimus, adeo non perdite amavit sua, ut *quoniam ista sibi nusquam satis placerent, ideo malle se frui aliorum stultitia*, arroganter vel commode magis, quam humani nihil a se alienum putans, judicaverit.

CONRADI *de Nyzza* Congregatio multarum aquarum, sive sermones varii de Sanctis, inter MStos Codices Bibliothecæ Paulinæ Lipsiensis pag. 149.

CONRADUS *Peregrinus*, Tolosanus, Ordinis Prædicatorum, circa Annum 1290. cujus *Sermones* a quibusdam memorantur.

CONRADUS *Peutingerus* Patricius Augustanus natus An. 1465. sæculi XV. magnam partem adhuc vivendo attigit, licet anno ætatis LXXXII. An. 1547. demum rebus humanis valedixit 28. Decembris. Quoniam & ipsum inter instauratores nascen-

* Monatliche Auszüge &c.

tium littérarum jure computare mihi videor, igitur de ejus in litteras meritis dicendi occasionem hanc nolui prætermittere. Potero autem brevibus defungi, quoniam vita ejus & elogia scripta sunt a multis, Henrico Pantaleone, Melchiore Adamo, Antonio Teisserio in elogiis Thuaneis, Vossio, Seckendorfio, Christiano Junckero (Ehren-Gedächtniß Lutheri p. 183) & a Nisserone Tomo XIII. Memoriarum pag. 328. & novissime a V. C. Johanne Georgio Lottero in Epistola ad Virum egregium Johannem Georgium Schelhornium de junctim edendis Peutingeri lucubrationibus, Lipsiæ 1731. 4. Acta Eruditorum A. 1731. pag. 196. Acta Eruditorum Germanica Sect. 161. Tom. XIV. p. 377. De Tabula veteri Geographica Peutingeriana in Bibliotheca Latina dicere me memini.

CONRADUS *Philosophus*, infra, *Conradus Schirensis.*

CONRADUS *Pragensis*, cujus *Postilla studentium* MS. in Bibliotheca S. Petri hujus Urbis Hamburgensis. Vide B. nostri Nicolai Staphorstii Historiam Ecclesiæ Hamburgensis Tomo III. p. 272. 284. 380.

CONRADUS *Presbyter*, supra pag. 965. & *Conradus a Mure.*

CON-

CONRADUS *de Rondenberg*, Abbas Joannis Baptistæ Rinaugiensis, Moguntinæ diœcesis defunctus An. 1486. de quo Trithemius cap. 860. de S. E. & illustrium Benedictin. II. 142. scripsit *de præparatione Sacerdotis ante Missam*, varias *Orationes collectas*, quas in capitulis ad fratres habuit, & Orationem *de ruina cordis*, aliamque de *causis ruinæ*, & aliam *de cura Pastorali. Exercitium novitiorum*, & *de vinea Domini Sabaoth.*

CONRADUS *Rufi* Esterlingensis Scotus, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1319. cujus memoratur abbreviatio expositionis Thomæ Aquinatis in Evangelia.

CONRADUS *de Saxonia*, Ordinis Prædicatorum, cujus *Chronicon* ab origine rerum ad Innocentium VI. A. 1360. MS. memorat Jac. Qvetif Tomo I. Biblioth. Dominicanorum pag. 640.

CONRADUS *de Saxonia*, Ordinis Minorum, cujus commentarios in libros Biblicos, in libros IV. Magistri Sententiarum, Sermones de Tempore, Quadragesimales & de Sanctis, super Orationem Dominicam, & de Salutatione Angelica laudat Waddingus pag. 93. Bibl. Franciscan.

CONRADUS Philosophus, Monachus Custos, Prior Cœnobii *Schirensis*, diœcesis Frisin-

Frisingensis, (Aventino * *Scheurnensis*,) Ordinis Benedicti, defunctus Anno 1241. scripsit *Chronicon Schirense* ab Anno 1196. ad 1226. editum a P. F. Stephano, Abbate Schirensi, cum additionibus & notis Anno 1623. in fol. & novissime Argentorati 1716. 4. cura Georgii Christiani Johannis. qui præter continuationem & privilegia Schirensia adjunxit *Johannis Aventini* Annales Schirenses, de quibus dictum supra pag. 392. desinentes in An. 1505. & continuatos deinde ad Annum 1708. Hic Conradus manu sua, rogatu Abbatum suorum plus quam quadraginta ingentia volumina in membranis scripsit, quorum pleraque ab Aventino pag. 222. seq. enumerantur. Inter cæteros libros descripsit quoque Historiam Ecclesiasticam, ad quam depinxit septem artes liberales, & ad Astronomiam quidem Ptolemæum, contemplantem astra & stellas per tubum opticum quatuor ductus habentem. Vide Johannis Mabillonii iter Germanicum pag. 54. editionis a me curatæ Hamburgi 1718. 8. & de simili imagine in Codice Petri Comestoris seculo XIII. exarati memorias Trevoltinas Anni 1723. pag. 402. Illud unum restat inquirendum, constetne idoneo aliquo argumento vel testimonio, num tubi vitris lenticularibus instru-

* Vide Vossium pag. 456. & 458.

instructi, an dioptræ vitris vacuæ in imaginibus illis signentur, ut jam notare me memini IV. 14. Bibliothecæ Græcæ pag. 466.

CONRADUS *Soltau*, infra, *Conradus Verdensis*.

CONRADUS *Summenhart*, Theologus Tubingensis, & An. 1483. 1497. Rector, & Academiæ illius An. 1477. condendæ auctor optimo Principi Eberhardo Barbato, cognomine Probo: in Schutterano Cœnobio defunctus Anno 1501. Ejus scripta a Gesnero & aliis laudata hæc sunt: *De XII. abusibus Monasticis* Oratio ad Patres Benedictinos in Capitulo Hirsaugiensi, Tubingæ 1498. 4to. Tractatus bipartitus, *quod DEUS homo fieri voluerit, quodque Messias in Lege & Prophetis promissus non solum homo, sed & DEUS esse debuerit*, quinquaginta amplius Sacræ Scripturæ Hebræorumque testimoniis & rationibus confirmatus. ibid. 1494. 4. *De contractibus* licitis atque illicitis pro foro Conscientiæ & Theologico, septipartitum opus. Haganoæ 1515. Venetiis 1580. fol. *In sententias Petri Lombardi Conclusiones. In universam Aristotelis Physicam*, de Physico auditu, de Cœlo, de generatione & corruptione, de meteoris & de anima, occasione sumta ex summa Alberti Magni. Basileæ 1517. fol.

CON-

CONRADUS *Teuto*, ſupra, *Dominicanus*.

CONRADUS *Thuricenſis*, ſive *Tigurinus*, ſupra, *a Mure*.

CONRADUS *Tremonius*, Carmelita circa Annum 1419. ſcriptor Catalogi de Viris illuſtribus ſui Ordinis, laudatus Trithemio, Sixto Senenſi, aliisque.

CONRADUS *S. Udalrici*, a quo univerſalem Hiſtoriam Voſſius ait deductam usque ad Anuum 1334. eſt, de quo infra, *Conradus Welking*.

CONRADUS *Vercerius* Lucemburgenſis, Maximiliani I. Imperatoris a ſecretis, cujus libellus *de rebus geſtis Henrici VII.* Imperatoris, extincti * A. 1313. 14. Auguſt. Poſt

* Mortem Henrici, Vecerius narrat his verbis: *Varia de genere mortis opinio. Nonnulli venenum malum niveo libello inditum aſſerunt, quod per ineffabilia myſteria commutatum quotannis morituriquę libamus. Monachos Prædicatoris Ordinis, quibus ille miniſtris utebatur in ſacrificiis, horrendi facinoris extitiſſe auctores, eamque rem* Beneventus Imolenſis, *ſeculi ejus, in litteras retulit. Fuiſſe tamen poſtea ex ea familia*, Carthuſienſis in Faſciculo *tradit, qui re delata ad Pontificem Maximum, decretum cauſa cognita impetrarint, quo innoxius ejus veneficii Ordo univerſus pronunciatus fuerit.* De Benevenuti hujus libro Auguſtali ſupra pag. 565. Per *Carthuſienſem* intellige Wernerum Roleſinkium,

Post editionem Haganoënsem & Hervagianam A. 1532. exstat in Tomo secundo Historiæ Orientalis vulgatæ a Reinero Reineccio, Helmstadii 1585. 4. & in Urstisii scriptoribus, Basileæ 1584. & Francof. 1670. fol. Tom. II. pag. 63 - 73. una cum Henrici VII. Epistola ad Johannem de Elnbogen, Cœnobii Waldsassensis in Nariscis Abbatem Cisterciensem. Ejusdem Conradi Historia *de duabus seditionibus Siciliæ* sub Imperio Caroli V. Imperatoris & Regis Hispaniæ A. 1517. Haganoæ 1531. 4. Basileæ 1532. & in thesauro scriptorum & antiquitatum Siciliæ Burmanniano parte V. Lugd. Bat. 1722. fol.

CONRADUS Soltow, Luneburgensis, Episcopus *Verdensis* defunctus A. 1407. apud Albertum Crantzium XI. 3. metropoleos, ut homo ventri & gulæ deditus infamatur, *quam infamiam*, inquit, *illatam professioni, merito ingemiscunt boni Theologi, quibus aliud studium esse solet & debet, quam ut ventri serviant.* Hujus Conradi *Postilla super Evangelia per totum annum*, MS. in Bibliotheca S. Petri hujus Urbis. Vide B. Staphorstii Historiam Ecclesiæ Hamburg. Tom. III. pag. 380.

CON-

finkium, notum fasciculi temporum scriptorem.

CONRADUS Episcopus *Ultrajectinus* * ab Anno 1075. ad 1098. & Comes Ost-Frisiæ apud Henricum IV. Imperatorem gratiosus, habuit Anno 1085. *Orationem ad Principes Imperii* in Conventu Gerstungensi pro Henrico IV. quam ex Aventino exhibet Goldastus in Apologiis pro Henrico IV. pag. 48. Eidem a nonnullis tribuuntur *libri tres de unitate Ecclesiæ conservanda*, sive *Apologia pro Henrico IV. contra Hildebrandi*, sive *Gregorii VII.* Epistolam ad Hermannum, Metensem Episcopum, quam *Bruno*, (de quo supra pag. 795.) historiæ suæ inseruit, & adversus Epistolas Stephani *Herrandi* & *Monachi* cujusdam *Hirsaugiensis*. Ab aliis autem VENERICO Vercellensi adscribitur, ab aliis rectius, ut videtur WALTRAMO Episcopo Numbergensi, de quibus suo loco. Hanc apologiam primus ex Bibliotheca Fuldensi vulgavit Ulricus Huttenus, in ædibus Johannis Schœferi, Moguntiæ 1520. 4. inde Simon Schardius Basileæ 1566. fol. Goldastus in Apologiis pro Henrico IV. pag. 53. Hanov. 1611. 4. & Freherus Tomo I. scriptorum rerum Germanicarum pag. 153. (editionis novæ pag. 244.) Vide sis etiam Matthiam Flacium in Catalogo testium verita-

* Sammarthani Tomo I. Galliæ Christianæ pag. 828. seq.

ritatis, Burchardum Gotthelf Struvium in Bibliotheca antiqua An. 1705. pag. 59. & ad Freherum Tomo I. pag. 234. seq. Jacobum Buckardum in vita Hutteni Tomo II. pag. 28. seq. ubi Epistolam ejus ad Eobanum Hessum de hac apologia, dignam lectu exhibet.

CONRADUS Abbas *Urspergensis*, supra, *de Lichtenau*.

CONRADUS *Welling*, Monachus Augustanus S. Afræ Ordinis Benedictini, qui cum fratre *Ulrico Wellingio*, Monacho S. Udalrici, composuit *Continuationem Annalium Henrici Steronis* ab Anno 1301. ad 1334. Edidit Freherus Tomo I. scriptorum rerum Germanicarum pag. 581 – 596. editionis novæ. Plura infra in HENRICO *Sterone*. De Wellingiano hoc labore tribus locis agit Vossius, pag. 512. ubi *Conradum S. Udalrici* vocat & p. 502. 571.

CONRADI *Wengeri*, Canonici Brixinensis, Commentarium *de bello inter Venetos & Sigismundum*, Archiducem Austriæ, Anno 1487. sq. gesto exhibet Freherus Tom. II. Germ. pag. 449 - 458. editionis novæ Struvianæ, secutus editionem Basileensem 1544. 8vo, cum Coriolani Cepionis Dalmatæ libris III. de gestis Ducis Veneti, Petri Mocenici.

CONRADUS Cocus *de Wimpina*, sive ex Fagis (Buchonia, sive Buchovia) Wimpinensis, opido Odenwaldensi, diœcesis Herbipolensis, Canonicus Ecclesiarum Cathedralium Brandenburgensis & Havelbergensis, Professor Academiæ Lipsiensis, unde ad erigendam novam Academiam Francofurti ad Oderam, & ad Theologiam ibi docendam accitus An. 1506. Rector ejus primus exstitit, obiitque An. 1531. Fuit inter præcipuos D. Lutheri adversarios, & fortasse etiam architectus Thesium Tetzelianarum: etiam inter eos, qui contra Articulos Torgenses & Augustanam Confessionem in Comitiis Augustanis scripserunt. Vitam ejus præter auctorem Centuriæ scriptorum a Madero editæ num. 75. Seckendorfium, Lœscherum, Bælium, & in memorandis Francofurtanis pag. 70. & in elogiis Professorum Francofurtensium Johannem Christophorum Becmannum, singulari libello tradidit V. C. Christianus Gotthold Wilisch, eamque præmisit Carmini Wimpinæ versuum 1881. ex edit. Lipsiens. 1497. *de Alberti Animosi, Saxonum Ducis, expeditionibus bellicis*, quod in tres libellos digestum legit auctor Centuriæ, atque incipit: *Saxonicos revocare duces conabor avitos.* * Altenburgi 1725. 8vo.

Ex

* Pavillon der Musen pag. 241. seq.

Ex eodem catalogum ſcriptorum Wimpinæ hoc loco excerpere, operæ pretium duxi, ſed paullo alio digeſtum ordine.

1. *Farrago Miſcellaneorum*, collecta a *Johanne Romberch a Kyrſpe*, Dominicano Colonienſi, Coloniæ 1531. fol. in quibus liber de ortu, * progreſſu & fructu S. Theologiæ. Palillogia de faſtigio Theologico libri III. De nobilitate CHriſti, libri totidem: De laudibus CHriſti, Panegyricus quintuplex de ſublimitate ejus, de admirabilitate, bonitate, clementia, & amabilitate. De ſignis & inſomniis, eorumque interpretationibus libri III. De ſex ſophorum erramentis eorumque confutationibus libri III. Oratio in primitiis Alberti, Archiepiſcopi Magdeburgenſis, Marchionis Brandenb. habita Berlinii in æde D. Mariæ A. 1513. Alia in electione Rectoris Academiæ Lipſienſis. In ſtatutorum lectione, Orationes II. Alia in commendationem S. Theologiæ: & A. 1503. Lipſiæ in æde S. Thomæ habita in gratiam Cardinalis Melchioris. Univerſitatis ſtudii Francofurtani ad Oderam invulgatio A. 1506. 26. Febr. Ad Francofurdianam Academiam die Pentecoſtes A. 1514.

* Sammlung von Alten und Neuen An. 1732. pag. 18.

A. 1514. Ad eandem, Cotbusiam translatam ob inclementiorem aërem & pestiferum. Ad clerum in Studio Francofurdiano An. 1529. Ad Academiam Francofurdianam in assumtione B. Virginis: In Carthusianos Francof. Ad Academiam Francofurdianam in Paschate. Pro auspiciis Disputationis Quodlibeticæ An. 1510.

2. *Errologium*, sive Tractatus de erroribus Philosophorum in Fide Christiana, Aristotelis, Commentatoris Avicennæ & Alkindi, cum confutationibus eorundem. Lipsiæ 1493. 4.

3. *Sectarum, errorum, hallucinationum* & schismatum ab origine ferme Christianæ Ecclesiæ ad Wimpinæ tempora concisioris anacephaloseos, una cum aliquantis Pigardicarum, Wigleficarum & Lutheranarum hæresium confutationibus, librorum partes tres. Francofurti ad Oderam 1528. fol. Apologiæ quinque pro Theologia *contra Martinum Pollichium Mellerstadium.* * Cribratio contra ejusdem tergiversationes & adversus Mellerstadianas offensiones responsio Apologetica.

4. Su-

* Vide D. Val. Ernesti Lœscheri Acta Reformat. Tom. I. pag. 87. seq.

4. *Super IV. libros Sententiarum* epitome variarum opinionum, cujus liber primus excusus Lipsiæ.

5. *Explanatio initii Evangelii secundum Joannem, & Symboli Athanasiani.*

6. *De Fato, de Providentia, de Prædestinatione, & de bona fortuna* libri XII. De singularibus argumentis libri tres.

7. *Eucharistiæ memorabilia.* Glaubens-Spiegel 1666. 12.

8. De *S. Annæ* trinubio & trium filiarum ejus asservatione libri III.

9. Opus *Quodlibeticæ disputationis.*

10. *De hypocrisi, superstitione & divinatione*, in quo opere deprehensus est Joannis Pici vestigiis insistere.

11. De eo *an animati Cœli possint dici, & de animarum Cœli nobilitate.*

12. *Editio proprietatum Logicalium* libri quatuor.

13. *Præcepta coagmentandi Rhetorice Orationes.*

14. *Orationes* duæ An. 1503. in exceptionem Legati Cardinalis Gurzensis: alia habita in aula Doctorali Studii Lipzensis pro receptis insignibus a Legato. Congratulatoria pro Cardinale Brixiensi. Invocatoria in missa Quodlibeti Lipsensis, An. 1497.

15 *De Universitate & Civitate Lipsensi*, Carminum libri duo.

CONSENTIUS *Grammaticus* Constantinopolitanus, de cujus libello *de duabus Orationis partibus* Nomine & Verbo dixi in Bibliotheca Latina IV. 7. Alius ut videtur CONSENTIUS, ad quem Sidonii lib. VIII. Epistola 4. Certe alius Q. CONSENTIUS, quem laudat Svetonius in Terentii vita.

CONSTANTIS Sacerdotis Sermonem *de passione & gloria B. Emmerammi* Martyris edidit Bernhardus Pez Tomo IV. Anecdotorum parte 2. pag. 24-26. De B. Emmerammo hoc dictum supra in ARNOLDO p. 360. & 351. in ARIBONE.

CONSTANTINUS Papa ab Anno CHristi 708. Mart. 4. ad 715. Mart. 18. Ejus brevis *Epistola ad Brithwaldum*, Archiepiscopum Cantuariensem, de visione Egvini Episcopi Wigorniensis pro suadendo imaginum cultu, & de Concilio habendo, instituendoque Cœnobio exstat apud Speelmannum Tomo I. Conciliorum Britanniæ pag. 213. Labbeum Tomo VI. Conciliorum pag. 1397. Harduinum Tomo III. pag. 1827. Alia *ad Edaldum*, Archiepiscopum Viennensem, quam Ludovicus Jacobus pag. 58. Bibliothecæ Pontificiæ jam notavit legi in Bibliotheca Floriacensi, & in

in Antiquitatibus Viennensibus Johannis Lievræi. De eo num *Canones Trullanos* confirmaverit hic Constantinus, vide sis Pagium ad Annum CHristi 710. num. 2. Ad hunc, Johannis Constantinopolitani Epistola Apologetica apud Labbeum Tomo VI. pag. 1410. Harduinum Tomo III. pag. 1838.

CONSTANTINUS Anti-Papa ab Anno 767. 5. Julii, cujus *duæ Epistolæ* ad Pipinum, in Codice Carolino 98. & 99. de quo supra pag. 948. Vide eundem Pagium ad Annum 747. num. 5. seq.

CONSTANTINUS *Afer*, vide mox, *Cassinensis*.

CONSTANTINUS *Cæsareensis*, cujus historiam Romanam ex Latino Græce vertit Georgius Zegabenus. Vide Allatium de Georgiis pag. 350. (Tom. X. Bibliothecæ Græcæ pag. 679.)

CONSTANTINUS *Carthusianus*, infra, *Peregrinus*.

CONSTANTINUS Afer ex Carthagine, Monachus ab Anno 1086. *Cassinensis*, Antonino Florentino Tom. III. summæ histor. pag. 583. *Constantinus Philosophus*, Petro Diacono cap. 23. de viris illustribus Cassinensibus, *Philosophicis studiis plenissime eruditus Orientis & Occidentis Magister, novusque effulgens Hippocrates*. Vide &

 Leo-

Leonem Ostiensem III. 34. Plura Medici & Philosophi argumenti ipse scripsit, alia ex Græco, Hebraico, Arabico Latine vertit, quæ retuli in Bibliotheca Græca VI. 9. Tom. XIII. pag. 123. seq. Opera junctim edita Basileæ 1536. fol. 2. Voll. recenset Gesnerus.

CONSTANTINUS, sive potius CONSTANTIUS, * Presbyter *Lugdunensis*, circa Annum 480. cui Sidonius Apollinaris Epistolas suas defæcandas limandasque commisit, scriptor *Vitæ S. Germani*, Autissiodorensis Episcopi A. 448. defuncti, ad Patientem † Lugdunensem & Censorium Autissiodorensem Episcopos, libris II. qui exstant apud Surium & in Actis Sanctorum 31. Julii. Vide Tillemontii memorias Eccles. Tom. XV. pag. 6. seq. & Dominicum de Colonia in historia litteraria Lugdunensi Tom. I. parte 2. pag. 184. seqq. De eodem S. Germano infra, ERICUS.

CONSTANTINUS *Peregrinus* Carthusiensis, auctor *speculi* aurei *animæ* peccatricis de

* Constantium Episcopum vocant Isidori Codices cap. 4. de S. E. ubi fortasse legendum *Constantius Episcopi Germani vitam contexuit*, non *Constantius Episcopus*.

† Vide Sandium ad Vossium pag. 12. seq. & de Censorio, sive Censurio Jacobum Basnage ad Canisium Tom. I. p. 404.

de cognitione sui, post vetustam editionem excusi Antwerp. 1635. 8. Fratris Peregrini in regionem Divinæ paginæ peregre proficiscentis sermones de tempore & Sanctis per circulum anni, A. 1493. 4. Vide Tobiæ Eckarti Catalogum MSS. Bibliothecæ Quedlimburgensis p. 43.

CONSTANTIUS ex eremitis Hieronymianis Petri de Pisis, Ordinis Prædicator. A. 1460. in Monasterio S. Raphaëlis Venetiis, scripsit de martyrio *Antonii de Ripolis*.

CONSTANTIUS *de Fabriano*, Picenus Ord. Præd. defunctus Asculi An. 1481. scriptor *Vitæ* Magistri sui *Conradi Brixinensis* aliorumque ejusdem Ordinis, & *sermonum* de tempore & de Sanctis. Diversus ab hoc CONSTANTINUS *de Asculo*, Dominicanus & ipse circa Annum 1348. cujus *quæstiones* memorant Philosophicas, Theologicas, Canonicas.

CONSTANTII liber *de naturis liquidorum*, cuncta includens accidentia & effectus aquæ, vini, olei, nivis, roris, pluviæ, pruinæ, fontium, maris, fluvii, stagni & cujuslibet liquoris. Hunc suo tempore Cadurci repertum testatur auctor Luminis animæ in præfatione. *Hæc Gesnerus in Appendice ad suam Bibliothecam, edita Tiguri 1555. fol.* Lumen animæ editum An. 1477. vide supra p. 1062.

CONSTANTIUS *Lugdunensis* Presbyter, de quo paullo ante in CONSTANTINO. Idem fortasse scriptor Vitæ *S. Justi*, Episcopi Lugdunensis, * qui interfuit Concilio Valentino A. C. 374. Vita illa obvia apud Surium 2. Sept.

CONSTANTIUS *Sophista*, Monachus Luxoviensis, in cujus obitum exstat planctus rhythmicus GUDINI cujusdam, tempore Roberti Regis Francorum circa An. 1000. vulgatus est a Mabillonio Tomo III. Analect. pag. 537. (novæ edit. in fol. pag. 217.) In hoc inter alia:

Nunquam vidi, nec videbo tam pium Philosophum,
Qui cibus discipulorum existens post Dominum.

& versibus quibusdam interjectis:

Lacrymentur ergo mecum Codices eximii,
Quos descripsit pulchra manus inclyti Constantii,
Se plangentes negligendos doctore non simili.

& post alia:

Quis est homo & non homo disserit jucundius,

Clarior

* Vide Tillemontium Tomo VIII. Memoriarum pag. 546. & Dominicum de Colonia pag. 126.

Clarior quis erit rhetor caris sub sermonibus?
Matheseos in doctrina quis valebit melius &c.

CONSTANTINUS Medices, *Urbevetanus* in Thuscia ab Anno 1204. Episcopus, Ordinis Prædicatorum ante Annum 1247. post JORDANUM scripsit *Legendam*, sive *Vitam S. Dominici*, cujus partem Vincentius Bellovacensis libro XXX. speculi Hist. cap. 110. seqq. inseruit, secutusque est HUMBERTUS, sed integram notisque illustratam edidit Jacobus Qvetif Tomo I. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 25 - 37. Idem Qvetifus pag. 154. notat ab eodem Constantino etiam compositum *Officium Ecclesiasticum, dicendum die festo B. Dominici*, nec non *acta legationis in Græciam* ad Theodorum Imperatorem pro conciliianda utraque Ecclesia, de qua legatione videndus Odoricus Raynaldus ad A. 1256. num. 48.

Ignetus CONTARDUS Mercator Januensis, cujus *Disputatio in Majorica Insula A.* 1186. *habita cum Judæis*, MSta Venetiis, Patavii & Lugduni Batavorum, ut jam notavit Oudinus Tomo II. pag. 1594. In Vaticana Bibliotheca quoque teste Carolo Josepho Imbonato pag. 81. Bibliothecæ Latino-Hebraicæ. Sed lucem etiam vidit in Fran-

Francisci Carbonis Veneti flagello Hebræorum, Venetiis 1672. 12.

Ambrosius CONTARENUS, Venetus, de cujus itinere Persico supra pag. 222. & quæ ad Vossium notata in Diario Eruditorum Italiæ Tomo XIII. pag. 412. sq. Idem iter Gallice quoque nuper prodiit in sylloge Petri van der Aa, * Lugduni Batavorum 1729. 4. Alii Contareni, scriptis celebres mihi innotuere *Aloysius*, *Camillus*, *Carolus*, *Caspar*, *Franciscus*, *Hieronymus*, *Johannes Baptista*, *Johannes Petrus*, *Julius*, *Ludovicus* idem cum Aloysio, *Nicolaus*, *Paulus*, *Simon*, *Thomas*, & *Vincentius*. De singulis licet sint plerique juniores, ut invicem distinguantur, dicere tribus verbis hoc loco mihi liceat.

ALOYSIUS, sive LUDOVICUS patrui sui Casparis opera junctim edidit & Alexandro Farnesio dedicavit An. 1571. De Aloysii ipsius scriptis Hieronymus Ghilinus Tomo I. Theatri pag. 157. & Nicolaus Comnenus Papadopoli Tomo II. Gymnasii Patavini pag. 303. seq. In his rerum variarum amœnus hortus, & de antiquitate Romæ & de origine ac nobilitate Neapoleos.

De

* *Recueil de divers voyages curieux.* Journal lit. T. XIV. pag. 83.

De CAMILLO, qui A. 1722. Venetiis eſt defunctus, ejusque Annalibus & aliis ſcriptis hiſtoricis & carminibus Italice editis, idem Diarium Tom. XXXV. pag. 386. ſeq.

CAROLI Contareni, Ducis Veneti, vita prodiit Venetiis 1662. 4. Italice.

De CASPARE *Contareno* Cardinali, qui An. 1542. Bononiæ diem obiit ſupremum, Johannes Caſa in ejus vita, præmiſſa operibus Contareni junctim editis Pariſiis 1571. Venetiis 1589. fol. illuſtris Seckendorfius libro tertio hiſtoriæ Lutheraniſmi, Andreas du Sauſſay continuatione Bellarmini de S. E. pag. 13. ſeq. Nicolaus Comnenus Papadopoli Tomo II. Gymnaſii Patavini pag. 47. & Niſſeronus Tomo XXII. memoriarum pag. 331. In operibus a fratris filio Aloyſio Contareno editis continentur: *De Elementis libri V. Primæ Philoſophiæ* ad Paulum Juſtinianum eremitam Camaldulenſem *libri VII.* pag. 93. *De immortalitate animæ* adverſus Pomponatium, cujus auditor per aliquod tempus fuerat, *libri II.* pag. 179. *Non dari quartam figuram ſyllogiſmorum ſecundum opinionem Galeni,* ad Oddum de Oddis p. 233. *De Homocentricis* ad Hieronymum Fracaſtorium pag. 238. *De ratione anni* ad Joannem Geneſium Sepulvedam p. 253. *De*

Ma-

Magistratibus & Republica Venetorum * *libri V.* pag. 261. *De Sacramentis Christianæ Legis & Catholicæ Ecclesiæ libri IV.* pag. 329. *De Officio Episcopi libri II.* pag. 401. *Scholia in Epistolas Pauli* ad Romanos pag. 435. in I. & II. ad Corinthios pag. 448. 464. ad Galatas pag. 475. ad Ephesios p. 482. ad Philippenses p. 492. ad Colossenses pag. 497. in utramque ad Thessalonicenses p. 503. 505. & utramque ad Timotheum pag. 507. 511. ad Titum pag. 513. & ad Hebræos pag. 515. *Catechesis*, sive Christiana instructio pag. 533. *Conciliorum magis illustrium summa* ad Paulum III. Pontificem Maximum p. 546. *Contra Articulos*, sive *Quæstiones Lutheri* pag. 564. *De potestate Pontificis*, quod Divinitus sit tradita, ad Nicolaum Teupolum pag. 581. *De Justificatione* pag. 588. *De libero arbitrio* pag. 597. *De Prædestinatione* pag. 604. *In Psalmum CXXII. Ad Te levavi oculos meos* p. 623-627.

De FRANCISCO *Contareno*, *Nicolai* filio, Balthasar Bonifacius in elogiis Contarenis ad Dominicum Molinum 1623. 8vo, & Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XII. pag. 332. Hujus præcipuum opus *de rebus* quibus ipse interfuit fortiter gestis *in Hetru-*

* Vide Conspectum Thesauri Eruditorum Italiæ pag. 93. seq.

Hetruria A. 1453. a Rege Neapolitano Alphonso, a Venetis & Senensibus *libri III.* adversus Florentinos & Ildibrandinum Ursinum Comitem Petilianensem, inde ubi desiit Barthol. Facius in commentariis de rebus gestis ejusdem Alphonsi. *Eademque est caussa,* inquit Vossius pag. 582. *cur Johannes Michaël Brutus, cum prius Facii illud Volumen edidisset, postea etiam egregium hoc Contareni opus publici juris fecerit,* editum Lugd. 1562. 4. Venet. 1623. 4to, & novissime in Thesauro Italiæ Burmanniano Tomo VIII. parte 2.

GEORGIUM *Contarenum* præclaris ingenii monumentis, æternitatis laudem consecutum esse scribit Tomasinus in elogiis posterioribus pag. 278. Quoniam autem purpuratis eum principibus adscribit, puto eum loqui de Casparo.

HIERONYMUS *Contarenus* præter totius Orbis descriptionem Venetiis 1605. 4. publici juris fecit Opus quod vocatur aureum in Thomam Aquinatem de Ente & Essentia. ibid. 1606. 8.

JOANNEM BAPTISTAM *Contarenum,* Patricium Venetum, laudat Physicorum addictum perscrutationi Johannes Imperialis in Museo pag. 205. Ejus de DEO & quæ ex DEO effluxere libri III. prodierunt Venetiis 1594. 4. quæstiones Peripateticæ de rebus

rebus naturalibus ad mentem Aristotelis examinatæ. ibid. 1617.

JOHANNES PETRUS *Contarenus* de Bello Turcico Selini contra Venetos scripsit Italice, qui liber Latine versus a Nicolao Stupano prodiit Basileæ 1573. 4.

JULIUS *Contarenus*, Episcopus Bellunensis Concilio Tridentino sub Pio II. interfuit, & cuncta fidei & JESU CHRISTI meritis, nihil operibus nostris adscribens, indignationem multorum subiit memoriamque recentavit veterum accusationum quas patruus ejus Caspar Contarenus subierat, quod eadem sentire se non dissimulasset. Vide Seckendorfii historiam Lutheranismi Tom. III. p. 602.

LUDOVICUS (Luigi) idem cum ALOYSIO *Contareno*, de quo supra.

NICOLAUS *Contarenus*, postea Dux Venetus, florenti ætate sex libros *de rerum perfectione* composuit, qui excusi sunt Venetiis 1576. Lugduni 1588. 8. De historia ejus Veneta ab Anno 1598. ad 1628. quam Italice scripsit, nec edidit, vide Nicolaum Comnenum Papadopoli de Gymnasio Patavino Tom. II. pag. 126. Libellus de modo electionis Ducis Veneti prodiit Italice Romæ 1630. 4. Obiit Nicolaus An. 1631. ætatis 75.

PAULUS *Contarenus* in eloquentia Paulo Manutio usus est præceptore, quem vide sis lib. I. Epist. XI.

PETRUS MARIA *Contarenus* scriptor Compendii Politici, & artis militaris, quæ utraque prodiere Italice Venetiis 1601. & 1602. utraque obvia in Bibliotheca Bodlejana.

SIMON *Contarenus*, Procurator S. Marci, defunctus Anno 1633. cujus aliquot volumina commentariorum de legationibus ab ipso cum laude obitis apud Venetos servari notat Jacobus Philippus Thomasinus in elogiis posterioribus Anno 1644. editis pag. 282.

THOMAS *Contarenus*, quem de humana tranquillitate scripsisse, libro Venetiis A. 1572. edito, ex Kœnigio didici.

VINCENTIUS *Contarenus* Mureto in eloquentia Magistro usus, humaniores litteras docuit Patavii, & rebus humanis valedixit A. 1617. de quo Thomasinus in elogiis posterioribus pag. 179. Martinus Hanckius libro 2. de Romanarum rerum scriptoribus cap. 42. pag. 171. seq. & Nicolaus Comnenus Papadopoli in Historia Gymnasii Patavini pag. 348. Hic est, qui præter *variarum lectionum librum*, Venetiis 1606. 4to, editum vulgavit eruditos *de re frumentaria* & *de militari Romanorum stipen-*

Gggg *dio*,

dio commentarios, in quibus Lipſium non raro ſupplet & emendat. ibidem 1609. 4. & in Theſauri Græviani Tomo VIII. & X. *Virgilii laudatio* A. 1593. MS. Patavii teſte Thomaſino pag. 77.

Robertus CONTON, infra, COUTON.

COPERIUS Magiſter, ſcriptor *rerum Vicentinarum* non ex alio notus mihi quam ex Cangio.

COPINGERUS, infra, GVILELMUS *Copingerus*.

Annales CORBEJÆ Saxonicæ antiqui ab Anno 815. usque ad 1471. poſt primos auctores interpolati & ad illud tempus continuati ab ANTONIO *Snakenburgio* Monacho Corbejenſi & deinde Hersfeldenſi defuncto An. 1476. Vide illuſtris Leibnitzii prolegomena ad Tomum ſecundum ſcriptorum Brunſvicenſium num. XXV. Primus Annales illos vulgavit Chriſtianus Franciſcus Paulini in rerum & antiquitatum Germanicarum ſyntagmate, Francof. 1698. 4. & poſt eum laudatus Leibnitius Tom. II. pag. 296-319.

Aliud *Chronicon breve Corbejenſe* ab An. 822. ſive enumerationem Abbatum fratrumque usque ad Wickboldum Abbatem, qui An. 1147. expeditioni contra Slavos, Obotritos & Luticios interfuit, editum cum notis ab Henrico Meibomio Tom. I. pag. 753-755. ſub-

subjunctis notis pag. 758. sq. & Litania veteri Corbejensi pag. 762.

Petrus de CORBOLIO, ex Canonico Parisiensi Cameracensis Episcopus & deinde ab Anno 1200. ad 1222. Archiepiscopus Senonensis. Præter *Summam Quæstionum Theologicarum*, quam MS. evolvit Launojus, scripsit *Commentarium in Psalmos*. Vide quæ Oudinus Tomo III. pag. 33. seq. ex Sammarthanis Tomo I. Galliæ Christianæ pag. 635. & Bulæo Tom. IV. & V. hist. Academiæ Parisiensis pag. 106. Ex Henrici Gandavensis cap. 33. de Scriptoribus Ecclesiast. adde eundem Corboliensem etiam *totum Apostolum exposuisse subtiliter & copiose, appositis SS. Patrum sententiis, locis singulis convenientibus.*

Ælius Junius * CORDUS, qui Maximinorum & Gordianorum temporibus, singulari homo ingenio non nisi obscuriorum Imperatorum vitas tradere & in his minuta ac frivola ad fabellam usque persequi & voluptates domesticas infimasque res duxit operæ pretium. Vide quæ pag. 179. seq. Vossius ex Julii Capitolini Maximinis cap. 4. 6. 12. Maximino juniore cap. 1. 2. 3. 5.

* De *Cremutio* CORDO Annalium scriptore dictum ad Dionis pag. 619. & in Bibliotheca Latina. De CORDO Poëta vitioso, ad Juvenal. Sat. 1. vers. 2.

Gordianis capi 3. 12. 14. 17. 19. 21. 22. 26. 31. 33. Maximino & Balbino cap. 4. 12. Recentiore memoria celebratur *Euricius* CORDUS Simesusius, Hessus, Poëta & Medicus excellens, defunctus Bremæ 1526. Vita ejus ab Henrico Meibomio præmissa ejus *poëmatibus* editis Helmst. 1614. 8. in quibus *Nicandri* theriaca & alexipharmaca latino reddita carmine. Videndi etiam de eodem Melchior Adamus in Medicorum vitis, Joachimus Camerarius in vita Eobani Hessi, Henricus Pantaleon Tomo II. prosopographiæ pag. 163. Jacobus Gaddius Tomo I. de scriptoribus non Ecclesiasticis, Petrus Lotichius in Bibliotheca poëtica parte 3. pag. 41. & Philippus Julius Rehtmayerus hist. Ecclesiast. Brunsvic. Tom. III. pag. 34. seq. ubi etiam de ejus *Anti Lutheromastige* & *parænetico pro agnoscenda Vera Religione* ad Carolum V. Imperatorem. De *Botanologico* ejus, *judicio de herbis, de sudore Anglico,* & conclusionibus *de abusu uroscopiæ* adeundi Bibliothecæ Medicæ scriptores, & Josephus Pitton Tournefort isagoge in rem herbariam, præmissa institutionibus rei herbariæ præclari ejus viri. Filius Eurycii *Valerius* CORDUS præcocibus annumerandus eruditis, qui herbarum vires adolescens senibus traditur exposuisse, defunctus Romæ An. 1544. ætatis 28. Ejus effigies & elogium

gium in iconibus Joannis Sambuci num. 51. Vita apud Melchiorem Adamum in Medicis pag. 19. De notis ejus in *Dioscoridem*, *Dispensatorio*, scriptisque aliis, videndus Joannes Jacobus Mangetus in Bibliotheca Medica Tom. I. pag. 116.

Ambrosius CORIOLANUS, rectius CORANUS ex Cora opido Volscorum, Magister Generalis eremitarum S. Augustini ab Anno 1478. ad 1485. Scripsit *Commentarium super regulam S. P. Augustini. Commendationem ejusdem Regulae. De vita & laudibus S. ejusdem Patris, ac Orationes tres in ipsius encomium. Defensorium Ordinis, seu Apologiam contra Eusebium Tarvisinum & Eusebium Mediolanensem, Congregationis Frisionariae Canonicos. Chronica Ordinis, ubi de Viris illustribus sanctitate & doctrina, ac de Generalibus, nec non de privilegiis.* Junctim edita Romae 1481. & Argentinae 1490. fol. Vide Diarium Eruditorum Italiae Tom. XIX. p. 378. seq. & ex illo emenda Vossium aliosque qui Dominicanis adscribunt, quorumque errorem etiam notavit Jacobus Quetif Tomo I. Bibliothecae Domibicanorum pag. 907. *Vita Christinae Spoletanae* & *de laudibus Urbis Romae* lucubratio perinde ut alia supra pag. 222. memorata adhuc inedita delitescunt.

CORIOLANUS *Cepio*, sive *Cippicus*, de quo supra, CEPIO pag. 1027. Vide sis etiam Hallervordi spicilegium de Historicis Latinis pag. 699.

CORIPPUS, infra, CRESCENTIUS.

Petrus CORISINUS, infra, de CORSINIS.

Bernhardinus CORIUS Marci Filius, Patricius Mediolanensis, a Vossio Latinis Historicis accensetur, licet noverat Italice ab eo scriptam *Historiam Mediolanensem*, quæ in Anno 1499. desinit, & absoluta ab auctore propriisque sumtibus edita est Mediolani A. 1503. quadragesimo ætatis: recusa deinde Johanne Maria Bonello curante Venetiis 1554. & nimium libertatis sibi permittente in alterandis truncandisque variis locis Porcacchio 1565. atque inde Patavii 1646. Vide iterium Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XXIII. pag. 385. sqq. Historiæ sive Annalibus Mediolanens. subjiciuntur *Vitæ Imperatorum* a Julio Cæsare usque ad Fridericum Barbarossam Henrici VI. Parentem. Vitas autem quas idem Corius promisit Poëtarum, fœminarum illustrium, Philosophorumque Græcorum & Latinorum nunquam in lucem datas ab eo accepimus. Corio Mediolanum non minus debere quam Livio Romam, scripsit in peplo Italiæ lib. 1. cap. 49. Joannes Mat-

Matthæus Toſcanus. Atque ut recte Jovius in elogiis monuit, non debet ſtylus impolitior auctoritati hiſtoriæ ejus detrahere, quam fides & rerum alibi non obviarum * copia commendat. De Johannis Pauli Mazzuchelli diſſertatione apologetica pro Mediolanenſi hoc Hiſtorico contra Hieronymum Vidam, quam ſub nomine Juſti Vicecomitis edidit Bergomi 1712. 8. vide Diarium Eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 294. & Acta Eruditorum Anno 1712 pag. 502.

Adamus de CORLADON Canonicus B. Mariæ Laudunenſis & Decanus circa A. 1200. ſcripſit *Ordinarium Eccleſiæ*, ſive *Ordinem Divini Officii in Eccleſia Laudunenſi*: editum ab Antonio Belloto, Laudunenſi Decano cum ampla additionum farragine Pariſiis 1662. fol. 2. Voluminibus. Ejusdem Corladonis *variæ quæſtionum in ſacram Scripturam ſolutiones* tribus in folio Voluminibus, MStæ in Galliæ Bibliothecis. Vide Oudinum Tomo II. pag. 1702. ſeq.

* Jovius pag. 113. elog. *in enarrandis rebus, quibus ipſe interfuit, fide & diligentia mirus agnoſcitur, quando eum in aula ſplendide verſantem & ex ſecretioris archivi copia opportune adjutum, nunquam arcana fallerent.*

Antonius CORNAZANUS, de quo supra p. 327. sq. & Vossius p. 627.

CORNELIUS *Capitolinus* citatur a Trebellio Pollione in XXX. tyrannis cap. 15. ubi de Odenato, ejusque conjuge Zenobia. De aliis Corneliis scriptoribus dictum in Bibliotheca Latina.

CORNELIUS A. 251. Fabiano datus in Episcopatu Romano successor, deinde in Decii persecutione post paullo plus quam anni spatium, pro CHristo obiit martyrium, cujus memoria recolitur in Martyrologio Romano 14. Septembris. Diligentissime Epistolas hujus Cornelii genuinas & ab aliis ad eum scriptas collegit recensitasque, & notis illustratas edidit Petrus Coustant in Epistolis Romanorum Pontificum, ubi post quatuor S. Cypriani ad eum Epistolas exhibet 1) Cornelii *duas* * *ad S. Cyprianum* pag. 134. 135. & post alias Cypriani duas, 2) Cornelii *ad Fabium Filium Antiochenum* pag. 146. Græce & Latine ex Eusebii VI. 43. hist. Hinc post alias quatuor Cypriani, Notitiam Epistolarum plurium sive ipsius Cornelii † aut ad eum

* Sæpius prodiere inter Cyprianicas edit. Panel. & Baluz. 46. 48. & Oxon. 49. 50.

† De his vide quæ notavi ad Hieron. cap. 66. de S. E.

eum vel de ejus rebus apud veteres ſcriptores memoratarum, quæ interciderunt. pag. 195-206. Suppoſita autem eſſe arguitur, quæ a Johanne a Boſco edita in Bibliotheca Floriacenſi, a Baronio ad Annum 255. num. 47. & in Tomis Conciliorum, in Blondelli Pſeudo-Iſidoro pag. 320. atque inde in laudati Couſtanti appendice pag. 26. exhibetur *Epiſtola* brevis *ad Lupicinum*, Viennenſem Archiepiſcopum: Epiſtolam vero Cypriani quæ incipit: *Dilectionis tuæ non delectabilia*, quamque primus ex MSto Bohieriano & Remigiano vulgavit in nova Cypriani editione Steph. Baluzius, non ad Cornelium, ſed ad Stephanum Epiſcopum Rom. a Cypriano videtur ſcripta fuiſſe.

Omitto alias Cornelio huic ſubjectas & communiter rejectas ab eruditis Epiſtolas duas in Blondelli Pſeudo-Iſidoro pag. 308. *ad Eccleſiæ filios*, & pag. 313. *ad Rufum*, nec non decreta, de quibus Ludovicus Jacobus in Bibliotheca Pontificia pag. 59. & Couſtantus pag. 206.

CORNELIUS *Loplenus Aurelius* Gaudanus Batavus, cui Maximilianus I. laurum Poëticam circa Annum 1500. ultro miſit per Stephanum Cracovienſem, virum eruditum Oratorem ſuum. Ejus ſcripta varia ad Hiſtoriam Belgicam facientia & de aliis argu-

mentis nescio an edita laudant Franciscus Sweertius in Athenis Batavis pag. 180. & Valerius Andreas p. 143.

CORNELII *Hiberni* Chronicon circa Annum 1230. scriptum laudat Hector Boëthius & ex eo Baleus XIV. 88. Vossiusque.

Joannes CORNELII, Diestensis Brabantus Canonicus regularis S. Augustini, defunctus A. 1472. ætatis 69. in Monasterio Bethleëmitico prope Lovanium præter *Orationes, Meditationesque* varias, scripsit metro & rhythmo *Omne scibile pauperis*, cum sodalis ejus Eimericus de Campo auditoribus suis artem Raymundi tradens, *Omne scibile* eos docere professus fuisset. Vide Valerium Andream pag. 485. & Oudinum Tomo III. pag. 2567. sq.

CORNELIUS *Santfliet* Monachus Benedictinus Leodiensis, scriptor *Chronici* ab Orbe condito ad Annum 1461. & libri *de gestis Episcoporum Leodiensium*, ex quo profecit Johannes Chapeavillius in opere de eodem argumento. Vide Andream iterum pag. 163.

Magister *Hermannus* CORNERUS, sive KORNERUS Lubecensis, Ordinis Prædicatorum, auctor *Chronicæ* quam ipse ita inscripsit *novellæ* ab Orbe condito ad Annum 1435. concinnatæ ex *Vincentio Bel-*

lova-

lovacensi, Henrico de Hervordia, a) *Egghardo, Martino Polono, Helmoldo* b) *Arnoldo,* aliisque, c) quibus ipse de suis præcipue

a) Vide Johannis Friderici Felleri Monumenta varia inedita pag. 39. & 141. seq. ad 178. ubi excerpta ex MSto Luneburgensi recensita exhibentur, quæ ex Eggehardo Cornerus delibavit.

b) Excerpta ex Cornero loca quæ ille ex Helmoldo vel Arnoldo affert, atque in editionibus utriusque illius scriptoris vel desunt vel aliter leguntur, exstant apud Leibnitium T. II. scriptorum Brunsvicensium pag. 743 - 751. Idem Germanice dialecto inferioris Saxoniæ ex Cornero versa quædam edidit Tom. III. pag. 199 - 201. ab Anno 1371. ad 1435. & continuationem ab Anno 1435. ad 1438. pag. 203 - 216. aliamque ab Anno 1438. ad 1466. pag. 201. 202. De Germanica versione Chronici Corneriani, auctore Dominico Drewero Goslariensi, vide Jacobum Quetif Tomo primo de scriptoribus Dominicanis pag. 783.

c) Laudat præterea Cornerus *Josephum, Solinum, Orasium, Chronicon & gesta Romanorum, Eusebium, Bedam, Sigebertum, Chronicon Saxonicum, Hugonem Floriacensem, Gesta Longobardorum, Chronicon Francorum, Gratianum, Petrum Damianum, Chronicon Lubecense, Wilhelmum, Chronicon Danorum, Obotritorum, Bohemorum, Anglorum, Gothorum, summorum Pontificum, & Pontificum Hamburgensium: Usuardum, Turpinum, Luitprandum, Schoneveldum, M. Eylardum, Historiam Scholasticam, Vitam S. Bernwardi,*

cipue temporibus plura nova & singularia addidit. Hoc cum Clarissimo Collega meo Michaële Richeyo MStum lustrare me memini Lubecæ, atque exstare novi etiam Luneburgi, Helmstadii, aliisque in locis. Sed bene est, quod præclarum opus bonis avibus in lucem ex Codice Luneburgensi produxit Johannes Georgius Eccardus, in Tomo secundo Corporis Historicorum medii ævi, Lipsiæ 1723. fol. pag. 432-1343. ita tamen ut res ab exordio Mundi usque ad Caroli Magni tempora, utpote ab aliis melius exactiusque traditas omiserit. Specimen collationis cum Codice Lubecensi, ex quo possunt nonnulla in Eccardiana editione emendari, dedit V. C. Johannes Henricus van Seelen, qui de Cornero ejusque opere erudite est commentatus in selectis litterariis pag. 102-131. Idem pollicitus est alio tempore collationem integram se editurum, etsi alioqui fatetur Luneburgensem Codicem, quem Eccardus est secutus, Lubecensi in pluribus etiam præstare.

Disticha Magistri CORNUTI, & ad ea glossa MS. citatur a Cangio in glossario, voce: *Hippo-*

di, *Baldrici Historiam Hierosolymitanam*, *Viaticum narrationum*, *Jacobum de Voragine* &c. Vide Joh. Henrici van Seelen meletemata litteraria pag. 85-87.

Hippocoërcium, quod locum denotat in quo ferrantur equi.

Gvalterus CORNUTUS, Archiepiscopus ab Anno 1223. ad 1241. Senonensis, de quo præter Gvilelmum Britonem XII. 680. sqq. Sammarthani Tomo I. Galliæ Christianæ pag. 637. seq. Bulæus Tomo III. hist. Academiæ Parisiensis pag. 170. seq. 182. Ejus *Historia Coronæ spineæ JESU CHRISTI* Constantinopoli, ubi Venetis oppignorata & a Ludovico sancto redemta, An. 1239. in Galliam advectæ, apud Andream du Chesne Tomo V. scriptorum rerum Francicarum pag. 407.

CORONATUS Notarius, scriptor *vitæ S. Zenonis*, (de quo infra) Veronensis Episcopi, editæ primum ab Ughello Tomo V. Italiæ sacræ pag. 680. seq. ex pervetusto Codice hædino Abbatiæ S. Salvatoris Montis Amiati, deinde ab Heschenio in Actis Sanctorum 12. Aprilis Tomo II. pag. 69. seq.

Gvilelmus CORTUSIUS Patavinus cœpit condere *Historiam de Notivatibus Paduæ & Lombardiæ* ab Anno 1256. quod affectum ejus opus continuavit & ad Annum 1364. perduxit consanguineus Gvilelmi *Albrigetus* CORTUSIUS. Primus illud XI. constans libris edidit ex IV. MSS. Felix Osius notasque addidit Venetiis 1636. fol. Re-

petitæ

petitæ editioni in Thesauro Italiæ Burmanniano Tomo VI. parte 1. accessit *supplementum* ex MSto Codice Comitis Pii de Comitibus, Patricii Veneti: Sed in tertia editione Muratoriana Tomo XII. Thesauri Mediolanensis non modo adhibitis aliis Codicibus MSS. & Chronico inedito Andreæ Redusii de Quero, qui ex Cortusiis profecit, opus ipsum exhibetur castigatius & capitibus XXIV. libri secundi auctius: sed etiam ex Estensi Codice adjuncta additamenta, non ut opus ipsum scripta Latine, sed Italie dialecto Patavina, alterum per ipsos Cortusios fortasse ab Anno 1359. ad 1365. alterum scriptore Anonymo ab An. 1354. ad 1391. Vide Conspectum Thesauri Eruditorum Italiæ pag. 99. & 167. & Acta Eruditorum A. 1733. pag. 355.

Petrus de CORSINIS Florentinus Episcopus & Cardinalis Portuensis & S. Rufinæ: partes secutus Clementis VII. Anti-Papæ contra Urbanum VI. & defunctus Anno 1405. De eo consulendus Baluzius notis ad Papas Avenionenses Tomo I. pag. 1040. seq. Diarium Eruditorum Italiæ Tomo IX. pag. 147. seqq. & Julius Niger in Historia scriptorum Florentinorum pag. 461. sq. Scripsit *vitas Pontificum quorundam & Cardinalium*, sed needum editas. *Relationem de electione Urbani VI.* & *Responsionem ad quæstiones Archiepiscopi Toletani.* *Ad Prin-*

Principes Christianos de componendo Schismate. Plura ejus loca affert laudatus Baluzius variis locis notarum, quibus Paparum Avenionensium historiam illustravit. Brevem *Epistolam ad Gubernatores Civitatis Senarum*, edidit Ughellus Tomo III. editionis novæ, ubi plura de hoc Corsinio pag. 153.

CORVINUS *Celer Clemens*, Apuleji amicus, qui *eruditissimum & suavissimum Poëtarum* appellat, in floridis pag. 770. edit. in usum Delphini, ubi omnia *Alexandri Magni sublimia facinora, vel belli ausa vel domi provisa* ait eum *pulcherrimo carmine illustrasse.* Non alium igitur auctorem a Cuspiniano quam Apulejum debebat Vossius pag. 739. vel expetere vel exspectare, quem de Corvino hoc eadem memorans laudare potuisset. Ejusdem Corvini Celeris quæstoris meminit Apulejus in Apologia pag. 540.

COSMAS *Laurus* Brixiensis circa An. 1470. scriptor rerum Brixiensium de originibus familiarum nobilium & de præsulibus Brixiensibus. Vide Vossium p. 809.

COSMAS Japygus Materiensis circa Annum 950. traditur carmen quoddam composuisse in honorem *Theopompi* Episcopi, *Theonæ & Synesii*, quorum Martyrium in Diocletianea persecutione passorum celebrant 21. Maj.

21. Maj. Incipit: *Contulit agminibus fratrum pia munera CHristus.* Præmisso exordio ad Gregorium Ligum, Monachum Nonantulanum: *Cosmas Gregorio Monacho dedit ista benigno.* Subjicitur hymnus, cujus initium: *Celsum triumphum Martyrum.* Edidit ex Nonuntulano Codice Ughellus Tomo II. Italiæ sacræ, ubi de Mutinensibus Episcopis p. 111. 112. *edit.* novæ (veteris p. 139. seq.)

COSMAS *Pragensis* Decanus a Cosma, Pragensis Ecclesiæ ab Anno 1091. ad 1098. Episcopo diligenter distinguendus a) eoque junior & A. 1099. demum sacerdotio inauguratus, scripsit *Chronicam Bohemorum* libris III. ad Severum Præpositum Melnicensem & Gervasium Magistrum, quem archigerontem appellat, ab Primislai sive Brzetislai I. temporibus A. 1038. usque ad Sobeslaum Ducem A. C. 1125. b) quo ipso anno etiam Cosmas chronici auctor tumulatus esse perhibetur in Codice veteri Pragensis Ecclesiæ, quem Bohuslaus Balbinus inspexit. Hos libros primus edidit Freherus

a) Vide Menckenii præfationem ad Tomum I. & pag. 1968. & 2065. ex Bohuslai Balbini epitome rerum Bohem. p. 211.

b) Præter rem apud Cangium traditur desinere in A. 1086. & apud Oudinum Tom. II. p. 766. refertur ad Annum 1080.

rus in limine ſcriptorum rerum Bohemicarum, Hanoviæ 1602. fol. deinde integriorem ibid. 1607. fol. ex qua editione rariore recudendos Jo. Burchardus Menckenius ὁ μακαρίτης dedit Tom. I. ſcriptorum rerum Germanicarum p. 1968 - 2132. additis quoque eruditis notis C. V. Chriſtiani Gottlieb Schwartzii. Lipſ. 1728. fol. Addidit in poſteriore editione ſua Freherus etiam S. *Adalberti vitam*, Epiſcopi Pragenſis, Bohemorum, Polonorum & Pruſſorum Apoſtoli, præfixis Martini Cutheni & Caſparis Cropaxii elogiis Ducum Regumque Bohemicorum, carmine; ſed eam vitam Menckenius laudatus omiſit, quod alterius potius auctoris quam Coſmæ eſſe c) videatur, atque edita eadem vita eſt a Caniſio T. V. antiquarum lectionum parte 2. p. 332. & T. III. edit. novæ p. 45. & emendatior in Actis Sanctor. 23. April. T. III. p. 178. & ſub falſo d) Sylveſtri II. nomine e Bibl. Caſſinenſi ab Abrah. Bzovio, Rom. 1629. fol. & in appendice ad Tomum XX. Annalium Rom. 1640. Colon. 1641. fol. p. 598.

Hhhh COS-

c) Balbinus lib. III. epitome rerum Bohemicar. c. 8. p. 212.

d) fortaſſe Sylveſtri II. juſſu edita. Vide Acta Sanctorum loc. cit. & Jacobum Echardum Tomo II. de ſcriptis Dominicanorum p. 489.

COSMODROMII Auctor, infra, GOBELINUS Persona.

Gvilelmus COVENTRIUS Anglus Carmelita circa Annum 1360. infra, GVILELMUS *Coventriensis.*

Robertus COUTON, Gesnero in appendice, Simlero, Baleo V. 65. Possevino, Oudino T. III. p. 934. idem CONTON, sive CONTONUS dicitur Pitseo p. 434. Waddingo, Kœnigio, Cangio, alia appellatione COTHO, vel ut apud Possevinum, OTHO. Monachus Anglus Ord. Minor. circa Annum 1240. ut est apud Gesnerum, Simlerumque, vel ut rectius alii, A. 1340. Inter Scholasticos *Doctoris amœni* titulo notus, in Oxoniensi & Parisiensi clarus Academia, ac denique, si Baleo credimus, Archi-Episcopus Armachanus. *Hunc*, inquit idem Baleus, *solent in testem vocare quod maculam in conceptione Mariæ contraxerit.* At, si Pitseo fides, *Acriter hic defendere solebat beatissimæ Mariæ Virginis conceptum fuisse ab omni originalis peccati labe alienum, quod illi gravissimarum disceptationum frequentes præbuit occasiones cum iis, qui vel certam vel magis probabilem existimabant contrariam sententiam.* Sed magis Pitseum hac in parte quam Baleum audiendum esse existimo. Scripta ejus præter *Sermones* ad crucem in æde Pauli Londin.

din. & *disceptationes Magistrales*, ac *Quodlibeta Scholastica*, memorantur *quatuor libri Quæstionum in libros Sententiarum*, *Inceptorium* super primum Sententiarum librum, & in Sententiarum libros *abbreviationes*.

Elias COXIDIUS, sive de COXIDA Flandriæ pago, Monachus Cisterciensis & Abbas Dunensis, defunctus A. 1203. Ex cujus *sermonibus*, qui plures olim in Dunensi Bibliotheca asservabantur, unum edidit Carolus de Visch in prima editione Bibliothecæ suæ Cisterciensis An. 1649. in Sirach. XXXII. 1. *Rectorem te constituerunt, noli extolli:* & in editione secunda An. 1656. p. 90-95. ubi alter etiam sermo subjungitur p. 96-101. in Joh. XIV. 23. *Si quis diligit me, sermonem meum servabit & Pater meus diliget eum.*

Matthæus de CRACOVIA, infra, MATTHÆUS.

Pro CRASINI scriptis, quibus usum se profitetur Martinus Polonus in MS. Codice Navarreo, alii legunt *Titii Livii*.

Quirinus CRASIUS Picardus, Caroli loci Sub-Prior Ord. Cisterc. Philosophus & Poeta, obiit A. 1151. & teste Vischio p. 282. præter Conciones multas aliaque opuscula scripsit elegias aliaque carmina.

CRASTONIUS Corippus, cujus libros Joanneïdos in Bibl. Caſſinenſi luſtraſſe ſe teſtatus eſt Joannes Cuſpinianus. Infra, CRESCONIUS.

CRATERIUS, de quo S. Hieronymus adverſus Helvidium: *Non quæro eloquentiam quam ipſe non habens in fratre* Craterio *requiſiſti. Non, inquam, flagito linguæ nitorem, animæ quæro pietatem. Apud Chriſtianos enim ſolœciſmus eſt magnus vitium, & turpe quid vel narrare vel facere.*

CRATO Thorunienſis, Boruſſus, defunctus An. 1457. Scriptor Practicæ de curatione morborum corporis humani MS. Lipſiæ. Alius *Joannes Crato* (a Kraftheim) Vratiſlavienſis, Medicus Imperatorum Ferdinandi I. Maximiliani II. cui a facie ſimilis fuiſſe traditur, & Rudolphi II. Obiit in patria A. 1585. plurimorum inſignium auctor ſcriptorum, quæ in Bibliothecis Medicis a Lindenio, Mercklino, Mangeto relata, enumerari loco alieno a me nihil eſt neceſſe.

Simon de CREMONA, infra, SIMON.

CREMONENSE Chronicon ab A. C. 1096. ad 1232. poſt SICARDI, Epiſcopi Cremonenſis, Chronicon editum a celeberrimo Muratorio Tom. VII. Theſauri ſcriptorum Italiæ pag. 629. cum laterculo Magiſtratuum

tuum Cremonensium ab Anno 1138. ad 1336.

CRESCENTIUS Æsinus, Ordinis Minorum, Minister Generalis, Episcopus Assisias circa Annum 1250. ex cujus scriptis Waddingus p. 98. Bibliothecæ Franciscanorum *Juris Summam*, & *dubiorum quorundam circa regulam* S. Francisci, *declarationem* memorat. Omitto de aliis Crescentiis dicere, ut de illo qui contra Alexandrum Alexandrinum Episcopum defendit, Pascha die semper Dominico esse celebrandum. Vide Epiphanium LXX. 9. Tom. I. p. 821. Græce enim hunc, non Latine scripsisse mihi persuadeo.

Petrus de CRESCENTIIS, sive CRESCENTIENSIS, qui circa A. 1280. floruit Bononiæ, scriptor operis pro illa ætate eximii in XII. distributi libros *de omnibus Agriculturæ partibus & de plantarum animaliumque natura & utilitate*, Lovanii 1473. fol. Basileæ 1548. fol. & Germanice von dem Nutzen der Dinge, Argent. 1518. fol. Hujus Crescentii effigies & elogium in iconibus Jo. Sambuci num. 65.

Hubertini, Clerici CRESCENTINATIS notæ in Epistolas Ciceronis ad diversos editæ. Venet. 1480. In Valerium Maximum quoque & Ovidii Heroides, ut in Bibliotheca Latina notare me memini. Ipse testatur

Mediolani ſe & Papiæ bonas litteras publice docuiſſe, ſed ipſum, poſt ſublatum An. 1466. cruenta cæde in templo Galeatium Sfortiam, Mediolanenſem Ducem, ſponte ſua id munus omiſiſſe & in Montem ferratum Caſaleque ſe contuliſſe.

CRESCONIUS Grammaticus partis Donati, prolixiore *Epiſtolâ* S. Auguſtinum oppugnandum ſibi ſumſit, refellendaque ea quæ libris tribus ille ſcripſerat adverſus Epiſtolam *Petiliani*, Cirtenſis Donatiſtarum Epiſcopi. Reſpondit Auguſtinus circa Annum CHriſti 406. & fragmenta nonnulla ejusdem nobis ſervavit in libris quatuor adverſus Creſconium, qui perinde ut priores adverſus Petilianum tres, exſtant ſuperiorum editionum Tomo ſeptimo & in Tomo nono Operum S. Auguſtini, quæ ex Benedictinorum recenſione poſt iteratos Pariſienſes typos, jam Amſtelodamenſibus & Venetis recuſa habemus. Vide ſi placet Tillemontium Tomo XIII. Memoriar. Eccleſ. pag. 435.

CRESCONIUS Villaregienſis, de quo Codex Eccleſiæ Africanæ can. LXXVII.

CRESCONIUS ſive CRISCONIUS, Epiſcopus Africanus circa A. 570. ſcripſit *breviarium Canonum* ad Epiſcopum Liberinum, per titulos CCC. (in Codice Helmſtadienſi

ensi * CCCIII.) digestum ex Canonibus Apostolorum, & Nicænis, Ancyranis, Neocæsariensibus, Gangrensibus, Antiochenis, Laodicensibus, Chalcedonensibus, Sardicensibus, Carthaginiensibus, nec non ex decretis præsulum Romanorum, quæ primus Canonibus sociavit Ecclesiasticis primique ex illis Siricii, tum Innocentii, Zosimi, Cælestini, Leonis & Gelasii. Editum primum est hoc breviarium a Petro Pithœo ex Codice MS. Ecclesiæ Trecensis, sive Tricassinæ una cum *Fulgentii Ferrandi*, laudati Cresconio, concinnata circa Annum 540. breviatione Canonum, Parisiis 1588. 8. deinde ad calcem Codicis Canonum Ecclesiæ Romanæ, ibid. 1609. 8vo. Inde cum *Dionysii Exigui* (circa An. 500.) Codice Canonum Ecclesiasticorum Christophorus Justellus, Paris. 1628. 8. Hinc post Antonii Dandini Alteserræ (Flavii Francisci de Hauteserre a Salvaizon) editionem, cum notis & FULGENTII FERRANDI breviatione, Augustoriti Pictonum 1630. 4. in qua *indiculus* breviationi antiquus cum notis annectitur: & post editionem Petri Francisci Chifletii J. S. Divione 1649. 4. emendatius recusum est † hoc

* Vide B. Gebhardi Theodori Meieri historicam relationem de Collectionibus Canonum §. XVII.

† Vide Oudinum T. I. p. 1668.

Cresconii breviarium in Tomo priore Bibliothecæ Canonicæ Gvil. Voelli & Henrici Justelli p. 458. Paris. 1661. fol. ubi etiam duplices indices harmonici in Ferrandum & Cresconium exstant, & in appendice præterea pag. 33-112. ejusdem Cresconii *Concordia Canonum*, Canones ipsos & decreta eodem ordine per titulos trecentos descripta exhibens ex Codice MS. Bibl. Claromontanæ S. J. Recusum deinde Breviarium quoque in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tomo IX. ex Chifletii editione: & ex Pithœi editione cum Codice Canonum Ecclesiæ Romanæ & Petri Pithœi Miscellaneis Ecclesiasticis pag. 316. Paris. 1687. fol. In Codice MSto Patrum Oratorii Romani Bibl. Valliscellanæ Mabillonius p. 69. Itineris Italici testatur hanc se reperisse notam: *Iste Cresconius bella & victorias quas Johannes Des. Patricius apud Africam* (circa A. 698.) *de Saracenis gessit, hexametris versibus descripsit sub libris* - - - Hi libri nusquam hodie exstant. Vide Pagium ad Annum 696. num. 5. & ad Annum 527. num. 14. Gesnerus in appendice Biblioth. *Cresconius Afer Poëta, quem alii CRESCENTIUM nominant, Justiniani Imperatoris bella in Africa gesta carmine, descripsit, item Concordiam Canonum.* Certe hæc Concordia non est carmine descripta a Cresconio. At Cresconium hunc vix

dubitem

dubitem eundem esse cum *Flavio CRESCONIO Corippo*, de quo vide si lubet quæ mox dicturus sum.

CRESCONIUS, Episcopus Compostellanus, qui An. 1056. in Concilio Compostellano auctor fuit *VI. Canonum* ad disciplinam Ecclesiasticam in Hispania instaurandam conditorum, qui in Tomis Conciliorum & apud Agvirrium Tom. III. Concil. Hispan. p. 218. leguntur.

FL. CRESCONIUS, Africanus Poëta, notior CORIPPI nomine, & a Cresconio Afro propterea breviatore Canonum (de quo jam dixi) longe diversus communiter existimatus. Sed eundem esse libenter mihi persuadeo, nam & tempus pulchre convenit, & argumentum operis, & patria, & nomen. Cresconium Episcopum Afrum Concordiæ Canonum scriptorem eundem esse, qui bella Joannis Ducis in Africa gesta carmine hexametro descripsit, in veteri illo Codice ante Mabillonium legerat etiam Baronius ad Annum 527. num. 76. Hic est Joannes de cujus victoria Africana * Procopius II. 17. & in extremo libri II. Vandal. & IV. 17. Gothic. & de cujus vi-

Hhhh 5 ctoria

* Longe alia igitur hæc victoria & alius Johannes, de quo Cedrenus apud Cangium, Labbeum Tomo VI. Concil. p. 1381. & Baronium ad A. 696. n. XIII.

ctoria Africana idem opus, quod *Joanneïdem* Corippus inscripsit, & quam MS. fuisse in Bibliotheca Budensi notavit post Gesnerum in appendice, Simlerum & alios Christianus Daumius Epistola ad Nicolaum Heinsium Tomo V. sylloges Burmannianæ p. 217. Eandem in Monasterio Italiæ Cassinensi usurpasse se oculis monuit & exinde versus quosdam produxit Jo. Cuspinianus in Cæsaribus, unde eam MS. servari Viennæ suspicatus est Barthius LV. 2. Adversariorum p. 2581. Idem auctor Joanneïdos sub falso CRASTONII Corippi nomine laudatur a Jo. Cuspiniano. Quis jam dubitet idem hoc esse opus Cresconii in Codice Valliscellanæ memoratum, & Corippi poëma de bellis Libycis, quod laudat Leo Marsicanus III. 62. pag. 339. & quod memorat Corippus ipse in fragmento panegyrici in Justinum minorem v. 35.

Quid Libycas gentes, quid Syrtica prælia dicam
Jam libris completa meis - - -

Quæ vero sub Corippi nomine typis exstant descripta versibus hexametris, & ab ætate provecto jam * sed nondum fortasse Episcopo composita hæc sunt:

1. *Frag-*

* Paneg. Anastasii v. 48. *fessæ miserere senectæ.* &

1. *Fragmentum Panegyrici in Justinum* minorem, qui imperitavit ab Anno 565. ad 578.

2. *Panegyricum breve in laudem Anastasii* Quæstoris & Magistri, in aula Justini II.

Summe Magistrorum, Procerum decus, arbiter Orbis,
Principis auspicio leges & jura gubernans,
Justitiæ vindex, inopum Pater &c.

3. *De laudibus Justini minoris*, (qui ex Curopalata * Imperator fuit, ab Anno 565. ejusque in Justinianum I. avunculum pietate, libri IV.

Prodiere hæc addito recentioris scriptoris Petri Apollonii Collatii (de quo supra p. 345.) carmine de excidio Hierosolymitano: cum notis *Mich.* ** *Ruizii* Assagrii, sive de Azagra, Celtiberi, Antw. 1581. 8. & cum *Thomæ Dempsteri* †, animadversionibus,

& paneg. Justini v. 37. *senio dextram pie porrige fesso.*

* lib. 1. v. 136. *Ordine pro rerum vocitatus Cura palati.* & lib. 2. v. 286. *Successor soceri factus mox Cura palati est.*

** Perperam *Johannes Ruizius* in Nicolai Antonii Bibliotheca Hispana Tomo primo pag. 592.

† In Erythræi pinacotheca I. pag. 25. (ubi de Dempstero) typorum vitio *Crispus* poëta Africanus nominatur pro Corippo.

nibus, Parif. 1610. 8. quanquam ejus curas ad emendationem Poëtæ parum fecisse judicat *Barthius* (ad Statii Thebaid. XII. 418.) a quo ipso Corippi plura in Adversariis illustrantur, sicut & in Joannis Meursii Critico Arnobiano pag. 149. Ruizii editionem secutus *Andreas Rivinus*, qui Corippum recudi curavit sine notis Lipsiæ 1653. 8. Denique emendatiora curante *Nicolao Rittershusio*, qui & Ruizii & parentis sui *Conradi Rittershusii* notas subjunxit, Altdorf. 1664. 4. *Cornelii Arckelii* commentarium ineditum in Corippum memorat Adrianus a Cattenburg in Bibliotheca Remonstrantium pag. 6. *Ornatissimum* hunc *ultra seculum* quo vixit, & *ultimum Poëtarum* vocat Barthius ad Claudian. pag. 6. & 495. *satisque svavem in descriptionibus* p. 1258. *adeo vero pressum & jucundum ob æquabilitatem styli, & acuminum quendam oportunum contemtum, ut demtis quibusdam quæ plane barbariem redolent, vix illo quisquam Christianus sit superior.*

Leodorix sive *Leodrisius* (Ludovicus) CRIBELLUS Mediolanensis, defunctus A. 1463. ad quem exstant Francisci Philelfi Epistolæ & Jacobi Piccolominei Cardinalis, nec non Æneæ Sylvii, postea Pii II. Vertit e Græco Latine *Orphei Argonautica*, quæ etiam lucem vidit versio ad calcem editionis

nis Orphei Aldinæ 1523. 8. Et *Epistolam S. Chrysostomi ad Cyriacum Episcopum.* Scripsit præterea editum nuper a Clarissimo Muratorio Tomo XIX. rerum Italicarum; *de vita & rebus gestis Sforziæ ejusque filii Francisci Sforziæ,* Vice-Comitum ac Ducum Mediolanensium, ab An. 1369. ad 1424. tum Librum *de expeditione Pii II. Pontificis adversus Turcas,* A. 1464. qui juniori Leodrisio Cribello a Clarissimo Saxio tribuitur: Explanationes *in Decretalium primum ac secundum Librum. Elegias* unam ad Jacobum Cardinalem Piccolomineum & alteram ad Lazarum Scarampam, A. 1461. electum Comensem Episcopum: *Orationes duas,* unam habitam ad Franciscum Sfortiam, Modoëtiæ A. 1450. & alteram de ejusdem Francisci triumphali ingressu in Urbem Mediolanensem. Vide Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XV. pag. 303. seqq. & Josephi Antonii Saxii Epistolam ad Muratorium: Acta Erudit. A. 1733. p. 353.

Petrus CRINITUS * Florentinus, Laurentii Laurentiani, Politiani & Ugolini Verini discipulus, florens ingenio obiit anno undequadragesimo ætatis sub initia sæculi XVI. Notus

* Hetrusco nomine *Riccius,* teste Jovio: perinde ut alter Petrus Crinitus (de quo mox) Germanice appellabatur Haarer.

Notus eſt Miſcellaneorum *libellis XXV.* quos Gellium æmulatus amœna varietate compoſuit, inſcripſitque *de honeſta diſciplina*, ad Bernhardinum Caraffam Neapolitanum, Pontificem Antiochenſem A. 1500. Hi ſæpiſſime typis exſcripti ſunt, ut Pariſ. 1510. fol. apud Aſcenſium, Baſileæ 1532. 4to, Lugduni 1543. 1555. 4. 1561. 12. Genevæ 1598. 12. quanquam Mureto judice XIII. 8. variarum lectionum: *negari non poſſit multa in eis vulgaria pro reconditis, falſa pro veris, nova pro veteribus legi.* Subjiciuntur his libellis *Vitæ Poëtarum Latinorum* XCVI. a Livio Andronico ad Sidonium Apollinarem *libri V.* & *Carminum libri II.* collecti editique a Lucejo Veronenſi. Similiter etiam libros de *Grammaticorum* atque *Oratorum vitis* condere voluit, & libros *Epiſtolicarum reſponſionum, quæſtionumque promiſcuarum, Vitam S. Fulgentii, Parthenica, de Diis, de Urbibus, de numero Sibyllarum, de Romanis familiis, de ſortitione Judicum & ſortilegiis, de ſacris theorematis, de origine ac ſignificatu verborum, de Cenſorum poteſtate aliisque Magiſtratibus Romanæ Civitatis, de Hieroglyphicis Ægyptiorum.* Sed nihil ex his exſtat editum, niſi quod Epiſtolæ ejus quædam in ſecundo Epiſtolarum Johannis Franciſci Pici libro & in duodecimo Politiani, ut jam Geſnerus annota-

notavit. Plura de Crinito præter Jovium, Vossium, Gaddium, Kœnigium, & libro quinto Anecdotorum Florentinorum Varillasium, dabunt Julius Niger historia scriptorum Florentinorum p. 462. Burchard Gotthelf Struvius Bibliotheca antiqua An. 1705. p. 411. seq. Adolphus Clarmundus T. VII. vitarum p. 29. sq.

Petrus CRINITUS Germanus, Electoris Palatini a secretis, scriptor *historiæ rusticorum tumultuum* in Germaniæ diversis partibus A. 1525. exortorum & a Magistratibus feliciter sedatorum, quam Germanice primum scripsit ac Latine ipse vertit. Prodiit Latine in Freheri Tomo tertio scriptorum rerum Germanicarum, editionis novæ Clarissimi Struvii pag. 235-278. qui illam in capita XCV. distinxit, & locis quibusdam supplevit ex editione locupletiore scripti hujus Germanica, Francofurti 1627. 4to.

CRISOLANUS Trithemio cap. 397. de S. E. (Baronio, Cangioque CHRYSOLANUS) Ughello Tomo III. pag. 126. & Allatio *Petrus Grosolanus*, aliis *Arisolanus*, *Grysolanus*, vel *Proculanus* etiam: ex Savonensi Episcopo Archiepiscopus Mediolanensis ab Anno 1102. sed ob Simoniæ objectum crimen depositus A. 1112. Exulem Paschalis II. Papa misit CPolin ad Alexium Comnenum,

num, ut Græcos ad Romana ſacra amplectenda reduceret, ubi ſcripſit *de Spiritus Sancti proceſſione* ad Alexium Imperatorem & cum reſpondiſſent illi e Græcis Johannes Phurnus, montis Gani primarius, Nicolaus Methonenſis & Euſtratius Metropolita Nicænus, idem Johanni Phurno oppoſuit *diſputationem de eodem argumento.* Incertum eſt Græce ipſe ſcripſerit an Latine potius, ſed Græce exſtant e Latinis ut videtur verſa MSS. in Bibliotheca Regis Chriſtianiſſimi. Vide Allatium de conſenſu utriusque Eccleſiæ II. 10. pag. 626. ſeqq. & Baronium ad Annum 1116. num. 7. ſeq. ubi Diſputationem ad Alexium Imperatorem, ſive compendium illius atque argumentum refert ex Latina verſione Federici Metii, Epiſcopi Thermularum. Trithemius hunc Chryſolanum quoque *librum de S. Trinitate*, & *Epiſtolas* ac *Sermones* & alios diverſos Tractatus, ſed non viſos a ſe ſcripſiſſe annotat. Diem obiit Chryſolanus Romæ A. 1117.

Milo CRISPINUS, infra, MILO.

Benedictus CRISPUS Archiepiſcopus per 47. annos Mediolanenſis, defunctus circa Annum CHriſti 725. cujus memoria a Mediolanenſibus, nulla Sanctorum feſta intra Quadrageſimam recipientibus colitur 6. Septembr. quanquam diem obiiſſe traditur V. Id. Martii. Vitam ejus vulgavit Benedictus

dictus Lentinus, Neapoli 1674. 12. qui eum Patronum & Advocatum litigantium celebrat. Nonnulla commentaria laude digna scripsisse testatur Johannes de Deis in successoribus S. Barnabæ Apostoli, Romæ 1589. 8. numero XLIII. cum quo conferendus Ughellus Tomo III. Italiæ sacræ pag. 69. editionis novæ: sed nullum eorum reperi aut vidi nominari præter *epitaphium* Regis Anglo-Saxonum *Cadoaldi*, sive *Ceadual*, qui ejurata idololatria CHristo nomen dedit & a Sergio I. Papa * baptizatus Romæ rebus humanis valedixit & in basilica S. Petri fuit sepultus. Illud ne quis desideret, ita se habet:

Culmen, opes, sobolem, pollentia regna, triumphos,
Exuvias, proceres, mœnia, castra, lares.
Quæque Patrum virtus & quæ congesserat ipse.
Armipotens Cedual *liquit amore DEI.*
Ut Petrum, Petrique sedem Rex cerneret hospes,
Cujus fonte sacras sumeret albus aquas.
Splendificumque jubar radianti carperet hasta,
Ex quo vivificus fulgor ubique fluit.

Iiii *Per-*

* Sergius I. Papa Romanus ab Anno 688. ad 702.

Perſpiciensque alacer redivivæ præmia vitæ,
Barbaricam rabiem, nomen & inde ſuum
Converſus convertit ovans, Petrumque *vocari*
Sergius *antiſtes juſſit & ipſe pater.*
Fonte renaſcentis quem CHRISTI gratia purgans
Protinus ablutum vexit in arce poli.
Mira fides Regis, clementia maxima CHriſti,
Cujus conſilium nullus adire poteſt.
Soſpes enim veniens ſupremo ex orbe Britanni
Per varias gentes, per freta perque vias,
Urbem Romuleam vidit templumque verendum
Adſpexit Petri, myſtica dona ferens.
Candidus inter oves CHRISTI ſociabilis ibit,
Corpore nam tumulum, mente ſuperna tenet.
Commutaſſe magis ſceptrorum inſignia credas,
Quem regnum CHRISTI promeruiſſe vides.

CROYLANDENSES, ſive Abbatiæ in Anglia Croylandenſis Annales, auctoribus INGULPHO An. 1109. defuncto, ejusque conti-

continuatoribus usque ad Henrici sexti & Eduardi quarti A. 1483. defuncti tempora: vulgati in collectione scriptorum rerum Anglicarum A. 1684. de qua supra p. 271. sq. Vide INGULPHUS.

CRUINDMELI nescio cujus excerpta ex multis Grammaticorum libris cum præfatione ejus metrica Cangius evolvit in Codice 540. Bibliothecæ Sancti Germani de Pratis.

Albertus CRUMMENDYK, supra pag. 105. ALBERTUS.

Henricus CRUMPA, Hibernus, scriptor *Determinationum Scholasticarum* circa Annum 1382. in quibus suffragari visus Berengario est, siquidem docuit corpus CHristi in altaris sacramento esse speculum ad corpus ejus in cœlo. Vide Jac. Waræum de scriptoribus Hibernicis p. 73.

Petrus CUNERIUS sive *de* CUGNERIIS, Regis Galliæ Philippi VI. Valesii Consiliarius. Hujus cum *Petro* BERTRANDO Cardinale & Episcopo Æduensi, Pontificis causam propugnante, Actio *de Jurisdictione Ecclesiastica* A. 1329. Lutetiæ præsente Rege habita, exstat in Goldasti Monarchia Imperii Tomo III. * pag. 1361. ex editione

 Paris.

* ita in meo reperio: in aliis Tom. II. Vide D. Thomam Ittigium de Bibliothecis Patrum pag. 793.

Parif. 1495. 4. Occurrit etiam apud Rocabertum, & in Bibliothecis Patrum, ut Tomo XXVI. editionis Lugdunensis pag. 109-127. Vide & Raynaldum ad Annum 1329. num. 75. seq. Bzovium ad Annum 1327. num. 8.

CUIGO, infra, GUIGO.

Engelbertus CULTIFICIS, sive CULTRIFICIS, (*Meßmaaker* Belgice) Ordinis Prædicatorum Prior Zwollensis, defunctus A. 1491. *Defensorium & Epistola declaratoria Jurium & Privilegiorum Fratrum mendicantium* contra quosdam articulos erroneos quorundam magistrorum & curatorum Ecclesiarum parochialium condemnatos. MS. Lipsiæ in Paulina, & sæpius editum, Neomagi 1479. 4. & eodem anno, sine loco, 8. Coloniæ 1497. Parisiis 1507. & Delphis 1508. 8. Epistola *de Simonia vitanda in receptione Novitiorum & Novitiarum.* ibidem. Carmen *de moribus mensæ* & aliud *de pane,* in modum Dialogi, interlocutoribus pistore & uxore, una cum elegia Petri de Rivo, Theologi Lovaniensis, quod omnia in meliorem partem sint interpretanda. Lugduni Batavor. 4to. Vide Jacobum Qvetif Tomo I. de scriptoribus Dominicanis pag. 873. ubi & alia ejus commemorat, *in Johannem, in Regulam Augustini, Idioma Juris, De tri-*

bus

bus votis, De audientia Confessionum, ad Canonicos Clivenses.

CUMBERTUS, supra pag. 1063. CIMBERTUS.

CUMMENEUS, sive CUMMEANUS, *Albus*, Hibernus, ante Adamnanum a) (de quo supra pag. 1125.) scriptor *Vitæ S. Columbæ*, Abbatis Huensis, sive in Insula Hu vicina Hiberniæ, defuncti An. CHristi 598. Edidit Mabillonius Tomo I. Sanctorum Benedictin. p. 361.

CUMMIANUS, sive CUMMINUS, *Longus*, nescio an diversus a priore, itidem Hibernus Abbas sive Episcopus, quem ajunt diem obiisse circa Annum 661. Ejus *Epistola de Controversia* b) *Paschali* ad Segienum, c) Abbatem Huensem, edita ab Usserio in Epistolis Hibernicis pag. 25 - 35. Dublin. 1632. 4. Parisiis 1665. 4. Ejusdem *Pœnitentiale*, sive liber *de Pœnitentiarum mensura* exstat cum S. Columbani pœnitentiali aliisque opusculis, d) Lovan. 1667.

Iiii 3 pag.

a) Vide Jacobum Basnagium ad Canisii Tom. I. pag. 675.

b) De illa Beda III. 25. hist. Eccles. Bucherius ad Victorini Canonem Paschalem pag. 188. seq.

c) male excusum *Legienum* apud Bucherium in testimoniis de Victorio p. XXX.

d) de illis supra p. 1126.

pag. 197. & in Bibliotheca Patrum Tom. XII. edit. Lugd. p. 41-48. Hunc librum Cummeano Albo tribuere non dubitat Mabillonius, ubi fragmentum ejus ex Codice *pœnitentialis* Rabani Mauri Biblioth. S.Galli affert in Analectis pag. 17. 18. editionis in folio.

CURIUS *Fortunatianus*, Rhetor, de cujus *libris III. Scholæ Rhetoricæ* dixi in Bibliotheca Latina IV. 8. num. 4. Idem, ut videtur, qui *vitam Maximi* Pupieni Imperatoris scripsit laudatam a Julio Capitolino in Maximo & Balbino c. 4. & 18. Vide Vossium de Hist. Lat. p. 181.

Nicolaus CUSANUS a patria *Cusa*, vico Mosellæ vicino, Trevirensis Diœcesis, in quo A. 1401. obscuris natus initiis, insigni ingenii acie & doctrinæ dotibus, animique virtute magnis Viris accenseri meruit, Theologiæ & Decretorum Doctor, Episcopus in Tirolensi Comitatu Brixinensis, & ab Anno 1448. Cardinalis, defunctus Tuderti in Umbria A. 1464. (non 1451. ut est in Ephemeridibus Parisiens. a. 1684. p. 38. nec demum 1500. ut viro docto * nuper visum) XI. Augusti. De eo consulendi Trithemius cap. 805. Hundii metropolis Salisburg. p. 304. Henricus Warthonus ad Caveum, & de Cusani

* Acta Eruditorum An. 1730. pag. 230.

Cusani dissidiis cum Sigismundo, Austriæ Archi-Duce, Gundlingiana XIII. pag. 265. seqq. Possevinus memorat eum prope Cusam vicum, ubi natus fuit, domum hospitalem exstruxisse, amplisque reditibus & divite librorum Græcorum, Latinorum & aliorum supellectile ornasse. Scripta ejus prodiere Parisiis 1513. Norimbergæ 1514. & Basileæ 1565. fol. quam postremam editionem locupletiorem & in tres distributam partes ordine referre placet:

I. *De docta ignorantia* præcisionis veritatis inattingibilis, ad Julianum Cardinalem, libri III. inter parum solidas quasdam, quibus sacris vult mysteriis lumen affundere, referti profundis & ingeniosis meditationibus. pag. 1.

Apologia doctæ ignorantiæ contra Magistri in Theologia *Joannis Vencchi* scriptum, cui titulus *ignota litteratura*. p. 63.

De conjecturis sive omnem humanam veri positivam assertionem esse conjecturam, libri II. pag. 75. ad eundem Julianum Cardinalem, quem Præceptorem suum metuendum appellat.

De filiatione DEI ad Conradum Wartobergensem, Canonicum Monasterii Memphelti. ptg. 119.

Dialogus cum eodem Conrado *de Genesi* Mosaica, scriptus A. 1447. p. 127.

Dialogorum libri IV. An. 1450. conditi, quorum duobus prioribus *de Sapientia* Auctor cum Oratore Romano & *Idiota*, tertio *de mentis natura* cum Philosopho, Oratore & Idiota colloquitur: quarto cum Idiota & Oratore *de staticis experimentis*, pag. 147. qui postremus quartus prodiit etiam Argentorati 1550. 4. ad calcem Vitruvii.

De visione DEI, sive *de Icona* & facilitate mysticæ Theologiæ p. 181. ad Abbatem & fratres Tegernenses.

De ludo globi vitæ humanæ per semitas spirales centrum ferire gestientis, libri duo pag. 208. dialogorum more prior cum Johanne Duce Bavariæ, alter cum Alberto Bavariæ Duce, adolescente.

Compendium sive directio speculandæ veritatis, ad eundem Albertum. p. 239.

De Possest pag. 249. Dialogus trilocutorius cum Bernhardo & Johanne, de possibilitate sive materia Universi. Confer librum secundum de docta ignorantia capite 8. pag. 32. sq. librum de venatione sapientiæ cap. 13. pag. 307. & de apice theoriæ pag. 335. Excitationum lib. I. pag. 350. seqq.

De beryllo sive speculo intellectuali per quod res cognoscimus. p. 267.

De

De dato Patris luminum Jacob. I. 17. pag. 284. ad Gerhardum Episcopum Solonensem. *

De quærendo DEUM p. 291. liber scriptus Moguntiæ A. 1445.

De venatione Sapientiæ p. 298. liber lectu dignus inprimis.

De apice theoriæ dialogus cum Petro Canonico & Decano B. Mariæ Aquensis, Leodiensis diœcesis. p. 332.

De DEO abscondito dialogus Gentilis & Christiani. p. 337.

II. *De annunciatione B. Virginis Mariæ* devotus Dialogus. p. 343.

Excitationum ex sermonibus sacris Nicolai de Cusa libri X. pag. 349. In libro sexto pag. 550. dialogus quo singula Orationis Dominicæ verba explicantur. In his decem libris non invenio vestigium sermonis *in Psalm. XXX.* 11. in quo Nicolaus Cusanus teste Sixto Senensi lib. V. annotat. 165. docuit CHristum Dominum sustinuisse in anima sua dolorem inferni.

De Catholica Concordantia libri III. p. 683. scripti a Cusano, cum esset Decanus S. Florini Constantiensis, tempore Concilii Basileensis ante Annum 1438. supersti-

Iiiii 3 te

* fortasse Salonensem.

te adhuc Sigismundo Imperatore. Multa in his libris præclara de juribus & auctoritate Conciliorum Cusanus disserit, testatus documenta quæ affert originalia se multa longo usu perdita per veterum Cœnobiorum armaria, non sine magna diligentia collegisse. Hi tres libri sæpius recusi in Simonis Schardii syntagmate de Imperiali Jurisdictione & potestate Ecclesiastica. Basileæ 1559. Argentorati 1609. & 1618. fol. Tractatus vero quo *donatio Constantini Magni* rejicitur, obvius in Orthuini Gratii fasciculo rerum expetendarum & fugiendarum pag. 79. & cum veteri editione Donationis & Vallæ in eandem declamatione excusus, excerptus est ex libri II. capite 1. pag. 780. seq.

Epistolæ VII. pag. 825. quarum prima Anno 1442. in dieta Francofordiensi scripta de potestate Romanæ Ecclesiæ ad Rodericum de Trevino, Archidiaconum, Regis Castellæ Oratorem. Cæteræ sex *ad Bohemos*, de usu Communionis, & amplectenda unione Ecclesiæ. p. 825.

Dialogus Petri cum Græco, Arabe, Indo, Chaldæo, Judæo, Scytha, Gallo, Persa, Syro, Hispano, Turco, Alemanno, Tartaro, Armeno, Bohemo, & Anglico, *de Pace* seu *Concordantia Fidei*, pag. 862.

Cri-

Cribratio Alcorani ad Pium secundum scripta A. 1460. libris III. pag. 869. Hæc legitur etiam in Theodori Bibliandri sylloge scriptorum adversus Muhamedanos Basil. 1543. fol.

Conjectura de novissimis diebus p. 932. in qua inter alia: *Et videbitur ipsa Ecclesia extingui, quia sancti Apostoli satores verbi DEI eam deserent & fugient. Nec stabit Petri aut cujusque Apostoli successor, omnes scandalum patientur. Et quando sic oculis insipientium CHristi corpus tradetur ignominiose, quasi per crucis mortem de mundo sublatum, resument sancti vires &c.* De hac conjectura Cusani quæ separatim cum Gallica versione prodiit Amstelod. 1700. 12. præter editorem videri possunt Janus Nicius Erythræus lib. 4. Epist. ad diversos 10. Petrus Bælius Epistolis ad amicum in Provincia Tom. II. cap. 117. Morlierius Essais de Litterature Tom. II. pag. 98. Monatlicher Auszug A. 1700. p. 364. sq. & Memoriæ litterariæ Trevoltinæ An. 1715. p. 420. 2153.

III. *De Geometricis transmutationibus* ad Paulum Magistri Dominici, Physicum Florentinum p. 939. cum annotationibus Omnisancti.

De

De Arithmeticis complementis, ad eundem Paulum. p. 991.

De Mathematicis complementis, ad Nicolaum V. An. 1450. p. 1004. cum Omnisancti annotationibus.

Quadratura Circuli auctore Nicolao de Cusa, Cardinali, Legato Pontificis & Episcopo Brixinensi. p. 1091. Confer Joannis Wallisii Opera Tom. III. pag. 677. seq.

De sinibus & chordis, p. 1095.

Dialogus de Circuli quadratura, cum Paulo Physico Florentino. ibid.

De una recta curvique mensura. p. 1101. Hoc scriptum cum tribus superioribus lucem vidit Norimbergæ 1533. fol. adjunctum Joanni Regiomontano de triangulis omnimodis.

Complementum Theologicum, figuratum in complementis Mathematicis. p. 1107.

De Mathemathica perfectione p. 1110. ad Antonium Cardinalem S. Chrysogoni, additis Omnisancti Annotationibus.

Reparatio Calendarii, p. 1155. Hæc cum superiore opusculo & libris duobus de ludo globi prodiere etiam separatim in folio.

Correctio tabularum Alphonsi, p. 1168—1187. Vide supra p. 192.

Hactenus Nic. Cusani opera junctim excusa.

Vi-

Video præterea exſtare *Statuta* Cuſani Legati de latere per Alemanniam Nicolai V. Papæ *in Concilio Colonienſi* recepta An. 1452. in Conciliis Labbei, Harduini, Coleti, nec non in clariſſimi Lunigii continuatione Spicilegii Eccleſiaſtici Parte I. p. 590.

Seb. Munſteri Germaniæ & aliarum regionum, quæ ad Imperium usque Conſtantinopolitanum protenduntur, deſcriptio ex Hiſtoricis & Coſmographis pro *tabula* NIcolai Cuſani intelligenda, in Sim. Schardii ſcriptoribus rerum Germanicarum Tom. I. p. 467.

Video etiam memorari à Warthono ſcriptum Cuſani *de fortuna* & aliud *de æqualitate*, quæ in operibus ejus non reperio. In Bibl. Leodenſi inter Codices If. Voſſii habetur Varietas Lectionum editi *itinerarii Antonini* Aug. ab MSto exemplari Nic. Cuſani. Vide Catalogum illius Bibl. p. 387.

CUSENTINUS Archiepiſcopus, hoc eſt *Conſentinus* in regno Neapol. apud Ptolemæum Lucenſem recte & ſæpius à Martino Polono diſtinguitur: & Cuſentinum Archiepiſcopum, *Chronici* ſcriptorem, quando cum Ptolemæi Chronico memorat Jo. Gerſon de ſtatu Vet. & Novi Teſtamenti Tom. II. Opp. pag. 154. non neceſſe eſt Martinum Polonum ab eo intelligi. Vide Jacobum Qvetif de ſcriptoribus Ord. Præd. Tom. I. p. 362.

Ignoti

Ignoti auctoris Opusculum, quo *Consulum Romanorum* nomina quadrienniis digesta traduntur, toties laudatum a *Joanne* CUSPINIANO in commentariis ad Cassiodori Consules pag. 314. ac passim alibi, & de quo Josephus Scaliger V. de emendat. temporum p. 404. idem est quod *Henricus Norisius* ex Codice MS. *Bibl. Cæsareæ* vulgavit ad calcem operis præclari de annis & epochis Syromacedonum, post editionem Florentinam A. 1689. recusum Lips. 1696. 4. & tomo secundo Operum Norisii, junctim editorum Veronæ 1729. fol. Idem opusculum à Grævio etiam, Norisianam editionem secuto insertum est, fastisque Capitolinis (quos illustravere Sigonius, Onufrius, Pighius) Idatianis & Tironis Prosperi Labbeanis subjunctum, tomo undecimo thesauri Antiquitatum Romanorum p. 335–360. Aliud *laterculum Consulare* * *Colbertinum* ab A. C. 381. ad 551. quod ex Codice Francisci Pithœi ad calcem Chronici Eusebiani edidit Arnoldus Pontacus p. 801–804. una cum aliis fastis Consularibus ex Codice Fuxensi p. 791--801. Burdigalæ 1604. fol. Alios Consulum Catalogos, unum in An. C. 493. alterum in An. 534. desinentem dedit Jo. Georgius Eccardus

* Vide illustriss. Scipionis Maffeji Antiquitates Galliæ selectas pag. 97.

dus Tomo I. corporis historicorum medii ævi p. 33. & 41.

Joannes CUSPINIANUS, Germanico nomine Spießhammer, Swinfurtensis, post Conradum Celtem A. 1508. 4. Febr. extinctum præfectus ** a Maximiliano I. Imp. Cæsareæ Bibliothecæ, & majoribus deinde rebus admotus. Hujus effigies in iconibus Joannis Sambuci p. 50. addito hexasticho quod ita se habet:

Carmine Virgilius, Medicina Phœbus & arte,
Historia immensa Livius alter eras.
Tu nisi fastorum rationes, abdita primus
Tractasses, quid nunc marmora sacra forent?
Præsidis † officio rexisti Jure Viennam,
Te Phœbum & Vatem, Jus quoque nemo negat.

Epitaphium ejus apud Lambecium Tom. II. pag. 1011.

Joannes Cuspinianus, Doctor, quondam Civitatis Viennensis Præfectus.

Excolui primum Musas & Apollinis artes,
Nempe fui Medicus, tumque Poëta simul.

Postea

** Lambec. T. I. p. 32. seq.

† Stadt-Anwalt.

Poſtea me rebus natum majoribus, auxit
Cæſar & ornavit Præſidis officio.
Illa igitur noſtro ſint verba inſcripta ſepulchro
Unica: vixi olim, Cuſpinianus eram.
Hiſtoriæ immenſæ monumenta æterna reliqui:
Vivus in his ſemper Cuſpinianus erit.

Vixit ann. LVI. obiit A. MDXXIX. Menſ. April. die XIX.

Præter Jovium, Melchiorem Adamum, Voſſium aliosque diligentius de Cuſpiniano dixere Nicolaus Gerbelius ad ejus Cæſares præfatus, & Martinus Hanckius libro ſecundo de Rom. rerum ſcriptoribus cap. 16. pag. 126. ſeqq. Mihi ſcripta ejus breviter referre placet.

Liber *de Cæſaribus & Imperatoribus Romanorum*, a C. Julio ad Maximilianum I. Auguſtum, in quo poſt Conſtantinum VIII. Palæologum p. 528-579. *de Turcorum origine* differens, illorum Reges ſive Amyras Cæſaresque deſcribit a Mahomethe Saracenorum Phylarcho & Pſeudopropheta usque ad Zelymum Othomannum: nec non tractat *de Turcorum re militari* pag. 579-585. Religione p. 585-692. & *de cæteris eorum moribus domeſticis* p. 592-595. ac denique *Maximiliani I.* An. 1519. defuncti ſubjun-

jungit res atque elogium (post adjunctum Felicis Petancii, Cancellarii Segniæ, scriptum, quibus itineribus Turci aggrediendi sint, pag. 595-601.) pag. 601-615. Prodiit Argentorati 1540. in fol. Basileæ apud Joannem Oporinum 1561. fol. & Francof. 1601. fol.

Diarium de congressu Cæsaris Maximiliani Augusti & trium Regum, Hungariæ, Bohemiæ & Poloniæ, Uladislai, Ludovici & Sigismundi in urbe Viennensi, An. 1515. XVII. Jul. ibid. pag. 616 -- 635. Subjunctæ & *Wolfgangi Hungeri*, Bajoarii Aquiburgensis in Cuspiniani Cæsares & Diarium annotationes.

Austria, sive commentarius de rebus Austriæ Marchionum, Ducum, Archi-Ducum a Leopoldo An. 933. ad Ferdinandum I. Caroli V. fratrem: Descriptio Austriæ, Urbis Viennensis, Danubiique & LX. in eam labentium fluminum: De Austriæ Ordinibus, Prælatis, (Episcopis, Præpositis, Abbatibus, Prioribus,) Baronibus, Nobilibus, Militibus, ac Civibus. De Sanctis Austriæ Patronis, Basil. 1553. fol. ad calcem commentarii in Cassiodori Consules p. 591 - 667. & Francof. 1601. fol.

Oratio de bello Turcis inferendo, ad Imperii Romani Proceres. ibid. pag. 711 - 723.

In hac describitur infelix prælium, quo A. 1526. interiit Rex Hungarorum Ludovicus: Turcarum progessus ab Alba Græca Budam usque, & Hungariæ felix solum, vinis, agris, piscibus, jumentis, feris, metallis & aliis rebus abundantis.

Commonefactio ad Leonem X. Papam, ad Carolum V. Imperatorem, ac cæteros Christianos Principes de Constantinopoli A. 1453. capta a Turcis & de aliis cladibus per eos Christiano nomini illatis, ad bellum adversus Turcas suscipiendum, in Nicolai Reusneri Orationibus & Consultationibus de bello Turcico, per quatuor digestis Volumina, Tomo II. pag. 172-182. Lips. 1596. 4.

Commentarius in SEXTI RUFI libellum de Regia, Consulari, Imperialique dignitate, ac de accessione Romani Imperii. Basileæ 1553.* fol. cum præfatione Nic. Gerbelii ad Jo. Jacobum Fuggerum, & Francof. 1601. fol.

Commentarius in Chronicon, sive Consules MAGNI AURELII CASSIODORI, præmissa ejusdem vita per Cuspinianum colle-

* In Bibliotheca D. Johannis Fabricii Helmst. Tom. III. p. 76. typorum vitio excusus numerus 1533.

collecta. ibid. pag. 70-578. Huic commentario eique subjunctae Austriae etiam ex Cuspiniani consilio pag. 667-710. subjectum Chronicon ALBERTI Argentinensis, de quo supra p. 102.

CUTHBERTUS *Magesetus*, *Herefordensis* primum Episcopus, deinde Archiepiscopus *Cantuariensis*, de quo plura Wilhelmus Malmesburiensis, qui & versus ejus quosdam affert libro IV. de gestis Pontificum Anglorum pag. 285. plures etiam quam Lelandus cap. 101. *Synodalia Decreta* sui temporis & *Carmina* non contemnenda scripsisse testatus. Obiit hic Cuthbertus A. C. 758.

De CUTHBERTO, Episcopo *Hagustaldensi* & ab Anno 676. ad 687. *Farnensi*, sive *Lindisfarnensi*, cujus vitam a Beda compositam habemus, dictum supra pag. 504. Huic *Ordinationes Ecclesiae suae* tribuit Pitseus pag. 112. ex Baleo Centur. I. cap. 81. & librum *de vita Monastica*, quae *praecepta vitae regularis* Baleus appellat.

CUTHBERTUS Monachus *Gervicius*, sive *Girovicensis*, de *Bedae*, cujus discipulus fuit, *vita & obitu* libellum scripsit ad Cuthvinum Monachum, *quem libellum*, inquit Lelandus cap. 90. *cum nuper reperissem in palatina illustrissimi Henrici VIII. Anglorum Regis, Bibliotheca, avide semel legi,*

& majori voluptate relegi: multum diuque mecum considerans quantus & quam non ullo esset virtutis titulo Beda cum nostræ ætatis monachis conferendus. Edidit Mabillonius Tomo III. Sanctorum Ordinis Benedicti pag. 534. Etiam opera Bedæ collegisse hunc Cuthbertum atque in ordinem digessisse ait Baleus Centur. II. c. 7. Obiit Beda A. C. 735.

De Juniore CUTHBERTO Tunstallo ex Londinensi Episcopo A. 1530. Dunelmensi, vide Henrici Warthoni Angliam sacram Tom. I. p. 783.

S. *Thascius Cæcilius* CYPRIANUS, Episcopus Carthaginiensis, doctrina & virtute venerabilis, qui in persecutione Deciana alacriter pro CHRISTO subiit Martyrium An. 258. 14. Septembris. De ejus scriptis vitæque scriptoribus, editionibus atque interpretibus non repetam ab aliis dicta & partem notata a me ad Hieronymi Catalogum LXVII. atque diligentius in delectu argumentorum ac syllabo Scriptorum de veritate Religionis Christianæ pag. 217. seqq. Tantum addam novissime lucem vidisse splendidam & accuratam Operum S. Martyris editionem, quam collatis editionibus & Codicibus MSS. plus quam triginta adornaverat, notisque instructam ad præla paraverat præclarus Vir *Stephanus*

Balu-

Baluzius, & post eum A. 1718. 28. Jul. exstinctum, in lucem extulit Prudentius Maranus, Monachus Benedictinus, præmissis de vita & doctrina S. Cypriani prolegomenis, Parisiis 1727. fol. Eadem editio repetita Venetiis 1728. fol. Quam vero pag. 345. ex duobus sub Cypriani nomine *ad Turasium* Presbyterum vulgavit Baluzius, eadem legitur inter Hieronymi Opera Tomo V. Marcianæi pag. 405. & emendatior quidem variis locis, quanquam in aliis recta magis & integrior est Baluziana editio. Cæteras duas Epistolas primum editas a Baluzio, quia breves sunt & in omnibus aliis Cypriani editionibus desiderantur, hoc loco offerre Lectori meo volui.

CORNELII * Papæ ad Cyprianum.

Dilectionis tuæ non delectabilia & contra fidei regulam scripta suscepi, in quibus nauseas recognovi & venena sermonum adversus Catholicam per totum Orbem diffusam

Kkkk 3

* Supra pag. 1209. per errorem: *Cypriani ad Cornelium.* Supposititia videtur hæc Epistola Marano in prolegomenis p. XCII. Sane *Stephano*, Episcopo Romano, magis videtur convenire. De tota autem illa controversia consulas dissertationem dogmaticam de baptismo hæreticorum editam Parisiis 1724. 12. & vulgatam Gallice 1727. 12.

*fusam Ecclesiam horribilibus a te superseri zizaniis non laudavi. Quæ peto velociter tollas, ac prædamnes. Quod prius quidem te facere oportebat, quam in mundo letale virus aspersum simplicium & innocentium interficere mentes. Non ergo dignum est rebaptizare. Ergo eradica & extrica, ut diximus, flurulentis sermonibus atque dignis per posteriorem Epistolam priora scripta, quæ contra Catholicam Fidem servare † censuerunt genimina viperarum. Non enim decet tantæ Urbis Antistitem excellentissimumque Doctorem, ut, dum putas hæresis baptisma prædamnandum, verum baptisma sermonibus maculare audias, * quæ doles contra Apostolum scilicet repugnare dicentem:* ** Unus DEUS, una Fides, unum Baptisma.

CYPRIANUS Plebi Carthagini consistenti, æternam in DOMINO Salutem.

G*ratias quidem agimus DEO Patri & DOMINO JESU CHRISTO, qui vos adunatos atque in conventicula restituit. Propter quam rem memoravimus & scriptum beatissimorum Martyrum atque*

† fortasse *serere.*
* *audeas.*
** Ephes. IV. 5.

que Confessorum voluimus ad Consilium nostrum servare. Jubet desuper Majestas atque Spiritus Sanctus, cujus in nobis Gratia testis est salutaris. Nam cum tractaret de traditoribus, *jubet tam in Evangelio quam in Apostolo, tam in Psalmis quam in Prophetis & cæteris Scripturis,* † Scrutamini. *Quo scrutato a nobis invenitis ab iis, qui Scripturas Sanctas tradiderunt, non mereri eos congredi Consilium nostrum, id est Consilium habitare. Nemo enim est, qui hoc Consilium congrediatur, non Cœlestem spectet. Ac propterea memoravimus, ut ii, qui taliter Scripturas tractaverunt, ad statum plebis, & judicium ab ipsis porrectum, nec aliqua actio ab ipsis promi, sed nec etiam ad statum sacrificii, neque plebis esse proximi; quia utique jam dudum derelicta plebe, nudata altaria, promta * sacrificia. Merito hæc memorantes cum mæstitia ac dolore animi prosici teste ad DOMINUM quod debuimus statuere quam omnes disceptationes & dissensiones & hæreses & scandala hauserant, ne ulterius provocent se homines, seu minus fidei, seu Scripturis leves sint & lectores, id statui-*

† Joh. V. 39.

* Legendum fortasse *peremta*, vel *promota* h. e. remota, ut apud Ciceronem III. 16. de finibus: Tamen *promovendi* vocabulo in eadem hac Epistola alio sensu deinde Cyprianus utitur.

*tuimus, atque statuto nostro recedi noluimus, ut si qui tradidit præpositus huic plebi, mereantur antistitem administrantem altari ac corpore integro. Iis vero jussimus, a quibus & sacrificium offerri jubemus. Merito præceptis iis obtemperari debet, nec aliud fiet quam statuta Evangelica vox sincera catà Johannem * loquitur:* Nolo, *inquit*, de manibus vestris sacrificia, quia non venistis ad me cum hostia munda. *Qui utique hostiam mundam non offert, hostia de manibus ejus non adscendit. Nam iterum legimus:* † In principio erat Verbum, & Verbum erat apud DEUM, & DEUS erat Verbum. *Qui per Verbum finctionem finxerint dare res inhabitabiles apud illos seu veras Scripturas sacras seu finctas, qui dat vocem & qui dat desideria proxima, qui utique finget tradere, supplebit traditionem. Merito negantes volumus interim veniam habere confitentes patres. Nam qui dicit se Scriptnras non habere, utique paratus fuit & torqueri, quorum exempla habemus. Tertio negaverunt, & Sacramentum non tradiderunt Hi autem qui nec interrogati obtulerunt, interim usque ad statum Confi-*

* κατ' Ἰωάννην. Sed apud Johannem verba illa non leguntur. Sensus exstat Esaiæ I. 13.

† Joh. I. 1.

Consilii, laïci communicabunt. Veruntamen in statum Consilii quod Scriptura sacra promoverit secundum sententiam fixam sanctis & amicis DEI suppleri volumus, cum jam testes & proximi aliquid jam dudum statuerant nostri antecessores. Ob quam rem necesse est nos testibus consentire complecti & supplere. Opto vos in DOMINO semper valere.

Carmen de Resurrectione, quod sub Cypriani nomine in Codice Corbejensi Edmundus Martene repetit, legitur quidem in Tertulliani quibusdam editionibus, sed malo more interpolatum, ex MSto autem sincerum in laudati Martene nova collectione monumentorum veterum, in limine Tomi IX. Parif. 1733. fol.

Cypriano Carthaginiensi liceat alios subjungere Cyprianos decem vel undecim, quorum primus CYPRIANUS *Antiochenus* sub Diocletiano passus Nicomediæ. Cujus *Confessio* ex veteri versione Latina cum eruditis notis exstat ad calcem editionis S. Cypriani curatæ a Johanne Fello, Oxoniensi Episcopo: Græce vero ex Codice Colbertino Comitis de Seignelay cum nova Prudentii Marani, Benedictini, versione, in editione Baluziana p. CCLXXVI-CCCX Vide etiam de eo Nazianzenum Orat. XVIII. Eudociam apud Photium Cod. 184.

Simeonem Metaphraften & Lipomannum Tom. VI. 2. Octobr. Surium 26. Septembr. Goarum ad Euchologium pag. 719. Marbodeum Rhedonenfem p. 1513. Operum. Edmundum Martene Tomo IIII. Anecdotor. p. 1622. fqq.

CYPRIANUS *Benetus*, feu *Benedictus*, Aragonius, Ordinis Prædicatorum, qui adhuc vixit An. 1529. De ejus fcriptis accurate Jacobus Echardus Tomo II. de fcriptoribus Dominicanis pag. 49. fq. & pag. 824. b. Non dubito falli Simlerum aliosque, qui *Venetum* appellant pro *Beneto*. Nam Benedictum Valentinæ gentis dialecto folere efferri Benet, notavit Nicolaus Antonius Tom. II. Bibliothecæ veteris Hifpanæ pag. 262.

CYPRIANUS *Brixienfis*, de quo Acta Sanctorum Tomo II. April. 21. p. 849.

CYPRIANUS *Burdegalenfis* Archiepifcopus, qui Concilio Agathenfi interfuit An. 506. præfuitque Aurelianenfi A. 511. ut notatum Sammarthanis Tom. I. Galliæ Chriftianæ p. 199.

CYPRIANUS *Cæfarii* Arelatenfis difcipulus & vitæ ejus fcriptor. Infra, *Cyprianus Tolonenfis*.

CY-

CYPRIANUS Presbyter, Monachus *Cassinensis* circa Annum 760. auctor *hymni de miraculis S. Benedicti*, cujus initium: *Aureo solis radio perennis.* Vide Petrum Diaconum cap. 7. de viris illustribus Cassinensibus.

CYPRIANUS *Cordubensis* in Hispania Archipresbyter circa Annum CHristi 900. de cujus epigrammatibus IX. genuinis, lectisque ab Ambrosio Morales & Mich. Ruizio: & de aliis XXI. supposititiis videndus Nicolaus Antonius lib. VI. Bibliothecæ veteris Hispanæ cap. 7. Cypriano huic multum tribuunt Laurentius Ramiresius de Prado ad Luitprandum p. 432. Jo. Tamajus in martyrologio Hisp. aliique.

CYPRIANUS Abbas, cognomento *Cuculus*, de quo Moschus in prato spiritali cap. 132.

CYPRIANUS *Martyr* Corinthius circa Annum CHristi 258. cujus & Codrati (Quadrati) Dionysii aliorumque Acta Latine ex versione Petri Francisci Zini apud Lipomannum, & 10. Martii apud Surium & in Actis Sanctorum Martii Tomo secundo pag. 5.

CYPRIANUS *Petragorici* Abbas, de quo Gregorius Turonensis de gloria Confessorum cap. 100.

CY-

CYPRIANUS *Tolonensis* (Toulon) in Gallia Episcopus, qui Concilio Arelatensi Anno 541. interfuit, *vitam* Magistri sui *Cæsarii Arelatensis* scripsit cum MASSIANO Presbytero & STEPHANO Diacono ante Annum CHristi 549. *libris duobus.* Exstat apud Surium 27. August. & integrior apud Vincentium Barralim in sanctis & illustribus Lerinensibus: & apud Mabillonium I. Sanctorum Ordinis Benedictini pag. 658. De Cæsario hoc supra pag. 875. Cæsarius hic obiit A. 542. non 554. ut excusum apud Vossium pag. 243.

CYRIACUS Antiquarius Anconitanus circa medium sec. XV. inter primos fuit, qui *veteres Inscriptiones* undique collegit, laudatus Angelo Decembrio, Francisco Philelfo, a) Leonhardo Aretino, b) Leandro Alberto, aliisque. Ab Antonio Augustino c) arguitur falsas etiam confinxisse & Ambrosio Moralesio in Annalibus Hispanicis fidem ei habenti subdesta merce imposuisse, perinde ut in Mazochii & Apiani, Amantiique collectionibus fidem desiderare se significavit

a) Franciscus Burmannus præfatione ad Inscriptiones Gruterianas, Grævii cura recognitas Amst. 1707. fol.

b) Baluzii Misc. Tom. VI. p. 539.

c) Augustinus Dialog. IX. & XI. de numismatt. Vossius de Hist. Lat. p. 809.

gnificat. Nonnullas Cyriaco debere se profitentur in collectione sua A. 1534. edita Ingolstadii in fol. Petrus Apianus & Bartholomæus Amantius: ut primam statim, ubi eum laudant his verbis: *Monumentum hoc Gaditanum eximius vir Cyriacus Anconitanus reperit, qui non absque magnis molestiis longissimorum itinerum faciendorum, quascunque inscriptiones vetustas, quoad licuit, descripsit: neque tamen suis impensis hoc peregit, sed NICOLAUS V. Pontifex Maximus cum incredibili antiquitatis explorandæ ardore flagrans, tum & bonorum librorum comparandorum desiderio sumtus ad hunc laborem conficiendum quam magnificentissime suppeditavit.* Inscriptiones Græcas & Latinas collectas ab hoc in Illyrico & Græcia, una cum nonnullis ejus Epistolis excudi curavit Francisc. Barberinus * Cardinalis senior, sed XXXIV. paginis in majoris folii forma prælo absolutis opera illa omissa ac suppressa est. *Itinerarium* Cyriaci Anconitani citatur a Torello Sarayna: Ab aliis etiam *Imperatorum vitæ* usque ad Fridericum Barbarossam, sed scriptæ Italico idiomate.

CYRI-

* Giornale de' letterati d' Italia Tom. XXI. p. 428. Burmannus l. c.

CYRICIUS, sive *Quiricius* (Caveo *Syricius*) Episcopus Barcinonensis in Hispania circa Annum CHristi 662. cujus *Epistolas duas* ad Ildefonsum Toletanum cum Ildefonsi responsionibus edidit ex Corbejensi Codice Lucas Dacherius T. I. spicilegii p. 308. 311. quas habes editionis novæ Tomo tertio pag. 314. emendatiores ex Codice Hardensiano. Priore Epistola Cyricius Ildefonso gratias agit pro Opere ipsius de Virginitate sanctæ Mariæ contra Jovinianum & Helvidium.

CYRILLUS *de miraculis Hieronymi* ad S. Augustinum, cum præmissa sub Augustini nomine ad Cyrillum Epistola, sæpius prodiit inter S. Hieronymi Opera, ut Tom. IV. edit. Francof. 1684. pag. 243. 245. Lucubratio Latini scriptoris, longe inferioris ævi, Cyrillo Hierosolymitano & Augustino supposita.

CYRILLUS patria Constantinopolitanus, tertius Carmelitarum Generalis ab Anno 1197. ad 1225. de quo Acta Sanctorum 6. Martii Tom. I. pag. 498. seq. ubi vita scripta a Johanne Palæonydoro. Traditur hic Armeniæ Apostolus Soldanum Iconii ad Christiana sacra adduxisse, atque operam impendisse in Græcis ad Latinam Ecclesiam adducendis. Vide Marci Antonii Alegre paradisum Carmelitici decoris pag. 254. seq.

Fasci-

Fasciculus temporum ad Annum 1224. *S. Cyrillus Græcus mellifiui Carmeli Pastor Doctorque tum vitæ sanctitate tum Prophetiæ spiritu conspicuus, multa conscribit posteris profutura sæculis, & copiosis miraculis DEI procurat gloriam, Mundo stuporem.* Ex scriptis ejus Philippus Ribotus operi suo de institutione & peculiaribus gestis Carmelitarum, Venet. 1507. fol. Cyrylli librum *de incolis Carmeli & incremento Ordinis sui* inseruit. Cætera sunt: ad Abbatem Joachimum de oraculo Angeli. Epistolæ ad diversos & ad Eusebium fratrem singularis. Liber Prophetiarum. Vide Didaci Coriæ antiquitates Ordinis Carmelitici, Hispanice editas Cordubæ 1598. fol. lib. X. cap. 7.

Statius sive *Tatius* CYRILLUS, tempore Constantini Magni vixit, ejusque jussu monumenta quædam de vitis Imperatorum e Græco vertit Latine. Vide Julium Capitolinum de duobus Maximinis cap. 1. qui clarissimum virum appellat.

CYRILLUS Trevirensis Episcopus circa Annum CHristi 458. de quo Acta Sanctorum 19. Maji Tom. IV. p. 331.

CYRINUS, supra, ARIBO pag. 350. seq. & quæ ad Vossii paginam 700. Sandius.

Petrus

Petrus CYRNÆUS Clericus Aleriensis, cujus commentarius *de bello Ferrariensi* ab Anno CHristi 1482. ad 1484. gesto, nuper in lucem prolatus est ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis a laudatissimo Muratorio, Corporis splendidi Historicorum Italiæ Tomo XXI. qui numero voluminum est XXIII. *Rerum Corsicarum historiam* & de vita ac doctrina hujus Cyrnæi commentationem alio Tom. a, præclarissimo viro exspectamus.

FINIS LIBRI III.

PRO-

PROVERBIA WIPPONIS PRESB. AD HENRICUM, CONRADI IMP. FILIUM.

Incipit inventum, referens proverbia centum.

Decet regem discere legem. Audiat rex quod præcipit lex. Legem servare hoc est regnare.

Notitia litterarum lux est animarum.

Sæpius offendit qui lumen non attendit.

5 *Qui habet scientiam, ornat sententiam.*

Melior est sapientia, quam sæcularis potentia.

Plus unicus sensus, quam multiplex census.

Est sapiens multum, qui amat DEI cultum.

Vir fidelis coronatur in cœlis.

10 *Bene credit qui neminem lædit.*

Qui fidus seniori, adproximat honori.

Qui confidit in DEO, fortis est ut leo.

Melius est in DEO sperare, quam divitias congregare.

Fortissima spes beatificat res.

15 *Caritas non ficta odit delicta.*

Qui diligit fratrem, placat DEUM & patrem.

Regnum cœlorum non est invidorum.

Melius est humiliari quam exaltari.

Humilis homo triumphat in domo.

20 *Qui per ardua vadit, sæpius cadit.*

Viri mites renuunt lites.
Qui assidue rixantur, a paucis amantur.
Malos pro DEO tolerare est superare.
Pacis donum omnibus est bonum.
Qui in pace fundantur, non eradicantur.
Incendium bellorum corruptio est morum.
Homo pudicus est animæ amicus.
Ubi frequens luxuria, non deerit penuria.
Voluptas mundana semper est vana.
Judicis sententiam oportet sequi clementiam.
Melius est interdum ignoscere, quam vindictam poscere.
Qui miseretur, misericordiam consequetur.
Verbum veritatis subveniet judicatis.
Falsus in ore caret honore.
Qui falsitate vivit, omnia occidit.
Qui est hilaris dator, hunc amat Salvator.
Omnis avarus nulli est carus.
Bona tribuere non est minuere.
Ubi pugnat sancta oratio, ibi vincitur tribulatio.
Incessanter orare est delicta purgare.
Bene orat qui in corde plorat.
Jejunium forte liberat a secunda sorte.
Qui non potest jejunare, discat eleemosynam dare.
Bene jubilabit qui a bono non cessabit.
Melius est interdum dormire, quam diabolo servire.
Dormire non multum exhilarat vultum.
Qui se fatetur reum, placat DEUM.

Ubi

Ubi est vera pœnitentia, ibi DEI clementia.
Oportet enim parcere diu positis in carcere.
50 *Valde decipitur qui numquam corripitur.*
Amicabilis increpatio non est damnatio.
Oleum peccatoris laus est adulatoris.
Ubi longa ebrietas, ibi brevis est pietas.
Vinum multum & forte parum distat a morte.
55 *Per crapulam cibi & potus perit homo totus.*
Per moderantiam pervenitur ad abundantiam.
Mediocriter plura gaudet natura.
Proverbium Ne quid nimis *laudatur in primis.*
Juvenis animosus senex fit gloriosus.
60 *Qui torpescit dum calet, frigidus nihil valet.*
Qui vacat in juventute, turbatur in senectute.
Fortes viri omnibus sunt miri.
Reges & præsides non decet esse desides.
Mundi rectores æquent cum nomine mores.
65 *Viri pontificales sanctis sunt æquales.*
Medici animarum exorbitent parum,
Contra lupum vigilare est raptus vitare.
Qui viduam defendit ad CHristum regem tendit.
Qui vindicat pupillum DEus coronet illum.
70 *Pauperum consolator est æternæ vitæ amator.*
Oportet cavere vanitatem videre.
Cor incendit oculus ut stipulam foculus.
Voluptas non visa citius erit elisa.

Qui libenter bonum audit, corde Deum plaudit.
Melius est pauperem audire quam sonitum liræ.
Incassum miseros audit, qui os & manus claudit.
Lingua placabilis ligno vitæ est comparabilis
Lingua dolosa semper est odiosa.
Qui loquitur modeste liber est a peste.
Manus sine opere mendicabit propere.
Manuum labores præstant honores.
Qui bonum operatur, a DEO benedicatur.
Beati pedes qui visitant infirmorum ædes.
Cum Deo ambulare est animam salvare.
Qui migrat ad æternam sedem, non offendit pedem.
Iniquum est ob beneficium reddere supplicium.
Qui reddit malum pro bono, indignus est dono.
Bono vincere mala ad cœlum est scala.
Mundi contemtus a Deo est inventus.
Qui amat mundum præsentem, sequitur rem fugientem.
Melius est supernum consilium quam hujus vitæ auxilium.
Pulcra tenet atria superna patria.
Tendit filius & frater qui vocat illos pater.
Auro cœlesti sunt semper gaudia festi.
Quid fugis ex illo, qui claudit cuncta pugillo?

O qui-

O quicumque velis mentem conjungere cœlis.
Qua resident justi serto palmisque venusti
Mundi sperne minas, & res pede subige blandas.
Superbia dicit: *In cunctis operibus tibi non æquabitur ullus.*
Humilis: *Putridus es vermis, quid homo moriture superbis?*
Inanis glória: *Fac propter famam quæcumque potes bona coram hominibus.*
Timor DEI: *Opta celari bona quæque soles operari.*
Hypocrisis: *Exterius sancto te conformare studeto.*
Religio: *Væ foris albatis, qui vos tumulis simulatis.*
Inobedientia: *Quid faciat se, qui multum vilior est te.*
Subjectio: *Quisquis vos spernit, DEUS inquit, me quoque spernit.*
Invidia: *Cur quocumque modo non is sublimior illo?*
Congratulatio: *Congaude fratri, fer opemque proficienti.*
Odium: *Qualiter hunc quis amet, sibi qui contrarius extet?*
Charitas: *Verus amor fratris, brevis est impletio legis.*
Detractio: *Quis toleret? sileat veniam quod perpetrat ille.*

Justa correptio: *Occulte numquam debes reprehendere quemquam.*

Ira: *Cur non obsistis, cum quid fieri tibi non vis?*

Patientia: *Quid non pro CHristo toleres pro te crucifixo?*

Protervia: *Peccanti semper sis durus & asper.*

Mansuetudo: *Argue, coge, roga, Timothee, sagaciter ista.*

Timor mentis: *Scit DEUS ipse quid est, nullo de judice cures.*

Satisfactio: *Suspiciosus eris, si non delicta fateris.*

Tristitia: *Quo gaudere potes qui gratis tot mala perfers?*

Gaudium spirituale: *Cur modo contristat quod non tibi gaudia præstat?*

Topor vel ignavia: *Visu privaris si continue lacrymaris.*

Virtutis exercitatio: *Mors venit absque mora, tu nocte dieque labora.*

Vagatio: *Hoc discede loco, locus ille beatior ista.*

Stabilitas: *Cum sit ubique DEUS, maneas ubique quietus.*

Desperatio: *Non surges penitus peccati mole gravatus.*

Spei fiducia: *Dant tibi spem veniæ peccata remissa Mariæ.*

Cupiditas: *Multiplica fœnus, nec mendicabis egenus.*

Mundi

Mundi contemtus: *Quantumvis habeas, nil hinc moriture reportas.*
Obduratio: *Unde tuos pascis, tua si dispergis?*
Misericordia: *Si quid habes tribuas, tua sit tibi larga voluntas.*
Fraus, furtum: *Non est quod tribuas? furto vel fraude requiras.*
Innocentia: *Præstat nulla dari quam te fraude furari.*
Fallacia & mendacium dicit: *Perfice fallendo quod non vis vera loquendo.*
Veritas: *Os quod mentitur, animæ mors esse probatur.*
Ventris ingluvies: *A factore datis cur non epulis satiaris?*
Parsimonia ciborum: *Parce quibusque cibis, pereas ne cum Sodomitis.*
Inepta lætitia: *Fac socios gaudere tuos risumque movere.*
Moderatus mæror: *Unde tibi risus, cum sis miser hic peregrinus?*
Multiloquium: *Est nil peccati per plurima si bona fari.*
Discreta taciturnitas: *Numquam vitabis culpam si multa loquaris.*
Immunditia: *Non est culpa gravis quævis pollutio carnis.*
Integritas carnis: *Clauditur incestis cœlestis janua regni.*

Luxu-

Luxuria: *Utere luxuria, nescis quæ vita futura.*
Castitas inlibata: *Si castus fueris, vita sine fine frueris.*
Spiritalis fornicatio: *Non est grande nefas, animo concepta voluptas.*
Mundicia carnis: *Certe mœcharis, cum sis cupidus mulieris.*
Amor præsentis sæculi: *Quid dulci vita valet esse venustius ista?*
Amor patriæ cœlestis: *Si carcer talis, DEUS ô tua mansio qualis!*

Expliciunt Proverbia.

FINIS TOMI I.

[illegible] p. 1567.

[illegible] in [illegible] X [illegible]

[illegible]

217. [illegible] Donique [illegible] de conf[illegible] — [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] 786 [illegible] de [illegible] commentat[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] lib. I. — [illegible]

NB. [illegible]

[illegible]

+ [illegible]
Balbus.

p. 49. [illegible]

+ [illegible]

[illegible]

[illegible]